

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 24.08.2015

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen	4
3 § Kokouksessa saadut selostukset	5
4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset/KN	6
5 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut pöytäkirja/KN	7
6 § Lars Stormbomin luottamustehtävien päättymisen ja kaupunginhallituksen varajäsenen täydennysvaalin toimittaminen	8
7 § Juhis Rannan luottamustehtävien päättymisen ja ympäristölautakunnan jäsenen täydennysvaalin toimittaminen	10
8 § Eron myöntäminen Sanna Karhuselle Aviapoliksen aluetoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	11
9 § Lausunto pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta	12
- : Lausunto pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta	14
- : Lausuntopyyntö pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta	18
- : Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit (Valtiovarainministeriön julkaisu 20/2015)	30
10 § Vantaan kaupungin taloudellinen tuki Herättäjäjuhille 2016	108
- : Liite 1. Kumppanuussopimus	111
- : Liite 2. Vantaan kaupungin suoritettavaksi jäävät Herättäjäjuhlien 2016 kustannukset	113
11 § Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen Vantaalla 20.-21.10.2015	115
- : Alustava ohjelma kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen Vantaalla 20-21.10.2015	117
12 § Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman 2013–2016 toteutumamaraportti 2014	119
- : Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman 2013-2016 toteutumamaraportti 2014 (taulukko)	121
13 § Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan sijaiset 1.9.2015 ja 1.10.2015 alkaen	124
14 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset	125
16 § Kaupunginhallituksen jäsenen poistuminen kokouksesta	126
17 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset	127
18 § Sopimus yhteistyöstä Vantaan Nicehearts ry:n kanssa ESR-osahankkeessa "Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen"	128
- : Liite 1. Sopimus Vantaan kaupungin osallistumisesta yhteistyöhön ja omarahoitusosuuteen Naapuriäidit –toimintamallin kehittäminen –hankkeessa	129
- : Liite 2. Naapuriäidit –toimintamallin kehittäminen -hankehakemus	131
19 § Kehittämispäällikön virkasuhteisen vakanssin (207678) nimikkeen ja kelpoisuusehtojen muuttaminen työllisyyspalveluiden tulosalueella	149

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 24.08.2015

20 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat	150
21 § Vastaus valtuutettu Antero Eerolan ja usean muun (16) valtuutetun aloitteeseen terveysasemien potilasjonojen purkamiseksi kertaluontoisilla järjestelyillä	151
22 § Vantaan kaupungin lausunto Kärkullan kuntayhtymän talousarviosta 2016 - 2018	154
- : Lausuntopyyntö Kärkullan kuntayhtymän talousarviosta 2016-2018	156
- : Liite, taulukot/Lausuntopyyntö Kärkullan kuntayhtymän talousarviosta 2016-2018	158
23 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat	160
24 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat	161
25 § Vastaus valtuutettu Mika Niikon ja usean muun (16) valtuutetun valtuustoaloitteeseen lähiliikuntapaikkojen rakentamisesta	162
26 § Vantaan kaupungin lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä	164
- Lausunto	166
- : Lausuntopyyntö Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä	168
- : Karttaliite / Ote Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä	169
27 § Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018	170
- : Lausuntopyyntö Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016 – 2018	174
- : Liite: Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2016-2018/Lausuntopyyntöä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016 – 2018	179
28 § Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta taloussuunnitelmasta vuosille 2016-2018	244
- : Liite, ote hallituksen pöytäkirjasta 26.5.2015/Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016-2018	248
- : Liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma/Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016-2018	264
29 § Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Renor Oy / Sagax Finland Holding 8 Oy perustettavan yhtiön lukuun tai Sagax Finland Holding 8 Oy:n perustama ja kokonaan omistama yhtiö	345
- : Kartta kaupan kohteista 92-40-500-7 ja 92-40-500-2	347
30 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Asunto Oy Vantaan Maalisuora / FIM Tonttirahasto 1 Ky	348
- : Kartta kaupan kohteesta 92-22-14-2	349
31 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Slotline Oy / Kiinteistö Oy Vantaan Osmankäämi	350
- : Kartta kaupan kohteesta 92-63-105-1	352
32 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkuja 4-6 / Sagax Finland Holding 8 Oy perustetun, mutta rekisteröimättömän Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkulman lukuun	353
- : Kartta kaupan kohteesta 92-68-106-5	354

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 24.08.2015

33 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kesko Oyj / Keskon Eläkekassa	355
- : Kartta kaupan kohteesta 92-50-4-14.	356
34 § Tontin 92-51-203-11 vuokraaminen Pakkalassa / Kiinteistö Oy Kehäportti	357
- : liite 1 (kartta vuokra-alueesta)	359
35 § Kaavarunko 052200, Aviapolis / luonnos	360
- : Raportti, Aviapolis kaavarunko / luonnos KALA 17.8.2015	362
36 § Asemakaavamuutos 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1	403
- : Asemakaavamuutosselostus 17.8.2015 / Asemakaavamuutos 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1	405
37 § Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002255 Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1	431
- : Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002255 Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1	432
- : Karttaliite /kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002255 Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1	435
38 § Asemakaavamuutos 002171, 50 Tammisto / Sähkötie 3-7	436
- : Asemakaavamuutosselostus 17.8.2015 / Asemakaavamuutos 002171, 50. Tammisto / Sähkötie 3-7	438
39 § Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002171 Heikki Juhani Soini	476
- : Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002171 Heikki Juhani Soini	477
- : Karttaliite kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002171 Heikki Juhani Soini	480
- : Karttaliite 2 johtokartta kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002171 Heikki Juhani Soini	481
40 § Asemakaavamuutos 002237, 61 Tikkurila / Orvokkikuja 1	482
- : Asemakaavaselostus 13.4.2015 / 002237, 61.Tikkurila / Orvokkikuja 1	484
- : Asemakaavamuutos 002237 / Lausuntokoonti / 24.8.2015	507
41 § Asemakaavamuutos 002232 sekä tonttijako, 15 Myyrmäki / Piipuisto	508
- : Asemakaavamuutosselostus 18.5.2015 / Asemakaavamuutos 002232, 15.Myyrmäki / Piipuisto	511
42 § Asemakaava ja asemakaavamuutos 261500, 26 Petikko / Vihdintie	537
- : Asemakaavaselostus 13.4.2015 / Asemakaava 261500, Petikko	540
- : Lausunnot ja vastineet 261500 17.8.2015 / Asemakaava nro 261500, Petikko	570
43 § Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna	575
- : Esittelyaineisto / Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna	577
- : Aurinkokiven palvelukeskuksen pedagoginen suunnitelma ja palvelukonsepti	592
- : Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna / ennakkoilmoitus	617
44 § Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten	621
- : Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten	623
- : Lausuntopyyntö uusi kymmenen vuoden välimalli vuokra-asuntotuotantoon	628
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	638

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 24.08.2015

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	639
Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	640
Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa	641
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa	642
Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa	643
Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	646

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 24.8.2015 klo 14.00 – 16.00

Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x	Rokkanen Sakari	-
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	x	Marjanen Viola	-
Jääskeläinen Pietari, II varapuheenjohtaja	x	Nieminen Johannes	-
Bruun Susanna	x	Salminen Helvi	-
Kaira Lauri	x	Weckman Markku	-
Karlsson Patrik	x	Stormbom Lars	-
Kokko Hannu	x	Juurikkala Timo	-
Kotila Pirkko	x	Holopainen Matti	-
Kärki Niilo	x	Sajaniemi Ulla	-
Lehmuskallio Paula	14.00 – 15.00	Multala Sari	-
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	-
Niemelä Arja	x	Kakko Teijo	-
Näätsaari Sinikka	x	Hämäläinen Anu	-
Orpana Anitta	x	Puha Seija	-
Ryhänen Riitta	x	Kuokkanen Jasi	-
Suvsalmi Jouko	x	Oksa Petteri	-
Åstrand Riikka	x	Pajunen Sirpa	-
Muut osallistujat			Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja			15.45 – 16.00
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja			14.00 – 14.30
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja			x
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja			x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja			x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja			x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja			x
Pesonen Maritta, apulaiskaupunginjohtaja vs.			x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja			x
Rainio Päivi, viestintäpäällikkö			x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja			x
Kolju Niina, kaupunginlakimies			x
Björkstén Jenni, hallintoasiatuntija			x
Lyly Laura, pöytäkirjanpitäjä			x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Tapani Mäkinen

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 7.9.2015, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälät 9, 10, 11, 12, 13, 15, 22, 26, 27, 28 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 9.9.2015 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 10.8.2015 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 12/2015.

Päätös:

Päätettiin tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 10.8.2015 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 12/2015.

3 §

Kokouksessa saadut selostukset

Esityslistan asiaa 42 § Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna selosti kokouksessa tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius ja hankintajohtaja Tiina Ekholm

Esityslistan asiaa 34 § Kaavarunko 052200 Aviapolis selosti kokouksessa yleiskaavapäällikkö Mari Siivola.

Lisäksi kaupungininsinööri Henry Westlin oli paikalla vastaamassa asian 27 § Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta taloussuunnitelmasta vuosille 2016-2018 kysymyksiin.

Paikalla ollut yleiskaavapäällikkö Mari Siivola vastasi asiaan § 25 Vantaan kaupungin lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä liittyviin kysymyksiin.

Kaupunginhallitus 10.8.2015 § 3

Päätös:

Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käyty keskustelut.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

4 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset/KN**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat **kaupunginjohtajan** päätökset:

- § 54 Kaupungin asiantuntijajäsenen vaihtuminen Helsingin seudun liikenne kuntayhtymän (HSL) hallituksessa 17.8.2015 alkaen
- § 55 Osallistuminen "Lentomatkustajan matkaketjun kehittäminen - solmukohtana Helsinki-Vantaan lentokenttä" selvityksen toteutukseen ja rahoitukseen

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja kaupunginjohtajan päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavalla päätöksellä:

- § 56 Kaupunginkanslian tulosaluejohtajan sijaisten määrääminen

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

5 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut pöytäkirja/KN**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraava pöytäkirja:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 7/17.6.2015

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

6 §

Lars Stormbomin luottamustehtävien päättyminen ja kaupunginhallituksen varajäsenen täydennysvaalin toimittaminen

VD/11136/00.00.01.00/2014
KN/JB

Lars Stormbom on 6.8.2015 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut muuttavansa pois Vantaalta ja pyytänyt eroa luottamustehtävistään 1.10.2015 alkaen. Stormbom on kaupunginhallituksen varajäsen. Lisäksi Stormbom toimii kaupunginhallituksen edustajana opetuslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa.

Kaupunginvaltuusto valitsi 26.1.2015 § 11 kaupunginhallitukseen toimikaudeksi 2015–2016 seuraavat henkilöt:

Jäsenet:

Tapani Mäkinen, puheenjohtaja
Pirkko Letto, I varapuheenjohtaja
Pietari Jääskeläinen, II varapuheenjohtaja (kv 20.4.2015 § 3)
Susanna Bruun
Taisto Mäntynen
Sinikka Näätsaari
Jouko Suvensalmi
Lauri Kaira
Anitta Orpana
Paula Lehmuskallio
Patrik Karlsson
Niilo Kärki (kv 20.4.2015 § 3)
Arja Niemelä
Riikka Åstrand
Hannu Kokko
Pirkko Kotila
Riitta Ryhänen

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Sakari Rokkanen
Viola Marjanen
Ulla Sajaniemi
Helvi Salminen
Jukka-Pekka Loppukäärre
Anu Hämäläinen
Petteri Oksa
Markku Weckman
Seija Puha
Sari Multala
Lars Stormbom
Johannes Nieminen
Teijo Kakko
Sirpa Pajunen
Timo Juurikkala
Matti Holopainen
Jasi Kuokkanen

Kuntalain 35 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) kunnan keskushallinnossa kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta; eikä
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräämisvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Tasa-arvolain mukaan toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- a) todettavaksi, että Lars Stormbom menettää paikkakunnalta poismuuton vuoksi oikeuden toimia luottamustehtävissä Vantaalla 1.10.2015 alkaen, ja
- b) toimitettavaksi kaupunginhallituksen jäsen Patrik Karlssonin henkilökohtaisen varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2015–2016.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7 § Juhis Rannan luottamustehtävien päättymisen ja ympäristölautakunnan jäsenen täydennysvaalin toimittaminen

161/00.00.01.00/2013
KN/JB

Juhis Ranta on 12.8.2015 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut muuttaneensa pois paikkakunnalta ja pyytänyt eroa luottamustehtävistään Vantaan kaupungilla. Ranta on varavaltuutettu ja ympäristölautakunnan jäsen.

Keskusvaalilautakunta nimeää Rannan tilalle uuden varavaltuutetun.

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 § 17 nimennyt ympäristölautakuntaan toimikaudeksi 2013–2016 seuraavat henkilöt:

Jäsenet:

Markku Weckman, puheenjohtaja (kv 26.1.2015 § 8)
Jukka Mölsä, varapuheenjohtaja
Riitta Salasto
Suve Pääsukene
Jukka Halonen
Birgitta Herranen
Markku Kuula
Ann-Mari Patshijew
Marja Parkkima
Sami Haukka
Hanna Valtanen
Juhis Ranta
Arto Bäckström (kv 2.3.2015 § 9)
Pekka Silventoinen

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Jan Edelmänn
Mikko Merelä
Maria Kasvinen
Soile Sillanmäki
Väinö Pokki
Hannele Puusa-Ruohonen
Pekka Kaukonen
Riitta Karasjoki (kv 11.5.2015 § 3)
Ulla Länsiharju
Hannu Kärkkäinen
Pirjo Tuohimaa (kv 25.8.2014 § 5)
Jarkko Pietikäinen
Liisa Tilander (kv 2.3.2015 § 9)
Jorma Pentikäinen

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- myönnettäväksi Juhis Rannalle ero Kaupunginvaltuuston varajäsenen sekä ympäristölautakunnan jäsenen tehtävistä, ja
- toimitettavaksi ympäristölautakunnan jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

8 §

Eron myöntäminen Sanna Karhuselle Aviapoliksen aluetoimikunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

VD/11138/00.00.01.00/2014
KN/JB

Sanna Karhunen on 14.8.2015 päivätyllä kirjeellä pyytänyt eroa Aviapoliksen aluetoimikunnan jäsenen tehtävästä henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 26.1.2015 § 12 valinnut Aviapoliksen aluetoimikuntaan toimikaudeksi 2015–2016 seuraavat henkilöt:

Jäsenet:

Marja Kyyrö, puheenjohtaja
Masud Abdullah, varapuheenjohtaja
Timo Kalske
Raija Meyer
Sanna Karhunen
Birgitta Herranen
Risto Linnankoski
Reijo Päärne
Jarkko Laine
Katri Kurki
Eija Savela
Ulla Länsiharju
Juha Nieminen
Terhi Pokkinen

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Heikki Kyyrö
Miikka Nieminen
Jari Kaitosuo
Johanna Torppala
Erja Hilli
Anja Päärne
Erkki Nikkanen
Daniel Pitkänen
Ari Männikkö
Jaana Huhta
Maija Vänskä
Pirkko Huuhka
Esko Kokkonen
Serveh Khalili

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kyseessä olevan alueen asukkaita siten, että osa heistä on alueella asuvia valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- a) myönnettäväksi Sanna Karhuselle ero Aviapoliksen aluetoimikunnan jäsenen tehtävästä, ja
- b) toimitettavaksi Aviapoliksen aluetoimikunnan jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2015–2016.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

9 §

Lausunto pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

VD/3947/03.00.00/2015

KN/IL/MV-P/PT/LS/PH/HY-L

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi tammikuussa 2014 kuntalain kokonaisuudistuksen yhteydessä, että käynnistetään kuntalaista erillinen valmistelu, joka mahdollistaisi sekä suoran pormestarivaalin järjestämisen että alueellisten toimielinten valinnan suorilla vaaleilla.

Valtiovarainministeriö asetti 25.4.2014 valmistelua varten työryhmän, jossa oli valtiovarainministeriön lisäksi oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajia. Samalla muutettiin kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarisen seurantaryhmän toimikautta, kokoonpanoa ja tehtäviä siten, että seurantaryhmä toimii myös tämän valmistelun tukena. Valmistelutyöryhmän ja seurantaryhmän toimikausi päättyi 31.3.2015.

Työryhmä on valmistellut lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistaisivat kunnan pormestarin ja alueellisen toimielimen valitsemisen suorilla vaaleilla. Kunta päättäisi itse, haluaako se ottaa pormestarinvaalin tai kunnanosavaalit käyttöön. Molemmat vaalit toimitettaisiin aina kuntavaalien yhteydessä. Pormestarin ja alueellisten toimielinten valitseminen valtuustossa olisi edelleen mahdollista.

Työryhmän mukaan pormestarin suoralla vaalilla kunnassa voitaisiin edistää poliittisen päätöksentekojärjestelmän avoimuutta ja legitimitettiä kunnan asukkaiden keskuudessa. Suoralla vaalilla valitun pormestarin asema, tehtävät ja toimikausi olisivat lähtökohtaisesti vastaavat kuin voimassa olevan kuntalain mahdollistamalla valtuuston valitsemalla pormestarilla. Myös suoralla vaalilla valittu pormestari toimisi siten kunnanhallituksen puheenjohtajana ja kunnanjohtajana. Valtuusto voisi erottaa suoralla vaalilla valitun pormestarin määräenemmistöpäätöksellä, jos hän ei nauttisi valtuuston luottamusta.

Kunnanosavaaleilla voitaisiin valita alueellisten toimielinten jäsenet. Valtuusto päättäisi suorilla vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tehtävistä, määrästä ja aluerajauksesta sekä toimielimen jäsenten lukumäärästä. Alueellisen toimielimen tehtävänä on kunnan päätöksentekoon vaikuttaminen ja osa-alueen kehittäminen. Kunta voisi myös delegoida alueelliselle toimielimelle päätösvaltaa.

Tarkoituksena on, että lakimuutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2016 siten, että pormestarinvaali ja kunnanosavaalit olisivat kuntien käytettävissä vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä.

Valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö ovat lähettäneet työryhmän esitykset lausunnolle. Lausuntojen määräaika on 31.8.2015. Lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa mm. siihen, tulisiko pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit mahdollistaa lainsäädännössä ja olisivatko kunnat valmiita ottamaan ne käyttöön. Lisäksi kysytään

- alueellisten toimielinten vaalien (kunnanosavaalit) ehdokasasettelusta
- alueellisille toimielimille delegoitavista tehtävistä
- suoralla vaalilla valitun pormestarin asemasta ja tehtävistä
- pormestarinvaalin mahdollisesta toisesta kierroksesta sekä
- vaaleilla valitun pormestarin toimikausien määrän mahdollisesta rajoittamisesta

Lakiesitysten sisältöä ja lausuntopyynnön kysymyksiä on käsitelty Vantaan edunvalvontatoimikunnan kokouksessa 10.8.2015. Lausunto on valmisteltu kaupunginkansliassa tuossa kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta ja lakiesityksiä ovat kommentoineet myös kuntalaispalveluiden ja vaalitoimiston edustajat. Liitteenä olevassa Vantaan lausuntoluonnoksessa ei oteta kantaa siihen, olisiko Vantaa mahdollisesti itse valmis ottamaan tulevaisuudessa em. suoria vaaleja käyttöön. Lähtökohtaisesti lausuntoluonnoksessa suhtaudutaan positiivisesti mahdollistavaan lainsäädäntöön, mutta nostetaan esille myös suorien vaalien mahdollisesti aiheuttamia ongelmia kuntien johtamisjärjestelmiin, toimivaltasuhteisiin ja talouden kokonaishallintaan.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa valtiovarainministeriölle ja oikeusministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta
- Valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön lausuntopyyntö pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta
- Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit (Valtiovarainministeriön julkaisu 20/2015)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh.09 839 22101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtiovarainministeriölle
Oikeusministeriölle

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO

Viite: Lausuntopyyntö pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

Tulisiko pormestarin suora vaali mahdollistaa lainsäädännössä?

x Kyllä

Ei

En ota kantaa

Kommentteja:

Mahdollistava lainsäädäntö sinänsä on kannatettavaa. Lopullinen päätösvalta pormestarimalliin siirtymisessä ja pormestarin valintatavasta päättämisessä on esityksen mukaan edelleen kuntien valtuustoilla.

Tulisiko alueellisten toimielinten valitseminen suorilla vaaleilla mahdollistaa lainsäädännössä?

x Kyllä

Ei

En ota kantaa

Kommentteja:

Mahdollistava lainsäädäntö sinänsä ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ovat kannatettavia. Suorilla vaaleilla valitut alueelliset toimielimet olisivat yksi tapa lisätä edustuksellista demokratiaa. Hallitusohjelman tavoite kuntaa

suurempien itsehallintoalueiden rakentamisesta tulee kuitenkin muuttamaan kaikkien suomalaisten kuntien roolia. Kyseisiä itsehallintoalueita tullaan hallitusohjelman mukaan johtamaan suorilla vaaleilla valituilla valtuustoilla. Tulevaisuuden kuntien valtuustojen toimivalta tulee tämän uudistuksen myötä muuttumaan. Mikäli kuntavaalit säilyvät tulevaisuudessakin, on vaikea määritellä alueellisille toimielimille sellaista riittävää toimivaltaa, jonka ne suoraan kuntalaisilta saadun mandaatin myötä ansaitsisivat, ja on epärealistista ajatella, että järjestettäisiin suorat vaalit kaikilla kolmella tasolla: suuremmilla itsehallintoalueilla, kunnissa ja kunnanosissa. Lisäksi talouden tasapainottamisen näkökulmasta on todellinen haaste varmistaa kuntien valtuustoille talouden kokonaishallinta, mikäli taloudellisista resursseista päättäminen pirstaloituu kaupunginvaltuuston lisäksi suorilla vaaleilla valituille kunnanosavaltuustoille.

Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön pormestarinvaalin?

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Kommentteja

-

Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön kunnanosavaaleja?

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Kommentteja

-

Miten ehdokasasettelu pitäisi toteuttaa kunnanosavaaleissa? Pitäisikö ehdokkaita kunnanosavaalissa voida asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistysten että puolueiden vai vain valitsijayhdistysten?

x Ehdokkaita voisivat asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistykset että puolueet.

- Ehdokkaita voisivat asettaa vain valitsijayhdistykset.

- En ota kantaa

Kommentteja

Alueellisissa toimitelmissä on hyvä olla mahdollisimman monipuolinen edustus.

Millaisia tehtäviä kunnat voisivat mielestänne delegoida vaaleilla valituille alueellisille toimitelille?

On hyvä, että kunnille annetaan liikkumavaraa tehtävien määrittelyyn, eikä niitä määritellä kuntalaissa liian tiukasti. Suorilla vaaleilla valituilla alueellisilla toimitelillä olisi vahva kuntalaisilta saatu mandaatti, joka edellyttäisi myös sitä, että ao. toimitelille delegoidaan hallintosääntötasolla ns. riittävästi toimivaltaa. Tehtävien määrittelyssä tulee pohtia, mitkä asiakokonaisuudet oikeasti hyötyisivät paikallisesta päätöksenteosta ja toisaalta, miten varmistetaan alueellisen päätöksenteon sujuva integrointi kunnan johtamisjärjestelmään ja hallinto- ja palveluorganisaatioon. Haasteena on säilyttää valtuuston strateginen kokonaisote ja hallinnon ja toimivaltasuhteiden selkeys sekä talouden kokonaishallinta.

Jos kukaan pormestariehdokkaista ei saa yli puolta annetuista äänistä ensimmäisellä kierroksella, mikä olisi mielestänne tarkoituksenmukainen pormestarin valintatapa?

x Kunnassa toimitetaan kahden viikon kuluttua toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä.

- Valtuusto valitsee pormestarin kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta
- Muu, mikä?
- En ota kantaa

Kommentteja

Mikäli kunta haluaa valita pormestarin suoralla vaalilla, on syytä, että kuntalaiset tekevät asiassa myös lopullisen päätöksen.

Tulisiko vaaleilla valitun pormestarin peräkkäisiä toimikausia rajoittaa?

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Jos kyllä, kuinka moneen toimikauteen? Kommentteja.

-

Ovatko ehdotetut vaaleilla valitun pormestarin asema ja tehtävät mielestänne tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

x Ei

En ota kantaa

Kommentteja

Esityksen mukaan suoralla vaalilla valitun pormestarin asema ja tehtävät olisivat lähtökohtaisesti vastaavat kuin valtuuston valitsemalla pormestarilla. Todellisuudessa kansan suoralla vaalilla valitun pormestarin mandaatti on niin vahva, että se väistämättä asettaa suoralla vaalilla valitun pormestarin eri asemaan valtuuston valitseman pormestarin kanssa. Työryhmän raportin mukaan valtuuston tulee käytännössä hallintosäännössä varmistaa, että sillä on riittävät keinot ohjata ja valvoa pormestarin toimintaa. Tämä tulisi kuitenkin määritellä jo kuntalaissa.

[Muuta lausuttavaa esityksestä](#)

Mahdollistava lainsäädäntö ei saa johtaa siihen, että mahdollistetaan kuntien hallinnon monimutkaistuminen, toimivaltasuhteiden hämärtyminen ja talouden kokonaishallinnan sirpaloituminen.

Molemmat esitetyt suorat vaalit muuttaisivat toteutuessaan kuntien johtamisjärjestelmää ja organisaatiota merkittävästi, ja vaatisivat hyvin selkeitä toimivaltamäärittelyjä johtosäännöissä. Tulisi myös saatujen lausuntojen kautta pohtia, miten aito tarve tämänkaltaiselle lainsäädännölle on.

Lausuntopyyntö pormestarin ja alueellisten
toimielinten suoria vaaleja koskevasta
hallituksen esitysluonnoksesta/Begäran om
utlåtande gällande utkast till
regeringspropositionen om direkta val av
borgmästare och regionala organ

Vastausaika päättyy: 31.8.2015

Lausuntopyynnön taustatiedot

Johdanto

Johdanto

Uusi kuntalaki (410/2015) tulee voimaan toukokuun alusta 2015. Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä tammikuussa 2014 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi käynnistettäväksi kuntalaista erillisen valmistelun, joka mahdollistaisi sekä suoran pormestarivaalin järjestämisen että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Molemmat näistä edellyttävät kuntalain ohella myös vaalilain muuttamista.

Nyt kyseessä oleva hallituksen esitysluonnos on valmisteltu valtiovarainministeriön huhtikuussa 2014 asettamassa valmistelutyöryhmässä, jossa oli valtiovarainministeriön lisäksi oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajia. Valmistelun tukena on toiminut kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä.

Den nya kommunallagen (410/2015) träder i kraft vid ingången av maj 2015. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regionutveckling fastslog i januari 2014 i samband med beredningen av totalrevisionen av kommunallagen att man skulle inleda en separat beredning i syfte att möjliggöra både direkt borgmästarval och val av delområdesorgan. Båda dessa verksamheter kräver förändringar av både kommunallagen och vallagen.

Den aktuella regeringspropositionen har beretts av en beredningsgrupp som tillsattes av finansministeriet i april 2014, och som består av representanter från finansministeriet, justitieministeriet och Finlands Kommunförbund. Parlamentariska uppföljningsgruppen för totalrevisionen av kommunallagen har understött beredningen.

Jakelu, Vastausohjeet vastaanottajille

Jakelu:

Akaan kaupunki, Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki, Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta, Alavieskan kunta
Alavuksen kaupunki, Alavuksen kaupunki
Asikkalan kunta, Asikkalan kunta
Askolan kunta, Askolan kunta
Auran kunta, Auran kunta
Enonkosken kunta, Enonkosken kunta
Enontekiön kunta, Enontekiön kunta

Espoon kaupunki, Espoon kaupunki
Eurajoen kunta, Eurajoen kunta
Euran kunta, Euran kunta
Evijärven kunta, Evijärven kunta
Folktinget, Folktinget
Forssan kaupunki, Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki, Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki, Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta, Hailuodon kunta
Halsuan kunta, Halsuan kunta
Haminan kaupunki, Haminan kaupunki
Hangon kaupunki, Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta, Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki, Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta, Hartolan kunta
Hattulan kunta, Hattulan kunta
Hausjärven kunta, Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki, Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta, Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki, Helsingin kaupunki
Hirvensalmen kunta, Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta, Hollolan kunta
Honkajoen kunta, Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki, Huittisten kaupunki
Humppilan kunta, Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta, Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki, Hyvinkään kaupunki
Hämeenkosken kunta, Hämeenkosken kunta
Hämeenkyrön kunta, Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta, lin kunta
Iisalmen kaupunki, Iisalmen kaupunki
Iitin kunta, Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki, Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta, Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta, Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki, Imatran kaupunki
Inarin kunta, Inarin kunta
Inkoon kunta, Inkoon kunta
Isojoen kunta, Isojoen kunta
Isokyrön kunta, Isokyrön kunta
Itsenäisyyspuolue r.p., Itsenäisyyspuolue r.p.
Jalasjärven kunta, Jalasjärven kunta
Janakkalan kunta, Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki, Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta, Jokioisten kunta
Joroisten kunta, Joroisten kunta
Joutsan kunta, Joutsan kunta
Juankosken kaupunki, Juankosken kaupunki
Juuan kunta, Juuan kunta

Juupajoen kunta, Juupajoen kunta
Juvan kunta, Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta, Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki, Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki, Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki, Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta, Kaavin kunta
Kajaanin kaupunki, Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki, Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta, Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta, Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki, Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta, Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki, Kannuksen kaupunki
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta, KANE
Kansallinen Kokoomus r.p., Kansallinen Kokoomus r.p.
Karijoen kunta, Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki, Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta, Karstulan kunta
Karvian kunta, Karvian kunta
Kaskisten kaupunki, Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki, Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki, Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki, Kauniaisten kaupunki
Kaustisten kunta, Kaustisten kunta
Keiteleen kunta, Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki, Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki, Kemin kaupunki
Keminmaan kunta, Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta, Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta, Kempeleen kunta
Keravan kaupunki, Keravan kaupunki
Keuruun kaupunki, Keuruun kaupunki
Kihniön kunta, Kihniön kunta
Kinnulan kunta, Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta, Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki, Kiteen kaupunki
Kittilän kunta, Kittilän kunta
Kiuruveden kunta, Kiuruveden kunta
Kivijärven kunta, Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki, Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki, Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta, Kolarin kunta
Kommunistinen Työväenpuolue - Rauhan ja Sosialismin puolesta r.p., Kommunistinen
Työväenpuolue - Rauhan ja Sosialismin puolesta r.p.
Konneveden kunta, Konneveden kunta
Kontiolahden kunta, Kontiolahden kunta
Korkein hallinto-oikeus, Korkein hallinto-oikeus
Korsnäsän kunta, Korsnäsän kunta

Kosken kunta, Kosken kunta
Kotkan kaupunki, Kotkan kaupunki
Kouvola kaupunki, Kouvola kaupunki
Kristiinankaupungin kaupunki, Kristiinankaupungin kaupunki
Kruunupyyn kunta, Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kaupunki, Kuhmoisten kaupunki
Kuhmon kaupunki, Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki, Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta, Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki, Kurikan kaupunki
Kustavin kunta, Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki, Kuusamon kaupunki
Kyyjärven kunta, Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta, Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta, Kärsämäen kunta
Köyhien Asialla r.p., Köyhien Asialla r.p.
Köyliön kunta, Köyliön kunta
Lahden kaupunki, Lahden kaupunki
Laihian kunta, Laihian kunta
Laitilan kaupunki, Laitilan kaupunki
Lapinjärven kunta, Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta, Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta, Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki, Lapuan kaupunki
Laukaan kunta, Laukaan kunta
Lavian kunta, Lavian kunta
Lemin kunta, Lemin kunta
Lempäälän kunta, Lempäälän kunta
Leppävirran kunta, Leppävirran kunta
Lestijärven kunta, Lestijärven kunta
Liedon kunta, Liedon kunta
Lieksan kaupunki, Lieksan kaupunki
Limingan kunta, Limingan kunta
Liperin kunta, Liperin kunta
Lohjan kaupunki, Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki, Loimaan kaupunki
Lopen kunta, Lopen kunta
Loviisan kaupunki, Loviisan kaupunki
Luhangan kunta, Luhangan kunta
Lumijoen kunta, Lumijoen kunta
Luodon kunta, Luodon kunta
Luumäen kunta, Luumäen kunta
Luvian kunta, Luvian kunta
Maalahden kunta, Maalahden kunta
Maanigan kunta, Maanigan kunta
Marttilan kunta, Marttilan kunta
Maskun kunta, Maskun kunta
Merijärven kunta, Merijärven kunta
Merikarvian kunta, Merikarvian kunta

Miehikkälän kunta, Miehkikkälän kunta
Mikkelin kaupunki, Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta, Muhoksen kunta
Multian kunta, Multian kunta
Muonion kunta, Muonion kunta
Mustasaaren kunta, Mustasaaren kunta
Muuramen kunta, Muuramen kunta
Muutos 2011 r.p., Muutos 2011 r.p.
Mynämäen kunta, Mynämäen kunta
Myrskylän kunta, Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta, Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki, Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta, Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki, Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta, Nakkilan kunta
Nastolan kunta, Nastolan kunta
Nivalan kaupunki, Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki, Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta, Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki, Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta, Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki, Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö, Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki, Orimattilan kaupunki
Oripään kunta, Oripään kunta
Oriveden kaupunki, Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki, Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki, Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki, Outokummun kaupunki
Padasjoen kunta, Padasjoen kunta
Paimion kaupunki, Paimion kaupunki
Paltamon kunta, Paltamon kunta
Paraisten kaupunki, Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta, Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki, Parkanon kaupunki
Pedersören kunta, Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta, Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta, Pellon kunta
Perhon kunta, Perhon kunta
Pertunmaan kunta, Pertunmaan kunta
Perussuomalaiset r.p., Perussuomalaiset r.p.
Petäjäveden kunta, Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki, Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta, Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki, Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta, Pihtiputaan kunta
Piraattipuolue r.p., Piraattipuolue r.p.
Pirkkalan kunta, Pirkkalan kunta
Polvijärven kunta, Polvijärven kunta

Pomarkun kunta, Pomarkun kunta
Porin kaupunki, Porin kaupunki
Pornaisten kunta, Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki, Porvoon kaupunki
Posion kunta, Posion kunta
Pudasjärven kaupunki, Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta, Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta, Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta, Puolangan kunta
Puumalan kunta, Puumalan kunta
Pyhtään kunta, Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta, Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki, Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta, Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta, Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta, Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta, Pöytyän kunta
Raahen kaupunki, Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki, Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki, Raision kaupunki
Rantasalmen kunta, Rantasalmen kunta
Ranuan kaupunki, Ranuan kaupunki
Rauman kaupunki, Rauman kaupunki
Rautalammin kunta, Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta, Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta, Rautjärven kunta
Reisjärven kunta, Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki, Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta, Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki, Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta, Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta, Ruoveden kunta
Ruskon kunta, Ruskon kunta
Rääkkylän kunta, Rääkkylän kunta
Saamelaiskäräjät, Saamelaiskäräjät
Saarijärven kaupunki, Saarijärven kaupunki
Sallan kunta, Sallan kunta
Salon kaupunki, Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki, Sastamalan kaupunki
Sauvon kunta, Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta, Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki, Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta, Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki, Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta, Sievin kunta
Siikaisten kunta, Siikaisten kunta
Siikajoen kunta, Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta, Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta, Siilinjärven kunta
Simon kunta, Simon kunta

Sinivalkoinen Rintama r.p., Sinivalkoinen Rintama r.p.
Sipoon kunta, Sipoon kunta
Siuntion kunta, Siuntion kunta
Sodankylän kunta, Sodankylän kunta
Soinin kunta, Soinin kunta
Someron kaupunki, Someron kaupunki
Sonkajärven kunta, Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta, Sotkamon kunta
Sulkavan kunta, Sulkavan kunta
Suomen Keskusta r.p., Suomen Keskusta r.p.
Suomen Kommunistinen Puolue r.p., Suomen Kommunistinen Puolue r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p., Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.
Suomen kuntaliitto, Suomen kuntaliitto
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p., Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.
Suomen Työväenpuolue STP r.p, Suomen Työväenpuolue STP r.p
Suomussalmen kunta, Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki, Suonenjoen kaupunki
Svenska folkpartiet i Finland r.p., Svenska folkpartiet i Finland r.p.
Sysmän kunta, Sysmän kunta
Säkylän kunta, Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta, Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta, Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta, Taivassalon kunta
Tammelan kunta, Tammelan kunta
Tampereen kaupunki, Tampereen kaupunki
Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu, Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu
Tarvasjoen kunta, Tarvasjoen kunta
Tervolan kunta, Tervolan kunta
Tervon kunta, Tervon kunta
Teuvan kunta, Teuvan kunta
Tohmajärven kunta, Tohmajärven kunta
Toholammin kunta, Toholammin kunta
Toivakan kunta, Toivakan kunta
Tornion kaupunki, Tornion kaupunki
Turun kaupunki, Turun kaupunki
Tuusniemen kunta, Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta, Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta, Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoasiainministeriö, Ulkoasiainministeriö
Ulvilan kaupunki, Ulvilan kaupunki
Urijalan kunta, Urijalan kunta
Utajärven kunta, Utajärven kunta
Utsjoen kunta, Utsjoen kunta
Uudenkaarlebyyn kaupunki, Uudenkaarlebyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki, Uudenkaupungin kaupunki
Uuraisten kunta, Uuraisten kunta
Vaalán kunta, Vaalan kunta
Vaasan kaupunki, Vaasan kaupunki

Valkeakosken kaupunki, Valkeakosken kaupunki
Valtimon kunta, Valtimon kunta
Vantaan kaupunki, Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki, Varkauden kaupunki
Vasemmistoliitto r.p., Vasemmistoliitto r.p.
Vehmaan kunta, Vehmaan kunta
Vesannon kunta, Vesannon kunta
Vesilahden kunta, Vesilahden kunta
Vetelin kunta, Vetelin kunta
Vieremän kunta, Vieremän kunta
Vihdin kunta, Vihdin kunta
Vihreä liitto r.p, Vihreä liitto r.p
Viitasaaren kaupunki, Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta, Vimpelin kunta
Virolahden kunta, Virolahden kunta
Virtain kaupunki, Virtain kaupunki
Väestörekisterikeskus, Väestörekisterikeskus
Vöyrin kunta, Vöyrin kunta
Ylitornion kunta, Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki, Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki, Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö, Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta, Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki, Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki, Äänekosken kaupunki

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 31.8.2015 tämän palvelun kautta tai sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi . Vi ber er lämna in utlåtandena senast den 31 augusti 2015 antingen via denna tjänst eller per e-post till adressen valtiovarainministerio@vm.fi.

Vastuuvalmistelijan yhteystiedot:

Vastuuvalmistelijan yhteystiedot:

Kuntalaki:

Lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, valtiovarainministeriö, p. 02955 30266,
[etunimi.sukunimi\(a\)vm.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)vm.fi)

Lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö, p. 02955 30820, [etunimi.sukunimi\(a\)vm.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)vm.fi)

Ylitarkastaja Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö, p. 02955 30122, [etunimi.sukunimi\(a\)vm.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)vm.fi)

Vaalilaki:

Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, oikeusministeriö, p. 02951 50128, [etunimi.sukunimi\(a\)om.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)om.fi)

Ylitarkastaja Heini Huotarinen, oikeusministeriö, p. 02951 50127, [etunimi.sukunimi\(a\)om.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)om.fi)

Kommunallagen:

Eeva Mäenpää, lagstiftningsråd, finansministeriet, tfn 02955 30266,
[fornamn.efternamn\(a\)vm.fi](mailto:fornamn.efternamn(a)vm.fi)

Minna-Marja Jokinen, lagstiftningsråd, finansministeriet, tfn 02955 30820, [fornamn.efternamn\(a\)vm.fi](mailto:fornamn.efternamn(a)vm.fi)

Suvi Savolainen, överinspektör, finansministeriet, tfn 02955 30122, förnamn.efternamn(a)vm.fi

Vallagen:

Arto Jääskeläinen, valdirektör, justitieministeriet, tfn 02951 50128, förnamn.efternamn(a)om.fi

Heini Huotarinen, överinspektör, justitieministeriet, tfn 02951 50127, förnamn.efternamn(a)om.fi

Asiasanat, Linkit, Liitteet:

Asiasanat

Vaalit

Osallistuminen

Val

kuntalaki

vaalilaki

kuntademokratia

pormestari

kunnan johtaminen

kunnallishallinto

vaalijärjestelmä

lähidemokratia

deltagande

kommunallag

vallag

kommundemokrati

bormästare

kommunledning

kommunalförvaltning

valsysteem

närdemokrati

Linkit

https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ehdotukset-pormestarinvaalista-ja-kunnanosavaaleista-lausunnoille - Tiedote

https://vm.fi/sv/artikel/-/asset_publisher/ehdotukset-pormestarinvaalista-ja-kunnanosavaaleista-lausunnoille - Pressmeddelande

Liitteet:

[suorat vaalit_tyoryhman ehdotus.pdf](#) -

[Direkta borgmästarsval och val av kommunelsorgan.pdf](#) -

Lausuntopyynnön kysymykset

Lausuntokohtia: 19 ▼

Linkki työryhmän mietintöön:
<http://vm.fi/documents/10623/357692/Pormestarin+ja+alueellisten+toimielinten+suorat+vaalit.pdf/676faa0b-19b6-464e-9751-9f1189e34327>

Länk till arbetsgruppens betänkande (på finska):
<http://vm.fi/documents/10623/357692/Pormestarin+ja+alueellisten+toimielinten+suorat+vaalit.pdf/676faa0b-19b6-464e-9751-9f1189e34327>

Förslag och paragraferna: <http://vm.fi/documents/10623/357692/Direkta+borgm%C3%A4starsval+och+val+av+kommundelsorgan.pdf/6a3b95dd-fd74-47aa-967b-4d47f4b5364d>

 Browse...

Tulisiko pormestarin suora vaali mahdollistaa lainsäädännössä? Borde lagstiftningen möjliggöra direkta borgmästarval?

- ☐ Kyllä/Ja
- ☐ Ei/Nej
- ☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Kommentteja/Kommentarer

Tulisiko alueellisten toimielinten valitseminen suorilla vaaleilla mahdollistaa lainsäädännössä? Borde lagstiftningen möjliggöra valet av delområdesorgan genom direkta val?

- ☐ Kyllä/Ja
- ☐ Ei/Nej
- ☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Kommentteja/Kommentarer

Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön pormestarinvaalin? Betraktar ni det som möjligt att er kommun i fortsättningen skulle ta i bruk borgmästarsval?

- ☐ Kyllä/Ja
- ☐ Ei/Nej
- ☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Kommentteja/Kommentarer

Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön kunnanosaaleja? Betraktar ni det som möjligt att er kommun i fortsättningen skulle ta i bruk kommundelsval?

- ☐ Kyllä/Ja
- ☐ Ei/Nej

☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Kommentteja/Kommentarer

Miten ehdokasasettelu pitäisi toteuttaa kunnanosavaaleissa? Pitäisikö ehdokkaita kunnanosavaalissa voida asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistysten että puolueiden vai vain valitsijayhdistysten? Hur borde kandidatuppställningen förverkligas vid kommunvalsval? Borge kandidaterna vid kommunvalsval ställas upp i likhet med kommunalval både av partier och av väljarorganisationer, eller endast av väljarorganisationer?

☐ Ehdokkaita voisivat asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistykset että puolueet. Kandidater borde i likhet med kommunalvalet kunna ställas upp både av väljareöreningar och av partier.

☐ Ehdokkaita voisivat asettaa vain valitsijayhdistykset. Kandidater ska enbart kunna ställas upp av valforeningar.

☐ En ota kantaa. Tar inte ställning.

Kommentteja/Kommentarer

Millaisia tehtäviä kunnat voisivat mielestänne delegoida vaaleilla valituille alueellisille toimielimille? Hurdana uppgifter kunde kommunerna delegera till delområdesorgan som valts genom val?

Jos kukaan pormestariehdokkaista ei saa yli puolta annetuista äänistä ensimmäisellä kierroksella, mikä olisi mielestänne tarkoituksenmukainen pormestarin valintatapa?

☐ Kunnassa toimitetaan kahden viikon kuluttua toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Kommunen ordnar ett nytt val mellan de två kandidater som fick det största antalet röster efter två veckors tid.

☐ Valtuusto valitsee pormestarin kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta. Fullmäktige väljer borgmästaren mellan de två kandidater som fått mest röster.

☐ Muu, mikä? Annat, vad?

☐ En ota kantaa. Tar inte ställning.

Kommentteja/Kommentarer

Tulisiko vaaleilla valitun pormestarin peräkkäisiä toimikausia rajoittaa? Borge man begränsa antalet efterföljande mandatperioder för en borgmästare som väljs genom val?

☐ Kyllä/Ja

☐ Ei/Nej

☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Jos kyllä, kuinka moneen toimikauteen? Kommentteja. Om ja, så hur många mandatperioder? Kommentarer.

Ovatko ehdotetut vaaleilla valitun pormestarin asema ja tehtävät mielestänne tarkoituksenmukaisia? Är den föreslagna ställningen och de föreslagna uppgifterna för en borgmästare som valts genom val

ändamålsenliga enligt er uppfattning?

☐ Kyllä/Ja

☐ Ei/Nej

☐ En ota kantaa/Tar inte ställning

Kommentteja/Kommentarer

Muuta lausuttavaa esityksestä/Andra kommentarer till propositionen:

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit

Valtiovarainministeriön julkaisu – 20/2015

Kunta-asiat

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit

Valtiovarainministeriön julkaisu – 20/2015

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 16001 (vaihde)
Internet: www.vm.fi
Taitto: VNHY/Tietotuki- ja julkaisuyksikkö/Anitta Heiskanen

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy, 2015

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, huhtikuu 2015	
Tekijät	Pormestarin suoran vaalin ja alueellisen toimielimen vaalin valmistelutyöryhmä	
Julkaisun nimi	Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit	
Asiasanat	kuntalaki, vaalilaki, vaalit, kuntademokratia, pormestari, kunnan johtaminen, kunnallishallinto, vaalijärjestelmät, lähidemokratia,	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisu 20/2015	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaisu on saatavissa pdf-tiedostona osoitteesta www.vm.fi/julkaisut . Samassa osoitteessa on ohjeet julkaisun painetun version tilaamiseen.	
Painopaikka ja -aika	Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy, 2015	
ISBN 978- 952-251-682-4 (nid.) ISSN 1459-3394 (nid.) ISBN 978-952-251-683-1 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sivuja 76	Kieli Suomi
Tiivistelmä Työryhmän tehtävänä oli valmistella lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistaisivat kunnan pormestarin ja alueellisen toimielimen valitsemisen suorilla vaaleilla. Ehdotukset tarvittavista kuntalain ja vaalilain muutoksista tuli valmistella hallituksen esityksen muotoon. Tarkoituksena on, että lakimuutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2016 siten, että pormestarinvaali ja kunnanosavaalit olisivat kuntien käytettävissä vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Työryhmän ehdotuksen mukaan valtuusto voisi päättää, että pormestari ja/tai alueellisten toimielinten jäsenet valitaan kunnassa suorilla vaaleilla. Pormestarinvaali ja kunnanosavaalit toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä. Pormestarinvaalilla valitun pormestarin asema, tehtävät ja toimikausi olisivat lähtökohtaisesti samat kuin valtuuston valitsemalla pormestarilla. Valtuustolla olisi oikeus erottaa pormestarinvaalilla valittu pormestari määräenemmistöpäätöksellä, jos hän ei nauttisi valtuuston luottamusta. Lisäksi säädettäisiin pormestarin vaalitavasta. Valtuusto päättäisi vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tehtävistä, määrästä, aluerajauksesta sekä jäsenten lukumäärästä. Kunnanosavaaleilla valitut alueelliset toimielimet olisivat muiden alueellisten toimielinten tapaan asemaltaan lautakuntia tai johtokuntia. Lisäksi ehdotetaan säännöksiä äänioikeudesta, vaalikelpoisuudesta, vaalipiireistä, ehdokasasettelusta sekä ennakkoäänestyksestä pormestarinvaaleissa ja kunnanosavaaleissa sekä muita vaalien toimittamiseksi tarvittavia säännöksiä.		

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, april 2015	
Författare	Beredningsgruppen för direkta borgmästarsval och val av regionala organ	
Publikationens titel	Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriet publikationer 20/2015	
Beställningar/distribution	Publikationen finns på finska i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut . Anvisningar för beställning av en tryckt version finns på samma adress.	
Tryckeri/tryckningsort och -år	Juvenes Print – Finlands Universitetstryckeri Ab, 2015	
ISBN 978-952-251-682-4 (hft.) ISSN 1459-3394 (hft.) ISBN 978-952-251-683-1 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 76	Språk Finska
Sammandrag Arbetsgruppens uppdrag var att bereda lagstiftningsändringar som gör det möjligt att välja en borgmästare och regionala organ genom direkta val. Förslagen till nödvändiga ändringar av kommunallagen och vallagen skulle beredas i form av en regeringsproposition. Avsikten är att lagändringarna skulle träda i kraft år 2016 så att kommunerna kunde ordna borgmästarval och kommundelsval i anslutning till kommunalvalet 2017. Arbetsgruppen föreslår att fullmäktige skulle kunna besluta att en borgmästare och/eller medlemmar i kommunala organ skulle kunna väljas med direkta val. Borgmästarval och kommundelsval skulle ordnas i samband med kommunalvalet. Ställningen, uppgifterna och mandatperioden för en borgmästare som valts genom val ska i princip vara lika som för en borgmästare som valts av fullmäktige. Fullmäktige ska ha rätt att avskeda en genom val vald borgmästare med majoritetsbeslut, om denne inte åtnjuter fullmäktiges förtroende. Dessutom ska man föreskriva om valet av borgmästare. Fullmäktige ska besluta om de valvalda regionala organens uppgifter, antal, regionala avgränsning samt antalet medlemmar. De regionala organ som valt genom kommundelsval skulle i likhet med andra regionala organ vara antingen nämnder eller direktioner. Dessutom föreslås bestämmelser om rösträtt, valbarhet, valdistrikt, kandidatnominering samt förhandssmöstning vid borgmästarsval och kommundelsval, samt andra bestämmelser som behövs för ordnande av val.		

Description page

Publisher and date	Ministry of Finance, April 2015	
Author(s)	Working group preparing the mayoral election by direct popular vote and the election of a regional administrative body	
Title of publication	Pormestarin ja alueellisten toimielinten suorat vaalit	
Publication series and number	Ministry of Finance publications 20/2015	
Distribution and sale	The publication can be accessed in pdf-format in Finnish at www.vm.fi/julkaisut . There are also instructions for ordering a printed version of the publication.	
Printed by	Juvenes Print – Finland University Print Ltd, 2015	
ISBN 978-952-251-682-4 (print.) ISSN 1459-3394 (print.) ISBN 978-952-251- 683-1(PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	No. of pages 76	Language Finnish

Abstract

The task of the working group was to prepare the legislative amendments that would enable the election of a mayor and a regional administrative body by direct popular vote. The proposals for the required amendments to the Local Government Act and the Election Act were to be written up in the form of a Government proposal. The objective is for the amendments to enter into force in 2016 so that the procedure for mayoral elections and municipal district elections would be available to local authorities in the local government election of 2017.

According to the working group proposal, it would be left to the discretion of individual municipal councils whether to elect the mayor and/or members of regional administrative bodies by direct popular vote in their municipalities. The mayoral election and municipal district election would be held in connection with the general local government election.

The status, duties and term of office of a mayor elected by direct popular vote would by default be the same as those of a mayor appointed by the municipal council. The council would have the authority, by a qualified majority decision, to dismiss a mayor elected by popular vote if the mayor were to lose the confidence of the council. The procedure for the mayoral election would also be provided for.

The duties of regional administrative bodies elected by direct popular vote, their number, their geographical domain and the number of their members would be decided by the municipal council. The regional administrative bodies elected in a municipal district election would be considered tantamount to local authority committees or boards just like other regional administrative bodies.

Valtiovarainministeriölle

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä tammikuussa 2014 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi käynnistettäväksi kuntalaista erillisen valmistelun, joka mahdollistaisi sekä suoran pormestarivaalin järjestämisen että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Valtiovarainministeriö asetti 25.4.2014 työryhmän valmistelemaan pormestarin suoran vaalin ja alueellisen toimielimen vaalin mahdollistamiseksi. Samalla muutettiin kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarisen seurantaryhmän toimikautta, kokoonpanoa ja tehtäviä siten, että seurantaryhmä toimii valmistelun tukena. Valmistelutyöryhmän ja seurantaryhmän toimikausi päättyi 31.3.2015.

Toimeksiannon mukaan tavoitteena oli valmistella lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat sekä pormestarin valinnan suoralla vaalilla että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Valmistelu tuli toteuttaa siten, että ehdotetut lainsäädäntömuutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2016. Ehdotukset kuntalain ja vaalilain muuttamisesta tuli valmistella hallituksen esityksen muotoon.

Toimeksiannon mukaan valmistelutyössä oli arvioitava mm. vaaleilla valittujen pormestarin ja alueellisen toimielimen asemaa, tehtäviä ja toimivaltaa, vaikutuksia kunnan muiden toimielinten asemaan, vaalien järjestämistä sekä järjestelmän käyttöönottoa. Valmistelutyössä tuli kiinnittää erityisesti huomiota kunnalliselle itsehallinnolle ja demokratialle perustuslaissa asetettujen vaatimusten toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin kuntien velvoitteisiin. Lisäksi erityisesti alueellisen toimielimen vaalin osalta tuli kiinnittää huomiota asukkaiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri kunnanosissa ja kunnissa. Valmistelutyössä tuli myös ottaa huomioon ne muutokset, joita uuteen kuntalakiin on tulossa sekä sovittaa valmistelu yhteen eri sektoreilla käynnissä olevien lainsäädäntöhankkeiden kanssa.

Valmistelun tukena on toiminut kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä. Seurantaryhmän tehtävänä oli 25.4.2014 muutetun asettamispäätöksen mukaan seurata pormestari- ja alueellisen toimielimen vaalia sekä alueellisen toimielimen vaalia koskevaa valmistelutyötä, esittää näkökulmia valmistelutyön tueksi sekä edistää valmistelussa tarvittavaa vuorovaikutusta. Seurantaryhmän puheenjohtajana toimi liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko ja varapuheenjohtajana ylijohtaja Päivi Laajala valtiovarainministeriöstä. Seurantaryhmän jäseninä ja varajäseninä olivat kansanedustajat kaikista eduskuntapuolueista sekä muina jäseninä Suomen Kuntaliiton, Rovaniemen kaupungin ja Tampereen kaupunkien edustajat. Seurantaryhmän pysyvinä asiantuntijoina olivat valtiovarainministeriön, oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajat.

Seurantaryhmä on kokoontunut yhteensä 4 kertaa aiheenaan suorien vaalien valmistelu. Seurantaryhmässä on kuultu ministeri Lauri Tarastia.

Valmistelutyöryhmän puheenjohtaja toimi lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää valtiovarainministeriöstä ja varapuheenjohtajana vaalijohtaja Arto Jääskeläinen oikeusministeriöstä. Työryhmän jäseniksi nimettiin neuvotteleva virkamies Inga Nyholm valtiovarainministeriöstä, erikoissuunnittelija Niklas Wilhelmsson oikeusministeriöstä ja johtava lakimies Heikki Harjula sekä erityisasiantuntija Päivi Kurikka Suomen Kuntaliitosta. Työryhmän sihteereinä toimivat lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen ja ylitarkastaja Suvi Savolainen valtiovarainministeriöstä sekä ylitarkastaja Heini Huotarinen oikeusministeriöstä.

Valmistelutyöryhmä on kokoontunut yhteensä 13 kertaa. Työryhmässä ovat olleet kuuluttavina oikeustieteen lisensiaatti Kari Prättälä, professori Aimo Ryyänen, ministeri Lauri Tarasti, apulaiskaupunginjohtaja Matti Ansala Rovaniemen kaupungista, strategiajohtaja Reija Linnamaa Tampereen kaupungista, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Minna Arve Turun kaupungista ja aluepalvelupäällikkö (vv.) Katja Syvärinen Vantaan kaupungista.

Eduskunta hyväksyi uuden kuntalain maaliskuussa 2015. Valmistelun kuluessa on ollut vireillä useita muita kuntien asemaan ja tehtäviin olennaisesti vaikuttavia lainsäädäntöhankkeita. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistaminen jäi vielä odottamaan ratkaisua seuraavalle hallituskaudelle. Tämä on vaikeuttanut nyt kyseessä olevien suoria vaaleja koskevien säännösten valmistelua, sillä sääntelyn tarvetta ja merkitystä kunnan asukkaan demokraattisten oikeuksien kokonaisuuden kannalta on tässä tilanteessa vaikea arvioida.

Työryhmä on valmistellut toimeksiantonsa mukaisesti lakimuutokset, jotka mahdollistaisivat pormestarin ja alueellisen toimielimen valinnan suorilla vaaleilla. Työryhmä pitää tärkeänä erityisesti kuntien näkemysten selvittämistä jatkossa lausuntokierroksella, jotta jatkovalmistelua koskevan päätöksenteon tueksi saadaan tietoa ehdotettujen säännösten tarpeesta ja toimivuudesta.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa raporttinsa valtiovarainministeriölle.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2015

Eeva Mäenpää

Arto Jääskeläinen

Heikki Harjula

Heini Huotarinen

Minna-Marja Jokinen

Päivi Kurikka

Inga Nyholm

Suvi Savolainen

Niklas Wilhelmsson

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntalakia ja vaalilakia siten, että niissä mahdollistetaan pormestarin ja alueellisen toimielimen valinta suoralla vaalilla.

Valtuusto voisi päättää, että pormestari tai alueellisten toimielinten jäsenet valitaan kunnassa suorilla vaaleilla. Vaalit toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä.

Pormestarinvaalilla valitun pormestarin asema, tehtävät ja toimikausi olisivat lähtökohdaisesti samat kuin valtuuston valitsemalla pormestarilla. Valtuustolla olisi oikeus erottaa pormestarinvaalilla valittu pormestari määränemmistöpäätöksellä, jos hän ei nauttisi valtuuston luottamusta. Pormestarinvaali voitaisiin toimittaa joko kaksivaiheisena suorana vaalina, tai ellei ensimmäisellä kierroksella kukaan ehdokkaista saisi enemmistöä äänistä, toisen kierroksen sijasta valtuusto voisi valita pormestarin ensimmäisellä kierroksella kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta.

Valtuusto päättäisi vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tehtävistä, määrästä, alue-rajauksesta sekä jäsenten lukumäärästä. Kunnanosa-vaaleilla valitut alueelliset toimielimet olisivat muiden alueellisten toimielinten tapaan asemaltaan lautakuntia tai johtokuntia.

Lisäksi ehdotetaan säännöksiä äänioikeudesta, vaalikelpoisuudesta, vaalipiireistä, ehdokasasettelusta sekä ennakkoäänestyksestä pormestarinvaaleissa ja kunnanosa-vaaleissa sekä muita vaalien toimittamiseksi tarvittavia säännöksiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2016 siten, että pormestarinvaali ja kunnanosa-vaalit ovat kuntien käytettävissä vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä.

Sisältö

Valtiovarainministeriölle	9
Esityksen pääasiallinen sisältö	11
1 Johdanto	15
2 Nykytila	17
2.1 Pormestari	17
2.1.1 Nykyinen lainsäädäntö	17
2.1.2 Euroopan neuvoston suositukset	18
2.1.3 Pormestarijärjestelmän käyttö Suomessa	19
2.1.4 Tarve suorille pormestarin vaaleille	19
2.2 Alueelliset toimielimet	20
2.2.1 Nykyinen lainsäädäntö	20
2.2.2 Aikaisempi lainsäädäntö	21
2.2.3 Kunnanosahallinto ja alueelliset toimielimet Suomessa	22
2.2.4 Tarve vaaleilla valituille alueellisille toimielimille	26
2.3 Kansainvälinen vertailu	28
2.3.1 Pormestari	28
2.3.2 Alueelliset toimielimet Pohjoismaissa	31
2.4 Nykytilan arviointi	33
2.4.1 Pormestari kunnan johtamisjärjestelmänä	33
2.4.2 Pormestarijärjestelmän käytöstä saadut kokemukset Suomessa	34
2.4.3 Vaaleilla valitut alueelliset toimielimet	35
3 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	37
3.1 Esityksen tavoitteet	37
3.2 Suora pormestarin vaali	37
3.2.1 Suoralla vaalilla valitun pormestarin asema	38
3.2.2 Pormestarinvaalin toimittaminen	38

3.3	Vaaleilla valitut alueelliset toimielimet	40
3.3.1	Vaaleilla valitun alueellisen toimielimen asema ja tehtävät	40
3.3.2	Kunnanosa-vaalien toimittaminen	41
4	Esityksen vaikutukset	43
4.1	Yleistä vaikutuksista	43
4.2	Taloudelliset vaikutukset	44
4.3	Vaikutukset kuntien toimintaan	45
4.3.1	Pormestarivaalin vaikutukset kunnan toimielinten asemaan	45
4.3.2	Vaaleilla valitun alueellisen toimielimen vaikutus kuntien toimintaan ja suhde muihin toimielimiin	46
4.4	Yhteiskunnalliset vaikutukset	47
4.4.1	Vaikutukset kuntalaisten osallistumismahdollisuuksiin	47
4.4.2	Vaikutukset vaalien toimittamiseen	48
4.4.3	Vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen	49
4.4.4	Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	51
5	Asian valmistelu	53
5.1	Valmisteluvaiheet	53
5.2	Lausuntojen huomioon ottaminen	54
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	55
1	Lakiehdotusten perustelut	55
1.1	Kuntalaki	55
1.2	Vaalilaki	61
2	Lakiehdotukset	65
	Laki kuntalain muuttamisesta	65
	Laki vaalilain muuttamisesta	68

1 Johdanto

Uusi kuntalaki (410/2015) hyväksyttiin eduskunnassa maaliskuussa 2015 ja laki tulee voimaan toukokuun alusta 2015. Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä tammikuussa 2014 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi käynnistettäväksi kuntalaista erillisen valmistelun, joka mahdollistaisi sekä suoran pormestarivaalin järjestämisen että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Molemmat näistä edellyttävät kuntalain ohella myös vaalilain muuttamista. Nyt kyseessä oleva hallituksen esitysluonnos on valmisteltu valtiovarainministeriön huhtikuussa 2014 asettamassa valmistelutyöryhmässä, jossa oli valtiovarainministeriön lisäksi oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajia. Valmistelun tukena on toiminut kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä.

Suoran pormestarivaalin etuja ja haittoja sekä vaikutuksia kunnallisten toimielinten asemaan ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksiin on aiemmin arvioitu valtiovarainministeriön Kuntajohtamisen kehittämishankkeessa (Valtiovarainministeriön julkaisuja 20/2009). Selvitys ei tuolloin johtanut lainsäädäntötoimiin. Asiaa tarkasteltiin myös kuntalain kokonaisuudistuksen yhteydessä 2014. Suoran pormestarivaalin mahdollistaminen merkitsisi käytännössä, että kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan tehtävät yhdistettäisiin ja näitä tehtäviä hoitava henkilö valittaisiin suoralla vaalilla.

Kuntalain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvitettiin myös tarvetta alueellisia toimielimiä koskevan sääntelyn kehittämiseen. Uudessa kuntalaissa alueellisten toimielinten asettaminen, kokoonpano ja tehtävät jäävät kunnan harkintaan. Laissa tuodaan entistä selkeämmin esille mahdollisuus alueellisen toimielimen asettamiseen ja säädetään vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta tällaiselle toimielimelle. Valmistelun aikana nousi esille tarve selvittää alueellisten toimielinten valitsemista myös suorilla vaaleilla.

Valmistelun aikana on ollut vireillä useita kuntien asemaan ja tehtäviin olennaisesti vaikuttavia lainsäädäntöhankkeita, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki. Tämä on vaikeuttanut nyt kyseessä olevien suoria vaaleja koskevien säännösten valmistelua, sillä sääntelyn tarvetta ja merkitystä kunnan asukkaan demokraattisten oikeuksien kokonaisuuden kannalta on tässä tilanteessa vaikea arvioida.

2 Nykytila

2.1 Pormestari

2.1.1 Nykyinen lainsäädäntö

Kunnan johtamisesta säädetään uuden kuntalain 7 luvussa. Valtuusto päättää kunnan johtamisjärjestelmästä ja valitsee kuntaan joko kunnanjohtajan tai pormestarin. Kunnanjohtaja- ja pormestarimallit ovat siten toisensa poissulkevia johtamisjärjestelmiä. Kunnanjohtaja on virkasuhteessa kuntaan ja pormestari on kunnan luottamushenkilö, joka toimii myös kunnanhallituksen puheenjohtajana. Molempien tehtävänä on kunnanhallituksen alaisena johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari-malli on ollut mahdollinen elokuusta 2006 lähtien ja sen on ottanut tähän mennessä käyttöön kaksi kuntaa.

Kunnanjohtaja voidaan valita joko toistaiseksi tai määräajaksi. Pormestari voidaan valita enintään valtuuston toimikaudeksi, mutta toimikausien määrää ei ole rajoitettu. Pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari tai kunnanjohtaja on valittu. Kuntalaki sisältää myös säännökset kunnanjohtajan ja pormestarin valinnasta sekä kunnanjohtajan asemasta pormestarijärjestelmään siirryttäessä.

Pormestariksi voidaan valita myös henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan. Valtuusto voi päättää, että pormestarin on oltava kyseisen kunnan valtuutettu. Henkilö ei menetä vaalikelpoisuuttaan valtuustoon sillä perusteella, että hänet valitaan pormestariksi.

Sekä kunnanjohtajalla että pormestarilla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Kunnanjohtajan ja pormestarin tehtävät perustuvat lisäksi johtosäännön määräyksiin sekä valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksiin. Kunnanjohtajalla on päävastuu asioiden valmistelusta ja esittelystä kunnanhallituksessa. Pormestarimallissa esittelijänä voi toimia pormestari itse tai hallintosäännössä määrätty viranhaltija.

Pormestarin lisäksi kunnassa voi olla apulaispormestareita. Apulaispormestarin valitsee valtuusto. Apulaispormestari on luottamushenkilö, jonka toimikausi on enintään pormestarin toimikausi. Apulaispormestarin tehtävistä määrätään kunnan hallintosäännössä.

Valtuusto voi kuntalain 25 §:n nojalla irtisanoa kunnanjohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen. Irtisanomista koskevan pää-

töksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Valtuusto voi erottaa pormestarin tai apulaispormestarin enemmistöpäätöksellä kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Uudessa kuntalaissa on säännös kunnanhallituksen puheenjohtajasta. Vastaavaa säännöstä ei ole kuntalaissa aiemmin ollut. Uuden kuntalain 40 §:n mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä määrätään hallintosäännössä.

Uuden kuntalain 33 §:n 2 momentti sisältää myös uuden säännöksen, jonka mukaan valtuusto voi päättää, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajat toimivat päätoimisine tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä. Joissakin kunnissa on jo aiemminkin ollut osa-aikaisia tai päätoimisia luottamushenkilöitä, lähinnä kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävissä toimivina.

2.1.2 Euroopan neuvoston suositukset

Euroopan neuvoston hyväksymään Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaan (SopS 65 ja 66/1991) sisältyy kuntien hallintoa koskevia velvoitteita. Peruskirja saatettiin Suomessa voimaan vuoden 1991 lokakuun alusta. Peruskirjan 3 artiklan 2. kappaleen mukaisesti paikalliselle itsehallinnolle kuuluvia oikeuksia ”käyttävät valtuustot tai kokoukset, joiden jäsenet on valittu salaisessa äänestyksessä vapailla välittömillä vaaleilla, yhtäläisen ja yleisen äänioikeuden periaatteen mukaisesti, ja joilla voi olla niille vastuussa olevia toimeenpanevia elimiä.” Artiklassa ilmaistaan siten selkeästi periaate, että kunnan muun organisaation tulee olla valtuustolle alisteinen ja sille vastuussa.

Peruskirja jättää jäsenvaltioiden vapaaseen harkintaan, millainen ja millä tavoin valittu toimeenpanosta vastaava toimielin tai johtaja on. Peruskirjan valmistuessa vuonna 1985 ei siis otettu huomioon tilannetta, jossa täytäntöönpanosta vastaava (johtaja) olisikin valittu suoralla vaalilla. Tällainen tilanne oli peruskirjan valmistuessa vielä harvinainen.

Peruskirjan 3 artiklan soveltamista Euroopan neuvoston jäsenmaissa on seurattu. Seurantatiedon perusteella hyväksytyssä suosituksessa (Recommendation 113, 2002) pidetään pormestarin suoran vaalin yleistymistä hyvänä ja katsotaan, että vaalilla tapahtuva valinta on soveltuvuin muoto (8. kappale). Suosituksen liitteen mukaan menettely, joka ei mahdollista toimeenpanosta vastaavan johtajan suoraa vaalia, näyttää nykypäivän kuntademokratiaan soveltumattomalta. Samalla kuitenkin korostetaan tarvetta löytää institutionaalinen tasapaino ja kehittää valtuustolle toimivia mahdollisuuksia valvontaan. Valtuusto voi suosituksen mukaan valvoa toimeenpanoa ennen muuta hyväksymällä kunnan talousarvion ja päättämällä kunnallisista veroista sekä hyväksymällä taloudenhoitoa ja kunnan kehittämistä koskevat suunnitelmat sekä pormestarin virkakautta koskevan toimintasuunnitelman. Toisaalta myös todetaan, että suurehkojen kuntien johtaminen ja päätösten tekninen luonne edellyttävät usein pormestarille laajaa liikkuma-alaa.

Suoralla vaalilla valittavasta johtajasta tehtiin lisäksi erillinen selvitys vuonna 2004. Selvityksen perusteella annetussa kannanotossa (Recommendation 151, 2004) Euroopan

neuvoston alueiden kongressin valtuuskuntia ja kansallisia kuntien keskusjärjestöjä kehoitetaan ottamaan huomioon suositukset siirtymisestä suoran vaalin käyttöön toimeenpanosta vastaavan johtajan valinnassa. Samalla edellytetään, että edustuksellisen elimen (valtuuston) ja toimeenpanosta vastaavan elimen (pormestari) välisen vallanjaon on oltava selkeä ja että valtuustolla on oltava riittävä riippumattomuus pormestarin suuntaan ja edellytykset valvonnan toteuttamiseen.

2.1.3 Pormestarijärjestelmän käyttö Suomessa

Pormestarijärjestelmään on Suomessa siirtynyt kaksi kuntaa, Tampere vuoden 2007 alussa ja Pirkkala vuonna 2009. Niiden järjestelmät eroavat jonkin verran toisistaan. Tampereen kaupunki otti lisäksi yhtä aikaa pormestarijärjestelmään siirtymisen kanssa tilaaja-tuottaja -mallin käyttöön kaikissa kaupungin palveluissa. Tampereen kaupungin valtuusto valitsee toimikaudekseen varsinaisista valtuutetuista pormestarin ja apulaispormestarit. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja kaupunginjohtajana. Hän määrää kaupunginhallitukselle esiteltävien asioiden valmistelun suuntaviivoista sekä johtaa kaupungin hallintoa, taloutta ja muuta toimintaa. Pormestari myös toimii joidenkin keskeisten asioiden esittelijänä kaupunginhallituksessa. Tehtävät on tarkemmin määritelty kaupunginhallituksen johtosäännössä. Pormestari voidaan valita uudelleen, toimikausien määrää ei ole rajoitettu. Apulaispormestareita valitaan neljä ja myös heidän on oltava valtuuston jäseniä. He johtavat oman toimialansa tilaajalautakuntia. Pormestarijohtoiseen hallintomalliin siirtymisen tavoitteeksi Tampereella ilmaistiin poliittisen päätöksenteon aseman vahvistaminen, poliittisen johtajuuden kasvojen näkyvyys, virkatoiminnan ja poliittisen toiminnan selkeämpi rajapinta sekä tarkoituksenmukaisuusharkinnan säilyttäminen poliittisilla päättäjillä.

Myös Pirkkalan kunnassa valtuusto valitsee pormestarin varsinaisista valtuutetuista valtuuston toimikauden ajaksi. Pormestarin tehtäviin on yhdistetty kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät. Pormestari toimii kunnanhallituksessa myös esittelijänä. Pormestarin nimittämä kansliapäällikkö toimii kunnan operatiivista toimintaa johtavana viranhaltijana. Pormestarijärjestelmän tavoitteeksi on Pirkkalassa ilmaistu valtuuston vahva asema ja ohjausvalta, poliittisen yhteistyön vahvistaminen, kasvojen antaminen vallalle, pormestarin selkeä johtajuus sekä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen. Pirkkalassa ei ole apulaispormestareita.

2.1.4 Tarve suorille pormestarin vaaleille

Valtiovarainministeriön kuntalain kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 2013 toteutetussa kyselyssä kunnilta tiedusteltiin, pitäisikö suoran pormestarin vaalin käytön olla mahdollista. Kuntien mielipiteet jakaantuvat melko tasaisesti. Hiukan vajaa puolet (46 prosenttia) vastanneista kunnista näki, että kuntalain pitäisi mahdollistaa suora pormestarin vaali. Melkein sama määrä (45 prosenttia) katsoi, ettei tätä mahdollisuutta tarvita. Loput vastaajista eivät ottaneet kantaa asiaan.

Lisäksi niiltä kunnilta, jotka kannattivat suoraa pormestarin vaalia koskevaa sääntelyä, kysyttiin halukkuutta suoran pormestarin vaalin käyttöönottoon. Suurin osa näistä kunnista (75 prosenttia, n=137) ei halunnut tuolloin ottaa käyttöön suoraa vaalia. Viidesosa vastaajista valitsi vaihtoehdon 'ei osaa sanoa'. Ainoastaan kaksi kuntaa (Tampere ja Pori) vastasi, että heillä olisi halukkuutta ottaa käyttöön suora pormestarin vaali.

Lisäksi kyselyn avokommenteissa tuotiin esille se, että uuden kuntalain tulisi mahdollistaa suora pormestarin vaali sitä haluaville kunnille. Pormestarimallin katsottiin kuitenkin soveltuvan parhaiten isoihin kaupunkeihin.

2.2 Alueelliset toimielimet

2.2.1 Nykyinen lainsäädäntö

Uuden kuntalain 36 §:n mukaan valtuusto voi asettaa alueellisia lautakuntia tai johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Alueellisia toimielimiä voidaan asettaa kuntaan yksi tai useampia. Valtuuston harkinnassa on, otetaanko toimielimiä käyttöön koko kunnan alueella vai osassa kuntaa. Valtuusto päättää myös kunnan osa-alueiden aluerajauksesta.

Alueellinen lautakunta tai johtokunta on kuntalaissa tarkoitettu kunnan toimielin eli kunnan monijäseninen viranomainen, jolle voidaan siirtää toimivaltaa. Sen jäsenet ovat kunnan luottamushenkilöitä, joiden vaalikelpoisuudesta lautakuntaan ja johtokuntaan säädetään laissa. Toisin kuin lautakuntaan, johtokuntaan ei sovelleta lautakuntaa koskevia vaalikelpoisuusrajoituksia ja johtokuntaan voidaan valita myös toisen kunnan asukas. Jos alueelliset toimielimet ovat johtokuntia, esimerkiksi vapaa-ajan asukkailla on mahdollisuus osallistua alueellisen johtokunnan jäsenenä kunnan osa-alueen kehittämiseen.

Valtuusto voi päättää, että alueellisen toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan kunnan asianomaisen osa-alueen asukkaiden esityksestä. Valtuusto kuitenkin valitsee jäsenet. Laissa ei edellytetä, että jäsenten asuinpaikan tulee olla asianomaisella osa-alueella, joten alueellisen toimielimen jäsen ei automaattisesti menettäisi vaalikelpoisuuttaan muuttaessaan pois kyseiseltä kunnan osa-alueelta. Valtuusto voi halutessaan kuitenkin päättää, että jäsenten tulee asua asianomaisella osa-alueella.

Alueellisen toimielimen tehtävänä on kunnan päätöksentekoon vaikuttaminen sekä kunnan osa-alueen kehittäminen. Toiminnan perusajatuksena on kunnan osa-alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien edistäminen. Tässä roolissaan se vastaa kunnan osan ja sen asukkaiden sekä kunnan ja muiden toimielinten välillä tarvittavasta vuorovaikutuksesta, kunnanosan asukkaiden näkemysten välittämisestä kunnan päätöksentekoon sekä osallistuu kunnan osa-alueen asioiden hoitoon.

Alueelliselle toimielimelle tulee varata mahdollisuus lausunnon antamiseen kuntastrategian sekä talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa sekä asioissa, joiden ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus kunnan asukkaiden ja palvelun käyttäjien elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Alueellisen toimielimen muista tehtävistä ja toimivallasta

määrätään hallintosäännössä. Säännös rinnastuu hallintolain (434/2003) 41 §:ssä säädettyyn vaikuttamismahdollisuuksien varaamiseen siten, että myös tämän säännöksen laiminlyömiseen voidaan valituksessa tehokkaasti vedota päätöksenteon menettelyvirheenä. Hallintosäännössä voidaan määritellä tarkemmin asiakokonaisuudet, joita koskevaan valmisteluun alueelliselle toimielimelle tulee järjestää mahdollisuus osallistua ja joihin alueelliselle toimielimelle tulee varata vaikuttamismahdollisuudet.

Kunta määrää alueellisen toimielimen muista tehtävistä ja toimivallasta hallintosäännössä. Muiden tehtävien kokonaisuus määrittää pitkälti sitä, millainen rooli alueellisella toimielimellä on suhteessa kuntaan. Toimielimen konkreettisina tehtävinä voivat olla esimerkiksi lausuntojen antaminen kunnan viranomaisille kunnan osan asukkaiden puolesta sekä esitysten tekeminen kunnan toimintaa ja taloutta koskevista asioista.

Kunnan tulee huolehtia, että alueellisella toimielimellä on riittävät resurssit tehtäviensä hoitamista varten.

Alueellisten toimielinten kautta tapahtuva vaikuttaminen on vain yksi kuntalaisten käytettävissä oleva osallistumiskeino. Uudessa kuntalaissa säädetään myös kunnan asukkaiden äänioikeudesta, äänestys-oikeudesta, aloiteoikeudesta ja kansanäänestysaloiteoikeudesta. Säännöksiä kunnan käytettävissä olevista keinoista asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksien edistämiseksi on täydennetty erityisesti erilaisilla suoran ja käyttäjädemokratian keinoilla. Valtuustolla on lain 22 §:n mukaan vastuu monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Laissa säädetään myös nuorisovaltuustosta, vammaisneuvostosta ja vanhusneuvostosta. Lisäksi osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan säätämällä viestinnästä sekä tietojen saatavuudesta yleisessä tietoverkossa.

2.2.2 Aikaisempi lainsäädäntö

Vuoden 1948 kunnallislaisissa (642/1948) tehtiin mahdolliseksi kunnallispiirien perustaminen. Vuoden 1976 kunnallislaisissa (953/1976) säädettiin kunnanosahallinnosta yksityiskohtaisesti. Perustaminen, tehtävät ja määrärahat samoin kuin se, koskiko osahallinto koko kuntaa vai osaa kunnan alueista oli valtuuston päätettävissä. Osahallinnolla ei ollut yleistä toimialaa eikä se voinut itse ottaa tehtäviä hoitaakseen. Sille voitiin delegoida kunnan yleiseen toimialaan kuuluvia tehtäviä, mikäli tehtävät eivät jo kuuluneet valtuustolle, hallitukselle tai erityislakien mukaan delegoinnille ei ollut estettä. Kunnanosaa varten tuli valita kunnanosavaltuusto, jonka jäsenet valittiin kunnallisvaalien yhteydessä toimittavilla välittömällä vaaleilla. Asioiden valmistelusta huolehti lautakuntien ja johtokuntien avustamana kunnanhallitus kunnan johtosäännösten määräysten mukaisesti.

Osallistumistoimikunta (1981) sekä Lähi-demokratiatoimikunta (1982) pohtivat 1980-luvulla kunnanosahallinnon kehittämistä. Osallistumistoimikunta korosti edellytysten luomista asukkaiden vapaaehtoiselle toiminnalle. Osallistumisen lähtökohtana pidettiin tarpeiden mukaan määräytyvää (n. 500 – 5000 as.) perusyhteisöä, jonka toimielimenä voisi olla asuntoaluetoimikunta, joksi voisi järjestäytyä alueella jo toimiva yhteisö tai yhteisöjen edustus. Se ei olisi kunnan valitsema eikä kuuluisi kunnan hallinto-organisaatioon. Se voisi huolehtia muun muassa vuorovaikutuksesta asukkaiden ja suunnittelijoiden välillä, antaa lausuntoja kaavoista, seurata kunnan virastojen toimintaa ja hoitaa eräitä vapaa-aika-

ja kulttuuritehtäviä. Toimikunta suhtautui varauksellisesti muodolliseen vallankäyttöön, johon ei sisälly ratkaisuvalltaa ja kustannusvastuuta ja totesi, että suurimmissa kunnissa voitaisiin osallistumismahdollisuuksia lisätä kunnallislain mukaisilla kunnanosalvaltuustoilla. Näiden tehtäviä voitaisiin laajentaa siten, että ne voisivat toimia eri palvelujen käytöstä vastaavina toimieliminä ja niillä voisi olla aloiteoikeus joissain asioissa.

Lähidemokratiatoimikunta näki tuolloin tarpeen kehittää kunnanosalhallintoa siten, että osahallinnolle voitaisiin siirtää laajemmin toimivalltaa kuin kunnallislaissa säädettiin. Osahallinnon tehtäviksi nähtiin 1) johtosäännössä määritellyn päätösvallan käyttö kunnanosalvaltuustossa, 2) lausunto- ja esityksenteko-oikeuden käyttö keskushallinnon valmistelemisissa ja ratkaistavissa asioissa, 3) omatoiminen aktiivisuus kunnan osa-aluetta koskevilla asioissa. Vaihtoehtoksi lähidemokratialle esitettiin aluepohjaista kansalaistoimintaa, kuten kylätoimikuntia ja poliittisten puolueiden paikallisosastoja. Kunnanhallituksen tulisi antaa ohjeet riittävästä vuorovaikutuksesta ja yhteistoiminnasta. Kunnallislakiin lisättiin vuonna 1984 kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista laajentava säädos kunnanosalvaltuustosta (659/1984).

Kunnanosalhallintoon on Suomessa suhtauduttu perinteisesti varsin varovaisesti. Kunnanosalhallinto ei ole ollut alemmanasteista itsehallintoa, vaan osa kunnan hallintoa. Ajatus on ollut korostaa kokonaisuuden johtamista ja alueellisten näkemysten yhteensovittamista viime kädessä valtuustotasoisesti.

Kunnanosalvaltuustojärjestelmää koskevat säännökset kumottiin vuoden 1995 kuntalaki (365/1995) säädettäessä. Perusteena oli niiden käytännön vähäisen merkityksen ohella tarve säännellä asiasta joustavammin. Taustalla oli myös vapaakuntakokeilu, jonka aikana kunnilla oli oikeus järjestää luottamushenkilöhallintonsa voimassa olevia säännöksiä (kunnallislakia) soveltamatta (KM 1987:2).

Vuoden 1995 kuntalaki mahdollisti kunnanosalhallinnon järjestämisen ja toimivallan siirtämisen alueellisille toimielimille, ei kuitenkaan vaaleilla valittavia alueellisia toimielimiä. Valtuusto voi päättää, että kunnan osa-alueen asioita hoitamaan asetetun toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan kyseisen alueen asukkaiden esityksestä ja että jäsen ten asuinpaikan tulee olla kyseisellä alueella. Alueelliset toimielimet voivat vuoden 1995 kuntalain mukaan olla lautakuntia, johtokuntia tai toimikuntia.

2.2.3 Kunnanosalhallinto ja alueelliset toimielimet Suomessa

Suomessa on kahdessa kunnassa kokeiltu kunnanosalvaltuustotyyppistä kunnanosalhallintoa. Oulussa toteutettiin kaupunginosavalvuustokokeilu vuosina 1978 - 1980 kolmella erityyppisellä alueella. Osavalvuustot vastasivat hallintotehtävistä, antoivat lausuntoja ja tekivät esityksiä ja aloitteita. Ne valmistelivat vuosittain kunnanosalraportin alueen ongelmista ja ratkaisuehdotuksista. Saadut kokemukset kaupunginosavalvuustokokeilusta vaihtelivat. Kokeilun saama kritiikki johtui muun muassa ongelmista osavalvuustojen ja asukkaiden vuorovaikutuksessa sekä asukkaiden sitoutumisen puutteesta ja kokeiluajan lyhytdestä. Voimassa olleen lain toimintamahdollisuudet ja päätösvalta koettiin vähäisinä.

Jyväskylän Säynäsaloon perustettiin kuntaliitoksen yhteydessä 1993 kaupunginosavalvuusto (11 jäsentä), joka toimi vuoteen 2000 saakka. Kunta järjesti kaupunginosavalvuus-

ton valitsemiseksi oman äänestyksen, joka pidettiin vuosien 1992 ja 1996 kunnallisvaalien yhteydessä, vaikka kyse ei ollut vaalilain mukaisesta virallisesta vaalitoimituksesta. Kaupunginosavaltuustoon valittiin 11 jäsentä ja varajäsenet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Äänioikeutettuja olivat säynätsalolaiset. Vuoden 1992 äänestyksessä äänestysprosentti oli 62,45 prosenttia ja vuonna 1996 se oli 51,91 prosenttia. Kaupunginosavaltuusto laati toimialueellaan alueellisen kuntasuunnitelma-talousarvioehdotuksen mukaan lukien asunto-ohjelmaehdotuksen, osallistui alueen kaavoitukseen ja rakentamisen suunnitteluun sekä liikennesuunnitteluun ja organisoi tähän liittyvää käyttäjien osallistumista. Lisäksi se päätti aluebudjetin käytöstä, päätti alueella toimivien järjestöjen avustusmäärärahojen jaosta, otti kantaa alueen investointien tärkeysjärjestykseen, päätti alueelle osoitetun kunnossapitomäärärahan kohdentamisesta ja organisoi alueen tilojen käyttöä. Se myös valitsi kaupunginosasihteerin työnsä tueksi ja esittelijäkseen, käsitteli alueyhteisöjen muutosehdotuksia, aloitteita ja teki tarvittaessa esityksiä eteenpäin. Aluemääräraha (10 prosenttia alueen verotulokertymästä) käytettiin tiedottamiseen, hallintokuntien erityistarpeiden ja nuorisotoiminnan tukemiseen sekä järjestöjen avustamiseen. Säynätsalon kunnantalolla toimiva aluetoimisto vastasi muun muassa kaupunginosavaltuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, alueen vuokra-asuntojen asukasvalinnasta ja tiedottamisesta. Aluetoimisto myös avusti eri hallintokuntia niiden tehtävissä alueella. Toiminta muutettiin vuoden 2001 alusta lautakuntamuotoiseksi, jollaisena se toimi vuoteen 2008 asti.

Valtiovarainministeriön vuonna 2012 teettämän selvityksen (Pihlaja Ritva ja Sandberg Siv: Alueellista demokratiaa? Lähidemokratian toimintamallit Suomen kunnissa. Valtiovarainministeriön julkaisuja 27/2012) mukaan alueellisia toimielimiä toimii Suomessa yhteensä 63, kaikkiaan 59 kunnassa. Neljällä paikkakunnalla toimii rinnakkain kaksi erityyppistä toimielintä.

Alueellisia toimielimiä on perustettu kaikenkokoisiin kuntiin. Neljä toimielintä kymmenestä toimii alle 10.000 asukkaan kunnassa, pienimpinä Savukoski, Pertunmaa, Ylitornio ja Kittilä.

Vastaavasti joka neljäs toimii yli 50.000 asukkaan kaupungissa, suurimpina kaupunkina Tampere, Vantaa, Oulu, Jyväskylä, Kuopio, Kouvola, Pori ja Lappeenranta.

Alueellisia toimielimiä toimii kaikkialla Suomessa, eniten Oulun ja Lapin vaalipiireissä. Pohjois-Karjalassa, Länsi-Suomessa, Hämeessä, Pirkanmaalla ja Uudellamaalla alueellisia toimielimiä on vastaavasti perustettu melko vähän.

Toimielinten nimitykset vaihtelevat suuresti. Niitä kutsutaan mm. kyläneuvostojen, kylien neuvottelukuntien, aluetoimikuntien, asukaslautakuntien, aluelautakuntien, alueellisten yhteistyöryhmien, aluejohtokuntien, kyläparlamentin ja kylätiimin nimillä.

Runsas neljäsosa (17/63) toimielimistä on perustettu vuosien 2010–2012 aikana. Kymmenen niistä on toiminut pidempään kuin kymmenen vuotta. Pisimpään toimineiden juuret (Orimattila, Rovaniemi, Sonkajärvi) ovat vapaakuntakokeilussa.

Toimielimistä 24 on perustettu kuntaliitoksen yhteydessä. Monet ovat jääneet siirtymäkauden ilmiöksi. Useissa vuonna 2013 yhdistyneissä kunnissa perustettiin alueellisia toimielimiä.

Oman ryhmänsä alueellisten toimielinten joukossa muodostavat saaristokuntiin perustetut toimielimet. Näiden toiminta perustuu lakiin saariston kehityksen edistämisestä

(494/1981), jonka 11 §:ssä todetaan, että kunnan on järjestettävä saaristoasioiden hoito niin, että laissa kunnalle määrätty tehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuksi. Näistä toimielimistä vain Naantalin saaristolautakunnan tehtävät ovat huomattavasti saaristolain edellyttämää ja muita saaristotoimielimiä laajemmat.

Alueelliset toimielimet voidaan toiminnan luonteensa ja tehtävänsä perusteella jaotella kahteen ryhmään: keskustelufoorumeihin tai päätösvaltaisiin toimielimiin.

Keskustelufoorumeiksi luokiteltavien toimielinten toiminta on pääasiassa informaation jakamista, keskustelua ja vuorovaikutusta asukkaiden ja kunnan välillä tukevaa. Tähän ryhmään kuuluu 90 prosenttia kaikista toimielimistä (54 toimielintä). Näistä 22:lla on taloudellista päätösvaltaa, joista kahdeksantoista kohdalla tämä tarkoittaa kylätoiminta-avustuksista päättämistä. Sen lisäksi, että toimielimet voivat tuoda asukkaiden näkemyksiä kunnan tietoon, ne myös antavat lausuntoja ja tekevät aloitteita ja esityksiä. Mahdollisesti ne myös osallistuvat alueen kehittämiseen, mobilisoivat toimijoita ja järjestävät tilaisuuksia. Taloudellista päätösvaltaa voi olla myös järjestöjen avustuksissa ja/tai pienimuotoisessa paikallisessa kehittämisessä.

Päätösvaltaiset toimielimet käyttävät edellä mainittujen tehtävien lisäksi valtuuston niille siirtämää päätös- ja toimivaltaa esimerkiksi alueensa joidenkin palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä, järjestöjen avustuksissa tai paikallisessa kehittämisessä. Niillä on myös taloudellista päätösvaltaa, joka on pääsääntöisesti ns. keskustelufoorumeiden budjettivaltaa suurempaa. Ryhmään kuuluu 60 toimielimestä vain kuusi eli 10 prosenttia (Mikkelissä toimivat Anttolan ja Haukivuoren aluejohtokunnat, Naantalin saaristolautakunta, Orimattilan kyläjohtokunnat, Rovaniemen Yläkemijoen aluelautakunta, Savonlinnan aluejohtokunta sekä Sonkajärven Sukevan aluelautakunta).

Edellä mainituista Rovaniemen aluelautakuntamalli on nykyisin laajennettu Yläkemijoelta myös viidelle muulle alueelle. Aluelautakunnat kattavat kaupungin keskustaa lukuun ottamatta nyt koko kunnan alueen. Malli on yksi pisimmälle vietyjä päätösvaltaisia alueellisen toimielimen malleja Suomessa. Pisimpään toiminut Yläkemijoen aluelautakunta vastaa toiminta-alueellaan perusturvalautakunnalle kuuluvista terveysneuvonnan ja kotihoidon palveluista, koulutuslautakunnalle kuuluvista perusopetus- ja varhaiskasvatuspalveluista, vapaa-ajan lautakunnalle kuuluvista kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista, alueen yleisestä kehittämistoiminnasta sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Yläkemijoen aluelautakunta päättää palvelutilausten perusteeksi asiakaspalvelun toimitilaverkosta valtuuston päättämien palvelujen järjestämisen periaatteiden ja linjausten mukaisesti. Lisäksi se antaa lausunnon toiminta-alueensa yleis- ja asemakaavoista sekä niiden muutoksista. Yläkemijoen aluelautakunta hankki vuonna 2013 kaupungin palvelukeskuksilta noin 2,1 milj. eurolla Yläkemijoen alueen asukkaille lähipalveluja koskien päivähoitoa, perusopetusta, äitiysneuvolaa, kotisairaanhoidon, vanhus-ten avopalveluja, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja, nuorisopalveluja ja kirjastopalveluja. Lisäksi aluelautakunnalla oli Yläkemijoen alueen yleinen ja elinkeinojen kehittämistehtävä sekä lausunnonanto-oikeus alueen yleiskaavoista.

Rovaniemen viisi muuta aluelautakuntaa ovat vuoden 2014 alusta vastanneet omilla toiminta-alueillaan koulutuslautakunnalle kuuluvista perus- ja esiopetuksen palveluista, vapaa-ajanlautakunnalle kuuluvista kulttuuri-, liikunta ja nuorisopalveluista sekä alueen

kehittämistoiminnasta. Yläounasjoen ja Ranuantien aluelautakunnat vastaavat myös varhaiskasvatuspalveluista. Vuoden 2015 alusta lautakunnille on annettu myös vastuu perusturvalautakunnalle kuuluvista terveysneuvonnan ja kotihoidon palveluista sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Aluelautakunnat päättävät palvelutilausten perusteeksi alueensa asiakaspalvelun toimitiloista valtuuston päättämien palvelujen järjestämisen periaatteiden ja linjausten mukaisesti. Aluelautakunnat antavat lausunnon toiminta-alueensa yleis- ja asemakaavoista ja niiden muutoksista.

Kunnan eri osien ja kuntalaisten välinen yhdenvertaisuus on Rovaniemellä turvattu siten, että aluelautakuntien päätöksentekoa sitovat valtuuston asettamien tavoitteiden lisäksi tietyt toimialalautakuntien päätökset. Toimialalautakunnat hyväksyvät yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi tehtäväalueittensa palvelujen järjestämisen ja myöntämisen perusteet ja kriteerit myös aluelautakuntien toiminta-alueille esimerkiksi perusopetuksen järjestämisperiaatteet. Lisäksi toimialalautakunnat päättävät tehtäväalueittensa lakisääteisten ja muiden asiakasmaksujen yksityiskohtaisista perusteista tai maksujen määristä. Toimialalautakuntien asiakasmaksuja koskevia päätöksiä noudatetaan yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi koko kaupungin alueella.

Aluelautakuntien kehittämistoiminta kattaa yleisen alueensa kehittämisen lisäksi elinkeinojen kehittämistehtävän, omaehtoisen toiminnan virittämisen, asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen lisäämisen, ympäristöasioita, hanketoimintaa sekä kumppanuuksien rakentamista toimialueen sisällä ja vuorovaikutusta ulospäin.

Ratkaisevaa toiminnan vaikuttavuuden kannalta on, missä vaiheessa asioiden valmistelua asukkaat voivat toimielimien kautta osallistua asioiden käsittelyyn. Tärkeää on myös, jääkö toimielimien toiminta keskustelun tasolle ja rooli reaktiiviseksi lausuntojen antajaksi, onko sillä omaehtoinen ja oma-aloitteinen rooli alueensa kehittäjänä, muutenkin kuin passiivisena aloitteiden ja esitysten tekijänä sekä onko toimielimellä kehittämisen ohella rooli myös käytännön toimijana. Tutkimusten mukaan vaikuttavuuden nähdään riippuvan myös siitä, miten paljon kunta on osoittanut toimintaan resursseja. Välittömien kustannusten ohella keskeistä on se, miten alueelliset toimielimet otetaan mukaan kunnan talousarvion suunnitteluun ja palvelujen järjestämiseen. Asukkaiden mukaan ottaminen voi myös lisätä ymmärrystä ja legitimitettä sekä helpottaa vaikeiden päätösten hyväksymistä sekä mahdollisesti vähentää valituksia.

Toiminnan kannalta taloudellisia resursseja ratkaisevampaa on se, miten selvästi alueellisen toimielimien tarkoitus ja tehtävät on määritelty ja omaksuttu sekä se, miten selvä on työn- ja roolinjako kunnan, toimielimien, alueellisesta toiminnasta vastaavien kunnan työntekijöiden ja alueen asukkaiden kesken.

Myös keskustelufoorumiksi katsottavilla toimielimillä, joilla ei ole delegoitua päätösvaltaa, voi olla merkittävää vaikutusvaltaa. Toimielimien keskusteluilla ja toiminnalla voi olla vaikutusta kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimintaan, ja toimielin voi parhaimmassa tapauksessa vaikuttaa kannanotoillaan suoraan kunnassa tehtäviin päätöksiin. Jotta näin tapahtuisi, toimielimessä käytävän keskustelun on oltava tasavertaista ja avointa, ja sillä tulee olla kytkös kunnan muuhun päätöksenteko-organisaatioon. Haasteena on ajoitus, eli se, otetaanko alueellisia toimielimitä mukaan asioiden valmisteluun jo

alkuvaiheessa. Systemaattisten yhteistyömenetelmien ja -prosessien kehittämiseen kunnissa tulisi panostaa.

Ratkaistaessa sitä, onko asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen tarkoituksenmukaista järjestää alueelliselta pohjalta vai jollain muulla tavalla, tulee tarkastella myös sitä, millaisiin asioihin ja millä tavoin asukkaat haluavat vaikuttaa. Maaseutukunnissa ja pinta-alaltaan laajoissa kunnissa alueellisuus voi olla tärkeä vaikuttamisen näkökulma, mutta se ei välttämättä kaupunkimaisilla alueilla korostu samalla tavoin. Myös kyseessä olevat palvelut vaikuttavat tarkoituksenmukaisiin vaikuttamisen ja osallistumisen keinoihin: onko kyse subjektiivisiin oikeuksiin perustuvista palveluista, joita toivotaan saatavan lähialueella vai onko kyse asukkaiden yhteisiin tarpeisiin ja toiveisiin koskien esimerkiksi alueen teiden kunnossapitoa, laajakaistayhteyksiä, viemäröintiä, vesihuoltoa tai urheilukenttien ja liikuntapaikkojen kunnossapitoa. Näille kollektiivisille palveluille yhteistä on se, etteivät ne perustu yksilön subjektiivisiin oikeuksiin ja ilman lakisääteistä asemaa niillä on riski jäädä esimerkiksi kuntien reuna-alueilla vähälle huomiolle. Ne ovat luontevia tehtäviä, joihin alueen asukkaat voivat yhdessä tarttua. Tiiviisti asutuilla alueilla ja kaupungeissa ei vastaavanlaisia ongelmia kollektiivisten tarpeiden osalta välttämättä ole, sillä infrastruktuuri toimii ja riittävä väestöpohja houkuttelee niille myös kaupallisia toimijoita.

2.2.4 Tarve vaaleilla valituille alueellisille toimielimille

Kuntalain valmistelun yhteydessä vuonna 2013 tehdyssä kyselyssä tiedusteltiin kuntien tarvetta ja halukkuutta ottaa käyttöön vaaleilla valittuja toimielimiä kunnanosatasolla sekä nykytilanteessa että tilanteessa, jossa kuntarakenne merkittävästi muuttuu.

Valtaosa eli 96 prosenttia vastanneista kunnista (n=256) ei nähnyt tarpeellisenä vaaleilla valittuja kunnanosatoimielimiä nykytilanteessa ja vain prosentti näkee ne tarpeellisina. Kolme prosenttia vastanneista kunnista ei osannut vastata. Vastauksissa ei ollut suuria kuntakokoluokittaisia eroja.

Sen sijaan kuntarakenteen merkittävästi muuttuessa tällaiset toimielimet näki tarpeellisina vastanneista 254 kunnasta 56 prosenttia. Tässä tilanteessa 30 prosenttia piti edelleen vaaleilla valittuja toimielimiä tarpeettomina. Vaihtoehdon ”ei osaa sanoa” valitsi 13 prosenttia vastanneista kunnista.

Jos kuntarakenne ei merkittävästi muuttuisi, voidaan pohtia, onko vaaleilla valituille alueellisille toimielimille riittävää tarvetta. Toisaalta kaikissa jo toteutuneissakaan laajoissa kuntaliitoksissa ei aina ole kyetty turvaamaan kunnan eri osa-alueiden edustavuutta kuntavaaleissa tai kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, joten tarvetta voidaan nähdä olevan paikoin jo nykytilanteessa.

Valmistelutyöryhmä on elo-syyskuussa 2014 kuullut kokouksissaan Rovaniemen, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkien edustajia. Kuultavat ovat tuoneet esille, etteivät näe tarvetta vaaleilla valituille alueellisille toimielimille omissa kaupungeissaan, eivätkä olisi ottamassa niitä käyttöön, vaikka lainsäädäntö sen mahdollistaisikin.

Sen sijaan useissa vuosina 2013 – 15 toteutetuissa kuntamäärältään ja pinta-alaltaan laajoissa kuntien yhdistymisselvityksissä on noussut esille kiinnostus vaaleilla valittuja (tai valtuuston valitsevia) alueellisia toimielimiä kohtaan. Erilaisia sovelluksia on esitetty

ainakin Vaasan seudun, Keski-Uudenmaan, metropolialueen ja Tampereen seudun kuntaliitosselvityksissä. Vaikka mainituista selvityksistä kaikki eivät olekaan johtamassa kuntaliitoksiin, voidaan niitä pitää esimerkkeinä alueellisen vaikuttamisen tarpeesta kuntarakenteen merkittävässä muutoksissa. Selvityksissä on katsottu, että alueellisilla toimielimillä voitaisiin parantaa kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kooltaan huomattavasti nykyistä suuremmissa kunnissa. Taustalla on toive saada alueellista näkemystä suuremman kunnan päätöksentekoon. Kytös kuntarakennemuutosten suuruuteen näyttää olevan oleellinen tekijä vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tarpeelle. Toisaalta voidaan myös nähdä, että malli ei välttämättä tukisi uuden kunnan uuden toimintakulttuurin syntymistä vahvasti. Vaikka alueellisuus korostuu usein kuntaliitostilanteissa, on pidetty myös tärkeänä päästä mahdollisimman pian sovittamaan toimintaa yhteen koko uuden kunnan tasolla. Uuden kunnan strategian, toimintatapojen, palvelujen järjestämistapojen, identiteetin ja yhteisöllisyyden kannalta on koettu hyvänä, että vanhoista kuntarajoista on päästy irti. Siten alueiden tai ”kunnan osien” määrittely on tähän liittyvä oleellinen seikka.

Vaasan seudun kuntajakoselvityksessä ehdotetaan, että kymmenen nykyisen kunnan alueelle perustettaisiin nk. lähivaltuustot, joiden rooli olisi keskustelu-, suunnittelu- ja kehittämiskumppanuus. Lähtökohtana on, että tietyt asiat on hoidettava kunnan yhteisessä päätöksentekojärjestelmässä, mutta on myös asioita, joista voidaan päättää kunnan osissa. Erityisesti tämä koskisi tehtäviä, joissa on syytä ottaa huomioon kunnan osa-alueen erityispiirteet. Myös kielellisten oikeuksien turvaamisen näkökulmasta alueellinen hallinto on selvityksen mukaan perusteltavissa. Lähivaltuustojen tehtävänä olisi kunnan päätöksentekoon vaikuttaminen ja alueensa kehittäminen. Niille olisi oman alueen edunvalvontatehtävän ohella mahdollista antaa alueen lähipalveluihin liittyviä hallinnollisia tehtäviä ja päätösvaltaa sekä myös omaa valmistelemaa henkilökuntaa. Lähivaltuustojen avulla vällettäisiin keskittämästä kaikkia kunnan tehtäviä valtuustoon, hallitukseen tai sektorilautakuntiin. Lähivaltuustojen avulla olisi mahdollisuus toteuttaa hajautettua kasvustrategiaa ja estää kunnan sisäiset kehityserot. Niiden avulla olisi myös mahdollisuus sovittaa yhteen tehokkuutta korostava suuruuden logiikka ja kansalaisläheisyys. Lähivaltuustojen avulla olisi mahdollisuus estää kunnan sisäinen demokratiavaje ja mahdollinen legitimeettikriisi. Ne järjestäisivät muun muassa kuntalaisten, palveluiden tuottajien sekä kunnan päättäjien keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, joiden tuloksia käytetään kaupungin suunnittelu- ja työarvio- ja prosessissa. Lähivaltuustojen puheenjohtajat (aluneuvokset) muodostaisivat edustajiston (aluneuvoston), joka toimisi virallisena vaikuttajakanavana valtuustoon nähden. Lähivaltuustoille varattaisiin kaupungin työarvioon vuosittain määrärahat käytettäväksi oman alueensa kehittämistoimintaan.

Keski-Uudenmaan kuntajakoselvityksessä ehdotetaan, että kahdeksasta kunnasta muodostuvan uuden kunnan alueella olisi suunnittelu- ja kehittämis- ja palvelukumppanin roolissa viisi lähifoorumia, joiden aluejako ei täysin vastaisi nykyisten kuntien rajoja. Lähifoorumit vastaisivat yhdessä palvelulautakuntien kanssa palveluiden tilaamisesta valtuuston hyväksymän päätösvallan puitteissa. Lähifoorumeilla olisi budjettivaltaa valtuuston hyväksymän päätösvallan puitteissa ja niiden tehtävät liittyisivät sivistys-, vapaa-aika-, nuorisokulttuurisektorien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluihin.

Metropolialueen kuntajakoselvityksen mukaan viiden yhdistyvän kunnan alue jakaantuisi jatkossa n. 15 – 20 nykyisiä kuntia pienempään palvelualueeseen tai ”kotikaupunkiin”, joilla toimisi aluevaltuustot tai aluelautakunnat. Niillä olisi rooli lähipalveluiden järjestämisessä valtuuston linjausten mukaisesti ja valtuuston myöntämien resurssien puitteissa. Tehtävät voisivat koskea asukkaiden arjen toiminnallisella alueella olevia, usein päivittäin käytettyjä lähipalveluita kuten neuvoloita, lasten päivähoitoa ja varhaiskasvatusta, perusopetusta, nuorisotiloja, lähikirjastoja ja lähiliikuntapaikkoja.

Tampereen seudun kuntajakoselvityksessä on hahmoteltu entisistä kunnista niin kutsuttuja palvelukuntia, joilla olisi lähes nykyisiä kuntia vastaavat tehtävät ja oikeudet, uuden kunnan toimiessa enemmän seutuhallintomaisesti. Mallin kehittäely on kuitenkin selvityksen tavoin jäänyt kesken ja kunnat eivät ole olleet siitä yksimielisiä.

2.3 Kansainvälinen vertailu

2.3.1 Pormestari

Ruotsi

Päätoimisten luottamushenkilöiden lukumäärä on Ruotsin kunnissa suuri ja kunnallispolitiikka on selvästi ammattimaistunut. Pormestarikeskustelu ei kuitenkaan ole missään vaiheessa johtanut kovin pitkälle, vaan kunnallisneuvosjärjestelmää (kommunalråd) kehittämällä on pyritty vastaamaan samoihin haasteisiin kuin mihin pormestarijärjestelmällä pyritään. Kunnallisneuvokselta puuttuu suora mandaatti kuntalaisilta eikä hänellä ole myöskään laissa säädettyä toimeenpanovaltaa. Tästä huolimatta kunnallisneuvoksella saattaa käytännössä olla pormestariin rinnastettava asema kunnan hallinnossa.

Kunnallisneuvos on Ruotsissa yleensä kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kunnallisneuvoksia voi olla useitakin, jolloin joku heistä voi olla esimerkiksi kunnanhallituksen varapuheenjohtaja tai lautakunnan puheenjohtaja. Kunnallisneuvoksen muodollinen asema määräytyy sen luottamustehtävän nojalla, jota hän hoitaa. Kunnallisneuvoksen tehtävät määritellään tarkemmin kunnanhallituksen johtosäännössä.

Kunnallisneuvokseksi valitseminen edellyttää, että henkilö on vaalikelpoinen toimieliimeen. Kunnanhallituksen tai lautakunnan puheenjohtajana toimiva kunnallisneuvos valitaan toimielimen valinnan jälkeen sen jäsenistä. Kunnallisneuvos ei voi olla toisen kunnan asukas tai kunnanjohtaja tai kansliapäällikkö. Valtuusto voi erottaa kunnallisneuvoksen tehtävästään, jos hän itse sitä pyytää tai jos häneltä on eväty vastuuvapaus tai hänet on lainvoimaisella päätöksellä tuomittu rikoksesta, josta säädetty vähimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Kunnanhallitus valmistelee erottamisasian valtuustolle.

Ruotsissa ei ole lakisääteistä kunnanjohtajaa eikä muutakaan johtavaa viranhaltijaa, jolla olisi laissa säädettyä toimivaltaa. Käytännössä Ruotsin kunnissa on kunnanjohtajan tai kansliapäällikön nimikkeellä kunnan johtamisesta yleisesti vastaavia ammattijohtajia. Kunnanjohtajan tai kansliapäällikön valitsee yleensä kunnanhallitus. Johtajan asema suhteessa poliittiseen päätöksentekoon vaihtelee eri kunnissa. Esimerkiksi valtuustossa hän

saattaa olla esittelijänä tai asiantuntijana, jolla on puheoikeus, mutta on myös kuntia, joissa hän ei ole lainkaan paikalla valtuustossa. Kunnanjohtajalla on yleensä vastuu asioiden valmistelusta ja esittelystä kunnanhallitukselle, mutta tämä vastuu voi tärkeimmissä asioissa kuulua myös kunnallisneuvokselle. Kunnanjohtajalla ei ole muodollista toimivaltaa eri hallinnonalojen yksiköiden toimintaan. Sektorilautakuntien ja niiden alaisten yksiköiden välistä suhdetta määrittää erityisesti se, että hallinnon toimeenpanevaa johtoa ja valvontaa harjoittavat lautakunnat ja ennen muuta niiden puheenjohtajat.

Norja

Norjassa kunnat voivat kuntalain perusteella valita kahdesta eri hallintomallista: perinteisen tai kunnalliseen parlamentarismiin perustuvan mallin. Perinteisessä mallissa valtuusto valitsee hallituksen suhteellisilla vaaleilla ja parlamentaarisessa hallintomallissa kunnanhallitus valitaan enemmistövaaleilla. Hallintomalleilla on vaikutusta myös poliitisten ja ammatillisten johtajien asemaan.

Perinteisessä mallissa kunnanhallituksen jäsenien on oltava valtuutettuja. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan hallituksen jäsenistä. Puheenjohtajan toimikausi kestää valtuuston toimikauden. Kunnanhallituksen puheenjohtaja toimii myös kunnanvaltuuston puheenjohtajana. Hänestä käytetään nimitystä puheenjohtaja (ordfører) ja hän on lähes aina kokopäivätoiminen poliitikko.

Valtuusto voi siirtää päätöksellään puheenjohtajalle toimivaltaa. Puheenjohtaja on kunnan lakisääteinen edustaja hänelle siirretyn toimivallan rajoissa. Puheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan toimielinten kokouksissa. Henkilö voi kieltäytyä puheenjohtajuudesta, jos hän on ollut neljä edellistä vuotta puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Valtuusto ei voi erottaa kunnanhallitusta tai sen puheenjohtajaa.

Kuntalaissa on myös säännöksiä hallintojohtajasta, jonka tehtävänä on johtaa kunnanvirastoa ja toimia hallinnollisena johtajana. Hallintojohtajan tehtävistä määrätään lisäksi kunnan johtosäännössä. Hallintojohtaja valmistelee ja panee täytäntöön valtuuston päätökset. Hallintojohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus toimielinten kokouksissa. Hallintojohtajan valitsee kunnanvaltuusto ja hänet voidaan valita myös määräajaksi, kuitenkin vähintään kuudeksi vuodeksi. Hallintojohtaja ei ole poliittinen johtaja vaan ammattijohtaja.

Norjassa muutama kunta (Oslo, Bergen ja Tromssa) soveltaa parlamentaarista hallintojärjestelmää. Parlamentaarisessa mallissa valtuusto valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja heistä puheenjohtajan enemmistövaaleilla. Kunnanhallituksen jäsenten ei tarvitse olla valtuutettuja. Valtuuston puheenjohtaja ei voi osallistua kunnanhallituksen kokouksiin. Kunnanvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajana ei siten voi toimia sama henkilö. Parlamentaariseen malliin siirtyneessä kunnassa ei ole hallintojohtajaa. Parlamentaarisessa mallissa kunnanhallituksen jäsenille voidaan siirtää toimivaltaa. Valtuusto voi erottaa kunnanhallituksen tai sen yksittäisen jäsenen enemmistöpäätöksellä. Jäsen voi erota myös omasta tahdostaan, mutta kunnanhallituksen puheenjohtajan erotessa koko hallitus eroaa.

Tanska

Tanskassa on käytössä valiokuntajärjestelmä. Talousvaliokunta (ekonomiudvalg) vastaa kunnanhallitusta, vaikka sen asema ei ole yhtä vahva kuin Suomessa. Talousvaliokunta vastaa taloutta koskevien asioiden valmistelusta. Talousvaliokunnalla ei ole kuitenkaan yksinoikeutta valmistella valtuuston käsiteltäväksi tulevia asioita.

Valtuuston valitsema pormestari toimii valtuuston ja talousvaliokunnan puheenjohtajana ja johtaa kuntaa. Pormestarin on oltava valtuutettu ja hän toimii toimeensa osa- tai kokopäiväisenä. Toimikausi on valtuustokausi. Valtuuston apulaispuheenjohtajat valitaan erikseen. Pormestariksi ei voi valita henkilöä, joka on kunnan palveluksessa. Pormestarin oikeuksista säädetään kuntalaissa ja hänen asemansa on vahva. Pormestari on poliittinen johtaja, joka johtaa myös kunnan hallintoa. Pormestarin alaisena toimii kunnissa kunnanjohtajaksi nimitetty ylin viranhaltija, jota ei kuitenkaan mainita kuntalaissa.

Pormestari johtaa kunnan hallintoa ja vastaa valtuuston kokouksien valmistelusta. Pormestarilla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnan toimielinten kokouksissa. Hänellä on myös oikeus ottaa lautakunnan käsittelyssä oleva asia talousvaliokunnan käsiteltäväksi. Otto-oikeus ei kuitenkaan koske lautakunnan lakisääteisiä tehtäviä. Pormestari edustaa kuntaa ja hänellä on oikeus allekirjoittaa kunnan puolesta. Pormestarille maksettavasta palkkiosta päättää kunnanvaltuusto ministeriön määrittämien palkkioiden ja korvausten ala- ja ylärajojen sisällä.

Valtuusto voi pyynnöstä myöntää pormestarille eron tehtävästään. Uusi pormestari valitaan valtuustossa jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jos pormestari kieltäytyy suorittamasta kuntalaissa tai kunnan johtosäännössä hänelle määrättyä tehtävää ja kieltäytyminen on törkeä ja toistuva, valtuusto voi nimittää jonkun valtuutetuista toimimaan toistaiseksi hänen sijastaan pormestarina. Valtuuston päätös on alistettava välittömästi ministeriön vahvistettavaksi.

Pormestarijärjestelmä eräissä Keski-Euroopan maissa

Keski-Euroopan maiden kunnallishallintoa ei voida aivan suoraan verrata suomalaiseen järjestelmään, sillä kunnallishallinnon tehtävät poikkeavat huomattavasti suomalaisesta järjestelmästä. Keski-Euroopan maissa valtio tai osavaltiohallinnot vastaavat laajasti niistä tehtävistä, jotka Suomessa on osoitettu kuntien tehtäviksi.

Saksa

Saksassa pormestarin suorasta vaalista on yli 50 vuoden kokemukset. Kunnallisen itsehallinnon muodot vaihtelivat aluksi eri osavaltioissa. Nytemmin osavaltioiden kunnallislait ovat suoran vaalin (Bürgermeister, Landrat) osalta melko yhdenmukaisia. Erottava tekijä on lähinnä, onko pormestarin toimikausi valtuuston kanssa sama vai siitä poikkeava. Useimmissa osavaltioissa valtuustolla ja pormestarilla on eri toimikausi. Tämä on johtanut pormestarin aseman epäpolitisoitumiseen. Pormestarin vaali on enemmän henkilövaali kuin puolueiden ehdokkaiden välinen kilpailu. Lainsäädäntö mahdollistaa myös pormestarille asetettavat kelpoisuusvaatimukset.

Pormestarin laaja toimivalta leimaa hänen ja valtuuston välistä suhdetta. Pormestari on paitsi hallinnon johtaja, myös valtuuston ja sen valiokuntien puheenjohtaja. Lisäksi hänelle kuuluu kolmantena tehtäväryhmänä suoraan lain perusteella osoitettuja valtiollisia tehtäviä. Vastapainoksi pormestarin valta-asemalle on useimmissa osavaltioissa mahdollistettu pormestarin erottaminen kesken toimikauden. Menettely käynnistyy valtuuston määräenemmistöllä tekemällä päätöksellä ja toteutuu kansanäänestyksellä.

Itävalta

Itävalta on liittovaltio, jonka osavaltioiden toimivaltaan kuuluu yksityiskohtaisemman kuntia koskevan lainsäädännön antaminen liittotasavallan perustuslaissa (B-VG:n 117 artikla) olevia periaatteita noudattaen. Sen vuoksi myös erot osavaltioiden kunnallislakien kesken ovat monin osin merkittäviä. Osavaltiosta riippuen pormestarin valitsevat suoraan kuntalaiset tai valtuusto. Liittotasavallan perustuslakia (B-VG:n 117 artiklan 6 kappale) täydennettiin vuonna 1994 siten, että osavaltioiden lainsäädännöllä voitiin mahdollistaa pormestarin suora vaali. Suora vaali on käytössä nykyisin suurimmassa osassa osavaltioita (kuudessa). Pormestaria kohtaan valtuustossa todettu luottamuspuola ja erottaminen on kaikissa osavaltioissa alistettava kansanäänestyksellä ratkaistavaksi.

Pormestari johtaa kunnan hallintoa ja kunnan viranhaltijat ovat pormestarin alaisia. Pormestari myös edustaa kuntaa. Hän on kunnallisen itsehallinnon asioiden johtamisessa valtuuston alainen, mutta ns. toimeksisaantiasioiden hoitamisessa puolestaan vastuussa valtion (liittotasavallan ja osavaltion) viranomaisille. Kunnassa voi olla myös useampia varapormestareita, vaalituloksesta ja kunnan koosta riippuen.

Ranska

Ranskan pormestarin valitsee muodollisesti valtuusto. Käytännössä hänen valintansa on kuitenkin jo pitkään ollut suora vaali, sillä kilpailevien puolueiden ns. kärkiehdokkaat kunnallisvaaleissa ovat ensi sijassa pormestari tehtävän hakijoita. Sen vuoksi kunnallisvaaleissa on enemmän kyse pormestarin kuin puoluelistan valinnasta.

Pormestarilla (maire) on laaja toimivalta. Hän on valtuuston ja sen valiokuntien puheenjohtaja ja toiseksi myös kunnan hallinnon johtaja. Kunnan hallinto on hänen välittömässä alaisuudessaan. Hallinnon johtotehtävässä hänen apunaan ovat valtuuston jäsenet (adjoints), jotka ovat hänen omasta puolueestaan. Pormestari osoittaa heille tietyt tehtävät. Hallinnon sisäisten asioiden hoidossa pormestaria avustaa hallintosihteeri (secrétaire general), jolla on pääsääntöisesti hallinnollinen koulutus. Hänen toimikautensa on yleensä pormestarin toimikausi. Pormestarin asemaa vahvistaa vielä lisäksi suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa, että hän nimittää itselleen kabinetin. Vahvasta pormestarin asemasta puolestaan seuraa, että valtuuston asema on suhteellisen heikko.

2.3.2 Alueelliset toimielimet Pohjoismaissa

Sekä Ruotsin, Tanskan että Norjan kuntalainsäädännössä säädetään alueellisista toimielimistä, jotka valtuusto voi asettaa. Ruotsissa ja Tanskassa toimielimet nimittää valtuusto.

Ainoastaan Norjassa kunnanosalautakunta voidaan valita myös suoralla vaalilla. Myös valtuuston valitsemien kunnanosalautakuntien malli on mahdollinen Norjassa.

Käytännössä kunnanosahallinto ei silti ole muissa pohjoismaissa laajalti käytetty. Vuonna 2008 Ruotsissa kunnanosahallintoa tai alueellisia toimielimiä oli 13 kunnassa ja Tanskassa 4-20 kunnassa. Norjassa toimielimiä oli vuonna 2008 tehdyn selvityksen (NOU 1990:13, Hovik & Stigen 2008, 66-70) mukaan yhteensä 49 kunnassa, joista 11 oli kuntalain mukaisia kunnanosalautakuntia ja 38 muita kunnan perustamia alueellisia toimielimiä, jolle ei ollut delegoitu päätösvaltaa. Norjan 11 kunnanosalautakunnasta vain viisi oli valittu suorilla vaaleilla. Kunnilla on harkintavaltaa siinä, miten vaalit toteutetaan.

Toimielinten valintatavat vaihtelevat puoluepoliittisesti nimetyistä (Norja, Ruotsi) alueen asukkaiden ehdotuksista nimettyihin (Norja, Tanska). Norjan suorissa vaaleissa ehdokkaat voivat olla puolueiden tai ei-poliittisten asukasryhmien asettamia. Esimerkiksi Oslossa kaupunginosalautakunnat valitaan varsinaisten kuntavaalien yhteydessä puoluepoliittisilta listoilta, mutta Bodøn kunnassa ehdokasasettelu ei ole puoluepoliittinen, vaan perustuu paikallisten yhdistysten ja yksityishenkilöiden ehdotuksiin.

Alueellisia elimiä on Norjassa perustettu sekä pienissä että isoissa kunnissa, joskin merkittävä osa virallisista kunnanosalautakunnista löytyy yli 50 000 asukkaan kunnista. Yhteistyö vapaaehtoisten toimijoiden kanssa on yleisempää pienemmissä kunnissa. Oslon kaupunginosahallinto on esimerkki laajan päätösvalan ja vastuun delegoimisesta kunnan osa-alueelle. Oslo on jaettu 15 kaupunginosaan, joissa asuu 27 000-51 000 asukasta. Kunnanosat vastaavat perusterveydenhuollosta, lasten päivähoidosta, vapaa-aikatoiminnasta sekä vanhus- ja vammaispalveluista. Oslon kaupungin työntekijöistä 39 prosenttia (13 144 henkilöä) työskentelee kaupunginosien palveluksessa. Kaupunginosavaltuustot valitaan puoluelistoilta varsinaisten kunnallisvaalien yhteydessä. Äänestysaktiivisuus kaupunginosavaaleissa 2011 oli 52 – 70 prosenttia, suunnilleen yhtä korkea kuin varsinaisissa kunnallisvaaleissa.

Oslo on poikkeus, sillä kunnanosalautakunnille ja muille alueellisille toimielimille on muualla Norjassa harvoin delegoitu mittavaa päätösvaltaa tai vastuuta kunnallisista palveluista. Esimerkiksi Stavangerissa kunnanosalautakuntien tehtävät koostuvat enemmänkin kunnanosan ja kunnan keskeisten päätöksentekielinten välisenä linkkinä toimimisesta, aloitteiden tekemisestä, lausunnoista, paikallisten projektien tukemisesta ja lähiympäristöön liittyvistä kampanjoista.

Kunnanosahallinto on muissa pohjoismaissa käytössä erityisesti suurissa kaupungeissa, joskin tehtävät ja rooli hieman vaihtelevat maittain. Vahva kunnanosahallinto esiintyy Ruotsissa ja Norjassa, joissa kunnanosalautakunnat ja niiden alainen kunnanosahallinto voivat vastata alueen lähipalveluista ja voivat muodostaa jopa puolet kunnan budjetista. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa alueellisilla toimielimillä on myös neuvoa-antava rooli alueen näkökulman välittämisessä päätöksentekoon. Osa alueellisista toimielimistä vastaa

lähiympäristön viihtyvyydestä ja kehittämisestä, jolloin niiden käytössä on pieni budjetti paikallisiin kehittämiskohteisiin.

Alueellisten toimielinten tarve pohjautuu kuntalaisten ja kunnan johdon välisen vuoropuhelun parantamiseen. Ne ovat kuitenkin suhteellisen harvinaisia ja niiden elinkaari on lyhyt. Ongelmia on esiintynyt muun muassa liittyen toimielimen asemaan kunnan organisaatiossa sekä kunnan osien tasavertaisuuteen.

2.4 Nykytilan arviointi

2.4.1 Pormestari kunnan johtamisjärjestelmänä

Pormestarijärjestelmän käyttöönoton mahdollistuessa kuntalain muutoksella vuonna 2006 olennainen muutos oli, että toisin kuin kunnanjohtaja, pormestari toimii myös kunnanhallituksen puheenjohtajana. Eduskunnan hallintovaliokunta näki muutoksessa merkittävänä etuna, että ”pormestari malli antaa mahdollisuuden vahvistaa poliittista johtajuutta kunnassa ja tuoda johtamisjärjestelmään nykyistä vahvemman kansanvaltaisen vastuuelementin. Ehdotus myös vahvistaa valtuuston asemaa.” (HaVM 6/2006 vp).

Pormestarijärjestelmää ei ole nykyisessä muodossaan otettu kunnissa laajasti käyttöön. On esitetty näkemyksiä, jonka mukaan kiinnostuksen puute on johtunut siitä, ettei nykyinen lainsäädäntö ole mahdollistanut pormestarin suoraa kansanvaalia ja siten näkyvästi merkittävää muutosta johtamisjärjestelmään. Toisaalta Suomessa on myös vahva kollektiivisen päätöksenteon perinne, joka on ehkä osaltaan aikaansaanut sen, ettei henkilöä korostavaksi koettuun pormestarijärjestelmään ole haluttu kunnissa siirtyä.

Suomalaisessa järjestelmässä on perinteisesti pidetty lähtökohtana virkavastuulla tapahtuvan valmistelun ja täytäntöönpanon sekä poliittinen päätöksenteon erottamista. On kuitenkin esitetty näkemyksiä (mm. Kuntajohtamisen kehittämishankkeen loppuraportti), että politiikan ja hallinnon väliset suhteet ovat kunnan hallinnossa nykyisellään epäselvät eikä edellä kuvattu jaottelu vastaa kuntien todellista toimintatapaa. Kunnan johtajuuden on myös katsottu olevan kasvotonta tai on koettu epäselväksi, kuka tai mikä taho kantaa suurinta vastuuta tai käyttää tosiasiallisesti suurinta poliittista valtaa. Tilanne vaihtelee kunnittain huomattavassa määrin valtuuston puheenjohtajan, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan persoonasta ja toisaalta myös kunnassa vallitsevasta kulttuurista, perinteestä ja toimintatavasta riippuen. On myös huomattava, että pormestarijärjestelmän mahdollistamisella muutettiin jo merkittävässä määrin pääsääntönä pidettyä järjestelmää. Muutos tarkoitti käytännössä mahdollisuutta yhdistää kunnan poliittinen johtaminen ja virkajohtaminen.

Kuntalaiset eli äänestäjät eivät voi suoraan vaikuttaa näkyvimpien ja merkittävimpien toimielinten eli kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajan valintaan. Kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan toimikausi on myös saatettu kunnassa päättää valtuustokautta lyhyemmäksi ja puheenjohtajana toimiva henkilö vaihtuu vaalikauden aikana. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien puutetta puheenjohtajien valintaan on joissakin kannanotoissa pidetty jopa vajeena kansanvaltaisuudessa.

Suomalaisessa järjestelmässä valtuusto on koettu puhtaasti päätösvaltaa käyttäväksi, valmistelusta ja täytäntöönpanosta erilliseksi elimeksi. Toimintatapaa kunnissa ei yleisesti pidetä kovinkaan valtuustokeskeisenä eivätkä valtuutetut tai valtuuston puheenjohtajistoon kuuluvatkaan ole säännönmukaisesti mukana asioiden käsittelyn kaikissa vaiheissa. Joissakin kunnissa on tosin jo havaittavissa pyrkimystä valtuustokeskeisempään toimintatapaan mm. erilaisten valiokuntamallien käyttöönoton muodossa. Pitkäaikainen suuntaus on todennäköisesti osaltaan vaikuttanut siihen, että valtuuston puheenjohtaja on usein jäänyt näkyvyydeltään ja asemaltaan kunnanhallituksen puheenjohtajaa heikommaksi, vaikka muodollisesti onkin tätä asemaltaan ylempänä. Yhdessäkään kunnassa ei myöskään ole syntynyt tilannetta, jossa kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajana toimi sama henkilö. Taustalla on todennäköisesti, että suomalaisessa järjestelmässä pyritään hyvin pitkälle noudattamaan poliittista suhteellisuutta toimielinten jäseniä nimettäessä.

Kunnanhallituksen asema on suomalaisessa järjestelmässä ollut perinteisesti vahva ja siitä on muodostunut käytännössä kunnan keskeinen toimielin. Kehitystä on edelleen vahvistanut kuntien kehittyminen kuntakonserneiksi, joiden omistajaohjaus on suurelta osin keskittynyt kunnanhallitukselle. Kunnanhallitus työskentelee lain mukaan kollektiivina ja vasta uusi kuntalaki tunnistaa kunnanhallituksen puheenjohtajan aseman ja tehtävät. Joissakin suuremmissa kunnissa on jo ollut osa-aikaisia tai päätoimisia kunnanhallituksen puheenjohtajia, mutta pääsääntöisesti niin kunnanhallituksen kuin valtuustonkin puheenjohtajan tehtäviä hoidetaan kunnissa perinteiseen tapaan sivutoimisena, usein lähes vapaaehtoistyön luonteisesti.

Virkajohtajana toimivan kunnanjohtajan asema on Suomessa ollut hyvin vahva ja kunnanjohtajan koetaan usein olevan näkyvin kuntaa edustava taho ulospäin. Kunnanjohtajista ja kaupunginjohtajista suuri osa on tutkimusten mukaan puoluepoliittisesti sitoutuneita, vaikka kunnanjohtajan rooliin ja asemaan ei sisälly poliittista vastuuta suoraan kuntalaisille. Onkin esitetty kysymyksiä, miten avoin puoluepoliittinen sitoutuneisuus sopii yhteen viranhaltijan ammatillisuuden sekä toisaalta poliittisen ja virkajohtamisen erottelun sekä työnjaon selkeyden kanssa. Ongelmalliseksi on myös nähty kunnanjohtajan viran täytöön liittyvä ns. mustien hevosten mahdollisuus eli mahdollisuus nostaa vasta virkavaalin viime hetkillä esiin ehdokas, jota ei ole prosessin aikana julkisesti aiemmin tuotu esille.

Nykyjärjestelmässä kunnanjohtajille ja valtuuston valitsemalle pormestarille ei lainsäädännössä aseteta ammatillisia tai osaamiseen liittyviä kelpoisuusvaatimuksia. Useimmiten virkajohtajia haettaessa kunnat asettavat vaatimukseksi soveltuvan korkeakoulututkinnon sekä kokemuksen kunnallishallinnosta. Käytäntö ei kuitenkaan ole yhtenäinen, vaan vaihtelee kunnittain.

2.4.2 Pormestarijärjestelmän käytöstä saadut kokemukset Suomessa

Tampereen kaupunki on teettänyt toimintamallistaan arvioinnin Tampereen yliopistolla (Rannisto Pasi-Heikki (toim.) 2015. Syytön, sankari vai konna? Tampereen toimintamallin arviointi. Suomen Kuntaliitto) Arvioinnin kohteena oli Tampereen kaupungin toimintamalli laajasti eli tilaaja-tuottajamalli, pormestarimalli ja asiakaslähtöinen prosessimalli. Kaikilta osin ei siis ole välttämättä erotettavissa, mitkä vaikutukset ovat pormestarimallin vaikutusta ja mitkä muiden toimintamalliin liittyvien organisoitumistapojen osuutta.

Arvioinnin mukaan pormestarimalli on tuonut kasvot päätöksenteolle ja luonut kanavia kaupunkilaisille olla yhteydessä hallintoon. Aineiston perusteella pormestarin tehtävällä on laaja kannatus. Niin kaupungin sisäisten kuin ulkoistenkin toimijoiden mielestä pormestarin tehtävä ja toiminta kaupungin ylimpänä johtajana on hyväksyttyä. Jonkin verran kriittisiä huomioita pormestaria kohtaan on koko mallin ajan tullut siitä, että hänen ajankäyttönsä keskittyy politiikan ja hallinnon johtamiseen henkilöstön ja organisaation johtamisen jäädessä taka-alalle.

Apulaispormestarien rooli tilaajalautakuntien puheenjohtajina ja valmistelun ohjaajina saa osakseen kritiikkiä politiikan ulottamisesta valmisteluun, mikä tosin oli mallin tavoite. Kriittisten näkemysten mukaan politiikan ulottuminen valmisteluun vähentää valmistelun riippumattomuutta ja johtavien viranhaltijoiden itsenäistä valmistelijaroolia. Eri toimijoiden roolien ja mallin tavoitteiden kirkastamiselle on selkeä tarve, erityisesti apulaispormestarien rooli valmistelussa, päätöksenteossa ja johtamisessa on arvioinnin mukaan määriteltävä paremmin.

Arvioinnin mukaan toimintamalli on tuonut mukanaan parlamentarismien ja valtakolaitoiden avulla johtamisen. Tämä on edellyttänyt päätöksenteossa suurempaa konsensusta. Voidaan arvioida, että yhtäältä politiikan ja viranhaltijajohdon välinen johtamistyö sekä toisaalta työntekijöiden toiminta ja lähiesiäistyö ovat monin paikoin onnistuneet. Pormestarijärjestelmän kustannusvaikutuksia ei arvioinnissa ole erotettu muista samanaikaisesti toteutetuista organisointi- ja toimintamallikustannuksista.

Pirkkalan pormestarimallista ei ole Tampereen kaupunkia vastaavalla tavalla käytettävissä ulkoista arvioita pormestarijärjestelmän toimivuudesta. Pirkkala on kuitenkin julkaissut vuonna 2011 raportin pormestarijärjestelmänsä kehittämisestä. Raportin mukaan pormestarin tehtävissä tulee painottaa kuntademokratian ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien edistämistä. Raportissa otetaan kantaa myös valtuuston puheenjohtajan rooliin pormestarijärjestelmässä. Valtuuston puheenjohtajan aseman todetaan heikentyneen suhteessa kunnanhallitukseen. Valtuuston puheenjohtaja on sivuroolissa, koska kuntalaisten edustajana julkisuudessa toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana toimiva pormestari. Valtuuston puheenjohtajan sekä pormestarin roolien ja aseman selkeyttäminen nähdään välttämättömäksi. Pormestarin tehtäviin nähdään kuuluvan mm. kunnanhallituksen työn kehittäminen ja toiminnan avoimuuden lisääminen. Pormestari toimii politiikanteon portinvartijana politiikanteon ja virkavalmistelun välissä. Hänen kauttaan kulkee tieto poliittisesta tahdosta valmistelijoille ja hän antaa poliitikoille valmistelusta tietoja päätöksenteon tueksi. Pormestarin roolia voidaan kuvata suppilon, jonka kautta tieto kulkee poliitikkojen ja virkamiesten välillä.

2.4.3 Vaaleilla valitut alueelliset toimielimet

Suomessa toimivista alueellisista toimielimistä vain yhdellä kymmenestä on todellista päätös- ja toimivaltaa. Alueellisen toimielimen aseman ja tehtävien voidaan katsoa vaikuttavan olennaisesti siihen, tulisiko toimielin olla mahdollista valita suorilla vaaleilla. Jos toimielimen tehtävät eivät ole riittävän merkittäviä, suoran vaalin ei välttämättä koeta vahvistavan alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia, vaan vaikutus voi olla jopa

päinvastainen. Tällöin vaaleihin on myös vaikeaa saada ehdokkaita ja äänestyshalukkuus voi jäädä alhaiseksi.

Kunnasta ja sen asukkaista riippuu, nähdäänkö vaaleilla valitut alueelliset toimielimet tai kunnanosa- ja hallinto parhaimpana keinona turvata alueellisen näkökulman välittyminen päätöksentekoon ja tukea osallistumista vai toivovatko kuntalaiset osallistumista muunnellaisiin demokratian keinoihin. Toimielinten ohella asukkaat voivat osallistua ja vaikuttaa asuinalueillaan myös muutoin. Kuntalain mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Laki tarjoaa tähän monipuolisesti eri vaihtoehtoja. Lisäksi erilainen vapaa kansalais- ja järjestötoiminta, esimerkiksi kaupunginosa- ja kyläyhdistysten toiminta on keino vapaamuotoiseen ja monipuoliseen alueelliseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen kunnan kanssa. Myös valinnanvapauden edistäminen, käyttäjädemokratian yleistyminen ja muuntotyypisten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen voivat jatkossa nousta aluepohjaista kunnanosa- ja hallintoa tärkeämmiksi.

Työryhmä on kuullut kokouksissaan Rovaniemen, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkien edustajia. Kuultavat ovat tuoneet esille, etteivät näe tarvetta vaaleilla valituille alueellisille toimielimille omissa kaupungeissaan, eivätkä olisi ottamassa niitä käyttöön, vaikka lainsäädäntö sen mahdollistaisikin.

Sen sijaan useissa vuosina 2013 – 15 toteutetuissa kuntamäärältään ja pinta-alaltaan laajoissa kuntien yhdistymisselvityksissä on noussut esille kiinnostus vaaleilla valittuja alueellisia toimielimiä kohtaan. Eri muodoissaan tästä on esitetty sovelluksia ainakin Keski-Uudenmaan, metropolialueen, Tampereen seudun ja Vaasan seudun kuntaliitosselvityksissä. Selvityksissä on katsottu, että alueellisilla toimielimillä voitaisiin parantaa kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kooltaan huomattavasti nykyistä suuremmissa kunnissa. Taustalla on toive saada alueellista näkemystä suuremman kunnan päätöksentekoon sekä lieventää mahdollisesti kuntaliitoksesta aiheutuvia jännitteitä uuden kunnan sisällä. Kytkös kuntarakennemuutosten suuruuteen näyttää olevan oleellinen tekijä vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tarpeelle. Toisaalta voidaan myös nähdä, että malli ei välttämättä tukisi uuden kunnan uuden toimintakulttuurin syntymistä vahvasti. Vaikka alueellisuus korostuu usein kuntaliitostilanteissa, on pidetty myös tärkeänä päästä mahdollisimman pian sovittamaan toimintaa yhteen koko uuden kunnan tasolla. Uuden kunnan strategian, toimintatapojen, palvelujen järjestämistapojen, identiteetin ja yhteisöllisyyden kannalta on koettu hyvänä, että vanhoista kuntarajoista on päästy irti. Siten alueiden tai ”kunnan osien” määrittely on tähän liittyvä oleellinen seikka.

3 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetut lainsäädäntömuutokset mahdollistaisivat sekä pormestarin että alueellisen toimielimen valinnan suorilla vaaleilla. Tavoitteena on, että ehdotetut muutokset kuntalakiin ja vaalilakiin tulisivat voimaan vuonna 2016. Tällöin suorat vaalit olisivat kuntien käytettävissä huhtikuussa 2017 toimitettavien kuntavaalien yhteydessä.

Ehdotetuissa säännöksissä on kiinnitetty erityisesti huomiota kunnalliselle itsehallinnolle ja demokratialle perustuslaissa asetettujen vaatimusten toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin kuntien velvoitteisiin. Lisäksi erityisesti alueellisen toimielimen vaalin osalta on kiinnitetty huomiota ja arvioitu asukkaiden yhdenvertaisuuden toteutumista eri kunnanosissa ja kunnissa.

Pormestarin suoran vaalin käyttöönotolla kunnassa voitaisiin edistää poliittisen päätöksentekojärjestelmän avoimuutta ja legitimizeettiä kunnan asukkaiden keskuudessa.

Kunnanosa-vaalien käyttöönotolla kunnassa voitaisiin edistää demokraattisen päätöksenteon alueellista edustavuutta. Kunnan osa-alueen asukkaiden suoraan valitsemien edustajien näkemysten tulisi välittyä kunnan päätöksentekoon nykyistä paremmin ja alueellisen tiedon painoarvon päätöksenteossa kasvaa. Mallilla pyritään siten vahvistamaan alueellista vaikuttamista ja turvaamaan myös erityisesti kuntakoon suurenemisesta mahdollisesti aiheutuvaa edustuksellisuuden vajetta.

Ehdotuksissa on otettu huomioon eduskunnan maaliskuussa 2015 hyväksymän uuden kuntalain sääntely. Lisäksi ehdotuksissa on pyritty ottamaan huomioon eri sektoreilla käynnissä olevia lainsäädäntöhankkeita. Näistä kuntien asemaan ja tehtäviin olennaisesti vaikuttaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistus. Uudistuksen keskeneräisyys on vaikeuttanut suoria vaaleja koskevien säännösten valmistelua, sillä sekä sääntelyn tarvetta että merkitystä kunnan asukkaana demokraattisten oikeuksien kokonaisuuden kannalta on ollut tässä tilanteessa vaikea arvioida.

3.2 Suora pormestarin vaali

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntalakia ja vaalilakia siten, että niissä mahdollistetaan pormestarin valitseminen suoralla vaalilla.

3.2.1 Suoralla vaalilla valitun pormestarin asema

Suoralla vaalilla valitun pormestarin asema ja tehtävät olisivat lähtökohtaisesti vastaavat kuin voimassa olevan kuntalain mahdollistamalla valtuuston valitsemalla pormestarilla. Myös suoralla vaalilla valittu pormestari toimisi siten kunnanhallituksen puheenjohtajana ja kunnanjohtajana. Hän olisi asemaltaan kunnan luottamushenkilö, jonka toimikausi olisi valtuuston toimikausi.

Kunta voisi siirtyä suoralla vaalilla valitun pormestarin johtamisjärjestelmään valtuuston tavanomaisella enemmistöpäätöksellä.

Pormestarinvaali toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä. Henkilö voisi tällöin olla samanaikaisesti ehdokkaana sekä pormestariksi että valtuutetuksi ja tultuaan valituksi molempiin tehtäviin hoitaa samanaikaisesti sekä valtuutetun että pormestarin tehtävää. Myöskään voimassa olevan kuntalain mukaan valtuuston valitsema pormestari ei menetä vaalikelpoisuuttaan valtuustoon sillä perusteella, että valtuusto on valinnut hänet pormestariksi. Vaaleilla valittua pormestaria ei ole perustelua asettaa tältä osin valtuuston valitsemaa pormestaria heikompaan asemaan.

Mikäli henkilö voisi hoitaa samanaikaisesti sekä valtuutetun että pormestarin tehtävää, tarkoittaisi tämä kuitenkin sitä, että periaatteessa hänet voitaisiin pormestarin tehtävän ohella valita myös esimerkiksi valtuuston puheenjohtajaksi. Tämä on mahdollista jo nykyisen pormestaria koskevan sääntelyn puitteissa. Kunnalla tulee sinänsä olla mahdollisuus muokata johtamisjärjestelmäänsä paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaiseksi, jolloin myös yhdistetty pormestarin ja valtuuston puheenjohtajan tehtävä voi olla joissakin tilanteissa tarkoituksenmukainen. Kuitenkin näin laajan toimivallan pitkäaikaista keskittymistä yhdelle henkilölle voidaan pitää demokratian toimivuuden kannalta haitallisena. Tähän liittyen on myös esitetty näkemyksiä, että pormestarin perättäisten toimikausien määrää tulisi rajata, esimerkiksi kahteen toimikauteen. Työryhmä ei kuitenkaan esitä toimikausien rajoittamista.

Valtuusto voisi erottaa myös vaaleilla valitun pormestarin, mikäli tämä ei nauttisi valtuuston luottamusta. Erottaminen olisi mahdollista määräenemmistöllä ja edellyttäisi, että vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista kannattaisi erottamista. Erottamisoikeus korostaisi valtuuston asemaa kunnan ylimpänä päättävänä tahona siitä huolimatta, että pormestari olisi suoralla vaalilla valittu. Koska pormestari olisi vaaleilla valittu, erottamiskynnys olisi kuitenkin korkeampi kuin valtuuston valitseman pormestarin ollessa kyseessä. Keski-Euroopan maissa käytetty erottamispäätöksen siirtäminen kansanäänestyksellä ratkaistavaksi ei ole suomalaisessa järjestelmässä perusteltavissa, vaikka neuvovaantavan kansanäänestyksen järjestäminen prosessin osana onkin mahdollista.

3.2.2 Pormestarinvaalin toimittaminen

Pormestarinvaalissa äänioikeutettuja olisivat kyseisessä kunnassa kuntavaaleissa äänioikeutetut henkilöt. Pormestarinvaalissa käytettäisiin samaa äänioikeusrekisteriä kuin kuntavaaleissa. Kunta muodostaisi pormestarinvaalissa yhden vaalipiirin.

Pormestariehdokkaan tulisi olla kyseessä olevan kunnan asukas. Tältä osin sääntely eroaisi valtuuston valitsemaa pormestaria koskevasta sääntelystä.

Pormestariehdokkaita voisivat asettaa kaikki puoluekisteriin merkityt puolueet sekä valitsijayhdistykset. Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittaisiin vähintään kaksi prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista. Puolue tai valitsijayhdistys saisi asettaa vain yhden ehdokkaan.

Kunnan tulisi ilmoittaa oikeusministeriölle päätöksestään toimittaa pormestarinvaali viimeistään 90 päivää ennen kuntavaalien vaalipäivää. Pormestarinvaalissa pormestariksi valittaisiin ehdokas, joka saisi suorassa vaalissa yli puolet annetuista äänistä. Pormestari olisi periaatteessa mahdollista valita yhdessä vaalitoimituksessa, jolloin valituksi tulisi suoraan eniten ääniä saanut ehdokas. Tämä saattaisi kuitenkin johtaa tilanteeseen, jossa pormestari valittaisiin hyvin pienellä äänimäärällä. Tämän vuoksi esitetään, että valtuuston tulisi etukäteen päättää, miten toimitaan, jos kukaan ehdokkaista ei saa ensimmäisellä kierroksella yli puolta annetuista äänistä. Valtuusto voisi valita kahdesta vaihtoehdoisesta vaalitavasta.

Ensimmäisessä vaihtoehdossa vaalien ensimmäisen kierroksen jälkeen olisi presidentinvaalin tapaan toinen kierros kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Tämä vaihtoehto turvaisi kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet parhaiten. Kunta vastaisi toisen kierroksen aiheuttamista kustannuksista.

Toisessa vaihtoehdossa lopullinen valinta siirtyisi valtuustolle. Tällöin toisen kierroksen sijasta valtuusto valitsisi pormestarin ensimmäisellä kierroksella kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta. Tässä vaihtoehdossa suoran kansanvaalin vaatimuksen ei kuitenkaan voida katsoa toteutuvan valinnan loppuun saakka.

Pormestarinvaali toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä siten, että ensimmäinen vaali toimitetaan kuntavaalien vaalipäivänä. Jos kukaan ehdokkaista ei saisi ensimmäisellä kierroksella yli puolta annetuista äänistä, lopullinen valinta tapahtuisi valtuuston etukäteen valitsemalla vaalitavalla. Jos valtuusto olisi päättänyt, että toinen vaali toimitetaan, sen vaalipäivä olisi ensimmäistä vaalia seuraava toinen sunnuntai.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaisi pormestarinvaalin ehdokasasettelun ja tuloslaskennan viranomaistehtävistä. Pormestarinvaalin ennakkoäänestys toteutettaisiin vain kyseisen kunnan alueella. Ennakkoäänestysmahdollisuus ei siten olisi yhtä laaja kuin kuntavaaleissa. Näin sen vuoksi, ettei kunnan keskusvaalilautakunnalle muodostuisi kohtuutonta työmäärää ja kustannusta äänestyslippujen jakamisesta kaikkiin ennakkoäänestyspaikkoihin kotimaassa ja ulkomailla. Lisäksi useiden eri kuntien pormestarinvaalien äänestyslippujen käsittely kaikissa yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa aiheuttaisi todennäköisesti teknisiä sekaannuksia ja vaarantaisi siten kuntavaalien häiriöttömän toteuttamisen. Mahdollisella pormestarinvaalin toisella kierroksella ei olisi edes mahdollista järjestää ennakkoäänestystä kunnan ulkopuolella, sillä muissa kunnissa eivät enää vaaliviranomaiset työskentelisi.

Mikäli pormestarinvaalissa valittu pormestari tulisi pysyvästi estyneeksi tai erotettaisiin kesken toimikauden, valtuusto valitsisi pormestarin jäljelle jääväksi toimikaudeksi. Tällä menettelyllä varmistetaan, että pormestarinvaalin sykli pysyy samana kuin kuntavaalien, eikä syntyisi sellaista epätarkoituksenmukaista tilannetta, jossa pormestari valittaisiin vaaleilla vain hyvin lyhyeksi ajanjaksoksi.

Mikäli pormestariehdokas kuolisi kesken vaalitoimituksen eli ennen ensimmäisen tai toisen vaalin toimittamista, vaalin toimittamista ei jatkettaisi. Tässä tapauksessa valtuusto päättäisi, toimitetaanko kokonaan uudet pormestarinvaalit vai valitseeko valtuusto pormestarin voimassa olevan lain mukaisella menettelyllä. Vaalin toimittamiseen liittyvien käytännön toimenpiteiden ja laissa säädettyjen määräaikojen takia uuden vaalin toimittaminen ei tässä tapauksessa olisi mahdollista kuntavaalien yhteydessä. Uuden vaalin toimittaminen voisi tapahtua aikaisintaan ensimmäisenä sunnuntaina 50 päivän kuluttua valtuuston päätöksestä. Mikäli kunta päättäisi toimittaa uuden pormestarinvaalin, se vastaisi kaikista siihen liittyvistä kustannuksista.

3.3 Vaaleilla valitut alueelliset toimielimet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntalakia ja vaalilakia siten, että niissä mahdollistetaan alueellisten toimielinten valitseminen suorilla vaaleilla.

Toimielinten luonteeseen vaikuttaa myös vaalitapa, erityisesti ehdokasasettelu. Ehdokasasettelussa voidaan painottaa joko alueen asukkaiden mahdollisuutta asettaa suoraan omia ehdokkaitaan valitsijajhdistysten kautta tai puoluepoliittista edustavuutta. Toimielimen jäsenten vähäinen määrä ja suhteellinen vaalitapa saattavat johtaa siihen, että ns. piilevä äänikynnys voi nousta korkeaksi, jolloin toimielimeen tulevat valituiksi ainoastaan eniten ääniä saaneet ryhmittymät.

3.3.1 Vaaleilla valitun alueellisen toimielimen asema ja tehtävät

Esityksen mukaan valtuusto voisi päättää, että alueellisten toimielinten jäsenet valitaan kuntavaalien yhteydessä toimitettavilla vaaleilla (*kunnanosavaalit*). Valtuusto päättäisi myös alueellisten toimielinten määrästä ja aluerajauksesta sekä toimielimen jäsenten lukumäärästä.

Vaaleilla valitut alueelliset toimielimet olisivat joko lautakuntia tai johtokuntia vastaavasti kuin muutkin kuntalaissa säädettyt alueelliset toimielimet. Koska ne olisivat kunnan virallisia toimielimiä, niille voisi delegoida kunnan päätösvaltaa ja ne voisivat myös tehdä oma-aloitteisesti esityksiä ja ottaa asioita käsiteltäväkseen.

Kuntien käytössä nykyisin olevat alueellisten toimielinten mallit ja myös mahdolliset tulevat tarpeet poikkeavat suuresti toisistaan. Tästä syystä kuntalakiin ei ehdoteta erityissäännöksiä vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten tehtävistä, vaan ne määräytyisivät uuden kuntalain 36 §:n perusteella vastaavasti kuin muidenkin alueellisten toimielinten tehtävät. Lakisääteisinä tehtävinä ovat siten kunnan päätöksentekoon vaikuttaminen sekä kunnan osa-alueen kehittäminen. Alueelliselle toimielimelle tulee myös varata mahdollisuus lausunnon antamiseen kuntastrategian sekä talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa sekä asioissa, joiden ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus kunnan asukkaiden ja palvelun käyttäjien elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Muista alueellisen toimielimen tehtävistä ei säädetä laissa, vaan kunta voi itse määrätä niistä hallintosäännössä.

Koska vaaleilla valitulla toimielimellä voidaan nähdä olevan selvästi vahvempi mandaatti toimia alueensa kehittäjänä, olisi tarkoituksenmukaista, että valtuusto määrittäisi sille lisäksi laajempia tehtäviä hallintosäännössä. Tehtävien tulisi olla riittävän vaikuttavia, kuitenkin niin, että kokonaisohjaus säilyy edelleen kunnanvaltuustolla. Toimielin voisi esimerkiksi osallistua omaa alueettaan ja lähipalveluja koskevaan suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon. Valtuusto päättäisi, missä määrin se delegoisi muita kuin laissa valtuuston toimivaltaan säädettyjä tehtäviä alueelliselle toimielimelle. Valtuusto voisi antaa alueelliselle toimielimelle Rovaniemen mallin kaltaisesti paljonkin päätös- ja budjettivaltaa alueensa kehittämisessä ja lähipalveluissa. Tehtävät voivat koskea esimerkiksi sivistys-, vapaa-ajan-, nuoriso-, kulttuuri- ja sosiaalipalveluita sekä lähiympäristöä. Alueellisilla toimielimillä voisi olla myös kaavoitukseen liittyviä tehtäviä. Niiltä tulisi uuden kuntalain 36 §:n mukaan pyytää lausunto toiminta-alueensa yleis- ja asemakaavoista ja niiden muutoksista.

Mikäli alueellisia toimielimiä on vain joillakin kunnan osa-alueilla ja niille annetaan merkittäviä palveluihin liittyviä suunnittelu- ja muita tehtäviä, on kunnan otettava huomioon, että kunnan eri osiin voisi tällöin muodostua erilaisia palvelukäytäntöjä. Hallintosäännössä tulee määritellä ne menettelytavat ja -periaatteet, joiden mukaan alueellisen toimielimen ja kunnan muiden toimielinten sekä viranhaltijaorganisaation välinen vuorovaikutus ja työnjakoa sekä toimivaltasuhteita koskevat kysymykset järjestetään.

Jos vaaleilla valittuja alueellisia toimielimiä on vain joillakin kunnan osa-alueilla, tulisi kunnan esimerkiksi kuntalain 5 luvun mukaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja hyödyntäen pitää huolta siitä, etteivät kuntalaiset joudu vaikuttamismahdollisuuksiensa osalta eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, missä kunnanosassa asuvat.

3.3.2 Kunnanosavaalien toimittaminen

Kunnanosavaalit toimitettaisiin aina kuntavaalien yhteydessä. Kunnan tulisi ilmoittaa oikeusministeriölle viimeistään 90. päivänä ennen vaalipäivää kunnanosavaalien toimitamisesta. Tässä yhteydessä kunnan tulee ilmoittaa myös kunnan osa-alue tai osa-alueet, joilla vaalit toimitetaan sekä valittavaan toimielimeen tai toimielimiin valittavien jäsenten määrä.

Äänioikeus olisi kuntavaaleissa äänioikeutetuilla kyseisen kunnanosan asukkailla ja vaalikelpoisia olisivat ne kunnanosan asukkaat, jotka täyttävät yleisen vaalikelpoisuuden ja vaalikelpoisuuden kyseessä olevaan toimielimeen.

Ehdokkaita kunnanosavaaliin voisivat asettaa vaihtoehdon 1 mukaan joko kuntavaaleja vastaavasti sekä valitsijayhdistykset että puolueet tai vaihtoehdon 2 mukaan asukkaiden suoria vaikutusmahdollisuuksia korostaen ainoastaan valitsijayhdistykset.

1. Jos sekä puolueet että valitsijayhdistykset voisivat asettaa ehdokkaita, voitaisiin vaaleilla valitut alueelliset toimielimet nähdä enemmän kunnan edustuksellisen järjestelmän jatkeena. Tämä voisi vahvistaa toimielimen kytköstä kunnan muuhun luottamushenkilöjärjestelmään. Toisaalta se voisi johtaa alueellisen vaikuttamisen politisoitumiseen ja etäännyttää toimielimiä aidosta asukasvaikuttamisesta.

2. Ainoastaan valitsijayhdistyksiin pohjautuva malli korostaisi järjestelmän epäpoliittisuutta, alueellista luonnetta sekä roolia kuntalaisten suorana vaikuttamiskanavana. Tällöin motivaationa lähtee ehdokkaaksi korostuisi asukkaiden omaehtoinen ja aito kiinnostus olla vaikuttamassa oman lähialueensa asioihin. Malli vastaisi sitä epäpoliittista toimintatapaa, joka Rovaniemen aluelautakuntamallissa on havaittu hyväksi ja ottaisi huomioon kuntien esittämän toiveen, ettei alueellisten toimielinten rooli etäännyisi asukasvaikuttamisesta puoluepoliittisen ehdokasasettelun myötä.

Kunnanosa-vaaleissa vaalipiirinä olisi valtuuston päättämä kunnan osa-alue, joka voisi koostua yhdestä tai useammasta äänestysalueesta. Noin kolmasosassa kuntia on tällä hetkellä vain yksi äänestysalue. Koska kunnat päättävät itse äänestysalueidensa lukumäärästä, ne voivat halutessaan muuttaa kuntansa äänestysaluejakoa, jos se ei ole tarkoituksenmukainen kunnanosa-vaalien järjestämisen kannalta. Äänestysaluejaosta poikkeavaa vaalipiirijakoa kunnanosa-vaaleissa ei ehdoteta mahdollistettavaksi, koska tämä aiheuttaisi epätaroituksenmukaisen paljon ylimääräistä hallinnollista työtä vaaleja järjestävässä kunnassa ja Väestörekisterikeskuksessa.

Kunnanosa-vaalit toimitettaisiin soveltuvin osin samanlaisilla menettelyillä kuin kuntavaalit. Mikäli kunnanosa-vaaleissa ainoastaan valitsijayhdistyksillä olisi oikeus asettaa ehdokkaita, vaalien tulos määräytyisi henkilökohtaisten äänimäärien perusteella. Toimielin koostuisi tällöin eniten ääniä saaneista ehdokkaista.

Mikäli kunnanosa-vaaleissa puolueilla ja valitsijayhdistyksellä olisi oikeus asettaa ehdokkaita, kunnanosa-vaalit olisivat kuntavaalien tapaan suhteelliset. Puolue, vaaliliitto tai yhteislista voisi asettaa enintään puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita valittavien alueellisen toimielimen jäsenmäärään nähden. Tulos laskettaisiin käyttäen d'Hondt'in laskentamenetelmää. Koska on oletettavaa, että toimielinten jäsenmäärät eivät todennäköisesti olisi kovin suuria, tulee huomioda, että suhteellisessa vaalitavassa piilevä äänikynnys nousee korkeaksi.

Ehdokashakemukset osoitettaisiin kunnan keskusvaalilautakunnalle kuten kuntavaaleissa. Uusia vaaliviranomaisia ei ehdoteta perustettavaksi. Kunnanosa-vaaleissa käytettäisiin samaa äänioikeusrekisteriä kuin kuntavaaleissa. Äänioikeusrekisteriin merkittäisiin äänioikeutetun kohdalle se kunnan osa-alue, jolla hän on äänioikeutettu. Kunnan keskusvaalilautakunta valmistuttaisiin kunnan osa-aluevaalien äänestysliput ja huolehtisi niiden jakelusta yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiäänestyksen vaalitoimitsijoille, vaalitoimikunnille sekä vaalilautakunnille. Muutoin kunnan osa-aluevaaleissa käytetään samoja asiakirjoja kuin kuntavaaleissa.

Kunnan osa-aluevaaleissa ennakkoäänestys toimitettaisiin vain asianomaisen kunnan alueella kuten pormestarinvaaleissa. Ennakkoäänestyksen toimittaminen koko maan alueella lisäisi kuntien vaaliviranomaisten hallinnollista taakkaa sekä kunnalle aiheutuvia kustannuksia merkittävästi, hankaloittaisi äänestystapahtumaa äänestäjän näkökulmasta ja voisi aiheuttaa sekaannuksia.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleistä vaikutuksista

Pormestarin suoran vaalin mahdollistaminen lisää kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia. Samanaikaisesti pormestarijärjestelmän käyttöönotto saattaa muuttaa kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen välisiä suhteita. Pormestarimalli voi lieventää poliittisen päätöksenteon ja viranhaltijavalmistelun välistä kuilua ja siten myös parantaa kunnan päätöksenteon edellytyksiä, kun poliittiset näkemykset ovat jo asioiden valmisteluvaiheessa tiedossa. Toisaalta järjestelmä saattaa kaventaa valmistelua ja esimerkiksi vaihtoehtojen näkemysten ja mallien esittämistä. Joissakin tapauksissa järjestelmän käyttöönotto saattaa myös johtaa henkilöstökustannusten kasvuun, jos kunnassa päädytään ratkaisuun, jossa hallinto-organisaation johtamiseen tarvitaan edelleen myös virka-johtaja.

Erityyppisen kunnanosa-aluehallinnon tai kunnanosa-toimielinten mahdollisuuksina on yleisesti nähty se, että ne ovat yksi keino luoda lisää vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisille. Vaaleilla valittuina ne voisivat myös vahvistaa edustuksellista demokratiaa sekä johtaa osaltaan kuntalaisten äänestysaktiivisuuden lisääntymiseen. Niillä voidaan toimintaympäristön muuttuessa ja kuntakoon suuretessa pyrkiä turvaamaan alueellista edustavuutta ja kehittämään nykyistä vaikuttavampia osallistumismuotoja. Alueellinen toiminta voisi myös vahvistaa alueella ja kunnassa toimivien yhdistysten ja järjestöjen sekä kunnan välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta, osahallinnon tehtävistä riippuen. Erityisesti sellaisissa kunnissa, joissa reuna-alueiden äänen kuuluminen on aiemmin ollut heikkoa, vaaleilla valitut alueelliset toimielimet voisivat vahvistaa alueellista moniäänisyyttä.

Toisaalta vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten on nähty tuovan lisähallintotason, jossa vaarana on kunnan päätöksentekojärjestelmän monimutkaistuminen erityisesti kuntalaisten näkökulmasta. Tästä näkökulmasta vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten on nähty ratkaisevan demokratian ja osallistumisen tosiasiallisia ongelmia ehkä vain näennäisesti. Paikallisten olosuhteiden huomioimisen mahdollistava sääntely johtaa myös väistämättä hyvinkin erilaisiin ratkaisuihin eri kunnissa. Toisaalta tiukka ja yhdenmukainen sääntely jättäisi kunnille vain vähän liikkumavaraa ja paikalliset olosuhteet olisi haasteellista ottaa huomioon. On myös otettava huomioon, että vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten käyttöönotto eivät vähennä tarvetta muiden vaikutusmahdollisuuksien ja suoran tai käyttäjädemokratian keinojen kehittämiseen.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset valtiontalouteen

Pormestarivaaleihin ja kunnanosavaaleihin varautuminen aiheuttaa valtiolle kustannuksia, koska vaalitietojärjestelmään tulee tehdä uusien vaalien toimittamisen edellyttämät muutokset. Nämä kustannukset ovat arviolta 400 000 – 600 000 euroa ja ne syntyvät valtiolle pelkästään vaalien mahdollisuuteen varautumisesta, vaikka yksikään kunta ei päättäisi toimittaa pormestarinvaalia tai kunnanosavaaleja.

Lisäksi kaikista järjestettävistä vaaleista syntyy käyttökustannuksia (valmistelu- ja toimitusprojektit). Valtakunnallisten vaalien osalta vaalitietojärjestelmän käyttökustannukset ovat n. 1,2 miljoonaa euroa. Uuden vaalityypin toteuttaminen valtakunnallisten vaalien yhteydessä tuo arviolta vähintään 10 prosenttia lisäkuluja eli noin 120 000 - 200 000 euroa kutakin vaalia kohden.

Vaikutukset kuntatalouteen

Esityksen vaikutukset kuntatalouteen riippuvat siitä, päättävätkö kunnat ottaa pormestarinvaalin ja alueellisten toimielinten vaalin käyttöön. Esitys ei sisällä kunnille uusia lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita, vaan kustannusten syntyminen on kuntien oman päätöksenteon varassa.

Vaalien toimittamisesta aiheutuvat kustannukset

Kunta vastaisi pormestarinvaalin ja kunnanosavaalien toimittamiskustannuksista vastaavasti kuin kuntavaaleissa. Kuntakohtaiset kustannukset riippuvat kunnan asukasmäärästä ja äänestysalueiden määrästä ja vaihtelevat siten kunnittain. Kunnan vastattavaksi tulisivat sellaiset ylimääräiset kulut, jotka ovat selkeästi erotettavissa niistä kuluista, joista oikeusministeriö muutoinkin kuntavaalien toimittamisen yhteydessä vastaa ja joita ei ole tarkoituksenmukaista erotella kunnan ja ministeriön kuluiksi.

Kunnan vastattavaksi tulisi kunnan vaaliviranomaisten toiminnasta ja vaalien toimittamisesta aiheutuneita kustannuksia. Kunta vastaa pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa äänestyslippujen valmistamisesta ja niiden lähettämisestä aiheutuneista kustannuksista. Oikeusministeriö vastaa pormestarinvaalin ensimmäisen kierroksen sekä kunnanosavaalin osalta vaalitietojärjestelmän käytön, ilmoituskorttien, muiden vaaliasiakirjojen kuin äänestyslippujen laatimisen ja lähettämisen sekä lähetekuorten postittamisen aiheuttamista kustannuksista.

Pormestarinvaalin toisessa vaalissa kunta vastaisi vaaleissa käytettävien oikeusministeriön tietojärjestelmien ja tuloslaskentaohjelmistojen kustannuksista sekä lähetekuorten postittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Nämä kunnan vastuulle tulevat kustannukset olisivat arviolta 100 000 euroa kultakin vaalitapahtumalta.

Pormestarinvaalin ja kunnanosa-vaalien toimittaminen lisää kunnan keskusvaalilautakunnan sekä vaalilautakuntien työmäärää. Valtuustojen päättämistä luottamushenkilöiden palkkiosäännöistä riippuu, miten työmäärän lisääntyminen ja siten esimerkiksi tuloslaskentaan tarvittavan ajan pidentyminen vaikuttaa vaalien toimittamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Muut kustannusvaikutukset

Pormestarimalliin siirtyminen saattaa nostaa kunnan henkilöstökustannuksia, jos malliin siirtyminen ei tarkoita viranhaltijajohtajiston vähenemistä. Jos kunta päättää, että kunnanjohtajan sijasta kuntaa johtaa pormestari, mutta katsoo silti edelleen tarvitsevansa viranhaltijajohtajan jollakin muulla nimikkeellä, syntyy väistämättä päällekkäisiä henkilöstökustannuksia. Mikäli kunnassa on jo ollut päätoiminen tai osa-aikainen kunnanhallituksen puheenjohtaja, uusia kustannuksia syntyy vähemmän.

Niissä kunnissa, joissa vaaleilla valitut alueelliset toimielimet otettaisiin käyttöön, tulee varautua toimielimen toimintaedellytysten turvaamiseen. Tältä osin kuntakohtaiset kustannukset voivat merkittävästi vaihdella, sillä kunnat päättäisivät mm. toimielimen tehtävistä, budjetista sekä käytännön toimintamuodoista samoin kuin toiminnan tukemiseen tarvittavasta kunnan viranhaltijoiden työajasta ja -panoksesta. Kustannuksia muodostuisi tältä osin myös muun muassa kokouspalkkioista, jotka tulisivat kuntien korvattavaksi. Lisäksi kustannuksia voi aiheutua muun muassa alue- ja asukastoiminnasta vastaavan henkilöstön palkkauksesta, kokouksista ja matkoista.

4.3 Vaikutukset kuntien toimintaan

4.3.1 Pormestarivaalin vaikutukset kunnan toimielinten asemaan

Mikäli kunta päättää ottaa pormestarinvaalin käyttöön, on perusteltua kiinnittää huomiota valtuuston ja kunnanhallituksen aseman säilymiseen. Valtuuston on päätöksenteollaan huolehdittava, että pormestari on kaikissa keskeisissä kysymyksissä valtuustolle alisteinen ja että valtuustolla on riittävät keinot ohjata ja valvoa pormestarin toimintaa. Myös tämän vuoksi on perusteltua, että valtuustolla on viimesijassa oikeus pormestarin erottamiseen.

Suoran pormestarinvaalin valinneissa maissa yleisin malli on, että pormestari toimii sekä valtuuston että kunnanhallituksen puheenjohtajana. Esitys mahdollistaa myös tämän vaihtoehdon, mutta sen sovittaminen suomalaiseen järjestelmään aiheuttaisi todennäköisesti tarpeen muuttaa niin valtuuston toimintatapaa kuin lautakuntajärjestelmääkin. Toimintatapaa tulisi tällöin muuttaa huomattavasti nykyistä valtuustokeskeisemmäksi. Tilanne mahdollistaisi myös melko huomattavan vallan keskittymisen yhdelle henkilölle.

Pormestarin tehtävät ja toimivalta ovat sidoksissa kunnan toimintaympäristöön ja muuhun johtamisen organisointitapaan, jolloin on perusteltua, että kunnilla on mahdollisimman laaja harkintavalta asian suhteen. Myös suoralla vaalilla valitun pormestarin mallissa

kunnanhallituksen päätöksenteko on kollegiaalista. Valtuusto päättää hallintosäännössä, minkälaista toimivaltaa pormestarille siirretään. Asiaan vaikuttaa myös, miten kunnassa käytännön tasolla organisoidaan päätöksenteon valmistelu. Onko kunnassa edelleen hallinnon johdossa toimiva virkajohtaja, joka pääsääntöisesti vastaa valmistelusta ja myös esittelystä vai miten kunta päättää asiassa toimia. Jos kunta päättää, että hallintoa johtaa myös virkajohtaja, mutta sitoo hänen toimikautensa esimerkiksi pormestarin toimikauteen, tilanne todennäköisesti vahvistaa pormestarin vaikutusvaltaa valmisteluun.

Pormestarijärjestelmään siirtyminen muuttaa joka tapauksessa myös viranhaltijavalmistelua. Parhaimmillaan se antaa jo valmisteluvaiheessa tietoa vallitsevista poliittisista näkökannoista ja tehostaa valmistelua ja sen seurauksena päätöksentekoa. Poliittisen toimijan vahvempi ote viranhaltijavalmisteluun saattaa kuitenkin joissakin tilanteissa myös rajoittaa valmistelua ja erityisesti esille nostettavia vaihtoehtoisia ratkaisumalleja.

4.3.2 Vaaleilla valitun alueellisen toimielimen vaikutus kuntien toimintaan ja suhde muihin toimielimiin

Koska alueellisen toimielimen asettaminen jäisi kuntien harkintaan, ei esityksellä ole yleisesti kuntien toimintaan kohdistuvia suoria vaikutuksia. Mikäli alueellisia toimielimiä valittaisiin jatkossa vaalein useissa kunnissa, voi tällä olla kunnan toiminnan näkökulmasta sekä myönteisiä että haasteellisia vaikutuksia. Toimielimen kautta voidaan nykyistä paremmin saada kunnan ja eri toimielinten päätöksenteon tueksi tietoa kunnan osa-alueiden asukkaiden näkemyksistä ja alueellisista kehittämistarpeista. Toisaalta ilman perusteellista suunnittelua, voi seurauksena olla hallinnon moniportaistumista ja kunnan kokonaisjohtamisen hämärtymistä. Riskinä voi olla johtamisen vastuu- ja toimivaltasuhteiden epäselvyys muun muassa sektorilautakuntien ja alueellisten toimielinten välillä. Toisaalta mikäli kunnissa päätetään ottaa käyttöön kunnanosavaalit, edellyttää tämä joka tapauksessa toimielimen työnjaon selkeää määrittelyä suhteessa kunnan muihin toimielimiin. Kuntien tulee varmistaa vaaleilla valituille alueellisille toimielimille riittävät resurssit niiden toiminnan vaikuttavuuden turvaamiseksi. Tämä voi tarkoittaa viranhaltijatyöpanosta asioiden valmistelussa alueelliselle toimielimelle.

Kunnan hallinnon ja kokonaisjohtamisen näkökulmasta keskeinen kysymys on, miten alueellinen näkökulma sovitetaan yhteen kuntien johtamisjärjestelmän, tilaaja-tuottajamallien, sopimusohjausjärjestelmien ja ylipäätään sektoreittain järjestetyn hallinnon ja palveluorganisaatioiden kanssa. Palvelujen suunnitteluun ja järjestämiseen osallistuvat alueelliset toimielimet pyrkivät katsomaan asukkaiden tarpeita arjen toimivuuden ja alueen palvelujen kokonaisuuden kannalta eikä tätä sektorirajat ylittävää näkökulmaa ole käytännössä ollut helppo yhdistää sektoreihin kiinnittyneen kunnallisen suunnittelu-, valmistelu- ja päätöksentekojärjestelmään.

Yksi kuntademokratian keskeisistä kehityspiirteistä viime vuosikymmenten aikana on toimielinten, luottamustehtävien ja niissä toimivien luottamushenkilöiden väheneminen. Luottamushenkilöiden määrä on puolittunut 1990-luvun vaihteen jälkeen. Yhä harvempi kuntalainen on mukana kunnallisessa päätöksenteossa. Kunnallispolitiikkaan osallistuvien joukon harvetessa myös kuntalaisten ja kuntapäätäjien kontaktipinta ohenee. Suo-

messa virkamiesjohdon rooli on selvästi korostuneempi kuin muissa Pohjoismaissa, ja paine poliittisen johtamisen vahvistamiseen on ilmeinen. Alueellisten toimielinten valitseminen vaaleilla antaisi mahdollisuuden nykyistä laajemmalle ryhmälle osallistua luottamuselinten toimintaan. Samalla se voisi vahvistaa lähidemokratian toteutumista.

Alueellisuuden korostaminen saattaa aiheuttaa ongelmia myös kuntien luottamushenkilötyön näkökulmasta. Varsinkin suuremmissa kaupungeissa valtuuston roolia strategisena päätöksentekijänä korostetaan. Tämän luottamushenkilöiden toimenkuvan ja roolin muutoksen on havaittu olevan ristiriidassa kuntalaisten ja äänestäjien odotusten kanssa. Alueelta valitun valtuutetun usein odotetaan toimivan alueen etujen puolustajana. Vastavasti kunnanosavaalit voivat johtaa alueellisten intressien liialliseen vahvistumiseen ja osamoptimointiin, jos luottamushenkilöt ovat enemmänkin alueellisia poliitikkoja eivätkä koko kunnan edustajia. Tämä voi näkyä esimerkiksi päätöksenteon vaikeutumisena palvelurakenteisiin ja – verkkoihin liittyvissä kysymyksissä. Toisaalta alueiden ja niiden edustajien osallistaminen palveluja koskevaan päätöksentekoon voi myös helpottaa vaikeiden päätösten legitimointia kunnassa. Jos alueellisten toimielinten yhtenä tärkeimpänä tehtävänä on tuoda alueellista asiantuntemusta kunnalliseen päätöksentekoon, tähän olisi kehitettävä systemaattisia toimintatapoja. Kunnassa on pohdittava, mikä on demokratian ja lähivaikeuttamisen kehittämisen kokonaisuus ja miten kunnanosavaalit soveltuvat kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseen kunnassa.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä voidaan arvioida olevan vaikutuksia kunnalliseen demokratiaan, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksiin, äänestysaktiivisuuteen sekä poliittiseen järjestelmään.

4.4.1 Vaikutukset kuntalaisten osallistumismahdollisuuksiin

Esitys laajentaisi asukkaiden äänioikeutta koskemaan myös pormestarin vaalia ja kunnanosavaalia, mikäli kunta päättää ottaa tällaisen järjestelmän käyttöön. Lähtökohtaisesti tämän antaisi asukkaille uusia keinoja vaikuttaa: asukkaat voisivat vaaleissa ottaa kantaa kunnan ylimmän johdon sekä vastaavasti alueellisten toimielinten kokoonpanoon.

Alueellisten toimielinten osalta vaikutukset riippuvat merkittävästi sekä kuntien päätöksenteosta että siitä, millaiseksi alueellisen toimielimen rooli eri kunnissa muodostuisi. Useiden tutkimusten mukaan nykymuotoisten, ei-vaalein valittujen toimielinten vaikuttavuus on keskeisesti kytköksissä toimielimelle delegoituun budjetti- ja päätäntävaltaan. Myös vaalein valitun toimielimen osalta on oleellinen kysymys se, kyetäänkö toimielimelle delegoimaan riittävässä määrin mielekkäitä tehtäviä, niitä koskevaa päätösvaltaa ja tehtävien toteuttamiseen tarvittavia määrärahoja. Mikäli ei, on vaarana, että myös kuntalaisten kiinnostus toimielintä kohtaan jää laimeaksi. Esityksen vaikutuksia kunnalliseen demokratiaan ja asukkaiden osallisuuteen voidaan siksi laajemmin arvioida vasta pidemmällä aikavälillä.

Suomalaisen demokratian suurimpana haasteena voidaan pitää äänestysaktiivisuuden laskemista ja osallistumisen eriarvoistumista. Äänestysaktiivisuus on kuntavaaleissa laske-

nut enemmän kun muissa vaaleissa. Pormestarinvaalilla voidaan arvioida olevan myönteinen vaikutus äänestysaktiivisuuteen. Sekä Suomessa että kansainvälisesti on todettu, että henkilövaali kiinnostaa kansalaisia. Alueellisen toimielimen osalta vastaava vaikutus riippune alueellisen toimielimen tehtävistä, roolista ja merkityksestä. Paikallisten ehdokkaiden ja asioiden esille nostaminen saattaisi kuitenkin lisätä äänestysaktiivisuutta. Samanaikaisesti kuntavaalien kanssa järjestettävät pormestarinvaalit ja kunnanosavaalit vaikuttanevat myös kuntavaalien vaalikampanjoihin. Samanaikaisuus voi kuitenkin johtaa myös siihen, että kunnanosavaaleissa ehdokkaaksi asettuvia voi olla vaikea löytää.

Kuntalaisten kiinnostuksen ja äänestysaktiivisuuden näkökulmasta merkitystä voi olla myös ehdokasasettelulla. Kuntaliiton tutkimusten (Kuntademokratian ja johtamisen tila valtuustokaudella 2008–2012) mukaan kuntalaisten kokemana epäluottamus kunnan päätöksentekoon on pysyvämpi ilmiö ja vaikka kuntalaiset seuraavat oman kuntansa asioita aktiivisesti, ei tämä heijastu kiinnostukseen kunnallispolitiikkaan. Niinpä puolueiden mahdollisuus ehdokkaiden asettamiseen saattaa johtaa alueellisen, kansalaislähtöisen toiminnan liialliseen politisoitumiseen, jota ei asukasvaikuttamisen näkökulmasta enää koetakaan mielekkääksi. Riskinä voi tällöin olla, että alueellinen toimielin ei pohjautuisi tarpeeksi alueen asukkaiden omaan haluun toimia kunnanosa-alueen toiminnan ja palvelujen kehittäjänä sekä alueen identiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistajana.

Lisäksi, mikäli kunnanosavaaleissa valittavan toimielimen jäsenmäärä on kovin pieni, ns. piilevä äänikynnys nousee korkeaksi. Laskennallinen, arvioitu äänikynnys olisi esimerkiksi kuuden jäsenen toimielimeen noin 14 prosenttia ja kahdeksan jäsenen toimielimeen noin 11 prosenttia, mutta esimerkiksi 13 jäsenen toimielimeen enää noin 7 prosenttia.

Parhaimmillaan alueellinen toimielin voi edistää asukkaiden kiinnostusta ja osallistumista lähi- tai omaa asuinaluettaan koskevien asioiden hoitoon. Sen kautta saadaan myös tietoa kunnan osa-alueiden erityiskysymyksistä ja näkemyksistä koko kuntaa koskevaan päätöksentekoon, mikä vahvistaisi alueellista moniäänisyyttä kunnassa. Se voi vahvistaa valtuutettujen ja kuntalaisten välistä vuorovaikutusta. Kuntalaisen voi olla helpompi ajaa asiaansa oman alueen toimielimen edustajan kautta kuin ottamalla yhteyttä koko kunnan luottamushenkilöön tai viranhaltijoihin erityisesti suuremmissa kunnissa. Se voi edistää näin kunnan ja sen osa-alueiden asukkaiden välistä vuorovaikutusta. Riskinä on kuitenkin se, että kansalaisten näkökulmasta hallinto monimutkaistuu ja asioiden käsittely moniportaistuu tai jopa hidastuu. Tutkijoiden arvion mukaan kuntalaisen on äänestäjänä jo nyt vaikea ymmärtää sitä, mitä vaihtoehtoja päätöksenteossa kulloinkin on ja ketkä ovat vastuussa harjoitetusta politiikasta.

4.4.2 Vaikutukset vaalien toimittamiseen

Sekä pormestarinvaali että alueellisten toimielinten vaalit järjestettäisiin samanaikaisesti kuntavaalien kanssa. Suomessa on ainoastaan kerran valtakunnallisesti järjestetty samanaikaiset vaalit. Vuonna 1996 Suomen liittyttyä Euroopan unioniin ensimmäiset europarlamenttivaalit järjestettiin samanaikaisesti kunnallisvaalien kanssa. Kainuun hallintokokeilussa (343/2003) vaalit Kainuun maakuntavaltuustoon on vuosina 2004 ja 2008 toteutettu kunnallisvaalien yhteydessä.

Vaalien teknisen toimittamisen osalta selkeä havainto oli, että hylättyjen äänestyslippujen osuus oli yhdistetyissä vaaleissa poikkeuksellisen suuri: europarlamenttivaaleissa hylättiin 4,9 prosenttia annetuista äänistä ja kunnallisvaaleissa 1,6 prosenttia. Tavanomainen hylkäysprosentti vaaleissa on noin 0,5. Suurimpana syynä hylkäyksissä olivat europarlamenttivaalien tyhjät äänestysliput ja se, että äänestäjät olivat sekoittaneet kahden vaalin eriväriset äänestysliput keskenään: äänestäneet kunnallisvaalien valkealla lipulla europarlamenttivaalien ehdokasta ja europarlamenttivaalien ruskealla äänestyslipulla kunnallisvaaliehdokasta.

Kahden erivärisen äänestyslipun sekoittuminen keskenään oli ongelma myös Kainuun kuntien kunnallisvaaleissa ja maakuntavaaleissa, jossa äänten hylkäämisprosentit olivat poikkeuksellisen korkeita sekä vuonna 2004 että vuonna 2008. Vuonna 2004 pienin hylkäysprosentti oli 2,0 ja suurin 5,5. Vuonna 2008 pienin hylkäysprosentti oli 2,3 ja suurin peräti 6,6. Kainuun kuntien keskusvaalilautakuntien arvion mukaan noin 70–80 prosenttia hylätyistä äänistä johtui siitä, että äänestäjät olivat sekoittaneet keskenään kaksi äänestyslippua eli äänestäneet kunnallisvaalien äänestyslipulla maakuntavaalien ehdokasta ja maakuntavaalien äänestyslipulla kunnallisvaalien ehdokasta.

Aikaisempien kokemusten perusteella voidaan arvioida, että hylättyjen äänten määrä tulee kasvamaan, jos kuntavaalit ja pormestarivaalit tai kuntavaalit ja alueellisten toimielinten vaalit järjestetään samanaikaisesti. On myös huomattava, että vaalien ajankohtia ja kansalaisten osallistumisoikeuksia selvittäneen työryhmän (oikeusministeriö, mietintöjä ja lausuntoja 31/2014) linjauksen mukaisesti lakia neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä (656/1990) tullaan muuttamaan niin, että mahdollistetaan kunnallisten kansanäänestysten järjestäminen kuntavaalien yhteydessä. Näin ollen olisi periaatteessa mahdollista, että yhtäaikaaisesti tulisi toimitettavaksi kolmet vaalit ja kunnallinen kansanäänestys eli neljä äänestystapahtumaa yhtäaikaisesti. Näin monen äänestyksen toteuttamisesta samanaikaisesti ei ole Suomessa aiempia kokemuksia. Aikaisempien kokemusten perusteella on kuitenkin oletettavaa, että neljän yhtäaikaisen vaalin toteuttamisesta ei selvitä ilman teknisiä ongelmia.

Pormestarivaalilla ja kunnanosa-vaaleilla on vaikutusta viranomaisten toimintaan vaalien toimittamisessa. Erityisesti kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät lisääntyisivät, mutta vaaleilla olisi vaikutusta myös vaalilautakuntien toimintaan erityisesti tuloslaskentavaiheessa. Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtisi ehdokasasettelun viranomaistehävistä sekä ennakoäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskennasta, vaalipäivänä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta ja tuloksen vahvistamisesta. Näiden vaalien toimittaminen vaikuttaa myös oikeusministeriön ja Oikeusrekisterikeskuksen työhön. Tähän liittyviä vaalitietojärjestelmän kustannuksia on todettu yllä kohdassa Taloudelliset vaikutukset.

4.4.3 Vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen

Esitys voi eriyttää kuntien käytäntöjä toisistaan. Ehdotuksella voi siksi olla vaikutuksia sekä eri kuntien että saman kunnan asukkaiden välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

On todennäköistä, että vaalein valittuja alueellisia toimielimiä ei otettaisi käyttöön kaikissa kunnissa, koska myöskään nykymuotoisia, ei-vaalein valittuja toimielimiä ei ole katsottu kaikissa kunnissa tarpeelliseksi. Todennäköisesti vaalein valittu pormestarimallikaan ei tulisi laajemmin sovellettavaksi, kun nykymuotoinen pormestarimallikin on käytössä vain kahdessa kunnassa eikä laajaa kiinnostusta pormestarin valintaan ole toistaiseksi ollut.

Niissä kunnissa, joissa vaalein valitut toimielimet ja/tai pormestari otettaisiin käyttöön, asukkailla olisi laajempi äänioikeus kuin kunnissa, joissa kyseisiä toimielimiä tai pormestaria ei ole tai niitä ei valita vaalein. Mahdollista on myös, että alueellisia toimielimiä valitaisiin vain joihinkin kunnan osiin. Osallistumis- ja vaikuttamiskeinot ja toisaalta myös alueellisen toimielinten käytännöt sekä kuntien johtamiskäytännöt voisivat kuntien välillä eriytyä nykyisestä. Toisaalta kuntalaki on pääsääntöisesti mahdollistava myös muiden osallistumis- ja vaikuttamiskeinojen osalta, myös valtuuston valitsemaa alueellista toimielintä ja pormestaria koskien. Kuntalaki mahdollistaa myös muutoin johtamisjärjestelmien kehittämisen huomioiden erilaisten kuntien tarpeet. Vaikka osallistumisen eriarvoistumisesta eri kuntien välillä on mm. tutkimuksissa myös kannettu huolta, on Suomen kuntakenttä varsin heterogeeninen ja näin ollen on tarkoituksenmukaista, että lainsäädäntö mahdollistaa ja kannustaa kuntia ottamaan käyttöön erityyppisiä osallistumisen keinoja.

Ehdotuksilla ei lähtökohtaisesti arvioida olevan vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Vaikutuksia tältä osin on mahdollista arvioida vasta pidemmällä aikavälillä aikaisintaan silloin, kun kunnissa on toimitettu ensi kertaa esityksessä ehdotettuja vaaleja. Perinteisesti naiset ovat äänestäneet kunnallisvaaleissa miehiä aktiivisemmin. Vuoden 2012 vaaleissa naisten äänestysprosentti oli 3,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin miesten. Mikäli alueellisen toimielimen vaali ja pormestarin vaali järjestetään kuntavaalien kanssa samanaikaisesti, on todennäköistä, että äänestäneiden sukupuolijakauma noudattelee pitkälti kuntavaalien tulosta.

Naisten osuus kuntien valtuutetuista on miehiä alhaisempi. Kuntavaaleissa 2012 valtuustoihin valituista naisia oli 36 prosenttia. Naisia valitaan miehiä vähemmän kuntien ja kaupunkien johtajiksi ja naisten osuus on miehiä alhaisempi myös valtuuston ja hallituksen puheenjohtajista. Kunnissa tällä hetkellä toimivista ja valtuuston valitsemista kahdesta pormestarista molemmat ovat naisia. Meneillään olevan valtuustokauden hallituksen puheenjohtajista naisia on 26 prosenttia ja valtuuston puheenjohtajista 28 prosenttia, valtuuston varapuheenjohtajista naisia on 26 prosenttia ja hallituksen varapuheenjohtajista 37 prosenttia (sekä 1. että 2. varapuheenjohtajista). Myös eri toimialojen lautakuntien puheenjohtajistossa miehet ovat kaikissa enemmistönä. (Tiedot Kuntaliitto, luottamushenkilörekisteri)

Muihin toimielimiin kuin valtuustoon sovelletaan tasa-arvolain 4 a §:ää, jonka mukaan naisia ja miehiä tulee kumpiakin olla toimielimissä vähintään 40 prosenttia. Kunnanvaltuustoihin naisia tulee valituksi vähemmän kuin heidän saamansa ääni- ja ehdokasasettelun perusteella olisi odotettavissa. On kuitenkin huomioitava, että valittaessa toimielintä vaaleilla, ei tasa-arvolain em. säännös tule noudatettavaksi. Tällöin on mahdollista, että vaalein valittujen alueellisten toimielinten jäsenten sukupuolijakauma noudattelee pikemminkin valtuuston kuin lautakuntien sukupuolijakaumaa. Pormestarin osalta asiaan vaikuttaa merkittävästi esitetty valintatavan muutos sekä se, että kyseessä on henkilövaali.

Myös nuoret ovat edelleen selkeästi aliedustettuina, sekä ehdokkaiden ja valtuutettujen joukossa. Alle 25-vuotiaat ovat valtuustoissa selvimmin aliedustettuja. Vuonna 2012 yli puolessa kaikista kunnista valtuustoon päässeiden joukossa ei ollut lainkaan alle 25-vuotiaita. Alle 30-vuotiaat puuttuvat noin joka kuudennen kunnan valtuustosta. Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen päätöksenteossa on tärkeää sukupolvien välisen tasavertaisen kohtelun kannalta. Myös maahanmuuttajat ovat edelleen selkeästi aliedustettuja sekä ehdokkaina että luottamushenkilöinä. Etenkin suurissa kaupungeissa luottamustehtävään pääsy voi olla haasteellista. Alueellisten toimielinten kautta voi olla mahdollista edistää yhdenvertaista osallistumista, sillä niihin valituksi tuleminen voi olla matalampi kynnys. On tosin mahdollista että vaalein valittujen alueellisten toimielinten jäsenten ikäjakauma noudattelee valtuuston ikäjakaumaa.

4.4.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä kielellisiä vaikutuksia. Joissakin kuntaliitostilanteissa voidaan olettaa, että esitys turvaisi nykyistä tilannetta paremmin vähemmistökielen asemaa kunnassa.

Suorilla vaaleilla valitut alueelliset toimielimet voisivat helpottaa hallinnollisten ja palveluja koskevien rakennemuutosten toteuttamista, koska niiden avulla voitaisiin vahvistaa lähidemokratiaa. Jos ne edesauttaisivat kuntarakennemuutosten toteutumista, voidaan niillä arvioida olevan välillisiä aluekehitysvaikutuksia. Laajemmat kunnat voisivat vahvistaa kuntien elinvoimaa, osaamista, kilpailukykyä ja kehittämismahdollisuuksia.

Suorilla vaaleilla valitut alueelliset toimielimet myös takaisivat alueellista edustavuutta ja vahvistaisivat alueellista moniäänisyyttä kunnissa. Ne voisivat myös vähentää kuntien sisäisiä alueiden kehittyneisyyseroja ja tukea kunnan eri osien tasapainoista kehitystä. Harvaan asutuissa kunnissa käyttöön otettuina niillä voisi olla myönteisiä vaikutuksia maaseudun kehittymiseen. Ne voisivat edistää ainakin yhteisöllisyyttä, sosiaalista pääomaa, lähidemokratiaa ja paikallisten olosuhteiden huomioon ottamista.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä tammikuussa 2014 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi käynnistettäväksi kuntalaista erillisen valmistelun, joka mahdollistaisi sekä suoran pormestarivaalin järjestämisen että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Valtiovarainministeriö asetti 25.4.2014 työryhmän valmistelevaan pormestarin suoran vaalin ja alueellisen toimielimen vaalin mahdollistamiseksi. Samalla muutettiin kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarisen seurantaryhmän toimikautta, kokoonpanoa ja tehtäviä siten, että seurantaryhmä toimii valmistelun tukena. Valmistelutyöryhmän ja seurantaryhmän toimikausi päättyi 31.3.2015.

Toimeksiannon mukaan tavoitteena oli valmistella lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat sekä pormestarin valinnan suoralla vaalilla että alueellisen toimielimen valinnan vaalein. Valmistelu tuli toteuttaa siten, että ehdotetut lainsäädäntömuutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2016. Ehdotukset kuntalain ja vaalilain muuttamisesta tuli valmistella hallituksen esityksen muotoon.

Toimeksiannon mukaan valmistelutyössä oli arvioitava mm. vaaleilla valittujen pormestarin ja alueellisen toimielimen asemaa, tehtäviä ja toimivaltaa, vaikutuksia kunnan muiden toimielinten asemaan, vaalien järjestämistä sekä järjestelmän käyttöönottoa. Valmistelutyössä tuli kiinnittää erityisesti huomiota kunnalliselle itsehallinnolle ja demokratialle perustuslaissa asetettujen vaatimusten toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin kuntien velvoitteisiin. Lisäksi erityisesti alueellisen toimielimen vaalin osalta tuli kiinnittää huomiota asukkaiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri kunnanosissa ja kunnissa. Valmistelutyössä tuli myös ottaa huomioon ne muutokset, joita uuteen kuntalakiin on tulossa sekä sovittaa valmistelu yhteen eri sektoreilla käynnissä olevien lainsäädäntöhankkeiden kanssa.

Tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelusta vastasi valmistelutyöryhmä, johon kuului valtiovarainministeriön, oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajia. Valmistelutyöryhmä on kuullut valmistelun aikana Rovaniemen, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkien edustajia sekä muita asiantuntijoita.

Valmistelun tukena on toiminut kuntalain kokonaisuudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä. Seurantaryhmän tehtävänä oli 25.4.2014 muutetun asettamispäätöksen mukaan seurata pormestarin suoraa vaalia sekä alueellisen toimielimen vaalia koskevaa valmistelutyötä, esittää näkökulmia valmistelutyön tueksi sekä edistää valmistelussa tarvittavaa vuorovaikutusta. Valmistelutyöryhmän ehdotuksia on käsitelty seurantaryhmässä.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä päätti maaliskuussa 2015 hallituksen esitysluonnoksen lähettämistä lausuntokierrokselle. Lausuntopalautteen perusteella on tarkoitus syksyllä 2015 päättää esityksen etenemisestä ja jatkovalmistelusta.

5.2 Lausuntojen huomioon ottaminen

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Kuntalaki

20 §. Äänioikeus kuntavaaleissa, pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan myös äänioikeus pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa.

Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään äänioikeudesta kuntavaaleissa. Äänioikeus kuntavaaleissa on 1 momentin mukaan Suomen, Euroopan unionin, Islannin tai Norjan kansalaisilla, jotka viimeistään vaalipäivänä täyttävät 18 vuotta, ja joiden kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeus on myös muulla edellytykset täyttävällä ulkomaalaisella, jos hänellä tuolloin on ollut kotikunta Suomessa kahdenvuoden ajan. Äänioikeus kuntavaaleissa on niinikään pykälän 2 momentissa tarkoitettujen edellytykset täyttävällä Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla henkilöllä ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä.

Pykälän ehdotetaan uutta 3 momenttia, jossa säädettäisiin äänioikeudesta pormestarinvaalissa. Äänioikeus pormestarinvaalissa olisi 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä.

Pykälän 4 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin äänioikeudesta kunnanosavaaleissa. Äänioikeus kunnanosavaaleissa olisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla henkilöllä, jonka asuinpaikka on kyseisellä kunnan osa-alueella.

34 §. Luottamushenkilöiden erottaminen kesken toimikauden. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pormestarin ja apulaispormestarin erottamisesta säädettäisiin pormestaria ja apulaispormestaria koskevissa pykälissä.

36 a §. Alueellisen toimielimen jäsenten valitseminen vaaleilla. Pykälässä säädettäisiin kuntalain 36 §:ssä tarkoitetun alueellisen toimielimen valitsemisesta suorilla vaaleilla kunnan niin päättyessä. Alueellisten toimielinten vaalit (*kunnanosavaalit*) toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä. Kunta itse voisi päättää alueellisen toimielimen nimestä.

Kuntalain 36 §:n 1 momentin mukaan alueelliset toimielimet voivat olla asemaltaan lautakuntia tai johtokuntia. Alueelliset toimielimet ovat siten kunnan virallisia toimielimiä, joille voidaan kuntalain 91 §:n perusteella delegoida kunnan päätösvaltaa. Toimielimet voivat myös tehdä oma-aloitteisesti esityksiä ja ottaa asioita käsiteltäväkseen. Kuntalain 36 §:n 2 momentin mukaan alueellisen toimielimen tehtävänä on kunnan päätöksente-

koon vaikuttaminen sekä kunnan osa-alueen kehittäminen. Alueelliselle toimielimelle tulee varata mahdollisuus lausunnon antamiseen kuntastrategian sekä talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa sekä asioissa, joiden ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus kunnan asukkaiden ja palvelun käyttäjien elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Alueellisen toimielimen muista tehtävistä ja toimivallasta määrätään hallintosäännössä.

Vaaleilla valitun alueellisen toimielimen tehtävistä ei esitetä säädettäväksi erikseen. Koska vaaleilla valitulla toimielimellä voidaan nähdä olevan selvästi vahvempi mandaatti toimia alueensa kehittäjänä kuin muilla alueellisilla toimielimillä, olisi tarkoituksenmukaista, että valtuusto määrittäisi sille myös laajempia tehtäviä hallintosäännössä. Toimielin voisi esimerkiksi osallistua omaa aluettaan, lähipalveluja sekä osallistumismahdollisuuksia koskevaan suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon. Valtuusto voisi antaa alueelliselle toimielimelle päätös- ja budjettivaltaa alueensa kehittämisessä ja lähipalveluissa. Tehtävät voisivat koskea esimerkiksi sivistys-, vapaa-ajan-, nuoriso-, kulttuuri-, terveys- ja sosiaalipalveluita sekä lähiympäristöä. Alueellisen toimielimen toiminnassa voisi korostua myös kyseisen kunnan osa-alueen erityispiirteet.

Kunnan hallintosäännössä tulee määritellä ne menettelytavat ja -periaatteet, joiden mukaan alueellisen toimielimen ja kunnan muiden toimielinten sekä viranhaltijaorganisaation välinen vuorovaikutus ja työnjakoa sekä toimivaltasuhteita koskevat kysymykset järjestetään. Jos alueellisille toimielimille delegoitaisiin kunnan päätösvaltaa, tulisi kunnassa olla koko kunnan tasolla päätöksenteon yhteensovittamisesta vastaava toimielin, jona voisi asiasta riippuen toimia esimerkiksi toimialalautakunta. Kunnan tulisi myös kiinnittää huomiota asukkaiden yhdenvertaisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseen erityisesti niissä tilanteissa, joissa alueellisia toimielimiä on vain joillakin kunnan osa-alueilla. Osallistumis- ja vaikuttamiskeinojen kokonaisuus kunnassa tulee kuntalain 37 §:n mukaisesti pohtia myös osana kuntastrategiaa.

Pykälän 1 momentin mukaan päätöksen vaaleilla valitun alueellisen toimielimen malli käyttöön ottamisesta kunnassa tekisi valtuusto. Valtuusto päättäisi myös, otetaanko malli käyttöön koko kunnan alueella vai vain yhdellä tai useammalla kunnan osa-alueella. Kunnan osa-alueena olisi yksi tai useampi vaalilaissa tarkoitettu äänestysalue. Kunta voi vaalilain mukaisesti itse päättää äänestysaluejaostaan. Mikäli kunnassa on vain yksi äänestysalue ja kunta haluaisi ottaa vaaleilla valitut alueelliset toimielimet käyttöön, tulisi kunnan muuttaa äänestysaluejakoa.

Valtuusto päättäisi myös vaaleilla valitun alueellisen toimielimen jäsenten lukumäärästä vastaavasti kuin muidenkin alueellisten toimielinten osalta. Koska vaaleilla valittujen alueellisten toimielinten asema ja tehtävät voivat vaihdella eri kuntien välillä merkittävästi, kunnilla tulee olla mahdollisuus ottaa tämä huomioon myös toimielimen koossa. Toimielimen jäsenten lukumäärästä ei siten säädettäisi esimerkiksi vastaavasti kuin valtuutettujen vähimmäismäärästä säädetään kuntalain 16 §:ssä. Kuntien tulisi kuitenkin suo-

rilla vaaleilla valitun toimielinten mallia käyttöön ottaessaan kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti hyvin pienellä jäsenmäärällä vaalien äänikynnys nousee korkeaksi. Tällöin suhteellinen vaalitapa johtaa siihen, että toimielimeen tulevat käytännössä valituksi vain kunnassa eniten ääniä saavien ryhmittymien edustajat.

Alueelliseen toimielimeen voitaisiin pykälän 2 *momentin* mukaan valita sellaisia kyseisellä kunnan osa-alueella asuvia henkilöitä, jotka täyttävät kuntalain 74 §:n mukaisen vaalikelpoisuuden lautakuntaan tai johtokuntaan. Kunnanosavaaleihin sovellettaisiin muutoin, mitä kuntavaaleista säädetään kuntalaissa ja mitä vaalilaissa säädetään. Kunnanosavaaleista säädettäisiin vaalilakiin lisättävässä 11 b luvussa.

Kunnanosavaaleissa valittujen jäsenten varajäsenten määräytymiseen sovellettaisiin pykälän 3 *momentin* mukaan soveltuvin osin kuntalain 17 §:ää varavaltuutetuista. Varajäseniä valittaisiin siten jokaisen kunnanosavaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin jäseniä, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistan ulkopuolella olleen valitsijayhdistyksen ehdokkaana valitulla jäsenellä ei olisi varajäsentä. Jos jäsenen on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, toimielimen puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen varajäsenen.

Jos valtuusto on vaalilain 159 i §:n mukaisesti päättänyt, että kunnanosavaaleissa ehdokkaita voivat asettaa vain valitsijayhdistykset, varajäseniä ovat valitsematta jääneet ehdokkaat heidän äänimääriensä suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin, että kunnan valtuuston olisi viimeistään 90. päivänä ennen kuntavaalien vaalipäivää ilmoitettava oikeusministeriölle kunnanosavaalien toimittamisesta sekä siitä, mikä tai mitkä kunnan äänestysalueista muodostavat osa-alueen ja kuinka monta alueellisen toimielimen jäsentä kunnanosavaaleissa valitaan. Valtuuston olisi siten käytännössä viimeistään tähän ajankohtaan mennessä päätettävä mallin käyttöönotosta ja vaalien toimittamiseen liittyvistä asioista. Jotta vaalien toimittaminen ei vaalien toimittamista koskevasta päätöksestä mahdollisesti tehdyn valituksen käsittelyn vuoksi estyisi, valtuuston päätös olisi pantavissa täytäntöön ennen päätöksen tuleamista lainvoimaiseksi.

44 §. Pormestari. Pykälässä säädettäisiin pormestarin asemasta, tehtävistä ja erottamisesta. Lisäksi säädettäisiin pormestarin kahdesta vaihtoehtoisesta valintatavasta. Valtuusto voisi valita pormestarin nykyiseen tapaan tai päättää, että pormestari valitaan suoraan vaalilla, jolloin pormestarin valitsevat kunnan asukkaat kuntavaalien yhteydessä toimitettavassa välittömässä ja salaisessa vaalissa (*pormestarinvaali*).

Kuntalain 38 §:n 2 *momentin* mukaan valtuusto voi päättää, että kunnanjohtajan sijasta kuntaa johtaa pormestari. Ehdotettu pykälän 1 *momentti* vastaisi kuntalain 44 §:n 1

momenttia. Sen mukaan pormestari on kunnan luottamushenkilö, joka toimii kunnan hallituksen puheenjohtajana. Mikäli kuntaan valitaan pormestari, hän toimii aina kunnanhallituksen puheenjohtajana.

Suoralla vaalilla valitun pormestarin asema ja tehtävät olisivat lähtökohtaisesti vastaavat kuin valtuuston valitsemalla pormestarilla. Myös suoralla vaalilla valittu pormestari toimisi siten kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaisi kuntaa kunnanjohtajan sijasta. Pykälän 2 momentti vastaisi uuden kuntalain 44 §:n 5 momenttia. Pormestarilla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Pykälän 3 momentti vastaisi uuden kuntalain 44 §:n 3 momenttia ja siinä säädettäisiin pormestarin toimikaudesta. Pormestari voitaisiin valita enintään valtuuston toimikaudeksi ja toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari tai kunnanjohtaja on valittu.

Pykälän 4 momentti olisi uusi ja siinä säädettäisiin pormestarin valintatavasta. Pormestarin valintatavasta päättäisi valtuusto. Valtuusto voisi valita pormestarin itse tai se voisi päättää, että pormestari valitaan kuntavaalien yhteydessä toimitettavassa pormestarinvaalissa.

Mikäli valtuusto päättäisi, että pormestari valitaan kunnan asukkaiden toimesta suorassa pormestarinvaalissa, vaali toimitettaisiin samanaikaisesti kuntavaalien kanssa. Vaalien toimittamisajankohdasta säädetään voimassa olevan lain mukaisesti vaalilaissa. Keskeiset pormestarinvaalissa noudatettava periaatteet olisivat samat kuin valtiollisissa vaaleissa ja kuntavaaleissa. Pormestarinvaali olisi välitön ja salainen. Valitsijat antavat äänensä suoraan sille henkilölle, jonka he tahtovat saada valituksi. Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, ettei kukaan muu kuin äänestäjä itse saa tietää, miten äänestäjä äänioikeuttaan käyttää. Äänioikeutetuilla on myös yhtäläinen äänioikeus. Jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen oikeus vaikuttaa vaalien tulokseen ja jokaisella äänioikeutetulla on yksi ääni.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin pormestarin erottamisesta. Voimassa olevan lain mukaisesti valtuusto voi erottaa valtuuston valitseman pormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Pykälään lisättäisiin säännös pormestarinvaalissa valitun pormestarin erottamisesta. Pormestarinvaalissa valitun pormestarin erottamiseksi vaadittaisiin, että sitä koskevaa päätöstä kannattaisi vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Suoralla pormestarinvaalilla valitun pormestarin erottamiseksi valtuuston tavanomaista enemmistöpäätöstä on pidettävä liian heikkona. Säännös korostaisi lisäksi valtuuston asemaa kunnan ylimmän päätösvallan käyttäjänä sekä pormestarin alisteista asemaa suhteessa valtuustoon. Myös suoralla vaalilla valitun pormestarin tulee nauttia valtuuston luottamusta ja toimia valtuuston tahdon mukaisesti. Erottamiskynnyksen tulee kuitenkin olla sellainen, ettei erottamiseen ryhdytä kevein tai riittämättömin perustein. Säännös vastaisi myös

uuden kuntalain 43 § 3 momenttia, jonka mukaan kunnanjohtajan erottamiseksi vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista.

44 a §. Pormestarin valinta valtuustossa. Pykälässä säädettäisiin pormestarin valinnasta valtuustossa asiallisesti uutta kuntalakia vastaavasti.

Pykälän 1 *momentti* vastaisi pääosin uuden kuntalain 44 §:n 2 momenttia. Valtuusto voisi päättää, että pormestarin on oltava kyseisen kunnan valtuutettu, mutta henkilö ei menettäisi vaalikelpoisuuttaan valtuustoon sillä perusteella, että hän tulisi valituksi pormestariksi. Pormestariksi voitaisiin valita myös henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan.

Pykälän 2 *momentti* vastaisi uuden kuntalain 44 §:n 4 momenttia. Momentissa säädettäisiin pormestarin vaalin suorittamisesta. Pormestarin vaali suoritetaan ennen kunnanhallituksen vaalia. Jos vaalissa kukaan ei ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi.

44 b §. Pormestarin valinta pormestarivaalissa. Pykälässä säädettäisiin pormestarivaalin toimittamiseen liittyvistä asioista.

Pykälän 1 *momentin* mukaan pormestarilta edellytettäisiin uuden kuntalain 71 §:n mukaista yleisestä vaalikelpoisuutta kunnan luottamustoimeen. Mainitun pykälän mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Muutoin pormestarivaaliin sovelletaan vaalilain säännöksiä sekä pormestarivaalia koskevia kuntalain säännöksiä.

Pykälän 2 *momentin* mukaan pormestariksi valittaisiin ehdokas, joka saa pormestarinvaalissa enemmän kuin puolet annetuista äänistä. Valtuuston tulisi etukäteen päättää, miten toimitaan, jos kukaan ehdokkaista ei saisi yli puolta annetuista äänistä. Valtuusto voisi päättää, että vaalissa noudatetaan vaalin loppuun saakka suoran vaalin periaatetta, jolloin kunnassa toimitettaisiin kahden viikon kuluttua toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Pormestariksi valittaisiin tällöin toisessa vaalissa enemmän ääniä saanut ehdokas. Vaihtoehtoisesti valtuusto voisi päättää, että valtuusto valitsee pormestarin suorassa vaalissa kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta. Pormestariksi valittaisiin tällöin valtuuston toimittamassa vaalitoimituksessa enemmän ääniä saanut ehdokas. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin oikeusministeriölle tehtävästä, pormestarin valintamenettelyä koskevasta ilmoituksesta.

Pykälän 3 *momentin* mukaan pormestarinvaalin ainoa ehdokas tulisi valituksi pormestariksi ilman vaalia. Tällöin vaalien toimittaminen ei ole tarpeen.

Jos pormestarinvaaliin asetettu ehdokas tulisi pysyvästi estyneeksi tai kuolisi ennen vaalitoimituksen päättymistä tai pormestariksi valittu ennen kuin hän on ryhtynyt toimeensa, pormestarinvaalin toimittamista ei jatkettaisi. Tällaisessa tilanteessa valtuusto voisi päättää kokonaan uuden vaalin toimittamisesta, jolloin vaalien toimittaminen alkaisi ehdokasasettelusta lähtien alusta. Vaihtoehtoisesti valtuusto voisi päättää, että tässä poikkeustilanteessa pormestari valitaan 44 a §:n mukaisesti valtuustossa. Valtuusto voisi tällöin ottaa valintamenettelystä päättäessään huomioon muun muassa ajankohdan suhteessa kuntavaalien toimittamiseen ja kunnan tilanteen muutoinkin. Pysyvästi estyneeksi pormestariehdokas voidaan katsoa lähinnä tilanteessa, jossa hänen terveydentilansa on muuttunut siten, että tehtävän hoitaminen on pysyvästi käytännössä mahdotonta.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin menettelytavasta silloin, jos pormestarille olisi myönnetty ero, hänet olisi erotettu tai hän olisi kuollut tai tullut pysyvästi estyneeksi toimikautensa aikana. Pormestari voi hakea eroa tehtävästään uuden kuntalain 70 §:n perusteella. Pormestarin erottamisesta säädettäisiin 44 §:n 5 momentissa. Pysyvästi estyneellä tarkoitetaan samaa kuin 3 momentissa. Momentissa tarkoitetuissa tilanteissa valtuusto valitsisi uuden pormestarin jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pykälän 5 *momentissa* säädettäisiin oikeusministeriölle tehtävistä ilmoituksista. Valtuuston tulisi ilmoittaa oikeusministeriölle pormestarinvaalin toimittamisesta sekä siitä, kumpaa 2 momentissa tarkoitettua valintamenettelyä kunnassa noudatettaisiin. Valtuuston tulisi siis ilmoittaa oikeusministeriölle etukäteen, ennen vaalin toimittamista, miten toimitaan tilanteessa, jossa kukaan pormestarinvaalin ehdokkaista ei saisi yli puolta annetuista äänistä. Ilmoitus olisi tehtävä viimeistään 90. päivänä ennen kuntavaalien ja samalla pormestarinvaalien vaalipäivää.

Pykälän 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa eli jos pormestarinvaaliin asetettu ehdokas olisi tullut pysyvästi estyneeksi tai kuollut ennen vaalitoimituksen päättymistä tai jos pormestariksi valittua olisi tullut pysyvästi estyneeksi tai kuollut ennen kuin hän on ryhtynyt toimeensa, valtuuston on ilmoitettava viipymättä mahdollisen uuden pormestarinvaalin toimittamisesta oikeusministeriölle.

Valtuuston 2 ja 3 momentissa ja edellä 44 §:n 4 momentissa tarkoitettu päätös valintamenettelystä voitaisiin panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saisi ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltäisi sen täytäntöönpanon.

45 §. *Apulaispormestari.* Pykälän 1 momentissa otettaisiin huomioon pormestaria koskevan sääntelyn muutokset.

70 §. *Suostumus luottamustoimeen ja ero luottamustoimesta.* Pykälää muutettaisiin niin, että siihen lisättäisiin pormestariehdokasta ja alueellisen toimielimen jäseneksi ehdolla olevaa koskevaa sääntelyä.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin edellytys kirjallisesta suostumuksesta pormestariehdokkaaksi ja ehdokkaaksi alueellisen toimielimen jäseneksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pormestariehdokkaan ja vaaleilla valitun alueellisen toimielimen jäseneksi ehdolla olevan henkilön vaalikelpoisuuden selvittämisestä vastaavalla tavalla kuin valtuutettujen vaalikelpoisuuden selvittämisestä säädetään. Vaalikelpoisuuden selvittämisestä vastaavat vaalilaissa säädetty vaaliviranomaiset.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin alueellisen toimielimen jäsentä ja varajäsentä koskeva sääntely. Valtuusto voisi myöntää eron vaaleilla valitun alueellisen toimielimen jäsenelle ja varajäsenelle.

1.2. Vaalilaki

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin pormestarinvaali ja kunnanosavaalit, joista kummastakin ehdotetaan otettavaksi lakiin omat lukunsa 11 a ja 11 b. Momentissa esitetty vaalien järjestys vastaisi vaalilain II osan (Vaalikohtaiset säännökset) järjestystä.

2 §. *Äänioikeus.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta, että äänioikeudesta pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa säädetään kuntalaissa.

3 §. *Vaalikelpoisuus.* Pykälään lisättäisiin maininta, että vaalikelpoisuudesta pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa säädetään kuntalaissa.

7 §. *Vaalipiirit.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta ensinnäkin siitä, että pormestarinvaalissa vaalipiirinä on kunta ja toiseksi sitä, että kunnanosavaaleissa vaalipiirinä on valtuuston päättämä kunnan osa-alue. Kuntalain 36 a §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että osa-alue on yksi tai useampi vaalilaissa tarkoitettu äänestysalue.

Luku 11 a

Pormestarinvaalit

159 a §. *Pormestarinvaalin toimittaminen.* Pormestarinvaali toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä ja lähtökohtaisesti samoin menettelyin kuin kuntavaalit. Mahdollinen por-

mestarinvaalin toinen vaali toimitettaisiin kahden viikon kuluttua kuntavaalien (pormestarinvaalin ensimmäisen vaalin) vaalipäivästä. Kunnan keskusvaalilautakunta päättäisi pormestarinvaalin äänestyslipun väristä, jotta se erottuisi kuntavaalien äänestyslipun väristä, ja huolehtisi äänestyslippujen valmistamisesta ja jakelusta kunnassa oleviin ennakköäänestyspaikkoihin ja vaalipäivän äänestyspaikkoihin. Pormestarinvaalin ennakköäänestys toimitettaisiin vain asianomaisen kunnan alueella. Tämä siksi, ettei kunnan keskusvaalilautakunnalle muodostuisi kohtuutonta työtaakkaa siitä, että se joutuisi jakamaan valmistansa äänestysliput kaikkiin yleisiin ennakköäänestyspaikkoihin kotimassa ja ulkomailla. Lisäksi useiden eri kuntien pormestarinvaalien äänestyslippujen käsittely kaikissa yleisissä ennakköäänestyspaikoissa saattaisi aiheuttaa teknisiä sekaannuksia ja siten vaarantaa kuntavaalien häiriötöntä kulkua. Mahdollisessa pormestarinvaalin toisessa vaalissa ei olisi edes teoriassa mahdollista järjestää ennakköäänestystä kunnan ulkopuolella, koska muissa kunnissa, joissa pormestarinvaalia ei toimiteta, eivät tuolloin vaaliviranomaiset enää toimi.

159 b §. Ehdokkaiden asettaminen. Oikeus asettaa ehdokas pormestarinvaaliin olisi sama kuin kuntavaaleissa eli ehdokkaan voisi asettaa puolerekisteriin merkitty puolue tai valitsijayhdistys. Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittaisiin vähintään kaksi prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista. Tarvittava määrä olisi merkittävästi suurempi kuin kuntavaaleissa (pääsääntöisesti 10 äänioikeutettua kunnan asukasta). Pormestarin asema kunnassa ja pormestarinvaalin merkitys kuitenkin puoltavat korkeampaa kynnystä asettaa valitsijayhdistyksen ehdokas.

159 c §. Ehdokashakemus ja sen jättäminen. Pormestarinvaalin ehdokashakemuksen sisältö olisi lähtökohtaisesti sama kuin kuntavaaleissa. Vaalilain systematiikkaan kuuluu, että ehdokashakemuksen sisältö luetellaan selkeyden vuoksi kunkin vaalityypin osalta erikseen huolimatta siitä, että sisältö on pääpiirteissään samantyyppinen kaikissa vaaleissa. Pormestarinvaalin ehdokashakemuksen jättämisen määräaika olisi sama kuin kuntavaaleissa.

159 d §. Ehdokasasettelun viranomaistehtävät. Pormestarinvaalin ehdokasasettelun viranomaistehtävistä huolehtisi kunnan keskusvaalilautakunta. Se käsittelee ehdokashakemukset, arpoisi hyväksytyjen ehdokkaiden keskinäisen järjestyksen vaalissa sekä laatisi pormestarinvaalin ehdokasluettelon.

159 e §. Ainoan ehdokkaan valinta pormestariksi. Pykälässä säädettäisiin, että jos pormestarinvaaliin asetetaan vain yksi ehdokas, hänet todetaan valituksi pormestariksi ilman vaalia.

159 f §. Pormestarinvaalin tulos. Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaisi pormestarinvaalin tuloksen jo päivää aiemmin kuin kuntavaalien tuloksen eli vaalipäivän jälkeisenä tiistaina kello 10 aloitettavassa kokouksessa. Kuntavaaleja aikaisempi tuloksen vahvistamisaikataulu on tarpeen siltä varalta, että pormestarin valitsemiseksi kunnassa toimitte-

taan toinen vaali. Toisen vaalin ennakkoäänestys aloitetaan jo seuraavana päivänä keskiviikkona.

159 g §. *Pormestarinvaalin toisen vaalin tulos.* Pormestarinvaalin toisen vaalin tulos vahvistettaisiin toisen vaalin vaalipäivän jälkeisenä keskiviikkona viimeistään kello 18 aloitettavassa keskusvaalilautakunnan kokouksessa.

Luku 11 b Kunnanosavaalit

159 h §. *Kunnanosavaalien toimittaminen.* Kunnanosavaalit toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä ja lähtökohtaisesti samoin menettelyin kuin kuntavaalit. Kunta voisi toimittaa kunnanosavaalit yhdellä tai useammalla kunnan osa-alueella. Äänioikeusrekisteriin merkittäisiin kunkin kunnanosavaaleissa äänioikeutetun kohdalle vaalilain 18 §:ssä sanotun lisäksi se kunnan osa-alue, jossa henkilö on äänioikeutettu. Kunnan keskusvaalilautakunta päättäisi kunnanosavaalien äänestyslipun väristä, jotta se erottuisi kuntavaalien äänestyslipun ja mahdollisen pormestarinvaalin äänestyslipun väristä, ja huolehtisi äänestyslippujen valmistamisesta ja jakelusta kunnassa oleviin ennakkoäänestyspaikkoihin ja vaalipäivän äänestyspaikkoihin. Kunnanosavaalien äänestyslipussa tulisi olla mainittuna kyseisen kunnan osa-alueen nimi. Kunnanosavaalien ennakkoäänestys toimitettaisiin vain asianomaisen kunnan alueella ja tämän osalta viitataan 159 a §:n perustelujen kohdalla lausuttuun.

VAIHTOEHTO 1:

159 i §. *Ehdokkaiden asettaminen.* Kunnanosavaalien ehdokkaat asetettaisiin kuten kuntavaaleissa. Puolue, vaaliliitto tai yhteislista voisi asettaa enintään valittavien alueellisen toimielimen jäsenten puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita. Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittaisiin vähintään kolme kunnan osa-alueen äänioikeutettua asukasta.

VAIHTOEHTO 2:

159 i §. Ehdokkaiden asettaminen. Kunnanosavaalien ehdokkaat asetettaisiin lähtökohdaisesti kuten kuntavaaleissa. Ehdokkaita saisivat asettaa puolueet ja valitsijayhdistykset. Puolue, vaaliliitto tai yhteislista voisi asettaa enintään valittavien alueellisen toimielimen jäsenten puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita. Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittaisiin vähintään kolme kunnan osa-alueen äänioikeutettua asukasta. Valtuusto voisi kuitenkin päättää, että sanotun pääsäännön sijasta kunnanosavaaleissa ehdokkaita saisivat asettaa vain valitsijayhdistykset. Valitsijayhdistykset eivät tällöin voisi muodostaa yhteislistoja.

159 j §. Ehdokashakemus ja sen jättäminen. Kunnanosavaalien ehdokashakemuksen sisältö olisi lähtökohdaisesti sama kuin kuntavaaleissa. Vaalilain systematiikkaan kuuluu, että ehdokashakemuksen sisältö luetellaan selkeyden vuoksi kunkin vaalityypin osalta erikseen huolimatta siitä, että sisältö on pääpiirteissään samantyyppinen kaikissa vaaleissa. Kunnanosavaalien ehdokashakemuksen jättämisen määräaika olisi sama kuin kuntavaaleissa. Hakemus tehtäisiin kunnan keskusvaalilautakunnalle.

159 k §. Ehdokasasettelun ja tuloksen laskennan viranomaistehtävät. Ehdokasasettelun ja laskennan viranomaistehtävistä huolehtisi kunnan keskusvaalilautakunta kunnan kaikkien kunnanosavaalien osalta.

188 §. Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että kunta vastaa itse pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa käytettävien äänestyslippujen laadinnan ja jakelun kustannuksista. Oikeusministeriö vastaisi edelleen myös pormestarinvaalin ja kunnanosavaalien osalta vaalitietojärjestelmän käytön, ilmoituskorttien, muiden vaaliasiakirjojen kuin äänestyslippujen laatimisen ja lähettämisen sekä lähetekuorten postittamisen aiheuttamista kuluista. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kuitenkin myös, että jos kunnassa toimitetaan toinen pormestarinvaali, kunta vastaisi tällöin myös vaalitietojärjestelmän käytöstä ja lähetekuorten postittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Sekä pormestarivaali että kunnanosavaalit toimitettaisiin vain, jos valtuusto niin päättää. Tästä syystä olisi perusteltua vastuuttaa kunta itse huolehtimaan näistä vaaleista aiheutuvista sellaisista ylimääräisistä kuluista, jotka ovat selkeästi erotettavissa niistä kuluista, joista oikeusministeriö muutoinkin kuntavaalien toimittamisen yhteydessä vastaa ja joita ei ole tarkoituksenmukaista erotella kunnan ja ministeriön kuluiksi. Pykälässä ehdotetaan vielä säädettäväksi, että mikäli kunta päättää toimittaa kuntalain 44 b §:n 3 momentissa tarkoitetun uuden pormestarinvaalin, esimerkiksi siinä tapauksessa, että yksi varsinaisen vaalin ehdokas kuolee ennen vaalipäivää, kunta vastaisi silloin kaikista uuden vaalin toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista.

2. Lakiehdotukset

Laki kuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (420 / 2015) 20 §:n otsikko, 44 §, 45 §:n 1 momentti ja 70 §,
lisätään 20 §:ään 3 ja 4 momentti ja lakiin 36 a, 44 a ja 44 b §,
kumotaan 34 §:n 3 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

20 § Äänioikeus kuntavaaleissa, pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa

Äänioikeus pormestarinvaalissa on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä.

Äänioikeus kunnanosavaaleissa on 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla henkilöllä, jonka asuinpaikka on kyseisellä kunnan osa-alueella.

36 a § Alueellisen toimielimen jäsenten valitseminen vaaleilla

Valtuusto voi päättää, että alueellisen toimielimen jäsenet valitaan kuntavaalien yhteydessä toimitettavilla vaaleilla (*kunnanosavaalit*). Kunnan osa-alueena on tällöin yksi tai useampi vaalilaissa tarkoitettu äänestysalue.

Kunnanosavaaleissa vaalikelpoisia ovat ne 74 §:ssä tarkoitettut henkilöt, joiden asuinpaikka on kyseisellä kunnan osa-alueella. Kunnanosavaaleihin sovelletaan muutoin, mitä kuntavaaleista säädetään tässä laissa ja mitä vaalilaissa säädetään.

3 momentti, vaihtoehto 1:

Kunnanosavaaleissa valituille jäsenille valitaan varajäseniä noudattaen soveltuvin osin, mitä 17 §:ssä säädetään.

3 momentti, vaihtoehto 2:

Kunnanosavaaleissa valituille jäsenille valitaan varajäseniä noudattaen soveltuvin osin, mitä 17 §:ssä säädetään. Jos valtuusto on vaalilain 159 i §:n mukaisesti päättänyt, että

ehdokkaista voivat asettaa vain valitsijayhdistykset, varajäseniä ovat valitsematta jääneet ehdokkaat heidän äänimääriensä suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Valtuuston on viimeistään 90. päivänä ennen kuntavaalien vaalipäivää ilmoitettava oikeusministeriölle kunnanosa-alueiden toimittamisesta sekä siitä, mikä tai mitkä kunnan äänestysalueista muodostavat osa-alueen ja kuinka monta alueellisen toimielimen jäsentä kunnanosa-alueissa valitaan. Valtuuston päätös kunnanosa-alueiden toimittamisesta voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon.

44 §

Pormestari

Pormestari on kunnan luottamushenkilö, joka toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana.

Pormestarilla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Pormestari voidaan valita enintään valtuuston toimikaudeksi ja toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari tai kunnanjohtaja on valittu.

Pormestarin valitsee valtuusto. Valtuusto voi kuitenkin päättää, että pormestarin valitsevat kunnan asukkaat kuntavaalien yhteydessä toimitettavassa välittömässä ja salaisessa vaalissa (*pormestarinvaali*).

Valtuusto voi erottaa pormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Pormestarinvaalissa valitun pormestarin erottamiseksi vaaditaan, että sitä koskevaa päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista.

44 a §

Pormestarin valinta valtuustossa

Valtuusto voi päättää, että pormestarin on oltava kyseisen kunnan valtuutettu. Henkilö ei menetä vaalikelpoisuuttaan valtuustoon sillä perusteella, että hänet valitaan pormestariksi. Pormestariksi voidaan valita myös henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan.

Pormestarin vaali suoritetaan ennen kunnanhallituksen vaalia. Jos vaalissa kukaan ei ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi.

44 b §

Pormestarin valinta pormestarinvaalissa

Pormestariksi voidaan valita 71 §:ssä tarkoitettu kunnan luottamustoimeen vaalikelpoinen henkilö. Pormestarinvaaliin sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa ja vaalilaissa säädetään.

Pormestariksi valitaan ehdokas, joka saa pormestarinvaalissa enemmän kuin puolet annetuista äänistä. Jos kukaan ehdokkaista ei ole saanut yli puolta annetuista äänistä

- 1) toimitetaan kunnassa kahden viikon kuluttua toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Pormestariksi valitaan tällöin toisessa vaalissa enemmän ääniä saanut ehdokas; tai
- 2) valtuusto valitsee pormestarin kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta. Pormestariksi valitaan tällöin enemmän ääniä saanut ehdokas.

Jos pormestarinvaalissa on asetettu vain yksi ehdokas, hän tulee valituksi pormestariksi ilman vaalia. Jos pormestarinvaaliin asetettu ehdokas tulee pysyvästi estyneeksi tai kuolee ennen vaalitoimituksen päättymistä tai pormestariksi valittu ennen kuin hän on ryhtynyt toimeensa, pormestarinvaalin toimittamista ei jatketa. Valtuusto voi päättää uuden vaalin toimittamisesta tai valita pormestarin 44 a §:n mukaisesti.

Jos pormestarinvaalissa valitulle pormestarille on myönnetty ero, hänet on erotettu taikka hän on kuollut tai tullut pysyvästi estyneeksi, valtuusto valitsee uuden pormestarin jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Valtuuston on ilmoitettava oikeusministeriölle pormestarinvaalin toimittamisesta sekä siitä, kumpaa 2 momentissa tarkoitettua valintamenettelyä kunnassa noudatetaan. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 90. päivänä ennen kuntavaalien vaalipäivää. Ilmoitus 3 momentissa tarkoitettua uuden pormestarinvaalin toimittamisesta on kuitenkin tehtävä viipymättä valtuuston päätöksen jälkeen. Valtuuston 44 §:n 4 momentissa ja tämän pykälän 2 ja 3 momentissa tarkoitettu päätös valintamenettelystä voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon.

45 §

Apulaispormestari

Pormestarin lisäksi kunnassa voi olla valtuuston valitsevia apulaispormestareita. Apulaispormestari on luottamushenkilö, jonka toimikauteen ja vaalikelpoisuuteen sovelletaan, mitä 44 §:n 3 momentissa ja 44 a §:n 1 momentissa säädetään pormestarista. Valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

70 §

Suostumus luottamustoimeen ja ero luottamustoimesta

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Valtuustoehdokkaaksi, pormestariehdokkaaksi ja ehdokkaaksi alueellisen toimielimen jäseneksi voidaan asettaa vain henkilö, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa toimen vastaanottamiseen.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, vaalilla valituksi pormestariksi tai vaaleilla valitun alueellisen toimielimen jäseneksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Valtuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle sekä vaaleilla valitun alueellisen toimielimen jäsenelle ja varajäsenelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

*Laki**vaalilain muuttamisesta*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 1-3, 7 ja 188 §,

lisätään 11 a ja 11 b luku, sisältäen 159 a – 159 k §:t seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään sen lisäksi, mitä perustuslaissa ja kuntalaissa (410 /2015) vaaleista säädetään, miten toimitetaan:

- 1) kansanedustajien vaalit (*eduskuntavaalit*);
- 2) tasavallan presidentin vaali (*presidentinvaali*);
- 3) kuntavaalit;

- 4) kunnan pormestarin vaali (*pormestarinvaali*);
- 5) kunnan alueellisen toimielimen vaalit (*kunnanosavaalit*);
- 6) Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Kunnallisvaaleista Ahvenanmaan maakunnassa säädetään maakunnan lainsäädännössä.

2 §

Äänioikeus

Eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta. Presidentinvaalissa äänioikeusikä tulee saavuttaa viimeistään ensimmäisen vaalin vaalipäivänä.

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviili- tai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (*kotivaltio*).

Äänioikeudesta kuntavaaleissa säädetään perustuslaissa ja kuntalaissa sekä äänioikeudesta pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa kuntalaissa.

Äänioikeutta ei saa käyttää asiamiehen välityksellä.

3 §

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuudesta eduskuntavaaleissa ja kelpoisuudesta tasavallan presidentiksi säädetään perustuslaissa sekä vaalikelpoisuudesta kuntavaaleissa, pormestarinvaalissa ja kunnanosavaaleissa kuntalaissa. Vaalikelpoisuudesta europarlamenttivaaleissa säädetään 164 §:ssä.

7 §

Vaalipiirit muissa vaaleissa

Presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa maa on yhtenä vaalipiirinä. Näiden vaalien teknisessä toimittamisessa noudatetaan eduskuntavaalien vaalipiirijakoa sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Kuntavaaleissa ja pormestarinvaalissa vaalipiirinä on kunta. Kunnanosavaaleissa vaalipiirinä on valtuuston päättämä kunnan osa-alue.

11 a luku

Pormestarinvaali

159 a §

Pormestarinvaalin toimittaminen

Pormestarinvaali toimitetaan kuntavaalien yhteydessä. Pormestarinvaalista on voimassa, mitä kuntalaissa ja tässä luvussa säädetään ja lisäksi soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään kuntavaaleista.

Pormestarinvaalin vaalipäivä on kuntavaalien vaalipäivä. Jos pormestarinvaalissa toimitetaan toinen vaali, sen vaalipäivä on ensimmäistä vaalia seuraava toinen sunnuntai.

Pormestarinvaalissa käytetään samaa äänioikeusrekisteriä kuin kuntavaaleissa.

Pormestarinvaalin ennakkoäänestys toimitetaan vain asianomaisen kunnan alueella.

Kunnan keskusvaalilautakunta päättää pormestarinvaalin äänestyslipun väristä sekä valmistuttaa äänestysliput ja huolehtii niiden jakelusta yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoille, vaalitoimikunnille sekä vaalilautakunnille. Muutoin pormestarinvaalissa käytetään samoja 50 ja 70 §:issä tarkoitettuja asiakirjoja kuin kuntavaaleissa.

159 b §

Ehdokkaiden asettaminen

Pormestarinvaalissa voivat ehdokkaan asettaa:

- 1) puolueet;
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Puolueen ehdokkaan asettaa vaalilain 149 §:ssä tarkoitettu puolueen henkilöjäseniä kunnassa edustava yhdistys.

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi pormestarinvaaliin tarvitaan vähintään kaksi prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista.

Puolue tai valitsijayhdistys saa asettaa vain yhden ehdokkaan. Puolueilla voi olla sama ehdokas. Yhteisen ehdokkaan asettamiseksi ei perusteta vaaliliittoja.

159 c §

Ehdokashakemus ja sen jättäminen

Pormestarinvaalin ehdokashakemuksessa on oltava:

- 1) ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen; Etunimen rinnalla tai sijasta voidaan käyttää yleisesti tunnettua ehdokkaan puhuteluimeä tai etunimeä lyhennettynä; Ehdokkaasta ei saa ehdokashakemuksessa olla muita tietoja, paitsi jos ne ovat tarpeen ehdokkaan henkilöllisyyden täsmentämiseksi;

- 1) ehdokkaan allekirjoittama ja hänen henkilötunnuksellaan varustettu suostumus hänet asettaneen puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi sekä suostumus ottaa vastaan pormestarintoimi;

Puolueen ehdokashakemuksessa on oltava 1 momentissa sanotun lisäksi:

- 1) puolueen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen antama ilmoitus siitä, että yhdistys, jonka puolesta puolueen vaaliasiamies esiintyy, edustaa puolueen henkilöjäseniä kunnassa;
- 2) puoluetta edustavan yhdistyksen antama ilmoitus puolueen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimestä, henkilötunnuksesta ja yhteystiedoista sekä yhdistyksen puolueen vaaliasiamiehelle ja hänen varamiehelleen antama valtakirja.

Valitsijayhdistyksen ehdokashakemuksessa on oltava 1 momentissa sanotun lisäksi:

- 1) valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja;
- 2) vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot.

Vaaliasiamiehen on päivättävä ja allekirjoitettava ehdokashakemus ja vakuutettava siinä, että ehdokas on vaalikelpoinen. Valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen on lisäksi vakuutettava, että valitsijayhdistyksen jäsenet ovat itse allekirjoittaneet perustamisasiakirjan.

Vaaliasiamiehen on annettava hakemus ehdokkaan ottamiseksi pormestarinvaalin ehdokasluetteloon kunnan keskusvaalilautakunnalle viimeistään 40. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

159 d §

Ehdokasasettelun viranomaistehtävät

Pormestarinvaalin ehdokashakemukset käsittelee kunnan keskusvaalilautakunta.

Edellä 36 §:ssä tarkoitettussa kokouksessa kunnan keskusvaalilautakunta arpoo ehdokaiden keskinäisen järjestyksen vaalissa ja ehdokkaat numeroidaan tämän mukaisessa järjestyksessä alkaen numerosta 2. Pormestarinvaalin toisessa vaalissa ehdokkailla on samat numerot kuin ensimmäisessä vaalissa.

Kunnan keskusvaalilautakunta laatii pormestariehdokkaista pormestarinvaalin ehdokasluettelon, josta on voimassa, mitä 41 ja 42 §:issä säädetään.

159 e §

Ainoan ehdokkaan valinta pormestariksi

Jos määräajassa on tehty vain yksi hyväksyttävä ehdokashakemus, siinä mainittu ehdokas tulee valituksi ilman vaalia. Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee todeta tämä ja ilmoittaa siitä valtuustolle ja pormestariksi valitulle.

159 f §

Pormestarinvaalin tulos

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa 2. päivänä pormestarinvaalin jälkeen kello 10 aloitettavassa kokouksessaan kullekin ehdokkaalle annettujen äänten lopullisen määrän ja vaalissa annettujen äänten kokonaismäärän.

Jos joku ehdokas on saanut vaalissa enemmän kuin puolet annetuista äänistä, keskusvaalilautakunta toteaa, että hän on tullut valituksi pormestariksi ja ilmoittaa tästä valtuustolle ja pormestariksi valitulle sekä julkaisee vaalin tuloksesta kuulutuksen, joka julkaistaan siten kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Jollei kukaan ehdokkaista ole saanut vaalissa enemmistöä annetuista äänistä, kunnan keskusvaalilautakunnan on tämän todettuaan viipymättä 2. päivänä vaalipäivän jälkeen annettava vaalin tuloksesta kuulutus, joka julkaistaan siten kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi. Kuulutuksessa on mainittava kunkin ehdokkaan vaalissa saama äänimäärä. Siinä on myös mainittava, sen mukaan kuin valtuusto on kuntalain 44 b §:n 2 momentin mukaisesti päättänyt, joko

- 1) että pormestarin valitsemiseksi on toimitettava toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä sekä ketkä nuo kaksi ehdokasta ovat ja mitkä numerot heillä toisessa vaalissa on; tai
- 2) että valtuusto valitsee pormestarin kahdesta vaalissa eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta sekä ketkä nuo kaksi ehdokasta ovat.

159 g §

Pormestarinvaalin toisen vaalin tulos

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa 3. päivänä pormestarinvaalin toisen vaalin vaalipäivän jälkeen viimeistään kello 18 aloitettavassa kokouksessaan toisessa vaalissa kummallekin ehdokkaalle annettujen äänten lopullisen määrän ja toteaa, kumpi ehdokkaista on saanut toisessa vaalissa enemmän ääniä ja tullut valituksi pormestariksi. Vaalin tuloksen todettuaan keskusvaalilautakunta ilmoittaa tästä valtuustolle ja pormestariksi valitulle sekä antaa vaalin tuloksesta kuulutuksen, joka julkaistaan siten kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi. Kuulutuksessa on mainittava kummankin ehdokkaan toisessa vaalissa saamien äänten määrä.

11 b luku

Kunnanosavaalit

159 h §

Kunnanosavaalien toimittaminen

Kunnanosavaalit toimitetaan kuntavaalien yhteydessä. Kunnanosavaaleista on voimassa, mitä kuntalaissa ja tässä luvussa säädetään ja lisäksi soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään kuntavaaleista.

Kunnanosavaaleissa käytetään samaa äänioikeusrekisteriä kuin kuntavaaleissa. Sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään, äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeutetun kohdalle se kunnan osa-alue, jolla hän on äänioikeutettu.

Kunnanosavaaleissa ennakkoäänestys toimitetaan vain asianomaisen kunnan alueella.

Kunnan keskusvaalilautakunta päättää kunnanosavaalien äänestyslipun väristä sekä valmistuttaa äänestysliput ja huolehtii niiden jakelusta yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoille, vaalitoimikunnille sekä vaalilautakunnille. Kunnanosavaalien äänestyslipussa tulee olla mainittuna kyseisen osa-alueen nimi. Muutoin kunnanosavaaleissa käytetään samoja 50 ja 70 §:issä tarkoitettuja asiakirjoja kuin kuntavaaleissa.

159 i §

Ehdokkaiden asettaminen

VAIHTOEHTO 1:

Kunnanosavaaleissa ehdokkaita voivat asettaa:

- 1) puolueet;
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Ehdokkaita asettaessa kahdella tai useammalla puolueella on oikeus yhtyä vaaliliitoksi sopimalla siitä keskenään. Kahdella tai useammalla valitsijayhdistyksellä on oikeus vastaavalla tavalla muodostaa yhteislista.

Puolueen ehdokkaan asettaa vaalilain 149 §:ssä tarkoitettu puolueen henkilöjäseniä kunnassa edustava yhdistys.

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi kunnanosavaaleihin tarvitaan vähintään kolme äänioikeutettua kunnan kyseisen osa-alueen asukasta.

VAIHTOEHTO 2:

Kunnanosavaaleissa ehdokkaita voivat asettaa:

- 1) puolueet;
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Ehdokkaita asettaessa kahdella tai useammalla puolueella on oikeus yhtyä vaaliliitoksi sopimalla siitä keskenään. Kahdella tai useammalla valitsijayhdistyksellä on oikeus vastaavalla tavalla muodostaa yhteislista.

Puolueen ehdokkaan asettaa vaalilain 149 §:ssä tarkoitettu puolueen henkilöjäseniä kunnassa edustava yhdistys.

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi kunnanosavaaleihin tarvitaan vähintään kolme äänioikeutettua kunnan kyseisen osa-alueen asukasta.

Valtuusto voi 1-3 momentin estämättä päättää, että kunnanosavaaleissa ehdokkaita voivat asettaa vain äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen. Valtuuston päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuimien kieltää täytäntöönpanon.

*159 j §**Ehdokashakemus ja sen jättäminen*

Kunnanosavaalien ehdokashakemukseen on liitettävä:

- 1) ehdotus puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokaslistaksi, jossa on mainittava siinä järjestyksessä kuin ehdokkaat ehdokaslistojen yhdistelmässä asetetaan, kunkin ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen; Etunimen rinnalla tai sijasta voidaan käyttää yleisesti tunnettua ehdokkaan puhuttelunimeä tai etunimeä lyhennettynä; Ehdokkaasta ei saa ehdokashakemuksessa olla muita tietoja, paitsi jos ne ovat tarpeen ehdokkaan henkilöllisyyden täsmentämiseksi;
- 2) kunkin ehdokkaan allekirjoittama ja hänen henkilötunnuksellaan varustettu suostumus hänet asettaneen puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi ja suostumus ottaa vastaan alueellisen toimielimen jäsenen toimi sekä vakuutus, ettei hän ole samoissa kunnanosavaaleissa suostunut toisen puolueen tai toisen valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi.

Puolueen ehdokashakemuksessa on oltava 1 momentissa sanotun lisäksi:

- 1) puolueen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen antama ilmoitus siitä, että yhdistys, jonka puolesta puolueen vaaliasiamies esiintyy, edustaa puolueen henkilöjäseniä kunnassa;
- 2) puoluetta edustavan yhdistyksen antama ilmoitus puolueen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimestä, henkilötunnuksesta ja yhteystiedoista sekä yhdistyksen puolueen vaaliasiamiehelle ja hänen varamiehelleen antama valtakirja.

Valitsijayhdistyksen ehdokashakemuksessa on oltava 1 momentissa sanotun lisäksi:

- 1) valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja;
- 2) vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot.

Vaaliasiamiehen on päivättävä ja allekirjoitettava ehdokashakemus ja vakuutettava siinä, että ehdokkaat ovat vaalikelpoisia. Valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen on lisäksi vakuutettava, että valitsijayhdistyksen jäsenet ovat itse allekirjoittaneet perustamisasiakirjan.

Vaaliasiamiehen on annettava hakemus ehdokkaan ottamiseksi kunnanosavaalien ehdokaslistojen yhdistelmään kunnan keskusvaalilautakunnalle viimeistään 40. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

159 k §

Ehdokasasettelun ja tuloksen laskennan viranomaistehtävät

Ehdokasasettelun viranomaistehtävistä sekä ennakkoäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskennasta, vaalipäivänä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta ja tuloksen vahvistamisesta huolehtii kunnan keskusvaalilautakunta kunnan kaikkien kunnanosavaalien osalta.

188 §

Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä

Oikeusministeriö vastaa:

- 1) äänioikeusrekisterin, valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja äänestyspaikkarekisterin sekä muiden vaaleissa käytettävien oikeusministeriön tietojärjestelmien ja tuloslaskentaohjelmistojen kustannuksista;
- 2) lmoituskorttien laatimisesta ja niiden lähettämisestä äänioikeutetuille aiheutuneista kustannuksista;
- 3) äänestyslippujen, vaaliluetteloiden ja muiden vaaliasiakirjojen sekä vaalileimasinten, sinetöimisvälineiden ja vaaliurnien valmistamisesta sekä niiden lähettämisestä kuntien keskusvaalilautakunnille aiheutuneista kustannuksista;
- 4) 62 §:ssä tarkoitettujen ennakkoäänestyksen lähetekuorten postittamisesta aiheutuneista kustannuksista;
- 5) ennakkoäänestyksen järjestämisestä ulkomailla aiheutuvista kustannuksista;
- 6) vaalipiirilautakuntien kuluista.

Kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoiden toiminnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista vaalien toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Muissa kuin kuntavaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Kunta vastaa lisäksi pormestarinvaaleissa ja kunnanosavaaleissa äänestyslippujen valmistamisesta ja niiden lähettämisestä aiheutuneista kustannuksista. Pormestarinvaalin toisessa vaalissa kunta vastaa myös 1 momentin 1 ja 4 kohdissa tarkoitetuista kustannuksista. Jos kunta päättää toimittaa kuntalain 44 b §:n 3 momentissa tarkoitettua uuden pormestarinvaalin, se vastaa vaalin kaikista kustannuksista.

Muu viranomainen vastaa sille kuuluvien tehtävien suorittamisesta aiheutuvista muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista kustannuksista.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 160 01

Telefaksi 09 160 33123

www.vm.fi

ISSN 1459-3394 (nid.)

ISBN 978- 952-251-682-4 (nid.)

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-251-683-1 (pdf)

Huhtikuu 2015

10 § Vantaan kaupungin taloudellinen tuki Herättäjäjuhlille 2016

HA/579/00.04.02/2012

KN/JN/IL/MT/LL

Herättäjäjuhlat ovat Suomen evankelisluterilaisen kirkon piirissä vaikuttavan herätysliikkeen herännäisyyden eli körttiläisyyden suurin vuosittainen tapahtuma. Suomen hengellisten kesäjuhlien joukossa herättäjäjuhlat ovat toiseksi suurimmat. Herännäishenkistä toimintaa järjestetään vuosittain kaikissa Vantaan seurakunnissa.

Herättäjäjuhlat järjestetään joka vuosi heinäkuun ensimmäisenä tai toisena viikonloppuna. Juhlille osallistuu paikkakunnasta riippuen 20 000-40 000 ihmistä. Herättäjäjuhlat on avoin tilaisuus kaikille halukkaille. Aiemmin juhlia on järjestetty Etelä-Suomessa Järvenpäässä vuonna 2001 ja Espoossa vuonna 2008. Juhlien järjestäjinä ovat paikallinen seurakunta, kunta ja Herättäjäyhdistys. Juhlia anotaan kunnan ja seurakunnan yhteisellä anomuksella.

Juhlien keskeisin ohjelma järjestetään ulkona, juhlakentällä. Paikkana voi olla puisto tai urheilukeskus, jonka yhteyteen järjestelyt on mahdollista toteuttaa. Juhlien ohjelman rungon muodostavat seurakunnat, joissa seurapuolien välillä veisataan Siionin virsiä. Sunnuntaina on jumalanpalvelus. Juhlien ohjelmaan kuuluu konsertteja, teatteriesityksiä ja keskustelutilaisuuksia. Nuorille ja varhaisnuorille on järjestetty omaa ohjelmaa. Juhlilla on myös kirkon ammattiryhmien kokoontumisia. Teologikokous on suurimpia vuosittain järjestettäviä luterilaisten teologien kokoontumisia koko maailmassa.

Juhlien organisoinnista vastaa juhlia varten perustettu juhlatoimikunta. Juhlatoimikunnan alaisena toimivat mm. järjestely-, ravintola-, liikenne-, ohjelma- ja majoitustoimikunnat. Juhlat rakennetaan pääosin talkoovoimin. Talkoolaisia tarvitaan juhlien aikaan noin 1 500.

Juhla rakentaa valtakunnallisesti positiivista kuvaa Vantaasta. Se tuo paikallisille yrittäjille lisätuloja ja tarjoaa vapaaehtoisille mielekästä toimintaa. Juhla mahdollistaa paikallisuuden lisäksi valtakunnallisen medianäkyvyyden sekä vahvistaa kaupungin ja seurakunnan yhteistyötä.

Juhlien järjestäminen vaatii kaupungilta taloudellista sitoutumista etenkin tilavuokrissa ja kaupungin työntekijöiden työpanoksessa. Tiloja vuokrataan kokoontumisiin, koulumajoitukseen, konsertteihin jne. Liikennejärjestelyt, tapahtuman infrastruktuurin rakentaminen, vartiointi- ja muut käytännön toteutukset vaativat myös tiivistä yhteistyötä kaupungin kanssa.

Kaupunginhallitus päätti 30.1.2012 § 22 että Vantaan kaupunki lähtee neuvottelemaan Herättäjäjuhlien 2016 anomisesta Vantaalle ja että perustetaan neuvotteluja varten työryhmä, jota johtaa vapaa-ajan ja asukaspalveluiden toimialajohtaja. Lisäksi päätettiin, että työryhmä tuo aikanaan kaupunginhallituksen päätettäväksi Herättäjäjuhlat 2016 -sopimusluonnoksen kustannusarvioineen.

Herättäjä-Yhdistyksen päätoimikunta päätti kokouksessaan 24.3.2012 myöntää Herättäjäjuhlien järjestämisen vuonna 2016 Vantaalle. Tapahtuma pidetään Vantaalla 8.-10.7.2016. Vantaan juhlille arvioidaan saapuvan 30 000-40 000 vierasta. Vantaan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto päätti 14.2.2012 § 9 anoa Herättäjäjuhlien 2016 järjestämistä. Saatuaan myönteisen päätöksen Herättäjä-yhdistykseltä seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto 14.11.2012 § 174 ryhtyi omalta osaltaan organisoimaan juhlia. Vantaan seurakuntayhtymä ilmaisi sitoutumisensa juhlien organisointiin, mm. järjestämällä ja resursoimalla juhlien valmisteluorganisaation (juhlatoimikunta ja muut toimikunnat).

Kaupunginhallitus hyväksyi 15.4.2013 § 42 Vantaan kaupungin, Vantaan seurakuntayhtymän ja Herättäjä-yhdistys ry:n välisen kumppanuussopimuksen, jonka tarkoituksena oli sopia yhteistyöstä sopijapuolten kesken Herättäjäjuhlien järjestämisestä Vantaalla vuonna 2016, erityisesti Vantaan kaupungin osuudesta. Sopimuksen mukaan kaupunki tulee tekemään yhteistyötä mm. tilojen, kiinteistönhoidon, kunnostustöiden, veden ja sähkön ja liikenneopastusten suhteen myöhemmin

päätettävässä laajuudessa. Vantaan seurakuntayhtymä ja Herättäjä-Yhdistys tapahtuman muina järjestäjinä ovat sopineet erikseen keskinäisestä työnjaostaan.

Herättäjäjuhlien järjestelytoimikunnalta on 3.6.2015 saapunut juhlien järjestämiseen tukiesitys, joka on loppusummaltaan 115 000 euroa.

Suurin kustannuserä on Myyrmäen urheilupuiston alueen pääomavuokra 39 208 euroa, liikuntapalveluiden henkilöstökustannukset 17 920 euroa ja käyttökustannukset 14 400 euroa. Muut kustannuserät muodostuvat liikennejärjestelyistä, majoituksista, ravintolan valvonnasta, juhlakaluston säilytyksestä, teologikokouksesta sekä aineista ja tarvikkeista. Vantaan kaupungin suoritettavaksi jäävät Herättäjäjuhlien 2016 kustannukset ovat yhteensä 71 528 euroa. Vantaan kaupungin Herättäjäjuhlille vuoden 2016 talousarviosta osoittaman erityiskohdeavustuksen hyväksyttävät käyttökohteet ovat yhteensä 28 472 euroa.

Kaupungin kanssa tehdään myös viestinnällistä yhteistyötä, joka toteutetaan viestintätoimikunnan viestintäsuunnitelman mukaisesti. Toimikunnassa on kaupungin edustus. Viestinnässä toteutetaan osana järjestäjän ja kaupungin viestinnän talousarviota Juhlaviesti (painos 50 000 kpl), jossa esitellään Vantaan kaupunkia ja juhla valmisteluja ja juhla video YouTubeen; näiden lisäksi tehdään tiedottamista ja journalistista yhteistyötä Vantaalla, pääkaupunkiseudulla ja valtakunnallisesti. Lisäksi hyödynnetään kaupungin käytössä olevia ulkomainospaikkoja juhlien esiintuomiseksi katukuvassa.

Järjestäjät arvioivat juhlien tuovan alueelle kävijöiden majoitus-, liikenne- ja ravintolapalvelujen myötä noin kolme miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) solmia liitteen mukainen kumppanuussopimus Herättäjä-yhdistys ry:n ja Vantaan Seurakuntayhtymän kanssa, jotka ovat vastuussa Herättäjäjuhlat 2016 -tapahtuman järjestämisestä,
- b) hyväksyä kumppanuussopimuksen liitteen siinä mainituin erittelyin ja ehdoin osana mainittua kumppanuussopimusta toteutettavaksi,
- c) maksaa kumppanuussopimuksen mukainen erityiskohdeavustus, 28 472 euroa, vuoden 2016 talousarvion menokohdalta 1040 Kaupunginhallitus
- d) oikeuttaa kaupunginkanslia tekemään sopimukseen mahdollisesti tarvittavia vähäisiä teknisuonteisia korjauksia.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Paula Lehmuskallio poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Kumppanuussopimus
- Kulut Vantaan kaupungille

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen; asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö;
kuntalaispalvelujen johtaja Iiris Lehtonen, puh. 040 5116142; etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi)

KUMPPANUUSSOPIMUS

Vantaan kaupunki (jäljempänä kaupunki) ja Herättäjäjuhlat, jonka järjestämisestä ovat vastuussa Vantaan seurakuntayhtymä ja Herättäjä-yhdistys ry (jäljempänä järjestäjät), ovat tänään sopineet yhteistyöstä Vantaan kaupungin kaupunkimarkkinoinnin ja myönteisen julkisuuskuvan kehittämiseksi seuraavaa:

1. Sopijapuolet toteavat, että Vantaan kaupunginhallitus on x.x.2015 myöntänyt järjestäjille tämän sopimuksen mukaisesta yhteistyöstä xx (xx) euroa käytettäväksi tämän sopimuksen liitteessä esitettyihin kohteisiin. Kaupunki suorittaa tuen määrän järjestäjien osoittamalle rahalaitostilille kahden viikon kuluessa tämän sopimuksen allekirjoittamispäivästä. Järjestäjien on laadittava tilitys avustuksen kohdentamisesta ja raportoitava määrärahan käyttö Vantaan kaupungin taloussäännön 29 §:n mukaisesti vuoden 2016 marraskuun loppuun mennessä.
2. Tähän sopimukseen perustuvan yhteistyön puitteissa järjestäjät sitoutuvat huolehtimaan Vantaalla 8.-10.7.2016 järjestettävien Herättäjäjuhlien järjestelyistä läheisessä yhteistyössä kaupungin kanssa.
3. Kaupunki osallistuu Herättäjäjuhlien järjestämiseen tämän sopimuksen kohdassa 1 mainitun taloudellisen tuen lisäksi tämän sopimuksen liitteessä esitettyihin kustannuksiin.
4. Järjestäjät sitoutuvat siihen, että po. tapahtumassa on esillä kaupungin ilmoitus- ja markkinointimateriaalia sekä historiasta ja kulttuurista kertovaa materiaalia.
5. Järjestäjät sitoutuvat sisällyttämään tapahtumajulkaisuihinsa (mm. lehdet, käsiohjelmat, esitteet, Internet-sivut jne) kaupungin markkinointiaineistoa. Lisäksi julkaisuihin sisällytetään artikkeleita, jotka käsittelevät kaupungin kehitystä ja toimintoja.
6. Järjestäjät sitoutuvat kaikessa kaupunkia koskevassa markkinoinnissa ja muussa aineistossa tukeutumaan Vantaan kaupungin visuaaliseen ilmeeseen ja sitä tukeviin graafisiin ohjeisiin.
7. Järjestäjien edustajat sitoutuvat erikseen sovittavin tavoin osallistumaan kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin sekä olemaan käytettävissä tai toimittamaan aineistoa käytettäväksi kaupungin julkaisemissa julisteissa ja muissa julkaisuissa.
8. Mikäli järjestäjät jättävät noudattamatta tässä sopimuksessa mainittuja velvoitteitaan tai aiheuttavat toiminnallaan kaupungille negatiivista julkisuutta, voi kaupunki yksipuolisesti sanoa sopimuksen irti ja periä järjestäjien saaman erityiskohdeavustuksen kokonaan tai osittain järjestäjiltä takaisin. Mahdollisesta takaisinperinnästä päättää kaupunginhallitus kaupungin ja järjestäjien edustajien kesken käytyjen neuvottelujen jälkeen.

9. Tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön tuloksellisuuden arviointia varten järjestäjät sitoutuvat marraskuun 2016 loppuun mennessä antamaan kaupungille selvityksen järjestäjien vastuupiiriin kuuluvien toimenpiteiden suorittamisesta.
10. Tästä sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan sopijapuolten keskeisin yhteisin neuvotteluin. Mikäli näissä neuvotteluissa ei päästä yhteisymmärrykseen, saatetaan erimielisyys Vantaan käräjäoikeuden ratkaistavaksi.
11. Tämä sopimus tulee voimaan sen allekirjoittamispäivästä lukien ja on voimassa Herättäjäjuhlien järjestämisvuoden 2016 loppuun.

Tässä sopimuksessa tarkoitetun yhteistyön osalta kaupungin yhteyshenkilönä toimii kuntalaispalveluiden johtaja Iris Lehtonen. Järjestäjien puolesta yhteyshenkilönä toimii juhlien järjestelytoimikunnan puheenjohtaja, Vantaankosken kirkkoherra Hannu Pöntinen.

Tätä sopimusta on tehty kolme yhtäpitävää kappaletta, yksi kaupungille ja kaksi järjestäjille (Vantaan seurakuntayhtymä ja Herättäjä-yhdistys ry).

Liite Vantaan kaupungin suoritettavaksi jäävät Herättäjäjuhlien 2016 kustannukset Vantaan kaupungin Herättäjäjuhlille vuoden 2016 talousarviosta osoittaman erityiskohdeavustuksen hyväksyttävät käyttökohteet

Vantaalla . päivänä . kuuta 2015

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kaupunginjohtaja

Hallintojohtaja

Vantaan seurakuntayhtymä Herättäjä-Yhdistys

Vantaan kaupungin suoritettavaksi jäävät Herättäjäjuhlien 2016 kustannukset

Myyrmäen urheilupuiston alue ajalle 4.-11.7.2016 / liikuntapalvelut

Pääomavuokra 39 208 e

Juhla-alueena toimii koko urheilupuiston alue.

- Myyrmäki-halli, Energia Areena
- Stadion, hiekkajalkapallokenttä
- Hallien ja areenoiden kaikki sisätilat ja wc:t
- Urheilukenttä
- Alueen kaikki parkkipaikat
- Jäähallin ja harjoitushallin pukuhuoneet ja peseytymistilat
- Henkilöstökustannukset / liikuntapalvelut 17 920 e
- Käyttökustannukset / tilakeskus 14 400 e
- Normaali sähkö, vesi ja viemärinti

- Hiekkakentät asuntovaunuille, teltoille ja liikenteelle (kenttäalueet)
7.-10.7.2016
Urheilupuisto, Viherpuisto, Vapaala, Kaivoksela,
yksi kenttävaraus liikenteelle (kustannuksia ei peritä)

Yhteensä 71 528 e

Vantaan kaupungin Herättäjäjuhlille vuoden 2016 talousarviosta osoittaman erityiskohdeavustuksen hyväksyttävät käyttökohteet

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy 2 000 e

Ravintolan valvonta (arvio ilman talkooruokailua)

Vantti Oy kouluttaa vapaaehtoiset vahtimestari- ja siivoustehtäviin korvauksetta

Liikennejärjestelyt

- Juhlaparkki 1 500 e 4 500 e
- Kyltitys 3 000 e

Koulut, majoitus ja työalatapaamiset (majoittautumismaksun huojennettu hinta) 4 507 e

- Vaskivuori 200 henkeä (peseytymistilana Myyrmäen urheilutalo)
- Uomarinne 165 henkeä
- Kaivoksela 200 henkeä
- Rajatorppa 36 henkeä
- Kilterin koulu (työalatapaamisiin, varaus 10 luokkaa)

Juhlakaluston säilytys	3 840 e
Myllymäen koulu	
Teologikokouksen tarjoilukustannukset	7 000 e
- 700 henkeä á 10 e	
- Tilana Myyrmäen kirkko, tarjoilu vapaaehtoisvoimin	
Aineet ja tarvikkeet	5 000 e
Esim. kentän rakentaminen ja liikenteen ohjaus	
Muut kulut	1 625 e
 Yhteensä	 28 472 e
 Kaupungin suoritettavaksi jäävät kustannukset ja erityiskohdeavustus yhteensä	 100 000 e

-

11 § **Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen Vantaalla 20.-21.10.2015**

VD/7241/00.04.01/2015

KN/TL/HY-L

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohto kokoontuu säännöllisesti yhteiseen tapaamiseen aina syksyllä ja keväällä. Tapaamisen järjestelyvuoro kiertää kaupunkien kesken.

Seuraava kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen pidetään Vantaalla 20–21.10.2015. Paikkana on Hämeenkyllän kartano. Tapaamisen teemana on Uudistuva kunta.

Tapaamisessa kuullaan ja keskustellaan kuutoskaupunkien johtamisjärjestelmäuudistuksista sekä pohditaan eri näkökulmista neljässä teemaryhmässä uudistuvaa kuntaa: Teemaryhmät ovat 1) Talous, 2) Palvelut, 3) Johtaminen ja 4) Aluehallintouudistus, sote ja itsehallintoalueet. Teemaryhmien vetäjänä toimivat vantaalaiset luottamushenkilöt. Tapaamisen ohjelma ja mahdolliset ministerien puheenvuorot tarkentuvat vielä. Tapaamisen alustava ohjelmaluonnos on liitteenä.

Kaupunginhallitusten toivotaan nimeävän tapaamiseen ensisijaisesti valtuuston ja hallituksen puheenjohtajisto sekä halutessaan myös muita edustajia, yhteensä noin kuusi edustajaa kustakin kaupungista.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) nimetä osallistujat kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen Vantaalla 20–21.10.2015
- b) maksaa seminaarin järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kaupunginhallituksen menokohdalta 10 40 10000

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Päätettiin

- a) nimetä seuraavat henkilöt kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen Vantaalla 20–21.10.2015:
valtuuston puheenjohtaja Antti Lindtman
valtuuston I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäki
valtuuston II varapuheenjohtaja Anniina Kostilainen
kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen
kaupunginhallituksen jäsen Taisto Mäntynen
kaupunginhallituksen jäsen Riitta Ryhänen (20.10.2015)
kaupunginhallituksen jäsen Arja Niemelä
Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila
kaupunginhallituksen jäsen Paula Lehmuskallio
kaupunginvaltuutettu Johannes Hirvaskoski (21.10.2015)
kaupunginvaltuutettu Göran Härmälä
kaupunginvaltuutettu Maija Hurri
kaupunginvaltuutettu Sirkka-Liisa Kähärä
kaupunginvaltuutettu Johannes Nieminen
kaupunginvaltuutettu Anssi Aura
- b) maksaa seminaarin järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kaupunginhallituksen menokohdalta 10 40 10000

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Ohjelmaluonnos 20.–21.10.2015

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
kehittämiskoordinaattori Tarja Lumijärvi, puh. 09 8392 2705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ALUSTAVA OHJELMA

Kuutosten luottamushenkilöjohto Vantaalla 20.–21.10.2015

Teemana Uudistuva kunta

Paikka: Hämeenkylässä kartano, Juustenintie 1, 01630 Vantaa

Tiistai 20.10.2015

09.30 Tapaaminen Hämeenkylässä kartanolla ja kahvit

10.00 Kiertöajelu Kivistön asuntomessualueelle, Kehäratajunalla Tikkurilaan, josta bussilla takaisin Hämeenkylässä kartanolle

12.00 Lounas

13.00 Tervetulopuheenvuoro

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

13.30 Mikä on Uusi kunta?

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (VAHVISTUMATTA)

- keskustelu

14.30 Kuutoskaupunkien johtamisjärjestelmä uudistukset

- puheenvuorot 10min/kunta

15.30 Kahvit

15.45 Näkökulmia Uudistuvaan kuntaan. Pohdintaa teemaryhmissä:

1) uudistuvan kunnan talous

2) uudistuvan kunnan palvelutuotanto

3) uudistuvan kunnan johtamisjärjestelmät

4) uusi kunta ja itsehallintoalueet, aluehallintouudistus, sote-alueet

19.00 Illallinen kartanon juhlasalissa

Keskiviikko 21.10.2015

Aamiainen majoittuville. Ei majoittuville aamukahvit kokoustilan yhteydessä.

9.00 Teemaryhmien purku

- keskustelu

10.00 Uudistuva kunta ja kaupunkien kehittäminen

Elinkeinoministeri Olli Rehn (VAHVISTUMATTA)

- keskustelu

11.00 Lounas

12 §

Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman 2013–2016 toteutumaraaportti 2014

2213/11.00.00.01/2013
KN/SK/MT/LL

Vantaan kaupunki on sitoutunut kestäväen kehityksen edistämiseen ja ympäristövastuun kantamiseen. Vuonna 2009 kaupungin taloussuunnitelmassa asetettiin toimialojen ilmastomuutoksen torjuntaohjelmien eli ilmasto- ja ympäristöohjelmien laatiminen kaupunkitasoiseksi sitovaksi tavoitteeksi.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 10.6.2013 § 10 hyväksynyt kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman vuosille 2013-2016. Ympäristöohjelmaa on toteutettu kesäkuusta 2013 ja tämä selvitys on ohjelman toinen seurantaraportti. Ympäristöohjelman laadinnasta vastaa kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöasioiden työryhmä. Valmistelussa on kuultu laajaa joukkoa tulosityksiköiden edustajia.

Ohjelman keskeiset päämäärät ovat arjen toimintatapojen muuttaminen, ympäristötietoisuuden vahvistaminen sekä materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen. Ilmastomuutokseen sopeutuminen on kantava teema kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelmassa.

Ympäristöohjelmaan kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2013-2016 ovat pitkälti toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Vuonna 2016 ryhdytään valmistelevaan uutta toimialojen ympäristöohjelmaa vuosille 2017 — 2020.

Nostoja vuoden 2014 tuloksista

Vuoden 2014 aikana merkittävimmät tulokset ympäristöohjelmaan on saavutettu konsernipalveluiden tulosalueella hankintakeskuksessa. Hankintakeskuksessa on vuoden 2014 aikana kehitetty ympäristö- ja sosiaalisen vastuun huomioimista hankinnoissa monella tavalla. Hankintakeskuksen toimivallassa olevat hankinnat arvioidaan riskiperustaisesti volyymitään ja ympäristökuormitukseltaan ja kaikkiin merkityksellisimpiin hankintoihin liitetään vaatimuksia ja/tai ympäristökriteerejä. Sisäisellä koulutuksella pyritään lisäämään ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimista kaikissa hankintakeskuksen tekemissä kilpailutuksissa.

Systemaattista yhteistyötä toimialojen hankintatiimien ja ympäristövastaavien kanssa on käynnistetty, jotta toimialojen toimivallassa olevien hankintojen ympäristö- ja sosiaalisen vastuun kriteerien käyttö lisääntyisi. Hankintakeskus tarjoaa tätä varten toimialojen käyttöön konsultointiapua virkamiestyönä. Tätä vauhdittamaan on käynnistetty pk-seudun cleantech –hankintojen verkosto, joka toimii virkamiestyönä toimialoittain yhteistyössä kaupunkien sekä kuntayhtymien kanssa. Verkoston päätavoite on levittää tietoa hyvistä käytännöistä sekä tarjota oman alan verkoston asiantuntija tukea hankintoja tekeville. Verkosto sekä hankintakeskus järjestävät koulutuksia ja työpajoja.

Hankintakeskus on vuoden 2014 aikana valmistellut kaupungin kierrätysjärjestelmän kilpailuttamista, jotta ympäristöohjelman mukainen materiaalitehokkuuden parantumisen tavoite on mahdollista saavuttaa.

Vantaan kaupunki päätti vuoden 2014 aikana ryhtyä tavoittelevaan Reilun kaupan kaupungin – arvonimeä. Elinkeinopalveluiden tulosalueelle palkattiin osa-aikainen Reilun kaupan koordinaattori asian edistämisen vuoksi (Vantaa saavutti Reilun kaupan arvonimen alkuvuodesta 2015). Ensimmäiset reilun kaupan kriteeristön täyttävät hankinnat on kilpailutettu. Sosiaalisen vastuun osalta kaupunki on mukana kehittämässä pk-seudun yhteistä toimintamallia ja prosessia työllistymisen edistämiseksi kaupungin hankintojen kautta (Handu-hanke).

Kaupungin konsernipalveluissa on päätetty rakentaa kaupungin ensimmäinen ympäristöjohtamisjärjestelmä Kielotie 14 kiinteistöön, käyttäen HSY:n Ekokompassi –järjestelmää. Samalla on myös päätetty, että työterveysliikelaitos ja pelastuslaitos lähtevät vuoden 2015 aikana rakentamaan omia ympäristöjohtamisjärjestelmiään.

Kaupungin henkilökuntaa on kannustettu ympäristöystävälliseen työmatkaliikkumiseen mm. työmatkaseteleiden muodossa. Vuoden 2014 työmatkaseteleitä jaettiin yhteensä 56 055 kpl. Kolmen vuoden sisällä työmatkaseteleiden käyttö on kasvanut 47 % (38 000kpl vuonna 2012, 56 000 kpl vuonna 2014). Työmatkaliikkumisen toteutuneita muotoja olisi tulevaisuudessa hyvä kartoittaa.

Sähkönkulutuksen seuranta on todettu haasteelliseksi, koska toimialojen työpisteet ja toimitilat ovat sijoitettu useaan eri kiinteistöön joista osa on vuokratiloja, lisäksi seurantajärjestelmään syötetyissä tiedoissa on ollut puutteita.

Asian liitteenä on ympäristöohjelman toteumaraportti 2014 taulukkomuodossa.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä liitteen mukainen kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman 2013-2016 toteutumaraportti vuodelta 2014 tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelman 2013-2016 toteutumaraportti vuodelta 2014 (taulukko)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, konserni- ja asukaspalvelut

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Eriyisiasiantuntija Salla Koivusalo, puh. 09 8392 2446, hallintoasiantuntija Laura Lyly, puh. 09 8392 9524, suunnittelija Meija Tuominen, puh. 09 8392 2278, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelma vuosille 2013-2016

Päämäärä 1	Arjen toimintatapojen muuttaminen: Arjen toimintatapojen muuttamisen päämäärään sisältyy laajamittainen toimintatapojen sopeuttaminen ilmastonmuutoksien tuomiin haasteisiin eri tavoin.							
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutus	Raportointi 2015	
1.1	Ympäristökriteerien käyttö hankinnoissa	Tarjouskilpailuissa otetaan huomioon ympäristökriteerit (valintaperusteena tai ehdottomana edellytyksenä). Hyödynnetään mm. Motivan ja Julia-projektin ympäristökriteereitä.	vuosittainen vertailu	Hankintakeskuksen järjestämistä tarjouskilpailuista vuositason arvosta laskettuna 50 %-ssa käytetään ympäristökriteerejä vuonna 2013. Vuosina 2014-2016 ympäristökriteerejä käytetään 60% tarjouskilpailussa.	hankinta	virkatyö		Hankintakeskuksen tarjouskilpailuissa n. 60% käytetään jo tällä hetkellä ympäristökriteerejä.
		Tietoteknisten laitteiden hankinnoissa (leasing) huomioidaan tuotteiden ympäristökuormitus tuotteen koko elinkaaren ajalta (tuotanto, käyttö ja kierrätys)	kansainvälisten ympäristökriteerien käyttö	2013-2016	tietohallinto	virkatyö		mukana green it tai energy star 3, 4 tason vaatimukset
		Vantaan Valon ja Vantaan Koutsin keittiöpajalla huomioidaan ympäristönäkökohdat raaka-aineiden hankinnassa, jätteiden synnyn ehkäisyssä ja jätteiden lajittelussa. Kirjataan toiminnan periaatteet ja perehdytetään kaikki työntekijät ja talon käyttäjät niihin.	Raportointi toimenpiteistä	2013-2016	työllisyys-palvelut	virkatyö		Raaka-aineiden hankita suoritetaan nykyisin suuremmissa erissä, jolloin pakkausjätettä syntyy kymmenesosa aiemmasta. Ylijääneitä ruoka-aineita jatkojalostetaan. Jätteiden lajittelu on erinomaisesti hoidettu. Työntekijät on perehdytetty toiminnan periaatteisiin.
1.2	Kertakäyttöt tuotteista luopuminen henkilöstötiloissa	Tulosityksiköt sitoutuvat korvaamaan kahvihuoneiden ja taukotiilojen kertakäyttöt tuotteet kestopavaroilla.	Tulosalueiden hankintatilausten seuranta	Kertakäyttöastioiden ostoja tulisi vähentää 20 % vuonna 2013, vuosina 2014-2016 kertakäyttöastioiden hankintaprosentti tulisi olla nolla.	Kaikki tulosalueet ja hankinta	virkatyö		joissain toimipisteissä on vielä pahvimukeja
1.3	kierrätys, jätteen ja sähkönkulutuksen vähentäminen	Tavoitteena on, että jokaisessa yksikössä kierrätetään paperi, pahvi, bio- ja energijäte ym.	Seuranta tulosalue tasolla vuosittain	Vuoteen 2015 mennessä kaikki tulosalueet kierrättävät paperin, pahvin, bio- ja energijätteen ym.	kaikki tulosalueet	virkatyö		Valmistelussa oleva kaupungin kierrätyspalveluiden kilpailuttaminen ja HSY:n paikallisten jäteasetusten mukainen uusi toiminta ovat selkiyttäneet tilannetta. HSY erilliskerää kaupungilta kartongin, biojätteen ja sekajätteen.
		Pienennetään sähkön ja lämmön kulutusta. On selvitettävä, onko ilmastoinnin ja lämmityksen lisääminen/käyttö tarpeen, sammuttaa valot ja tietokoneet kun niitä ei käytetä (työpäivän päätteeksi).	Kulutustietojen seuranta tilakeskusken tietojen mukaan vuosittain	2013-2016	kaikki tulosalueet	virkatyö		Kaupungintalolla sähkön kulutusta on laskettu ohjelmoimalla ilmastointia uudelleen (poissa päältä arkisin klo 19.00 jälkeen sekä viikonloppuisin). Sähkön kulutuksen seurannassa on haasteita seurantajärjestelmän teknisistä syistä sekä toimialojen toimipisteiden monimuotoisuuden (vuokra ja omistus) vuoksi.
		Työllisyyspalveluiden työpajoilla toteutetaan kalusteiden kierrätys- ja korjauspalvelua. Selvitetään toiminnan järjestäminen osana työllistämistoimenpiteitä. Etsitään aktiivisesti uusia mahdollisuuksia ja työmuotoja. Luodaan pysyvät rakenteet yhteistyölle kaupunkitasolla.	Sopimukset yhteistyökumppaneiden kanssa.	2013-2016	työllisyys-palvelut	virkatyö		Kierrätys on osa pajojen toimintaa. Uusia mahdollisuuksia pohditaan.
		Työpajoilla käytetään kierrätysmateriaalia ja kehitetään niiden uusiokäyttöä. Selvitetään mahdollisuudet lisätä kierrätysmateriaalin käyttöä ja selvitetään yhteistömahdollisuutta kierrätyskeskuksen kanssa.	Seurataan kierrätysmateriaalien osuutta suhteessa tehtyihin materiaalihankintoihin	2013-2016	työllisyys-palvelut	virkatyö		Kierrätysmateriaalia käytetään paljon Komeetta-pajalla. Käsityöpajoilla lähes kaikki materiaali on saatua tai kierrätettyä. Talossa on vaatteiden kierrätyspiste, johon kaikki kaupungin työntekijät voivat lahjoittaa vaatteita.

1.4	Ympäristöystävällinen työmatkaliikkuminen	Kannustetaan ympäristöystävälliseen työmatkaliikkumiseen muun muassa työmatkaseteleiden muodossa. Luodaan motivoivia kannustimia esim. työmatkapyöräilyyn. Työajalla pyritään liikkumaan julkisilla (matkakortit), jalan ja pyörällä. Henkilöajoneuvojen käyttöä vähennetään.	Seteleiden käyttöä seurataan vuosittain (vuonna 2012 käytettyjen seteleiden määrä 38 000 kpl)	2013-2016	kaikki tulosalueet	virkatyö		Työmatkaseteleitä jaettiin vuonna 2013 / 49 688 kpl ja vuonna 2014 / 56 055 kpl (+ 13%). Työmatkaseteleiden määrä on kolmen vuoden aikana, vuodesta 2012 kasvanut 47 %. Lisäksi kaupungintalon virkapyörä on käytävissä.
Päämäärä 2 Ympäristötietoisuuden vahvistaminen: Ympäristötietoisuuden vahvistamisella tarkoitetaan niin henkilöstön, kuntalaisten kuin yhteistyökumppaneiden ymmärryksen lisäämistä ympäristöasioissa. Ympäristötietouden lisääminen parantaa ilmastomuutokseen sopeutumista.								
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutus	Raportointi	
2.1	Ympäristötiedon tarjoaminen asukkaille yleistajuisesti ja helposti	Kaupungin asukkaille ja henkilöstölle suunnattua viestintää ja markkinointia siirretään systemaattisesti verkkoon. Tällä tavoitteellaan painotuotteiden määrän vähentämistä. Sähköisessä tuotannossa kiinnitetään huomiota sen luettavuuteen eri välineillä ja estetään mahdollisuuksien mukaan tulostaminen. Elinkeinopalvelujen viestintä tarjoaa viestinnänkanavia käyttöön: vantaa.fi, Avain/intra. Teema-artikkeleja verkkoon ja julkaisuihin: asukaslehti, henkilöstölehti.	Toteutetaan kaupungin ympäristöviestintäsuunnitelman mittareita ja ympäristöviestinnän vuosikelloa osaltaan	2013-2016	elinkeino-palvelut / viestintä	virkatyö		Asukas- ja henkilöstölehtien määrää on vähennetty, useita uusia julkaisuja vain verkossa. Ympäristöteeman mukaisia artikkeleja julkaistaan säännöllisesti kaikissa kaanvaissa. Ympäristöasioita on nostettu esiin useaan otteeseen somessa (metsät, puistotm pyöräily, joukko liikenne). Vuonna 2014 kaupunki käynnisti Reliun kaupungin arvonimen hakuprosessin. Asiaa varten palkattiin osa-aikainen reilun kaupan koordinaattori elinkeinopalveluiden viestintään.
		Ympäristöpalveluista tiedotetaan asukkaille Vantaa-infoissa, tarjotaan ympäristöneuvontaa (muun muassa julkinen liikenne, kierrätys, jätteet, ilmanlaatu). Vantaa-infoissa henkilökunnalle järjestetään koulutusta ympäristöneuvontaan.	HSY:n ja Ympäristökeskuksen tiedotusmateriaalia on saatavilla Vantaa-infoissa.	2013-2016	kuntalais-palvelut, yhteis-palvelu	virkatyö		HSY:n ja Ympäristökeskuksen tiedotusmateriaalia saatavilla Vantaa-infoissa.
			Vantaa-infoissa koulutettujen määrä.	2013-2016	kuntalais-palvelut, yhteis-palvelu	virkatyö		panostettu koulutukseen Vantaa-infoissa
2.2	Ympäristöjärjestelmien käyttöönotto kaupungin liikelaitoksissa ja tytäryhtiöissä	Ympäristöjärjestelmää (esim. Ekokompassi, energiaskannaus) noudattavien kaupungin liikelaitosten määrää kasvatetaan	Ympäristöjärjestelmää noudattavien kaupungin liikelaitosten ja tytäryhtiöiden määrää	2013-2016	konserni-palvelut	virkatyö		Yhtiöiden hallintoelimet koulutetaan syksyllä 2014. Konsernipalveluiden Kielotie 14 kiinteistölle rakennetaan ekokompassi järjestelmää ja on tehty päätös, että työterveysliikelaitokselle ja Vantaan Pelalla aloitetaan vuoden 2015 aikana.
2.3	Vaikuttaminen yhteistyökumppaneiden ja yhteisöjen ympäristötietoisuuteen	Yhteisöille myönnettäviin avustuksiin vaatimus ympäristökriteerien täyttymisestä. Avustushakemuksissa vaaditaan selvitys ympäristöasioiden huomioonottamisesta toiminnassa.	Hakemuksiin ohjeistus (ja lomakkeisiin tarkemmat kysymykset)	2013-2016	kuntalais-palvelut / avustustiimi	virkatyö		Avustushakemuksissa selvitys ympäristöasioiden huomioonottamisesta toiminnassa.
		Palveluntuottajia ohjeistetaan kestävän kehityksen mukaiseen palveluntuottamiseen. Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan ohjeistus sisällytetään sopimukseen	Kaikkiin uudistettuihin sopimuksiin on sisällytetään kestävän kehityksen mukainen ohjeistus.	Ohjeistuksia lisätään sopimusten päivittämisen ja uusien sopimusten yhteydessä.	kaikki tulosalueet	virkatyö		Etenee sitä mukaan kun uusia sopimuksia tehdään tai vanhoja uusitaan.
2.4	Henkilöstön perehdyttäminen ja kannustaminen ympäristövastuulliseen toimintaan	Uudet työntekijät perehdytetään kaupungin- ja työyksikön ympäristötoimintaan	Perehdytysoppaaseen lisätään ympäristöasiat	2013	ympäristö-keskus ja henkilöstö-keskus	virkatyö		perehdytysopas päivitetty 9/2013
		Työntekijöiden tietoisuutta toimialan ympäristöohjelmasta lisätään, siten että ympäristöohjelma käsitellään vuosittain tulosalueen johtoryhmässä ja työpaikkakokouksissa. Seuranta ja raportointi toimialan tapahtuu johtoryhmän ja lautakunnan kautta. Kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan ympäristöohjelmasta raportoidaan kaupunginhallitukselle koko kaupungin kattavan ohjelman yhteydessä.	Johtoryhmät ja työpaikkakokoukset joissa ympäristöohjelma on käsitelty (% kaikista)	2013-2016	kaikki tulosalueet	virkatyö		n. 80 %
		Henkilöstöä kannustetaan kehittämään materiaali- ja energiatehokkuutta mm. InnoLa-laatupalkintokilpailuun osallistumalla	Materiaali- ja energiatehokkuuden kehittämiseen liittyvien kajan ja konsaksen hakemusten määrä InnoLa-laatupalkintokilpailussa	2013-2016	talous-suunnittelu, kaikki tulosalueet	virkatyö		InnoLan 75 ideasta 19 koski materiaali- tai ympäristötehokkuutta

2.5	Esimiesten ympäristöjohtamisen osaamista lisätään	Esimiesten koulutustarjottimella on mahdollisuus osallistua ympäristöjohtamisen koulutukseen	Ympäristöjohtamiskoulutus on lisätty tarjottimelle ja käynnistetty	2014	ympäristö-kesus henkilöstö-keskus	virkatyö		Ympäristöjohtaminen on uusien esimiesten valmennuksessa mukana. Koulutustarjottimella ei ole ollut ympäristökoulutusta omana koulutuksenaan.
Päämäärä 3 Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen: Materiaali- ja energiatehokkuutta parannetaan hyödyntämällä teknologista kehitystä ja päivittämällä ohjelmistoja ja laitteita nykypäivän standardeja vastaaviksi.								
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutus	Raportointi	
3.1	Työ- ja toimintatapojen sähköistyminen	Tulostamisen ja mapittamisen sijaan siirrytään sähköiseen arkistointiin, aina kun mahdollista. Esityslistat ja kokousmateriaalit jaetaan ainoastaan sähköisessä muodossa. Henkilökunnalle voidaan järjestää koulutusta teknologian tehokkaampaan hyödyntämiseen työssä.	Astan käyttöönoton seuranta	Asta otetaan käyttöön kaupungilla asteittain alkaen vuoden 2013 alusta	tietohallinto, kuntalais-palvelut	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö		Astan käyttöönotto on edistynyt.
		Sähköisen kilpailuttamisjärjestelmän Cloudian käytön laajentaminen	Seurataan Cloudian käytön laajenemista vuosittain	2013-2016	hankinnat ja tietohallinto	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö		Sähköiset hankinnan työvälineet ovat jo laajasti käytössä.
		Siirtyminen sähköisiin toimintatapoihin yhdessä laitepolitiikan kanssa (kannettavat tietokoneet) mahdollistaa myös erilaiset toimintamallit esim. liikkuvan työskentelyn tai etätyön	Laitepolitiikan päivittäminen ja sähköisen asioinnin ja itsepalvelun lisääminen	2013-2016	tietohallinto ja kaikki tulosalueet	virkatyö		Etätyöpäivien tekeminen on muuttunut normaaliksi työnteon tavaksi usealla tulosalueella. Etätyön kulttuurin kehittämistä jatketaan.
		Apuri, Click-hanke, Sade-hanke Sähköinen asiointi (eServices): Sähköisellä asiointilla tarkoitetaan organisaation palvelujen käyttämistä tieto- ja viestintätekniikan keinoin toteutetuilla vuorovaikutusvälineillä.	Seurataan avustus-hakemusten ja yhteydenottojen määrää vuosittain	Vuoteen 2015 mennessä	tietohallinto, kuntalais-palvelut, kaikki tulosalueet	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö		Sähköisen asioinnin palveluiden kehittäminen jatkuu. Apuri-hanke ei toteutunut suunnitellussa muodossaan..
		Sähköisen henkilöstöhallinnon itsepalveluiden käyttöönotto ja niiden tehostaminen. Jätetään pois paperiset palkkalipukkeet.	Seuratan sähköisen henkilöstöhallinnon itsepalveluiden kehittymistä vuosittain	palvelut kehittyvät ja palveluiden käyttäjämäärää seurataan, sähköiset palkkalipukkeet otettu käyttöön 1.1.2014 koko kaupungin henkilöstön osalta	henkilöstö-keskus	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö		Siirrytty sähköiseen henkilöstöhallintoon.
3.2	Tulostamisen vähentäminen	Tietohallinnon ohjausyhymässä maaliskuussa 2012 vahvistettujen "Tulostamisen linjaukset Vantaan kaupungilla" -periaatteiden mukaisesti siirrytään kokonaistulostamiseen, joka mahdollistaa turvatulostamisen, tulostamisen raportoinnin ja seurannan sekä oheislaitteiden ja tulostustarvikkeiden vähentämisen	Kokonaistulostaminen mahdollistaa tulostamisen seurannan yksikkötasolla ja myöhemmin henkilötasolla	Kilpailutus tehty ja sopimustoimittaja valittu. Tavoitteena vähentää tulosteiden, oheistulostimien ja tarvikeostojen määrää jokaista 10 %:lla. Vuonna 2014 tavoitteena vähentää tarvikeostojen määrää 20%.	tieto- hallinto ja hankinta-keskus	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö		Sopimuksen käyttöönoton myötä muuttaa toimintatapoja kohti vähäisempää tulostamisen tarvetta.
3.3	Etäneuvottelujen käyttöönotto	Microsoft Lync käyttöönoton (tavoite 2013 aikana) jälkeen etäneuvottelun käyttäminen mahdollisimman laajamittaisesti ja näin ollen vähentää mahdollisuuksien mukaan toimipisteiden välistä liikkumista. Lync mahdollistaa mm. etäneuvottelut, materiaalien työstämisen yhteistyössä eri toimipisteistä sekä pikaviestimisen.	seurataan etäneuvottelujen määrän kasvua	2013-2016	tietohallinto	Osa olemassa olevaa hanketta / virkatyö	 PLUS	Edennyt hyvin jo osaksi normaalia työnteon tapaa.

13 § **Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan sijaiset 1.9.2015 ja 1.10.2015 alkaen**

VD/7039/00.01.01.03/2015

KN/HP/LL

Hallintosäännön 26 §:n mukaan apulaiskaupunginjohtajien sijaisista päättää kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus päätti 11.5.2015 § 7 sijaisten määräämisen lisäksi valtuuttaa kaupunginjohtajan tarvittaessa päättämään ko. päätöksessä mainittujen lisäksi apulaiskaupunginjohtajien ja toimialajohtajien muusta sijaisesta.

Kaupunginhallituksen aikaisempi päätös (Kh 11.5.2015) maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan sijaisista on henkilövaihdoksista johtuen osittain vanhentunut.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) nimetä 1.9.2015 alkaen maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan sijaiset seuraavassa järjestyksessä:
1. kaupungininsinööri Henry Westlin
 2. kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine
 3. tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius
 4. yrityspalvelujohtaja Leea Markkula-Heilamo
 5. rakennusvalvontajohtaja Pekka Virkamäki
 6. talous- ja hallintojohtaja Ralf Nordström
 7. ympäristöjohtaja Katariina Rautalahti (1.10.2015 alkaen)
- b) valtuuttaa kaupunginjohtaja tarvittaessa päättämään kohdassa a) nimettyjen lisäksi apulaiskaupunginjohtajien muista sijaisista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, puh. 09 8392 9019

14 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset

ML/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Hankintajohtajan päätös

§ 71 Hankintayksikön talousarvion määrärahojen hyväksymisoikeudet

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset

§ 106 Korvausvaatimus, kaupungin Varikolla varkauden kohteeksi joutunut ja vahingoittunut auto, 1.7.2015

§ 107 Korvausvaatimus, autovahinko, 19.5.2015, I.S. (245,00 €)

§ 108 Korvausvaatimus, autovahinko, 26.6.2015, P.S. (230,72 €)

§ 109 Korvausvaatimus, autovahinko, 19.5.2015, J.V. (958,00 €)

§ 110 Kadunpidon käytössä olevalle henkilöautolle 26.6.2015 aiheutuneet kustannukset (378,60 €)

Tietohallintojohtajan päätökset

§ 62 Sito Oy:n sovellusten Vantaan omien palvelimien siirto CGI Suomi Oy:lle

§ 63 WLAN-verkkojen sertifikaattipohjaisen todennuksen käyttöönoton hankinta

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 14

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Hankintajohtajan päätökset

§ 73 Kevytkuorma-auton hankinta

§ 74 Maataloustraktorin hankinta Katrinebergin maatilalle

§ 75 Veneen ja trailerin hankinta

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset

§ 111 Vastuuvahinko, N. I.:n omaisuudelle aiheutunut vahinko 15.6.2015 (959,37€)

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

16 §

Kaupunginhallituksen jäsenen poistuminen kokouksesta

Kaupunginhallitus 24.8.2014 § 16

Päätös:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Paula Lehmuskallio poistui kokouksesta edellisen asian käsittelyn aikana klo 15.00.

17 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset

JN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset:

Työllisyyspalveluiden johtaja päätökset

- § 393 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Kuljetusliike Royal Express oy:lle
- § 394 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 395 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 396 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 387 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 399 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 398 Yritysten työllistämistuen myöntäminen PosiVire Oy:lle
- § 400 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Foibe Oy:lle
- § 401 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Agragen Oy:lle
- § 402 Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Pakilan musiikkiopistoyhdistys ry:lle
- § 403 Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Reserviläisurheiluliitto ry:lle
- § 404 Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Inkun Ideapajan Ystävät ry:lle

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 17

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

18 § **Sopimus yhteistyöstä Vantaan Nicehearts ry:n kanssa ESR-osahankkeessa "Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen"**

VD/7178/02.03.01.03/2015

JN/HN/KK/MT/LL

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § momentin 4. mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin työllisyyspolitiikan toteuttamisesta ja työllisyysasioiden hoitamisesta.

Vantaan Nicehearts ry toteuttaa "Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen" –ESR-hankkeen Vantaalla, Espoossa ja Lappeenrannassa yhteensä kahdeksan lähiön alueella. Hankkeessa luotavan toimintamallin päätavoitteena on toteuttaa yhteisötasolla toimiva, naisten voimaannuttamisen ja yhteisön kehittämisen mentorointimenetelmä, joka ehkäisee ja torjuu eri etnisen taustojen naisten syrjintää ja yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä. Vantaalla aloitetaan lähiötyö Koivukylän, Hakunilan, Pakkalan tai Tikkurilan ja Martinlaakson alueella. Oleellinen osa hanketta on tarjota sekä mentoreille että aktoreille työelämän valmennusta, edistää uusien verkostojen syntymistä ja löytää työelämän jatkopolkuja sekä kehittää sosiaalisia taitoja.

Hankkeen tuloksena syntyy neljään vantaalaiseen lähiöön toimintakykyiset ja aktiiviset osallisuutta, integraatiota ja hyvinvointia edistävät naisresurssikeskukset. Tuloksena edistetään eri etnisen taustojen naisten työllistymistä muun muassa voimaannuttamisen kautta. Tavoitteena on, että 30–50 prosenttia kohderyhmästä etenee jatkopoluille, kuten kieltä opiskelemaan, työhön tai kuntoutukseen hankkeen aikana.

Vantaan kaupungin osuus Vantaan Nicehearts ry:n omarahoitusosuudesta ajalla 2015–2016 on enintään 12 500 euroa. Vuonna 2015 Vantaan kaupungin kustannukset ovat enintään 4 328 euroa ja vuonna 2016 enintään 6 250 euroa. Vantaan osuus omarahoitusosuudesta ajalla 2015–2016 maksetaan työllisyyspalveluiden menokohdalta 1632 30 300. Espoon ja Lappeenrannan kaupungit ovat sitoutuneet rahoittamaan omarahoitusosuudesta kumpikin enintään 12 500 euroa. Lopullinen rahoitusosuus tarkentuu rahoittajan - kanssa käytävien neuvottelujen jälkeen, mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 18

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) osallistua "Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen" -hankkeeseen Vantaan Nicehearts ry:n kanssa,
- b) oikeuttaa työllisyyspalvelut tekemään tarvittaessa pieniä teknisiä korjauksia sopimukseen, ja
- c) valtuuttaa työllisyyspalveluiden johtaja allekirjoittamaan lopullisen sopimuksen.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Sopimus Vantaan kaupungin osallistumisesta yhteistyöhön ja omarahoitusosuuteen Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen -hankkeessa
- Naapuriäidit-toimintamallin kehittäminen -hankehakemus

Täytäntöönpano: työllisyyspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalveluiden johtaja Heidi Nygren, puh. 050 312 4373; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Sopimus Vantaan kaupungin osallistumisesta yhteistyöhön ja omarahoitusosuuteen Naapuriäidit -toimintamallin kehittämisen -hankkeessa.

1. Sopimuksen kohde:

Tämä sopimus koskee Vantaan kaupungin osallistumista Naapuriäidit – toimintamallin kehittäminen -hankkeen toteutukseen yhteistyössä Vantaan Niceheartsin kanssa ajalla 1.8.2015-31.12.2016. Naapuriäidit –toimintamallin kehittäminen –hankkeen päätoteuttaja, koordinaattori ja rahoituksen hakija on Vantaan Nicehearts ry. Hanke saa rahoituksen Euroopan Unionin sosiaalirahastosta ja sitä valvoo Hämeen Ely- keskus. Liite1. Hankehakemus

2. Naapuriäidit toimintamallin kehittäminen -hankkeen tavoitteet

Hankkeessa kehitetään, mallinnetaan ja juurrutetaan uudentyyppinen kulttuuri- ja sukupuolitietoinen aluekehittämishanke, ”naapuriäiti -toimintamalli” Vantaalla, Espoossa ja Lappeenrannassa, yhteensä kahdeksan lähiön alueella. Hankkeessa luotavan toimintamallin päätavoitteena on toteuttaa yhteisötasolla toimiva, naisten voimaannuttamisen ja yhteisön kehittämisen menetelmä, joka ehkäisee ja torjuu eri etnisen taustan omaavien naisten syrjintää ja yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä. Hankkeen avulla kehitetään menetelmä jonka avulla voidaan kannustaa ja auttaa syrjäytymisvaarassa olevia eri etnistä taustaa olevia, äitejä, osallistumaan yhteiskuntaan ja orientoimaan kohti työelämää. Naapuriäiti -toimintamalli on toisin sanoen toiminta, jossa eri etnisen taustan omaava nainen, kuin kantaväestö, auttaa toista, eri etnisen taustan omaavaa naista opastamalla ja neuvomalla arkipäivissä asioissa, toimimalla mentorina.

Vantaalla aloitetaan lähiötyö Koivukylän, Hakunilan, Pakkalan tai Tikkurilan ja Martinlaakson alueella. Hankkeen aikana rekrytoidaan, koulutetaan ja osallistetaan yhteensä min. 32 mentoria ja min.32 aktoria Vantaalla. Mentorit koulutetaan Naapuriäidit mallin mukaisesti. Oleellinen osa hanketta on tarjota sekä mentoreille, että aktoreille työelämän valmennusta, edistää uusien verkostojen syntymistä ja löytää työelämän jatkopolkuja sekä kehittää sosiaalisia taitoja.

Tuloksena syntyy neljään Vantaalaiseen lähiöön toimintakykyiset ja aktiiviset osallisuutta, integraatiota ja hyvinvointia edistäviä naisten ryhmiä/yhdistystä/Naisresurssikeskusta. Tuloksena min. 64 eri etnisen taustan omaavaa naista voimaantuu ja heidän jatkopolkunsu työelämään mahdollistuu. 30-50% kohderyhmästä tavoitellaan jatkopoluille kuten kieltä opiskelemaan, työhön tai kuntoutukseen hankkeen aikana.

Hankkeeseen on palkattu 1 osa-aikainen projektijohtaja (Sjöholm Johanna), 1 koko-aikainen proejktikoordinaattori (Margarita sakilayan-Latvala), 1 osa-aikainen aluetyöntekijä Vantaan ja Espoon alueelle (Tanja Gråsten) ja 1 koko-aikainen aluetyöntekijä Lappeenrannan alueelle.

Espoo ja Lappeenranta ovat mukana hankkeen ohjausryhmässä, yhteistyössä ja omarahoitusosuudessa, kukin 12 500€ summalla.

Hanke perustuu aiempaan, Vantaan alueella tehtyyn, Elyn rahoittamaan esiselvitykseen, Qutomo –hankkeen aikana esiin nousseisiin kehittämisehdotuksiin sekä vahvaan yhteistyöhön Vantaan kaupungin viranomaisten kanssa. Hankkeelle haetaan jatkorahoitusta 2017-2018 ajalle, jolloin syntynyt pilotti levitetään ja edelleenkehitetään.

3. Vantaan kuntarahoitusosuus

Vantaan kaupunki sitoutuu hankkeen kuntarahoitusosuuden kattamiseen enintään **12 500** eurolla (hankkeen budjetti liitteessä 1).

6. Sopimuksen voimassaolo

Vantaan kaupunki sitoutuu Naapuriäiti –toimintamallin kehittäminen -hankkeen yhteistyöhön nimeämällä edustajansa ohjausryhmään ja myöntämällä 12 500€ hankkeen omarahoitusosuuteen. Jos tämä hanke jää toteutumatta tai osahankkeelle haettu rahoitus merkittävässä määrin leikkautuu, sopimus raukeaa.

7. Allekirjoitus

Sopimus allekirjoitetaan kahtena kappaleena, toinen jää Vantaan kaupungille ja toinen toimitetaan Toiminnanjohtaja Johanna Sjöholmille: Vantaan Nicehearts ry, Johanna Sjöholm, Unikkotie 2 C, 01300 Vantaa

Vantaalla xx.xx.xxxx

Nimenselvennys ja asema

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

Euroopan unioni

Euroopan sosiaalirahasto

Hankehakemus

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 24.6.2015	Diaarinumero EURA 2014/1868/09 02 01 01/2015/HÄMELY
Käsittelijä Riitta Salasto	Puhelinnumero 0295021259
Hakemusnumero 101377	Hankekoodi
Hakemustyyppi Uusi	Tila Saapunut

1 Viranomainen, jolle hakemus osoitetaan

Viranomainen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

2 Hakijan perustiedot

Hakijan virallinen nimi Vantaan Nicehearts ry	
Organisaatiotyyppi Muu järjestö tai yhdistys	Y-tunnus 1670605-9
Jakeluosoite Unikkotie 2 C, 01300 Vantaa	Puhelinnumero +358443679245
Postinumero 01300	Postitoimipaikka Vantaa
Tilinumero (IBAN) FI5940551320058815	BIC HELSFIHH
WWW-osoite http://www.nicehearts.com	
Hankkeen yhteyshenkilön nimi Johanna Sjöholm	Yhteyshenkilön asema hakijaorganisaatiossa Toiminnanjohtaja
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite johanna.sjoholm@nicehearts.com	Yhteyshenkilön puhelinnumero +358443679245
Hakijoiden lukumäärä tai tuen siirto -menettely ☒ Vain yksi hakija	☐ Hakijoita on useampi kuin yksi (yhteishanke) ☐ Hakija siirtää osan haettavasta tuesta yhdelle tai useammalle taholle hankkeen toteuttamista varten (tuen siirto)

3 Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen	
Alkamispäivämäärä 1.8.2015	Päätymispäivämäärä 31.12.2016
Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyiden torjunta	
Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	

4 Tiivistelmä (julkaistaan internetin tietopalvelussa)

4.1 Hankkeen julkinen tiivistelmä (tavoitteet, toimenpiteet, tulokset)

Hankkeessa kehitetään, mallinnetaan ja juurrutetaan uudentyyppinen kulttuuri- ja sukupuolitietoinen aluekehittämishanke, "naapuriäiti -toimintamalli" Vantaalla, Espoossa ja Lappeenrannassa, yhteensä kahdeksan lähiön alueella. Hankkeessa luotavan toimintamallin pää tavoitteena on toteuttaa yhteisötasolla toimiva, naisten voimaannuttamisen ja yhteisön kehittämisen menetelmä, joka ehkäisee ja torjuu eri etnisen taustan omaavien naisten syrjintää ja yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä. Hankkeen avulla kehitetään menetelmä jonka avulla voidaan kannustaa ja auttaa syrjäytymisvaarassa olevia eri etnistä taustaa olevia, äitejä, osallistumaan yhteiskuntaan ja orientoimaan kohti työelämää.

Naapuriäiti -toimintamalli on toisin sanoen toiminta, jossa eri etnisen taustan omaava nainen, kuin kantaväestö, auttaa toista, eri etnisen taustan omaavaa naista opastamalla ja neuvomalla arkipäivissä asioissa, toimimalla mentorina.

Hankkeessa kehitetään suomalaiseen yhteiskuntaan ja lähiötyöhön, sekä kohderyhmän tarpeisiin vastaava malli. Mentoreiden tehtävä on opastaa syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia eri etnisen tausta omaavia naisia vastaanottavaan yhteiskuntaan ja kulttuuriin.

Hankkeessa koulutetaan Naapuriäiti- mentoreita, käynnistetään naapuriäiti- toiminta lähiöissä muodostamalla mentori-aktori pareja (Aktori on syrjäytymisuhan alla oleva etnisen taustan omaava nainen). Lisäksi rakennetaan yhteistyöverkosto ja juurrutetaan toiminta lähiöihin perustamalla joko toimipisteitä tai kansalaisjärjestöjä. Toistaiseksi Suomessa ei ole mentorointimallia, joka perustuisi samaa etnistä yhteisöä edustaviin henkilöihin. Edellä mainitulle toiminnalle on kysyntää, koska Suomessa asuu monia naisia, joilla on joko heikko tai puuttuva suomenkielentaito.

4.2 Hankkeen nimi englannin kielellä

"Neighbourhood mothers" model

4.3 Hankkeen julkinen tiivistelmä englannin kielellä

The project aims to develop, implement and mainstream an innovative culture and gender sensitive regional development project, "Neighborhood mothers" working model in the City of Vantaa, Espoo and Lappeenranta. The project will cover a total 8 (eight) neighborhoods, or local areas in the above-mentioned cities. The project aims to implement a neighborhood-level empowerment and community building intervention in order to prevent as well as combat discrimination and marginalization of women from different ethnic backgrounds. The neighborhood mothers working model can be used to encourage and help those women who are at risk of exclusion and marginalization, especially mothers, so that they will be empowered to be an active part of the society and orient them towards the working life.

The neighborhood mothers working model, in practice, will involve women from different ethnic backgrounds helping another woman from their own communities by acting as a mentor – by giving guidance and advice i.e., in facing their daily social and cultural challenges and in understanding the social services that are available to them. The project will develop a neighborhood-level approach that is tailored to the context of the Finnish society as well as answer the needs of the target group within their own communities.

The project will train neighborhood mother-mentors, and will implement the neighborhood mother activities in the local areas by forming mentor-actor pairs. (Actor is a woman from the mentor's own ethnic community who is marginalized, or at the risk of social exclusion). In addition, the project also aims to develop a cooperation network of local stakeholders as well as to mainstream its model and activities in the locality. This can be done by empowering the community to establish a place where the women can meet on a regular basis or by empowering the women to establish their own Non-government organizations. The above-mentioned activities are important, especially in the context of Finland because there are a great number of women whose Finnish language skills are either lacking or

inadequate and at the moment, there is no mentoring working model in the country that is implemented for persons within the same ethnic background and/or communities.

5 Hankkeen tarve, tavoitteet ja kohderyhmä

5.1 Mihin tarpeeseen tai ongelmaan hankkeella haetaan ratkaisua? Miten hanke on valmisteltu? Miten valmistelussa on otettu huomioon aiemmin rahoitettujen hankkeiden tulokset?

Hankkeen tarvetta on kartoitettu ja todennettu tekemällä esiselvitys, haastattelututkimus Vantaan, Porvoon, Espoon ja Lappeenrannan alueella (Lappeenrannan esiselvitys vuonna 2014 alkuvuosi), Elyn rahoittaman, ajalla 1.10.14-31.3.15. liite

Esiselvityksissä ilmeni, että meillä on yhteiskunnassa, eri etnisen taustan omaavia naisia, jotka ovat joko jo syrjäytyneitä tai vaarassa syrjäytyä, heikkojen tietotaitojen vuoksi ja koska he eivät ole löytäneet oikeiden palveluiden pariin tai eivät ole palveluita hakiessaan tulleet autetuiksi. He ovat pääosin perheellisiä, kielitaidottomia ja heikosti koulutettuja naisia jotka huolehtivat ja vastaavat perheensä hyvinvoinnista.

Monet syrjäytymisvaarassa olevista, haastatelluista naisista korostivat, että heillä ei ollut minkäänlaista kodin ulkopuolista toimintaa, lukuun ottamatta kaupassa käyntiä ja muiden vähäisten, arkisten askareiden toimittamista. Tai, että he olivat tutustuneet Vantaan Nicehearts ry:n toimintaan tuttavien kautta ja olivat käyneet siellä puhumassa ongelmistaan sosiaaliohjaajalle (WahvaNainen -toiminta), mutta he tunsivat itsensä yksinäisiksi eikä ketään, joiden kanssa keskustella. Kyse, ei ole aina psykososiaalisten ongelmien selvittämisestä vaan myös sosiaalisen kontaktin luomisesta, jonkun kodin ulkopuolisen (naispuolisen) henkilön kanssa. Ajatus itsenäiseen toimintaan kodin ulkopuolella oli vieras, etenkin monelle muslimitaustaiselle naiselle. He toivoivat saavansa etenkin ns. vertaistukea järjestön kautta. Yksinäisyyden lisäksi suomenkieli tuotti monelle ongelmia, muun muassa sen takia, että naiset olivat olleet kotona lasten kanssa useita vuosia viimeisimmän suomen kielen kurssin jälkeen. He eivät välttämättä osanneet (tai muistaneet) arkipäiväisiä käsitteitä tai eivät pärjänneet omin avuin viranomaisten kanssa asioidessa. Kyseiset naiset kokivat ajatuksen ns. mentorista, joka voisi auttaa heitä jokapäiväisissä asioissa erittäin hyvänä. Samoin he olivat kiinnostuneita osallistumaan ns. vapaamuotoisiin keskustelu- ja harrasteryhmiin.

Muut arjen haasteet liittyi paikkakunnalla liikkumiseen, kuten miten pienten lasten äiti voisi matkustaa asuinalueensa ulkopuolelle. Tämä on sekä fyysisesti että taloudellisesti haasteellisia naisille, joilla on useita pieniä lapsia ja jotka saattavat elää toimentulon varassa.

Viranomaistahoilta toivottiin enemmän tietoa osallistumismahdollisuuksista suomalaiseen arkeen ja tietoa koulujärjestelmästä: yhteiskunnan rakenteiden hahmottamista, miten selviydyn suomalaisessa arjessa, millainen on suomalainen koulu, miten tuen lastani koulunkäynnissä, millainen on suomalainen kulttuuri jne.

Haastateltavien vastauksista ilmeni, että olemassa olevat palvelut eivät tavoita hankkeen kohderyhmän naisia riittävän hyvin.

5.2 Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

Hankkeella on kaksi tavoitetta. Tavoitteena on voimaannuttaa syrjäytyneitä, eri etnisen taustan omaavia naisia aktiivisiksi, oman arjen ja elämän hallitseviksi asuinalueensa toimijoiksi, a) vahvistamalla heidän kielitaitoaan b) itsetuntoaan, c) kehittämällä heidän sosiaalisia taitoja, d) lisäämällä heidän tietoa eri kulttuureista ja suomalaisesta yhteiskunnasta ja e) pidemmällä aikavälillä saattaa heitä työelämän suuntaan. Tavoitteena on saada naisten piilevät taidot näkyviksi ja ääni kuuluviin (vaikuttainen/ osaamisen tunnistaminen).

Hankkeen tavoitteena on kouluttaa, voimaannuttaa ja verkostoida, aktiivisempia työelämän ulkopuolella olevia naisia "naapuriäiti- mentoreiksi ja siten he voivat tukea syrjäytyneitä kanssasisariaan ja saavat itselleen hankkeen kautta tukea omien jatkopolkujen rakentamiseksi vapaille työmarkkinoille tai ammattikoulutukseen. Hanke tavoittelee "naapuriäidit" toimintamallin juurruttamista lähiöihin ja pidemmällä aikavälillä toiminnan valtavirtaistamista. Hankkeen tavoitteena on äidin hyvinvoinnin lisäämisen kautta perheen ja lasten hyvinvoinnin edistäminen.

Hanke synnyttää paikallisia yhteistyöverkostoja, jotka ovat osa kuntasektoreiden rajat ylittävää poikkihalinnollista ja kaikkia yhteiskuntatasoja osallistavia verkostoja.

Tavoitteena on saada osa koulutetuista Naapuriäiti -mentoreista jatkopoluille (ammatillinen koulutus, työkokeilu tai

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

työelämä) kuin myös tuettavat ns. aktorit eli eri etnisen taustan omaavat naiset (kuntouttava työtoiminta, kielikurssi tai työkokeilu).

Hankkeeseen osallistuu määränä yhteensä 64 mentoria ja vastaavasti 64 aktoria.

Hanke kerää tietoa ruohonjuuritasolta, kohderyhmän tarpeista ja jakaa tietoa sekä osaamista muille palveluiden tuottajille, jotka toimivat kohderyhmän kanssa.

5.3 Mikä on hankkeen uutuus- tai lisäarvo? Mitä toimintatapojen muutosta halutaan saada aikaan?

Teettämämme esiselvitys osoitti ettei Suomessa ole tämän tyyppistä toimintaa ja kuitenkin voimme todeta olemassa olevan selkeän tarpeen (esiselvitys + Nicehearts toiminnan kautta kerätty tieto ruohonjuuri tasolta). Hankkeessa kehitetään uudentyyppinen kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen, levityskelpoinen toimintamalli jossa toimitaan lähellä naisia ja heidän asuinalueellaan, lähiöissä yhteistyössä palveluiden tuottajien ja muiden järjestöjen kanssa.

Painopiste on etenkin sosiaalisen osallisuuden lisäämisessä sekä työllistymistaitojen kehittämisessä yllä mainitun naapuriäiti -toimintamallin avulla. Lisäksi

hankkeen toimintamallin avulla voidaan kehittää eri etnisen taustan omaavien naisten alueellista osallistumista.

5.4 Mitkä ovat hankkeen varsinaiset kohderyhmät?

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmä ovat ns. erityisessä syrjäytymisvaarassa olevat, eri etnisten taustan omaavien vähemmistöyhteisöjen naiset, ts. naiset, jotka eivät osallistu kodin ulkopuoliseen toimintaan tai joiden toiminta rajoittuu oman yhteisöön, jotka ovat työelämän ulkopuolella. Usein he ovat äitejä, yksinhuoltajia ja heitä yhdistää heikko tai jopa olematon suomenkielen taito sekä koulutus ja he ovat todennäköisesti kaikki pitkäaikaistyöttömiä tai kodinhoidontuella. Toimeentulo koostuu sosiaalituesta, kodinhoidon tuesta ja lapsilisistä sekä asumistuesta sekä mahdollisesti joillakin prosentilla myös työttömyyskorvauksesta.

Toissijainen kohderyhmä koostuu ns. aktiivisista, kuitenkin työelämän ulkopuolella olevista, pitkäaikaistyöttömistä, etnisten vähemmistöyhteisöjen naisista, jotka toimivat ns. naapuriäiteinä, mentoreina syrjäytymisvaarassa oleville yhteisönsä naisille.

5.5 Mitkä ovat hankkeen välilliset kohderyhmät?

Välillisenä kohderyhmänä ovat naisten perheet, lapset, viranomaiset, palveluiden tuottajat ja muut alueen toimijat joita ovat mm: neuvolat, perheneuvola, aikuissosiaalityö, etuukäsittelijät, te.toimisto, kuntien työllisyysyksiköt, järjestöt jotka tarjoavat harrastusmahdollisuuksia, kirjastot.

6 Toteutus ja tulokset

6.1 Mitkä ovat hankkeen konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi?

Naapuriäiti -toimintamallin kehittäminen -hankkeessa eri etnisen taustan omaava nainen auttaa toista naista omasta yhteisöstänsä, perehtymään ja tutustumaan omaan asuinalueeseensa ja sen tarjoamiin palveluihin, liikunta- ja harrastusmahdollisuuksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä auttaa vähitellen orientoitumaan työelämään. Kyse on opastuksesta ja neuvonnasta, ts. mentoroinnista, jota varten järjestetään erillinen koulutus. Painopiste on etenkin kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisessä tiedonvaihdossa, liittyen opastettavan taustaan sekä suomalaiseen yhteiskuntaan.

1. Hankkeen käynnistäminen: Työntekijöiden rekrytointi, ohjausryhmän perustaminen ja tiedottaminen sidosryhmille.

2. Hankkeen koulutuksellisesta osiosta vastaavien henkilöiden ja hankkeen arvioinnista vastaavan henkilön kouluttaminen Tanskan naapuriäiti -toimintamalliin ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa käytettäviin menetelmiin.

3. Yhteistyöverkoston kasaaminen, naapuriäitikandidaattien rekrytoiminen sekä toimijoiden yhteistyöverkoston rakentaminen.

4. Naapuriäitien vaikuttamisen ja voimaannuttamisen koulutus mentoreiksi (empowerment and advocacy training)

Vantaalla sekä Lappeenrannassa ja vertaistuellisten naapuriäitiryhmien luominen, lähiön palvelukenttään ja toimijoihin verkostoituminen. Liite; koulutus.

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

5. Naapuriäiti -toiminnan käynnistäminen lähiöissä. Naapuriäidit (tai ns. 'mentorit') opastavat kohderyhmän naisia* ('aktorit'). Kohderyhmän naisten voimaannuttaminen. Toiminnan tekeminen tunnetuksi paikallisalueilla.
 6. Naapuriäiti toiminnan juurruttaminen lähiöissä Vantaalla, Lappeenrannassa ja Espoossa. Naapuriäidit perustavat paikallisyhdistyksen tai toimipisteen omalle asuinalueelleen ja saavat siihen koulutusta.
 7. Naapuriäiti- toimintamallin toiminnan ja vaikutusten arviointi, toimintamallin ja siihen liittyvien koulutusosioiden mallintaminen oppaaksi.
 8. Toiminnan vaikuttavuuden arviointi ostetaan osittain ulkopuoliselta taholta ja sitä tehdään koko hankkeen toiminnan ajan.
- Koulutus ja ryhmätoiminnot sekä muu toiminta järjestetään hyödyntäen mahdollisimman paljon toiminnallisuutta mm. liikunta, taide, työpajat jne..
- *) Kohderyhmän naiset: Etnisten vähemmistöyhteisöjen naiset, jotka eivät osallistu kodin tai oman yhteisönsä ulkopuoliseen toimintaan.
- Ajallisesti hanke toteutetaan kahdessa vuodessa; 1.8.2015- 31.12.2016

6.2 Mitä tuloksia hankkeella saadaan aikaan? Mitä lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia sillä on?

Lyhyen aikavälin vaikutukset:

1. Syntyy paikallisia, vertaistuellisia naisten keskinäisiä ryhmiä, joissa myös kantaväestön naisia mukana.
2. Kohderyhmän naisten itsetunto vahvistuu, he oppivat tuntemaan oman asuinalueensa ja he rohkaistuvat osallistumaan kodin ulkopuoliseen toimintaan. Kohderyhmän naisten tietotaidot kehittyvät suomalaisesta yhteiskunnasta ja naisten asemasta sekä eri kulttuureista. Kohderyhmän naisten sosiaaliset taidot parantuvat. Hanke nostaa eri etnisen taustan naisten äänet kuuluviin ja opettaa heitä vaikuttamaan omaan asuinalueensa kehittämiseen. Hanke nostaa kohderyhmän naisten piilevät taidot näkyviin.

Pitkän aikavälin vaikutukset:

1. Naapuriäiti toimintamallin avulla vahvistetaan koko perheen sosiaalista ja kulttuurista yhteenkuuluvuuden tunnetta perheen sisällä, että suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotoutuminen edistyy. Äidin perehtyneisyys yhteiskunnallisiin rakenteisiin, kuten koulutukseen ja työelämään, vaikuttaa myös lasten ja puolison mahdollisuuksiin osallistua yhteiskuntaan.
2. Edelliseen viitaten, perheen jäsenten vaikutusmahdollisuudet paikalliseen ja laajempaan päätöksentekoon vahvistuu ja tätä kautta parantuu paikallisella ja kansallisella tasolla eri etnisen vähemmistöjen erityistarpeiden huomioiminen.

Tulokset:

1. syntyy levityskelpoinen Naapuriäiti -toimintamalli joka on juurrutettu: Vantaalla neljään lähiöön, Espoossa kahteen lähiöön ja Lappeenrannassa kahteen lähiöön. Toiminta jatkuu joko naisten perustamina paikallisina, itsenäisinä yhdistyksinä tai Vantaan Nicehearts ry:n alla toimivina paikallisina, uusina toimipisteinä.
 2. syntyy naapuriäititoiminnan koulutuspaketti, toisinsanoen pilotti, joka sisältää koulutusta paikallisen yhdistystoiminnan käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi ja mahdollistaa toimintamallin levittämisen ja laajentumisen.
 3. Tuloksena 64 eri etnisen taustan omaavaa naista saavat koulutukset naapuriäiti mentoreiksi ja 3 hankkeen työntekijää pätevoityy naapuriäititoimintamallin kouluttajiksi.
 4. Tuloksena 64 eri etnisen taustan omaavaa, jo syrjäytyneitä tai syrjäytymisuhan alla olevia naisia (aktorit) voimaantuu ja tulee osaalistuviksi oman asuinalueensa toimijoiksi, joita pyritään saattamaan mm. kielikoulutukseen. Mentoreina toimiville naapuriäideille pyritään löytämään jatkopolku ammatilliseen koulutukseen tai suoraan työelämään.
- Tavoitteena on saattaa 30-50% kohderyhmästä jatkopoluille, opiskelemaan, työelämään tai kuntoutukseen.

6.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Tarkoitus on valtavirtaistaa tulevaisuudessa pilotoitu kulttuuri- ja sukupuolitietoinen Naapuriäiti- toimintamalli muualle Suomeen, alueille joissa esiintyy tarve.

Naapuriäiti -toimintamallin avulla syntyneiden verkostojen kautta muodostetaan paikallisalueilla toimivia vapaaehtoisyhdistyksiä tai toimipisteitä, jotka toimivat omin voimin ja perustuvat vapaaehtoisena tehtävään työhön ns. kansalaisjärjestötoimintaa.

Toimintaa antaa valmiuksia naapuriäideille hakeutua työpaikkoihin, joissa tarvitaan kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisiä taitoja, metorointi osaamista, ja verkostojen rakentamiseen tarvittavaa osaamista.

Hankkeeseen osallistuneet syrjäytyneet tai syrjäytymisvaarassa olevat naiset löytävät omat voimavaransa, tulevat aktiivisiksi toimijoiksi omalla asuinalueellaan.

Osallistujat osaavat hakeutua itsenäisestä koulutukseen ja työelämään.

7 Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Hankkeelle haetaan ennakkoa ☒ Kyllä ☐ Ei	Ennakkoa haetaan (€) 56 250,00
Perustele ennakon tarve Järjestöllä ei ole riittävän isoa puskurirahastoa rahoittamaan hanketta ilman ennakkoa. Hankkeen käynnistämienn täysipainoisesti edellyttää ennakon saamista.	
Kustannusmalli Flat rate 17 % palkkakustannuksista	

A Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	174 288	1 Haettava ESR- ja valtion rahoitus	187 500	75
2 Ostopalvelut	46 082	2 Kuntien rahoitus	37 500	15
3 Muut kustannukset	0	3 Muu julkinen rahoitus	0	0
4 Flat rate	29 630	4 Yksityinen rahoitus	25 000	10
Kustannukset yhteensä	250 000	Rahoitus yhteensä	250 000	100
5 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	250 000			

B Erikseen raportoittavat osallistujien palkkakustannukset ja niiden rahoitus (joihin ei myönnetä ESR:n ja valtion rahoitusta)

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €
6 Kunnat	0	5 Kuntien rahoitus	0
7 Muu julkinen	0	6 Muu julkinen rahoitus	0
Yhteensä	0	Yhteensä	0

Kustannusarvio yhteensä	250 000	Rahoitussuunnitelma yhteensä	250 000
--------------------------------	----------------	-------------------------------------	----------------

8 Muilta rahoittajilta haettu rahoitus

8.1 Mitä sitovia sopimuksia tai aiesopimuksia on rahoitussuunnitelmassa esitetyistä muun julkisen rahoituksen, kuntarahoituksen ja yksityisen rahoituksen osuuksista (ml. omarahoitusosuus)?

Hakijalla on aiesopimus Espoon kaupungin kanssa ja suullinen aiesopimus Vantaan kaupungin kanssa. Espoo on sitoutunut rahallisesti. Vantaan kaupungin kanssa työtetään vielä yhteistyösopimusta, rahoituksen osalta. Asia pyritään ratkaisemaan Vantaan kaupungin kanssa hankkeen alkaessa. Suullisesti on sovittu rahoituksen järjestymisestä.

Yhdistys on lähestynyt lappeenrannan kaupunkia yhteistyön tiivistämiseksi ja mahdollisen osarahoiutuksen

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

saamiseksi.

8.2 Onko hankkeeseen haettu tai ollaanko hakemassa rahoitusta muilta rahoittajilta? Mistä ja milloin rahoitusta on haettu? Kuinka paljon rahoitusta on haettu tai myönnetty?

hankkeeseen ei haeta muuta rahoitusta.

9 Yhteydet muihin hankkeisiin**9.1 Mihin muihin Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmasta rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit.)**

Mahdollinen yhteistyö ja verkostoituminen:

6Aika

Etelä-Karjalan hankkeet sekä muut kaupunkien hankkeet joissa toimimme.

9.2 Mihin muista rahoituslähteistä rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit, jos niitä on.)

Hakijalla on käynnissä Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettuna toiminta-avustuksena rahoitettu WahvaNainen -toimintamalli, jossa annetaan kokonaisvaltaista palveluohjausta hakijan ylläpitämässä matalan kynnyksen toimipisteessä, Naisresurssikeskus Pihlajassa. WahvaNainen -toiminta on pitkälle kehitetty, eri etnisen taustan omaavien naisten osallisuutta ja hyvinvointia tukeva palvelu. Hankija haluaa nyt mallittaa olemassa olevaa ja toisia auttamisen malleja lähiötyöhön sopiviksi.

Hakija on toteuttanut EU- kotouttamisrahaston avustuksella, kolme vuotisen hankkeen: Qutomo- projektin, jossa mallinnettiin kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen kotouttamispolku. Hanke päättyy 30.5.2015. Hankkeessa kehitetty opas kotouttamistyön, kohtaamistyön ja osallisuuden sekä verkostoitumisen ja yhteistyön edistämiseksi eri sektoreiden välillä löytyy mm. Kotouttamisen osaamiskeskuksen Kotouttaminen.fi sivuilta.

Haettava Naapuriäiti hanke ajatus on syntynyt Qutomo- projektissa.

Hakija on tehnyt esiselvityksen Elyn rahoittamana ja liitteenä alustavat tulokset, jotka toimivat osin myös hankkeen tarpeen perusteina.

10 Maantieteellinen kohdealue

☐ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☒ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
---	---	---

Jos hanke toteutetaan yhdessä paikassa, mikä on toteutuspaikan osoite?

Jakeluosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
--------------	-------------	------------------

11 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä**11.1 Minkälainen on hakijan osaaminen ja kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta sisällöllisestä teemasta?**

Hakija on tehnyt vuodesta 2001 lähtien töitä eri etnisen taustan omaavien, naisten ja tyttöjen hyvinvoinnin, kotoutumisen, tasa-arvon, työllisyyden sekä aluekehityksen edistämiseksi, etenkin suunnittelemalla ja toteuttamalla onnistuneesti useita, eri rahoittajatahojen hankkeita.

Hakijalla on valtakunnalliset yhteistyöverkostot, jossa on edustettuina kaikki yhteiskunnan eri tasot: julkinen, yksityinen, järjestöt, oppilaitokset.

Tällä hetkellä hakijalla on käynnissä 4 hanketta:

EU- kotouttamisrahaston Solid rahoittama Qutomo -projekti, kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen kotouttamispolku 1.6.12-30.5.15

Ray, Vantaalalaisen tyttötyön mallintamishanke 1.1.13-31.12.14

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

Ely:n työvoimapoliittinen Kasvukutsu -hanke 1.9.13- 30.8.16

Elyn rahoittama kulttuuri- ja sukupuolittietoisien aluekehityksen esiselvitys, S12766 1.10.14-31.3.15

Lisäksi Rayn toiminta-avustuksella WahvaNainen- toimintamalli, jossa tarjotaan kokonaisvaltaista palveluohjausta.

Hakija omaa vahvaa osaamista sekä hankkeen kohderyhmän, että eri viranomaisten ja organisaatioiden kanssa työskentelystä. Hakija on vastaanottanut useita tunnustuksia vuosien varrella, tuloksesta työstään.

Hakijan sivuilla on lisää tietoa saavutetuista tuloksista vuosien varrelta.

11.2 Minkälaisia riskejä hankkeen toteuttamiseen liittyy ja miten riskejä hallitaan?

Riski	Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi
Naapuriäitien sitoutuminen toimintaan	Koulutetaan suurempi otos ja tarjotaan jatkuva vertaistuki
Omarahoitusosuuden toteutuminen	Aiesopimukset ja säännöllinen yhteydenpito yhteistyötahoihin.

11.3 Esitys hankkeen ohjausryhmän kokoonpanoksi

Hankkeen ohjausryhmään nimetään edustajat kaikista yhteistyötahoista hankkeen alkaessa:

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimi

Espoon kaupungin perhe- ja sosiaalipalvelut

Vantaan Nicehearts ry

Lappeenrannan kaupunki, Exote Oy, maahanmuuttajapalvelut

Hämeen Ely- keskus

Vantaan työllisyysyksikkö

12 Hakemusvaiheessa ilmoitettavat arviot hankekohtaisista seurantatiedoista

12.1 Hankkeeseen osallistuvien yritysten arvioitu lukumäärä

Henkilöstömäärä	Yritysten lukumäärä
Mikroyritys	
Pieni yritys	
Keskisuuri yritys	
Suuryritys	
Yhteensä	0

12.2 Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden lukumäärät hankkeen keston ajalta työmarkkina-aseman mukaan, naisten määrä eriteltynä

	Työttömät (ml. pitkäaikaistyöttömät)	Yleissivistävässä / ammatillisessa koulutuksessa olevat	Työssä olevat (ml. yrittäjät)	Työmarkkinoiden ulkopuolella olevat	Yhteensä
Alle 25-vuotiaita	10				10
25-29-vuotiaita	27				27
30-54-vuotiaita	27				27
Yli 54-vuotiaita					0
Yhteensä	64	0	0	0	64
Joista naisia	64				64

12.3 Osallistujien henkilökoulutus- ja henkilötyöpäivät koko hankkeen keston ajalta

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

	Yhteensä
Lähiopetuspäiviä	256
Etäopetuspäiviä	
Tukityöllistämispäiviä	
Ohjaus- tai konsultointipäiviä	4 800
Muita henkilötyöpäiviä	
Yhteensä	5 056

12.4 Hankkeeseen osallistuvien alle 30-vuotiaiden, 30-54-vuotiaiden ja yli 54-vuotiaiden koulutustausta, naisten määrä eriteltynä

Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta

Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

	Osallistujat ilman perusasteen (ISCED 1) koulutusta	Alemman perusasteen (ISCED 1) ja ylemmän perusasteen (ISCED 2) koulutuksen suorittaneet	Keskiasteen (ISCED 3) tai keskiasteen jälkeisen (ISCED 4) koulutuksen suorittaneet	Korkea-asteen koulutuksen (ISCED 5 to 8) suorittaneet	Yhteensä
Alle 30-vuotiaita					0
30-54-vuotiaita					0
Yli 54-vuotiaita					0
Yhteensä	0	0	0	0	0
joista naisia					0

12.5 Hankkeeseen osallistuvien opinto-ohjaajien, uraneuvojien ja muiden ohjauspalveluiden asiantuntijoiden lukumäärä, naisten määrä eriteltynä

Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta

Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

	Yhteensä
Osallistuvat opinto-ohjaajat, uraneuvojat ja muut ohjauspalveluiden asiantuntijat	
joista naisia	

13 Horisontaaliset periaatteet

13.1 Sukupuolten tasa-arvo

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa on tehty toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	☒	☐	Hankkeessa otetaan huomioon kulttuurin ja sukupuolen vaikutukset eri etnisissä yhteisöissä sekä siihen miten ne vaikuttavat osallisuuteen ja paikallisuusalueiden kehittämiseen yhteisöllisemmäksi.
Sukupuolinäkökulma on huomioitu hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	☒	☐	Hankkeessa edistetään sukupuolen tasa-arvoa osallistamalla eri etnisen taustan omaavien, syrjäytymisuhan alla olevien naisten, osallisuutta yhteiskuntaan ja mallinnetaan uudentyyppinen toimintamalli joka huomioi sukupuolinäkökulman.
Hankkeen päätavoite on sukupuolten tasa-arvon edistäminen	☒	☐	Hankkeen tavoitteena on toimillaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Kohderyhmänä on eri etnisen taustan omaavat äidit, joilla on heikko tietotaito taso ja erityinen vaara syrjäytyä. Tämä kohderyhmä on työelämän ulkopuolella ja vastaa pääsääntöisesti perheen hyvinvoinnista, on kotiäiti.

13.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys		2	tiedon lisääminen mm. kierrätykseen liittyvistä asioista tai eri materiaaleista.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen		2	tiedon lisääminen mm. kierrätykseen liittyvistä asioista tai eri materiaaleista.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus		2	Tiedon lisääminen oman asuinalueen luonnosta.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasujen väheneminen)			
Natura 2000 -ohjelman kohteet			
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet		5	tiedon lisääminen mm. kierrätykseen liittyvistä asioista tai eri materiaaleista.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö		4	Tiedon lisääminen aiheesta kotiolosuhteissa.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen		1	
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	5	0	Kehitetään levityskelpoinen toimintamalli.
Liikkuminen ja logistiikka		6	Edistetään ja suositetaan liikkumista julkisilla ja kävellen sekä pyörällä.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvoinnin edistäminen	8		Hankkeen tavoitteena on hyvinvoinnin edistäminen, tarjoamalla asiakaslähtöistä, tarpeenmukaista kokonaisvaltaista tukea yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
Tasa-arvon edistäminen	8		Hanke edistää tasa-arvon kehittymistä toimillaan.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	8		Hanke edistää tiedon lisääntymistä liittyen eri kulttuureihin ja siten vähentää eriarvoisuutta.
Kulttuuriympäristö	8		Hankkeen kohderyhmä tutustuu oman asuinalueensa kulttuuritoimintaan ja saa mahdollisuuden jakaa tietoa omasta kulttuuristaan.
Ympäristöosaaminen	5		Kohderyhmä tutustuu omaan asuinalueeseensa, luontoon, palveluihin ja toimijoihin.

14 Liitteet

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

Naapuriäiti koulutussuunnitelma

Naapuriäiti prosessikuvaus

Esiselvitys 2014-2015

Lappeenrannan esiselvitys

Budjetti

Kohderyhmä

Kohderyhmä matkakulut

Työnkuvat

Hakija vakuuttaa tässä hakemuksessa ja sen liitteissä antamansa tiedot oikeiksi.

Viranomaisella on oikeus tarkastaa hakijaa koskevat verovelkatiedot, arvonlisäverovelvollisuutta koskevat tiedot sekä muut tarvittavat toiselta viranomaiselta saatavat tiedot, joilla voi olla vaikutusta rahoituksen myöntämiseen.

Yhteishankkeessa tarkastusoikeus koskee kaikkia hakijoita ja tuen siirto –menettelyssä hakijan lisäksi kaikkia tuen siirronsaajia.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

24.6.2015

SJÖHOLM STINA JOHANNA

Toiminnajohtaja

(Allekirjoitettu sähköisesti vahvalla Katso-tunnistautumisella)

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

Hakijan taustalomake

Hakijan nimi Vantaan Nicehearts ry	Y-tunnus 1670605-9	Organisaatiotyyppi Muu järjestö tai yhdistys
Organisaatiotyyppin mukainen omarahoitusosuuden laji Yksityinen rahoitus		
Jakeluosoite Unikkotie 2 C, 01300 Vantaa	Postinumero 01300	Postitoimipaikka Vantaa
Hakijan yhteyshenkilö Johanna Sjöholm	Yhteyshenkilön puhelinnumero +358443679245	Yhteyshenkilön sähköpostiosoite johanna.sjoholm@nicehearts.com

De minimis -tuki-ilmoitus

1 Harjoittaako hankkeen hakija hankkeessa taloudellista toimintaa, jossa on kyse tavaroiden tai palvelujen tarjoamisesta tietyillä markkinoilla?☐ Kyllä ☒ Ei**2 Osallistuuko hankkeen toimenpiteisiin hyödynsaajina taloudellista toimintaa harjoittavia organisaatioita?**☐ Kyllä ☒ Ei

Hankkeen kustannusarvio

Kustannusmalli

- ☒ Flat rate 17 % palkkakustannuksista
- ☐ Flat rate 15 % palkkakustannuksista
- ☐ Flat rate 40 % palkkakustannuksista
- ☐ Kertakorvaus (lump sum)
- ☐ Kaikki kirjanpidon kustannukset ilmoitetaan tosiasiallisesti aiheutuvien kustannusten mukaan

A Hankkeen kustannukset

- ☒ Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy alv.
- ☐ Arvonlisävero ei jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Kustannukset on ilmoitettu verottomina.

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

1 Palkkakustannukset

Tehtävä	Kokoaikainen/ osa-aikainen	Henkilötöyökk	2015	2016	Yhteensä
Projektijohtaja 40% työaika	Osa-aikainen	8	8 967	21 278	30 245
Aluetyöntekijä Etelä-Karjala, 2-3 lähiötä, Lappeenranta. 100% työaika Mentorien tapaaminen ja ohjaus Aktori ryhmien tapaaminen Mentoreiden vertaistuellisten tapaamisten järjestäminen. Mentoreiden henkilökohtainen tukeminen. Kenttätyö lähiöissä, yhteistyöverkoston rakentaminen. Toimistopäivä (sis. Seurannan ja raportoinnin koordinaattorille)	Kokoaikainen	17	14 711	40 295	55 006
Projektikoordinaattori	Kokoaikainen	17	17 343	46 494	63 837
Aluetyöntekijä Vantaa/ Espoo	Kokoaikainen	15	6 652	18 548	25 200
1Yhteensä		57	47 673	126 615	174 288

Kustannusten perustelut

Palkkakulut sisältävät bruttopalkan, 21% sivukulua ja lomarahaa.

Projektijohtaja 1.8.2015 - 31.12.2016, 40% työajalla, toimenkuva:

Operatiivinen vastuu, raportointi, valtakunnallisen verkostoituminen, ohjausryhmän ja työryhmän kasaaminen ja koordinointi, arviointityö ja toimintamallin kehittäminen yhdessä arvioinnista vastaavan kanssa. Koulutuksen vieminen läpi yhdessä koordinaattorin kanssa. Juurruttaminen, yhdistystoiminnan käynnistämisen konsultointi.

Projektikoordinaattori 1.8.2015- 31.12.2016, 100% työaika. Naapuriäiti -hankkeen tiedostusvastuu. Resurssiryhmän suunnittelu, tietopankin luominen, Naapuriäitien rekrytoiminen, koulutuksen suunnittelu ja koulutuksen vetäminen yhdessä projektijohtajan kanssa. Alku, väli ja lopputapaamisten suunnittelut. Kenttätyö, aluetyöntekijöiden ohjaaminen ja tukeminen. Opiskelijoiden ohjaaminen, seuranta ja raportointi Naapuriäiti toiminnasta projektijohtajalle. Valtakunnallinen koordinointi toiminnasta.

Aluetyöntekijä Vantaa/ Espoo, 50% työaika, 1.9.2015-30.11.2016, 50% työaika, perusteluina, 2 isoa kaupunkia, 6 lähiötä. Mentorien tapaaminen ja ohjaus. Aktori ryhmien tapaaminen. Mentoreiden vertaistuellisten ryhmätapaamisten järjestäminen. Mentoreiden henkilökohtainen tukeminen. Kenttätyö lähiöissä, yhteistyöverkoston rakentaminen. Toimistopäivä (sis. Seurannan ja raportoinnin koordinaattorille). Juurrutukseen liittyvissä toimitissa mukana olo.

Aluetyöntekijä Etelä-Karjala, 2 lähiötä, 100% työaika. 1.8.15-31.12.2016

Mentorien tapaaminen ja ohjaus Aktori ryhmien tapaaminen, Mentoreiden vertaistuellisten tapaamisten järjestäminen. Mentoreiden henkilökohtainen tukeminen. Kenttätyö lähiöissä, yhteistyöverkoston rakentaminen. Toimistopäivä (sis. Seurannan ja raportoinnin koordinaattorille)

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

2 Ostopalvelut

Kustannus	2015	2016	Yhteensä
Markkinointi- ja viestintä: esitteiden, käyntikorttien, roll-uppin ja toimintamallin oppaan: suunnittelu, taitto, käännös, paino	1 000	3 082	4 082
Kohderyhmäkuluna koulutuksen ja seminaarien järjestelykulut	5 600	8 400	14 000
Kohderyhmän kuljetukset yhteisseminaariin (1) ja koulutuksiin (4 kpl), julkiset. Yhteistapaaminen hankkeen aikana n. 130 hlö.	5 000	4 000	9 000
Hankkeen arviointi	6 000	9 000	15 000
Kohderyhmäkuluja	2 000	2 000	4 000
2 Yhteensä	19 600	26 482	46 082

Kustannusten perustelut

Hankkeen markkinointi ja viestintämateriaalien tuottaminen ostopalveluna sekä lopullisen toimintamallista kertovan oppaan toimintamallin levittämisen tueksi. Oppaaseen tulee osuus toimintamallin vaikuttavuuden arvioinnista. Tarvitaan esitteiden kääntäminen useammalle kielelle, sillä lopullinen kohderyhmä ei osaa suomenkieltä hyvin suurella todennäköisyydellä.

Kohderyhmän matkakulut metoreille suunnattuun koulutukseen joka järjestetään Vantaalla.

Järjestämme yhden seminaari tyyppisen kohtaamisen, johon osallistuvat kaikki kohderyhmäläiset, Vantaalla. Kohderyhmä toimii vapaaehtois pohjalta, jolloin hanke maksaa matkakulut ja tarjoaa koko päivän tilaisuuksissa ruoat sekä kahvit. Kohderyhmä ei saa muuta korvausta osallistumisiastaan.

Hankkeen ulkopuolinen arviointi.

on kenttätyötä, koostuen arviointiaineiston keruusta, aineiston analysoinnista ja raportoinnista.

Kyseessä on prosessiarviointi, ts. arvioitsija seuraa projektin kehitystä alusta loppuun tekemällä lomakekyselyjä, temaattisia haastatteluja ja havaintoja. Arvioinnissa keskitytään analysoimaan: Projektin kehittämistoimenpiteitä. Arviointi on tärkeä osa hanketta, koska kyseessä on uuden levityskelpoisen toimintamallin kehittäminen.

3 Muut kustannukset

Kustannus	2015	2016	Yhteensä
3 Yhteensä	0	0	0

Kustannusten perustelut

4 Flat rate

Kerroin	2015	2016	Yhteensä
17.00 %	8 105	21 525	29 630
4 Yhteensä	8 105	21 525	29 630

1 - 4 Hankkeen kustannukset

	2015	2016	Yhteensä
1 - 4 Yhteensä	75 378	174 622	250 000

5 Tulot

Tulot	2015	2016	Yhteensä
5 Yhteensä	0	0	0

Nettokustannukset yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
Yhteensä	75 378	174 622	250 000

B Erikseen raportoitavat osallistujien palkkakustannukset (joihin ei myönnetä ESR:n ja valtion rahoitusta)**6 Kuntien kustannukset**

Kustannus	2015	2016	Yhteensä
6 Yhteensä	0	0	0

Kustannusten perustelut

7 Muut julkiset kustannukset

Kustannus	2015	2016	Yhteensä
7 Yhteensä	0	0	0

Kustannusten perustelut

6 - 7 Erikseen raportoitavat osallistujien palkkakustannukset

	2015	2016	Yhteensä
6 - 7 Yhteensä	0	0	0

A + B Kustannukset yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
A + B Yhteensä	75 378	174 622	250 000

Hankkeen rahoitussuunnitelma**A Rahoitus hankkeen kustannuksiin****1 Haettava ESR- ja valtion rahoitus**

	2015	2016	Yhteensä
1 Yhteensä	64 800	122 700	187 500

2 Kuntien rahoitus**2.1 Kuntien rahoitus, tuensaajan omarahoitus**

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
Kuntien rahoitus: Tuensaajan omarahoitus	0	0	0
2.1 Yhteensä	0	0	0

2.2 Kuntien rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
Espoon kaupunki, aiesopimus liitteenä	0	12 500	12 500
Vantaan kaupunki, aiesopimus liitteenä	4 328	8 172	12 500
Lappeenranta, työn alla, jos ei onnistu maksaa yhdistys	6 250	6 250	12 500
2.2 Yhteensä	10 578	26 922	37 500

2.1 - 2.2 Kuntien rahoitus yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
2.1 - 2.2 Yhteensä	10 578	26 922	37 500

3 Muu julkinen rahoitus

Hankkeen nimi: Naapuriäiti- toimintamallin kehittäminen

3.1 Muu julkinen rahoitus, tuensaajan omarahoitus

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
Muu julkinen rahoitus: Tuensaajan omarahoitus	0	0	0
3.1 Yhteensä	0	0	0

3.2 Muu julkinen rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
3.2 Yhteensä	0	0	0

3.1 - 3.2 Muu julkinen rahoitus yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
3.1 - 3.2 Yhteensä	0	0	0

4 Yksityinen rahoitus**4.1 Yksityinen rahoitus, tuensaajan omarahoitus**

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
Yksityinen rahoitus: Tuensaajan omarahoitus		25 000	25 000
4.1 Yhteensä	0	25 000	25 000

4.2 Yksityinen rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2015	2016	Yhteensä
4.2 Yhteensä	0	0	0

4.1 - 4.2 Yksityinen rahoitus yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
4.1 - 4.2 Yhteensä	0	25 000	25 000

1 - 4 Rahoitus hankkeen kustannuksiin yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
1 - 4 Yhteensä	75 378	174 622	250 000

B Erikseen raportoitavien osallistujien palkkakustannusten rahoitus**5 Kuntien rahoitus****6 Muu julkinen rahoitus****5 - 6 Erikseen raportoitavat rahoituserät yhteensä**

	2015	2016	Yhteensä
5 - 6 Yhteensä	0	0	0

A + B Rahoitus yhteensä

	2015	2016	Yhteensä
A + B Yhteensä	75 378	174 622	250 000

19 § **Kehittämispäällikön virkasuhteisen vakanssin (207678) nimikkeen ja kelpoisuusehtojen muuttaminen työllisyyspalveluiden tulosalueella**

VD/7058/01.01.00.00/2015

JN/HN/MV/EK/MT/LL

Vantaan kaupungin hallintosäännön 18 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialan virkojen perustamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti, mainittujen virkojen lakkauttamisesta, virkanimikkeiden muuttamisesta ja kelpoisuusehdoista.

Laki monialaisesta yhteispalvelusta on astunut voimaan 1.1.2015 (TYP-laki). Monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja.

Palveluesimies on vastuussa monialaisen yhteispalvelun (TYP) kehittämisestä ja johtamisesta. Palveluesimies on TYP:n johtaja ja toimii TYP:n kaupungin työntekijöiden esimiehenä. Palveluesimiehen tehtävän tarkoitus on yhteistyössä muiden esimiesten, työntekijöiden ja toimijoiden kanssa parantaa vantaalaisten työttömien työllistymismahdollisuuksia. Hän toteuttaa Vantaan tavoitteita pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllisyyden parantamiseksi. Palveluesimies vastaa TYP:n sidosryhmäyhteistyöstä.

Työllisyyspalveluiden tulosalueella on vapautunut kehittämispäällikön virkasuhteinen vakanssi (numero 207678) viranhaltijan jäädessä eläkkeelle. Lainsäädännön mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi on tarkoituksenmukaista muuttaa kehittämispäällikön nimike palveluesimieheksi ja vahvistaa kelpoisuusehdoksi ylempi korkeakoulututkinto sekä riittävä kokemus esimiestehtävistä.

Vakanssin täyttämiseksi on käyttösuunnitelmassa määrärahat ja henkilöstökeskus puoltaa viran täyttämistä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 19

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään että

- a) kehittämispäällikön virka (vakanssi 207678) muutetaan palveluesimiehen viraksi, ja
- b) kelpoisuusehdoksi muutetaan ylempi korkeakoulututkinto sekä riittävä kokemus esimiestehtävistä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Työllisyyspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalveluiden johtaja Heidi Nygren, puh. 050 312 4373; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat

MP/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraavat pöytäkirjat:

- **Sosiaali- ja terveyslautakunta** nro 7/17.8.2015
- **Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta** nro 5/19.8.2015

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 20

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveystoimi

21 § **Vastaus valtuutettu Antero Eerolan ja usean muun (16) valtuutetun aloitteeseen terveysasemien potilasjonojen purkamiseksi kertaluontoisilla järjestelyillä**

VD/4759/00.02.00.03/2015

MP/MP/LL

Valtuutettu Antero Eerola ja 16 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Terveysasemien potilasjonojen purkaminen kertaluontoisilla järjestelyillä

Terveysasemien pitkät jonotusajat Vantaalla ovat herättäneet viime aikoina kärkeästä julkista keskustelua.

Ei-kiireellistä hoitoa vaativien potilaiden jonotusajat lääkärin vastaanotolle saattavat venyä pahimmillaan jopa puoleentoista - pariin kuukauteen. Tätä voi pitää kohtuuttomana potilaiden kannalta.

Mikäli potilas haluaa lääkäriajan nopeammin, hänen pitää hakeutua terveyskeskuspäivystykseen, mikä puolestaan vie vastaanottoaikoja kiireellistä hoitoa vaativilta potilailta. Kaupungin hoitohenkilökunnalta tulleiden viestien mukaan pitkät lääkärijonot näkyvät terveysasemilla myös asiattomana ja jopa aggressiivisena palautteena asiakkaiden taholta.

Vaikka lääkäreiden saatavuus Vantaan terveysasemilla on parantunut, ei kertyneitä ruuhkia ole mahdollista purkaa normaalina työnä. Siksi olisi perusteltua, että pitkiin jonoihin puututtaisiin kertaluontoisilla järjestelyillä – esimerkiksi ylimääräisillä aukioloajoilla tai – päivillä. Tämän jälkeen terveysasemilla olisi mahdollisuus saada parempi työrauha ja palata normaaliin päiväjärjestykseen.

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 19. pykälään viitaten me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan aloitteen:

* Vantaan kaupunki selvittää, kuinka paljon maksaa terveysasemien potilasjonojen kertaluontoinen purkaminen erityisjärjestelyillä – esimerkiksi ylimääräisillä aukioloajoilla tai päivillä

* Vantaan kaupunki ryhtyy tämän selvityksen pohjalta toimenpiteisiin hoitojonojen purkamiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 11.5.2015 § 13

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Ei-kiireellisten potilaiden lääkärinvastaanottoajoille pääsy vaihtelee terveysasemittain. Jonotusaika voi enimmillään olla 1½-2 kuukautta riippuen kunkin terveysaseman sen hetkisestä lääkäritilanteesta. Tarkkaa tietoa jonottajien lukumäärästä ei tiedetä, mutta arvion mukaan jonottajia on n. 200-300 henkilöä.

A. Jonon purku ylimääräisillä aukioloajoilla esim. klo 16-18 (360 potilasta)

Tarve pidennettyyn aukioloaikaan jonojen purkamiseksi koskee Myyrmäen, Martinlaakson, Tikkurilan, Koivukylän ja Korson terveysasemia. Terveysasemat ovat auki normaalisti maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.00, joten lisätarve oman henkilökunnan tuottamana voisi olla klo 16.00-18.00. Henkilökunnasta monella on pieniä lapsia, joten kaikki eivät pysty tekemään ylitoita perhesyistä. Kartoituksen perusteella purkutyöhön voisi osallistua 3 lääkäriä / terveysasema ja 2 sairaanhoitajaa / terveysasema. Kiireettömän (LVY) vastaanottoajan pituus on 20 minuuttia/potilas. Näin ollen klo 16.00-18.00 välisenä aikana yksi lääkäri voi ottaa vastaan 6 potilasta, joten 3 lääkäriä ottaa vastaan 18 potilasta. Kaksi sairaanhoitajaa pystyy toteuttamaan lääkärin tarvitsemat tukitoimet, kuten sisään kirjaamiset, jatkotutkimukset, ohjaukset yms. toimet. Lääkäreiden ja hoitajien lisäksi tarvitaan vartijapalvelut sekä siivouspalvelut.

Kustannukset:

Terveysasemakohtaiset kustannukset:

Kuukauden kolmen lääkärin kustannukset	36 000 € (7 200 €/ilta)
Kahden sairaanhoitajan kustannukset/kk	3 400 € (680 €/ilta)
Kuukauden kustannukset (hoitohenkilökunta) yhteensä	39 400 €

Kuukauden siivouskustannukset	+/-0 €
Kuukauden vartiointikustannukset	800 €
Kustannukset yhteensä/terveysasema/kk:	40 200 €
Viiden terveysaseman kustannukset/kk:	201 000€

B. Jonon purku lauantaivastaanotoilla klo 8.00-16.00 (324 potilasta)

Yksi lääkäri voi ottaa vastaan lauantaipäivänä 18 potilasta, kolme lääkäriä 54 potilasta.

Kustannukset:

1,5 kk lääkärit	32 400 (5 400 €/lauantai)
1,5 kk hoitajat	5 100 € (850 €/lauantai)
1,5 kk:n kustannukset (hoitohenkilökunta) yhteensä	37 500 €

1,5 kuukauden siivouskustannukset	1 500 €
1, 5 kk:n vartijakustannukset	1 500 €

Viiden terveysaseman kustannukset:

1,5 kuukauden kustannus	202 500 €
-------------------------	------------------

Jonojen purku tämän selvityksen pohjalta:

Vantaan taloustilanne on tällä hetkellä kireä. Samoin terveystalouden ennusteissa on 0,5 m € ylitysuhka ulkokuntalaskutuksessa, joka muodostuu vantaalaisten hoidosta muissa kunnissa. Terveystalouden huoltolain mukaan henkilön on saatava akuuttisairaanhoito kotipaikasta riippumatta. Vantaalaiset liikkuvat melko paljon, joten lomamatkoilla sattuneet haaverit hoidetaan esim. kesämökkipaikkakunnilla ja niistä käynneistä muodostuu ulkokuntalaskutus Vantaalle. Samoin lain mukainen valinnanvapaus on lisännyt jonkin verran ulkokuntalaskusta.

Laskelmien mukaan Vantaan terveystalouden talous ei mahdollista kiireettömän hoidon jononpurkua yllä mainituilla tavoilla, koska vuosibudjetti tulisi ylittymään vastaavalla rahamäärällä. Sen lisäksi henkilökunnan suostuminen lisätöihin on haasteellista, koska normaali päivätyö on jo erittäin raskasta. Suurena riskinä on henkilökunnan uupuminen ja mahdollisesti sairauslomien lisääntyminen sekä pahimmillaan irtisanoutumiset.

Toisaalta täsmennetty jononpurku on vain hetkellinen ratkaisu, koska yli 200 000 henkilön väestöstä tulee koko ajan vastaava määrä uusia potilaita ja tilanne on melko pian samanlainen kuin ennen jonon purkua. Potilaat tulee saada oikeanlaiselle vastaanotolle, jotta tilanne heidän kohdallaan pysyy hallinnassa.

Sen sijaan terveystaloudet tehostavat rekrytointia niin, että kaikki vakanssit pidetään täytettynä. Asiakasvastaava toiminnan myötä on jo aloitettu jonottajien asioiden selvittely ja ohjaaminen hoitajavastaanotoille, sekä lääkärikonsultaatioiden avulla oikea-aikaiselle lääkäri vastaanotolle pääsyn mahdollistaminen.

Palvelusetelin käyttöönottoa selvitetään parhaillaan mm. sähköisen järjestelmän osalta ja potilastietojen siirron osalta. Palvelusetelin käyttöönotto lisäisi valinnanvapautta.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 21

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa valtuutettu Antero Eerolalle ja 16 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

terveyspalvelujen johtaja vs. Eila Koivunen, 09 8392 6195, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

22 § **Vantaan kaupungin lausunto Kärkullan kuntayhtymän talousarviosta 2016 - 2018**

VD/5478/00.04.03/2015
MP/AT/HR/MP/LL

Kärkulla samkommun on pyytänyt 1.6.2015 päivätyllä kirjeellä jäsenkuntiensa lausuntoa vuosien 2016-2018 taloussuunnitelmasta 4.9.2015 mennessä. Kärkulla samkommunin perussopimuksen 15 § mukaan valtuusto päättää taloussuunnitelmasta 15.10.2015 mennessä. Taloussuunnitelman valmistelemissa otetaan huomioon myös jäsenkuntien lausunnot taloussuunnitelmasta.

Kärkulla kuntayhtymän valtuusto esittää, että kuntien kokonaismaksuosuus on 48 071 966 euroa, jossa on kasvua vuoden 2015 kuntien kokonaismaksuosuuteen 1.185.074 euroa eli 2,5 %. Talousarvio perustuu 0,33 % tuotantomäärän kasvuun ja keskimäärin 0,9 % hintojen nousuun.

Vantaan kaupungin maksuosuus vuonna 2014 oli 950 099 euroa, vuoden 2015 talousarvio 1 039 055 euroa ja ennuste vuodelle 2015 on 1 041 936 euroa. Kärkulla kuntayhtymän talousarviossa Vantaan 2016 hoitopäivien määrä kasvaa 9,4 % vuoteen 2015 verrattuna.

Kärkullan talousarviossa suunniteltu maksuosuuden muutos muodostuu hintojen ja tuotantomäärän kasvusta. Lopullinen maksuosuus on toteutuneiden palvelumäärien mukainen. Talousarviossa esitetty tuotantomäärän kasvu liittyyneen laitosasumisen purkamiseen. Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan näkemyksen mukaan muutos tulisi kuitenkin toteuttaa kustannusneutraalisti ilman tuotantomäärien kasvua.

Vantaan kaupunginvaltuusto on päättänyt 10.5.2012 talouden tasapainotus- ja velkaohjelmasta vuosille 2013-2016 (TVO). Ohjelman tavoitteena on talouden tasapaino ja velkaantumisen hallinta. Tavoitteen saavuttamiseksi sekä omalta palvelutuotannolta, että ostopalvelujen tuottajilta vaaditaan tuottavuuden kehittämistä.

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon talousarvio mahdollistaa korkeintaan 0,8 % maksuosuuden kasvun mukaan lukien tuotantomäärän kasvun. Hintojen muutoksen osalta Vantaan sosiaali- ja terveystoimi käyttää puitesopimuksissaan hintojen tarkistusperusteena elinkustannusindeksiä ja sosiaalialan palveluyksiköitä koskevan yleissitova työehtosopimuksen korotusvaikutuksia. Korotusvaikutus lasketaan painottaen elinkustannusindeksiä 30 % ja työehtosopimuksen vaikutusta 70 %. Elinkustannusindeksi 6/2014 – 6/2015 on laskenut 0,1 %. Palkkaratkaisun kustannusvaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 22

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupungin johtajan esitys:

Päätetään esittää Vantaan kaupungin lausunnoksi Kärkulla-kuntayhtymän talousarvioarvioehdotukseen 2016 – 2018 seuraavaa:

- Vantaan sosiaali- ja terveystoimen ei ole mahdollista kasvattaa palvelutilaustaan. Laitoshoidon purku tulee toteuttaa kuntayhtymätasolla kustannusneutraalisti.
- Kärkulla samkommunin tulee laatia taloussuunnittelukaudelle 2016–2018 tuottavuusohjelma, joka sisältää tuottavuuden kasvutavoitteeksi 1,5 %. Yksikkökustannusten tulee olla läpinäkyviä ja hinnat ja kustannusrakenne vertailukelpoisia esim. jäsenkuntien oman toiminnan suhteen.
- Kustannustason nousun osalta todetaan, että myös kuntayhtymän kustannustason nousun tulee noudatella yleistä kustannuskehitystä, jolloin hintojen korotuksesta tulee pidättäytyä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite: - Lausuntopyyntö Kärkullan kuntayhtymän talousarviosta 2016–2018

- Kooste Kårkulla kuntayhtymän talousarviosta / Vantaa

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, puh. 09 8392 4290, talouspäälikkö Hanna Romu, puh. 09 8392 1038, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Till kommun/stadsstyrelsen i Kårkulla samkommuns medlemskommuner

Ärende: Begäran om utlåtande om samkommunens ekonomiplan 2016-2018

Enligt Kårkulla samkommuns grundavtal § 15 ska samkommunens medlemskommuner ges tillfälle att uttala sig om budget och ekonomiplan för följande kalenderår.

Kårkulla samkommuns styrelse inbegär därför medlemskommunernas utlåtande om samkommunens förslag till ekonomiplan 2016-2018. Planen bygger på den nuvarande ekonomiplanen för åren 2015-2017. Den har om kommunerna så önskat granskats och uppdaterats av samkommunens omsorgsbyråer i samråd med representanter för medlemskommunernas sociala sektor. I planen för år 2016 är kända nyetableringar och eventuella förseningar i planerade projekt beaktade enligt vad man i dag vet.

Nytt i budgeten för år 2015 var att vårdbehovet bedömdes utgående från den s.k. "Stockholmsmodellen" vilket medförde att det för vissa kommuner kunde uppstå rätt stora kostnadsökningar eller -minskningar mellan åren 2014 och 2015. Alla dessa förändringar är dock redan genomförda och beaktade inför år 2016 och därför är också kassen mellan de olika åren 2015 och 2016 oftast små. Styrelsen beslöt på sitt sammanträde 28.5.2015 att de **kommunala priserna i medeltal** får stiga med **högst 0,9 %** jämfört med år 2015. Samkommunens fullmäktige fastställer såsom tidigare år den slutliga budgeten först i medlet av oktober, där medlemskommunernas utlåtande kommer att beaktas.

Ekonomiplaneblanketten

I den bifogade tabellen syns prestationerna och kommunens totalutgifter års- och verksamhetsvis sålunda, att de kommunala priserna överlag höjts med **0,9 % från år 2015 till år 2016**. För en del kommuner innehåller ekonomiplanen också ny volym (**0,33 %, 1 400 prestationer** för hela samkommunen) i form av nya klienter och enheter vilket medför att de kommunala betalningsandelarna för dessa stiger med mera än ovan nämnda procent i jämförelse med år 2015.

Investeringsutgifter

Samkommunens investeringar finansieras under planeperioden med egna lån och bidrag, **inte med grundkapitalförhöjningar.**

Nya boendeenheter förverkligas ofta med andra byggherrar än samkommunen, ex. kommunala fastighetsbolag eller lokala DUV-föreningar som direkt eller via samkommunen hyr ut lägenheter/bostäder till klienterna. Här, liksom där samkommunen själv står som byggherre, förutsätts oftast p.g.a. höga byggkostnader att Statens bostadsfond ARA fungerar som medfinansiär. Samkommunens investeringsbudget får enligt styrelsens förslag uppgå till maximalt 6 miljoner euro år 2016.

Aktuella projekt 2016-2018

För perioden 2016 – 2018 planerar samkommunen endast ett fåtal helt nya projekt, däremot finns ute i regionerna behov av grundrenoveringar och utvidgningar av existerande service

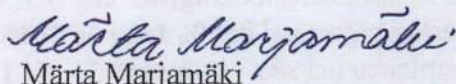
enheter. Projekten kan efter färdigställandet medföra ett ökat antal vård dygn i placeringskommunen, likaså kan antalet vård dygn öka i grannkommunerna trots att det i de flesta fall numera handlar om **ersättande platser** och inte helt nya. Förändringarna från år 2015 är ändå så små vad volymerna beträffar att det räcker med att konstatera att för hela samkommunen ökar antalet prestationer med **ca 1 400 från år 2015 till 2016**.

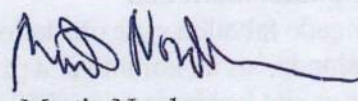
Inlämningsstid för utlåtande

Kårkulla samkommuns styrelse emotser kommunens/stadens utlåtande om bifogade ekonomiplan 2016-2018 **senast fredagen den 4 september 2015**.

Närmare upplysningar erhålls av undertecknade under adress Kårkulla samkommun, Kårkullavägen 142, 21610 Kirjala, tfn 024 743 1222 (växel) eller av resp. regionchef; östra Nyland: Gunilla Backman, tfn 024 7431 402
mellersta Nyland Jenny Ek, tfn 024 7431 305
västra Nyland Trude Jansson-Wenberg, tfn 024 7431 403
Åboland: Miia Lindström, tfn 024 7431 224
södra Österbotten Therese Lundén, tfn 024 7431 604
mellersta Österbotten: Kirsi Louhi-Timmerbacka, 024 7431 600
norra Österbotten Ann-Catrine Vuolle, tfn 024 7431 608
förnamn.tillnamn@karkulla.fi

KÅRKULLA SAMKOMMUN

Märta Marjamäki
Samkommunsdirektör

Martin Nordman
Ekonomidirektör

Bilagor: - kommunernas ekonomiplan
- sammandrag över samkommunens ekonomiplan

För kännedom:

- kommunens/stadens socialdirektör
- kommunernas samarbetsorgan; K5, MSHO
- ledamöterna i Kårkulla samkommuns fullmäktige
- regioncheferna
- omsorgsbyråerna

Adress: Kårkullavägen 142
21610 Kirjala

Tfn: 024 743 1222 (växel)
E-post: info@karkulla.fi
förnamn.tillnamn@karkulla.fi

VANDA	Dagar 2015	Dagar 2016	Pris 2015	Pris 2016	Bet.and 2015	Bet.and. 2016
Arbetslivsorienterad service kat. 1	0		26,74	26,98	0	0
Arbetslivsorienterad service kat. 2	230	425	45,47	45,88	10 458	19 499
Arbetslivsorienterad service kat. 3	809	570	63,65	64,22	51 493	36 607
Livsorienterad service kat. 4	230	225	81,84	82,58	18 823	18 580
Livsorienterad service kat. 5	629	1 070	122,76	123,86	77 216	132 535
Livsorienterad service kat. 6	597	585	181,87	183,51	108 576	107 351
ARBETSVERKSAMHET TOTALT	2 495	2 875	106,84	109,42	266 567	314 572
Boendeservice kat. 1	0		26,74	26,98	0	0
Boendeservice kat. 2	0		50,00	50,45	0	0
Boendeservice kat. 3	0		64,98	65,56	0	0
Boendeservice kat. 4	358	365	87,72	88,51	31 377	32 306
Boendeservice kat. 5	1 768	1 439	116,96	118,01	206 776	169 820
Boendeservice kat. 6	1 390	2 513	194,93	196,68	270 883	494 268
Boendeservice kat. 7	0		250,00	252,25	0	0
Boendeservice kat. 7+	0		324,88	327,80	0	0
Boendeservice kat. 8	24	0	324,88	327,80	7 641	0
Hemmadagar	206	455	42,00	42,38	8 644	19 282
BOENDEVERKSAMHET TOTALT	3 745	4 772	140,29	149,97	525 321	715 676
BOENDESERVICE VÅRDHEMMET (INST.VÅRD)	710		288,01	290,60	204 487	0
EUC/Kris och undersökning	52	63	480,00	484,32	24 960	30 512
EUC/Rehabilitering	20		334,81	337,82	6 696	0
EUC TOTALT	72	63	439,67	484,32	31 656	30 512
Rådgivande verksamhet kat. 1	168	180	39,95	40,31	6 712	7 256
Rådgivande verksamhet kat. 2	110	170	50,00	50,45	5 500	8 577
Rådgivande verksamhet kat. 3	22	30	77,00	77,69	1 694	2 331
RÅDGIVANDE VERKSAMHET TOTALT	300	380	46,35	47,80	13 906	18 163
Familjevård och stödjande verksamhet	0	0	119,20	120,27	0	0
Stödjande verksamhet o assistans (h)	72		30,00	30,27	2 160	0
FAMILJEVÅRD o. STÖDJANDE VERKS. TOTALT	72	0	30,00		2 160	0
Missbrukarvård	0	0	216,00	217,94	0	0
ALLA VERKSAMHETSFORMER TOTALT	7 394	8 090	140,92	133,37	1 041 936	1 078 923

Procentökningar

9,42

-5,36

3,55

HELA SAMKOMMUNEN TOTALT	Dagar 2015	Dagar 2016	Pris 2015	Pris 2016	Bet.and 2015	Bet.and. 2016
Arbetslivsorienterad service kat. 1	11 094	11 538	26,74	26,98	296 654	311 303
Arbetslivsorienterad service kat. 2	25 170	25 016	45,47	45,88	1 144 480	1 147 715
Arbetslivsorienterad service kat. 3	60 821	54 585	63,65	64,22	3 871 257	3 505 604
Livsorienterad service kat. 4	27 979	25 055	81,84	82,58	2 289 801	2 068 956
Livsorienterad service kat. 5	13 867	13 124	122,76	123,86	1 702 313	1 625 602
Livsorienterad service kat. 6	10 148	13 188	181,87	183,51	1 845 617	2 420 088
ARBETSVERKSAMHET TOTALT	149 079	142 506	74,79	77,75	11 150 121	11 079 268
Boendeservice kat. 1	147	222	26,74	26,98	3 931	5 990
Boendeservice kat. 2	9 246	8 493	50,00	50,45	462 315	428 472
Boendeservice kat. 3	12 162	14 410	64,98	65,56	790 274	944 789
Boendeservice kat. 4	61 013	61 086	87,72	88,51	5 352 046	5 406 690
Boendeservice kat. 5	59 882	59 101	116,96	118,01	7 003 789	6 974 665
Boendeservice kat. 6	34 522	41 620	194,93	196,68	6 729 463	8 186 003
Boendeservice kat. 7	3 272	2 720	250,00	252,25	818 055	686 120
Boendeservice kat. 7+	998	2 606	324,88	327,80	324 113	854 257
Boendeservice kat. 8	12 904	15 069	324,88	327,80	4 192 141	4 939 677
Hemmadagar	22 335	34 875	42,00	42,38	938 078	1 477 933
BOENDEVERKSAMHET TOTALT	216 481	240 202	122,94	124,50	26 614 205	29 904 596
BOENDESERVICE VÅRDHEMMET (INST.VÅRD)	16 791	10 445	288,01	290,60	4 835 976	3 035 339
EUC/Kris och undersökning	1 497	1 466	480,00	484,32	718 560	710 013
EUC/Rehabilitering	3 089	3 363	334,81	337,82	1 034 228	1 136 100
EUC TOTALT	4 586	4 829	382,20	382,30	1 752 788	1 846 113
Rådgivande verksamhet kat. 1	18 330	16 827	39,95	40,31	732 284	678 289
Rådgivande verksamhet kat. 2	11 220	12 134	50,00	50,45	561 000	612 160
Rådgivande verksamhet kat. 3	2 132	1 781	77,00	77,69	164 164	138 371
RÅDGIVANDE VERKSAMHET TOTALT	31 682	30 742	46,00	46,48	1 457 448	1 428 820
Familjevård och stödjande verksamhet	2 578	2 640	119,20	120,27	307 298	317 520
Stödjande verksamhet o assistans (h)	4 532	1 102	30,00	30,27	135 960	33 358
FAMILJEVÅRD o. STÖDJANDE VERKS. TOTALT	7 110	3 742	62,34	93,77	443 258	350 878
Missbrukarvård	2 931	1 959	216,00	217,94	633 096	426 952
ALLA VERKSAMHETSFORMER TOTALT	428 660	434 425	109,38	110,66	46 886 892	48 071 966
Procentökningar		1,34		1,17		2,53
Styrelsens alt Prishöjning 0,9 %, beläggning 99 %		430 081	0,99			47 591 247
		0,331				1,502

23 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat

EL-H/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraavat pöytäkirjat:

- **Opetuslautakunta** nro 7/17.8.2015
- **Vapaa-ajanlautakunta** nro 7/18.8.2015

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 23

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

24 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat

HP/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat:

- kaupunkisuunnittelulautakunta nro 7/ 17.8.2015
- ympäristölautakunta nro 7/ 19.8.2015
- tekninen lautakunta nro 8/ 18.8.2015

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 24

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimiala

25 § **Vastaus valtuutettu Mika Niikon ja usean muun (16) valtuutetun
valtuustoaloitteeseen lähiliikuntapaikkojen rakentamisesta**

VD/4388/00.02.00.03/2014

HP/LL

Valtuutettu Mika Niikko ja 16 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston
työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

"Taustaa

Vantaan kaupunginhallitus hyväksyi 16.3.2009 **liikuntapaikkasuunnitelman vuosille 2009-2025**. Liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteena on ohjata liikuntaympäristön kehittymistä Vantaalla. Yksi keskeinen tavoite on rakentaa helposti tavoitettavissa olevia eri käyttäjäryhmiä palvelevia liikuntapaikkoja. Hyvät lähiliikuntapaikat mahdollistavat liikuntatoiminnan tavoitteen; ihmisten toimintakyvyn ja terveyden ylläpitämisen sekä elämänlaadun ja viihtyvyyden lisäämisen koko elämänkaaren ajan. Pääkaupunkiseudun vertailussa Vantaa laahaakin jäljessä mm. jääurheilulajien ja tekonurmikenttien suhteen, kuten myös muiden erityispaikkaliikunnan lajien, vaikkapa skeittilautailijoiden harrastapaikkojen vähyydessä. Koska liikuntapalvelut ovat kunnan peruspalveluja, ei liikuntalajin edellytykset asukkaiden liikuntaharrastamiselle parhaalla mahdollisella tavalla toteudu.

Asuinpaikkojen läheisyydessä sijaitsee useimmat keskeiset liikunta- ja ulkoilupalvelut kuten kävely- ja pyörätiet, leikki- ja liikuntapuistot, kuntoradat ja -ladut, ulkoilureitit, kuntopihat sekä pienpallokentät. Vantaa ei kuitenkaan vuosiin ole pysynyt liikuntatottumusten kehityksen mukana, vaan on laiminlyönyt joidenkin liikuntaharrastusten mahdollisuudet kokonaan. Osana syynä on määrärahojen vähyys. Liikuntapaikkasuunnitelmasta kävi jo vuosia sitten ilmi, että Vantaa investoi liikuntapaikkoihin lähes vähiten koko maassa. Kuntien liikuntapaikkojen investointimenot olivat 2006 keskimäärin 16,45 euroa asukasta kohden, Espoossa ja Helsingissä reilu 17 euroa ja Vantaalla 8,44 euroa asukasta kohden.

Aloite

Me valtuuston jäsenet edellytämme, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, miten lähiliikuntapaikkojen rakentamista voidaan edistää. Lisäksi kaupungin tulee aloittaa viipymättä jo sovitut ja budjetoidut liikuntapaikkojen rakentamiset, kuten skeittipuistojen rakentamiset.

Uusia asumisalueita rakennettaessa ja vanhoja korjattaessa on lähiliikuntapaikkojen rakentaminen huomioitava paremmin. Esimerkiksi koulujen ja ostoskeskusten läheisyyteen, siellä missä ihmiset liikkuvat, tulee lisätä liikuntapaikkoja, kuten koripallotelineitä ja ns. erityisliikuntapaikkoja kuten skeittiparkour-, tai lasten temppupaikkoja, tavalla joka vastaa nykyajan kysyntää.

Toiseksi edellytämme kaupunkia selvittämään, miten kaupunki voisi saada lisää investointeja jää- ja pallourheilupaikkojen sekä sisäpallokenttien hyväksi; kuroa umpeen Vantaan liikuntapaikkainvestointien vähyyttä suhteessa naapurikuntiin.

Kolmanneksi. Liikuntapaikkasuunnitelma on luvattu päivittää säännöllisesti, vähintään viiden vuoden välein. Pyydämme kaupunkia esittämään valtuustolle päivitetyn liikuntapaikkasuunnitelman."

Kaupunginvaltuusto 12.5.2014 § 19

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liikuntapalveluiden vastaus aloitteeseen:

Liikuntapaikkarakentamiseen kunnallistekniikan investoinneissa osoitettu budjetti on valitettavasti kaventunut viime vuosien aikana 3,7 miljoonasta eurosta 2,6 miljoonaan euroon, minkä vuoksi kaikkiin kuntalaisten tai eri lajien osoittamiin tarpeisiin ei pystytä vastaamaan. Suunniteltuja hankkeita on jouduttu siirtämään myöhemmin toteutettavaksi tai ne siirretty kokonaan pois suunnittelukauden ohjelmasta.

Vuonna 2009 hyväksytty liikuntapaikkasuunnitelma päivitettiin keväällä 2013 vuosille 2013-2016. Vapaa-ajan lautakunnan (12.3.2013 § 9) hyväksymän suunnitelman tavoitteena on laatia realistinen ja taloudellisesti perusteltu liikunnan palveluverkko. Lähtökohtana on luoda liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö erityisesti liikunnan lähi- ja alueellisia palveluita tuottamalla ja ottamalla huomioon tämän hetken olosuhdetarpeet Vantaalla. Yhtenä painopistealueena mainitaan lähiliikuntapaikkaverkoston kehittäminen. Lähiliikuntapaikkaverkostoa kehitetään toteuttamalla monikäyttöisiä, muunneltavia ja ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia lähiliikuntapaikkoja eri puolelle Vantaata. Lähiliikuntapaikat on tarkoitus toteuttaa monipuolisesti eri lajien harrastamiseen soveltuviksi. Liikunnan lähipalveluita kehitetään muun muassa perusparantamalla nykyisiä tennis- ja koripallokenttäalueita, jotka ovat huonokuntoisia ja käyttö on vähäistä.

Liikuntapalveluiden omat uudisrakentamisen hankkeet ovat käytännössä kaikki lähiliikuntapaikkarakentamista. Viime vuosina Vantaalle on rakentunut useita lähiliikuntapuistoja, kuten Hiekkaharjuun ja Kaivokselaan, sekä pienempiä yksittäisiä lähiliikuntapaikkoja, kuten Petikon ulkoilualueelle sijoitetut ulkokuntoilulaitteet. Tällä hetkellä on käynnissä kaksi mittavaa lähiliikuntapuistohanketta Korsossa ja Kartanonkoskella, joihin on saatu myös valtionavustusta. Näihin kohteisiin sisältyvät mm. ulkokuntoilulaitteiden, sketti-, ja beach volley -alueet. Skeittipaikkoja on toteutettu eri puolille Vantaata yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa, muun muassa Rajakylään ja Martinlaaksoon. Kesäkuun alussa avautui nuorten käyttäjien ja ammattilaisten yhdessä suunnittelema skeittipuisto Korson Matariin.

Liikuntapalvelut ja koulurakennuksista ja -pihoista vastaava tilakeskus ovat aloittaneet yhteistyön koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämiseksi. Koulujen pihat liitetään osaksi lähiliikuntapaikkaverkostoa ja tavoitteena on, että perusparannushankkeissa priorisoidaan etenkin niiden koulujen ja päiväkotien pihoja tai lähialueita, joissa ei vielä ole lähiliikuntapaikkoja.

Lajien olosuhteiden osalta päivitetystä liikuntapaikkasuunnitelmassa mainitaan erityisinä puutteina jäähallien määrä, salibandyolosuhteet ja jalkapalloilun talviolosuhteet. Kaupungin liikuntayhtiöiden toteutettavaksi suunniteltuina hankkeina on esitetty Hakunilan jalkapallohallia, Tikkurilan harjoitusjäähallia ja Energia Areenan laajennusta.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 25

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa valtuutettu Mika Niikolle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle liikuntapalveluiden esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Liikuntapäällikkö Leena Rusanen, puh. 09 8392 4454, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

26 § Vantaan kaupungin lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä

VD/5243/08.00.00.03/2015
HP/TLA/MSI/THU/SRU/JB

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne- ja infrastruktuurialue on laatinut yhteistyössä HSL:n alueen kuntien ja Uudenmaan liiton kanssa Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksen. Selvitys on lähetetty tiedoksi ja mahdollista lausuntoa tai kommentteja varten. Lausunnot ja kommentit on pyydetty 14.9.2015 mennessä.

Selvitys on ladattavissa sähköisenä Strafica Oy:n sivuilla
http://files.strafica.fi/KESULI/KeskiUudenmaan_poikittaisyhteydet_15052015.pdf

Kehittämissuunnitelma ei ole maantielain mukainen suunnitelma. Tässä selvityksessä on vertailtu jo aiemmin esillä olleita ja uusia vaihtoehtoja Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien parantamiseksi erityisesti logistiikan tarpeisiin. Työn tavoitteena on ollut löytää kustannustehokas kehittämispolku nykyisten ongelmien ja kehittyvän maankäytön ongelmien ratkaisemiseksi.

Yksi tärkeimmistä tavoitteista selvitykselle on määritellä laadittavana olevaan Uudenmaan maakuntakaavaan Keski-Uudenmaan liikenneverkon muutokset. Maakuntakaavaehdotuksen on määrä valmistua loppuvuodesta 2015. Maakuntakaavaluonnoksessa olivat kaikki selvityksessä mukana olevat linjausvaihtoehdot, joista selvitystyössä karsitaan ehdotukseen tavoiteltava verkko. Vantaan osalta mukana on ns. Kehä IV erilaiset linjausvaihtoehdot, joista toinen on voimassa olevan yleiskaavan mukainen ja toinen nykyistä linjausta pohjoisempi vaihtoehto, joka kulkisi Kulomäntieltä Klaukkalan ohikulkutielle.

Työ toimii myös taustana Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa HLJ2015 esitettyjen hankkeiden ajoitukselle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että annetaan liitteen mukainen lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että yleiskaavapäällikkö Mari Siivola oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa asiaan liittyviin kysymyksiin.

Merkittiin, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja lisäsi lausunnon kolmannen kappaleen loppuun seuraavan lauseen: "Toisaalta pohjoisempi linjaus vaikeuttaa maakunnallisesti tärkeän itä-länsi – suuntaisen viheryhteyden toteuttamista, mikä on otettava huomioon alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa."

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä
- Lausuntopyyntö Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä

- Karttaliite / ote Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä, luonnos 15.5.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 09 8392 2745
liikenneinsinööri Tiina Hulkko puh. 09 8392 3428
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvityksestä

VD/5243/08.00.00.03/2015

Logistiikan toimijoiden sijoittumisella ja tavaraliikenteen kuljetusreiteillä on Vantaan kaupungin elinkenoelämän ja liikenneverkon toimivuuden kannalta keskeinen merkitys. Vantaalla sijaitsee toinen Uudenmaan valtakunnallisesti merkittävistä logistiikkatoiminnoista eli lentoasema. Tärkeä TEN-verkon itä-länsi -suuntainen kuljetusyhteys Kehä III (E18) sekä Vuosaaren sataman maaliikenteen ja rautatiekuljetusten yhteydet kulkevat Vantaan kaupungin läpi. Nämä väylät ovat aiemmin riittäneet palvelemaan seudun logistiikan tarpeita. Uusia seudullisia suuren volyymin logistiikan alueita pääkaupunkiseudun lähialueille on suunniteltu Kehä III:n ja lentoaseman pohjoispuolelle. Näitä ovat Bastukärr Sipoossa, Kerca Keravalla ja Focus Tuusulassa. Niiden mm. liikenteellisenä ongelmana on se, että Kehä III ei enää pysty palvelemaan niitä poikittaisyhteytenä kahdelle keskeiselle logistiikkaväylälle vt 3 (Hämeenlinnanväylä) ja vt 4 (Lahdenväylä) vaan liikenteellinen tarve uudelle itä-länsisuuntaiselle yhteydelle sijaitsee lentoaseman pohjoispuolella. Lentoaseman pohjoispuolella sekä länsireunalla Katriinantien varressa on merkittäviä teollisuus- ja varastoalueita sekä mahdollisuuksia niiden laajentamiselle, ja näiden alueiden yhteydet vt 3:lle ja vt 4:lle ovat tärkeitä.

Vantaalla on ollut yleiskaavoissaan varaus Kehä III:n pohjoispuolisen yhteyden muodostamiseksi. Suunnittelussa tätä maantie 152 jatketta Kulomäentietä Hämeenlinnanväylälle on kutsuttu Kehä IV-linjaukseksi. Ilman tätä yhteyttä edellä mainittujen suurten logistiikka-alueiden liikenne ohjautuu pienemmälle tie- ja katuverkolle ja aiheuttaa haittaa asutukselle. Selvityksessä on esitetty kaksi linjausta maantien 152 jatkeelle, joista toinen on Vantaan yleiskaavan mukainen ja toinen sijoittuu pohjoisemmaksi ja yhdistyy Klaukkalan tulevaan ohikulkutiehen. Selvityksen kuvassa 34 Klaukkalan ohikulkutien ja maantien 152 yhdistymiskohta on kuvattu liian etelään Vantaan puolelle oikean kohdan ollessa vt 3:n ja Vantaan ja Nurmijärven rajan risteyskohdassa. Tämä tulee lopulliseen selvitykseen korjata.

Uutta linjausta on perusteltu sillä, että siltä saadaan jatkuva yhteys Klaukkalan ohikulkutielle ja yhteys palvelee liikenne-ennusteissa logistiikan tarpeita yleiskaavan linjausta paremmin. Toisin kuin yleiskaavan linjaus, pohjoinen vaihtoehto myös väistää Vantaanjokilaakson kulttuurimaiseman ja kulkee huomattavasti lyhyemmän matkan joen tulva-alueella. Pohjoisen linjauksen mahdollistamat uudet tiehen suoraan tukeutuvat maankäyttöalueet ovat näistä syistä merkittävästi laajemmat. Toisaalta pohjoisempi linjaus vaikeuttaa maakunnallisesti tärkeän itä-länsi – suuntaisen viheryhteyden toteuttamista, mikä on otettava huomioon alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vantaan kaupunki pitää selvityksessä esiin tuotuja hyötyjä Klaukkalan ohikulkutiehen liitettävästä vaihtoehtoisesta linjauksesta niin merkittävänä, että esittää tämän vaihtoehtoisen linjauksen lisäämistä maakuntakaavaehdotukseen. Kaupunki on käynnistänyt yhteydestä liikenteellisen lisäselvityksen, joka valmistuu ennen em. maakuntakaavaehdotusta. Tämän selvityksen tarkoituksena on täsmentää yleispiirteistä linjausta siltä osin, että kaupunki voi todeta vaihtoehdon liikenteellisesti mahdolliseksi. Maakuntakaavaehdotuksen pohjalta kaupunki voi käynnistää näistä molemmista vaihtoehdoista maankäytölliset suunnitelmat vaikutustenarviointeineen ja vuorovaikutuksineen. Vasta tässä yhteydessä tullaan tekemään valinta mt 152 jatkeen linjauksesta ja laatimaan maantielain mukainen yleissuunnitelma.

Lausunnolla olevan selvityksen tuloksena on, että Uudellamaalla olisi parasta kehittää ensimmäisenä pohjoisempaa poikittaisyhteyttä Järvenpään kohdalla vt 4 (Lahdenväylän) ja kt 45 (Tuusula-Hyvinkää) välillä ja sen jälkeen maantien 152 jatketta nykyisiä varauksia pohjoisemmalla sijainnilla. Vantaa kannattaa selvityksen lopputuloksena esitettyä ratkaisua kahden väylän kehittämisestä ja pitää tarkoituksenmukaisena esittää Järvenpään kohdan parantamista ensimmäisenä toteuttamisohjelmiin otettavana hankkeena selvityksen mukaisesti.

Bastukärristä etelään maantielle 1521 (Sipoontie) suunniteltu katuyhteys luo mahdollisuuden jakaa liikennekuormitusta eri reiteille maanteiden 148 (Keravantie) ja 140 (Lahdentie) liittymän ruuhkautuessa. Vantaalla tämä aiheuttaa kuitenkin paineita raskaalle liikenteelle huonosti soveltuvalla Kulomäentielle ja maantien (Sipoontie) molemmiin puoliin sijaitsevan Nikinmäen asutukselle sekä kuormittaa Lahdentien ja Lahdenväylän liittymiä. Maantie 1521 on lisäksi geometrialtaan vaatimaton ja se soveltuu huonosti merkittäväksi logistiikan yhteydeksi. Eteläistä yhteyttä maantielle 1521 ei ole maakuntakaavassa eikä Sipoon yleiskaavassa. Vantaa pitää tärkeänä maanteiden 148 ja 140 liittymän

parantamista niin että reitti kt 45-Järvenpää –yhteydelle on sujuva, ja vastustaa yhteyden rakentamista Bastukärristä etelään maantielle 1521.

29.5.20155

11214/2014/UUD/

Jakelun mukaan

Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien selvitys

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue on laatinut yhteistyössä HSL:n ja alueen kuntien ja Uudenmaan liiton kanssa selvityksen "Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksistä". Selvitys lähetetään Teille tiedoksi ja mahdollista lausuntoa tai kommentteja varten. Lausunto tai kommentit pyydetään lähettämään ELY-keskukselle 14.8.2015 mennessä. Selvitys on ladattavissa sähköisenä versiona Strafica Oy:n sivuilta http://files.strafica.fi/KESULI/Keski-Uudenmaan_poikittaisyhteydet_15052015.pdf.

Kehittämisselvitys ei ole maantielain mukainen suunnitelma. Tässä selvityksessä on vertailtu jo aiemmin esillä olleita ja uusia vaihtoehtoja Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien parantamiseksi erityisesti logistiikan tarpeista. Työn tavoitteena on ollut löytää kustannustehokas kehittämispolku nykyisten ongelmien ja kehittyvän maankäytön ongelmien ratkaisemiseksi. Työ on toiminut taustana sekä Uudenmaan maakuntakaavan laadinnalle että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetyille hankkeiden ajoitukselle.

Suunnittelupäällikkö

Minna Weurlander

Esisuunnitteluryhmän päällikkö

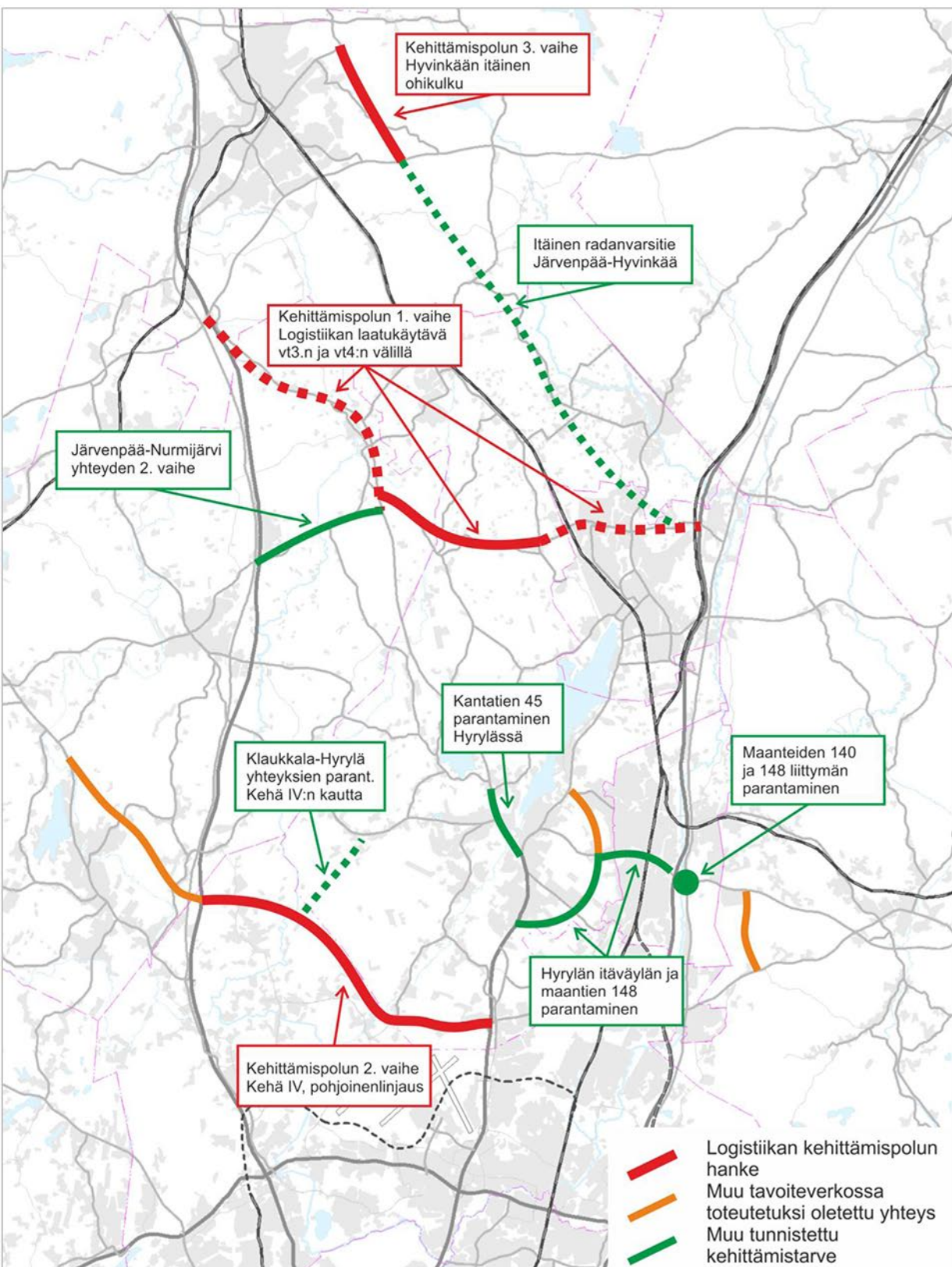

Mirja Hyvärinta

JAKELU (spostilla) Hyvinkään kaupunki, Järvenpään kaupunki, Keravan kaupunki, Nurmijärven kunta, Sipoon kunta, Tuusulan kunta, Vantaan kaupunki

TIEDOKSI (spostilla) Tapani Touru HSL, Pekka Rätty HSL, Erkki Vähätörmä Uudenmaan liitto, Henrik Helenius Kuuma-kunnat, Heikki Väänänen Tuusulan kunta, Ilkka Holmila Järvenpään kaupunki, Maarit Saari, Minna Weurlander, Johanna Järvinen, Hannu Palmen

Hyvärinta Mirja

27 §

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018

VD/5944/00.04 03/2015
HP/HW/OL/Mora/JB

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) hallitus on pyytänyt jäsenkunnilta lausuntoa (DNro 561/02.020.200.2000/2015) HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2016–2018. Lausunnot on pyydetty antamaan 28.8.2015 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle tai useammalle vuodelle (suunnitelmakausi). Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on tätä ennen pyydettävä jäsenkuntien lausunnot. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Yhtymäkokouksen kehotuksen mukaan vuoden 2016 talousarvion valmistelussa on otettu huomioon pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän 20.2.2015 hyväksymät omistajaohjauksen tarkistettut tavoitteet tälle valtuustokaudelle. Nämä on huomioitu alustavan TTS:n valmistelussa:

- tuottavuuden nousun tulee olla vähintään 1,5 % / vuosi. Vesihuollon osalta pyritään korkeampaan tuottavuuden nousuun
- vesihuollon osalta tavoitteena tulee olla vesihuollon tariffien reaalisten hinnankorotusten hillitseminen tuottavuutta lisäävillä toimenpiteillä
- investointien kokonaistaso on mitoitettava rahoituksellisesti kestävä tasolle
- jätehuollon investoinnit on mitoitettava siten, että jätehuollon omavaraisuusaste kääntyy nousuun
- peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2016–2018 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020, josta TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät (5 kpl). Toimialojen ja tulosalueiden tavoitteista on koottu ympäristötavoitteet, jotka on yhdistetty HSY:n ympäristöryhmän valmistelemien kuntayhtymän yhteisten tavoitteiden kanssa HSY:n ympäristöohjelmaksi 2016. Alustavan TTS:n liitteenä esitettyihin strategian indikaattoreihin on päivitetty vuoden 2014 toteutumat.

Toiminta

Vedentuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,3 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 0,9 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2016 veden tuotannon arvioidaan olevan 90,0 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 72,2 milj. m³. Viikkinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla arvioidaan käsiteltävän jätevettä yhteensä 136,1 milj. m³.

Asiakaskiinteistöillä tehdään vuonna 2016 noin 7,9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 261 000 tonnia. Lisäksi kartongin keräys ja sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus siirtyvät vaiheittain HSY:n tuottamaksi palveluksi.

Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä energiakäyttöön yhteensä 216 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 255 000 tonnia, joista hyödynnettäviä jätteitä noin 200 000 tonnia, maa-aineksia 45 000 tonnia ja muita jätteitä 10 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2015–2017. Suunnitelmakauden aikana henkilöstömäärän lasku loivenee. Vuonna 2016 keskimääräinen HSY:n henkilöstömäärä on 770,5 htv. Henkilöstömäärien toteumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2016–2018 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa.

Talous

Vuonna 2016 HSY:n toimintatulojen arvioidaan olevan 350,6 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2015 talousarvioon verrattuna 6,3 miljoonaa (1,8 %) enemmän. Vesi- ja jätehuollossa on otettu huomioon 1,4 % inflaatiokorotus. Lisäksi vesihuollossa on tehty hintoihin 2,2 % reaalikorotus. Jätehuollossa reaalikorotusta ei tehdä.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat 1 % HSY:n toimintatuloista. Näillä katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla.

Vuonna 2016 HSY:n toimintamenot ovat 182,5 miljoonaa euroa, mikä on 2,7 miljoonaa (-1,5 %) vähemmän talousarvioon 2015 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on otettu huomioon muun muassa sähkövero jätevedenpuhdistuksen omasta sähköntuotannosta.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2016 on 169,9 miljoonaa (48,5 %), kun se talousarviossa 2015 on 160,7 miljoonaa. Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 180,8 miljoonaa (51,5 %) vuonna 2018.

Vuonna 2016 nettorahoituskulut ovat yhteensä 68,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,0 miljoonaa vähemmän kuin vuoden 2015 talousarviossa. Talousarviovuonna vieraan pääoman määrä kasvaa. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen muodostuva vuosikate ilmaisee tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2016 vuosikate on 101,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 195,2 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 308 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2016 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +5,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten purkamisesta aiheutuvien tilinpäätöskirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +5,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään vesihuollon investointistrategiaan sekä investointiohjelmaan 2015–2024 ja jätehuollon investointiohjelmaan 2015–2024. Taloussuunnitelmassa on otettu huomioon suunnitelmakaudelle aiemmilta vuosilta siirtyneet investoinnit ja yhtymäkokouksen hyväksymän Blominmäen jätevedenpuhdistamon päivitetyn hankesuunnitelman mukainen kustannusten nousu. TTS:ssa on lisäksi otettu huomioon 29.5.2015 hyväksytty Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen yleissuunnitelma.

Vuonna 2016 investoinnit ovat yhteensä 168,2 miljoonaa euroa, josta 153,4 miljoonaa on vesihuollon ja 12,8 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2016–2018 ovat yhteensä 97,1 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari ja Kalasatama Helsingissä sekä Kivistön alue Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Kolmperässä Espoossa.

Vedenhankinnan ja puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle ovat yhteensä 22,4 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat Vanhankaupungin ja Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen. Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle ovat yhteensä 166,5 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat runkojohtohankkeita, kuten Kivistön alueen linjat (10 km) ja Länsi-Espoon runkovesijohto (14 km). Merkittävimmät viemärintijärjestelmän investointihankkeet ovat pääviemärihankkeita, kuten Länsi-Vantaan ja Koillis-Espoon viemärinti (15 km) ja Mäntymäki-Vallila -tunneli (2,7 km).

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella ovat yhteensä 189,9 milj. euroa, jossa kokonaisuuden merkittävin investointi on Blominmäen jätevedenpuhdistamo. Puhdistamon rakentamiseen on varattu 173,4 milj. euroa suunnitelmakaudelle.

Jätehuollon investointiohjelman mukaisesti Sortti-asemaverkosto laajentuu Kirkkonummelle, jonne aseman rakentaminen ajoittuu vuosille 2016–2017. Ämmäsuolle valmistuu vuonna 2015 biokaasulaitos, jonka tuotanto hyödynnetään uudessa kaasumootorivoimalaitoksessa. Voimalaitos toimitetaan leasing-periaatteella vuosina 2015 ja 2016.

Rahoitus

Jäsenkuntien perustamislainojen (1,2 miljardia) lisäksi HSY:llä on ulkopuolisista rahoituslaitoksista nostettua lainaa vuoden 2015 talousarvion mukaan 250,8 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2015 tulo-rahoitus ja investoinnit toteutuvat talousarviossa esitetyn suuruisina.

Kuntayhtymän tulo-rahoitus (vuosikate) ei riitä kattamaan suunniteltua investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 308 miljoonaa euroa. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella noin 108 miljoonalla eurolla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 451 miljoonaa euroa.

HSY:n omavaraisuusaste alenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2018 lopussa 23,2 %, kun se viimeisimmässä tilinpäätöksessä oli 25,0 %. Investointien pienentyessä jätehuollon omavaraisuusaste alkaa hiljalleen nousta kaikkina suunnitelmavuosina.

Tekninen lautakunta on 18.8.2015 § 7 esittänyt kaupunginhallitukselle lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018. Apulaiskaupunginjohtajan esitys on teknisen lautakunnan esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018:

”HSY:n alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman 2016–2018 valmistelussa on otettu huomioon pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän hyväksymät omistajaohjauksen tarkistetut tavoitteet. Tavoitteissa on esitetty tuottavuuden nousua vähintään 1,5 % / vuosi ja vesi- ja jätehuollon osalta pyritään vielä korkeampaan tuottavuuden nousuun. HSY:n sisäisten toimintojen arvioimisen lisäksi tuottavuutta nostavien toimenpiteiden tarkastelussa tulisi etsiä synergiaetuja yhdessä kaupunkien kanssa. Tämä voisi tarkoittaa yhteisten tai yhteiskäyttöisten sähköisten asiointi- tai suunnittelujärjestelmien kehittämistä. Vantaalla on siirrytty rakennuslupien käsittelyssä sähköiseen lupahakemusten vastaanottamiseen ja rakennushankkeiden lausuntokierrokset tehdään järjestelmän kautta. HSY:n liitoskohtalausunnat ovat mukana järjestelmässä. Tällä tavoitellaan tiedonkulun paranemista, lupaprosessin tehokkuutta ja nopeutta.

Verkkotieto- ja arkistojärjestelmien yhteiskäytön edistämällä voitaisiin saavuttaa sujuvuutta suunnitteluun. Investointien suunnittelussa yhteisellä paikkatietopohjaisella järjestelmällä saatettaisiin saada synergiaetuja kuntien ja HSY:n kesken. Yhteinen järjestelmä tai säännöllinen tiedonvaihto selkiyttäisivät suunniteltujen hankkeiden sijaintia ja aikataulutusta. Mahdollisten yhteisten järjestelmien olisi hyvä perustua olemassa oleviin tietokantoihin. HSY:n investointikohteiden sijoittumisesta ja hankkeiden ajoittumisesta toivotaan jatkuvaa ja avointa keskustelua jäsenkuntien kanssa, jotta mahdolliset synergiakohteet voidaan havaita ajoissa.

Vantaa toivoo, että hyvin sujunutta HSY:n ja jäsenkuntien yhteistoiminnan kehittämistä jatketaan edelleen kuntatekniikan yhteistyön puitesopimukseen täytäntöönpanoon liittyvien yksityiskohtaisten toimintatapasopimuksien hyväksymisen jälkeenkin.

Vesihuoltolain ja maankäyttö- ja rakennuslain muutokset ovat astuneet voimaan 1.9.2014 ja hulevesineuvotteluja HSY:n ja jäsenkuntien kesken käynnistetään. Lakimuutokset saattavat edellyttää

tarkistuksia nykykäytäntöihin sekä uusien menettelytapojen ja vastuiden sopimista jäsenkuntien kanssa. Vantaa pitää nykyisenkaltaista toimintamallia tehokkaana, taloudellisena ja tarkoituksenmukaisena. Koska asiasta ei ole toistaiseksi neuvoteltu HSY:n kanssa ja yhteisesti hyväksytyjä taloudellisia ja toiminnallisia selvityksiä ei ole laadittu, Vantaa ei ole omassa talousarvioesityksessään voinut ottaa huomioon ja varautua mitenkään lainsäädännön mahdollisiin vaikutuksiin kunnan ja vesihuoltolaitoksen välisiin kustannus- ja vastuujakoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 10 miljoonalla eurolla. Em. summa sisältää Piispankylän runkovesijohdon rakentamisen (n. 2 milj.€), jolla varmistetaan mm. Kivistön keskusta-alueen ja Katriinan sairaalan vesijohtoverkoston toimintavarmuus kaikissa tilanteissa.

Rakentamishjelmassa esitetyissä kohdekohtaisissa kustannuksissa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putki- ja kaivomateriaalien sekä muiden tarvikkeiden kustannuksia. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisikin ottaa vesihuoltotarvikkeiden hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle 1,22 miljoonalla eurolla.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2016–2018

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Hallitus

§ 69

12.06.2015

ALUSTAVA TTS 2016 - 2018 (JÄSENKUNNILLE LAUSUNTOJA VARTEN)

561/02.020.200.2000/2015

Hallitus § 69

Esittelijä
ValmistelijaToimitusjohtaja Raimo Inkinen
Talousjohtaja Pekka Hänninen, puh. (09) 1561 2209**Yleistä**

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Yhtymäkokous kehotti HSY:n hallitusta ottamaan toiminnassaan ja vuoden 2016 talousarvion valmistelussaan huomioon pääkaupunkiseudun koordinaatior ryhmän 20.2.2015 hyväksymät omistajaohjauksen tarkistettavat tavoitteet tälle valtuustokaudelle. Tavoitteet on huomioitu alustavan TTS:n valmistelussa:

- tuottavuuden nousun tulee olla vähintään 1,5 % / vuosi. Vesi- huollon osalta pyritään korkeampaan tuottavuuden nousuun,
- vesihuollon osalta tavoitteena tulee olla vesihuollon tariffien reaalisten hinnankorotusten hillitseminen tuottavuutta lisäävillä toimenpiteillä,
- investointien kokonaistaso on mitoitettava rahoituksellisesti kestävä tasolle,
- jätehuollon investoinnit on mitoitettava siten, että jätehuollon omavaraisuusaste kääntyy nousuun,
- peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020.

TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristön tila on parantunut,
- toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu,
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut,
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä ja
- tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot kätetään tulorahoituksella.

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa toimialojen ja tulosalueiden tavoitteista on koottu ympäristötavoitteet, jotka on yhdistetty HSY:n ympäristöryhmän valmistelemien kuntayhtymän yhteisten tavoitteiden kanssa HSY:n ympäristöohjelmaksi 2016. Alustavan TTS:n liitteenä esitettyihin strategian indikaattoreihin on päivitetty vuoden 2014 toteutumat.

Toiminta

Veden tuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,3 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 0,9 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2016 veden tuotannon arvioidaan olevan 90,0 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 72,2 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 136,1 miljoonaa m³.

Vuonna 2016 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 7,9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 261 000 tonnia. Lisäkasvua syntyy, kun kartongin keräys sekä sako- ja umpikaivolietteen siirtyvät vaiheittain HSY:n tuottamaksi palveluksi.

Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 216 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 255 000 tonnia, joista hyödynnettäviä jätteitä noin 200 000 tonnia, maa-aineksia 45 000 tonnia ja muita jätteitä 10 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2015 - 2017. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuonna 2016 HSY:n keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 770,5 htv, kun se vuonna 2015 suunnitelman mukaisesti on 780,7 htv. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

Käyttötalous

HSY:n toimintatulot vuonna 2016 ovat 350,6 miljoonaa euroa, 6,3 miljoonaa (1,8 %) enemmän talousarvioon 2015 verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesi- ja jätehuollossa 1,4 % inflaatiokorotus. Vesihuollossa on tämän lisäksi tehty 2,2 % reaalikorotus hintoihin, jätehuollossa reaalikorotusta ei tehdä.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat 1 % HSY:n toimintatuloista. Vuonna 2016 kuntaosuudet jäivät hieman edellisvuotta pienemmiksi. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Seutu- ja ympäristötiedon toimintamenoihin sisältyy myös osuus HSY:n yhteisistä kuluista.

HSY:n toimintamenot vuonna 2016 ovat 182,5 miljoonaa euroa, 2,7 miljoonaa (-1,5 %) vähemmän talousarvioon 2015 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävät kustannustason nousut, kuten sähkövero jätevedenpuhdistuksen omasta sähköntuotannosta. Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttaa lisäksi jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaihteellinen lopettaminen, jolla ei kuitenkaan ole tulosvaikutusta.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2016 on 169,9 miljoonaa (48,5 %), kun se talousarviossa 2015 on 160,7 miljoonaa (46,7 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 180,8 miljoonaa (51,5 %) vuonna 2018.

Nettorahoituskulut ovat vuonna 2016 yhteensä 68,1 miljoonaa euroa, joka on 1,0 miljoonaa talousarviota 2015 vähemmän. Vaikka vieraan pääoman määrä kasvaa talousarviovuonna, rahoituskuluihin tämä ei heijastu yhtä voimakkaana nousuna korkotason pysyessä edelleen matalalla tasolla. Lisäksi vuonna 2016 rahoitustuottoihin on budjetoitu yhteensä 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2016 vuosikate on 101,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 195,2 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 308 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2016 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +5,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivaruksen purkamisesta aiheutuvien tilinpäätöskirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +5,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään vesihuollon investointistrategiaan sekä investointiohjelmaan 2015 - 2024 ja jätehuollon investointiohjelmaan 2015 - 2024. Taloussuunnitelmassa on huomioitu suunnitelmakaudelle siirtyneet investoinnit sekä yhtymäkokouksen 19.12.2014 hyväksymän Blominmäen jätevedenpuhdistamon päivitetyn hankesuunnitelman mukainen kustannusten nousu. Lisäksi TTS:ssä on huomioitu 29.5.2015 hyväksytty uusi Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen yleissuunnitelma.

Vuonna 2016 investoinnit ovat yhteensä 168,2 miljoonaa euroa, josta 153,4 miljoonaa on vesihuollon ja 12,8 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Vesihuollossa toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 97,1 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari ja Kalasatama Helsingissä sekä Kivistön alue Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Kolmperässä Espoossa.

Vedenhankinnan- ja puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 22,4 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Vanhankaupungin ja Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 166,5 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat runkojohdohankkeita, kuten Kivistön alueen linjat (10 km) ja Länsi-Espoon runkovesijohto (14 km). Merkittävimmät viemärointijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat pääviemärihankkeita, kuten Länsi-Vantaan ja Koillis-Espoon viemärointi (15 km) sekä Mäntymäki-Vallila tunneli (2,7 km).

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2016 - 2018 ovat yhteensä 189,9 milj. euroa. Osakokonaisuuden merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamo, jonka rakentamiseen on suunnitelmakaudella varattu 173,4 milj. euroa.

Jätehuollon investointiohjelman mukaisesti Sortti-asemaverkosto laajentuu suunnitelmakaudella Kirkkonummelle, jonne rakennettavan Sortti-aseman rakentaminen ajoittuu vuosille 2016 - 2017. Kirkkonummen Sortti-aseman hankesuunnitelma tuodaan käsiteltäväksi HSY:n hallitukseen elokuussa 2015.

Jätehuollon viime vuosien merkittävin yksittäinen investointihanke on Ämmäsuolle vuonna 2015 valmistuva biokaasulaitos. Biokaasu hyödynnetään uudessa kaasumoottorivoimalaitoksessa leasing-vaihtoehtojen mukaisesti siten, että syntyvä energia hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla KL-preemion saavuttamiseksi. Leasing-voimalan toimitus ajoittuu vuosille 2015 ja 2016.

Rahoitus

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua lainaa vuoden 2015 talousarvion mukaan 250,8 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2015 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat talousarviossa esitetyn mukaisina.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 308 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 108 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 451 miljoonaa euroa.

Lähivuosien erittäin suurista investointimenoista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2018 lopussa arvioidut 23,2 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 25,0 %. Jätehuollon omavaraisuusaste alkaa kuitenkin hiljalleen nousta kaikkina suunnitelmavuosina investointien pienetessä.

Ehdotus (RI)

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkeja antamaan 28.8.2015 mennessä lausuntonsa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016 - 2018.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen.

Liite

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 - 2018

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSY:n kirjaamossa 6.7.2015.

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä, kesäkuun 17. päivänä 2015

Jaana Heidenstrauch
hallintosihteeri

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 - 2018

HSY:n hallitus 12.6.2015

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Lisätietoja

Pekka Hänninen, puhelin (09) 1561 2209
pekka.hanninen@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY
Kansikuva: HSY

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Organisaatio	3
3	Strategiset päämäärät ja niistä johdetut TTS-tavoitteet	4
4	Talous	7
4.1	Tuloslaskelma	7
4.2	Investoinnit	11
4.3	Rahoitus	11
5	Henkilöstö	13
5.1	Tavoitteet.....	13
5.2	Henkilöstömäärän kehittyminen	14
6	Ympäristöohjelma	15
7	Toimialakohtaiset erittelyt	19
7.1	Vesihuolto.....	19
7.1.1	Tavoitteet	19
7.1.2	Toiminta	21
7.1.3	Talous	25
7.2	Jätehuolto.....	30
7.2.1	Tavoitteet	30
7.2.2	Toiminta	32
7.2.3	Talous	36
7.3	Seutu- ja ympäristötieto	42
7.3.1	Tavoitteet	42
7.3.2	Toiminta	43
7.3.3	Talous	45
7.4	Asiakaspalvelu	46
7.4.1	Tavoitteet	46
7.4.2	Toiminta	46
7.4.3	Talous	48
7.5	Tukipalvelut	49
7.5.1	Tavoitteet	49
7.5.2	Toiminta	50
7.5.3	Talous	51
7.6	Johto, ohjaus ja kehittäminen.....	52
7.6.1	Tavoitteet	52
7.6.2	Toiminta	53
7.6.3	Talous	55
	Liite 1: Strategian indikaattorit	56

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020. Tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristön tila on parantunut.
- Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu.
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut.
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä.
- Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella.

Yleisenä kustannustason muutoksena on käytetty 1,4 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2016 hintatasossa.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesi- ja jätehuollon taksoissa ja maksuissa 1,4 % inflaatiokorotus. Vesihuollossa on tämän lisäksi tehty 2,2 % reaalikorotus hintoihin, jätehuollossa reaalikorotusta ei tehdä.

Talousarvion- ja suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen $\geq 1,5$ % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

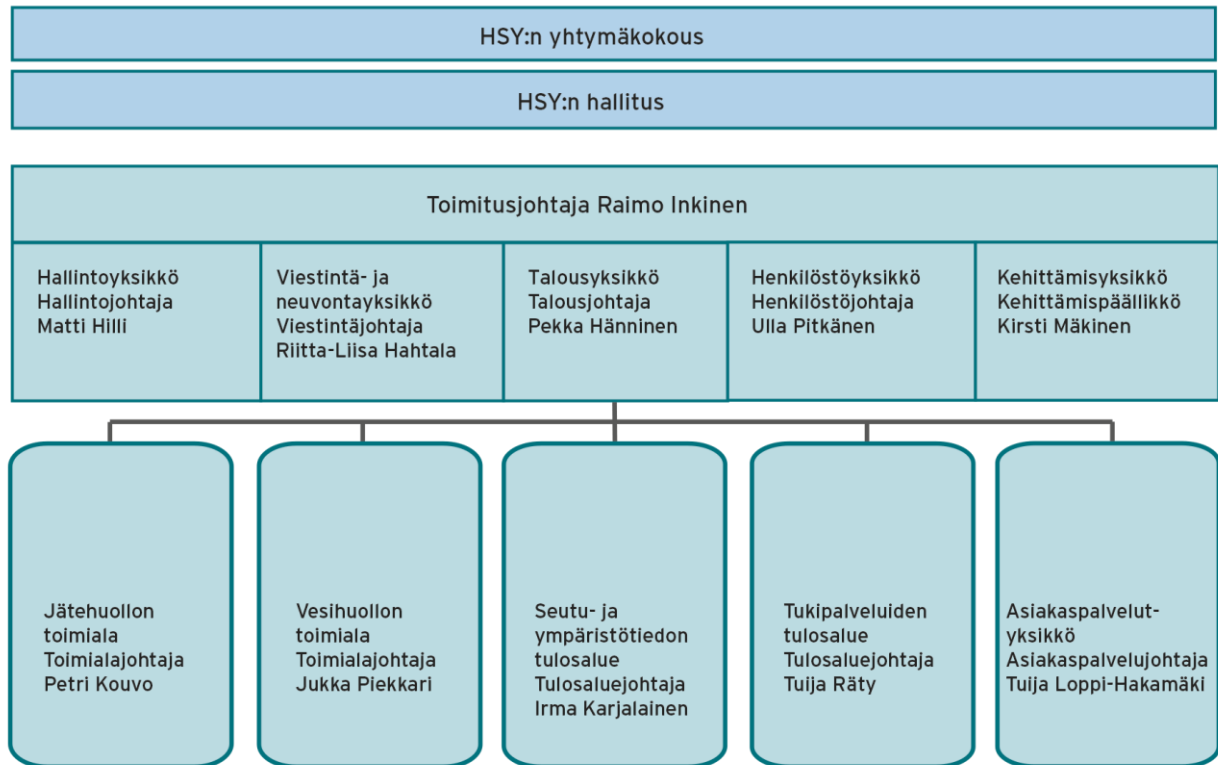
Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään vesihuollon investointistrategiaan sekä investointiohjelmaan 2015 - 2024 ja jätehuollon investointiohjelmaan 2015 - 2024. Taloussuunnitelmassa on huomioitu suunnitelmakaudelle siirtyneet investoinnit sekä yhtymäkokouksen 19.12.2014 hyväksymän Blominmäen jätevedenpuhdistamon päivitetyn hankesuunnitelman mukainen kustannusten nousu.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. **Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016 - 2018 pyydetään 28.8.2015 mennessä.**

2 Organisaatio

HSY:n organisaatio 1.1.2016

3 Strategiset päämäärät ja niistä johdetut TTS-tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020.

HSY:n strategia 2020

Visio 2020	Strategiset päämäärät (vaikutukset)	Mahdollistajat
Vastuulliset, tehokkaat ja kehittyvät vesihuolto-, jätehuolto- ja seututietopalvelut kasvavan väestön tarpeisiin, asukkaiden ja ympäristön parhaaksi.	1. Ympäristön tila on parantunut 2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu 3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut 4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä 5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö 7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri 8. HSY:n yhteisökuva on hyvä 9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani
Toiminta-ajatus		
Puhtaasti parempaa palvelua – vastaamme pääkaupunkiseudun vesi- ja jätehuollosta sekä seutu- ja ilmastotiedosta		
Arvot		
Avoimesti – Oikeudenmukaisesti – Palveluhenkisesti - Vastuullisesti		

Suunnitelmakauden 2016 - 2018 tavoitteet ja strategiset hankkeet

Strateginen päämäärä	TTS 2016 - 2018 tavoite
Ympäristön tila on parantunut	Jäteveden puhdistuksen fosforikuorma ei kasva ja typpikuorma pienenee 2 % vuoden 2012 tasosta.
	Sekaviemäröidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä pienenee vuoden 2013 tasosta.
	HSY:n oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 6 % vuoden 2013 tasosta.
	Pääkaupunkiseudun päästöt vähenevät ilmastostrategian mukaisesti 10 % vuoden 1990 tasosta.
	Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas ja sekajätteiden määrä/kotitalous pienenevät.
	Kotitalouksien sekajätteen energiahyötykäyttöaste nousee yli 30 %:iin ja samalla myös materiaalihyötykäyttöaste kasvaa. Lasin, metallin ja kuitupakkausten määrä sekajätteessä pienenee.
Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Jätevedenpuhdistuksen tavoitteet saavutetaan puhdistamoiden kuormituksen kasvusta huolimatta.
	Jätehuollon tyhjennysvarmuus paranee edelleen ja saavuttaa 97 %:n tason.
	Ilmanlaadun mittauksissa saavutetaan pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettu 98 %:n ajallinen kattavuus.
	Viemäritukosten määrä laskee alle 70 kappaleeseen vuodessa.
	Verkon saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu siten, että vedenjakelun keskeytysten aika lyhenee vaikka saneerausinvestointien määrä ei kasva.

Strateginen päämäärä	TTS 2016 - 2018 tavoite
HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Asukkaiden kokemus juomaveden laadusta säilyy hyvänä ja tyytyväisyys jätehuollon palveluihin paranee edelleen.
	Asiakasryhmäkohtaisia palvelukonsepteja otetaan käyttöön ja asiakaskohderyhmät ovat mukana palvelujen kehittämistyössä.
	Sähköisten asiointipalvelujen käyttö lisääntyy merkittävästi siten, että puolet vesimittarin lukemailmoituksista ja jätepalvelutilauksista tehdään sähköisesti.
	Asiakastytytyväisyyskyselyllä mitattu asukkaiden arvio HSY:n kokonaisuunnistumisesta paranee edelleen.
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	Omassa toiminnassa kulutettu energiamäärä pienenee edelleen ja HSY:n tuottaman ja ostaman uusiutuvan energian määrä on vähintään yhtä suuri kuin käytetyn energian määrä.
	Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa laajenee koskemaan myös HSY:n palvelu- ja laitehankintoja.
	Oman toiminnan materiaalivirtojen järjestelmällinen seuranta aloitetaan. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskus aloittaa toimintansa ja se vaikuttaa myönteisesti alueen materiaalivirtojen hyödyntämiseen.
	HSY:n avoimen datan suunnitelman mukaisesti lisää tietoja avataan muiden toimijoiden hyödynnettäväksi
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon toimintamenot/asukas ja jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätämäärä laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.
	Hallinnon ja keskitetyt tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintamenoista 10 %:iin.
	Vesihuollon investointien tulorahoitus noudattaa 3/2015 päivitettyä talousmallia. Jätehuollon keskimääräinen investointien tulorahoitus on TTS-kaudella 100 %:n tasolla.
	Vesi- ja jätetaksoja korotetaan reaalisesti korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti.
Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolojen määrä vähenee.
	Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä ja muutostyöstä kehittyy positiiviseen suuntaan. Henkilöstösuunnitelma tukee päätöksentekoa määrällisen suunnittelun lisäksi myös siinä, että osaaminen kehittyy vastaamaan HSY:n tarpeita.
	Henkilöstön tyytyväisyys palkitsemiseen nousee lähelle vertailuryhmän tasoa.
Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.
	Henkilöstön kokemus esimiestyön laadusta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.
HSY:n yhteisökuva on hyvä	Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät edelleen sekä asukkaiden että muiden asiakkaiden ja sidosryhmien piirissä.
	Positiivisen medianäkyvyyden osuus suhteessa negatiiviseen nousee.
	Sisäistä yhteisökuvaa mittaava henkilöstön kokemus sitoutuneisuudesta HSY:hyn paranee.
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdosta kasvaa.
	Innovatiivisuutta hankinnoissa ja sopimuksissa edistetään tiivistämällä yhteistyötä toimittajien kanssa ja selvittämällä eurooppalaisten vastaavien toimijoiden innovatiivisia ratkaisuja.
	Ympäristövastuu hankinnoissa arvioidaan ja todennetaan systemaattisesti. Määritellään keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristövastuudikaattorit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.
	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Seudullinen vedentuotannon ja jakelun varmistaminen ja tehostaminen	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita.
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon.
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta muodostuu monipuolisia jäte- ja muiden materiaalivirtojen käsittelyyn ja jalostamiseen keskittyvä energiatehokas Ekoteollisuuskeskus joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja tarjoaa alustan yritysysteistyölle (Teolliset symbioosit) samalla, kun alue edelleen tuottaa kunnan vastuulle säädetyt jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.
Ämmässuon biojätteenkäsittelyn lopputuotteiden materiaali- ja energiatehokkuuden optimointi	Selvitetään ja käyttöön otetaan kokonaistaloudellisin ratkaisu alueen käsittelyprosesseissa syntyville biomassalle, joka optimoi ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen, korkealaatuisten multatuotteiden valmistuksen.
Resurssiviisas pääkaupunkiseutu -hanke (REPA)	REPA -hanke toteuttaa Tekesin hallinnoimaa Innovatiiviset kaupungit -ohjelmaa (2014 - 2020) edistämällä materiaali- ja energiatehokkuutta sekä terveellistä kaupunkiympäristöä HSY:n investoinneissa ja palveluissa.

Talousarviovuodelle 2016 asetetut tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat esitetty toimiala/tulosalue/yksikkökohtaisten esitysten yhteydessä.

4 Talous

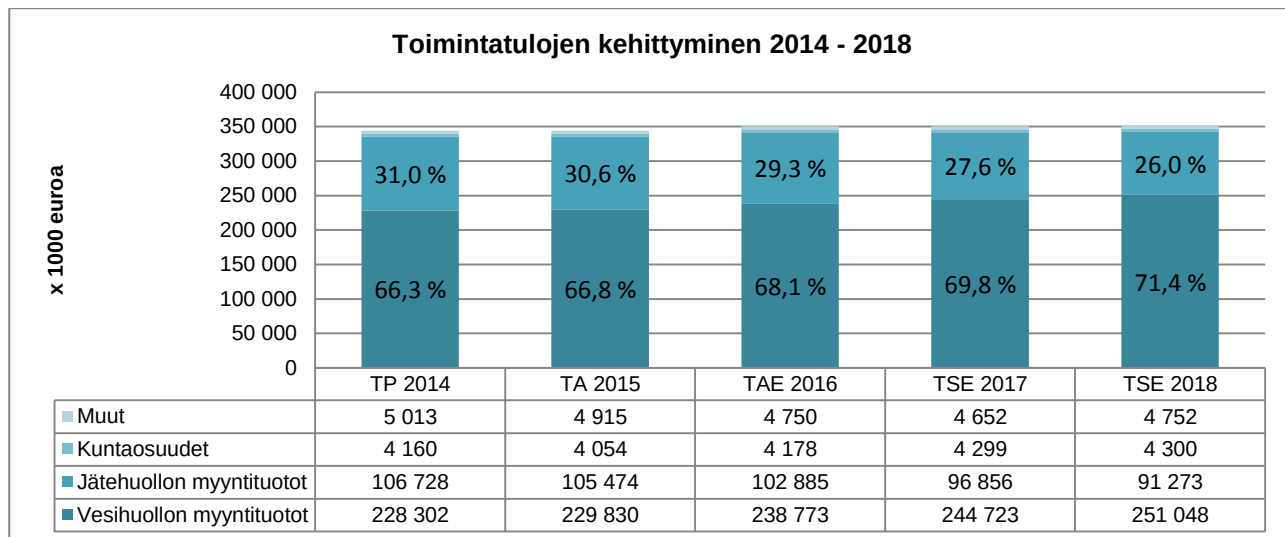
4.1 Tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	344 202	344 273	350 586	350 530	351 373	1,8 %
Myyntituotot	335 403	335 649	341 943	341 879	342 621	1,9 %
Kuntaosuudet	4 160	4 054	4 178	4 299	4 300	3,0 %
Muut tuotot	4 639	4 570	4 465	4 352	4 452	-2,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 779	1 655	1 800	1 800	1 800	8,8 %
TOIMINTAMENOT	-178 651	-185 199	-182 556	-177 210	-172 410	-1,4 %
Henkilöstömenot	-42 354	-42 742	-43 020	-43 020	-43 020	0,7 %
Palvelujen ostot	-94 845	-102 140	-99 246	-93 089	-88 109	-2,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 411	-29 433	-29 368	-29 935	-30 075	-0,2 %
Muut toimintakulut	-14 041	-10 885	-10 922	-11 166	-11 206	0,3 %
TOIMINTAKATE	167 331	160 729	169 910	175 198	180 841	5,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-67 169	-69 118	-68 133	-70 372	-73 483	-1,4 %
VUOSIKATE	100 162	91 611	101 777	104 826	107 358	11,1 %
POISTOT	-87 717	-90 274	-96 179	-101 025	-106 097	6,5 %
TILIKAUDEN TULOS	12 444	1 338	5 598	3 801	1 261	318,4 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	733	834	614	592	592	-26,4 %
TULOVEROT	-817	-220	-350	-242	-61	58,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	12 361	1 951	5 862	4 151	1 792	200,4 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	194,6 %	187,6 %	194,0 %	199,8 %	206,0 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	63,2 %	57,8 %	64,2 %	66,1 %	67,7 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulo-rahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulo-rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

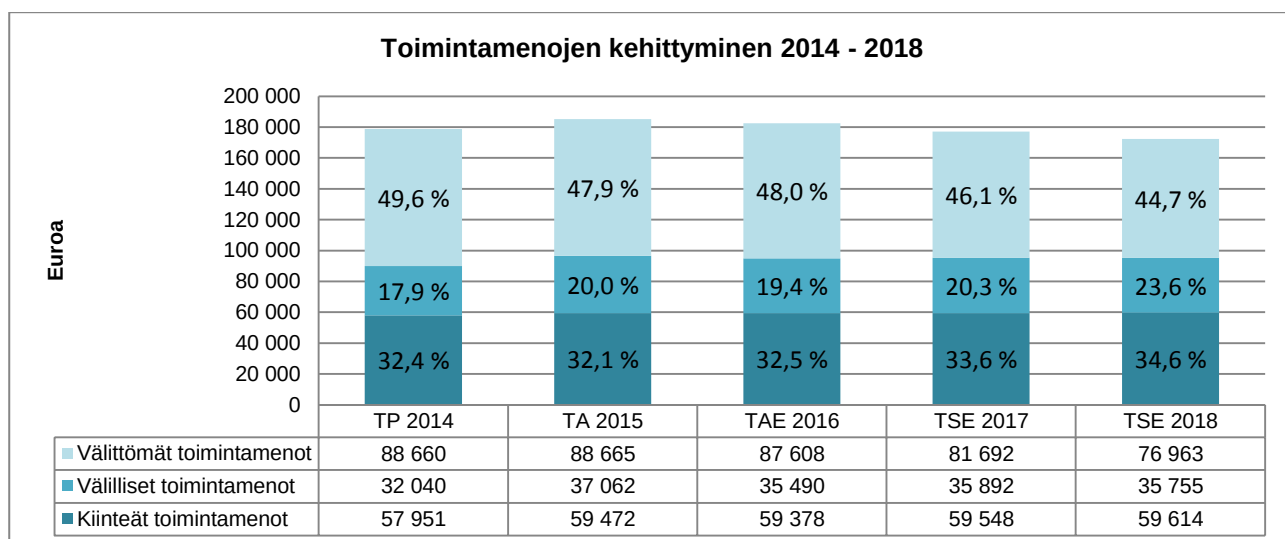
Toimintatuotot

HSY:n toimintatuotot vuonna 2016 ovat 350,6 miljoonaa euroa, 6,3 miljoonaa (1,8 %) enemmän talousarvioon 2015 verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesi- ja jätehuollossa 1,4 % inflaatiokorotus. Vesihuollossa on tämän lisäksi tehty 2,2 % reaalikorotus hintoihin, jätehuollossa reaalikorotusta ei tehdä.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2016 ovat 182,5 miljoonaa euroa, 2,7 miljoonaa (-1,5 %) vähemmän talousarvioon 2015 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävät kustannustason nousut, kuten sähkövero jätevedenpuhdistuksen omasta sähköntuotannosta. Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttaa lisäksi jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen, jolla ei kuitenkaan ole tulosvaikutusta.

Välittömiä toimintamenoja ovat toimintavolyymeista riippuvat menot, kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostot, veden- ja jäteveden puhdistukseen liittyvät energia- ja kemikaalikulut, raakavesi jne. Välillisiä menoja ovat mm. erilaiset asiantuntija- ja muut ei-tuotannolliset palvelut, joiden määrään voidaan vaikuttaa talousarviovuoden aikana. Kiinteät toimintamenot ovat mm. kiinteistöjen vastikkeet ja vuokrat sekä pitkiin sopimuksiin sidotut menot, kuten tietojärjestelmien ylläpito- ja vuosimaksut yms.

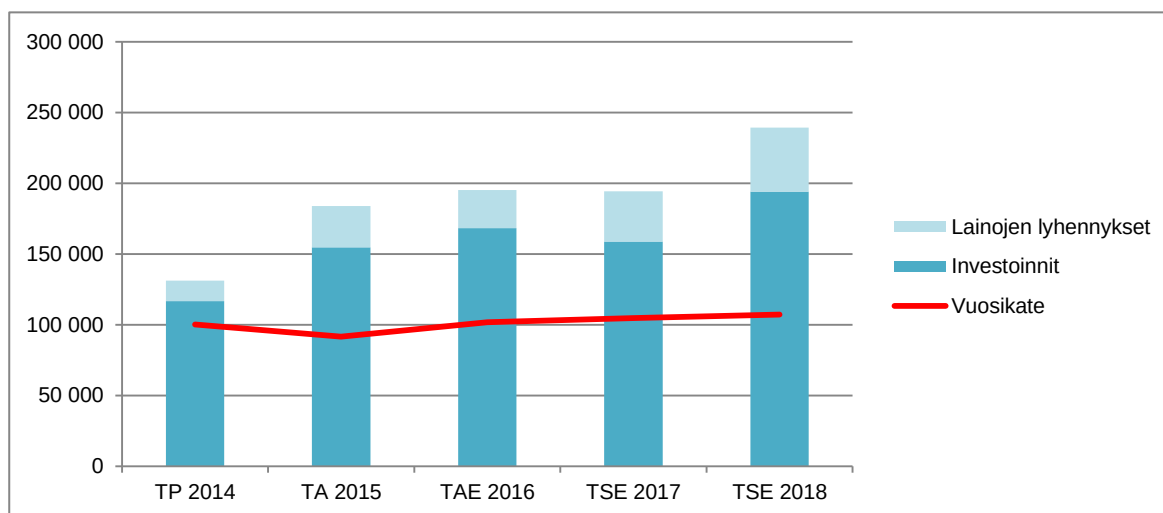
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2016 on 169,9 miljoonaa (48,5 %), kun se talousarviossa 2015 on 160,7 miljoonaa (46,7 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 180,8 miljoonaa (51,5 %) vuonna 2018.

Nettorahoituskulut ovat vuonna 2016 yhteensä 68,1 miljoonaa euroa, joka on 1,0 miljoonaa talousarviota 2015 vähemmän. Vaikka vieraan pääoman määrä kasvaa talousarviovuonna, rahoituskuluihin tämä ei heijastu yhtä voimakkaana nousuna korkotason pysyessä edelleen matalalla tasolla. Lisäksi vuonna 2016 rahoitustuottoihin on budjetoitu yhteensä 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2016 vuosikate on 101,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 195,2 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 308 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Tilikauden tulos vuonna 2016 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +5,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten purkamisesta aiheutuvien tilinpäätöskirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +5,9 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien virallisen asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2014 mukaisesti).

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
Kuntaosuudet						
Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	4 160	3 951	3 945	4 066	4 067	-0,1 %
Ilmastoinfon toimintaan	0	408	408	408	408	0,0 %
Kuntaosuudet yhteensä	4 160	4 359	4 353	4 474	4 475	-0,1 %
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys		-304	-75	-75	-75	
Laskutettavat kuntaosuudet	4 160	4 054	4 278	4 399	4 400	5,5 %
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	Maksuosuus	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	
Helsinki	50,0 %	2 027	2 139	2 199	2 200	
Espoo	27,3 %	1 108	1 169	1 202	1 202	
Vantaa	21,7 %	879	927	954	954	
Kauniainen	1,0 %	41	43	44	44	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Viestintä- ja neuvontayksikköön kuuluvan ilmastoinfon toiminnasta yhteistyötahoilta laskutettujen osuuksien jälkeen loput toimintakuluista katetaan HSY:n ja jäsenkuntien välisen sopimuksen mukaisesti kuntaosuuksilla. Vuonna 2014 tämä osuus on sisältynyt osin seutu- ja ympäristötiedon kuntaosuuteen.

HSY:tä edeltävältä ajalta seutu- ja ympäristötiedon ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä on aiempina vuosina hyvitetty laatimalla budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia ole laskutettu täysimääräisinä. Talousarviossa 2015 arvioitiin, että ylijäämät on hyvitetty täysimääräisesti 2015 loppuun mennessä, mutta tulosalueen tilinpäätöksen 2014 ennakoitua paremmasta tuloksesta johtuen ylijäämää jää vuoden 2015 tulosenrusteen huomiodien käytettäväksi yhteensä 226 tuhatta euroa. Määrä on kohdistettu täysimääräisesti tasaisesti suunnitelmakaudelle (75 teur/vuosi) kuntaosuuksia vähentäväksi.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligation tuottoon lisättynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. Taloussuunnitelmaa laadittaessa 10 vuoden sarjaobligatioiden tuotto on viimeisen kahden vuoden ajan pysynyt alle 2 %:in, eikä merkittävää nousua ole ennakoitavissa, jonka vuoksi laskennassa on käytetty vähimmäiskorkoa.

x 1 000 euroa	Lainaosuus	Korko-%	TAE 2015
Helsinki	686 744	5,30 %	36 397
Espoo	262 089	5,30 %	13 891
Vantaa	234 783	5,30 %	12 443
Kauniainen	4 386	5,30 %	232
Yhteensä	1 188 002		62 964

4.2 Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
Vesihuollon investoinnit	93 039	133 590	153 425	145 100	182 200	14,8 %
Jätehuollon investoinnit	22 578	18 625	12 785	12 865	11 285	-31,4 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	212	470	210	210	210	-55,3 %
Asiakaspalvelun investoinnit	309	850	710	200	100	-16,5 %
Tukipalvelujen investoinnit	345	820	755	210	160	-7,9 %
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	307	440	354	124	80	-19,5 %
Investoinnit yhteensä	116 790	154 795	168 239	158 709	194 035	8,7 %

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään vesihuollon investointistrategiaan sekä investointiohjelmaan 2015 - 2024 ja jätehuollon investointiohjelmaan 2015 - 2024. Taloussuunnitelmassa on huomioitu suunnitelmakaudelle siirtyneet investoinnit sekä yhtymäkokouksen 19.12.2014 hyväksymän Blominmäen jätevedenpuhdistamon päivitetyn hankesuunnitelman mukainen kustannusten nousu. Lisäksi TTS:ssä on huomioitu 29.5.2015 hyväksytty uusi Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen yleissuunnitelma.

Vuosina 2014 - 2018 keskimääräinen investointitaso on 158,5 miljoonaa euroa vuodessa. Investointien tarkempi sisältö on eritelty toimialakohtaisten esitysten yhteydessä.

4.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Tulorahoitus					
Vuosikate	100 162	91 611	101 777	104 826	107 358
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 327	-341	-471	-363	-182
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-117 631	-155 905	-168 914	-159 609	-194 935
Rahoitusosuudet investointimenoihin	839	1 110	675	900	900
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 956	-63 525	-66 933	-54 246	-86 859
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	93 250	84 500	89 700	133 600
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 373	-29 044	-26 914	-35 624	-45 360
Lyhytaikaisten lainojen muutos	35 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	9 578	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-23 180	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	27 025	64 206	57 586	54 076	88 240
Rahavarojen muutos	9 069	681	-9 347	-170	1 380
Rahavarat 31.12.	10 337	11 018	1 671	1 501	2 881
Rahavarat 1.1.	1 268	10 337	11 018	1 671	1 501
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Investointien tulorahoitus %	85,8 %	59,2 %	60,5 %	66,0 %	55,3 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	76,4 %	49,8 %	52,2 %	53,9 %	44,8 %
Lainanhoitokate	1,99	1,63	1,80	1,66	1,53
Kassan riittävyys (pv)	9,9	9,2	1,6	1,5	2,6

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua lainaa vuoden 2015 talousarvion mukaan 250,8 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2015 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat talousarviossa esitetyn mukaisina.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 308 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 108 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 451 miljoonaa euroa.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 053 416	2 113 603	2 189 998	2 247 682	2 335 620
Oma pääoma	521 449	517 681	529 262	533 413	535 205
Pitkäaikainen vieraspääoma (korollinen)	1 425 059	1 438 805	1 496 391	1 550 467	1 638 707
- lainat jäsenkunnilta	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 188 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	237 057	250 803	308 389	362 465	450 704
Omavaraisuusaste	25,0 %	24,9 %	24,5 %	24,1 %	23,2 %

Lähivuosien erittäin suurista investointimenoista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2018 lopussa arvioidut 23,2 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 25,0 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

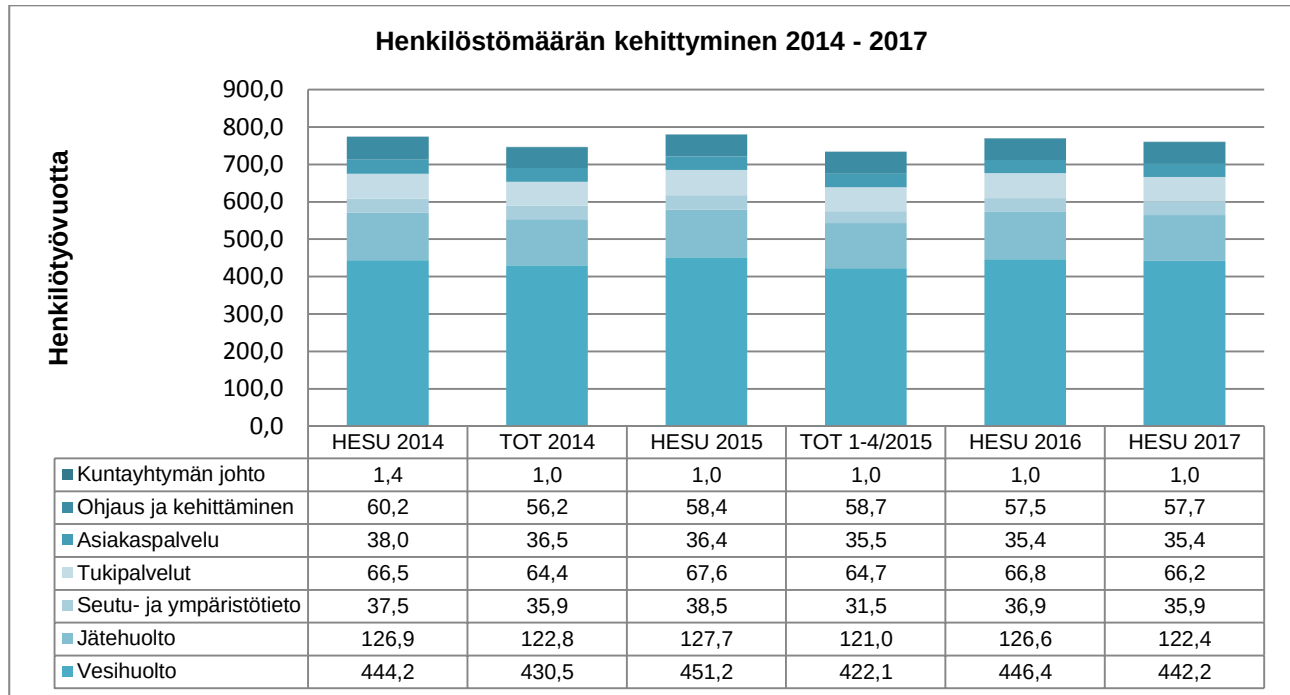
5 Henkilöstö

5.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolojen määrä vähenee.	Henkilöstön työhyvinvointi lisääntyy siten, että sairauspoissaolojen määrä vähenee vuoden 2014 tasosta (13,56 pv/palvelussuhdevuosi) 13 päivään/ palvelussuhdevuosi	Esimiesten aktiivisuus työkykyyn ja työssä selviytymiseen liittyvien haasteiden puheeksiotossa sekä yhteistyössä työterveyshuollon ja HR:n kanssa. Työhyvinvointiohjelma päivitetään huomioiden työolojen riskien arvioinnin tulokset. Työhyvinvointiohjelmaa hyödynnetään esimieskoulutuksissa sekä toiminnan suunnittelussa.
		Vuonna 2015 käynnistyneet työolojen riskien arvioinnit (hyödyntäen henkilöstökyselyn tuloksia) terveyden ja turvallisuuden haittojen ja vaarojen tunnistamiseksi on toteutettu ja toimenpiteet työolojen ja henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseksi on suunniteltu 100 %. Suunnitelmiin kirjattujen toimenpiteiden toteutusaste loppuvuonna 2016 on vähintään 80 %.	Esimiehet vastaavat työolojen riskien arviointien toteutuksesta ja toimenpiteiden toteutuksesta. Johto seuraa ja kannustaa.
	Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämistä ja muutostyöstä kehittyä positiiviseen suuntaan. Henkilöstösuunnitelma tukee päätöksentekoa määrällisen suunnittelun lisäksi myös siinä, että osaaminen kehittyä vastaamaan HSY:n tarpeita.	Henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet on kuvattu koulutussuunnitelmassa. Koulutussuunnitelman tekemisessä on hyödynnetty käytyjä kehityskeskusteluita.	Päivitetään HSY:n yleinen koulutussuunnitelma.
	Henkilöstön tyytyväisyys palkitsemiseen nousee lähelle vertailuryhmän tasoa.	Vuonna 2015 määritelty strategialähtöinen palkitsemisjärjestelmä on otettu käyttöön ja sen toimivuutta seurataan. Palkitsemisjärjestelmässä määritellään, mihin palkkataso on kytketty, miten palkka-kehityksestä huolehditaan, ketkä vastaavat ja päättävät mistäkin sekä miten järjestelmän toteutumista seurataan ja arvioidaan.	Palkitsemisjärjestelmän toteutumista seurataan ja arvioidaan sen toimivuutta vuonna 2015 määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.
Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Työhyvinvointiohjelmaan kirjatut johtamisen periaatteet on otettu aktiivisesti käyttöön.	Johto vie johtamisen ja esimiestyön kehittämisen käytäntöön ja tuloskortteihin. Johtamisen periaatteet ovat mukana esimieskoulutuksissa.
		Esimiesten osaaminen kehittyä henkilöstön ja toiminnan johtamisessa. Esimiehet osallistuvat HSY:n esimiesten osaamispolun koulutuksiin vähintään 70 %:sti ja tyytyväisyys koulutussisältöihin on vähintään tasolla 3,5 (1-5).	Johto kannustaa ja velvoittaa HSY:n järjestämiin esimiesten osaamispolun koulutuksiin. HR seuraa koulutustyytyväisyyttä.
	Henkilöstön kokemus esimiestyön laadusta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen ja esimiestyön laatuun paranee. Kehityskeskustelut käydään 100 %:sti.	Esimiehet käyvät kehityskeskustelut ja panostavat niiden laatuun. Kehityskeskustelujen käymiseen esimiesvalmennukset. Laaditaan ohjeet kehityskeskustelun käymiseen.

5.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2015 - 2017. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuonna 2016 HSY:n keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 770,5 htv, kun se vuonna 2015 suunnitelman mukaisesti on 780,7 htv. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma on koko vuoden keskimääräinen henkilöstömäärä, joka sisältää kaikki palkalliset työsuhteet ml. kesätyöntekijät, palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut lyhyet palkalliset työsuhteet.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

6 Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma perustuu HSY:n strategiaan ja sen kolmeen päämäärään:

- Ympäristön tila on parantunut.
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa ja sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä.
- HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani.

Näihin kolmeen päämäärään liittyvät TTS:n hankkeet ja tavoitteet (ympäristötavoitteet) muodostavat HSY:n ympäristöohjelman vuodelle 2016.

HSY:n yhteiset TTS-kauden ympäristötavoitteet ovat oman toiminnan kasvihuonekaasujen vähentäminen sekä omassa toiminnassa kulutetun energiamäärän pienentäminen ja uusiutuvan energian tuotanto. Näihin liittyvät TA-tavoitteet ja toimenpiteet esitetään ainoastaan tässä kappaleessa. Ympäristöohjelman kokonaisuuteen kuuluu myös yhteinen ekotukitoiminta, Itämeri-haaste ja kestävän kehityksen sitoumus. Ympäristöohjelma sisältää myös toimialojen ja tulosalueiden hankkeet ja ympäristötavoitteet. Ne on esitetty sekä tässä kappaleessa että asianomaisen toimialan/tulosalueen yhteydessä.

Hankkeet

Strateginen hanke	Kuvaus hankkeesta	TA2016 tavoite
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon.	Laitoslouhinnoista tehty 50 %
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta muodostuu monipuolisia jäte- ja muiden materiaalivirtojen käsittelyyn ja jalostamiseen keskittyvä energiatehokas Ekoteollisuuskeskus joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja tarjoaa alustan yritys yhteistyölle (Teolliset symbioosit) samalla, kun alue edelleen tuottaa kunnan vastuulle säädetyt jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.	Selvitetään yritys yhteistyöhön liittyvät toiminta- ja sopimusmallit ja tehdään Ekomoon liittyvät ensimmäiset yhteistyösopimukset kumppanuusyritysten kanssa.
Ämmässuon biojätteenkäsittelyn lopputuotteiden materiaali- ja energiatehokkuuden optimointi	Selvitetään ja käyttöön otetaan kokonaistaloudellisin ratkaisu alueen käsittelyprosesseissa syntyville biomassalle, joka optimoi ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen, korkealaatuisten multatuotteiden valmistuksen.	Uuden biojätteenkäsittelylaitoksen lopputuotteiden hyödyntämisen tarkastelut ovat tehty ja päätetty jatkotoimenpiteistä.
Resurssiviisas pääkaupunkiseutu -hanke (REPA)	REPA -hanke toteuttaa Tekesin hallinnoimaa Innovatiiviset kaupungit -ohjelmaa (2014 - 2020) edistämällä materiaali- ja energiatehokkuutta sekä terveellistä kaupunkiympäristöä HSY:n investoinneissa ja palveluissa.	Ensimmäisen vaiheen projektit ovat toteutusvaiheessa ja pilotointeja on käynnistetty. Laaditaan seuraavan vaiheen (2017 - 2018) projektisuunnitelmat.

Ympäristötavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Ympäristön tila on parantunut	Jäteveden puhdistuksen fosforikuorma ei kasva ja typpikuorma pienenee 2 % vuoden 2012 tasosta.	P 38 tn/v N 1200 tn/v	Viikinmäen 9. linjan toiminnan optimointi, rejektiveden erilliskäsittelyn koeajot ja selvitystyöt, fosforinpoistoon kiekkosuodatuksen esisuunnittelu
	Sekaviemäroidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä pienenee vuoden 2013 tasosta.	Määrä ei kasva lähtötasosta	Viemäriverkostomallin rakentaminen ja kalibrointi. Ratkaisumallien selvittäminen saneerausten yhteydessä. Tulvaluukkujen rakentamista jatketaan.
	HSY:n oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 6 % vuoden 2013 tasosta.	Vähennetään jätteenkäsittelyn khk-päästöjä	Jätteenkäsittelyn strategiset hankkeet
		Jätevedenpuhdistuksen typpioksiduulipäästöjen vähentäminen pitkällä aikavälillä	Selvitetään aktiivilieteprosessin säätömahdollisuuksia typpioksiduulipäästöjen vähentämiseksi.
	Pääkaupunkiseudun päästöt vähenevät ilmastostrategian mukaisesti 10 % vuoden 1990 tasosta.	Edistetään mm. rakennusten energiatehokkuuden parantamista ja uusiutuvan energian käyttöönottoa avoimen tietopohjan avulla	Toteutetaan pääkaupunkiseudulle avoimeen dataan pohjautuva vähähiilisyttä edistävä ympäristö- ja paikkatietopalvelu (IlmastoAtlas), mikäli tähän saadaan hankerahoitus.
		Kehitetään ja konseptoidaan kaupunkien valitsemia asemanseutuja Low Carbon District- alueina	Laaditaan valittujen asemanseutujen vähähiilietiekartat, viedään tiekartat käytäntöön ja pilotoidaan uusia toimintamalleja, mikäli tähän saadaan hankerahoitus.
		Edistetään tiedon tuotannolla Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen kehittämistä vähäpäästöisiin valintoihin ohjaavaksi	Kehitetään MAL-seurannan tiedontuotantoa uuden aiesopimuksen pohjalta ja tuotetaan Helsingin seudun asuntoraportti, jossa painotetaan energia- ja ilmastonäkökohtia.
		Tuetaan pks-kaupunkeja toimenpiteissä, joilla ne vähentävät ilmansaasteille altistumista ja niiden aiheuttamia terveyshaittoja	Selvitetään tehokkaita toimenpiteitä pks-kaupunkien ilmansuojelusuunnitelmaa ja ympäristöohjelmia varten
	Verkoston pumpattu vesimäärä/asukas pienenee 1,5 % vuodessa ja sekajätteiden määrä/kotitalous 0,5 % vuodessa	Verkoston pumpattu vesimäärä 217 l/as/pv	Seurantatiedon tuottaminen.
			Älykäs paineenhallinta (paineenkorotus ja paineenalennus) otetaan osaksi uusien kohteiden suunnittelua ja nykyisten kohteiden saneeraussuunnittelua. Vuonna 2016 rakennetaan 50 kpl mittauspisteitä ja järjestelmästä saatua tietoa hyödynnetään vuotovesien vähentämisessä. Vedenjakelun ohjausjärjestelmään toteutetaan energiaa säästävää ja vuotoja vähentävää paineenkorotusasemien ohjaustapa.

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Ympäristön tila on parantunut	Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas pienenee 1,5 % vuodessa ja sekajätteiden määrä/kotitalous 0,5 % vuodessa	Sekajätteen määrä 175 kg/as Indikaattoritasot on määritelty sekajätetutkimuksen tietojen pohjalta, jatkossa käytetään toteumaan perustuvaa laskentatapaa. Lähtöluvut saattavat muuttua.	Kiinteistöitäinen lasin ja metallin erilliskeräys laajenee ja tehostuu. Kiinteistöitäinen kartonginkeräys siirtyy HSY:n vastuulle ja tehostuu. Muovipakkausten erilliskeräys käynnistyy kierrätyspisteissä.
	Kotitalouksien sekajätteen energiahyötykäyttöaste nousee yli 30 %:iin ja samalla myös materiaalihyötykäyttöaste kasvaa. Lasin, metallin ja kuitupakkausten määrä sekajätteessä pienenee.	Kokonaishyötykäyttöaste 82 % Materiaalihyötykäyttö 50 % Energiahyötykäyttöaste 32 % Materiaalihyötykäyttöasteen laskentatapa uudistuu, lähtöluvut muuttuvat.	Ruskeasannan uusi Sortti-asema on otettu tuotantokäyttöön. Erilliskeräystä tehostetaan kiinteistöjen osalta.
	Sako- ja umpikaivo- lietteiden kuljetuksen järjestäminen	Sako- ja umpikaivo- lietteiden ensimmäinen kuljetusurakka-alue siirtyy HSY:n hoidettavaksi.	Jatketaan asiakaskiinteistöjen selvitystyötä ja valmistaudutaan kuljetuslogistiikan muutoksiin.
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaali- ja virtojen hyödyntämisessä	Omassa toiminnassa kulutettu energiamäärä pienenee edelleen ja HSY:n tuottaman ja ostaman uusiutuvan energian määrä on vähintään yhtä suuri kuin käytetyn energian määrä.	HSY kattaa vihreän sähkön alkuperätakuilla koko ostosähköä vastaavan määrän.	Alkuperätakuut katetaan suurelta osin oman tuotannon sertifikaateilla. GO-sertifioinnin lisäksi sähkölle hankitaan EKO-sähkö status.
		Edistetään energiatehokkuuden parantamista, uusiutuvan energian käyttöä ja vähennetään energiankulutusta energiatehokkain laitehankinnoin ja investoinnein. HSY:n energiatehokkuussopimuksen mukainen energiansäästö/tehostamistavoite 2800 MWh/vuosi.	Energiankulutus on suurella painoarvolla laitehankintojen valintaperusteena. Tehostetaan uusiutuvan energian tuotantoa. Lisätään aurinkosähköllä tuotetun uusiutuvan energian määrää.
		Hyödynnetään energiamittauksia.	Käytetään tehokkaasti hyödyksi energiamittauksia prosessien ja kiinteistöjen energiankulutuksen vähentämisessä.
		Jätevesiprosessin energiatehokkuuden kehittäminen.	Lisätään oman energian tuotantoa kaasumootoreiden uusimisen, aurinkosähkön ja lämpötilalouden hallinnan parantamisen kautta. Pienennetään prosessin sähkönkulutusta linkojen uusinnan ja ilmastuksen ohjauksen kehittämisen avulla.
	Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa laajenee koskemaan myös HSY:n palvelu- ja laitehankintoja.	Energiatehokkuus huomioidaan soveltuvin osin HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa.	Seurataan TEM:n laatiman Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa -oppaan kriteerien pohjalta laaditun HSY:n oman ohjeen noudattamista.
	Oman toiminnan materiaali- ja virtojen järjestelmällinen seuranta aloitetaan. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskus aloittaa toimintansa ja se vaikuttaa myönteisesti alueen materiaali- ja virtojen hyödyntämiseen.	Kehitetään materiaali- ja virtatietojen seurantaa ja aloitetaan järjestelmällinen raportointi osana ympäristövastuuraportointia.	Lasketaan ja tuotetaan HSY:n vuosittainen materiaalitase. Kehitetään materiaali- ja virtatietojen vertailtavuutta suhteessa vastaaviin kansainvälisiin kaupunkiseutuihin.
		Tehdään Ekomoon liittyvät ensimmäiset yhteistyösopimukset.	Selvitetään yritys- ja yhteistyöhön liittyvät toimintamallit.
	HSY:n avoimen datan suunnitelman mukaisesti lisää tietoa avataan muiden toimijoiden hyödynnettäväksi	Julkaistaan Helsingin ympäristötilaston HSY:n aineistot, reaaliaikaiset ilmanlaatu- ja HSY:n materiaalitase sekä energia- ja ksk-päästötiedot avoimena datana	Tuotetaan HSY:n ympäristödata avoimena ja kehitetään tiedon julkaisemisen vuosikello. Reaaliaikaiset ilmanlaatu- ja HSY:n materiaalitase avataan standardin mukaisessa rajapinnassa

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Ympäristövastuu hankinnoissa arvioidaan ja todennetaan systemaattisesti. Määritellään keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.	HSY:lle keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset on määritelty.	Seurataan ja jatkojalostetaan indikaattoreiden, tavoitetasojen ja elinkaarikustannusten toteutumista sellaisissa hankinnoissa, joihin ne soveltuvat.

Ekotukitoiminta

TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Alkukartoitukset on tehty kaikissa toimipisteissä.	Ekotukihenkilöt tekevät alkukartoitukset ja vievät alkukartoituslomakkeet Hessuun.
Ekotukitoiminnan tunnetuksi tekeminen	Hessuun tehdään juttuja ja uutisia ekotukitoiminnasta ja ekotukihenkilöistä. HSY:n neuvonnallisia kampanjoita tehdään sisäisesti näkyviksi omien ekotukihenkilöiden kautta.
	Ekotukihenkilöt esittelevät omissa ryhmä-, yksikkö- tai osastokokouksissa ekotukitoimintaan liittyviä asioita vähintään neljä kertaa vuoden aikana.

Itämeri-haaste

HSY:n Itämerihaasteen toimenpideohjelma sisältää hankkeita Itämeren tilan parantamiseksi. Aihekokonaisuudet koskevat investointien hallintaa, hule- ja ylivuotovesien hallintaa, hajakuormituksen vähentämistä, tietoisuuden lisäämistä ja kansainvälistä yhteistyötä. Suurin osa ohjelman hankkeista sisältää suoraan Itämeren kuormitukseen vaikuttavia toimia, jotka toteutetaan viemäriverkostossa ja jätevedenpuhdistuksessa. Mukana on myös vaarallisiin jätteisiin ja ilmastomuutokseen liittyviä hankkeita.

Kestävän kehityksen sitoumus

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on yhteinen pitkän aikavälin tahtotila tulevaisuuden Suomesta. Yhteisymmärrys muutoksen välttämättömyydestä on sitoumuksen perusta. Yhteiskuntasitoumuksessa sovitaan toimintatavoista ja tavoitteista hyvän elämän mahdollistamiseksi nyt ja tuleville sukupolville. Yhteiskunnan eri toimijat antavat omat toimenpidesitoumuksensa yhteiskuntasitoumuksen yhteisten tavoitteiden toteutumiseksi.

Sitoumuksen tavoitteena on lisätä kestävän kehityksen politiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä vastata YK:n kestävän kehityksen 20-vuotiskonferenssin (Rio+20) -loppuasiakirjassa kansallisille hallituksille annettuun sitoumus- ja toimeenpanohaasteeseen.

TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Jäteveden vesistö päästöjen vähentämiseen tähtäävien prosessiratkaisujen testaaminen ja käyttöönoton edistäminen	Rejektiveden erilliskäsittelyprosessin pilottikokeet.
	Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke.
	Viikinmäen puhdistamon fosforinpoiston tehostamisen yleissuunnitelma.

7 Toimialakohtaiset erittelyt

7.1 Vesihuolto

Vesihuollon toimiala toimittaa korkealaatuista juomavettä yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle ja puhdistaa kaupunkilaisten ja teollisuuden jätevedet sekä rakentaa ja kunnostaa vesijohtoja ja viemäriverkostoa.

7.1.1 Tavoitteet

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Kuvaus hankkeesta	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Vedenpuhdistuksen kapasiteetin nosto, Länsi-Espoon runkovesijohdot	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita.	Vanhankaupungin kapasiteetin kasvattamisen urakat valmistuneet. Länsi-Espoon runkovesijohto otettu kokonaisuudessaan käyttöön.	Kaikki urakat hyväksytysti vastaanotettu 31.12.2015 mennessä
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kalliopuhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon.	Laitoslouhinnoista tehty 50 %	Syksyllä 2015 käynnistyvien urakoiden ohjaus siten, että tavoite saavutetaan

Tavoitteet

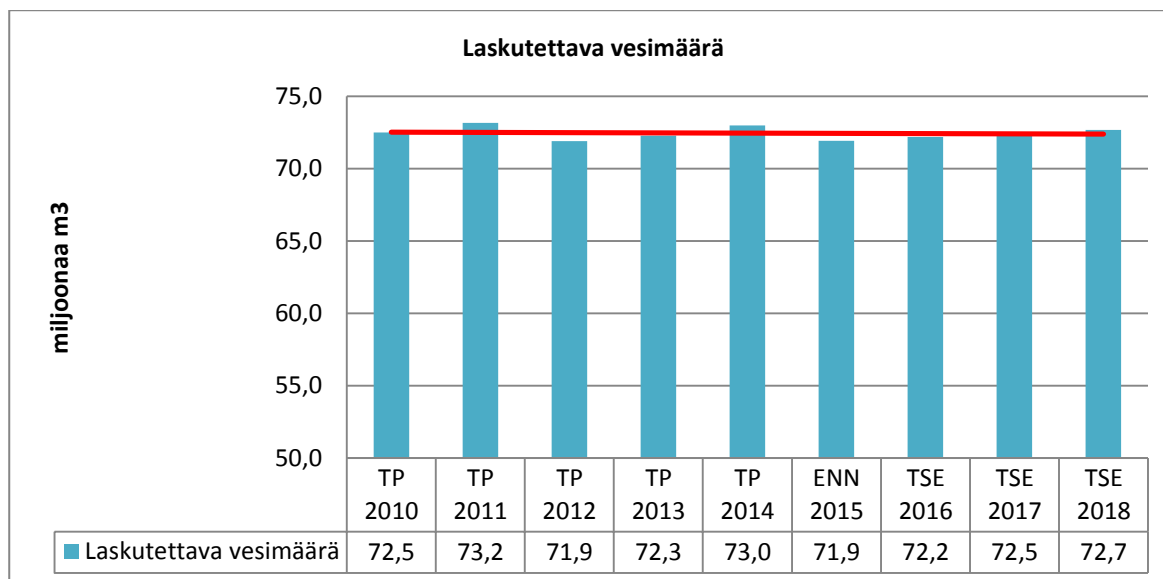
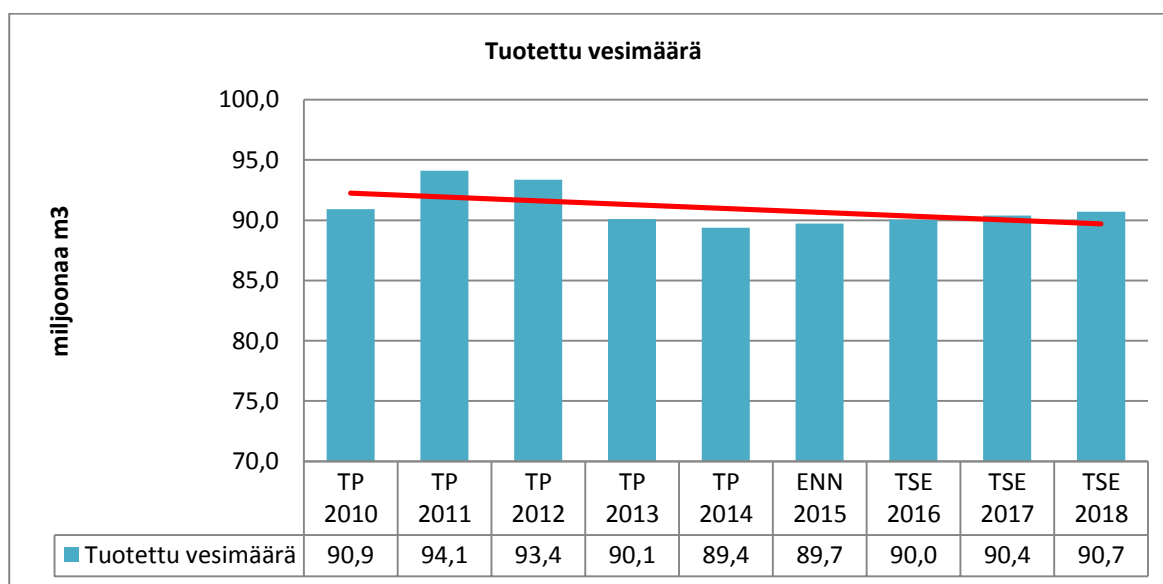
Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Ympäristön tila on parantunut	Jäteveden puhdistuksen fosforikuorma ei kasva ja typpikuorma pienenee 2 % vuoden 2012 tasosta.	P 38 tn/v N 1200 tn/v	Viikinmäen 9. linjan toiminnan optimointi, rejektiveden erilliskäsittelyn koeajot ja selvitystyöt, fosforinpoistoon kiekkosuodatuksen esisuunnittelu
	Sekaviemäroidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä pienenee vuoden 2013 tasosta.	Määrä ei kasva lähtötasosta	Viemäriverkostomallin rakentaminen ja kalibrointi. Ratkaisumallien selvittäminen saneerausten yhteydessä. Tulvaluukkujen rakentamista jatketaan.
	Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas pienenee 1,5 % vuodessa	217 l/as/pv	Seurantatiedon tuottaminen.
			Älykäs paineenhallinta (paineenkorotus ja paineenalennus) otetaan osaksi uusien kohteiden suunnittelua ja nykyisten kohteiden saneeraussuunnittelua.
			Vuonna 2016 rakennetaan 50 kpl mittauspisteitä ja järjestelmästä saatua tietoa hyödynnetään vuotovesien vähentämisessä.
			Vedenjakelun ohjausjärjestelmään toteutetaan energiaa säästävää ja vuotoja vähentävää paineenkorotusasemien ohjaustapa.

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Jätevedenpuhdistuksen tavoitteet saavutetaan puhdistamoiden kuormituksen kasvusta huolimatta.	100 %	Viikinmäen 9. linjan toiminnan optimointi
	Viemäritukosten määrä laskee alle 70 kappaleeseen vuodessa.	< 70 kpl	Viemäreiden suunnitelmallista painehuuhtelua tehostetaan ja painuneita viemäreitä saneerataan.
	Verkon saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu siten, että vedenjakelun keskeytysten aika lyhenee vaikka saneerausinvestointien määrä ei kasva.	< 14 min/as/v	Verkostosaneeraukset toteutetaan investointibudjetin mukaisesti.
HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Asukkaiden kokemus juomaveden laadusta säilyy hyvänä	Asukaskokemus juomaveden laadusta ja asiakastytyväisyyskyselyn tulos säilyvät hyvinä.	Veden laatua tarkkaillaan valvontatutkimusohjelman ja käyttötarkkailusuunnitelman mukaisesti. Verkostoon lähtevän veden laatu pidetään nykyisellä hyvällä tasolla.
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Vesihuollon toimintakulut/asukas laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.	Tavoiteindikaattorin mukaisena pois lukien uudet merkittävät, kustannuserät: oman tuotannon sähkövero sekä palopostien kunnossapito. Parannetaan veden resurssitehokkuutta.	Vanhankaupungin kemikaloinnin tehostaminen osana kapasiteetinnostohankkeiden käyttöönottoa.
			Pitkäkosken uuden korkeapainepumppauksen käyttöönotto.
			Seurantatiedon tuottaminen.
	Vesihuollon investointien tulorahoitus noudattaa 3/2015 päivitettyä talousmallia.	Investointien tulorahoitus 60 % (Blominmäen kustannukset suurimmillaan TTS-kaudella)	Taloudellista huolehtiminen ja investointien talouden seurannan tehostaminen.
	Vesitaksoja korotetaan reaalisesti korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti.	Reaalikorotus 2,2 % + inflaatio	Taksamäärittelyn koordinointi (taksaryhmä) ja talousmallin hyödyntäminen taksan mallinnuksessa.
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	Selvitysten perusteella käynnistetty pilot-hankkeita.	Esiselvityshankkeet etenevät olemassa olevien ja uusien kumppaneiden kanssa, Pilotointia tehdään esiselvitysten pohjalta, Älykäs Vesi -hankekokonaisuus etenee suunnitellusti, OSAPOL hanke yhteistyössä FMI:n kanssa etenee suunnitellusti.
		Vedenjakelun ohjausjärjestelmän täysimääräinen käyttö.	Vedenjakelun ohjausjärjestelmä käytössä koko HSY-alueella.
		Älykäsvesi-hankkeen mukaiset työpaketit tehty ja niihin liittyvät tavoitteet saavutettu.	Älykäsvesi-hanketta viedään suunnitelman mukaan eteenpäin ja siihen on käytettävissä riittävät resurssit.

7.1.2 Toiminta

Tuotanto ja laskutettava vesimäärä

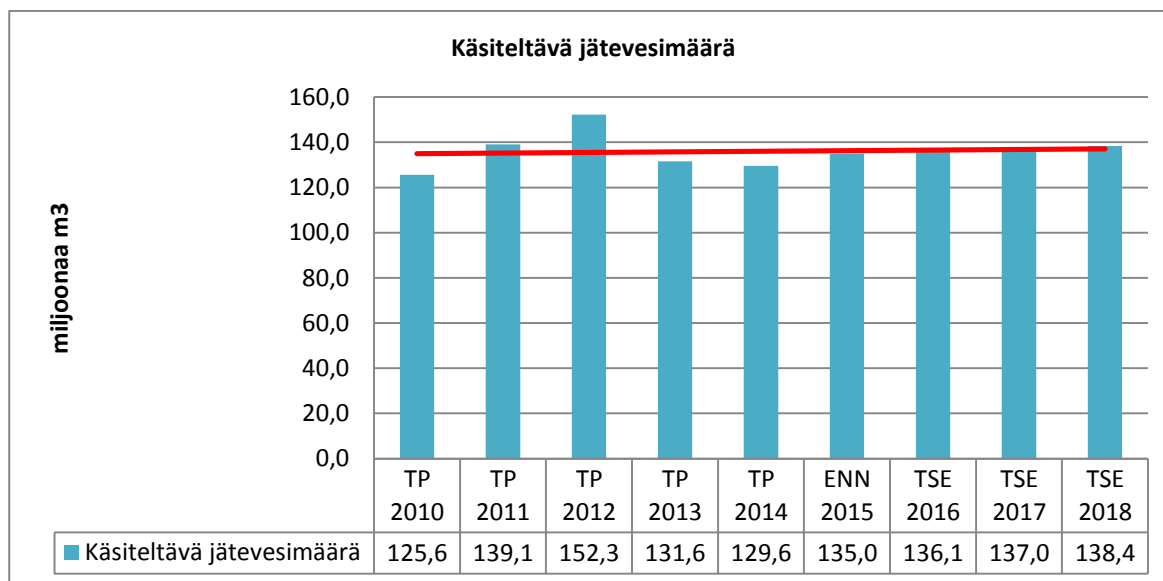
HSY:n tuottaman veden määrä laski vuonna 2014 edelliseen vuoteen verrattuna -0,7 %. Tuotannossa on jatkunut laskeva trendi jo muutaman perättäisen vuoden. Laskutus seuraa veden tuotantomäärää viiveellä mittareiden luenta- ja laskutusviiveestä johtuen. Vuodelle 2015 arvioitu volyymikasvu ei näillä näkymin tule toteutumaan budjetoidun suuruisena, joten suunnitelmakauden volyymin lähtötaso on aiemmin arvioitua alempi. Veden käyttäjien määrä HSY:n toiminta-alueella ennustetaan lisääntyvän pääkaupunkiseudun asukasluvun kasvaessa noin 1,3 % vuodessa Samanaikaisesti asukkaiden vedenkäytön ennakoidaan laskevan vuosittain noin 0,93 %. Veden kokonaiskäytön arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella vuosittain noin 0,37 %, mikä perustuu keväällä 2014 tehtyyn talousmalliin. Vuonna 2016 veden tuotannon arvioidaan olevan 90,0 miljoonaa m³, mistä laskutettavan vedenmyynnin HSY:n alueelle arvioidaan olevan 71,1 miljoonaa m³ ja myynti naapurikunnille 1,1 miljoonaa m³.

Käsiteltävä jätevesimäärä

Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jätevesimäärän arvioidaan vuonna 2016 olevan yhteensä 136,1 miljoonaa m³, josta 120,9 miljoonaa m³ on HSY:n toiminta-alueelta ja 15,2 miljoonaa m³ muualta.

Käsiteltävä jätevesi koostuu vedenkäytöstä syntyvästä jätevedestä, vuotovedestä ja sekaviemärialueen hulevesistä. Vedenkäytöstä muodostuvan jäteveden määrä lisääntyy vedenkäytön kasvun mukaisesti. Vuotoveden määrä perustuu laajalti sademääriin. Ennusteet ovat laadittu tältä osin keskimääräisiin vuotovesimääriin ja ilmastoennusteisiin perustuen.

Ympäristön tilaa parannetaan

Jätevedenpuhdistuksen ravinnekuormitusta kasvattavat sekä väestönkasvu että etenkin typen osalta myös ominaiskuormituksen (ravinnekuormitus asukasta kohden) kasvu, joka johtuu ihmisten elintottumusten muutoksesta. Kuormituksen kasvusta huolimatta jätevedenpuhdistuksen fosforikuorma mereen pyritään suunnitelmakaudella pitämään ennallaan ja typpikuormaa leikkaamaan -2 % vuoden 2012 tasosta. Typpikuorman edellä kuvattu leikkaus saavutettiin jo vuonna 2014. Jatkossa myönteisen kehityksen vakiinnuttamisen keinoina ovat Viikinmäkeen 9. linjan rakentamisen kautta saadun lisäkapasiteetin optimaalinen käyttö sekä puhdistamoiden operoinnin edelleen kehittäminen. Lisäksi viemäreiden vuotovesien määrää pienennetään jatkossa jätevedenpuhdistamojen optimaalisen toiminnan varmistamiseksi.

HSY:n alueella on noin 250 km sekaviemäriverkostoa, pääosin Helsingin kantakaupungin alueella. Sekaviemäriverkostosta tapahtuu rankkasateilla toisinaan verkostoylivuotoja. Vaikka ylivuotava vesi on laimeaa (jätevettä alle 5 % ja 95 % hulevettä), sen vaikutukset näkyvät kuitenkin ajoittaisina pistemäisinä rantavesien virkistyskäytön heikkenemisinä, mistä syystä sekaviemäröinnin ylivuotoja pyritään suunnitelmakaudella vähentämään. Vaikka kehitys on ollut viime vuosina myönteistä, on tavoitetta jouduttu sopeuttamaan investointiohjelman leikkausta vastaavaksi. Vuonna 2016 tavoitteena on ratkaisumallien selvittäminen tärkeimmissä ylivuotokohteissa ja hulevesien erottamismahdollisuuden selvittäminen aina sekaviemäriverkon saneerauksen yhteydessä. Ilmastonmuutoksen myötä sademäärien todennäköinen kasvu korostaa tämän toimenpiteen tärkeyttä.

Suunnitelmakauden 2016 - 2018 tavoitteena on asukasta kohden verkostoon pumpatun vesimäärän (l/as/pv) vähentäminen. Verkostoon pumppauksen komponentit ovat vedenkäyttö ja vuotovedet. Vuonna 2016 tavoitteena on, että ominaispumppaus ei kasva ja että pumppauksen molemmat komponentit pystytään erittelemään riittävästi vähentämistoimenpiteiden kohdentamiseksi. Vedenkäytön osalta tämä tarkoittaa raportoinnin kehittämistä ja vuotovesien osalta ns. aluemittausjärjestelmän rakentamisen jatkamista. Aluemittausjärjestelmän rakentaminen kestää useita vuosia, jonka jälkeen sitä HSY:n toiminta-alueella vasta voidaan hyödyntää täysimääräisesti vuotojen paikantamisessa ja vähentämisessä.

Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu

Toimintavarmuuden osalta suunnitelmakaudella ensimmäisenä tavoitteena on jätevedenpuhdistuksen lupavaatimusten täysimääräinen toteutuminen kuormituksen kasvusta huolimatta. Toinen tavoite on verkoston toimintahäiriöiden vähentäminen, jonka indikaattoreina tarkastellaan viemäritukosten määrää sekä putkirikoista johtuvien vedenjakelun suunnittelemtomien kulutuskeskeytysten keskimääräistä asukasaikaa. Jätevedenpuhdistuksen osalta toimenpiteinä ovat ravinnekuormituksen vähentämisen yhteydessä jo aiemmin kuvatut Viikimäkeen 9. linjan rakentamisen kautta saadun lisäkapasiteetin optimaalinen käyttö sekä puhdistamoiden operoinnin edelleen kehittäminen.

Viemäritukosten osalta toimenpiteet kohdistuvat tunnettujen ongelmakohteiden ennakoivan kunnossapidon tehostamiseen ja pahiten painuneiden tai muutoin vaurioituneiden viemäreiden saneeraukseen. Vedenjakelun osalta toimenpiteenä on sellaisen saneerauksen priorisointimenetelmän kehittäminen ja käyttöönotto, jolla verkostosaneerausten kohdentamista pystytään entisestään parantamaan. Verkoston pitkä uusiutumiskä muodostaa pidemmällä aikavälillä riskin em. verkoston toimintahäiriöiden vähentämisen tavoitteiden saavuttamiselle.

HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut

HSY:n asiakkailleen toimittaman juomaveden laatu on erinomainen sekä laboratorioanalyysien että asiakastytyväisyyskyselyjen perusteella. Suunnitelmakaudella tavoitteena on hyvän laatutason säilyttäminen. Toimenpiteet kohdistuvat veden laadun turvaamiseen kokonaisvaltaisen Water Safety Plan (WSP) -toimintamallin avulla, jossa juomaveden korkea laatu varmistetaan ehkäisemällä raakaveden saastuminen, käsittelemällä vesi talousvedelle asetettujen vaatimusten mukaiseksi ja estämällä puhdistetun veden saastuminen varastoinnin ja jakelun aikana. Menettelyinä ovat mm. kriittiset valvontapisteet ja toimintaohjeet. Tavoitteena on varmistaa WSP:n integrointi osaksi päivittäistä toimintaa erityisesti verkostojen uudisrakennus- ja saneerausinvestoinneissa sekä huolto- ja korjaustöissä. WSP integroidaan olennaiseksi osaksi vuoden 2015 aikana valmistuvaa HSY- tason toimintajärjestelmää.

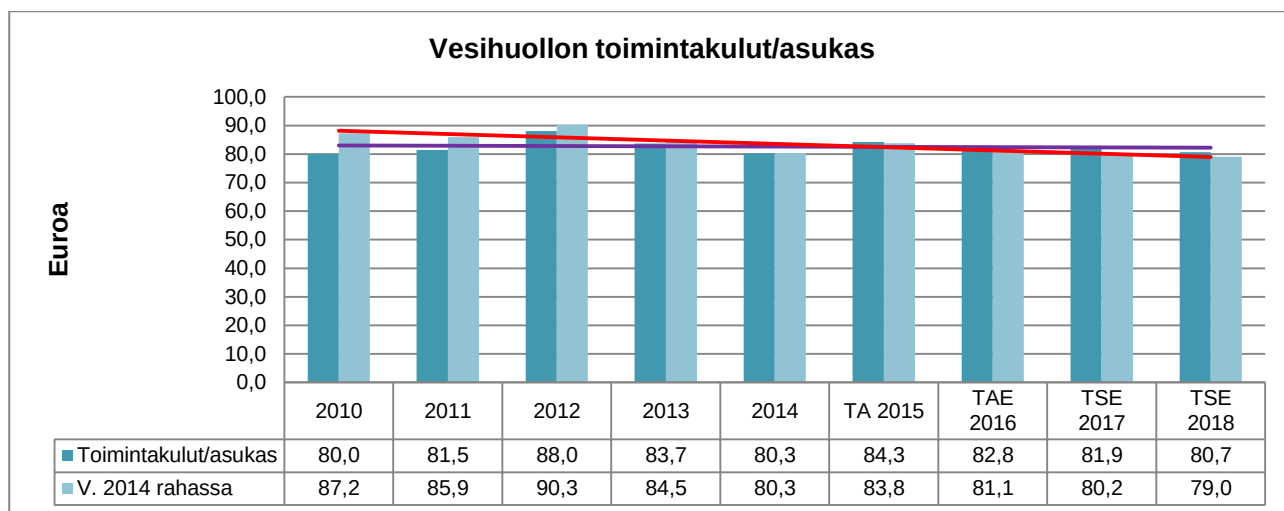
Vuoden 2015 aikana aloitetaan asiakaspalautteen systemaattinen analysointi vesihuollon johtoryhmässä. Tällä tavalla parannetaan yhteisten ongelmakohteiden tunnistamista ja esiin nousevien ongelmien ratkaisemista.

Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella

Vesihuollon tuottavuutta parannetaan optimoimalla palvelujen oston ja oman työn välistä suhdetta sekä virtaviivaistamalla toimintatapoja niin vesihuollossa kuin HSY:n keskitetyissä palveluissakin. Siltä osin kuin aineita, tarvikkeita ja palveluja ostetaan, omaa tilaajaosaamista ja -käytäntöjä kehitetään. Kehitettäviä asioita ovat mm. riittävä oma substanssiosaaminen, seuranta ja valvonta sekä sanktioiden käyttö tarvittaessa. Kustannussäästöjä pyritään saamaan aikaan myös energiansäästön avulla toteuttamalla energiatehokkuutta parantavia investointeja, laitehankintoja ja muita toimenpiteitä. Investointihankkeiden kokonaisvaltaiseen

hallintaan panostetaan hankkimalla projektinhallintajärjestelmä, jonka avulla investointikokonaisuuksien toiminnan ja talouden hallinta yhtenäistyy ja tehostuu.

Tuottavuuden mittarina käytetään vesihuollon toimintamenoja / jäsenkuntien asukas. Indikaattoria voidaan käyttää tuottavuuden mittarina eri vuosien välillä, mutta on huomattava, että se ei kuvaa vesihuollon todellista asukaskohtaista kustannusta: HSY tarjoaa etenkin jätevedenpuhdistuspalveluja huomattavasti jäsenkuntien aluetta suuremmalle alueelle. Lisäksi indikaattoria laskettaessa ja vuosia keskenään vertailtaessa tulee huomioida esim. lakisääteiset muutokset, jotka lisäävät toimintamenoja (oman sähkötuotannon verotus).

Vesihuollon investointien tulo-rahoituksen tasoa ja tarvittavia taksankorotuksia on tarkasteltu keväällä 2014 investointiohjelman yhteydessä tehdyllä talousmallilla, jonka tulokset on esitetty HSY:n hallitukselle. Tämän jälkeen Blominmäen jätevedenpuhdistuslaitoksen kustannusarvioon on tehty tarkennus, jonka yhtymäkokous hyväksyi joulukuussa 2014. Suunnitelmakauden tavoitteena on keväällä 2015 päivitetyn talousmallin mukainen toiminta, jolloin talousarviovuonna 2016 investoinneista katetaan tulo-rahoituksella noin 60 % ja taksoihin tehdään inflaation lisäksi 2,2 %:n reaalikorotus.

HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani

Vuonna 2015 käynnistettiin HSY-tasaisen Resurssitehokas Pääkaupunkiseutu (REPA) -kehityshankkeen osana ns. Älykäs Vesi (SmartWater) -konseptiin liittyvä, osin Tekesin rahoittama kehityshanke. Älykäs Vesi -konseptin keskiössä on eri järjestelmissä ja eri tahoilla syntyvän tiedon tehokas hyödyntäminen vesihuollon johtamisessa ja kehittämisessä sekä toimintaympäristön kehittymisen ja muutosten hallinta. Nyt käynnistetyn kehityshankkeen kesto on noin kaksi vuotta, mutta hanke jatkuu ensimmäisestä vaiheesta saatavien kokemusten perusteella muokattuna ainakin nykyisen strategiakauden loppuun eli vuoteen 2020.

7.1.3 Talous

Vesihuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	231 744	233 298	242 290	248 240	254 565	3,9 %
Myyntituotot	229 471	231 315	240 100	246 050	252 375	3,8 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 273	1 983	2 190	2 190	2 190	10,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 779	1 655	1 800	1 800	1 800	8,8 %
TOIMINTAMENOT	-89 003	-94 750	-94 495	-94 798	-94 803	-0,3 %
Henkilöstömenot	-24 149	-24 418	-24 664	-24 664	-24 664	1,0 %
Palvelujen ostot	-31 536	-34 906	-34 620	-34 447	-34 274	-0,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 137	-27 148	-26 827	-27 261	-27 397	-1,2 %
Muut toimintakulut	-8 181	-8 278	-8 384	-8 426	-8 468	1,3 %
TOIMINTAKATE	144 520	140 202	149 595	155 242	161 562	6,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-63 114	-64 082	-65 500	-67 780	-71 150	2,2 %
VUOSIKATE	81 406	76 120	84 095	87 462	90 412	10,5 %
POISTOT	-70 748	-73 133	-79 350	-84 180	-89 580	8,5 %
TILIKAUDEN TULOS	10 658	2 987	4 745	3 282	832	58,8 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	-817	-220	-350	-242	-61	58,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	9 841	2 767	4 395	3 040	771	58,8 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	265,7 %	250,6 %	261,4 %	266,9 %	273,7 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	57,5 %	53,8 %	59,4 %	61,8 %	63,9 %	

Vesihuollon tuloslaskelmaosan suunnitelmavuosien 2016 - 2018 perustana on vuoden 2014 tilinpäätös, talousarvio 2015 sekä keväällä päivitetty vuoden 2015 tulosennuste. Suunnitelmakauden toimintakulumuutokset noudattavat talousmallin oletamia ja lisäksi huomioidaan merkittävät tiedossa olevat kustannusnousut. Tällaisia ovat esim. sähkövero jätevedenpuhdistuksen omasta sähkön tuotannosta, mikä tulee taannehtivasti voimaan vuoden 2015 alusta. Arvioitu lisäkustannus on useita satoja tuhansia euroja. Kuntatekniikan puitesopimuksen pohjalta laadittavat sopimukset palopostien kunnossapidosta aiheuttavat myös merkittävän uuden kustannuserän.

Vuosille 2016 - 2018 taksoihin on tehty vuosittaiset 2,2 prosentin reaaliset yksikköhintojen korotukset. Vuodelle 2016 on tämän lisäksi huomioitu inflaatio 1,4 %. Yksikköhintojen tarkistukset päivitettiin talousmalliin keväällä 2015 yhtymäkokouksen joulukuussa 2014 hyväksymän Blominmäen jätevedenpuhdistamon uuden kustannusarvion mukaan. Korotukset perustuvat tulevien vuosien suurien investointien poistojen ja rahoituskulujen kattamiseen. Veden ja jäteveden yksikköhintojen korotukset käsittävät sekä käyttö- että perusmaksut.

Laskutettava vedenmyynnin määrän odotetaan ennusteiden perusteella kasvavan vuosittain 0,37 %. Perusmaksujen yksikköhintamäärät lisääntyvät ennustetun kerrosalan kasvun mukaisesti 1,83 % vuodessa.

Vesihuollon taksojen kehittyminen 2010 - 2018

Euroa								esitys	esitys	esitys
	1.1.2010	1.7.2010	1.1.2011	1.1.2012	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2015	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2018
vesi- ja jätevesimaksu										
yhteensä										
- Espoo	2,34	2,34	2,36	2,31	2,27	2,36	2,42	2,51	2,56	2,62
- Helsinki	1,79	1,89	2,00	2,15	2,27	2,36	2,42	2,51	2,56	2,62
- Kauniainen	2,54	2,54	2,47	2,36	2,27	2,36	2,42	2,51	2,56	2,62
- Vantaa	2,40	2,40	2,39	2,31	2,27	2,36	2,42	2,51	2,56	2,62
perusmaksu										
- Espoo	0,0046	0,0056	0,0086	0,0124	0,0143	0,0149	0,0153	0,0159	0,0162	0,0166
- Helsinki	0,1200	0,0120	0,0131	0,0139	0,0143	0,0149	0,0153	0,0159	0,0162	0,0166
- Kauniainen	0,0000	0,0010	0,0051	0,0104	0,0143	0,0149	0,0153	0,0159	0,0162	0,0166
- Vantaa	0,0039	0,0049	0,0081	0,0124	0,0143	0,0149	0,0153	0,0159	0,0162	0,0166
liittymismaksu										
- kaikki HSY-kunnat	3,00	3,00	3,38	3,57	3,74	3,78	3,81	3,95	4,04	4,13

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT	32 750	33 500	33 200	31 700	32 200	-0,9 %
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	32 750	33 500	33 200	31 700	32 200	-0,9 %
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	32 092	28 500	29 200	28 700	29 200	2,5 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	362	2 000	1 000	1 000	1 000	-50,0 %
3 Johtosiirrot	296	3 000	3 000	2 000	2 000	0,0 %
						-
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET	61 128	101 200	120 900	114 300	150 900	19,5 %
Vedenhankinta ja puhdistus	7 121	11 500	14 300	2 900	5 100	24,3 %
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	5	0	0	0	0	-
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	0	1 200	1 200	500	100	0,0 %
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	5 182	7 600	11 100	400	3 600	46,1 %
- Pitkäkoski	3 035	1 900	1 900	400	3 600	0,0 %
- Vanhakaupunki	2 128	5 700	9 200	0	0	61,4 %
- Muut uudisinvestoinnit	18	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	1 934	2 700	2 000	2 000	1 400	-25,9 %
Vedenjakelu ja viemärointi	44 034	59 600	59 000	54 100	53 400	-1,0 %
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	13 312	16 900	19 100	20 300	14 000	13,0 %
9 Viemäroinnin uudisinvestoinnit	6 739	9 100	9 100	8 500	9 100	0,0 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	20 951	25 700	25 400	22 000	27 000	-1,2 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	339	4 200	1 600	500	500	-61,9 %
12 Viemäroinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	2 693	3 700	3 800	2 800	2 800	2,7 %
Jätevedenpuhdistus	6 822	28 400	43 600	55 600	90 700	53,5 %
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	4 865	25 000	40 200	52 100	87 200	60,8 %
- Blominmäki	1 914	21 000	39 100	49 600	84 700	86,2 %
- Viikkinmäki (kapasiteetti ja laatu)	2 951	4 000	1 100	2 500	2 500	-72,5 %
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	1 957	3 400	3 400	3 500	3 500	0,0 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtamisto, kiinteistöt ym)	3 151	1 700	4 000	1 700	1 700	135,3 %
						-
Vesihuollon investoinnit	93 878	134 700	154 100	146 000	183 100	14,4 %
						-
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-839	-1 110	-675	-900	-900	-39,2 %
						-
VESIHUOLLON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	93 039	133 590	153 425	145 100	182 200	14,8 %

Vesihuollon investointisuunnitelma 2016 - 2018 perustuu keväällä 2014 valmisteltuun vesihuollon investointistrategiaan ja vesihuollon investointiohjelmaan, jossa on esitetty vesihuollon investointitarpeet jaksolle 2015 - 2024. Lisäksi investointisuunnitelmassa on huomioitu suunnittelukaudelle siirtyneet ja siltä edelleen siirtyvät investoinnit. 1.6.2015 päivätyn Blominmäen tilannekatsauksen mukainen kustannusennuste on niin ikään päivitetty suunnitelmaan. Ennuste pohjautuu Blominmäen syksyllä 2014 päivitettyyn hankesuunnitelmaan, jossa huomioitiin suunnitelman tarkentumisen mukainen kustannusten nousu, ja kesäkuussa tehtäviin investointipäätöksiin. Investointisuunnitelman rakenne perustuu suoraan kaupunkien kehittymisen mukaisiin investointeihin (kaupunkilähtöiset investoinnit) ja vesihuoltojärjestelmän kehittämisen ja ylläpitämisen mukaisiin investointeihin (vesihuoltolähtöiset investoinnit). Vesihuoltolähtöiset

investoinnit on jaettu edelleen vedenhankinnan- ja puhdistuksen investointeihin, verkostoinvestointeihin ja jätevedenpuhdistuksen investointeihin.

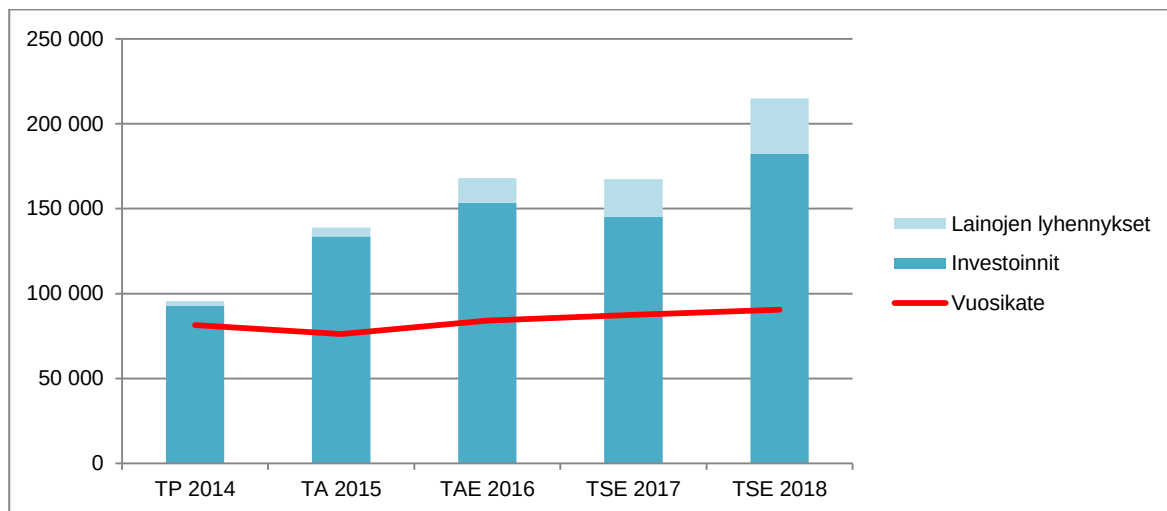
Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 97,1 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari ja Kalasatama Helsingissä sekä Kivistön alue Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Kolmperässä Espossa.

Vedenhankinnan- ja puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 22,4 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja Pitkälän kapasiteetin noston käynnistävät investoinnit.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2016 - 2018 ovat yhteensä 166,5 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat runkojohtohankkeita, kuten Kivistön alueen linjat (10 km) ja Länsi-Espoon runkovesijohto (14 km). Merkittävimmät viemärintijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat pääviemärihankkeita, kuten Länsi-Vantaan ja Koillis-Espoon viemärinti (15 km) sekä Mäntymäki-Vallila tunneli (2,7 km).

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2016 - 2018 ovat yhteensä 189,9 milj. euroa. Osakokonaisuuden merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamo, jonka rakentamiseen on suunnitelmakaudella varattu 173,4 milj. euroa.

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Tulorahoitus					
Vuosikate	81 406	76 120	84 095	87 462	90 412
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-817	-220	-350	-242	-61
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-93 879	-134 700	-154 100	-146 000	-183 100
Rahoitusosuudet investointimenoihin	839	1 110	675	900	900
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 451	-57 690	-69 680	-57 880	-91 849
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 333	64 800	76 800	80 200	124 600
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 542	-5 275	-14 523	-22 373	-32 613
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 800	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	9 578	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-23 268	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	17 901	59 525	62 277	57 827	91 987
Rahavarojen muutos	5 450	1 835	-7 404	-54	137
Rahavarat 31.12.	6 355	8 190	786	733	870
Rahavarat 1.1.	905	6 355	8 190	786	733
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Investointien tulorahoitus %	87,5 %	57,0 %	54,8 %	60,3 %	49,6 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	85,2 %	54,8 %	50,1 %	52,2 %	42,1 %
Lainanhoitokate	2,20	2,02	-49,54	4,64	3,23
Kassan riittävyys (pv)	9,4	10,1	1,1	1,0	1,0

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	1 830 387	1 886 098	1 964 919	2 025 839	2 118 459
Oma pääoma	493 025	492 429	500 187	503 226	503 997
Pitkäaikainen vieraspääoma (korollinen)	1 252 656	1 281 753	1 344 030	1 401 857	1 493 843
- lainat jäsenkunnilta	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 188 002	1 188 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	64 654	93 751	156 028	213 855	305 841
Omavaraisuusaste	26,5 %	25,8 %	25,7 %	25,0 %	24,0 %

7.2 Jätehuolto

Jätehuollon toimiala järjestää asuinkiinteistöjen ja julkishallinnon jätehuollon pääkaupunkiseudulla, hoitaa hyöty- ja vaarallisten jätteiden keräyksen sekä antaa muun muassa lajittelua ohjaavat jätehuoltomääräykset.

7.2.1 Tavoitteet

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Kuvaus hankkeesta	TA2016 tavoite
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta muodostuu monipuolisia jäte- ja muiden materiaaliavirtojen käsittelyyn ja jalostamiseen keskittyvä energiatehokas Ekoteollisuuskeskus joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja tarjoaa alustan yritysysteistyölle (Teolliset symbioosit) samalla, kun alue edelleen tuottaa kunnan vastuulle säädetyt jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.	Selvitetään yritysysteistyöhön liittyvät toiminta- ja sopimusmallit ja tehdään Ekomoon liittyvät ensimmäiset yhteistyösopimukset kumppanuusyritysten kanssa.
Ämmässuon biojätteenkäsittelyn lopputuotteiden materiaali- ja energiatehokkuuden optimointi	Selvitetään ja käyttöön otetaan kokonaistaloudellisin ratkaisu alueen käsittelyprosesseissa syntyville biomassalle, joka optimoi ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen, korkealaatuisten multatuotteiden valmistuksen.	Uuden biojätteenkäsittelylaitoksen lopputuotteiden hyödyntämisen tarkastelut ovat tehty ja päätetty jatkotoimenpiteistä.

Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Ympäristön tila on parantunut	Sekajätteiden määrä/kotitalous pienenee 0,5 % vuodessa	175 kg/as Indikaattorisat on määritelty sekajätetutkimuksen tietojen pohjalta, jatkossa käytetään toteumaan perustuvaa laskentatapaa. Lähtöluvut saattavat muuttua.	Kiinteistöittäinen lasin ja metallin erilliskeräys laajenee ja tehostuu.
			Kiinteistöittäinen kartonginkeräys siirtyy HSY:n vastuulle ja tehostuu.
			Muovipakkausten erilliskeräys käynnistyy kierrätyspisteissä.
	Kotitalouksien sekajätteen energiahyötykäyttöaste nousee yli 30 %:iin ja samalla myös materiaalihyötykäyttöaste kasvaa. Lasin, metallin ja kuitupakkausten määrä sekajätteessä pienenee.	Kokonaishyötykäyttöaste 82 % Materiaalihyötykäyttö 50 % Energiahyötykäyttöaste 32 % Materiaalihyötykäyttöasteen laskentatapa uudistuu, lähtöluvut muuttuvat.	Ruskeasannan uusi Sortti-asema on otettu tuotantokäyttöön. Erilliskeräystä tehostetaan kiinteistöjen osalta (kts. edellä).
	Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksen järjestäminen	Sako- ja umpikaivolietteiden ensimmäinen kuljetusurakka-alue siirtyy HSY:n hoidettavaksi.	Jatketaan asiakaskiinteistöjen selvitystyötä ja valmistaudutaan kuljetuslogistiikan muutoksiin.
Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Jätehuollon tyhjennysvarmuus paranee edelleen ja saavuttaa 97 %:n tason.	97 %	Optimoidaan jätteenkuljetusten logistiikkaa ja parannetaan jätteenkuljetusurakoitsijoiden toimintaa.
			Tarkistetaan jätteenkuljetusurakoiden sopimusehtoja.

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Asukkaiden tyytyväisyys jätehuollon palveluihin paranee edelleen.	Tarjotaan asiakkaille parempia lajittelumahdollisuuksia.	Laajennetaan kartongin, lasin ja metallin kiinteistökohtaista keräystä.
			Aloitetaan sako- ja umpikaivojen tyhjennyspalvelut.
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	Alueen materiaalivirtoja hyödyntävä Ämmäsuon ekoteollisuuspuisto aloittaa toimintansa.	Tehdään Ekomoon liittyvät ensimmäiset yhteistyösopimukset.	Servitetään yritysysteistyöhön liittyvät toimintamallit.
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Jätehuollon toimintakulut/käsitelty jätemäärä laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.	87 eur/tn	Parannetaan kustannustehokkuutta kehittämällä kilpailutusta ja tarkastelemalla vaihtoehtoisia ratkaisuja investointien ja toiminnan kehittämisen osalta.
	Jätehuollon keskimääräinen investointien tulorahoitus on TTS-kaudella 100 %:n tasolla.	100 %	Parannetaan kustannustehokkuutta kehittämällä kilpailutusta ja tarkastelemalla vaihtoehtoisia ratkaisuja investointien ja toiminnan kehittämisen osalta.
	Jätetaksoja korotetaan reaalisesti korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti.	Jätetaksojen reaalinen korotus 0 %	Parannetaan kustannustehokkuutta kehittämällä kilpailutusta ja tarkastelemalla vaihtoehtoisia ratkaisuja investointien ja toiminnan kehittämisen osalta.
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä joiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	Jäteastioiden tunnistus ja punnituspilotti Jätesäiliöiden täyttöasteen seurantarjestelmän pilotointi	Yhteistyö kahden eri urakoitsijan, punnituslaite- ja järjestelmätoimittajan kanssa.

7.2.2 Toiminta

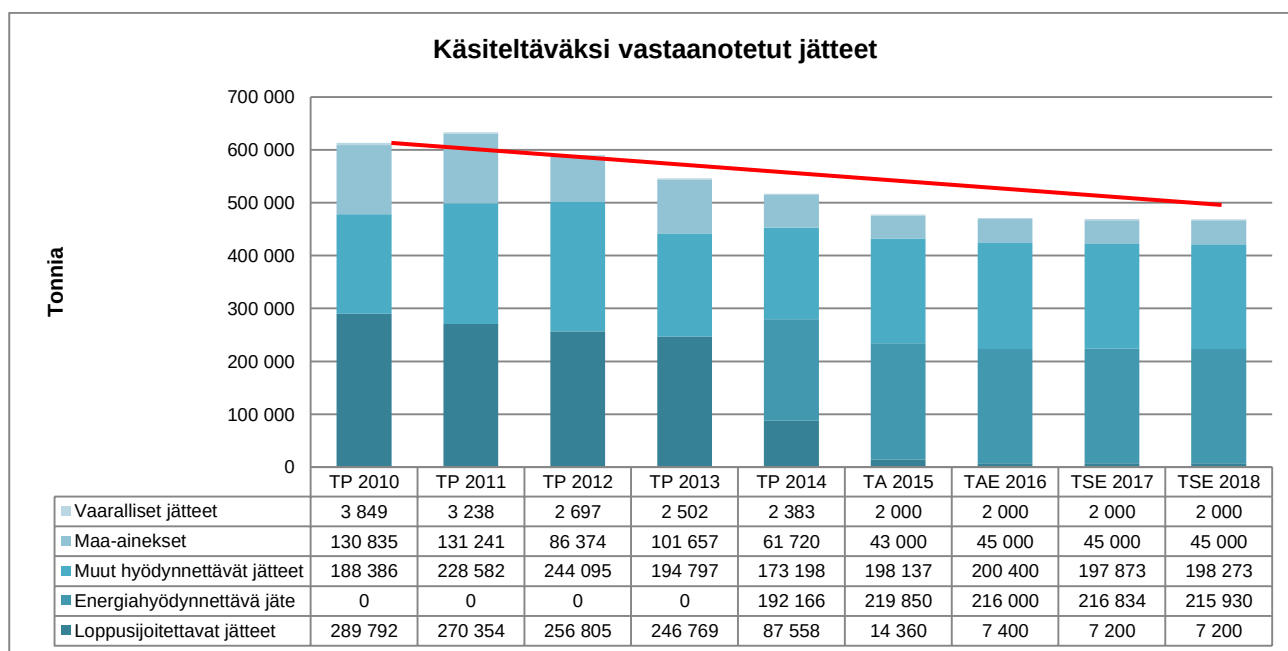
Jätteiden hyödyntämistä edistetään suunnitelmakaudella

Vuonna 2016 astuu voimaan kaatopaikkakielto, joka rajoittaa orgaanisen ja biohajoavan jätteen loppusijoittamista. Rajoitukset koskevat yli 10 prosenttia orgaanista ainesta sisältävää jätettä sekä yli 15 prosenttia orgaanista ainesta sisältävää rakennus- ja purkujätettä. Kaatopaikkakieltoon on varauduttu Ämmäsuolla panostamalla jätekuormien esikäsittelyyn. Ämmäsuolle valmistui syksyllä 2014 esikäsittelyä varten erillinen lajitteluterminaali, jossa saapuva jäte jaetaan materiaali- ja energiahyödynnettävään sekä loppusijoitettavaan osaan. Lajitteluterminaalin toimintoja kehitetään edelleen siten, että tiukentuneet loppusijoituskriteerit kyetään täyttämään. Aiemmin myös loppusijoitukseen päätyneille kuormille, kuten tullin hävityskuormille, tullaan käyttöönottamaan kaatopaikkasijoitusta korvaavaa käsittelyä.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimala on täydessä tuotantokäytössä ja voimalaitostuhkien ja kuonien käsittelyn koehankkeet on saatettu loppuun ja varsinainen käsittelytoiminta kilpailutetaan. Kilpailutetulla kuonienkäsittelyllä pyritään kuonametallien hyvin korkeaan talteenottoon ja uudelleenkäyttöön ohjaamiseen. Metalleista saadaan merkittävää myyntituloa. Jalostettu mineraaliaine hyödynnetään tehokkaasti Ämmäsuon omissa rakennushankkeissa. Myös alueen ulkopuolista materiaalihyödyntämistä edistetään mahdollisuuksien mukaan. Jätevoimalan polttoainetoimituksien tasaamiseksi Ämmäsuolla varaudutaan tarvittaessa jätteen paalaamiseen sekä paalatun polttoaineen toimituksiin jätevoimalalle.

Biojätteen käsittelykapasiteettia lisäävä mädätyslaitos otetaan käyttöön vuoden 2015 aikana. Mädätyslaitos mahdollistaa kaiken HSY:n toiminta-alueelta erilliskerätyn biojätteen käsittelyn Ämmäsuolla. Mädätysprosessissa muodostuva biokaasu lisää hyödynnettävän biokaasun kokonaismäärää noin 10 % ja tuo lisätuloa biojätteen käsittelyn talouteen. Suunnitelmakaudella Ämmäsuolla aloitetaan HSY:n oma kompostituotteiden jatkojalostus ja myynti, jonka yhteydessä kehitetään yleisesti maa-ainesten uusiokäyttöä tukevaa käsittelytoimintaa (HUMUS-projekti).

Ämmäsuu-Kulmakorpi alueelle kehitetään jätteiden ja sivuvirtojen käsittelyyn ja hyödyntämiseen pohjautuvaa teollisuutta. Alueen kehittäminen on osa HSY:n Resurssiviisas Pääkaupunki (REPA)- hanketta, jossa Ämmäsuon alueelle pyritään löytämään materiaalihyödynnättävien ja teollisiin symbiooseihin perustuvaa yritysten välistä yhteistyötä.

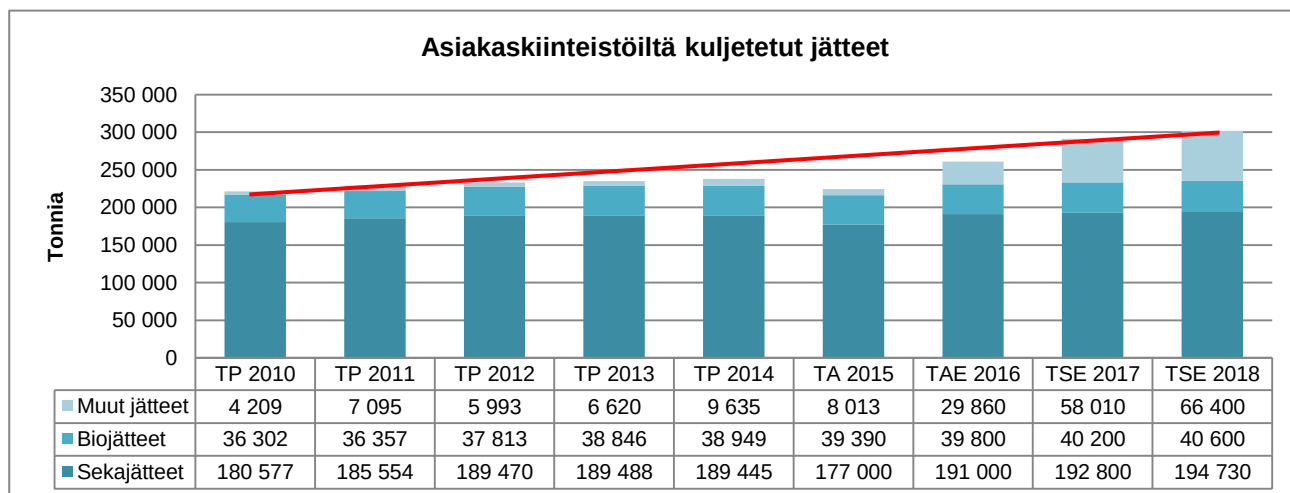
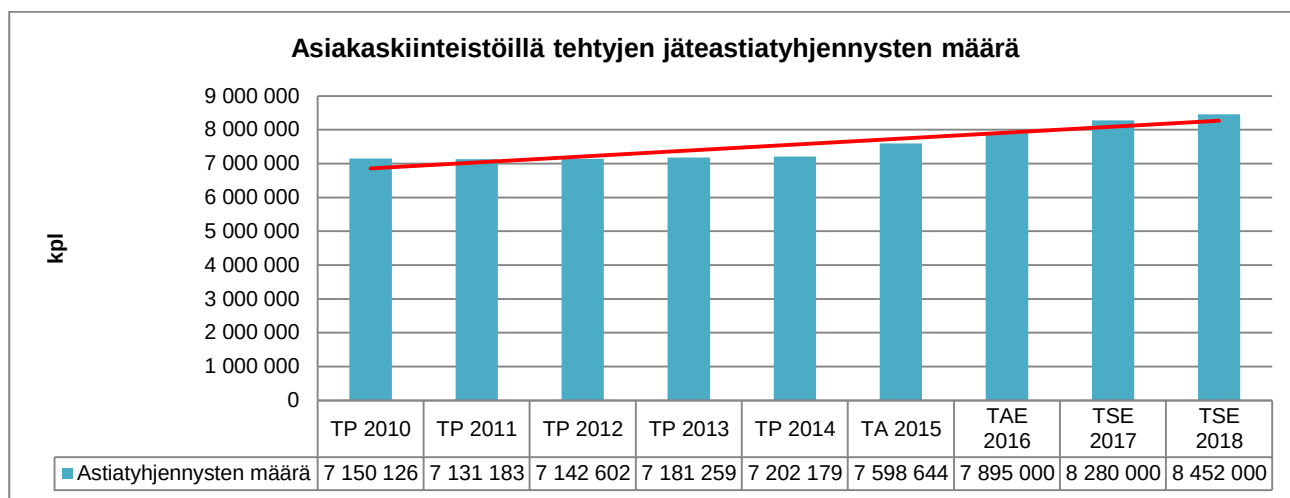
Kiinteistökohtaista lajittelua lisätään

Nykyinen 1.5.2012 voimaan tullut jätelaki lisäsi kunnan vastuulle kuuluvien asiakkaiden määrää. Asumisessa syntyneen jätteen ja julkisessa palvelu- ja hallintotoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen lisäksi HSY:n vastuulle siirtyi yksityisen sektorin koulutus ja terveydenhuollon yhdyskuntajätteet. Näiden asiakkaiden liittäminen HSY:n asiakkaiksi vaatii räätälöityjä ratkaisuja ja joissakin tapauksissa valitusten käsittelyä ja kiinteistökohtaisten päätösten tekoa. Liittämistyö on aloitettu ja valmistunee vuonna 2017 - 2018.

Näkyvin muutos kiinteistöjen jätehuoltoon tulee, kun kartongin keräys siirtyy HSY:n tuottamaksi palveluksi. Uusien määräysten myötä kartonkipakkausten lajitteluvollisuus laajeni koskemaan vähintään 10 huoneiston asuinkiinteistöjä. Kartongin keräys alkaa vaiheittain niin, että ensimmäisellä kilpailutetulla alueella Vantaalla, alkavat kuljetukset lokakuussa 2015. Koko alue on mukana HSY:n järjestämässä kuljetuksessa 2016.

HSY aloitti lasin ja metallin keräyksen kiinteistöiltä marraskuussa 2013, ja mukaan liittyi noin 7 000 kiinteistöä. Loput, nykyisin yksityisten urakoitsijoiden hoidossa olevat noin 2 000 kiinteistöä siirtyvät HSY:n asiakkaiksi viimeistään syyskuussa 2015, kun lain mukainen siirtymäaika umpeutuu. HSY:n keräämät lasi- metalli- ja kartonkipakkaukset toimitetaan tuottajien vastaanottoaikoihin.

Sako- ja umpikaivolietteen kuljetukset siirtyvät HSY:n palveluvalikoimaan. Asiakkaiden ja kuljetustarpeen kartoitus on tehty ja ensimmäinen kilpailutus pidetään Vantaan ja Helsingin alueista syksyllä 2015. Koko alue on siirtynyt vaiheittain HSY:n kuljetusten piiriin keväällä 2017.

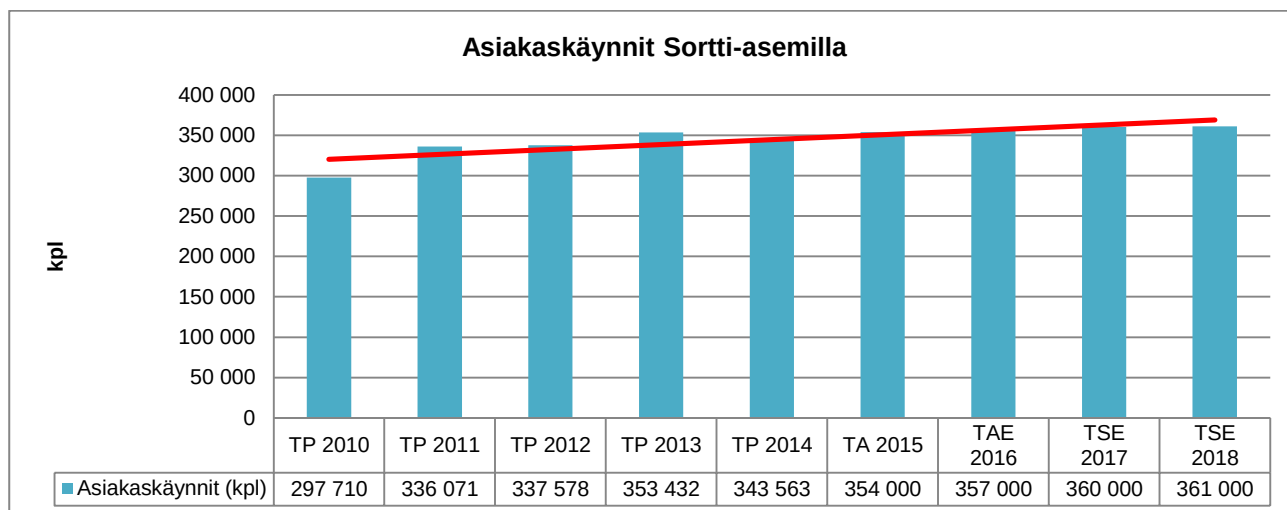

Vuodesta 2015 alkaen asiakaskiinteistöiltä kuljetetun jätemäärän tilastointitapa muuttui jätevoimalan käyttöön otosta johtuen. Aiemmin jätemäärien tilastointi on perustunut jäteastioiden tyhjennyskertoihin ja laskennallisiin astiainpöytäkirjoihin. Muutoksesta johtuen asiakaskiinteistöiltä kuljetetut jätemäärät eivät ole suoraan vertailukelpoisia ennen/jälkeen 2015.

Sortti-asematoiminta laajenee

Sortti-asemien asiakasmäärän ennakoita kasvavan 1 % vuodesta 2016 vuoteen 2018 mennessä. Tällöin asiakaskäyntejä olisi vuodessa 361 000. Vantaan Ruskeasantaan rakennettava Sortti-asema otetaan käyttöön syksyllä 2015. Uusi Sortti-asema tulee vähentämään Kivikon ja Konalan Sortti-asemien ruuhkaisuutta. Kirkkonummelle rakennettavan Sortti-aseman hankesuunnitelma valmistuu ja rakentaminen aloitetaan suunnittelukaudella.

Pakkausjätteiden täystuottajavastuun voimaantuloa on siirretty alkamaan 1.1.2016, jolloin vastuu lasi- ja metallipakkausten aluekeräyksestä siirtyy HSY:ltä tuottajayhteisöille. HSY:n rooli pakkausjätteiden jätehuollon käytännön järjestämisessä täsmentyy suunnittelukauden kuluessa yhteistyössä tuottajayhteisöjen kanssa. Sortti-asemilla lisätään tavaroiden ja materiaalien uudelleen käytön mahdollisuuksia.

Kehityshankkeilla innovoidaan toimintaa

HSY:n strategian mukaisesti HSY:n päämääränä on mm. ympäristön parantunut tila, innovatiivinen edelläkävijäisyys sekä merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa. T&K&I-hankkeilla tuetaan strategisten päämäärien toteutumista.

Vantaan Energia Oy:n 2014 käyttöönotettava jätevoimala ja vuoden 2016 alusta voimaan astuva orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto ovat vähentäneet kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää, minkä seurauksena Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen toimintojen pääpaino on siirtynyt loppusijoittamisesta jätteen jalostamiseen. Ämmäsuon kehityshankkeissa hyödynnetään alueen valmista infraa ja toimintoja pyrkimyksenä parantaa pääkaupunkiseudun materiaali- ja energiatehokkuutta. HSY:n tavoitteena on luoda Ämmäsuon alueelle kansainvälisestikin merkittävä innovaatioympäristö, johon luodaan edellytykset rakentaa monipuolinen ekoteollinen keskittymä ja kehitysympäristö. Ämmäsuon alueelle on mahdollista synnyttää uusia kiertotalouden innovaatioita pilotoimalla, testaamalla ja jalostamalla teollisia materiaali- ja sivuvirtoja sekä biojätettä. Projektin ensimmäinen vaihe toteutetaan Ämmäsuon alueella, mutta jatkossa toimintamalli on monistettavissa muillekin HSY:n hallussa oleville alueille pääkaupunkiseudulla, kuten

Kivikkoon ja Seutulaan. Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksen (EKOMO) kehittämistä tuetaan Resurssiviisas pääkaupunkiseutu (REPA) hankekokonaisuuteen kuuluvalla Teolliset symbioosit -osaprojektilla, joka saa rahoitusta Tekesiltä.

Ämmässuolla on edellytykset ottaa vastaan laitospäätteeseen käsittelyyn noin 11 000 tonnia vuodessa mädätettyä puhdistamolietettä Suomenojan jätevedenpuhdistamolta. Vuosien 2016 - 2018 aikana toteutetaan puhdistamolietteen kuivatus- ja muiden käsittelytekniikoiden hyödyntämismenetelmien selvityksiä sekä valmistellaan niihin liittyviä innovatiivisia julkisia hankintoja. Lietteen vastaanottokapasiteettia nostetaan suunnitelmakaudella siten, että Suomenojan ja myöhemmin Blominmäen kaikki mädätetty puhdistamoliete on mahdollista käsitellä laitospäätteeseen Ämmässuolla. Suunnitelmakauden loppuun mennessä myös muiden materiaaliavirtojen hyödyntämistä monipuolistetaan tuotekehityksen ja yritysyhteistyön avulla.

HSY on mukana Materiaalien arvovirrat (ARVI) tutkimuskokonaisuudessa, jota koordinoi Cleen Oy. Hankkeen tavoitteena on edistää materiaalitehokkuuteen perustuvaa liiketoimintaa. Sekajätteen koostumusta tutkitaan säännöllisesti alan nykyiseen toimintaympäristön tietotarpeisiin vastaavilla menetelmillä. Jätteen koostumustietoa tarvitaan strategian vaikuttavuuden seurantaan sekä operatiivisen toiminnan ja viestinnän ohjaamiseen. HSY toteuttaa myös muita operatiivista toimintaa tukevia kehittämishankkeita ja suorittaa niihin liittyvää koetoimintaa Ämmässuolla.

7.2.3 Talous

Jätehuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	108 865	107 433	104 543	98 514	93 031	-2,7 %
Myyntituotot	106 943	105 624	102 985	96 956	91 373	-2,5 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	1 922	1 809	1 558	1 558	1 658	-13,9 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-87 749	-87 928	-85 693	-79 923	-75 114	-2,5 %
Henkilöstömenot	-6 906	-6 832	-6 829	-6 829	-6 829	0,0 %
Palvelujen ostot	-74 150	-77 751	-75 407	-69 288	-64 477	-3,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 746	-1 713	-1 946	-2 079	-2 083	13,6 %
Muut toimintakulut	-4 947	-1 632	-1 511	-1 727	-1 725	-7,4 %
TOIMINTAKATE	21 116	19 505	18 850	18 591	17 917	-3,4 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-5 067	-5 536	-3 233	-3 192	-2 933	-41,6 %
VUOSIKATE	16 050	13 969	15 617	15 399	14 984	11,8 %
POISTOT	-15 560	-15 765	-15 289	-15 405	-15 080	-3,0 %
TILIKAUDEN TULOS	490	-1 796	328	-6	-96	-118,3 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	733	834	614	592	592	-26,4 %
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 223	-962	942	586	496	-198,0 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	124,1 %	122,2 %	122,0 %	123,3 %	123,9 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonlaisista investoinneista	102,7 %	89,4 %	99,9 %	98,5 %	95,9 %	

Jätehuollon taloudellisena tavoitteena on tuottaa kustannustehokkaasti pääkaupunkiseudun jätehuoltopalvelut siten, että asiakashintoihin ei tehdä tulevina vuosina yleisen hintatason nousua ylittäviä korotuksia. Pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa omavaraisuusastetta ja tulo-rahoituksen riittävyyttä talouden tasapainon parantamiseksi. Talouden ennustamiseen liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä mm. toimialalla ja lainsäädännössä tapahtuvien muutosten johdosta.

Pakkausjätteiden tuottajavastuujärjestelyjen kustannusvaikutukset ja Ämmäsuon alueella tulevaisuudessa mahdollisesti toteutettavat uudet jätehuoltopalvelut ja yhteistyöjärjestelyt muiden toimijoiden kanssa vaikuttavat toimialan talouden kehitykseen. Jätteen kuljetusten osalta muutoksia aiheutuu mm. kiinteistökohtaisen pakkausjätteiden keräyksestä ja suurasia-asia palveluiden kehittämisestä.

Jätehuollon asiakaskiinteistöjen maksuihin ei esitetä suunnitelmakaudelle reaali korotuksia. Myyntituottojen laskennassa on vuodelle 2016 huomioitu ainoastaan yleisen hintatason nousuun perustuva 1,4 %:n hintojen korotus asiakaskiinteistöjen jätemaksuihin. Sortti-asemien hinnoittelurakenne uudistetaan vuoden 2015

syksyllä. Jätelajeihin ja kuormien tilavuuteen perustuvalla hinnoittelulla pyritään parantamaan hinnaston selkeyttä asiakasystävällisempään suuntaan.

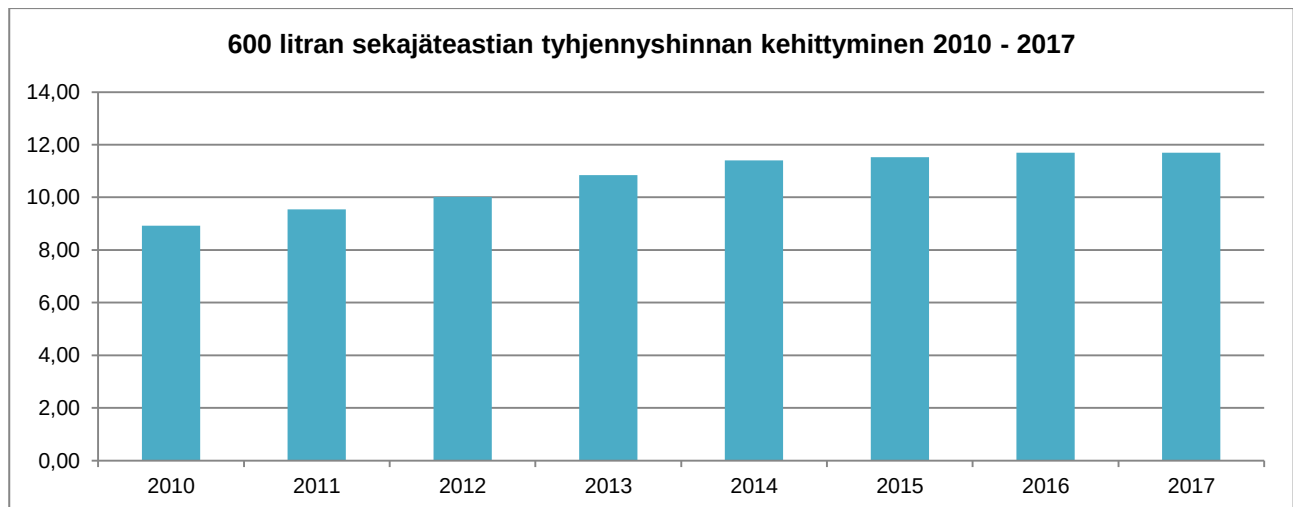
Jätteiden energiahyödyntäminen vähentää kaatopaikalle loppusijoitettavia jätemääriä merkittävästi. Vantaan Energia Oy:n jätevoimala on otettu tuotantokäyttöön syyskuussa 2014. HSY:n tytäryhtiön Uudenmaan Voima Oy:n jätevoimalan kapasiteetin myyntitoiminta kompensoi osaltaan jätteiden energiahyödyntämisestä HSY:lle aiheutuvia palvelujen ostomenoja.

Jätehuollon tuloslaskelman tuloja ja käyttömenoja pienentää suunnitelmakaudella jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen. Jätteen vastaanottopaikalla HSY:n kilpailuttamilta kuljetusurakoitsijoilta on laskutettu tonniperusteinen vastaanottohintaa, joka sitten on kompensoitu niille kuljetuspalvelujen ostomenoissa. Tällä järjestelyllä on mahdollistettu mm. se, että kilpailutetut kuljetusurakoitsijat ovat voineet tuoda halutessaan samassa kuormassa myös muuta kuin HSY:n kilpailuttamien kuljetusten jätteitä. Uusissa kuljetusurakoissa tästä käytännöstä luovutaan.

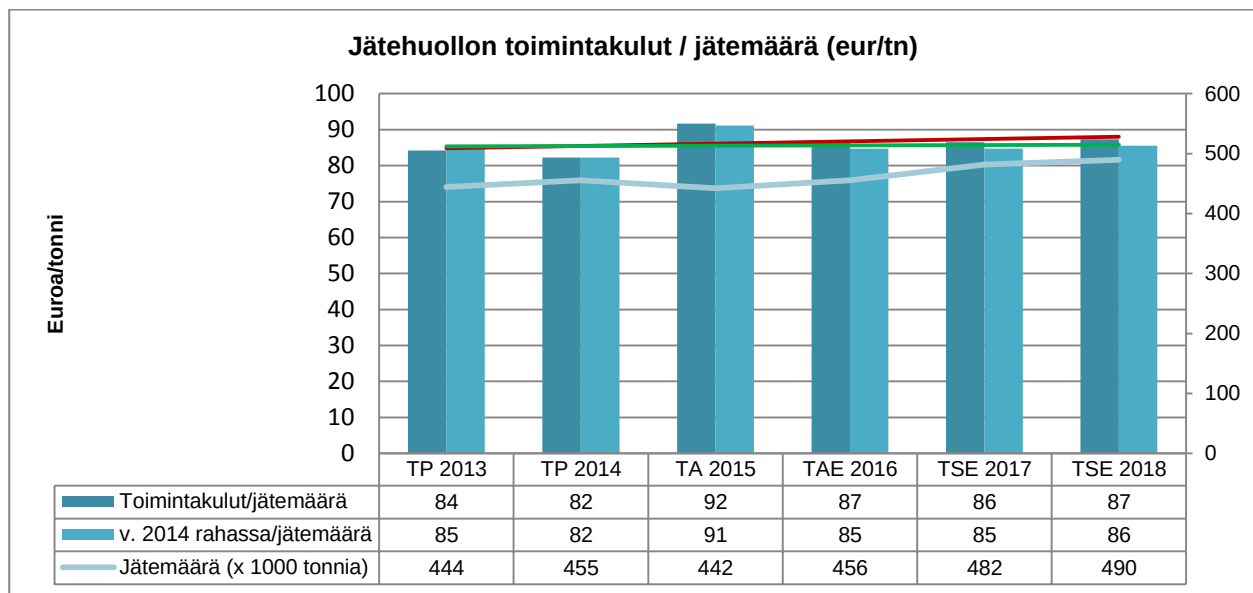
Läpilaskutuskäytännön poistaminen ei vaikuta tulokseen, mutta se pienentää sekä tuloja että käyttömenoja. Vuonna 2016 arvioitu vaikutus tuloihin ja menoihin on n. 5 milj., vuonna 2017 n. 8 milj. ja vuonna 2018 n. 6 milj. euroa. Läpilaskutus poistuu kokonaisuudessaan viiden vuoden kuluessa, kun kaikki kuljetuksen urakka-alueet on uudelleen kilpailutettu. Tämä heijastuu myös jätteenkuljetuksen yksikkökustannuksiin.

Jätehuollon asiakashintojen kehittyminen 2010 - 2018

Alla olevassa kaaviossa havainnollistetaan jätehuollon tyypillisen astiahinnan kehittymistä HSY:n toiminta-aikana. Vuosina 2011 ja 2013 hintaan on vaikuttanut jäteveron korotus (kumpanakin vuonna +10 eur/tn).

Jätehuollon toimintamenot / jätettä 2010 – 2018

Toimintamenoista on eliminoitu läpilaskituksen vaikutus (kuljetuksen käsittelymaksuosuuden vähittäinen poistuminen suunnitelmakaudella ja Uudenmaan Voima Oy:n porttimaksujen läpilaskutus).

Jätehuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	4 375	6 150	5 565	4 685	1 815	-9,5 %
(1) Sorttiasemien rakentaminen	3 685	3 900	4 000	3 000	100	2,6 %
(2) Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	174	750	665	900	1 225	-11,3 %
(3) Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	515	1 500	900	785	490	-40,0 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	18 096	11 965	6 770	7 780	9 120	-43,4 %
Ympäristövaikutusten hallinta	1 615	3 660	2 800	2 800	2 300	-23,5 %
(4) Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	1 381	700	200	200	200	-71,4 %
(5) Vesien keräys ja johtaminen	234	850	1 550	1 550	1 050	82,4 %
(6) Kaatopaikan viimeistely	0	2 110	1 050	1 050	1 050	-50,2 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen	16 481	8 305	3 970	4 980	6 820	-52,2 %
(7) Biojätteen käsittely	12 434	5 450	1 350	1 800	1 100	-75,2 %
(8) Ämmäsuon laajennusalue	3 502	1 550	1 150	150	150	-25,8 %
(9) Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	538	610	1 050	1 860	1 850	72,1 %
(10) Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	7	695	370	270	120	-46,8 %
(11) Energiainvestoinnit	0	0	50	900	3 600	-
MUUT INVESTOINNIT	106	510	450	400	350	-11,8 %
Kuljetuspalvelujen investoinnit	0	200	0	0	0	-100,0 %
(12) Jätteenkuljetuksen kalustohankinnat	0	200	0	0	0	-100,0 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	0	310	450	400	350	45,2 %
(13) Maanhankinta	0	100	200	200	200	100,0 %
(14) Muut investoinnit	106	210	250	200	150	19,0 %
Jätehuollon investoinnit	22 578	18 625	12 785	12 865	11 285	-31,4 %
Rahoitusosuudet jätehuollon investointeihin	0	0	0	0	0	-
Jätehuollon investoinnit yhteensä	22 578	18 625	12 785	12 865	11 285	-31,4 %

Investointiohjelman mukaisesti Sortti-asemaverkosto laajentuu Kirkkonummelle, jonne rakennettavan Sortti-aseman rakentaminen ajoittuu vuosille 2016 - 2017. Kirkkonummen Sortti-aseman hankesuunnitelma tuodaan käsiteltäväksi HSY:n hallitukseen syksyllä 2015. Kivikon jätepalvelukeskus on valmistunut vuonna 1990 ja osa sen rakenteista on saneerauskuunnossa. Suunnitelmakaudella kunnostetaan lähinnä piha-alueita ja valaistusta sekä lisätään mm. vaarallisten jätteiden vastaanottopalveluiden edellyttämiä tiloja.

Hyötyjätteen aluekeräysverkon rakentamista on varauduttu jatkamaan siten, että suunnitelmakaudella kierrätyspisteitä rakennetaan uusille asuntoalueille.

Jätehuollon viime vuosien merkittävin yksittäinen investointihanke on Ämmäsuolle rakennettava biokaasulaitos. Investoinnilla biojätteestä saadaan uusiutuvaa energiaa ja samalla parannetaan biojätteen käsittelylaitosten käytettävyyttä. Biokaasulaitos rakennetaan kompostointilaitoksen yhteyteen ja sen toiminta perustuu ns. osavirtamädätykseen, jossa vastaanotettu biojäte jaetaan ominaisuuksiensa perusteella joko mädätykseen tai kompostointiin. Osavirtamädätys mahdollistaa olevan kompostointilaitoksen tehokkaan käytön.

Biokaasulaitoksen rakennustyöt aloitettiin keväällä 2014. Kevään ja kesän 2015 aikana osavirtamädätyslaitos viimeistellään ja säädetään lopulliseen tuotantokäyttöön. Biokaasulaitos valmistuu syyskuussa 2015. Biokaasu hyödynnetään hallituksen 28.2.2014 päätöksen mukaisesti uudessa kaasumoottorivoimalaitoksessa leasing-vaihtoehtoon mukaisesti siten, että syntyvä energia hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla KL-preemion saavuttamiseksi. Leasing-voimalan toimitus ajoittuu vuosille 2015 ja 2016. Koska leasing-voimalan toimitus valmistuu vasta keväällä 2016, hyödynnetään biokaasu syksystä 2015 kevääseen 2016 kaatopaikkakaasuvoimalassa sähköksi ja lämmöksi. HSY:n hallituksen linjausten mukaisesti kompostointilaitosten korjaustöiden yhteydessä varaudutaan myös Espoon jätevesilietteiden käsittelyyn olevissa kompostointilaitoksissa. Suunnitelmakaudella lisätään biojätteen ja lietteen käsittelykenttiä ja tehdään mm. lietteen laitospäivästä käsittelyn edellyttämiä täydennystöitä.

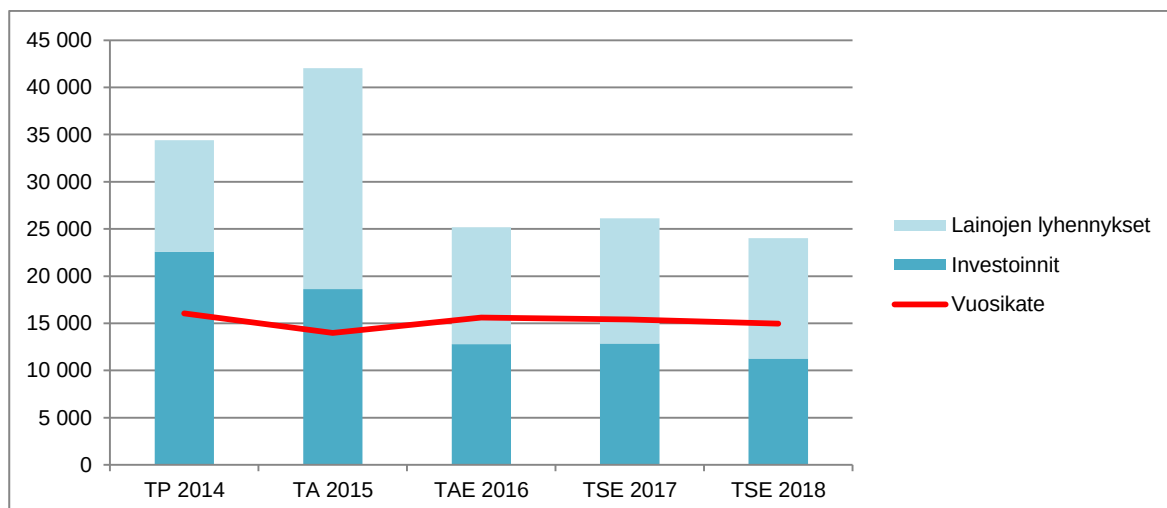
Vantaan Energia Oy:n jätevoimala ja orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto vähentävät suunnitelmakaudella kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää, mikä on huomioitu toiminnan suunnittelussa. Suunnitelmakaudella kaatopaikan laajennusalueella kehitetään erilaisia materiaalien jalostamiseen ja hyötykäyttöön liittyviä tukialueita ja hankitaan Ämmäsuolla koekäytössä ollut tuhkan käsittelylaitteisto jätevoimalan tuhkan stabilointiin.

Käytössä olevan kaatopaikan ympäristöluvan mukaiseen viimeistelyyn varaudutaan koko suunnitelmakauden ajan. Kaatopaikan pintaa viimeistellään hajuhaittojen estämiseksi. Viimeistely aloitetaan kaatopaikan luiskien alaosista, joiden painumien arvioidaan tapahtuneen riittävästi, että pintarakenteet pysyvät ehjinä.

Alueiden toimintojen ja ympäristön suojelun varmistamiseksi rakennetaan vuosien 2016 - 2018 aikana mm. viranomaisten edellyttämä jätevesien tasausallas. Uuden altaan rakentamisen jälkeen vuonna 1987 valmistunut vanha allas on mahdollista saneerata.

Suunnitelmakaudella pilotoidaan pienimuotoinen aurinkovoimala, josta saatujen kokemusten jälkeen selvitetään mahdollisuudet suuremman mittaluokan aurinkovoimalan toteuttamiseen. Suunnitelmakausi sisältää yhden tuulivoimalan toteutuksen, jonka liiketoimintamalli hyväksytetään hallituksella ennen investointipäätöstä. Ämmäsuon valmista infraa on varauduttu hyödyntämään tulevan Ekoteollisuuspuiston tarpeisiin, jonka yhteydessä aluetta on mahdollista kehittää materiaalitehokkuutta edistäviin toimintoihin sekä uusituvan energian, kuten aurinkoenergian tai tuulivoiman tuotantoon. Ämmäsuon infra antaa hyvät mahdollisuudet tämän kaltaisten hankkeiden toteuttamiselle. Investoinneilla torjutaan myös jätteenkäsittelyn mahdollisia ympäristöhaittoja koko suunnitelmakauden ajan.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Tulorahoitus					
Vuosikate	16 050	13 969	15 617	15 399	14 984
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-510	-121	0	0	0
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 578	-18 625	-12 785	-12 865	-11 285
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 039	-4 777	2 832	2 534	3 699
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 667	28 450	7 700	9 500	9 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 831	-23 419	-12 391	-13 251	-12 747
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 700	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 752	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	9 784	5 031	-4 691	-3 751	-3 747
Rahavarojen muutos	2 745	254	-1 859	-1 217	-48
Rahavarat 31.12.	3 103	3 358	1 499	282	234
Rahavarat 1.1.	358	3 103	3 358	1 499	282
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Investointien tulorahoitus %	71,1 %	75,0 %	122,2 %	119,7 %	132,8 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	46,6 %	33,2 %	62,0 %	59,0 %	62,3 %
Lainanhoitokate	1,20	0,67	1,48	1,25	1,20
Kassan riittävyys (pv)	8,6	9,0	4,9	1,0	0,9

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	215 315	218 396	215 671	213 131	209 336
Oma pääoma	26 533	22 594	26 514	27 100	27 596
Pitkäaikainen vieraspääoma (korollinen)	170 903	161 940	157 249	153 498	149 751
- lainat jäsenkunnilta	0	0	0	0	0
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	170 903	161 940	157 249	153 498	149 751
Omavaraisuusaste	13,6 %	11,3 %	14,6 %	14,9 %	15,1 %

7.3 Seutu- ja ympäristötieto

Seutu- ja ympäristötiedon tulosalue tuottaa luotettavaa ja ajantasaista seudullista tietoa hyvän kaupunkiympäristön edistämiseksi. Tehtäviä ovat ilmansuojelun seuranta-, tutkimus-, koulutus- ja valistustehtävät, kaupunkiseudun ilmastostrategiatyö sekä seudullisen tiedon tuottaminen, jalostaminen ja tietopalvelu.

7.3.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Ympäristön tila on parantunut	Pääkaupunkiseudun päästöt vähenevät ilmastostrategian mukaisesti 10 % vuoden 1990 tasosta.	Edistetään mm. rakennusten energiatehokkuuden parantamista ja uusiutuvan energian käyttöönottoa avoimen tietopohjan avulla	Toteutetaan pääkaupunkiseudulle avoimeen dataan pohjautuva vähähiilisyttä edistävä ympäristö- ja paikkatietopalvelu (IlmastoAtlas), mikäli tähän saadaan hankerahoitus
		Kehitetään ja konseptoidaan kaupunkien valitsemia asemanseutuja Low Carbon District- alueina	Laaditaan valittujen asemanseutujen vähähiilitiekartat, viedään tiekartat käytäntöön ja pilotoidaan uusia toimintamalleja, mikäli tähän saadaan hankerahoitus
		Edistetään tiedon tuotannolla Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen kehittämistä vähäpäästöisiin valintoihin ohjaavaksi	Kehitetään MAL-seurannan tiedontuotantoa uuden aiesopimuksen pohjalta ja tuotetaan Helsingin seudun asuntoraportti, jossa painotetaan energia- ja ilmastonäkökohtia.
		Tuetaan pks kaupungeja toimenpiteissä, joilla ne vähentävät ilmansaasteille altistumista ja niiden aiheuttamia terveyshaittoja.	Selvitetään tehokkaita toimenpiteitä pks-kaupunkien ilmansuojelusuunnitelmia ja ympäristöohjelmia varten
Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Ilmanlaadun mittauksissa saavutetaan pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettu 98 %:n ajallinen kattavuus.	Ajallinen kattavuus 98 %	Tehostetaan jatkuvatoimisten ilmanlaadun mittauslaitteiden toiminnan etäseurantaa ja uuden tiedonkeruujärjestelmän hyödyntämistä. Toteutetaan suunnitellut laadunvarmistustoimet.
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	HSY:n avoimen datan suunnitelman mukaisesti lisää tietoja avataan muiden toimijoiden hyödynnettäväksi	Julkaistaan Helsingin ympäristötilaston HSY:n aineistot, reaaliaikaiset ilmanlaatutiedot, HSY:n materiaalitase sekä energia- ja khk-päästötiedot avoimena datana	Tuotetaan HSY:n ympäristödata avoimena ja kehitetään tiedon julkaisemisen vuosikello. Reaaliaikaiset ilmanlaatutiedot avataan standardin mukaisessa rajapinnassa
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	Edistetään asukkaiden, yritysten ja julkishallinnon yhteistyötä vähähiilisyystavoitteiden määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi	Rakennetaan ja aktivoidaan eri toimijoita yhdistäviä verkostoja ja järjestetään verkostotapaamisia ja innovaatiotyöpajoja, mikäli tähän saadaan hankerahoitus.
		Kehitetään ilmanlaadun seurantaa ja viestintää hyödyntämällä innovaatiokeskittymän yhteistyöverkostoa	Toteutetaan tutkimushankkeita projektisuunnitelmien mukaisesti ja valmistellaan uusia hankkeita (INKA EAKR, City+, AirQual, REPA ilma)
		Kehitetään ilmasto- ja ilmanlaatutiedon viestinnän vaikuttavuutta	Otetaan käyttöön osallistavia viestintämenetelmiä (pehmo-GIS, Twitter yms)

7.3.2 Toiminta

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua seurataan jatkuvasti seitsemässä kiinteässä mittauspisteessä sekä neljällä siirrettävällä mittausasemalla erityyppisissä kaupunkiympäristöissä. Mittauksin seurataan tärkeimpien kaupunki-ilman epäpuhtauksien pitoisuuksia. Uudella pysyvällä mittausasemalla Mäkelänkadulla katukuilussa seurataan monipuolisesti ilmanlaatua, mitataan hiukkasten lukumääräjakaumaa ja koostumusta jatkuvatoimisesti. HSY:n ilmanlaadun mittauksin seurataan myös energiantuotannon, satamatoimintojen ja lentoliikenteen päästöjen vaikutuksia ilmanlaatuun vuosille 2014 - 2018 laaditun yhteistarkkailusuunnitelman mukaisesti. Lisäksi HSY huolehtii ilmanlaadun seurannasta muualla Uudellamaalla alueen kuntien ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti. HSY:n Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen alueella jatketaan ilmanlaadun mittauksia sekä kartoitetaan metaanipäästöjä.

Seudullisessa perusrekisterissä (SePe) ylläpidetään pääkaupunkiseudun ajantasaisia ja yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja. Keskeiset tiedot julkaistaan vuosittain SeutuCD-aineistopakettina. Seudullisen perusrekisterin uudistettua selainpohjaista karttakäyttöliittymää SeutuRuutua esitellään käyttäjille ja järjestetään koulutustilaisuuksia. HSY koordinoi pääkaupunkiseudun kuntien kanssa yhteisen, maanpeitettä kuvaavan paikkatietoaineiston hankinnan.

HSY tuottaa seudun kasvihuonekaasupäästölaskennat ja muut kuntien suunnittelutarpeita palvelevat ilmastopäästöjä koskevat tiedot. Seudun ilmastotyötä ja kestävästä kehitystä kuvaavia indikaattoreita kehitetään ja päivitetään yhteistyössä jäsenkaupunkien, HSL:n ja muiden sidosryhmien kanssa. Seudun parhaista ilmastotoimista viestitään verkkosivuilla ja niistä julkaistaan Ilmastotyö etenee -katsaus. Seutu- ja ympäristötieto tuottaa myös tiedot pääkaupunkiseudulla syntyneistä jätteistä.

HSY edistää pääkaupunkiseudun sopeutumista ilmastomuutokseen ja jatkaa pääkaupunkiseudun ilmastomuutokseen sopeutumisen strategian toteutumisen seurantaa. Ilmastokestävän kaupunkiseudun toimijoiden keskinäiset riippuvuudet tunnistetaan ja toimijoiden keskinäistä yhteistyötä vahvistetaan ja aktivoidaan.

Seutu- ja ympäristötieto vastaa HSY:n vastuullisuusraportoinnista ja sen kehittämisestä. Osana vastuullisuusraportointia tuotetaan HSY:n energiatase- ja kasvihuonekaasupäästötiedot ja -analyysit sekä lasketaan HSY:n materiaalitase.

Uudella tiedolla vaikuttavuutta ympäristötyöhön

Ilmanlaatatiedot toimitetaan reaaliaikaisesti HSY:n verkkosivuille ja ilmanlaatuportaaliin. Lisäksi ilmanlaadusta tiedotetaan arkipäivisin radiossa, TV:ssä ja sanomalehdissä sekä Twitterissä. Sidosryhmille järjestetään seminaari, jossa esitellään ajankohtaisten ilmansuojelututkimusten tuloksia.

Seutu- ja ympäristötietoja avataan HSY:n avoimen datan linjauksen mukaisesti HSY:n avoimen datan palvelussa. Reaaliaikaiset ilmanlaatatiedot avataan standardin mukaisessa rajapinnassa ilmanlaatuportaaliin. Avoimen datan hyödyntämiseen pohjautuvia ilmanlaadun viestintämenetelmiä ja palveluita kehitetään ja edistetään.

Ilmansaasteiden haittojen vähentämiseksi laaditaan ilmansuojelusuunnitelma, jossa esitetään toimenpiteitä ilmanlaadun parantamiseksi. Osana suunnitelman valmistelua arvioidaan toimenpiteiden vaikutusta ja eri päästölähteiden osuutta pitoisuuksiin sekä raja-arvon ylitysalueet ja altistujien määrä.

HSY vastaa maankäytön asumisen ja liikenteen aiesopimuksen 2012 - 2015 seurantaraporttien kokoamisesta ja seurantatiedon tuottamisesta yhteistyössä Uudenmaan liiton, HSL:n, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. HSY kokoaa laajan seurantaraportin, joka pohjautuu hyväksyttyyn seurantasuunnitelmaan. Valtion lainoittamassa asuntotuotannossa sovellettavista tonttien enimmäishinnoista

valmistellaan vuosittainen ehdotus Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:lle. HSY tuottaa Helsingin seudun yrityskatsauksen ja asuntoraportin yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

HSY edistää HSL:n, Uudenmaan liiton ja pääkaupunkiseudun kuntien välistä yhteistyötä paikkatietojen tuottamisessa ja hyödyntämisessä. Vuosittainen paikkatietoseminaari järjestetään pääkaupunkiseudun kaupunkien suunnittelijoille ja muille sidosryhmille.

Pääkaupunkiseudun ilmastoseminaariin kootaan ajankohtaisin tieto ja parhaat käytännöt kansainvälisestä ilmastotyöstä. Kohderyhmänä ovat pääkaupunkiseudun kaupunkien eri hallintokunnat, päättäjät ja muut HSY:n sidosryhmät. Seminaarin tavoitteena on edistää ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen toimia ja eri toimijoiden verkostoitumista. Seminaarissa jaetaan myös Vuoden Petraaja-palkinto. Keväällä järjestetään sidosryhmätilaisuus, jossa julkistetaan Seudun kasvihuonekaasupäästöjen ennakkotiedot vuodelta 2015. Kaupunkien ekotukihenkilöitä koulutetaan yhteistyössä kaupunkien kanssa. Sosiaalisen median käyttöä ilmastoviestinnässä lisätään.

Ilmansuojelua ja ilmastotyötä edistetään tutkimus- ja kehityshankkeilla

HSY osallistuu tutkimuksiin, joissa selvitään mm. eri tekijöiden vaikutusta ilmanlaatuun sekä ilmansaasteille altistumista ja niiden terveysvaikutuksia. Painopistealueita ovat puunpolton ja liikenteen vaikutukset sekä katupöly. Tutkimushankkeissa on tavoitteena kehittää ja ottaa käyttöön uusia innovatiivisia ilmanlaadun seuranta- ja viestintämenetelmiä. Tutkimuksia toteutetaan verkostoyhteistyössä alan tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden kanssa.

HSY on valmistellut yhteistyössä jäsenkaupunkien ja sidosryhmien kanssa ilmastotavoitteiden toteuttamista ja seudun kilpailukykyä vahvistavaa hankekokonaisuutta, joka toteutetaan mikäli hankkeelle saadaan ulkopuolinen tukirahoitus. Hankkeessa rakennettaisiin pääkaupunkiseudun avoimeen paikka- ja ympäristötietoon pohjautuva sähköinen liiketoiminnan kehitysympäristö, joka edistää vähähiilisyys- ja liiketoimintaa erityisesti asemanseuduilla. HSY osallistuu aktiivisesti myös muihin seudun yhteisiin hankevalmisteluihin.

7.3.3 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	4 991	5 074	5 167	5 175	5 176	1,8 %
Myyntituotot	711	804	784	784	784	-2,5 %
Kuntaosuudet	4 160	3 646	3 770	3 891	3 892	3,4 %
Muut tuotot	120	624	613	500	500	-1,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-4 478	-5 124	-4 997	-4 997	-4 997	-2,5 %
Henkilöstömenot	-2 149	-2 508	-2 400	-2 400	-2 400	-4,3 %
Palvelujen ostot	-2 061	-2 310	-2 285	-2 285	-2 285	-1,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129	-169	-172	-172	-172	1,8 %
Muut toimintakulut	-139	-138	-140	-140	-140	1,4 %
TOIMINTAKATE	513	-50	170	178	179	-441,5 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	513	-50	170	178	179	-441,5 %
POISTOT	-223	-255	-245	-253	-254	-3,8 %
TILIKAUDEN TULOS	290	-304	-75	-75	-75	-75,4 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	290	-304	-75	-75	-75	-75,4 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	111,5 %	99,0 %	103,4 %	103,6 %	103,6 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	195,5 %	-19,0 %	64,8 %	67,8 %	68,2 %	

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	212	470	210	210	210	-55,3 %

7.4 Asiakaspalvelu

Asiakaspalveluyksikkö vastaa keskitetysti HSY:n asiakaspalvelun kokonaisuudesta, asiakaspalvelun kehittämisestä, palautteiden käsittelystä, yleisneuvonnasta sekä laskutuksesta ja perinnästä.

7.4.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	Asiakasryhmäkohtaisia palvelukonsepteja otetaan käyttöön ja asiakaskohderyhmät ovat mukana palvelujen kehittämistyössä.	Uusien palvelujen kehittämistyössä asiakaskohderyhmät mukana ja uudet vaikuttamiskanavat käytössä.	Toteutetaan suurasiakaskonseptin pilotti valikoiduille asiakkaille, joiden kanssa uutta mallia kehitetään sekä laaditaan toimenpidesuunnitelma uutta toimintamallia varten.
		Palvelut tuotteistettu ja palveluratkaisut eri asiakasryhmille määritelty, resursoitu ja vastuutettu.	Tuotteistetaan HSY:n palvelut uudesta näkökulmasta ja niiden pohjalta määritellään valituille asiakasryhmille omat palvelukonseptit. Laaditaan resursointi- ja organisointisuunnitelma.
	Sähköisten asiointipalvelujen käyttö lisääntyy merkittävästi siten, että puolet vesimittarin lukemailmoituksista ja jätepalvelutilauksista tehdään sähköisesti.	25 % vesimittarin lukemailmoituksista tehdään sähköisesti 45 % jätepalvelutilauksista tehdään sähköisesti	Kampanjoidaan aktiivisesti asian edistämiseksi, mm. muistutetaan asiakkaita asiomaan sähköisesti sekä tiedotetaan asiasta www.sivuilla
		Sähköisten palvelujen laatu käytettävyyden paraneen asiakastytyväisyyskyselyssä mitattuna ("HSY:n internetasiointipalveluita on helppo käyttää")	Kehitetään asiakkaiden tunnistamisratkaisuja, jotka mahdollistavat monipuolisemman itsepalveluasiointin verkossa
	Asiakastytyväisyyskyselyllä mitattu asukkaiden arvio HSY:n kokonaisuunnistumisesta paraneen edelleen.	HSY:n kokonaisuunnistuminen, asukastytyväisyyskyselyn tulos (asukkaiden antama vastaus) 3,75 asteikolla 1-5	Järjestetään koko HSY-tasoinen asiakaspalvelukoulutus (ASKO-mallin mukaisesti)
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulo-rahoituksella	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paraneen siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintamenoista 10 %:iin	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen osuus henkilöstövahvuudesta ja toimintakuluista on pienempi kuin v. 2015.	Laskutuksen prosesseja yhtenäistämällä ja kehittämällä saadaan laskutusta ja saatavien valvontaa tehostettua ja tuottavuutta parannettua. Sähköistä asiointia kehittämällä saadaan nykyiset resurssit monipuolisemmin hyödynnettyä eri asiakasryhmien tarpeita vastaavien palvelujen tarjoamiseen.

7.4.2 Toiminta

Asiakaspalveluyksikön yksi tärkeimmistä perustehtävistä on turvata HSY:ssä toimiva laskutus, maksuntarkkailu ja saatavien tehokas perintä. Näiden toimintojen varmistaminen on merkittävimpiä ja olennaisimpia kokonaisuuksia koko HSY:n toiminnan kannalta. Vuositasolla asiakaspalveluyksiköstä lähtevien laskujen määrä on yhteensä noin 800 000 kpl. Perustoiminnan ohella laskutuksen toimintaa tullaan kehittämään käynnissä olevalla suunnittelukaudella sekä prosessien että järjestelmien näkökulmasta. Keskitetty HSY:n myyntilaskutus, ns. palvelukeskusmalli sekä mahdolliset järjestelmäratkaisut, joilla jätehuollon ja vesihuollon laskutustoimintoja voitaisiin operoida yhteisillä järjestelmillä, ovat suunnittelukaudella määriteltäviä sekä mahdollisesti myös osin toteutettavia investointeja.

Keskitetty asiakaspalvelu, jossa asiakkaita palvelee yhden luukun periaatteen mukaisesti, on jo nykyisellään lunastanut paikkansa asiakkaiden palvelussa. Asiakaspalvelukeskuksessa vastaanotetaan ja hoidetaan asiakkaiden kontakteja sekä asiakaspalautteita. Palautteita hyödynnetään jatkuvasti HSY:n toiminnan kehittämisessä. Asiakaspalvelukeskuksessa käsitellään vuositason noin 60 000 asiakaskontaktia.

Asiakaspalvelua tullaan kokonaisuudessaan kehittämään enemmän asiakaslähtöisempään, erilaiset asiakasryhmät ja -tarpeet huomioivaan malliin, jolloin myös asiakaspalvelukeskuksen toimintaa tullaan kehittämään tähän suuntaan. Tähän tähtäävää palveluiden uudelleen tuotteistamista ja konseptointityötä tehdään tällä suunnittelukaudella aktiivisesti.

Vuoden 2014 aikana käynnistetty, merkittävä koko organisaatiotasoinen hanke asiakaskokemuksen kehittämiseksi (ASKO) on vakioitu osaksi HSY:n perustoimintaa eli asiakaskohtaamisten laatua arvioidaan jatkuvasti säännöllisin mittauksin. Tämän lisäksi koko HSY:n henkilöstö tullaan kouluttamaan hankkeessa määriteltyjen kriteerien mukaisesti.

Asiakaspalvelukeskuksen kehittämisen lisäksi suunnittelukauden yksi merkittävistä tavoitteista on kehittää sähköisiä asiointipalveluja. Asiakkaiden toiveena on asioida nykyistä yhä enemmän itsenäisesti verkossa, joten HSY:ssä tullaan myös vastaamaan tähän asiakkaiden lisääntyneeseen tarpeeseen. Asiakkaiden tunnistamiseen liittyviin ratkaisuihin ja sitä kautta monipuolisempiin palvelukokonaisuuksiin tullaan investoimaan tällä suunnittelukaudella.

7.4.3 Talous

Asiakaspalvelun tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	2 357	2 542	2 702	2 792	2 791	6,3 %
Myyntituotot	2 350	2 542	2 702	2 792	2 791	6,3 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	7	0	0	0	0	-
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-2 265	-2 341	-2 377	-2 366	-2 366	1,5 %
Henkilöstömenot	-1 672	-1 655	-1 659	-1 659	-1 659	0,2 %
Palvelujen ostot	-396	-512	-524	-516	-516	2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41	-19	-14	-14	-14	-26,3 %
Muut toimintakulut	-155	-155	-180	-177	-177	16,1 %
TOIMINTAKATE	92	201	325	426	425	61,6 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	92	201	325	426	425	61,6 %
POISTOT	-91	-200	-325	-426	-425	62,5 %
TILIKAUDEN TULOS	2	1	0	0	0	-100,0 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2	1	0	0	0	-100,0 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	104,1 %	108,6 %	113,7 %	118,0 %	118,0 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	21,3 %	46,3 %	74,9 %	98,2 %	98,0 %	

Asiakaspalveluyksikön suurimpina kustannuserinä toimintakuluissa ovat tietojärjestelmien lisenssi- ja ylläpitomaksut sekä henkilöstökulut. Toiminnan kehittämisessä panostetaan asiakaskokemusten laatuun panostamalla eri asiakasryhmien tarpeisiin tuotteistamalla ja konseptoimalla palveluja. Myös erilaiset asiakastytyvyys- ja palvelukyselymittaukset kuuluvat asiakaspalveluyksikön TTS-kauden tehtäviin.

Asiakaspalvelun investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
Asiakaspalvelun investoinnit	309	850	710	200	100	-16,5 %

Asiakaspalvelun investoinnit painottuvat toimialojen laskutusjärjestelmien yhdistämiseen ja kehitystyöhön, sähköisen asioinnin kehittämiseen ja HSY:n yhteisen myyntireskontran ja perinnän kehittämiseen.

7.5 Tukipalvelut

Tukipalvelut -tulosalue tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti tulosalueelle keskitetyt kuntayhtymän hankinta- ja varastopalvelut, tieto- ja asiakirjahallinnon palvelut sekä kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut.

7.5.1 Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaali- ja virtojen hyödyntämisessä	Energiatohokkuuden huomioiminen hankinnoissa laajenee koskemaan myös HSY:n palvelu- ja laitehankintoja.	Energiatohokkuus huomioidaan soveltuvin osin HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa.	Seurataan TEM:n laatiman Energiatohokkuuden huomioiminen hankinnoissa -oppaan kriteerien pohjalta laaditun HSY:n oman ohjeen noudattamista.
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintamenoista 10 %:iin.	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen osuus henkilöstövahvuudesta ja toimintakuluista on pienempi kuin v. 2015.	Hyödynnetään uusien tietojärjestelmien yhteensopivuutta (mm. hankinta, varastonhallinta, sähköinen arkistointi) toiminnan kehittämisessä ja kustannussäästöjen saavuttamisessa.
			Yhteisissä hankinnoissa pyritään kustannussäästöihin korkeatasoisella kilpailutuksella.
			Uuden hankintajärjestelmän myötä hiotaan hankintoja koskevat raportit todentamaan kilpailutuksista saavutetut säästöt ja ympäristövaikutukset.
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	Innovatiivisuutta hankinnoissa ja sopimuksissa edistetään tiivistämällä yhteistyötä toimittajien kanssa ja selvittämällä eurooppalaisten vastaavien toimijoiden innovatiivisia ratkaisuja.	Bonus-sanktio -menettely on lähtötasoa enemmän käytössä palveluhankinnoissa.	Bonus-sanktio -menettely otetaan osaksi sopimusluonnoksia. Painotetaan HSY:n hankintojen innovatiivisuutta kiinteänä osana vuoropuhelua toimittajien kanssa.
	Ympäristövastuu hankinnoissa arvioidaan ja todennetaan systemaattisesti. Määritellään keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.	HSY:lle keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset on määritetty.	Seurataan ja jatkojalostetaan indikaattoreiden, tavoitetasojen ja elinkaarikustannusten toteutumista sellaisissa hankinnoissa, joihin ne soveltuvat.

7.5.2 Toiminta

Uudet tietojärjestelmät tehostavat materiaali palveluja

Ympäristönäkökohdat ovat näkyvästi esillä suunnitelmakauden tavoitteissa. Hankintapalvelujen osalta tämä tarkoittaa sitä, että hankintaprosessissa ympäristökriteerit huomioidaan palvelu- ja laitehankinnoissa ja soveltuvin osin materiaalihankinnoissa.

Hankintatoimen kehittämistä jatketaan hankintajärjestelmän uusimisella. Taloushallinnon tietojärjestelmien kanssa yhteensopivan hankintajärjestelmän ja varastohallintajärjestelmän toimittaja kilpailutetaan viimeistään syksyllä 2015. Tavoitteena on, että uudet järjestelmät ovat käytössä vuoden 2016 aikana.

Hankintatoimen tehokkuutta seurataan edelleen hankintojen ostoskorilla. Ostoskoriin on valittu HSY:n toiminnassa merkittävässä roolissa olevia palveluja ja materiaaleja, joiden hintakehitystä seurataan indeksikorjaukset huomioiden. Ostoskorin sisältöä täydennetään tarpeen mukaan.

Tietohallinnon asiantuntijarooli korostuu

Tietohallinnon kehittämistä jatketaan tietohallinnon modernisoimisella infran ylläpidosta kohti HSY:n toiminnan palvelemista. Tietotekniikalla on merkittävä rooli HSY:n perustoiminnassa, ja tietohallinnon resurssit kohdistetaan sinne, missä niistä saadaan suurin hyöty. Palvelinpalvelujen hankinnan seurauksena suuri osa ICT-ylläpitopalveluista on siirretty ulkopuolisille palveluntuottajille. HSY:n tietohallinto keskittyy toimimaan oman toiminnan ja ulkopuolisten palveluntuottajien välissä asiantuntevana ICT-palveluiden organisoijana. Samalla saavutetaan myös tavoitteena oleva ICT-toiminnan tuottavuuden paraneminen. Tietohallinnon omassa toiminnassa panostetaan edelleen henkilöstön kouluttamiseen uusiin rooleihin ja vastuisiin. Suunnitelmakaudella keskitytään tietoturvan parantamiseen ja tietoliikenteen hallintaan. Lisäksi harkitaan siirtymistä päätelaitteiden leasingmalliin, jolloin päätelaitteiden hallinta on joustavampaa ja resurssit voidaan kohdistaa tuottavampaan toimintaan.

Hyväksytty tiedonohjausjärjestelmä ja SÄHKE2-yhteensopiva arkistointijärjestelmä mahdollistavat siirtymisen sähköiseen arkistointiin, mikä lisää tuottavuutta ja säästää arkistointitilaa.

Ympäristönäkökohdat huomioidaan myös ajoneuvojen hankinnassa

Toimitiloihin ja kiinteistöihin liittyvien yhteisten palveluiden kehittämistä jatketaan edelleen. Toiminnan kustannustehokkuutta ja palvelun laatua parannetaan yhtenäistämällä prosesseja ja laajentamalla toimintaa myös kalusteiden hankintaan ja tilojen kokonaissuunnitteluun. Toimitilojen kuntoarvioilla ennakoidaan korjaustarpeet ja saadaan kiinteistöjen ylläpitoon pitkän aikavälin suunnitelmallisuutta. Kiinteistöjen ja toimitilojen käyttökulujen seuranta tehostetaan. Energiatohokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön uutta tekniikkaa ja energian kulutuksen seuranta viedään aiempaa tarkemmalle tasolle.

Ajoneuvojen tekniikan kehittyminen mahdollistaa siirtymisen pienempipäästöisten ajoneuvojen käyttöön, mitä myös kiristyneet päästörajat edellyttävät. Kaasu- ja sähköautojen hankinta nähdään potentiaalisena vaihtoehtona perinteisille dieselkäyttöisille ajoneuvoille.

7.5.3 Talous

Tukipalvelujen tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	6 755	6 726	6 743	6 610	6 621	0,3 %
Myyntituotot	6 504	6 726	6 743	6 610	6 621	0,3 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	251	0	0	0	0	-100,0 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-5 975	-6 180	-6 147	-6 108	-6 108	-0,5 %
Henkilöstömenot	-3 412	-3 355	-3 201	-3 201	-3 201	-4,6 %
Palvelujen ostot	-2 004	-2 199	-2 333	-2 298	-2 298	6,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-225	-244	-243	-245	-245	-0,4 %
Muut toimintakulut	-334	-382	-370	-364	-364	-3,1 %
TOIMINTAKATE	780	546	596	502	513	9,2 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-2	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	778	546	596	502	513	9,2 %
POISTOT	-778	-546	-596	-502	-513	9,2 %
TILIKAUDEN TULOS	1	0	0	0	0	-100,0 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1	0	0	0	0	-100,0 %

Tukipalvelujen palvelujen ostoja lisäävät lähinnä uuden hankintajärjestelmän lisenssi- ja ylläpitomaksut, tietohallinnon palvelu- ja palvelinkapasiteettihankinnat sekä uuden sähköisen arkistointijärjestelmän ylläpitomaksut.

Ostoreskontra siirrettiin materiaali- ja palveluista 1.3.2015 alkaen ohjauksen ja kehittämisen talousyksikköön. Talousarvio 2015 sisältää ostoreskontran toimintamenot noin 0,3 miljoonaa, jotka talousarviossa 2016 ovat ohjauksen ja kehittämisen alla. Tämän vuoksi vuodet eivät ole täysin vertailukelpoiset.

Tukipalvelujen investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
Tukipalvelujen investoinnit	345	820	755	210	160	-7,9 %

Tukipalvelujen investoinneissa vuonna 2016 varaudutaan uuden hankintajärjestelmän hankintaan. Suunnitelmakaudella uusitaan lisäksi IT-laitteita ja palvelimia. Kiinteistöjen osalta varaudutaan rikosilmoitus- ja kulunvalvontajärjestelmien uusimiseen sekä toimitiloissa tehtäviin muutos- ja korjaustöihin ja isompiin kalustehankintoihin. Ajoneuvopalveluissa on varauduttu laitteiden uusimiseen sekä energiatehokkuuden parantamiseen.

7.6 Johto, ohjaus ja kehittäminen

Kuntayhtymän johto vastaa kuntayhtymän kokonaisuudesta ja strategian toteuttamisesta tukemalla toimialoja ja niiden synergiaetuja, huolehtimalla sidosryhmäsuhteista ja edunvalvonnasta sekä julkisuuskuvasta, viestinnän ja neuvonnan kokonaisuuksista ja peruslinjauksista sekä huolehtimalla taloudesta ja hallinnosta.

Ohjauksen ja kehittämisen toiminnot vastaavat keskitetysti hoidetuista hallinto-, henkilöstö-, talous-, kehittämis- sekä viestintä- ja neuvontatehtävistä. Lisäksi suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa toimivat yksiköt hoitavat HSY:n hallituksen, yhtymäkokouksen ja tarkastuslautakunnan kokousvalmistelut ja päätösten toimeenpanon.

7.6.1 Tavoitteet

Kuntayhtymän yhteisen T&K&I-toiminnan strateginen hanke

Strateginen hanke	Kuvaus hankkeesta	TA2016 tavoite
Resurssiviisas pääkaupunkiseutu -hanke (REPA)	REPA -hanke toteuttaa Tekesin hallinnoimaa Innovatiiviset kaupungit -ohjelmaa (2014 - 2020) edistämällä materiaali- ja energiatehokkuutta sekä terveellistä kaupunkiympäristöä HSY:n investoinneissa ja palveluissa.	Ensimmäisen vaiheen projektit ovat toteutusvaiheessa ja pilotoiteja on käynnistetty. Laaditaan seuraavan vaiheen (2017 - 2018) projektisuunnitelmat.

Tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintakuluista 10 %:iin.	Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen osuus henkilöstövahvuudesta ja toimintakuluista on pienempi kuin v. 2015.	Kehitetään prosessien sujuvoittamista tukevia toimintamalleja ja työkaluja: Toimintajärjestelmässä tehdään suunnitelman mukaiset auditoinnit ja niiden edellyttämät korjaavat toimenpiteet. Riskienhallinnassa ja projektihallinnassa otetaan käyttöön prosesseja tukevat uudet ohjelmistot. (Kehittämissyksikkö)
			Tilauksesta maksuun -prosessin tehostaminen ostolaskujen käsittelyä edelleen automatisoimalla (Taloussyksikkö)
			Henkilöstön osaamista kehitetään ja monipuolistetaan, mikä parantaa töiden sujuvuutta ja mahdollistaa mielekkäät tehtäväkokonaisuudet. (Taloussyksikkö)
			Luottamuselinten valmistelu- ja sihteeritehtävien ja keskushallinnon lakiasioiden hoito sekä HSY:n lakiasiaintoiimen koordinoiti järjestellään uudelleen (Hallintoyksikkö)
			Edistetään sähköisten henkilöstöprosessien käyttöä Herta-koulutusosiossa. (Henkilöstöyksikkö)
			Selvitetään kustannustehokkaat vaihtoehdot kilpailutusvuorossa oleville ostopalveluille. Käytetään ja kehitetään sähköisiä välineitä ja palveluja työn tehostamiseen ja asiakasneuvontaan ja viestintään. (Viestintä- ja neuvontayksikkö)

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY:n yhteisökuva on hyvä	Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät edelleen sekä asukkaiden että muiden asiakkaiden ja sidosryhmien piirissä.	Toteutetaan v. 2015 laadittua yhteisökuvan kehittämisen ohjelmaa, Ohjelmassa on kuvattu, mistä osatekijöistä yhteisökuva rakentuu, millä toimenpiteillä siihen vaikutetaan ja miten vaikuttavuutta seurataan.	Toteutetaan ohjelmassa esitetyt toimenpiteet. Tehdään mainetutkimus, jolla kartoitetaan sidosryhmien tyytyväisyyttä HSY:n toimintaan. Asukkaiden tyytyväisyyttä mitataan vuosittaisella asukastyytyväisyyskyselyllä.

Kuntayhtymän yhteisen T&K&I-toiminnan tavoitteet

Strateginen päämäärä	TTS2016-2018 tavoite	TA2016 tavoite	TA2016 toimenpiteet
HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	Oman toiminnan materiaalivirtojen järjestelmällinen seuranta aloitetaan.	Kehitetään materiaalivirtatietojen seurantaa ja aloitetaan järjestelmällinen raportointi osana ympäristövastuuraportointia.	Lasketaan ja tuotetaan HSY:n vuosittainen materiaalitase. Kehitetään materiaalivirtatietojen vertailtavuutta suhteessa vastaaviin kansainvälisiin kaupunkiseutuihin.
HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdosta kasvaa	T&K&I- hankkeiden osuus kasvaa 0,6 prosenttiin liikevaihdosta	Rahoitusinstrumenttien järjestelmällinen seuranta. "Innovaatiosalkun" kehittäminen ja käyttöönotto uuden projektisalkku-ohjelmiston yhteyteen.

7.6.2 Toiminta

Toimintajärjestelmä, kokonaisvaltainen riskienhallinta ja projektimalli tukevat jatkuvaa parantamista ja parantavat tuottavuutta

Toimintajärjestelmä, kokonaisvaltainen riskienhallinta ja projektimalli ovat koko HSY:ssä käytössä olevia toimintamalleja, jotka tukevat toiminnan jatkuvaa parantamista. Yhdenmukaiset prosessit ja toimivat työkalut parantavat tuottavuutta. HSY:n toimintajärjestelmä täyttää kansainväliset laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja työturvallisuusstandardien sertifiointivaatimukset. Vuonna 2015 on järjestelmän sertifiointi laatu- ja ympäristöstandardien osalta. Työterveys- ja työturvallisuusstandardi sertifioidaan vuonna 2016. Riskienhallinnan ja projektihallinnan prosesseja tukevat uudet tietojärjestelmät otetaan käyttöön vuosien 2015 - 2016 aikana.

Taloushallinnossa tilauksesta maksuun -prosessia tehostetaan automatisoimalla nykyisin manuaalisesti tehtyjä työvaiheita hankinta-, ostolasku- ja kirjanpitojärjestelmissä.

Viestintä ja neuvonta

Viestinnän ja neuvonnan tehtävä on osaltaan tukea HSY:n tavoitteiden toteutumista. Maineenhallinta-suunnitelman mukaisesti edennetään hyvää yhteisökuva koko HSY:ssä ja tehdään tutkimus tason mittaamiseksi. Asukkaiden käyttäytymistä ympäristöasioissa tutkitaan jokavuotisella kuluttajakäyttäytymiskyselyllä. Kriisi- ja erityistilanneviestintää kehitetään jatkuvasti ja säilytetään siinä hyvä, luotettava taso.

Viestinnän keinoin lisätään vuorovaikutteisuutta ja ollaan aktiivisesti läsnä sosiaalisen median kanavissa. Verkkosivut ja intranet Hessu ovat edelleen tärkeimmät viestintäkanavat ja niitä kehitetään suunnitelman mukaisesti. Sisäisen viestinnän työkaluja ja kanavia kartoitetaan ja arvioidaan sekä kehitetään kokonaisuutta.

Sidosryhmille järjestetään seminaareja ja työpajoja, joista tärkeimmät ovat HSY:n ilmastoseminaari ja isännöitsijäseminaari. Lapsille suunnataan neuvontaa kummikoulujen, oppimateriaalien ja tehtäväkirjan muodossa. Ostoneuvontapalveluilla tavoitetaan laaja joukko pääkaupunkiseudun asukkaita kouluissa ja päiväkodeissa sekä asukas- ja yleisötahtumissa. Seudun ekotukihenkilöille järjestetään koulutusta kaikista HSY:n teemoista ja ylläpidetään sekä kehitetään HSY:n omaa ekotukihenkilötoimintaa.

Asukasviestinnässä panostetaan suurien rakennushankkeiden kuten Blominmäen ja Kirkkonummen Sortti-aseman rakentamisen aikaiseen viestintään. Vesihuollon asioissa kampanjoidaan mm. hanaveden brändäykseen ja viemärietikettiin liittyen sekä tehdään neuvonnassa yhteistyötä erityisesti VVY:n kanssa. Jätehuollon neuvonnassa hyödynnetään Kiitos kun lajittelet -hankkeessa tuotettuja materiaaleja. Anna jotain muuta -verkkosivuston markkinointia jatketaan. HSY:n verkkosivuilla toimivaa jätehakua sekä Sortti-asemien ja kiertävien keräysautojen palveluita. Lisäksi viestinnällä ja neuvonnalla tuetaan T&K&I -hankkeiden, kuten REPA:n onnistumista.

Ilmastoinfo toteuttaa asukkaiden hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtääviä tapahtumia ja kampanjoita liittyen mm. energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian lisäämiseen sekä kevyen liikenteen edistämiseen. Aiempien vuosien kampanjoista uusitaan muun muassa aurinkosähkön edistämiskampanja. Ekokompassi- ja Energiasuunta palvelevat pk-yritysten ympäristötyötä.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyöryhmä kehittää ympäristövastuullisesti

T&K&I-työryhmän perustehtävä on tukea tutkimuksen ja kehittämistyön sekä innovaatioiden kautta HSY:n strategian toteuttamista. Hankkeiden strategianmukaisuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi kehitetään T&K&I-hankkeiden hallintaa, rahoitusinstrumenttien järjestelmällistä seurantaa ja edistetään innovatiivisuutta mm. innovatiivisten hankintojen avulla. Suunnitelmakaudella aloitetaan HSY:n oman toiminnan materiaalivirtojen järjestelmällinen seuranta ja niiden hyödyntäminen.

HSY osallistuu Resurssiviisas pääkaupunkiseutu (REPA) -hankkeen kautta Innovatiiviset Kaupungit -ohjelman (2014 - 2020) toteuttamiseen. Hanke edistää materiaali- ja energiatehokkuutta sekä terveellistä kaupunkiympäristöä HSY:n investoinneissa ja palveluissa. REPA-hanke sisältää kolme osaprojektia. Vesihuollon vastuulla oleva projektikokonaisuus on Vesihuollon resurssiviisaat ratkaisut (ÄlykäsVesi). Jätehuolto vastaa projektista Teolliset symbioosit. Seutu- ja ympäristötieto toteuttaa projektin Ilmanlaadun osaamis- ja innovaatiokeskittymä.

7.6.3 Talous

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2016/2015
TOIMINTATULOT	7 209	7 709	7 963	7 798	7 784	3,3 %
Myyntituotot	7 129	7 147	7 451	7 286	7 272	4,3 %
Kuntaosuudet	0	408	408	408	408	0,0 %
Muut tuotot	80	154	104	104	104	-32,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-6 900	-7 385	-7 589	-7 539	-7 539	2,8 %
Henkilöstömenot	-4 066	-3 974	-4 267	-4 267	-4 267	7,4 %
Palvelujen ostot	-2 369	-2 951	-2 819	-2 776	-2 776	-4,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-165	-160	-166	-164	-164	4,0 %
Muut toimintakulut	-300	-300	-337	-332	-332	12,3 %
TOIMINTAKATE	309	324	374	259	245	15,3 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	1 014	500	600	600	600	20,0 %
VUOSIKATE	1 323	824	974	859	845	18,1 %
POISTOT	-318	-375	-374	-259	-245	-0,3 %
TILIKAUDEN TULOS	1 005	449	600	600	600	33,5 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 005	449	600	600	600	33,5 %

Kuntayhtymän johdon sekä ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden toimintakulut muodostuvat pääasiassa henkilöstökuluissa. Palvelujen ostojen suurin kuluerä on tietojärjestelmien lisenssi-, ylläpito- ja käyttöpalvelumaksut.

Ostoreskontra siirrettiin materiaali palveluista 1.3.2015 alkaen ohjauksen ja kehittämisen talousyksikköön. Talousarvio 2016 sisältää ostoreskontran toimintamenot noin 0,3 miljoonaa, jotka talousarviossa 2015 ovat tukipalvelujen tulosalueella.

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TSE 2017	TSE 2018	Muutos-% 2015/2014
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	307	440	354	124	80	-19,5 %

Ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden investoinnit muodostuvat lähinnä olemassa olevien tietojärjestelmien jatkokehitystyöstä.

Liite 1: Strategian indikaattorit

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
1. Ympäristön tila on parantunut	1a. Jäteveden puhdistuksen ravinnepäästöt ja epäpuhtaudet - fosforikuorma tonnia/vuosi - typpikuorma, tonnia/vuosi	32 (38 v. 2012) 948 (1230 v.2012)	33 973	38 1200	38 1200	38 1000
	1b. Kasvihuonekaasupäästöt, tCO2-ekv	189 000 (202 000 v.2012),	235 000 ennakkotieto 15.3., lopullinen tieto syksyllä	190 000 -6% vuoden 2013 tasosta	174 000 -14% vuoden 2013 tasosta	162 000 -20% vuoden 2013 tasosta
	1c. Jätevesiylivuotojen määrä, sekaviemäröity verkko, 3 vuoden liukuva keskiarvo 1000 m3	242	144	määrä ei kasva lähtötasosta	määrä lähtötasoa pienempi	määrä lähtötasoa pienempi
	1d. Verkostoon pumpattu vesimäärä, litraa / asukas / päivä	229	226	217	209	200
	1e. Sekajätteiden määrä, kg/ asukas/ vuosi (kotitaloudet)	176	tieto saadaan syksyllä	175	174	173
	1f. Kotitalouksien jätteiden hyötykäyttöaste - kokonaishyötykäyttöaste, % - materiaalihyötykäyttöaste, % - energiahyötykäyttöaste, %	49 45 4	tieto saadaan syksyllä	82 50 32	86 52 34	89 54 35
	1g. Sekajätteiden laatu - lasin määrä sekajätteessä, kg/asukas - metallin määrä sekajätteessä, kg/asukas - kuitupakkausten määrä sekajätteessä, kg/asukas	4 5,3 18,5	tieto saadaan syksyllä	3,3 4,2 17,8	3,1 3,8 17,4	2,9 3,5 17,1
	1h. Ilmastostrategian mukainen päästökehitys pääkaupunkiseudulla, muutos vuoden 1990 tasosta	-0 %	ennakkotieto huhtikuussa, lopullinen syksyllä	-10 %	-15 %	-20 %
2. Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	Toimintavarmuus					
	2a. Jätevedenpuhdistuskapasiteetti, jätevedenpuhdistuksen lupaindeksi, %	100	100	100	100	100
	2b. Jätehuollon tyhjennysten toimintavarmuus ja oikea-aikaisuus, %	96,1	98,3	97	97,5	98
	2c. Ilmanlaadun mittauksen jatkuvuus, mittaustulosten ajallinen kattavuus, %	97,5	97,6	98,0	98,0	98,0
	Vesi-, jäte- ja hulevesiverkostojen toimivuus					
	2d. Viemäritukosten määrä, kpl	95	78	< 70	< 70	< 70
	Saneerausinvestointien onnistuneisuus ja tulokset					
	2e. Vedenjakelun kulutuskeskeytysaika, 3 vuoden liukuva keskiarvo, minuuttia / asukas / vuosi	11,3	9,2	< 14	< 13	< 12
	2f. Saneerausvelka, verkoston uusiutumisikä	230	230	230	230	230

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
3. HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	3a. Juomaveden laatu , tutkittu laatu/asukkaiden kokema laatu -tutkittu veden laatu on hyvä, jos laatuvaatimukset täyttyvät -koettu veden laatu on hyvä, jos asukkaiden antama arvosana asiakastytyväisyyskyselyssä >4,5	hyvä/4,8	hyvä/4,8	hyvä/>4,5	hyvä/>4,5	hyvä/>4,5
	3b. Tyytyväisyys jätehuollon palveluihin , asiakaskyselyn vastaus asteikolla 1-5	3,81	4,0	3,90	4,00	4,00
	3c. Asiakkaiden/asiakasryhmien osallistaminen	Palautteen kerääminen ja asiakastytyväisyyskyselyn hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä	Asiakaspala utetta kerätään jatkuvasti palautejärjestelmään, organisaatio tasoista/toim ialatasoista tiedon hyödyntämis suunnitelma a laadittu	Uusien palvelujen kehittämis-työssä asiakaskoh- deryhmät mukana. Uudet vaikuttamisk anavat käytössä.	Asiakkaiden ja kumppa- neiden osal- listaminen vakioitu osaksi palvelupros essia.	
	3d. Asiakasryhmien tarpeiden mukaiset palvelukonseptit	Toimivat peruspalvel ut. Niiden prosessit kuvattu. Asiakas- palvelun prosessit osaksi kuvattu.	Suurasiakas konsepti laadittu	Palvelut tuotteistettu ja palveluratkai sut eri asiakas- ryhmille määritelty, resursoitu ja vastuutettu.	Palvelu- konseptien mukainen toiminta vakiintunut ja laadun seuranta systemaattis ta.	
	3e. Sähköisten asiointipalvelujen määrä ja laatu - sähköisten asiointipalvelujen osuus kaikesta ko. asioinnista	8 % vesimittarin lukema- ilmoituksista sähköisesti (6100 kpl / 74500 mittaria)	15 %	25 %	60 %	70 %
		35 %jäte- palvelu- tilauksista sähköisesti	47 %	45 %	55 %	65 %
	- sähköisten palvelujen laatu, asiakastytyväisyyskyselyssä (asukkaat): "HSY:n internetasiointipalveluita on helppo käyttää".	Merkityksen ja onnistumise n välinen kuilu -0,4	-0,6	Merkityksen ja onnistumise n välinen kuilu ≤ -0,4	Merkityksen ja onnistumise n välinen kuilu ≤ -0,35	Merkityksen ja onnistumise n välinen kuilu ≤ -0,3
	3f. HSY:n kokonaisuonnistuminen , asukastytyväisyyskyselyn tulos (asukkaiden antama vastaus) asteikolla 1-5	3,66	3,70	3,75	3,85	3,95

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
4. HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energia-tehokkuudessa sekä materiaali-virtojen hyödyntämisessä	4a. HSY:n omassa toiminnassa (prosessit) kulutettu energiamäärä, GWh	196 (201 v. 2012)	(192 ennakotietä 15.3.)	193	189	189
	4b. HSY:n tuottaman ja ostaman uusiutuvan energian määrä / käytetyn energian määrä, %	101 (95 v. 2012)	(103 ennakotietä 15.3.)	100	100	100
	4c. Hankintojen energiatehokkuus , palvelut, tuotteet => hankesuunnittelussa kaikissa vaiheissa	Hanke- ja laitehankinnat (osittain)	Kun uusi kilpailutus alkaa, alkuneuvotteluissa todetaan, voidaanko hankinnassa huomioida energiatehokkuus ja jos voidaan, niin miten se voidaan tarjouspyyntöön kirjata	Palvelu- ja laitehankinnat	Materiaali-hankinnat	Investoinnit (toteutus)
	4d. Materiaalivirrat omassa toiminnassa , materiaali-virtojen seurantatietojen kattavuus ja saatavuus	Alkukartoitus tehty	Resurssitehokkuusryhmä perustettu	Materiaalin seurantajärjestelmä luotu	Materiaali-virtojen ajan-tasainen seuranta	Tieto ohjaa toimintaa
	4e. Alueen materiaalivirrat ja hyötykäyttö - Ämmäsuon ekoteollisuuspuiston vaikutukset alueen materiaalivirtoihin	Ämmäsuon kehittämissuunnitelma olemassa	Konsepti suunnitteilla	Ämmäsuon konsepti toiminnassa	Hyötykäyttö lisääntynyt 30 % vuoteen 2013 verrattuna	Hyötykäyttö lisääntynyt 40 % vuoteen 2013 verrattuna
	4f. Avoimen datan hyödyntäminen		Suunnitelma HSY:n 1. vaiheen datan avaamisesta tehty ja tiedot avattu verkkosivuilla	Suunnitelma HSY:n datan avaamisesta on tehty; toimet toteutettu	Kehittämssuunnitelma ja sen toimenpiteet toteutettu	Kehittämssuunnitelma ja sen toimenpiteet toteutettu
5. Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	5a. Vesihuollon toimintamenot / jäsenkuntien asukas *) ilman inflaatiota	81,0 €	79,9 € *)	79 € *)	77 € *)	76 € *)
	5b. Jätehuollon toimintamenot / käsitelty jätemäärä (tonnia) ilman maainfektioita *) ilman inflaatiota	141 €	137 € *)	135 € *)	133 € *)	131 € *)
	5c. Hallinnon ja keskitettyjen palveluiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta ja toimintamenoista	HTV 25,5% Menot 12,3%	24,8% 11,9%	24% 11,5%	23% 11%	22% 10%
	5d. Investointien tulorahoitus 10-vuoden ajanjaksolla, % (vuosikate/investointimeno) - investointien tarkastelu talousmallilla - investointien tehokas ja tuottava kohdentaminen - investointien sopeuttaminen ja ajoittaminen - tulorahoitusosuuden kasvu (pitkäjänteisellä taksapolitiikalla ja toiminnan tehostamisella)	VH 83,6% JH 79,0%	VH 84,3% JH 77,4%	VH 78% JH 85%	VH 75% JH 90%	VH 70% JH >100
	5e. Vesi- ja jäteaksojen reaali- ja jätetaksat		VH 2,0% JH 0%	Korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti	Korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti	Korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
6. Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	6a. Työhyvinvoinnin kokemus , henkilöstötutkimuksen kysymys "Koen, että työhyvinvointini on kunnossa", tulos asteikolla 1-5 / positiivisten osuus	3,64 / 63 %	-	3,70 / > 65 %	3,75 / > 65 %	3,80 / >65 %
	6b. Sairauspoissaolot HSY:n tilaston mukaan, päivää/ palvelussuhdevuosi	16,04	13,56	13	12	11
	6c. Lähtövaihtuvuus,%	1,7 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %
	Henkilöstön muutoskyky 6d. Kokemus osaamisen kehittämisestä, henkilöstötutkimuksen indeksi "Osaamisen kehittäminen" asteikolla 1-5	3,72	-	3,75	3,80	3,85
	6e. Kokemus muutoksista HSY:ssä, henkilöstötutkimuksen kysymys "Muutokset antavat meille työhön uusia hyviä mahdollisuuksia", tulos asteikolla 1-5 / myönteisten vastausten osuus	3,11 / 36 %	-	3,16 / 42 %	3,21 / 46 %	3,26 / >50 %
	6f. Osaamisen vastaavuus HSY:n tarpeisiin	Määrällinen henkilöstösuunnittelu käytössä	Määrällinen henkilöstösuunnittelu käytössä	Henkilöstösuunnitelman laadulliset osuudet tukevat päätöksentekoa	HSY:n osaamisen hallintamenettely toiminnassa	Osaaminen kehittynyt HSY:n tarpeita vastaavaksi
7. Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	6g. Tyytyväisyys palkitsemiseen , henkilöstötutkimuksen tulos asteikolla 1-5 / erittäin tyytymättömien osuus	2,65 / <16 %	-	2,75 / <15 %	tuotannollisen työn vertailuarvo / <13 %	tuotannollisen työn vertailuarvo / <10 %
	7a. Johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuus , henkilöstötutkimuksen tulos asteikolla 1-5 / positiivisten osuus	3,39 / 50 %	-	tuotannollisen työn keskiarvo / >52 %	0,05 parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >54 %	0,10 parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >56 %
	7b. Esimiestyön laatu , henkilöstötutkimuksen tulos asteikolla 1-5 / positiivisten osuus	3,64 / 63 %	-	tuotannollisen työn keskiarvo / >65 %	parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >67 %	parempi kuin tuotannollisen työn keskiarvo / >69 %

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
8. HSY:n yhteisökuva on hyvä	8a. Yhteisökuva - Asiakastytyväisyyystutkimuksen kysymys "Kuinka todennäköisesti kertoisit jotain myönteistä HSY:hyn liittyen", tulos asteikolla 1-5	Asukkaat 3,6 / Isännöitsijät 3,8	Asukkaat 3,7 / Isännöitsijät 3,8	Asukkaat 3,7 / Isännöitsijät 3,9	Asukkaat 3,8 / Isännöitsijät 4,0	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,2
	- HSY:n toiminnan luotettavuus, asiakastytyväisyyskyselyn tulos asteikolla 1-5	Asukkaat 3,7 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 3,8 / Isännöitsijät 4,1	Asukkaat 3,9 / Isännöitsijät 4,2	Asukkaat 4,0 / Isännöitsijät 4,3
	- Sidosryhmät; HSY:n seminaarien ja muiden vastaavien sidosryhmätilaisuuksien onnistuminen, kyselytutkimuksen arvosana asteikolla 1-5, painotettu keskiarvo	-	4,16	4,20	4,25	4,30
	8b. Sisäinen yhteisökuva, henkilöstötutkimuksen indeksi "Sitoutuneisuus HSY:hyn", tulos asteikolla 1-5	3,60	-	3,80	4,00	4,10
	8c. Positiivinen ja neutraali medianäkyvyys suhteessa negatiiviseen medianäkyvyyteen, positiiviset/negatiiviset. Perustuu sähköiseen uutis- ja verkkosivu-uutisointiin (poislukien omat tiedotteet, pöytäkirjat, päätökset, HILMA, FINLEX ja muut vastaavat asiakirjat). Näkyvyys arvioidaan määritettyjen hakusanojen perusteella (suomi, ruotsi ja englanti). Uutisten sävy määritellään HSY:n maineenhallinnan näkökulman mukaan.	-	94/6	95/5	96/4	96/4

Strateginen päämäärä	Indikaattorit	Tavoiteasettelu indikaattoreille				
		Lähtötaso v. 2013	Toteutuma v. 2014	v. 2016	v. 2018	v. 2020
9. HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä ja aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	9a. TKI-hankkeiden määrä, % liikevaihdosta	Kehitetään laskentatapa. Tarkistetaan lähtötaso ja tavoitearvot uuden laskentatavan mukaisiksi.	0,4	0,6	0,8	1,0
	9b. Innovatiivisuuden huomioon ottaminen hankinnoissa ja sopimuksissa	Bonus-sanktio -menettely käytössä joissakin palveluhankinnoissa	Bonus-sanktio -menettely avataan soveltuvissa tarjouspyynnöissä, lisätään vastaaviin sopimuksiin ja seurataan on tehostettu.	Menettelyä on laajennettu ja sisäinen seurantajärjestelmä ja sen pohjalta tiiviimpi yhteistyö toimittajien suuntaan toimivat.	On selvitetty eurooppalaisten vastaavien toimijoiden innovatiivisia ratkaisuja ja otettu käyttöön HSY:lle sopivat parhaat käytännöt	Innovatiivisten hankintojen vertailu ja tiedon jakaminen Euroopan laajuisesti on osa hankintaintoa ja HSY soveltaa niitä tapauskohtaisesti käytäntöön
	9c. Ympäristövastuu hankinnoissa (asetustasoa kireämpi)	Hankintaohje on päivitetty siten, että materiaali- ja energiatehokkuus, ympäristövuorokäytöllisyys ja innovatiivisuus läpäisevät koko ohjeen.	Hankintaohjeen kohdat ja niiden soveltamismahdollisuus käydään uuden hankinnan aloituspalaverissa läpi.	On määritetty HSY:lle keskeiset ja suurimmissa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.	Valitut tavoitetasot saavutetaan 40 % niissä hankinnoissa, joissa indikaattoreita voidaan soveltaa.	Valitut tavoitetasot saavutetaan 60 % niissä hankinnoissa, joissa indikaattoreita voidaan soveltaa.
	9d. Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käyttöönotto	Älykkäitä järjestelmiä käytössä; ne eivät kuitenkaan riittävästi kytkeydy toisiinsa. Käynnissä on selvityksiä.	¹⁾ Älykäsvesi: Visio, tiekartta ja toimenpidesuunnitelma laadittu ²⁾ Vedenjakelun aluemitäsuunnitelma ³⁾ Verkkotietojärjestelmän kehittäminen ⁴⁾ Vedenjakelun ohjausjärjestelmä ⁵⁾ Sortti-asemien osittainen itsepalvelujärjestelmä ⁶⁾ Kiinteistökohtainen jäteastioiden punnitus kokeiluhanke ⁷⁾ Älykkäät pinnankorkeusmitarit sekä jätesyväsaliloissa. ⁸⁾ Kaatopaikkakäytön puhdistus biologiseen prosessiin perustuvalla puhdistusjärjestelmällä	Selvitysten perusteella käynnistetty pilotti-hankkeita.	Uusia pilotteja otettu käyttöön.	Älykkäiden järjestelmien hyödyntäminen operatiivisessa toiminnassa on vakiintunut.

- ¹⁾ Älykäsvesi: Visio, tiekartta ja toimenpidesuunnitelma laadittu
- ²⁾ Vedenjakelun aluemittojärjestelmä: mittausasemia 29 kpl, mittaustietoa käytetään
- ³⁾ Verkkotietojärjestelmän kehittäminen: yhtenäinen verkkotieto määritelty
- ⁴⁾ Vedenjakelun ohjausjärjestelmä: hankintapäätös 5/2014, järjestelmän rakentaminen menossa
- ⁵⁾ Sortti-asemien osittainen itsepalvelujärjestelmä (maksupääte): laitteet kilpailutettu, henkilökunnan koulutus aloitettu, koekäyttö alkaa kesällä 2015.
- ⁶⁾ Kiinteistökohtainen jäteastoiden punnitus: 2-vuotinen kokeiluhanke urakka-alueilla 33 ja 56, Vantaa. Astioiden RFID (Radio Frequency Identification) tunnistus ja punnitustietojen keruu.
- ⁷⁾ Älykkäät pinnankorkeusmittarit Espoon puistoalueiden sekajätesyväsäiliöissä.
- ⁸⁾ Kaatopaikkakaasun puhdistus biologiseen prosessiin perustuvalla THIOPAQ-puhdistusjärjestelmällä, jossa rikki saadaan talteen elementaaririkkinä. Kaasuun ei lisätä ilmaa, jolloin lämpöarvo pysyy korkeana.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Semaforbron 6 A, 00520 Helsingfors

Tfn. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

28 §

Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta taloussuunnitelmasta vuosille 2016-2018

VD/5300/00.04.03/2015
HP/HW/KR/JB

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksen mukaisesti 31.8.2015 mennessä lausuntoa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2016–2018. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Jäsenkuntien lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- e) tarkastusmaksun korottamisesta 80 eurosta 100 euroon,
- f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella
- g) Kutsuplus-liikenteen kehittämisestä 31.12.2015 päättyvän kokeilujakson jälkeen

Lausuntopyynnön mukaan alustavan talousarvion perusteena ovat

- HSL:n strategia 2025
- HSL:n henkilöstöstrategia 2018
- Voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017,
- Hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2015–2016 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- Vuoden 2014 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutumätiedot vuodelta 2015.

Taloussuunnitelma vuosille 2017–2018 on laadittu vuoden 2016 kustannustasoon.

Lausuntopyynnön yhteydessä HSL:n hallitus pyytää kuntia kiinnittämään erityistä huomiota siihen, millä keinoin jopa yli 15 %:n korotukset lipunhintoihin voidaan välttää tulevaisuudessa. HSL:n mukaan em. korotuspaine on seurausta Kehäradan ja Länsimetron infrakustannuksista, jotka kasvattavat HSL:n menoja. Ilman lipunhintojen korotuksia kuntien maksuosuus (subventioaste) nousisi yli 50 %:n.

Tekninen lautakunta on 18.8.2015 § 8 esittänyt kaupunginhallitukselle lausunnon antamista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018. Apulaiskaupunginjohtajan esitys on teknisen lautakunnan esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 28

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa seuraava lausunto HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016–2018.

”Strategiasuunnitelma ja kaupungin strategia

Vantaan kaupungin valtuustokauden 2013–2016 strategian tärkein lähtökohta on talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma TVO. Tämä edellyttää kaupungilta tiukkaa menokuria, palvelurakenteiden uudistamista ja aktiivista tulopohjan kehittämistä. Vastaavat tavoitteet koskevat osaltaan koko kaupunkikonsernia ja kuntayhtymiä kuten HSL.

HSL:n itselleen asettamat strategiset tavoitteet ja visio 2025 vastaavat keskeisiltä osiltaan Vantaan maankäytön ja liikenteen tavoitteita. HSL:n strategian mukaan tehostetaan joukkoliikenteen kustannustehokkuutta ja vahvistetaan koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä, minkä odotetaan näkyvän HSL:n käytännön toiminnassa koskien erityisesti tehokasta joukkoliikenteen hoitoa alkaen linjastosuunnittelusta ja päättyen autokiertoon.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että HSL jatkossa kehittää yhdessä kuntien kanssa pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän edellyttämiä tehokkuutta nykyistä paremmin kuvaavia mittareita, koska nykyinen mittari lipputulot/käyttömenot -suhde ei kuvaa toiminnan tehokkuutta

riittävän luotettavasti. Samoin tulojen ja menojen sekä subventioasteen seurannalle ja laskemiselle pitää kehittää nykyistä toimivammat mallit.

HSL:n strategia painottaa raideliikenteen kehittämistä. Vantaan joukkoliikenteen toimivuudelle on erittäin tärkeää raideliikenteen toimintavarmuuden turvaaminen sekä häiriötilanteissa matkustajille aiheutuvat haittojen minimointi. Kehäradan käyttöönoton jälkeenkin Vantaalla arvioidaan tehtävän joukkoliikenteen matkoista edelleen n. 2/3 busseilla. Täten Vantaan suunnalla on lähivuosina erityinen tarve panostaa mm. bussiliikenteen taloudelliseen tehokkuuteen, palvelulinjaston suunnitteluun sekä joukkoliikenteen peruspalvelujen tuottamiseen sekä kehittämiseen.

HSL:n strategiassa painotetaan yhteistyön merkitystä eri sidosryhmien kanssa, missä nähdään edelleen olevan kehittämispotentiaalia niin kaupungin, asukkaiden kuin muidenkin sidosryhmien suuntaan. Tärkeitä yhteistyökumppaneita Vantaan kannalta ovat HSL:ään kuulumattomiin naapurikuntamme sekä Uudenmaan ELY.

Kehäradan liikenteen alkaminen yhdessä linjan uuden runkolinjan 560 "Jokeri 2:n" perustamisen kanssa muuttaa merkittävästi matkustamista koko HSL-alueella ja siten kuntien välistä nousuihin perustuvaa kustannusjakoa. Pienetkin matkustuksen muutokset esim. Kehäradalla vaikuttavat tuntuvasti Vantaan talouteen vuositasolla. Em. perusteella Vantaan kaupunki edellyttää, että Kehäradan ja siihen liittyvän linjaston sekä linjan 560 osalta tehdään tarpeelliset laskennat ja tutkimukset, joita voidaan hyödyntää jo vuoden 2015 tilinpäätöksen ja seuraavien vuosien talousarvioesitysten yhteydessä. Kehäradan osalta pitää huomioida myös viikonloppuliikenne, joka lentoasemalle suuntautuvan liikenteen vuoksi poikkeaa tavanomaisen joukkoliikenteen jakaumasta. Asian tärkeyden vuoksi Vantaan kaupunki on tarvittaessa valmis osallistumaan em. laskentojen ja tutkimusten kustannuksiin.

Joukkoliikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Vantaata koskeviin seutulinjoihin HSL esittää vuosille 2016–2018 muutoksia Hakunila – Malmi (-Leppävaara) linjalle. HSL esittää myös Lahdenväylän suunnan linjojen 722, 724, 731, 733 ja 751 päättämistä Kalasatamaan. Lisäksi esitys sisältää 10.8.2015 alkavan Jokeri II:n (linja 560) jatkamisen Myyrmäestä Matinkylään.

HSL:n esitys ei sisällä liikenteellisiä eikä matkustuskäyttäytymiseen liittyviä perusteluja. Taloudelliset vaikutukset ovat myös hataria. Vantaan kaupunki ei kannata kyseisiä esityksiä ilman perusteellisia selvityksiä niiden taloudellisista, matkustamiseen liittyvistä ja liikenteellisistä vaikutuksista.

Vantaan sisäisistä linjoista uuden Keimolanmäen asuinalueen yhteyksien toteuttaminen Kivistöön päätyvien linjojen avulla on kannatettavaa vasta, kun alueen maankäyttö on toteutunut riittävässä laajuudessa.

Vantaan kaupunki pitää liian pienenä HSL:n esittämää 0,3 miljoonan euron määrärahaa Kehäralinjaston puutteiden korjaamiseksi. Kaupunki esittää, että Vantaan suunnan bussilinjastoon kohdennetaan vuositasolla kokonaisuudessaan yhden miljoonan euron määräraha, joka käytöstä sovitaan yhteisesti HSL:n ja Vantaan kaupungin edustajien kesken.

Vantaan kaupunki kannattaa linjan 570 Mellunmäki - Hakunila - Tikkurila - Aviapolis muuttamiseksi runkolinjaksi. Tämä edellyttää kuitenkin "brändäyksen" lisäksi fyysisiä rakentamistoimenpiteitä mm. pysäkeillä. Siten vuodelle 2018 esitetyn toteutusaikataulun siirtäminen myöhemmäksi katsotaan perustelluksi, jotta kaupunki ehtii suunnitella ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet.

Kuntaosuudet ja kuntakohtaisen ylijäämän käyttö

TTS-kaudella 2016–2018 Kehärata liikennöi jo täydellä teholla ja Länsimetron ensimmäinen osuus Ruoholahdesta Matinkylään aloittaa liikennöintinsä elokuussa 2016. Näiden hankkeiden yhteisvaikutuksia kustannuksiin ja erityisesti kustannusten jakoon kunnittain on ymmärrettävästi vaikeaa arvioida luotettavasti. Vantaan osalta ei kuitenkaan ole edes mitään mainintaa mm. Kehäradan vaikutuksista lipputuloihin. Vuodelle 2017 ei ole arvioitu uuden tariffi- ja lippujärjestelmän vaikutuksia lipputuloihin, vaikka alustavien arvioiden mukaan järjestelmä leikkaa erityisesti Vantaan lipputuloja.

HSL on arvioinut vuodelle 2016 Vantaan osuudeksi joukkoliikenteen kustannuksista yhteensä 104,6 milj. euroa, joka koostuu operointikustannuksista, yleiskustannuksista ja infrakustannuksista. Lipputuloksi on arvioitu yhteensä 50,0 milj. euroa. Em. lipputulot sisältävät arvioiduista

kertaseutulippujen lisätuloista Vantaalle vuosittain kohdistetun 3,0 milj. erän, jolla katetaan Vantaalle aiheutuvia Kehäradan infrakustannuksia kh:ssa 16.6.2014 § 25 hyväksytyn sopimuksen mukaisesti.

Kuntaosuudeksi vuodelle 2016 on esitetty yhteensä n. 49,4 milj. euroa, jossa on otettu huomioon suurten kaupunkien joukkoliikennetuki. Em. kuntaosuudessa on hyvitetty aikaisempien vuosien ylijäämäkertymää n. 4,3 milj. eurolla. Vantaan kumulatiivinen ylijäämäkertymä vuoden 2014 lopussa oli yhteensä 15,8 milj. euroa. Kuntaosuus ilman ylijäämähyvitystä olisi n. 53,7 milj. €.

Vantaa esittää vuoden 2016 kuntaosuudekseen yhteensä 50,1 milj. euroa, joka sisältää yhden miljoonan euron varauksen bussilinjastossa ilmenevien puutteiden poistoon. Lisäystä HSL:n alkuperäiseen esitykseen on 700 000 euroa. HSL:n esityksen mukaisesti ylijäämäkertymää voidaan vuoden 2016 käyttää n. 4,3 milj. euroa. Kuntaosuus ilman ylijäämähyvitystä on n. 54,4 milj. €. Vuoden 2015 subventioasteeksi ilman infrakustannuksia muodostuu 44,0 %. Mikäli infrakustannukset otetaan huomioon HSL:n esityksen mukaisesti, niin subventioasteeksi muodostuu 52,0 %. Kaupunginhallituksen 8.6.2015 § 8 hyväksymä vuoden 2016 talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehys sisälsi 51,4 milj. €:n varauksen joukkoliikenteen kuntaosuuteen.

Vantaan joukkoliikenteen nettomenoiksi vuonna 2016 muodostuu n. 38,4 milj. euroa (kuntaosuus 50,1 milj. euroa vähennettynä infrakustannusten pääomaosuudella 11,7 milj. euroa).

Infrasopimuksen mukaisesti Vantaa on oikeutettu laskuttamaan HSL:tä infrakustannuksia yhteensä 13,9 milj. eurolla vuonna 2016. Summa kasvaa 7 milj. eurolla vuodesta 2015. Infrakustannukset koostuvat kaupungin ylläpito-, hallinnointi- ja pääomamenoista. Vantaan HSL:ltä laskuttamat infrakustannukset on esitetty kaupungin talousarvioissa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan joukkoliikenteen tuloina. Infrakustannuksista pääosan muodostavat pääomakulut, jotka ovat n.11,7 milj. euroa vuonna 2016.

Poistolaskelmissa Kehäradan poistoaikana käytetty on 30 vuotta ja Länsimetron osalta 40 vuotta. Vantaan kaupunki esittää, että vuoden 2016 talousarvion yhteydessä Kehäradan ja Länsimetron investointien poistoaajat yhtenäistetään, koska poistettavat rakenteet ja rakennelmat ovat käytännössä yhteneväiset. Poistoaajoilla on vaikutusta mm. infrakorvausten suuruuteen.

Vantaan kaupunki ilmaisee huolestuneisuutensa HSL:n yleiskustannusten osuuden kasvusta. Yleiskustannukset ovat yli 70 milj. €/vuosi ja niiden osuus kokonaismenoista on n. 9–10 %. Yleiskustannusten erittely ja perustelut eivät ole riittävät tarkempaan kannanottoon. Em. perusteella kaupunki esittää, että yleiskustannukset eritellään tulevaisuudessa talousarvioissa tarkemmin ja perustellummin.

Lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista

Vantaan kaupunki esittää, että vuonna 2016 lippujen hintoja nostetaan keskimäärin korkeintaan n. 3 % yleisen kustannuskehityksen mukaisesti. Vuosien 2017–2018 lippujen hintojen määrittelyminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa, jotta mm. uuden vyöhykejärjestelmän vaikutukset matkustamiseen ja lipputuloihin sekä liikennöintikustannuksiin saadaan määriteltä.

Kuntaosuuden tulkintojen lisäksi Vantaan kaupungille vuosina 2016–2018 kohdistuvien lipputulojen arviointi on esityksessä olevien tietojen perusteella erittäin vaikeaa. Erityisesti kehäradan ja vyöhykerajojen muutosten vaikutuksista tarvitaan tarkempia tietoja ja laskentoja.

Esityksen mukaan sisäisten ja seudullisten kausilippujen hintaeroa pyritään pienentämään. Vantaa pitää aikaisempien esitysten mukaisesti (vyöhyketariffi) tärkeänä, että sisäisten lippujen hinnat eivät saa nousta oleellisesti nykyisestä edes uuden vyöhyketariffin yhteydessä, koska se heikentäisi kuntalaisten samanarvoisuuden lisäksi oleellisesti uuden Kehäradan käyttöä sisäisillä matkoilla.

Vantaan kaupunki ei pidä realistisena eikä kestäväenä ratkaisuna lipunhintojen voimakasta nostamista pelkästään infrakustannuksista johtuvien kustannusten kattamiseksi, mutta lipunhinnoilla pitää pystyä kattamaan operointikustannusten ja infran ylläpitokustannusten kasvu. Kohtuuttoman suuret lipunhintojen korotukset väistämättä johtavat joukkoliikenteen osuuden pienenemiseen ja siten vievät pohjaa suurten joukkoliikenneinvestointien mielekkyydeltä.

Kaupunki esittää, että HSL kehittää yhdessä kuntien kanssa uudet yhteisesti hyväksytyt määritelmät ja laskentatavat mm. subventioasteen yksiselitteiseksi laskemiseksi. Vantaan talous- ja velkaohjelman

(TVO) mukaisena sitovana tavoitteena on ollut, että Vantaan subventioaste ei saa olla yli 50 % ilman infrakorvauksia.

Tarkastusmaksun korottaminen

Vantaan kaupunki kannattaa tarkastusmaksun korottamista 80 eurosta 100 euroon edellisvuosien tapaan.

Kutsuplus-liikenne

Kutsuplus-järjestelmän subventioaste on laskentatavasta riippuen 85–90 % ja nettokustannus matkaa kohden n. 30–50 €. Mikään saatavissa oleva tieto ei tue HSL:n näkemystä subventio-osuuden kehittymiselle lähelle itsekannattavuutta. Käyttöaste rekisteröityä asiakasta kohden on erittäin alhainen (alle 0,3 matkaa/kuukausi), samoin päivittäinen käyttö (400 matkaa/päivä) on matkustuksen lisääntymisestä huolimatta suhteellisen vähäinen. Kaluston käyttöaste on edelleen alle 2 matkustajaa/liikennöintitunti, mikä on erittäin alhainen.

Vantaan kaupungin taloudelliset panostukset joukkoliikenteeseen vuosina 2016–2018 kohdistetaan Kehäradan lisäksi linjastossa esiintyvien puutteiden korjaamiseen ja nykyisen bussilinjaston mm. palvelulinjaston kehittämiseen. Mahdollisella 50 %:n subventioasteellakin Kutsuplus-järjestelmällä kuljetun matkan todelliseksi subventioksi muodostuisi yli 10 euroa, mikä on yksikkökustannukseltaan aivan liian suuri muiden joukkoliikennematkojen subventioon nähden. Kutsuplus-järjestelmän jatkamiselle vuoden 2015 jälkeen seudullisesta laajentamisesta puhumattakaan ei siten nähdä olevan taloudellisia eikä liikenteellisiä perusteita.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupungininsinööri Henry Westlin oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa asiaan liittyviin kysymyksiin.

Merkittiin, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään seuraavasti: Kohdassa ”Kuntaosuudet ja kuntakohtaisen ylijäämän käyttö” neljännen kappaleen ensimmäisessä lauseessa sana ”liityntäliikenteessä” korvataan sanalla ”bussilinjastossa”.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti, että tarkastusmaksua pysyisi nykyisellä tasolla (80 euroa), eikä korotettaisi 100 euroon. Kaupunginhallituksen jäsen Riikka Åstrand kannatti Kotilan esitystä.

Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Kotilan esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Jääskeläinen P., Kaira, Karlsson, Kärki, Letto, Mäkinen, Mäntynen, Niemelä, Näätäsaari, Orpana, Ryhänen, Suvensalmi) ja 3 ei-ääntä (Kotila, Kokko, Åstrand), joten palautusesitys tuli hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan muutettu esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016–2018 29.5.2015
- HSL:n Toiminta- ja taloussuunnitelmaesitys 2016–2018, 26.5.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 8392 2427, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Hallitus

§ 89

26.05.2015

LAUSUNTOPYYNTÖ HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE – KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2016 – 2018

1508/02.021.211/2010

Hallitus § 89

Esittelijä
ValmistelijaToimitusjohtaja Suvi Rihtniemi
Talous- ja hallintojohtaja Ilkka Heinänen, p. 040 533 5330

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman perusteena ovat

- HSL:n strategia 2025
- HSL:n henkilöstöstrategia 2018,
- Voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2015 - 2017,
- Hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2015 – 2016 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- Vuoden 2014 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutum tiedot vuodelta 2015.

Taloussuunnitelma vuosille 2017 - 2018 on laadittu aiempien vuosien tapaan talousarviovuoden (2016) kustannustasoon.

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin

maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 – 2018 sekä siitä

- jatketaanko Kutsuplus-palvelua TTS:ssä esitetyllä tavalla 31.12.2015 päättyvän kokeilujakson jälkeen.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) on liikenteen osalta lähtökohtana uudelle MAL-aiesopimukselle 2016 – 2019. Tavoitteena on, että aiesopimus neuvotellaan valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä, ja valmistuva sopimus edistää keskeisten HLJ-strategian linjausten toteutusta.

Lippu- ja informaatiojärjestelmä (LIJ2014) – hanke jatkuu TTS-kaudella. Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle. Siirtyminen uuteen Lippu- ja informaatiojärjestelmään tapahtuu vaiheistetusti. Sekä nykyinen matka-korttijärjestelmä että Helmi-matkustajainformaatiojärjestelmä toimivat siirtymävaiheen aikana rinnakkain uuden järjestelmän kanssa. LIJ-hankkeen laiteasennukset jatkuvat vuoden 2016 syksyyn asti. Koekäytöt käynnistyvät lokakuussa 2015. Myös myyntijärjestelmiä otetaan käyttöön vaiheittain lokakuusta 2015 alkaen.

HSL:n tavoitteena on, että TTS-kauden lopussa asiakkailta on tarjolla entistä selvästi enemmän ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjä tutkimuksia hyödyntäen.

Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella selkeisiin kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin. Lipunmyyntiä kehitetään hallituksen hyväksymän lipunmyynnin kehittämisselvityksen ja -suunnitelman 2014 – 2020 mukaisesti. Lipunmyynnin painopistettä siirretään strategian mukaisesti itsepalvelukanaviin. Mobiililippuja kehitetään niin, että ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan älypuhelimeen tilattavia koko HSL-alueella käyviä kertalippuja.

Sähköisessä asiakaspalvelussa painopiste on HSL:n kanta-asiakasohjelman kehittämisessä ja mobiilipalveluissa. HSL:n tavoitteena on kasvattaa sähköisiin palveluihin rekisteröityneiden asiakkaiden määrä useaan sataan tuhanteen vuoteen 2018 mennessä. Reittioppaan kokonaisvaltainen uudistus (Uusi avoin reittiopas RO4.0) on käynnissä. Uusi palvelu rakennetaan tiiviissä yhteistyössä Liikenneviraston (LiVi) kanssa.

Linjastoa kehitetään keskittämällä tarjontaa vahvoille reiteille sekä bussi- että raideliikenteessä runkolinjastrategian mukaisesti. Syksyllä 2016 käynnistyvä Länsimetro laajentaa selvästi HSL-alueen runkoverkon kattavuutta. Länsimetron käyttöönottoon liittyy samanaikaisesti toteutettava merkittävä Etelä-Espoon linjastouudistus.

Vuonna 2015 käyttöön otettu Kehärata sekä Länsimetro kasvattavat TTS-kaudella joukkoliikenteen käyttäjämääriä. Vaikutusarvioiden mukaan Länsimetro liityntälinjastoineen kasvattaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta seudulla 1,1 prosenttiyksikköä ja houkuttelee joukkoliikenteeseen arkipäivisin runsaat 11 000 uutta matkustajaa. Heistä kaksi kolmasosaa siirtyy henkilöautoista ja loput kevyestä liikenteestä.

HSL:n bussiliikenteen hankinnoissa suositaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset. Erillisiä päästöjen vähennystoimenpiteitä edistävän ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Vuonna 2016 ympäristöbonukseen käytetään 1 500 000 euroa.

HSL osallistuu suunnitelmakaudella eBusSystems-hankkeeseen, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmää. Keskeinen edellytys täyssähköisen bussiliikenteen yleistymiselle on tarkoituksenmukaisen latausinfrastruktuurin määrittely ja toteutus. HSL hankkii leasing-sopimuksella vuosien 2015 /2016 aikana 12 sähköbussia kokeilualustaksi. Näin toimimalla päästään luomaan Suomen ensimmäiset sähköbussijärjestelmät. Tämän hankkeen (ePELI) yksi osatavoite on tutustuttaa bussioperaattorit sähköbusseihin ja varmistaa, että operaattorit pystyvät jatkossa tarjoamaan liikennettä kilpailutettuun sähköbussiliikenteeseen. Tämä hanke mahdollistaa jatkossa sähköbussiliikenteen sisällyttämisen normaalin kilpailutuksen piiriin.

HSL-perussopimuksen mukaisista lippulajitutkimuksista tehdään TTS-kaudella vuonna 2016 lähijunien lippulajitutkimus. Vuosina 2017 ja 2018 tehtävät lippulajitutkimukset päätetään myöhemmin, sillä niihin vaikuttavat Kaarimallin (tariffiuudistus) ja suurten joukkoliikennehankkeiden etenemisaikataulu..

HSL tutkii suunnitelmakaudella säännöllisesti matkustajien asiakastyytyväisyyttä sekä joukkoliikenteen kaluston laatua. Lisäksi HSL osallistuu kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

Suunnitelmakaudella on tavoitteena laajentaa toiminnan rahoituspohjaa uusien tulo- ja rahoituslähteiden avulla ja näin kasvattaa muiden tulojen absoluuttista määrää sekä samalla mahdollisuuksien mukaan myös suhteellista osuutta kaikista toimintatuloista.

VR ja HSL ovat neuvotelleet lähijunaliikennöinnin aiesopimuksen vuosille 2016 – 2021. VR:n ehdotus tuottaa HSL:lle viiden vuoden sopimuskaudella yhteensä noin 30 miljoonan euron säästön nykyhintatasoon verrattuna. Säästö on samansuuruinen kuin HSL:n arvioimat kilpailutuksen tuomat hyödyt eli 15 prosentin hinnanlasku nykytasosta. Aiesopimuksen pohjalta osapuolet valmistelevat 2015 syksyn aikana uuden viisivuotisen sopimuksen, jonka on tarkoitus astua voimaan 1.4.2016. Uusi sopimus on tarkoitus käsitellä ja hyväksyä HSL:n hallituksessa alkuvuodesta 2016. Näitä uuden sopimuksen

mahdollisesti tuomia säästöjä ei ole huomioitu alustavassa TTS:ssä. Uuden sopimuksen valmistelun ohella HSL jatkaa suunnitelmakaudella lähijunaliikenteen kilpailuttamista valmistelevia toimenpiteitä siten, että kilpailu avautuu vuonna 2021.

Suunnitelmakaudella jatketaan vuonna 2014 hyväksytyjen HSL:n varsinaisen strategian sekä henkilöstöstrategian jalkautusta.

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella:

- Länsimetron liikenteen aloitus 2016
- Länsimetron liikenne alkaa elokuussa 2016 ja siihen liittyen bussilinjasto Etelä-Espoossa ja Lauttasaassa muuttuu liityntäliikenteeksi.
- Mankin ja Luoman seisakkeiden lakkauttaminen 2016
- Koillis-Helsingin linjastomuutos 2017
- Runkolinja 500 Herttoniemi – Munkkivuori aloittaa vuonna 2017
- Runkolinja 560 jatketaan Matinkylään vuonna 2018
- Runkolinja 570 Mellunmäki – Aviapolis aloittaa vuonna 2018
- Suunnitelmakaudella esitetään myös aloitettavaksi raitiolinjaston muutokset Helsingissä.

Taloussuunnitelma

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2016 ovat yhteensä 670,0 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 52,6 milj. euroa (8,5 %). Vuonna 2017 toimintatulojen arvioidaan olevat 734,6 milj. euroa ja vuonna 2018 757,8 milj. euroa.

Lipputulot

Lipputulosten arvioinnin perustana on käytetty kolmen kuukauden toteutumatietojen pohjalta tehtyjä lipputuloennusteita vuodelle 2015. Lipputulosten arvioidaan olevan vuonna 2015 ilman ALV yhteensä 302,4 milj. euroa ja 327,0 milj. euroa vuonna 2016. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 8,1 %. Lipputulot muodostavat 48,8 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2016.

Vuodesta 2015 vuoteen 2016 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,0 %. Lippujen myyntiennuste 2017 – 2018 perustuu lipun myyntiin vaikuttavan matkustajamäärän kasvuun vastaavasti yhdellä prosentilla vuosittain.

Vuonna 2016 seutulippujen hinnankorotus painottuu eniten kertalippuihin. Myös arvolippuja ja HSL-alueen kuntalaisille myytävää subventoitua kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi. Sisäisten lippujen hinnankorotus koskee kaikkia päälippulajeja ja ovat kertalippuja lukuun ottamatta hieman seudullisia lippuja korkeammalla tasolla seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi (valmistautuminen tulevaan kaarimalliin). Sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hintoja esitetään edelleen korotettavaksi lähemmäs omakustannushintaa. Seudullisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen osalta omakustannushinta on saavutettu esitetyillä hinnoilla.

Vuonna 2017 lipputulojen arvioidaan olevan 334,3 milj. euroa ja vuonna 2018 346,2 milj. euroa.

Vuonna 2017 jäsenkuntien HSL:ltä veloittamat joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi, kun sekä Länsimetro että Kehärata liikennöivät koko vuoden. Vuonna 2017 kuntien subventioasteen arvioidaan keskimäärin olevan 52,2 % ilman merkittäviä lipun hintojen korotuksia. Jos kuntien maksama keskimääräinen subventioaste halutaan tuolloin edelleen pitää 50 %:ssa, tulisi lipputuloja vuonna 2017 kerätä lisää noin 24,9 milj. euroa. Tämä merkitsisi keskimäärin 11,4 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin laskettuna joukkoliikenteen keskimääräisen joustokertoimen -0,3 mukaan.

Lippujen hintoja esitetään korotettavaksi vuonna 2016 keskimäärin 6,9 %. Sisäisiin lippuihin esitetään keskimäärin 7,2 %:n korotusta ja seutulippuihin keskimäärin 6,6 %:n korotusta, kun kuntien keskimääräisen subventioasteen ylärajana on 50,0 %. Lippujen hintojen korotusehdotus johtuu pääosin kasvaneista Länsimetron käyttöönoton, Kehäradan (käytössä ensimmäistä kertaa koko vuoden) sekä muun metroliiikenteen (metrovarikon laajennus, kulunvalvontalaitteisto) aiheuttamista infrakustannuksista. Osaltaan kustannuksia kasvattavat myös em. syistä aiheutuvat manuaalisen metro- ja junaliikenteen operointikustannusten kasvu. Yleiskustannusten puolella suurin kustannusten kasvu aiheutuu LIJ-järjestelmän käyttöönotosta (vaikutus poistoihin) sekä sen ja nykyisen matkakorttijärjestelmän yhtäaikaisesta ylläpidosta aiheutuvasta ICT- ja tietoliikennekulujen kasvusta.

Lipunhintojen korotusesityksissä ei ole huomioitu Kutsuplus-liikenteen kustannuksia.

Korttimaksuja matkakorteista arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa vuonna 2016.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten, joukkoliikenneinfran ja Kutsuplus-palvelun kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet talousarviossa 2016 ovat yhteensä 326,7 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 5,1 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 48,8 % HSL:n toimintatuloista.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän 5,0 milj. euroa ja VR:ltä laskutettavaa korvausta tarkastustoiminnasta 1,1 milj. euroa. Tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon. Matkalippujen tarkastustoiminnassa huomioidaan siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän noin 25 % normaali-tasoa vähemmän vuosina 2016–2017.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 5,4 milj. euroa vuosina 2015 - 2018. Vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetuki HSL:lle oli vielä 6,1 milj. euroa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,9 milj. euroa.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotilojen, matkakorttilaitteiden ja sähköbussien vuokrista arvioidaan saatavan 2,3 milj. euroa.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2016 ovat yhteensä 668,6 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2015 ennusteesta 63,2 milj. euroa (10,4 %). Vuonna 2017 toimintamenojen arvioidaan olevat 722,6 milj. euroa ja vuonna 2018 743,4 milj. euroa.

Henkilöstökulut ovat 19,7 milj. euroa, mikä on 3,0 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,2 milj. eurolla (0,9 %). Palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin on varattu 0,4 %.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot vuonna 2016 ovat yhteensä 639,4 milj. euroa, 95,6 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset Kutsuplus mukaan lukien ovat 505,2 milj. euroa, 75,6 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,6 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,1 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen menot vuonna 2016 ovat yhteensä 319,7 milj. euroa, josta Kutsuplussan osuus on 5,1 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät

ympäristöbonusvarauksen 1,5 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,5 %.

Vuonna 2017 bussiliikenteen menoiksi yhteensä arvioidaan 324,6 milj. euroa, josta Kutsuplussin osuus on 13,0 milj. euroa. Vuonna 2018 bussiliikenteen menoiksi yhteensä arvioidaan 341,9 milj. euroa, josta Kutsuplussin osuus on 26,3 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetron valmistuminen ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2016 yhteensä 94,0 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Vuonna 2017 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 102,4 milj. euroa ja vuonna 2018 102,4 milj. euroa. Vuonna 2016 menot kasvavat uuden Sm5-kaluston käyttöönoton ja Kehäradan liikennöinnin takia.

HSL:n ja VR:n lähiliikennesopimuskokonaisuudesta on tehty vuoden 2014 alusta voimaan tullut muutossopimus, joka liitti Keravan ja Kirkkonummen matkustuksen osaksi ostopalvelusopimusta. Uusi sopimusrakenne kasvattaa sekä HSL:n lipputuloja että kustannuksia lähiseutuvyöhykkeeltä. Lähi-junaliikenteen sopimukseen tehtiin samalla useita päivityksiä, täydennyksiä ja tulkintaerimielisyyksien tarkennuksia.

Junaliikenteen operointimenot on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 53,7 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %. Vuonna 2017 kustannuksiksi arvioidaan 56,5 milj. euroa ja vuonna 2018 60,4 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten johdosta.

Metroliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 33,6 milj. euroa. Metroliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,4 %. Vuonna 2017 kustannuksiksi arvioidaan 43,7 milj. euroa ja vuonna 2018 43,3 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden metrokaluston ja Länsimetron käyttöönoton myötä.

Metron viikonloppuöiden yöliikennekokeilu lopetettiin vuonna 2014. Taloussuunnitelma ei sisällä yöliikenteen kustannuksia vuosina 2016 - 2018.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 4,2 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla suunnitelmavuosina 2017 - 2018. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %.

Kutsuplus-liikenteen operointikustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 5,1 milj. euroa ja vuonna 2017 13,0 milj. euroa sekä vuonna 2018 26,3 milj. euroa, mikäli Kutsuplus-liikennettä jatketaan koekäytön päätyttyä.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään vuonna 2016 34,4 milj. euroa. Muihin palvelujen ostoon käytetään vuonna 2017 32,2 milj. euroa ja vuonna 2018 31,9 milj. euroa. Vuonna 2016 lisäkustannuksia aiheuttaa LIJ-hankkeen valmistuminen ja uuden sekä vanhan matka-lippujärjestelmän rinnakkaiskäytön kustannukset. ICT-kustannuksia kasvattaa lisäksi LIJ-hankkeen mukanaan tuomat uudet palvelut ja erityisesti informaatiojärjestelmien kehittäminen. Myös uusien liikennejärjestelmien ja palveluiden käyttöönoton tiedostus- ja markkinointikustannukset kohdistuvat vuoteen 2016. Vuonna 2017 muiden palvelujen ostomenojen arvioidaan hieman laskevan vuoden 2016 tasosta.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2016 on 99,7 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 72,6 milj. euroa, Espoolta 13,0 milj. euroa, Vantaalta 13,8 milj. euroa, Keravalta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa.

Inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöönotetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääomalle laskettavan koron osalta on laskennallisena korkona käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Samoin lipputulosten kohdistuksessa on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulosten kasvusta kohdistettu Vantaalle; vuonna 2016 3 milj. euroa (kertaseutulipputulosten kasvu vuonna 2016 on Kehäradan myötä arvioitu olevan yhteensä 5 milj. euroa).

Vuonna 2017 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 129,7 milj. euroa ja vuonna 2018 130,0 milj. euroa. Joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi Länsimetron sekä Kehäradan myötä.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2016 varattu 1,8 milj. euroa. Vuoden 2017 varaus on 1,1 milj. euroa ja vuonna 2018 1,2 milj. euroa.

Vuoden 2016 varaus sisältää uusien matkakorttien hankinnan, kun uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on käytössä.

Vuokrakulut vuonna 2016 ovat 4,5 milj. euroa. Vuokrakulut sisältävät HSL:n toimitilojen vuokrakustannusten lisäksi sähköbuseista maksettavia leasing-vuokria 1,2 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,4 milj. euroa. Vuoden 2017 varaus on 5,1 milj. euroa ja vuoden 2018 varaus 5,1 milj. euroa.

Muut kulut vuonna 2016 ovat 3,1 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,4 milj. euroa. Muihin menoihin on varattu vuodelle 2017 3,3 milj. euroa ja vuodelle 2018 3,3 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2016 arvioidaan olevan 1,4 milj. euroa ylijäämäinen ja se riittää kattamaan rahoituskulut, joita arvioidaan olevan 0,4 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton ja talousarviolainaa ei todennäköisesti tarvitse nostaa myöskään vuonna 2015.

Uusiin investointeihin arvioidaan vuonna 2016 tarvittavan lainaa 35 milj. euroa, vuonna 2017 10 milj. euroa ja vuonna 2018 5 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2018 lopussa olisi noin 42,9 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 1,5 %.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2016 arvioidaan olevan 0,4 milj. euroa ja kasvavan vuosina 2017 ja 2018 siten, että varaus vuodelle 2017 on 0,7 milj. euroa ja vuodelle 2018 0,8 milj. euroa.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,0 milj. euroa ylijäämäinen.

Suunnitelmapoistot vuonna 2016 ovat 10,7 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 2,0 milj. eurolla (23,4 %). Suunnitelmapoistojen arvioidaan kasvavan vuosina 2017 -2018 LIJ-hankkeen valmistuttua ja varaus vuodelle 2017 on 21,0 milj. euroa ja vuodelle 2018 23,3 milj. euroa. LIJ-hankkeen on arvioitu olevan kaikilta osin tuotantokäytössä vuoden 2016 lopussa, josta lähtien poistot on hankkeen osalta laskettu täysimääräisinä. Hankkeelle kirjatun työn osuuden poistot on aloitettu määrittelyvaiheen päätyttyä kesällä 2013.

Tilikauden 2016 alijäämäksi arvioidaan jäävän 9,7 milj. euroa, ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2016 ovat 34,1 milj. euroa, vuonna 2017 9,8 milj. euroa ja vuonna 2018 4,2 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke, johon suunnitelmakauden 2016 – 2018 aikana käytetään yhteensä noin 33,4 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2016 on 28,2 milj. euroa, vuodelle 2017 4,1 milj. euroa ja vuodelle 2018 1,1 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja –järjestelmiin (mm. Uusi reittiopas, aikataulu-, info- ja patterinäytöt, Live-etuuksien risteyslaitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, mistä 2,1 milj. euroa vuodelle 2016, 2,0 milj. euroa vuodelle 2017 ja 1,2 milj. euroa vuodelle 2018.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 3,5 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä kehittämishankkeita ovat matkustajalaskentalaitteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,6 milj. euroa. Toimiala-IT:n yleiseen kehittämiseen on varattu 0,8 milj. euroa, joukkoliikennerekisterin (JORE) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,9 milj. euroa ja liikennetietojen raportointikannan (L-INFO) kehittämiseen 0,2 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 2,2 milj. euroa, joka pitää sisällään asiakasohjelmaan, CRM-järjestelmään ja mobiilipalveluiden kehittämiseen varatut määrärahat.

Muihin ICT-investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 3,3 milj. euroa. Muissa investoinneissa on varauduttu suunnitelmakaudella 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointimenoihin.

Kutsuplus

HSL:n esitetyt kuntaosuudet talousarviossa 2016 sisältävät arvioidun 5,1 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen.

Kutsuplus-palvelun operointiin on varattu vuodelle 2016 5,1 milj. euroa ja yleiskustannuksiin 1,3 milj. euroa. Yleiskustannukset sisältävät järjestelmän ICT-kustannuksia 0,6 milj. euroa, markkinointikuluja 0,2 milj. euroa, järjestelmän kehittämiskuluja 0,2 milj. euroa, HSL:n henkilöstökuluja 0,3 milj. euroa. Lipputuloja Kutsuplus-palvelusta arvioidaan kerättävän vuonna 2016 1,3 milj. euroa. Kutsuplus-palvelun lipputulojen arvioidaan suunnitelmakauden lopulla vuonna 2018 kattavan 53 % palvelun kustannuksista.

Ehdotus (SR)

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkeja ja Kirkkonummen ja Sipoon kuntia 31.8.2015 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin Seudun Liikenne – kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2016 - 2018. Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,

- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- e) tarkastusmaksun korottamisesta,
- f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 – 2018,
- g) ja siitä, jatketaanko Kutsuplus-palvelua TTS:ssä esitetyllä tavalla 31.12.2015 päättyvän kokeilujakson jälkeen.

Käsittely

Talous- ja hallintojohtaja Ilkka Heinänen selosti asiaa. Hallituksen varajäsen Christel Liljeström poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Hallituksen jäsen Sirpa Hertell teki keskustelun aikana vastaehdotuksen Hannele Kerolan ja Björn Månssonin kannattamana siten, että g kohdan jälkeen tehdään lisäys joka kuuluu: Hallitus esittää huolensa lisääntyneiden infrakulujen vaikutuksista lippujen hintoihin TTS-kaudella ja pyytää kuntia kiinnittämään erityistä huomioita siihen, millä keinoilla jopa yli 15 % korotukset lipunhintoihin voidaan välttää.

Hallitus päätti lisätä päätöstekstiin yksimielisesti Sirpa Hertellin ehdotuksen joka kuuluu: Hallitus esittää huolensa lisääntyneiden infrakulujen vaikutuksista lippujen hintoihin TTS-kaudella ja pyytää kuntia kiinnittämään erityistä huomioita siihen, millä keinoilla jopa yli 15 % korotukset lipunhintoihin voidaan välttää.

Päätös

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkia ja Kirkkonummen ja Sipoon kuntia 31.8.2015 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin Seudun Liikenne – kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2016 - 2018. Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- e) tarkastusmaksun korottamisesta,
- f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 – 2018,
- g) ja siitä, jatketaanko Kutsuplus-palvelua TTS:ssä esitetyllä tavalla 31.12.2015 päättyvän kokeilujakson jälkeen.

Hallitus esittää huolensa lisääntyneiden infrakulujen vaikutuksista lippujen hintoihin TTS-kaudella ja pyytää kuntia kiinnittämään erityistä huomioita

siihen, millä keinoilla jopa yli 15 % korotukset lipunhintoihin voidaan välttää.

Liite

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustava toiminta- ja
taloussuunnitelma 2016 – 2018

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSL:n kirjaamossa 15.6.2015

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 29.5.2015

Pirjo Sailavuo-Asikainen
hallintosihteeri

HSL:N HALLITUKSEN PÄÄTÖKSIÄ KOSKEVAT MUUTOKSENHAKUOHJEET

Tässä Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän hallituksen pöytäkirjassa olevaan päätökseen tyytymätön saa tehdä siitä **oikaisuvaatimuksen** HSL:n hallitukselle. HSL:n hallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta **kunnallisvalituksella** Helsingin hallinto-oikeudelta. HSL:n hallituksen tekemästä hankintapäätöksestä voidaan tehdä **hankinta-oikaisu HSL:n hallitukselle tai valitus markkinaoikeuteen**.

Valitusviranomainen antaa tiedon valituksesta mahdollisesti perimistään maksuista.

ASIANOSAINEN JA JÄSENET

Näissä muutoksenhakuohjeissa tarkoitetaan asianosaisella sitä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). HSL:n jäsenkunnalla tarkoitetaan Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Keravan, Vantaan kaupunkia tai Kirkkonummen taikka Sipoon kuntaa (HSL:n jäsenkuntia). Näiden jäsenellä tarkoitetaan kuntalain (365/1995) 4 §:n mukaista henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä (jäsen).

MUUTOKSENHAKU- JA VALITUSKIELLOT

Tämän pöytäkirjan §:ssä olevista päätöksistä, jotka koskevat yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kuntalain (365/1995) mukaista kunnallisvalitusta. Kunnallisvalitusta ei saa tehdä myöskään kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/1970) 26 §:ssä tarkoitetuista asioista.

Päätöksestä, josta voidaan tehdä oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. Kunnallisvalitus on mahdollinen vasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Tämän pöytäkirjan §:ssä olevista hankintapäätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, jos muutoksenhaun perusteena oleva asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelyluppaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Päätökseen tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä HSL:n jäsenkunta sekä tämän jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin, taikka tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti. Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, ellei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. HSL:n jäsenkunnan tai tämän jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on asetettu yleisesti nähtäville HSL:n kirjaamossa.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu sekä oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteluineen. Oikaisuvaatimus on sen tekijän tai tämän valtuuttaman asiamiehen allekirjoitettava. Jos ainoastaan asiamies on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, on siinä mainittava asiamiehen ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijälle on annettu päätös tiedoksi saantitodistuksin tai henkilökohtaisesti, on oikaisuvaatimukseen liitettävä todistus tiedoksisaantipäivästä (tiedoksisaanti- tai tiedoksiantotodistus).

Oikaisuvaatimus on osoitettava Helsingin seudun - kuntayhtymän hallitukselle ja toimitettava virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähtetin välityksellä HSL:n kirjaamoon, osoite Opastinsilta 6 Aa, 00520 Helsinki.

Lähetäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella HSL, kirjaamo, PL 100, 00077 HSL taikka sähköpostitse osoitteeseen hsl@hsl.fi. Asiakirjat on toimitettava niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimuksen tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

VALITUSOSOITUS

Kuntalain (365/1995) mukaisen kunnallisvalituksen Helsingin hallinto-oikeudelle saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muutoin lainvastainen.

Kunnallisvalituksen saa tehdä oikaisuvaatimusta koskevasta päätöksestä se, joka on tehnyt asiassa oikaisuvaatimuksen. Jos päätöstä on oikaisuvaatimuksen johdosta muutettu, saa kunnallisvalituksen tehdä muukin päätöksen asianosainen taikka HSL:n jäsenkunta tai tämän jäsen.

Kunnallisvalitus on tehtävä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksella, taikka tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, ellei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

HSL:n jäsenkunnan tai tämän jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on asetettu yleisesti nähtäville HSL:n kirjaamossa.

Kunnallisvalitus on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valituksen tekijän nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite; päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä; miltä osin päätöksestä valitetaan; muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi; sekä muutosvaatimuksen perustelut.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Muun kuin valittajan allekirjoittamassa valituskirjelmässä on mainittava tämän kotikunta, postiosoite ja muut yhteystiedot.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä, sekä todistus valitusajan alkamisesta (tiedoksisaanti- tai tiedoksiantotodistus). Pöytäkirjaotteen voi tilata HSL:n kirjaamosta (puh. (09) 47664444).

Valituskirjelmä on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle ja sen voi toimittaa hallinto-oikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden kanslian aukioloajan päättymistä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 010 36 42000, 010 36 42069 kirjaamo, 0100 86 311
fax. 010 36 42079
sähköposti: helsinki.hao(at)oikeus.fi

OIKAISUOHJE JA VALITUSOSOITUS HANKINTA-ASIASSA

I Oikaisuohje

Hankintapäätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintalain 80-83 §:n mukaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitukselle kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisua sovelletaan myös sellaiseen hankintayksikön päätökseen, johon ei muutoin sovelleta vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia (349/2007).

Hankintaoikaisu on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä

tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu osoitetaan Helsingin seudun -kuntayhtymän hallitukselle ja toimitetaan virka-aikana henkilökohtaisesti tai lähettämällä HSL:n kirjaamoon, osoite: Opastinsilta 6 Aa, Helsinki. Lähettäjän omalla vastuulla voi oikaisuvaatimuksen myös lähettää postitse osoitteella HSL, kirjaamo, PL 100, 00077 HSL taikka sähköpostitse osoitteeseen hsl@hsl.fi. Asiakirjat on toimitettava niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen hankintaoikaisun tekemiselle varatun määräajan päättymistä.

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen, mikäli päätökseen sovelletaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia (349/2007).

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, te-
lekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireille-
panon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toi-
mittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava Helsingin seudun liikenne -kuntayhty-
mälle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava HSL:lle viimeistään silloin, kun hankintaa
koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 010 364 3300
fax 010 364 3314, sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 - 2018 HSLH 26.5.2015

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL (00520 Helsinki)
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yleisperustelut	2
1.1	Esipuhe	2
1.2	Yleinen taloustilanne ja toimintaympäristö	4
1.3	HSL:n organisaatio	5
2	Strategiset tavoitteet	6
2.1	Tavoitetila 2025, perustehtävä ja arvot	6
2.2	Strategiset tavoitteet kaudelle 2016 – 2018	8
2.2.1	Tavoite 1: Sujuvat matkat	8
2.2.2	Tavoite 2: Selkeää palvelua	12
2.2.3	Tavoite 3: Joukkoliikenne kasvuun	18
2.2.4	Tavoite 4: Tiivis ja vetovoimainen seutu	21
2.2.5	Tavoite 5: Vähemmän päästöjä	24
2.2.6	Tavoite 6: Tehokasta taloutta	26
3	Henkilöstö	29
4	Toiminnan riskien hallinta	32
5	Käyttötalous	33
5.1	Talousarvion sitovuus	33
5.2	Tuloslaskelma 2016 - 2018	33
5.2.1	Toimintatulot	34
5.2.2	Toimintamenot	39
5.2.3	Kutsuplus-liikenne	43
5.3	Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö	44
5.4	Peruspääoma	45
5.5	Investoinnit	45

Liite 1: Tuloslaskelma

Liite 2: Rahoituslaskelma

Liite 3: Investointierittely

Liite 4: Kuntaosuudet

Liite 5: Joukkoliikenteen palvelutaso

Liite 6: Kuntaosuuksien laskentaperusteet

1 Yleisperustelut

1.1 Esipuhe

HSL:n perussopimuksen mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle toimintavuodelle. Taloussuunnitelma sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu vuosille 2016-2018 ja siitä pyydetään jäsenkuntien lausuntoa viimeistään 31.8.2015.

HSL:n yhtymäkokouksen vuoden 2014 lopulla tarkistama toimintastrategia on ohjannut alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman (TTS) 2016-2018 valmistelua. Uuden toimintastrategian yhteydessä HSL:lle valmisteltiin myös ensimmäinen henkilöstöstrategia. Valmistelua ohjasivat vahvasti HSL:n arvot: asiakaslähtöisyys, jatkuva kehittyminen yhteistyö ja ympäristövastuu. HSL:ssä työskentelee osaava, innostunut ja työhönsä sitoutunut henkilöstö, joka osaltaan mahdollistaa uuden toimintastrategiamme sekä henkilöstöstrategiamme tavoitteisiin pääsemistä.

Suunnitelmakauteen ajoittuu merkittäviä muutoksia Helsingin seudun liikenteessä. Linjastoa kehitetään keskittämällä tarjontaa vahvoille reiteille sekä bussi- että raideliikenteessä runkolinjastrategian mukaisesti. Syksyllä 2016 käynnistyvä Länsimetro laajentaa selvästi HSL-alueen runkoverkon kattavuutta. Länsimetron käyttöönottoon liittyy samanaikaisesti toteutettava merkittävä Etelä-Espoon linjastouudistus. Kehäradan liikennöinti aloitetaan vuoden 2015 kesällä ja Vantaan bussilinjastouudistukset toteutetaan syksyllä 2015, näiden liikennöinti vakiintuu suunnitelmakaudella. Suunnitelmakauteen ajoittuvat myös Koillis-Helsingin linjastomuutokset vuonna 2017 sekä runkolinjojen 500 (Herttoniemi-Munkkivuori), 560 (jatko Matinkylään) ja 570 (Mellunmäki-Aviapolis) aloitukset. Suunnitelmakaudella esitetään myös aloitettavaksi raitiolinjaston muutokset Helsingissä. Junaliikenteessä Mankin ja Luoman junaseisakkeita esitetään lakkautettavaksi.

VR ja HSL ovat neuvotelleet lähijunaliikennöinnin aiesopimuksen vuosille 2016 – 2021. VR:n ehdotus tuottaa HSL:lle viiden vuoden sopimuskaudella yhteensä noin 30 miljoonan euron säästön nykyhintatasoon verrattuna. Säästö on samansuuruinen kuin HSL:n arvioimat kilpailutuksen tuomat hyödyt eli 15 prosentin hinnanlasku nykytasosta. Aiesopimuksen pohjalta osapuolet valmistelevat 2015 syksyn aikana uuden viisivuotisen sopimuksen, jonka on tarkoitus astua voimaan 1.4.2016. Uusi sopimus on tarkoitus käsitellä ja hyväksyä HSL:n hallituksessa alkuvuodesta 2016. Uuden sopimuksen valmistelun ohella HSL jatkaa suunnitelmakaudella lähijunaliikenteen kilpailuttamista valmistelevia toimenpiteitä siten, että kilpailu avautuu vuonna 2021.

Uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ2014 – hanke) vaiheistettu käyttöönotto ja lippujärjestelmän vaihtuminen vyöhykepohjaiseen hinnoitteluun, näkyy muutoksena matkustajien jokapäiväisessä arjessa. Nykyinen matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle. Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella selkeisiin kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. HSL:n tavoitteena on, että TTS-kauden lopussa asiakkailta on tarjolla entistä selvästi enemmän ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helpokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjätutkimuksia hyödyntäen.

Sähköisessä asiakaspalvelussa painopiste on HSL:n kanta-asiakasohjelman kehittämisessä ja mobiilipalveluissa. HSL:n tavoitteena on kasvattaa sähköisiin palveluihin rekisteröityneiden asiakkaiden määrää useaan sataan tuhanteen vuoteen 2018 mennessä. Reittioppaan kokonaisvaltainen uudistus on käynnistynyt.

Bussiliikenteen hankinnoissa suositetaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset. HSL osallistuu suunnitelmakaudella eBusSystems-hankkeeseen, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmää. HSL hankkii leasing-sopimuksella vuosien 2015 /2016 aikana 12 sähköbussia kokeilulustaksi. Näin toimimalla päästään luomaan Suomen ensimmäiset sähköbussijärjestelmät.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) on liikenteen osalta lähtökohtana uudelle MAL-aiesopimukselle 2016 – 2019. Tavoitteena on, että aiesopimus neuvotellaan valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä ja valmistuva sopimus edistää keskeisten HLJ-strategian linjausten toteutusta.

HSL:n kustannuksista noin puolet katetaan asiakkailta saatavilla matkalipputulolla ja toinen puoli kateetaan jäsenkuntien maksamilla kuntaosuuksilla. Talouden yleiset heikot näkymät tuovat lisähaasteita tulevien vuosien suunnitteluun. Työllisten ja työpaikkojen määrän väheneminen vaikuttaa matkustajamääriin ja sitä kautta lipputuloihin. Kuntien heikko taloustilanne vaikuttaa niiden mahdollisuuksiin lisätä rahoitusta joukkoliikenteelle. Suurten infrahankkeiden kustannukset lisäävät tulevina vuosina merkittävästi HSL:n kustannuksia ja lipunhintoja ja/tai kuntien maksuosuuksia joudutaan korottamaan huomattavasti menneitä vuosia enemmän.

HSL:n tavoitteena suunnitelmakaudella on edelleen laajeneminen koko Helsingin seudun alueelle, jotta joukkoliikennettä pystyttäisiin suunnittelemaan entistä toimivampana kokonaisuutena ja hankkimaan tehokkaammin. Silloin myös HSL:n yhtenäinen taksa- ja lippujärjestelmä matkakortteineen olisi käytettävissä koko alueella. Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenne ovat seudun kannalta niin tärkeitä, että HSL on ollut keskeisesti mukana suunniteltaessa metropolihallinnon toimintoja. Selvittelyt metropolialueen kuntajaoksi sekä metropolihallinnoksi keskeytyvät toistaiseksi kuluvan vuoden helmikuussa, kun maan hallitus ei antanut esitystä huhtikuussa 2015 työnsä lopettaneelle eduskunnalle.

HSL on entistä selkeämmin myös pääkaupunkiseudun arvostetuin liikennebrändi. HSL:n arvostus on noussut edellisvuodesta samalla, kun muiden toimijoiden arvostukset laskivat. HSL-brändin tuntee 79 prosenttia 15-79-vuotiaista pääkaupunkiseudulla asuvista.

Matkustajat ovat olleet tyytyväisiä HSL:n palveluihin. Vuonna 2014 asiakastyytyväisyyttä selvitettiin yli 25 000 matkustajalta ja kokonaisuutena 87,7 % matkustajista oli tyytyväisiä HSL-alueen joukkoliikenteeseen. HSL on vuodesta 2010 lähtien ollut kansainvälisessä BEST-vertailussa kokonaisarvosanalla mitattuna tutkimuksen paras metropolialue. HSL-alue on paras joukkoliikenteen tarjonnassa, luotettavuudessa, rahalle saadussa vastineessa ja joukkoliikenneuskollisuudessa. Myös mukavuudessa ja joukkoliikenteen yhteiskunnallisessa merkityksessä HSL-alue jakaa parhaimman kaupungin tittelin. Yksittäisistä tekijöistä HSL-alue nousee selvästi muiden vertailukaupunkien yläpuolelle istumapaikan saannissa, joukkoliikenteen toimivuudessa vapaa-ajan matkoilla ja kohtuullisissa lippujen hinnoissa. HSL tutkii suunnitelmakaudella säännöllisesti matkustajien asiakastyytyväisyyttä sekä joukkoliikenteen

kaluston laatua. Lisäksi HSL osallistuu kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

Suvi Rihniemi
Toimitusjohtaja

1.2 Yleinen taloustilanne ja toimintaympäristö

Helsingin seudulla asui Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2014 lopussa 1 421 600 henkilöä. Asukasmäärä kasvoi vuoden aikana 19 200 henkilöllä eli 1,4 prosentilla edellisvuodesta. Asukasluvun kasvu oli 1 200 henkilöä eli 0,1 prosenttiyksikköä edellisvuotta suurempaa. Suhteellisesti eniten väkiluku kasvoi pääkaupunkiseudulla. KUUMA-kuntien väkiluku kasvoi vuoden 2014 aikana 0,7 prosenttia, mikä oli hieman edellisvuotta vähemmän.

Yleisen talouskehityksen arvioidaan olevan lähivuosina hidasta sekä kansainvälisessä taloudessa että Suomessa. Huhtikuussa 2015 julkaistun valtiovarainministeriön suhdannekatsauksen mukaan Suomen kansantalous on erittäin vaikeassa tilanteessa. Talous on jo pidemmän aikaa supistunut ja nopeaa käännettä merkittävästi parempaan talouskehitykseen ei ole odotettavissa. Suomen viennin kasvu on jo pitkään jäänyt maailmankaupan kasvua hitaammaksi ja siten markkinaosuuksia on jatkuvasti menetetty. Tämän kehityksen nähdään myös jatkuvan koko ennusteperiodin ajan. Tilastokeskuksen ennakkotietojen valossa bruttokansantuote supistui 0,1 % vuonna 2014. Kuluvana vuonna Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan vain 0,5 %. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan tänä vuonna 8,8 prosenttiin ja työn tuottavuuden kehityksen ennustetaan pysyvän edelleen vaisuna. Inflaatio jää 0,3 prosenttiin ja siitä iso osa on veronkorotusten hintoja nostavaa vaikutusta. Vuoden 2016 kasvuksi ennustetaan 1,4 % ja vuoden 2017 kasvuksi 1,5 %. Talouskasvun taustalla arvioidaan olevan kotimaisen kysynnän, sillä nettoviennin vaikutus jää hyvin pieneksi.

Maailmantalouden ja Suomen heikko taloudellinen tilanne on pitänyt kustannustason alhaisena. Polttoaineen hinta, korkotaso ja palkkaratkaisut ovat olleet maltillisia. Joukkoliikenteen kustannustaso nousi vuonna 2014 keskimäärin 0,9 % edellisvuodesta. Tämän hetkinen arvio joukkoliikenteen kustannustason noususta vuodelle 2015 on 0,4 %. Maailman – ja Suomen talouden hienoisesta elpymisestä johtuen toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2015 - 2017 on laadittu keskimäärin 2,1 % kustannustason nousuun.

Joukkoliikennepalvelujen matkustajamäärät ovat olleet alkuvuonna 2015 hienoisessa kasvussa edelliseen vuoteen verrattuna. HSL-alueella tehtiin vuonna 2014 353,3 miljoonaa matkaa, mikä oli 0,6 % edellisvuotta enemmän. Matkustajamääriin ennustetaan TTS-kaudella maltillista noin prosenttiyksikön vuosittaista kasvua.

Talouden heikko kehitys vaikuttaa suoraan myös HSL:n ja kuntien talouteen. Työllisten ja työpaikkojen määrän lasku vähentää matkustustarvetta ja pienentää lipputuloja. Toisaalta myös kuntien heikentyvät talousnäkymät vähentävät niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Tämä yhdessä lähivuosina käyttöön otettavien merkittävien liikenneinfrainvestointien kanssa tuo paineita korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta riittävästi ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, aiheuttaa se paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen.

Uusi 1.5.2015 voimaan tullut kuntalaki tuo muutoksia myös kuntayhtymien toimintaan. Kuntayhtymien kannalta olennaisimpia ovat seuraavat muutokset:

- Konsernitason tilinpäätöstietoja tarkennetaan siten, että tytäryhteisön lisäksi myös osakkuusyhteisön asemassa olevan kuntayhtymän tai liikelaitoskuntayhtymän tiedot on yhdisteltävä konsernitilinpäätökseen.
- Kuntayhtymän vuoden 2015 tilinpäätöksessä taseeseen sisältyvä alijäämä tulee kattaa vuosina 2017 – 2020 ja taloussuunnitelmassa tulee päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä katetaan.
- Arviointimenettely laajennetaan koskemaan kuntayhtymiä. Jos kuntayhtymä ei ole kattanut vuoden 2015 taseessa olevaa alijäämää vuoden 2020 loppuun mennessä, valtiovarainministeriö voi asettaa ulkopuolisen selvityshenkilön, joka laatii ehdotuksen kuntayhtymän ja jäsenkuntien väliseksi sopimukseksi.

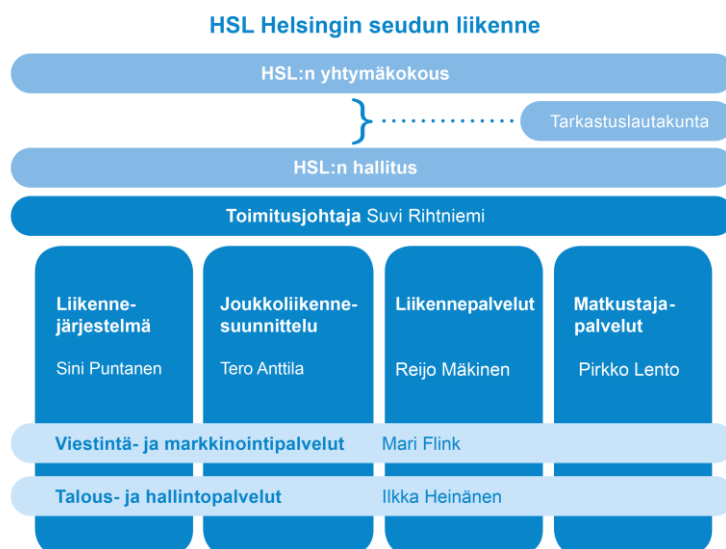
Suurta osaa uuden lain säännöksistä sovelletaan vasta seuraavan valtuustokauden alusta 1.6.2017 lukien. Esimerkiksi taloutta koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin jo vuonna 2015.

1.3 HSL:n organisaatio

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo. HSL vastaa jäsenkuntiensa joukkoliikenteen suunnittelusta ja tilaamisesta sekä koko Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. Kuntayhtymä aloitti toimintansa vuonna 2010.

HSL:n organisaatio

Kuntayhtymässä oli vuoden 2015 alkaessa 344 vakituista ja 53 määräaikaista työntekijää. Määräaikaisia työntekijöitä tarvitaan erityisesti matkalippu- ja informaatiojärjestelmähankkeessa ja operatiivisten tutkimusten kenttätöissä.

Kuva 1. HSL:n organisaatio

2 Strategiset tavoitteet

HSL:n toimintaa ohjaa vuonna 2014 laadittu strategia. Strategia toimii myös toiminta- ja taloussuunnitelman sekä HSL:n tulokorttien pohjana. HSL:n toimintastrategian aikajänne on vuoteen 2025. Strategisiin tavoitteisiin sisältyvät mittarit ja niiden tavoitearvot määritetään pääosin vuositasolla ja joidenkin mittareiden osalta 2-5 vuoden välein. Vuositason tavoitteet sisällytetään HSL:n tulokorttiin. HSL:n toimitusjohtaja raportoi strategian toteutumisesta säännöllisesti hallitukselle.

2.1 Tavoitetila 2025, perustehtävä ja arvot

Kuva 2. HSL:n strategia 2025

HSL:n perustehtävänä on kehittää ja tarjota sujuvia ja luotettavia liikkumiskärsäjä asiakkaiden tarpeisiin. Visio 2025 kuuluu: "Joukkoliikenne on ykkösvalinta ja Helsingin seutu älykkään, kestävän ja turvallisen liikuttamisen suunnannäyttäjä". Seuraavassa on avattu vision sisältöä tarkemmin.

Ykkösvalinta: Yhä suurempi joukko ihmisiä käyttää joukkoliikennettä työssä ja vapaa-aikana. Tavoitetilassa Helsingin seudun väestökasvuun perustuvasta liikenteen kasvusta yli puolet hoidetaan joukkoliikenteellä.

Älykäs: Tarjoamme asiakkaille älykkääseen teknologiaan perustuvia palveluita, jotka näkyvät asiakkaille ajantasaisena matkustusinformaationa, helposti hankittavina matkalippuina sekä uusina asiakkaiden matkustamiskokemusta parantavina palveluina.

Kestävä ja turvallinen: Joukkoliikenteen laajeneva käyttö lisää liikenneturvallisuutta, vähentää liikenteen vaatimaa tilantarvetta ja liikenneväylien kulumista. Liikennejärjestelmä perustuu kestäviin energialähteisiin ja vähäpäästöiseen kalustoon. Matkustajat kokevat joukkoliikenteen turvalliseksi.

Suunnannäyttävä: Haluamme vahvistaa Helsingin seudun asemaa Euroopan parhaimpiin kuuluvana joukkoliikenteen järjestäjänä ja kehittäjänä. Kehitämme joukkoliikennettä yhteistyössä asiakkaiden sekä suomalaisten ja kansainvälisten kumppaneidemme kanssa.

HSL:n arvoja ovat yhteistyö, ympäristövastuu, asiakaslähtöisyys ja jatkuva kehittyminen.

Kuva 3. HSL:n arvot

2.2 Strategiset tavoitteet kaudelle 2016 – 2018

2.2.1 Tavoite 1: Sujuvat matkat

Asiakkaiden matkaketju perustuu joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin.

- I. Seudun joukkoliikenteen rungon muodostavat metro, lähijuna ja bussien runkolinjat, joiden vuorotiheys on yleensä alle 10 min.
- II. Yhteydet runkoverkolle hoidetaan liityntälinjoilla, jotka palvelevat samalla alueidensa sisäisiä yhteyksiä.
- III. Vaihdot keskitetään suurelta osin terminaaleihin, joissa matkustajille tarjotaan myös muita palveluita. Vaihtopaikkojen liityntäkävelyt suunnitellaan lyhyiksi ja esteettömiksi ja ympäristö toteutetaan laadukkaasti.
- IV. Runkolinjojen lyhyet vuorovälit parantavat liikenteen luotettavuutta.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen luotettavuus
- Asiakastytyväisyys matkaketjun nopeuteen ja sujuvuuteen
- Asiakastytyväisyys joukkoliikennevälineen vaihtamiseen
- Asiakkaiden tietoisuus uusista linjastoista

HSL:n tavoitteena on, että jatkossa asiakkaiden matkaketju perustuu entistä vahvemmin joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin. Helsingin seudun joukkoliikenteen rungon muodostavat metro, lähijuna ja bussien runkolinjat, joiden vuorotiheys on yleensä alle kymmenen minuuttia. Runkolinjojen lyhyet vuorovälit parantavat osaltaan liikenteen luotettavuutta. Yhteydet runkoverkolle hoidetaan liityntälinjoilla, jotka palvelevat samalla alueidensa sisäisiä yhteyksiä.

Vaihdot keskitetään suurelta osin terminaaleihin, joissa matkustajille tarjotaan myös muita palveluita. Vaihtopaikkojen liityntäkävelyt suunnitellaan lyhyiksi ja esteettömiksi ja ympäristö toteutetaan laadukkaasti.

HSL-alueen runkoverkko saa merkittävän parannuksen, kun Kehärata otetaan käyttöön vuonna 2015. Kehärata tarjoaa jatkossa nopean runkoyhteyden lentoasemalle sekä Leinelän, Aviapoliksen ja Kivistön alueille. Uusi rata nopeuttaa myös poikkaitaliikennettä Tikkurilan ja Myyrmäen välillä. Suorat busseyhteydet Vantaan ja Helsingin keskustan väliltä vähenevät. Myyrmäki ja Tikkurila ovat tärkeitä juna- ja bussiliikenteen solmukohtia.

Länsimetron käyttöönotto syksyllä 2016 laajentaa selvästi HSL-alueen runkoverkon kattavuutta. Länsimetron käyttöönottoon liittyy samanaikaisesti toteutettava merkittävä Etelä-Espoon linjastouudistus.

Joukkoliikenteen vaihtojen laadun parantamiseen tähtäävää Solmu-projektia jatketaan. Vuonna 2016 laaditaan vaihtopaikkojen parantamisen toimenpideohjelma sekä viestitään hankkeen tuloksista eri sidosryhmille.

Linjastomuutokset suunnitelmakaudella

Runkobussilinjat täydentävät HSL-alueen runkoverkkoa. Runkobussilinjojen korkealaatuiset oranssit bussit ja pysäkit erottuvat katukuvasta selkeästi. Matkanteon luotettavuutta varmistavat tiheä vuoroväli, liikennevaloetudet ja sähköinen matkustaja-informaatio.

Vuonna 2016 jatketaan toteutussuunnitelmien laadintaa runkolinjoille 570, 551 ja E1 sekä 560:n jatkolle Matinkylään. Vuonna 2017 lanseerataan uusi runkolinja 500 Herttoniemestä Munkkivuoreen. Linjan hallittu käyttöönotto varmistetaan aktiivisella tiedottamisella ja markkinoinnilla.

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella:

- Länsimetron liikenteen aloitus 2016
- Länsimetron liikenne alkaa elokuussa 2016 ja siihen liittyen bussilinjasto Etelä-Espoossa ja Lauttasaaressa muuttuu liityntäliikenteeksi.
- Mankin ja Luoman seisakkeiden lakkauttaminen 2016
- Koillis-Helsingin linjastomuutos 2017
- Runkolinja 500 Herttoniemi – Munkkivuori aloittaa vuonna 2017
- Runkolinja 560 jatketaan Matinkylään vuonna 2018
- Runkolinja 570 Mellunmäki – Aviapolis aloittaa vuonna 2018
- Suunnitelmakaudella esitetään myös aloitettavaksi raitiolinjaston muutokset Helsingissä.

Palvelutason muutoksista HSL-alueella on kerrottu yksityiskohtaisemmin liitteessä 5.

Liikenteen hankinnassa korostetaan laatua ja luotettavuutta

Liikennöitsijäyhteistyössä ja sopimuksissa korostetaan liikenteen laadun ja luotettavuuden parantamista. HSL tekee suunnittelu- ja sopimussyhteistyötä VR:n, Liikenneviraston ja LVM:n kanssa lähijunaliiikenteen palvelujen ja toimintaedellytysten kehittämiseksi.

HSL kehittää yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa kilpailutetun bussiliikenteen hankintaperiaatteita. Tarjousvertailussa ja sopimusehdoissa keskitytään HSL:n strategisten tavoitteiden edistämiseen ja yksinkertaistetaan kilpailuttamismallia mahdollisuuksien mukaan. HSL tehostaa sopimuskauden aikaista liikenteen hoidon seurantaa ja nopeuttaa säännöllistä raportointia.

Länsimetron liityntäliikenne tullaan järjestämään tilanteessa, jossa suuri osa nykyisistä sopimuksista päättyy. Sopimuskaudet eivät kaikilta osin osu liikennejärjestelmän muutosajankohtiin. Liityntäliikenteeseen siirtymisellä on saavutettava huomattavia säästöjä bussien liikennöintikustannuksissa, koska raideliikenteen kustannukset kasvavat uuden rataosuuden ja uusien metrovaunujen käyttöönoton takia.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden hallintaa kehitetään

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi. Ajamattomien lähtöjen osuutta bussi- ja raitieliikenteessä

alennetaan vuosittain. Lähijuna-, metro- ja lauttaliikenteessä turvataan luotettavuuden säilyminen korkealla tasolla.

Liikenteen luotettavuuden kehitystavoite:

	2014	2015	2016	2017	2018
Bussiliikenne	99,89%	99,88%	99,90%	99,90%	99,90%
Junaliikenne	99,37%	99,40%	99,45%	99,50%	99,50%
Raitioliikenne	99,50%	99,42%	99,43%	99,44%	99,45%
Metrolilikenne	99,89%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%
Lauttaliikenne	99,88%	99,98%	99,98%	99,98%	99,98%

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä huolehditaan työmaiden ja isojen tapahtumien aiheuttamien häiriöiden aikana. Toimenpiteinä ovat mm. normaalin reitin muuttaminen, lisälähtöjen tilaaminen, raitioliikenteen korvaaminen busseilla ja tehokas tiedottaminen matkustajille ja liikennöitsijöille. Erityisesti kiinnitetään huomioita isojen hankkeiden, kuten Länsimetron terminaalien, Kehäradan asemien, Keski-Pasilan, Jätkäsaaren ja Kalasataman aiheuttamiin poikkeusliikennejärjestelyihin. Lisäksi varaudutaan yhteistyössä kuntien, ELY-keskuksen ja liikennöitsijöiden kanssa talven ongelmapaikkojen selvittämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Työ on jokapäiväistä toimintaa joukkoliikenteen sujuvuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi yhdessä HSL:n kuntien ja muiden tienpitäjien kanssa.

Varautumista joukkoliikenteen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin kehitetään valmiussuunnittelun, kriisiryhmän perustamisen ja koulutuksen sekä harjoitusten avulla. HSL osallistuu joukkoliikenneviranomaisena muiden viranomaisien turvallisuus- ja varautumissuunnitteluun sekä muuhun yhteistyöhön.

Tutkimustoiminta tukee liikenteen suunnittelua

TTS-kaudella toteutetaan HSL:n toiminnan edellyttämiä tutkimuksia sovitun tutkimussuunnitelman pohjalta.

Lippulajitutkimuksia tehdään HSL:n perussopimuksen mukaisesti eri vuosina eri joukkoliikennemuodoissa. Vuonna 2016 tehdään lähijunien lippulajitutkimus. Vuosina 2017 ja 2018 tehtävät lippulajitutkimukset päätetään myöhemmin, sillä niihin vaikuttavat kaarimallin (tariffiuudistus) ja suurten joukkoliikennehankkeiden etenemisaikataulu.

Merkittävien joukkoliikennehankkeiden vaikutustutkimuksia (ennen–jälkeen tutkimuksia) jatketaan TTS-kaudella. Ensimmäisenä tutkitaan Kehäradan vaikutuksia 2014–17, sitten Länsimetron 2015–18 ja Kaarimallin 2016–18. Selvityksissä kartoitetaan hankkeiden vaikutuksia koko liikennejärjestelmään mahdollisimman kattavasti. Ennen vaiheessa keskitytään liikenteellisiin vaikutuksiin. Raidehankkeiden tutkimusten yhtenä osana tehdään myös lippulajitutkimukset. Ennen–jälkeen –tutkimukset tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kun Kehärata, Länsimetro ja kaarimalli ovat käytössä, tehdään väestötöksenä liikkumistutkimus 14 kunnan alueella ja liityntäpysäköintitutkimus vielä laajemmalla alueella. Molemmat varaudutaan tekemään syksyllä 2017 ja samalla toteutetaan myös matkatutkimus joukkoliikennevälineissä. Jos jokin em. hankkeista viivästyy merkittävästi, tutkimuskokonaisuus siirtyy syksylle 2018. Tämän jälkeen pyritään selvittämään laajemmin muitakin vaikutuksia, mm. vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja elinkeinotoimintaan.

Metron profiilitutkimus toteutetaan ajanjaksolla 2016 - 2018. Sitä ennen pyritään toteuttamaan metron liukuportaiden laskureiden kalibrointi koneellisin menetelmin.

TTS-kaudella selvitetään mahdollisuudet saada uudesta lippu- ja informaatiojärjestelmästä tietoja, joita voidaan hyödyntää HSL:n tutkimustoiminnassa.

Asiakastyytyväisyystutkimuksen nettitietokantaa (Asty Web) kehitetään edelleen ketterin menetelmin yhteistyössä käyttäjien kanssa, jotta taataan sujuva pääsy tunnuslukuihin ja raportteihin. Asty Web palvelee kaikkia HSL:n työntekijöitä, sidosryhmiä ja muita tutkimusaineistoja hyödyntäviä tahoja.

HSL tunnuslukujen raportointiin tehdään avoin nettitietokanta Tieto Web, josta saadaan kaikki tarvittavat avaintunnusluvut. BEST tutkimuksen tulokset viedään Tieto Webiin, jossa niitä voidaan analysoida ja vertailla pohjoismaisten kaupunkien kesken.

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Länsimetro tarjoaa nopean runkoyhteyden Espoosta Helsinkiin.
- Kehärata tuo suoran raideyhteyden lentoasemalle ja nopean poikittaisyhteyden Vantaalle.
- Liikenteen luotettavuus paranee, koska runkolinjoilla on lyhyet vuorovälit.

2.2.2 Tavoite 2: Selkeää palvelua

Tarjoamme asiakkaille ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput.

- I. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa aikatauluista ja poikkeusliikenteestä mm. pysäkeillä ja liikennevälineissä sekä omiin päätelaitteisiin kuten kännykkään. Myös Reittiopas-palvelu muuttuu ajantasaiseksi.
- II. Selkeä lippujärjestelmä perustuu kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lipun voi ostaa helposti esim. netistä. Matkakortin itsepalvelulukijoissa on kosketusnäytöt, joiden käyttö on helppoa kaikille asiakasryhmille.
- III. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin. Hinnoitteluun vaikuttaa jäsenkuntien tahto subventiotasosta.

Mittarit:

- Aikataulu- ja reittitiedon saatavuus
- LIJ2014 hankkeen vuosittaisen suunnitelman toteutumisaste

HSL:n tavoitteena on, että TTS-kauden lopussa asiakkaila on tarjolla entistä enemmän ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa aikatauluista ja poikkeusliikenteestä pysäkeillä ja liikennevälineissä sekä lisäksi omiin päätelaitteisiinsa kuten kännykkään. Myös Reittiopas-palvelu muuttuu ajantasaiseksi. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjätutkimuksia hyödyntäen.

Helsingin seudun matkalippujärjestelmä on käytössä kaikissa HSL -kunnissa. Matkalippujärjestelmään kuuluvat: taksa- ja lippujärjestelmä (mm. lipputuotteet, lippujen kelpoisuus, asiakasryhmät ja lippujen hinnoittelu), lipunmyyntipalvelut (mm. myyntikanavat, lipunmyyntisopimukset) ja näiden tekninen toteutus (nykyinen matkakorttijärjestelmä, tuleva LIJ-järjestelmä sekä erilaiset mobiililiput).

Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella selkeisiin kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lipun voi ostaa helposti esim. netistä. Matkakortin itsepalvelulukijoissa on kosketusnäytöt, joiden käyttö on helppoa kaikille asiakkaille. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin.

Matkalippu- ja informaatiojärjestelmän uudistaminen jatkuu (LIJ-hanke)

Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjätutkimuksia hyödyntäen.

Siirtyminen uuteen Lippu- ja informaatiojärjestelmään tapahtuu vaiheittain. Sekä nykyinen matkakorttijärjestelmä että Helmi-matkustajainformaatiojärjestelmä toimivat siirtymävaiheen aikana rinnakkain uuden järjestelmän kanssa. Osa matkustajista käyttää nykyisiä järjestelmiä ja laitteita ja osa uutta järjestelmää.

LIJ-hankkeen laiteasennukset jatkuvat vuoden 2016 syksyyn asti. Koekäytöt alkavat lokakuussa 2015. Myös myyntijärjestelmiä otetaan käyttöön vaiheittain lokakuusta 2015 alkaen. Palvelupisteen myyntijärjestelmä uusitaan ensimmäisenä ja muut myyntijärjestelmät syksyn 2015 ja kevään 2016 kuluessa. Uusi tarkastajalaite otetaan käyttöön keväällä 2016.

Pysäkkikuulutukset otetaan käyttöön busseissa ja raitiovaunuissa vuoden 2016 aikana. Vuonna 2015 tuotetaan kuulutustiedostot ja testataan järjestelmien toimivuutta. Kuulutukset helpottavat erityisesti satunnaismatkustajien ja näkövammaisten matkustamista.

Käyttäjäkoulutukset järjestetään vaiheittain sitä mukaan, kun uuteen järjestelmään sisältyviä toiminnallisuuksia otetaan käyttöön pääosin vuoden 2015 kuluessa.

Muutoksista viestitään asiakkaille ja sidosryhmille monin eri tavoin. Viestintäsuunnitelmaa tarkennetaan hankkeen edetessä.

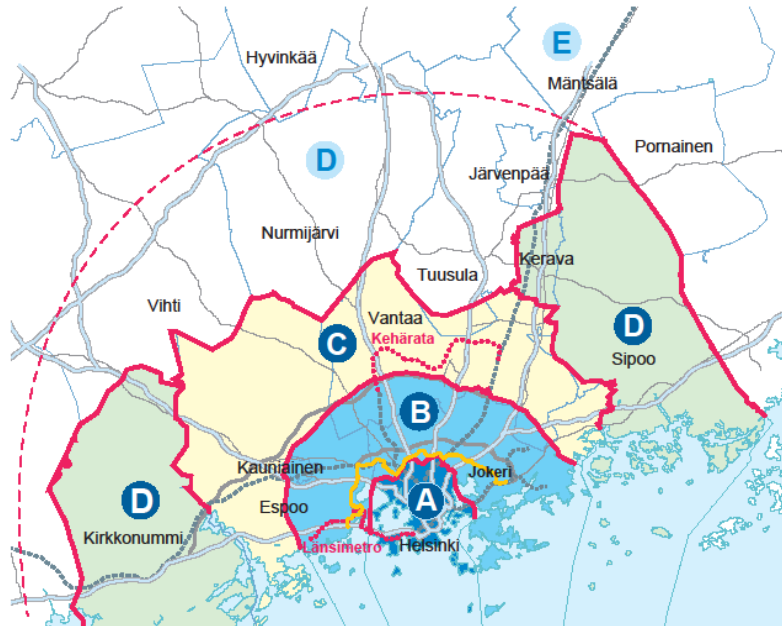
Tariffijärjestelmän uudistuksen valmistelu jatkuu (kaarimalli)

Tiiviissä yhteistyössä LIJ-hankkeen kanssa valmistellaan tulevaisuuden taksa- ja lippujärjestelmää. Työtä jatketaan HSL:n hallituksen linjausten mukaisesti. Uudessa vyöhykejärjestelmässä vyöhykekaarten rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Pääkaupunkiseudun alueella (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on minimiostoksena kaksi kaarta.

HSL:n hallitus on päättänyt uuden kaarimallin vyöhykkeiden ja lippulajien hintasuhteista sekä asiakasryhmistä lukuun ottamatta eräiden erityisryhmien alennus- ja vapaalippujen myöntämisperusteita ja oikeutta matkustaa ilman lippua. Hallitus päättää näistä periaatteista keväällä 2015 saatuaan jäsenkuntien lausunnot. Päätökset otetaan huomioon LIJ-järjestelmän teknisessä toteutuksessa.

Uusi kaarimalli voidaan ottaa käyttöön aikaisintaan vuonna 2017, kun LIJ-hanke on vakaasti tuotannossa ja matkakortit on vaihdettu. Uuden kaarimallin käyttöönotto tuo merkittäviä muutoksia matkalippuihin ja niiden hinnoitteluun. Laajamittainen tiedotus ja markkinointi ajoittuu vuosille 2016–2017. Kaarimallin toteutuksessa hyödynnetään palvelumuotoilun keinoja, joilla tuetaan uuden tariffijärjestelmän omaksumista.

Uuteen vyöhykejärjestelmään siirryttäessä uudistetaan samalla HSL:n kartta-aineistot, -järjestelmät, karttatuotteet ja niiden tuotanto.

Kuva 4: Vyöhykekaarten rajat

Lipunmyyntiä kehitetään

Lipunmyyntiä kehitetään hallituksen hyväksymän lipunmyynnin kehittämisselvityksen ja -suunnitelman 2014–2020 ja muiden päätösten mukaan.

Mobiililippuja kehitetään niin, että ensimmäisessä vaiheessa otetaan käyttöön älypuhelimeen tilattava koko HSL-alueella kelpaava kertalippu. Lipputuotteita ja lipun myyntikanavia kehitetään jatkossa mm. verkkokauppaan sopiviksi. Mobiililippua markkinoidaan aktiivisesti eri kohderyhmille.

Työsuhdematkalippujen käyttöä edistetään markkinoimalla lippua yrityksille ja työntekijöille. Työsuhde-edun käyttöönottoa helpottavat HSL:n työmatkasetelit sekä niitä korvaavat, yksityisten toimijoiden tarjoamat sähköiset maksuvälineet.

Itsepalvelumyyntikanavia kehitetään ja asiakkaita kannustetaan niiden käyttöön. LIJ-järjestelmän lippuautomaatit tulevat käyttöön raitiovaunuissa sekä Suomenlinnan lauttaterminaalissa vuosina 2015–2016. Matkakorttien lataus internetissä otetaan käyttöön uuden kaarimallin lipuissa arviolta vuonna 2017. Aikuisen ja lapsen matkakortin sekä kertakortille ladattujen vuorokausilippujen tilaaminen verkosta on mahdollista jo aiemmin, kun HSL:n verkkokauppa avautuu. Asiakkaita ohjataan itsepalvelukanavien käyttöön aktiivisella markkinoinnilla.

Matka- ja kertakorttien sekä muiden ennakoon hankittujen lippujen käyttöä lisätään. Kertalippujen hinnankorotuksilla ohjataan asiakkaita matkakortin ja arvolippujen käyttöön. Kertakortille ladattujen lippujen myyntiä lisätään matkailijoille kohdennetuilla kampanjoilla. Lippujen saatavuutta laivoilla ja terminaaleissa parannetaan.

Suunnitelmakaudella vähennetään kuljettajien ja konduktöörin lipunmyyntiä, jotta liikenteen sujuvuus, luotettavuus ja turvallisuus paranevat. Runkobussilinjalla 550 tehdyn kokeilun perusteella HSL:n halli-

tus päätti vakinaistaa avorahastuskäytännön runkolinjojen busseissa alkaen syysliikenteestä 2015. Runkolinjoilla avorahastuksessa matkakorttia käyttävät matkustajat voivat nousta kyytiin etu- ja keskiovista, koska molemmissa paikoissa on leimauslaitteet. Kuljettajilta voi edelleen ostaa kertalippuja.

Raitiovaunuissa on valmiudet lopettaa kuljettajien lipunmyynti, kun kaikissa raitiovaunuissa on LIJ-järjestelmän lippuautomaatit. Myös junissa lopetetaan HSL:n kertalippujen myynti vuoden 2017 alussa. Kertalipun voi hankkia asemien lippuautomaateista tai käyttää mobiililippua. Junissa voi edelleen ostaa matkakortilla arvolipun itsepalvelulukijalta.

Tietoa lipuista ja lipunmyynnistä lisätään. Lippujen hintatiedot lisätään Reittioppaaseen käynnissä olevan uudistuksen myötä vuonna 2016 (nykytariffi). Kirjasena ilmestyvästä Helsingin seudun joukko liikenteen palvelu- ja myyntiohjeesta on laadittu sähköinen versio, mikä helpottaa lipunmyyjien ja muun joukkoliikennettä palvelevan henkilökunnan työtä ja asiakaspalvelua.

Matkalippujen yhteiskäyttöisyyttä edistetään

Matkalippujen yhteiskäyttöisyyttä edistetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. HSL:n laajeneminen kehyskuntiin toisi HSL:n matkakortin ja -liput asukkaiden käyttöön yhä useammassa kunnassa. HSL osallistuu matkalippujen valtakunnallisen yhteiskäytön kehittämiseen yhteistyössä Liikenneviraston, valtakunnallista Waltti-korttia hallinnoivan Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n (LMJ) sekä VR:n ja Matkahuollon kanssa. Tavoitteena on ns. matkatilijärjestelmä, jossa asiakas voi ostaa yhdestä paikasta eri toimijoiden matkaliput koko matkaketjulle. Erilaiset matkakortit toimivat tunnisteena, jonka avulla liput tarkistetaan taustajärjestelmässä. Tulevaisuudessa on mahdollista, että vastaava tunnistus voi olla myös esimerkiksi mobiililaitteessa.

Matkustajainformaatiopalvelut uudistuvat

HSL tarjoaa sähköisiä matkustajainformaatiopalveluita ajoneuvoissa, pysäkeillä ja terminaaleissa sekä internetissä ja lisäksi asiakassovelluksia mobiilipalveluina. Keskeinen yhteinen nimittäjä on matkan tekemisen tukeminen ja helpottaminen.

Helmi-järjestelmä (Helsingin liikennevaloetus- ja matkustajainformaatiojärjestelmä) korvataan LIJ-hankkeen myötä uudella seudullisella järjestelmällä vuoden 2016 aikana. Väistyvää järjestelmää ylläpidetään mahdollisimman hyvälaatuisena, mutta sitä ei enää kehitetä.

Liikennevaloetuksien nykyistä laajempaan käyttöönottoon LIJ-järjestelmässä valmistaudutaan yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Uusia valoetusristeyksiä tulee etenkin Espooseen ja Vantaalle.

Mono-järjestelmällä (Aikataulu- ja informaatiomonitorien ohjausjärjestelmä) ohjataan kaikkia eri tyyppisiä aikataulu- ja informaationäyttöjä koko HSL-alueella. Suunnitelmakaudella järjestelmään tehdään kehitys- ja integrointityötä. Lopulta myös kaikki patterinäytöt siirretään Monolla ohjattaviksi. Järjestelmän suorituskykyä lisätään mahdollisuuksien mukaan, kun koko HSL-liikenteessä siirrytään reaaliaikataulujen piiriin vuoden 2016 aikana. Tämä kasvattaa luonnollisesti järjestelmän käyttö kustannuksia.

Aikataulu- ja informaationäyttöjä tulee pysäkeille lisää ja vanhentuneita näyttöjä uusitaan, kuten aiempinakin vuosina. Uusien liikenneterminaalien kuten Tapiolan ja Matinkylän aikataulu- ja informaationäytöt liitetään Monoon. Näin voidaan hyödyntää maksimaalisesti uuden vuoden 2016 alussa käytönotettavan seudullisen informaatiojärjestelmän tarjoamat hyödyt reaaliaikaisten saapumisaikojen laskennassa.

Yksilöllistä ja reaaliaikaista tietopalvelutarjontaa kehitetään edelleen. Internetissä olevien palveluiden käytettävyyttä parannetaan, niiden ominaisuuksia lisätään ja kehitetään vastaamaan uusimpia vaatimuksia. Palveluiden henkilökohtainen räätälöinti, reaaliaikaisuus ja henkilökohtainen paikannus ovat keskeisiä sekä uusien että edelleen kehitettävien palveluiden ominaisuuksia. Mobiilipalveluita tarjotaan siten, että niitä on mahdollista käyttää mahdollisimman monella erilaisella päätelaitteella.

Reittioppaan kokonaisvaltainen uudistus (Uusi avoin reittiopas RO4.0) on käynnissä. Uusi palvelu rakennetaan tiiviissä yhteistyössä Liikenneviraston (LiVi) kanssa. Teknisesti palvelu toteutetaan avoimeen lähdekoodiin perustuen. Sillä voi tehdä reittihakuja kaikkialle Suomeen, mikäli Liikenneviraston datat sen sallivat. Palvelun taustajärjestelmä sekä käyttöliittymä rakennetaan kokonaan uudelleen siten, että ne vastaavat mm. reaaliaikaisuuden ja usean liikennemuodon reitityksen asettamiin vaatimuksiin. HSL maksaa kustannuksista 55 % ja LiVi 45 %. Järjestelmää rakennetaan vaiheittain siten, että se korvaa nykyisen reittiopas-palvelun vuoden 2016 loppuun mennessä tai viimeistään vuonna 2017. Erityisesti vuoden 2016 ja mahdollisesti vuoden 2017 aikana väistävän ja uuden reittioppaan palveluita joudutaan ylläpitämään rinnakkain, mistä aiheutuu hetkellinen nousu käyttökustannuksiin.

Liityntäpysäköinnin älykkään tietojärjestelmän perustoimituksen käyttöönotto ajoittuu keväälle 2015, minkä jälkeen järjestelmään tehdään vuosina 2016–18 tarvittavaa jatkokehitystä. Projektissa tehdään yhteistyötä kuntien ja pysäköintioperaattoreiden kanssa.

Avoimen datan tietorajapintojen ylläpitoa ja rajapintapalveluiden toimivuuden valvontaa kehitetään edelleen. Pyrkimyksenä on tukea kolmansien osapuolten palvelukehitystoimintaa, jotta HSL:n palveluiden käyttöön liittyvät sähköiset informaatiopalvelut olisivat mahdollisimman monien käytettävissä. Avoimen datan tietolähteitä ovat mm. lippu- ja informaatiojärjestelmä sekä reittiopas sisältäen kaikki matkustamista tukevat sähköiset informaatiotyypit.

HSL jatkaa edelleen kaikkien liikennemuotojen matkustajainformaation yhtenäistämistä koko Helsingin seudulla. Kun Länsimetron liikennöinti käynnistyy, HSL:n matkustajainformaation käyttäjiksi tulee asiakkaita, joiden suorat yhteydet muuttuvat vaihdollisiksi. Näissä muutoksissa selkeän ja ymmärrettävän matkustajainformaation merkitys kännykässä, pysäkillä ja asemilla korostuu.

Lähijunien ja -asemien, metron ja ratikoiden staattinen matkustajainformaatio siirtyy suunnitelmakaudella HSL-ilmeeseen. TTS-kaudella pysäkkien kilvitykset uusitaan HSL:n ilmeen mukaisiksi koko Helsingin seudulla. Samalla yhtenäistetään linjanumerointi. Muutosten myötä HSL:n vastuu koko Helsingin seudun joukkoliikenneinformaation tuottajana kasvaa.

HSL kehittää suunnitelmakaudella eri asiakassovellusten (HSL.fi; Reittiopas, mobiililippu, Omamatkakortti-palvelu ja Kutsuplus) integraatiota ja helppoa yhteiskäyttöä.

Asiakaspalvelut säilyvät korkealaatuisina

Asiakkaat saavat henkilökohtaista lipunmyynti- ja neuvontapalvelua HSL:n asiakaspalvelupisteissä Rautatientorilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Tilapäisiä myyntipisteitä järjestetään kesäisin Kauppatorille palvelemaan Suomenlinnaan menijöitä sekä syksyisin opiskelijoille muutamaa suurimpaan oppilaitokseen. Pasilan palvelupisteestä toimitetaan verkkokaupan lipputilaukset sekä muut ennakoon tilatut liput asiakkaille. Uuden taksa- ja

lippujärjestelmän käyttöönotossa varaudutaan perustamaan tilapäisiä neuvontapisteitä asiakkaille esim. Kampin terminaaliin ja Pasilan asemalle.

Liikenneinfokeskus antaa puhelimitse matkakortti-, tariffi-, reitti- ja aikatauluneuvontaa sekä ohjeistaa asiakkaita poikkeustilanteissa ja tekee kutsuliikennevarauksia (Kirkkonummen linjat 918 ja 919 sekä Vantaan kutsulinjat 713,618,723,733,413,313), vastaanottaa asiakaspalautteita sekä vastaa kysymyksiin sosiaalisessa mediassa (Facebook, Twitter).

Eniten asiakaspalautteita saadaan netin palautejärjestelmän kautta. Kaikki eri tavoin saadut palautteet käsitellään viimeistään kahden viikon kuluessa. Palautesihteerit vastaavat niihin itse tai toimittavat ne asiantuntijoille vastattavaksi. Kuljettajia ja liikennöintiä koskevat palautteet toimitetaan ao. liikennöitsijän vastattavaksi. Palautteista koostetaan raportteja toiminnan kehittämistä varten.

Asiakaspalveluhenkilökunnan työkaluja kehitetään käyttäjälähtöisiksi. Suunnitellaan sähköinen asiakaspalvelun työpöytä, jossa useita toimintoja voi käsitellä samalla näytöllä samaan aikaan. Asiakaspalautejärjestelmää ja siitä saatavia raportteja kehitetään toimintaa paremmin tukevaksi. Valmistaudutaan LIJ- järjestelmän ja TLJ-järjestelmän käyttöönottoon varmistamalla henkilökunnan riittävä osaaminen.

Asiakaspalvelun laatua valvotaan mm. seuraamalla jonotus- ja vastausaikoja, palvelusta saatuja asiakaspalautteita sekä tekemällä tutkimuksia (asiakastytyväisyys, Mystery Shopping).

Kuljettajakoulutusten pääteemana liikenneturvallisuus

HSL järjestää kuljettajakoulutuksia liikennöintisopimusten mukaisesti. Vuosittain suunnitellaan myös teemaltaan kokonaan uusi koulutus, jossa painotetaan aina myös asiakaspalvelun teemoja. Vuoden 2015 syksyllä järjestetään kahdeksan koulutuspäivän kokonaisuus, jonka teemana on liikenneturvallisuus. Jokaisessa koulutuspäivässä hyödynnetään matkustajapalautetta. Sen rinnalle otetaan jatkossa Mystery Shopping-palautte. Liikennehenkilökunnalle, terminaalien valvomoiden henkilökunnalle ja matkalippujen tarkastajille tehdään koulutuspaketti Tikkurilan, Tapiolan ja Matinkylän terminaalien liikennöinnistä.

Osana asiakaskokemuksen kehittämistä HSL laatii yhdessä liikennöitsijöiden kanssa HSL:n kuljettajaoppaan, jonka avulla HSL pyrkii parantamaan asiakkaan ja kuljettajien vuorovaikutustilanteita.

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Lippu- ja informaatiojärjestelmän uudistamisen myötä asiakkaat saavat nykyistä merkittävästi enemmän ajantasaista tietoa matkaketjun eri vaiheissa.
- Pysäkkikuulutusten käyttöönotto helpottaa erityisesti satunnaisten matkustajien sekä näkövammaisten matkustamista.
- Mobiililippujen käyttöönotto sekä matkakortin nettilatausmahdollisuus helpottavat merkittävästi matkan maksamista.
- Reittioppaan laajennus mahdollistaa matkaketjun suunnittelun koko Suomen alueelle.
- Avorahastuksen ansiosta matkustus helpottuu ja nopeutuu runkobussilinjoilla.
- Kuljettajakoulutuksen ansiosta asiakaspalvelu paranee.

2.2.3 Tavoite 3: Joukkoliikenne kasvuun

Ohjaamme liikenteen kasvun joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn.

- I. Maankäytön tiivistyminen edesauttaa kestävien kulkumuotojen toimivuutta ja edistää niiden kilpailukykyä.
- II. Edistämme kuntien ja valtion kanssa yhteistyössä liityntäpysäköintipaikkojen toteuttamista polkupyörille ja henkilöautoille raideliikenteen asemille ja muihin joukkoliikenteen solmupisteisiin.
- III. Joukkoliikenteen aktiivisella markkinoinnilla ja HSL:n asiakasohjelmalla kasvatamme sekä nykyisten asiakkaiden joukkoliikenteen käyttöä että uusien asiakkaiden määrää.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen osuus moottoroidusta liikenteestä
 - Helsingin niemen rajalla aamuruuhkassa
 - Kehä I tasoon ylettyvillä poikittaislinjoilla
- Kokonaismatkustajamäärä suhteutettuna kokonaisasukasmäärään
- HSL:n arvostusindeksi
- Asukkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteeseen
- Yleisarvosana HSL-alueen joukkoliikenteelle

Sekä Kehärata että Länsimetro lisäävät TTS-kaudella joukkoliikenteen käyttäjämääriä. Vaikutusarvioiden mukaan Länsimetro liityntälinjastoineen kasvattaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta seudulla 1,1 prosenttiyksikköä ja houkuttelee joukkoliikenteeseen arkipäivisin runsaat 11 000 uutta matkustajaa. Heistä kaksi kolmasosaa siirtyy henkilöautoista ja loput kevyestä liikenteestä. Esimerkiksi työmatkaliikenteessä matkustetaan paljon Helsingin keskustan poikki, joten Länsimetro tekee itäisen kantakaupungin ja Etelä-Espoon tai Lauttasaaren välisistä joukkoliikennematkoista entistä houkuttelevampia.

HSL:ssä kehitetään tarkastelukaudella asiakaskokemusta osana asiakasohjelmaa. Tavoitteena on, että asiakkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteeseen pysyy kokonaisuutena korkealla tasolla ja paranee niillä osa-alueilla, joilla on vielä eniten kehitettävää.

HSL:n brändin tunnettuus ja arvostus sekä kuluttajien että muiden sidosryhmien parissa on parantunut tasaisesti vuodesta 2010. Tavoitteena on vahvistaa brändiä entisestään ja tehdä HSL:stä arvostetuin liikennebrändi koko Suomessa.

HSL tekee markkinointitoimenpiteitä paitsi joukkoliikenteen suosion kasvattamiseksi myös pyöräilyä lisäämiseksi kaikissa ryhmissä. Liikkumisen ohjauksella edistetään kestävien kulkutapojen valintaa etenkin työpaikoilla ja kouluissa, mutta myös yhä kasvavan senioriväestön keskuudessa.

HSL:n tavoitteena on kasvattaa sähköisesti rekisteröityneiden asiakkaiden kantaa TTS-kaudella useaan sataan tuhanteen. Uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän integraatio CRM-järjestelmään tarjoaa mahdollisuuden HSL:n asiakkuuksien hoitomallien kehittämiseen, asiakkaiden segmentointiin ja asiantaloudellaan.

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä huolehditaan yhteistyössä kuntien kanssa

Suunnitelmakaudella jatketaan yhteistyötä HSL-kuntien kanssa bussi- ja raitioliikennettä sujuvoittavien infrakohteiden toteuttamisessa ja uusien kohteiden esille tuomisessa. Lisäksi HSL osallistuu ennalta mahdollisimman aktiivisesti kaavoitus- ja liikennesuunnitteluun, jotta uusiin rakentamiskohteisiin ei tulisi rakenteellisia esteitä. Lisäksi toteutetaan HSL:n hallituksen hyväksymä runkolinjasuunnitelma.

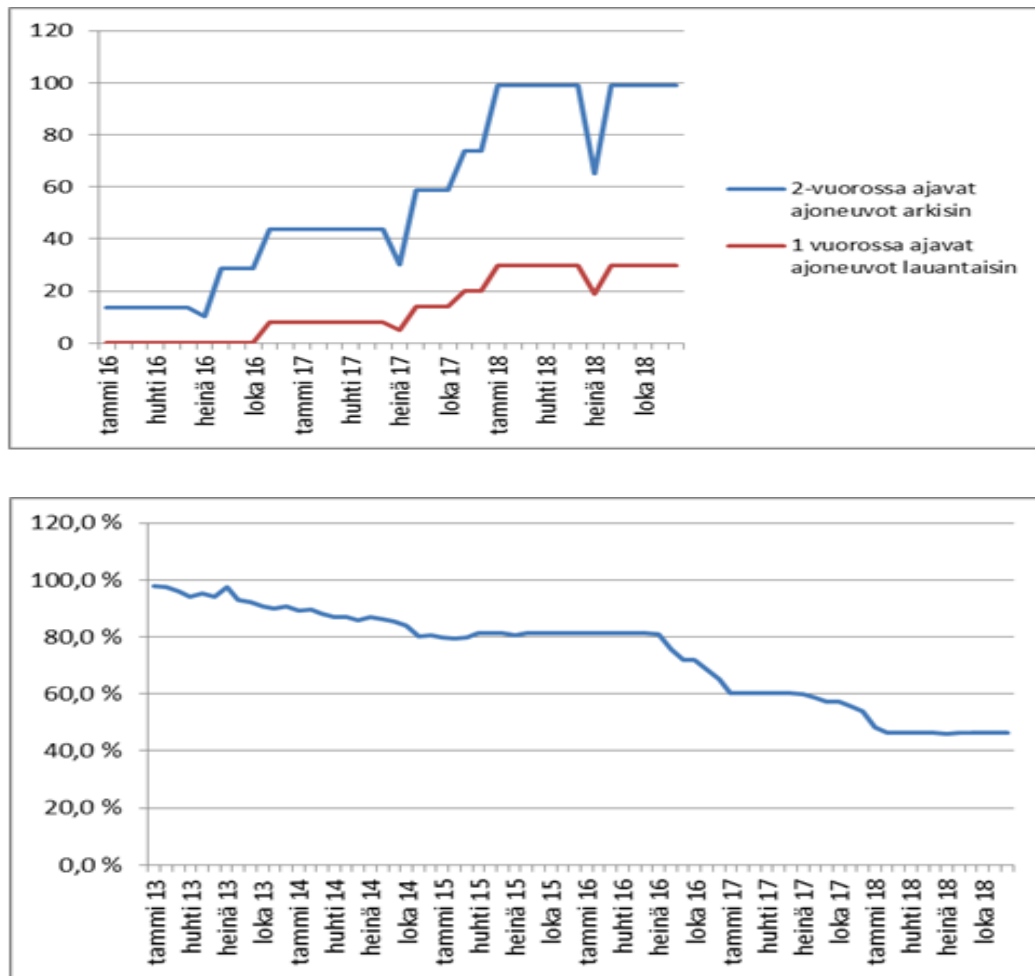
Joukkoliikenteen turvallisuutta kehitetään yhteistyössä joukkoliikenteen turvallisuusstrategiaan ja sitä toteuttavaan aiesopimukseen liittyneiden kanssa. Pää tavoite on, että Helsingin seudun joukkoliikenteessä niin matkustajat kuin henkilökunta voivat tuntea olonsa turvalliseksi ja välttää häirinnältä ja väkivallalta. HSL:n järjestämässä joukkoliikenteessä koko matkaketju on turvallinen. Suunnittelukaudella perustetaan linja-autoliikenteen turvavalvomo sekä käynnistetään vartiointi- ja järjestyksenvalvontapalvelut. Lisäksi kehitetään joukkoliikenteen turvallisuuden tilannetietoisuutta ja tilannekuvaa tuottavaa mittaristoa.

Kutsuplus tuo joustavuutta perinteisen joukkoliikenteen palveluihin

Kutsuplus pyrkii taivuttamaan henkilöautomatkojen kasvua pääkaupunkiseudulla sekä ohjaamaan joukkoliikenteeseen myös niitä, jotka eivät toistaiseksi ole kokeneet perinteistä joukkoliikennettä kilpailukyiseksi vaihtoehdoksi henkilöautolle. Henkilökohtaisten matkojen tehokas yhdistely ja ICT-avustetut täsmävaihdot ovat suunnitteilla osana tulevaisuuden liikennejärjestelmää. Jo nyt Kutsuplus tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi pyöräilyn ja joukkoliikenteen saumattomaan yhdistämiseen

Mikäli Kutsuplus palvelu jatkuu kokeiluvaiheen jälkeen, on vuoden 2016 marraskuun alkuun mennessä ajoneuvomäärä suunniteltu nostettavaksi asteittain nykyisestä 15 ajoneuvosta 45 ajoneuvoon ja vuonna 2017 vastaavasti 75 ajoneuvoon. Vuonna 2018 käyttöön on suunniteltu keskimäärin 100 autoa. Arkinen ajoneuvot ajavat kahdessa vuorossa. Lisäksi lauantailiikenne olisi tarkoitus aloittaa kokeiluluontoisesti 8 autolla marraskuussa 2016 alkaen ja olettaen asiakaspalautteen perusteella että kysyntää olisi, nostettaisiin ajoneuvojen määrä 20 autoon marraskuuhun 2017 mennessä. Vuonna 2018 lauantailiikenteessä olisi keskimäärin 30 yhdessä vuorossa ajavaa autoa. Matkustajamäärien arvioidaan kehittyvän seuraavasti: vuonna 2016: 254 000 nousua, 2017: 894 000 nousua ja vuonna 2018: 2 071 000 nousua.

Suunnitelmissa on laajentaa Kutsuplus-palvelua merkittävästi ja saattaa se kiinteäksi osaksi joukkoliikennetarjontaa, jolloin eri joukkoliikennemuotojen väliset synergiat voitaisiin hyödyntää tehokkaasti. Tämä mahdollistaisi joukkoliikenteen selkeän tehostamisen sekä merkittävät kustannussäästöt. Koska Kutsuplus-järjestelmä on täysin automatisoitu, jää yleiskustannusten osuus suhteessa kokonaiskustannuksista pieneksi toiminnan laajentuessa uudelle tasolle: vuosina 2016, 2017 ja 2018 yleiskustannusten arvioidaan olevan 24 %, 7 % ja 4 % verrattuna Kutsuplus-liikenteen kustannuksiin. Palvelu tuo laajentuessaan myös liikenteellisiä mittakaavaetuja. Palvelun kannattavuuden arvioidaan kehittyvän seuraavasti: vuonna 2016 lipputuloilla voidaan kattaa 26 % Kutsuplus-liikenteen kustannuksista, vuonna 2017 lipputuloilla voidaan kattaa 42 % Kutsuplus-liikenteen kustannuksista ja vuonna 2018 lipputuloilla voidaan kattaa 53 % Kutsuplus-liikenteen kustannuksista.

Kuva 5. Kutsuplus- ajoneuvojen määrä ja liikenteen subventioasteen tähänastinen ja arvioitu kehitys oletetulla ajoneuvomäärällä.

Kutsuplus-palvelun saamia tunnustuksia ja palkintoja:

- Vuoden strategiateko –tunnustus finalist (Suomen Strategisen Johtamisen Seura ry, 4.6.2014)
- Sustainable Transport Award Nominee (Washington, 16.9.2014)
- Suomen paras asiakaspalveluteko - CXPA Finland (kansainvälisen Customer Experience Professionals Association (CXPA) Suomen paikallisjärjestö ja yhteisö 7.10.2014)
- Helsinki Unescon Design-kaupungiksi perusteluissa Kutsuplus käyttäjälähtöisenä arjen tarpeiden tukena 12/2014 (Unescon pysyvä nimitys)
- Kunniainnointi Nordic Best Practice Challenge Nordic Capitals (8.5.2015 Reykjavik)
- In Your Pocket APP Award 2014 Outof.the-box –palkinto - ITS Europe (Älykkään liikenteen verkosto 17.6.2014)
- TEKES:in erityispalkinto - ITS Europe (Älykkään liikenteen verkosto 17.6.2014)

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Ruuhkautuminen hidastuu, jos yhä useampi matka tehdään joukkoliikenteellä, kävellen tai pyöräillen.
- Palkittu Kutsuplus mahdollistaa joustavan kulkumuodon perinteisen joukkoliikenteen ja yksityisautoilun välimaastoon.

2.2.4 Tavoite 4: Tiivis ja vetovoimainen seutu

Raideliikenneverkkoon perustuva liikennejärjestelmä tiivistää yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa seudun vetovoimaisuutta.

- I. Seudun tulee olla vetovoimainen asukkaille, yrityksille ja seudulla kävijöille. Seudun toimivuus varmistetaan liikennejärjestelmällä.
- II. Liikennejärjestelmäsuunnittelua viedään eteenpäin vahvaan raideverkkoon pohjautuen. Tällä varmistamme myös edellytykset tiiviin ja kestävän yhdyskuntarakenteen muodostumiselle.
- III. Maankäytön tiivistymistä edistämme kaavoitukseen osallistumalla ja sidosryhmäyhteistyöllä.

Mittarit:

- Saadaan aikaan 14 kunnan yhteinen, maankäyttösuunnitelman ja asuntostrategian kanssa yhteen sovitettu HLJ 2015 -päätös. Neuvotellaan liikennejärjestelmäpäätöksen keskeiset asiat mukaan MAL-aiesopimukseen.
- Yrityskyselyn perusteella määriteltyjen kehittämistoimenpiteiden toteutumisaste.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ) edistää maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamista Helsingin seudulla. HSL osallistuu liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun. HSL osallistuu kaavoitukseen tavoitteenaan varmistaa joukko-liikenteelle myönteinen kaupunkirakenteen kehitys sekä hyvät joukkoliikenteen toimintaedellytykset.

HLJ 2015 :n edistäminen ja MAL-aiesopimus

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) on liikenteen osalta lähtökohtana uudelle MAL-aiesopimukselle 2016–2019. Tavoitteena on, että aiesopimus neuvotellaan valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä, ja valmistuva sopimus edistää keskeisten HLJ-strategian linjausten toteutusta.

HLJ-suunnittelun ja Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman yhteistyöprosessia kehitetään hyödyntämällä vuonna 2015 tehtävän MASU-HLJ jälkiarvioinnin tuloksia. Tavoitteena on jatkuva ja kehittyvä yhteissuunnitteluprosessi ja valmistautuminen suunnitelmien päivittämiseen.

MAL-aiesopimuksen 2016 - 2019 toteutumista edistetään ja seurataan yhteistyötahojen kanssa. HSL:n HLJ-projekti vastaa yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa aiesopimuksen liikenneosion seurannasta. Seurantaa jatketaan ja seurantamenetelmiä kehitetään edelleen palvelemaan jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman edistämisestä ja sen jatkotoista viestitään aktiivisesti kuntien ja valtion päätöksentekoon.

HLJ 2015:n toimeenpano

Suunnitelmakaudella etsitään mahdollisuuksia ja keinoja liikennejärjestelmän rahoituspohjan vahvistamiseksi ja kestävä liikunnan edistämiseksi.

Ajoneuvoliikenteen hinnoittelun selvityskokonaisuuden 1. vaihe valmistuu vuoden 2016 alkupuolella. Tulosten pohjalta käydään laaja-alaista keskustelua ja päätetään, edetäänkö seudulla kohti toteutuksen suunnittelua. Varaudutaan siihen, että mahdollinen toteutussuunnittelu sekä toimenpide- ja rahoituspaketin muodostaminen valmistellaan vuoden 2017 aikana.

Maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla vaikutetaan HLJ:llä ja sen toteutuksella. HLJ tuottaa laadukasta arviointitietoa suunnittelua ja päätöksentekoa varten.

HSL osallistuu yhteistyötahojen käynnistämiin liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun ja huolehtii niissä HSL:n ja HLJ:n tavoitteiden huomioonottamisesta.

HLJ 2015:ssä edistetään määritellyn joukkoliikenteen runkoverkon ja solmupisteiden toteutumista yhteistyössä HSL:n osastojen ja yksiköiden kanssa. Erityishuomion kohteena ovat asemanseudun ja muut keskeiset solmupisteet ja niiden potentiaalin hyödyntäminen ja palvelutason nosto monipuolisilla toimenpiteillä.

Yhteistyötahojen kanssa toteutetaan pilotti, jolla tuetaan seudullisen pääpyöräilyverkon hyvän palvelutason toteutumista seudulla.

Liityntäpysäköinnin toteuttamisen ja ylläpidon vastuunjaon pilotin tuloksia jalkautetaan liityntäpysäköintialueiden toteutukseen seudulla. Liityntäpysäköinnin toteuttamisohjelma päivitetään ja kohteet priorisoidaan HLJ-toimikunnan johdolla.

KUHA hankekokonaisuuden ohjelmointia jatketaan jatkuvana ja vuosittain toistuvana prosessina HLJ 2015:n pohjalta. Tavoitteena on rahoituksen vahvistaminen ja teemakokonaisuuksien monipuolistaminen sekä suunnitteluyhteistyön kehittäminen maankäytön ja asumisen kanssa.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu- ja tutkimusmenetelmien kehittäminen

HSL osallistuu strategisen tason vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämistä palveleviin selvityksiin ja projekteihin.

Seudullisia saavutettavuustarkasteluja maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisen ja vaikutusten arvioinnin tarpeisiin kehitetään tulevaisuudessa. Liikennejärjestelmän sekä hankkeiden ja niiden vertailun taloudellisten vaikutusten arviointia kehitetään kattamaan paremmin maankäyttö ja muut laajemmat yhteiskunnalliset vaikutukset. HLJ-talouden ja HSL:n joukkoliikennetalouden yhteyttä vahvistetaan sekä kehitetään arviointityökaluja tätä varten. Kehitetään ja monipuolistetaan liikennejärjestelmän toteutuneen rahoituksen seurantaa.

Liikenne-ennustemallien kehitystyöhön ja testaamiseen varataan aiempaa enemmän resursseja. Ke-väällä 2015 valmistuneen ns. yksilömallien päivityksen jälkeen vertaillaan nykyisiä aluekeskiarvomalle-ja ja yksilöllisempää matkustuskäyttäytymistä kuvaavia yksilömalleja sekä tehdään päätelmät liikenne-ennustemallien kehityssuunnista. TTS-kauden alkupuolella tehdään liikenne-ennustemallin liikenne-verkkojen ja joukkoliikennelinjastojen kuvauksiin tarvittavat tarkistukset, jotta mallit olisivat aiempaa käyttökelpoisempia myös hankekohtaisissa tarkasteluissa. Samalla tarkistetaan myös aluejakoihin ja niiden mahdollisiin tarkennustarpeisiin liittyvät kysymykset. TTS-kaudella tehdään tarvittavat tarkis-tukset jalostettujen tavaraliikenteen aineistojen ja valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen 2016 ympäryskuntien aineiston pohjalta. Selvitetään mallissa mukana olevien tietoaineistojen kehitystä tule-vaaisuudessa, esim. miten pystyttäisiin arvioimaan ja mallintamaan tulevaisuuden autonomistuksen kehitystä seudulla.

TTS-kaudella lisätään yhteistyötä tutkimuslaitosten kanssa tutkimusten ja liikenne-ennustemallien menetelmien saralla. Pyritään myös saattamaan HSL:n tutkimustiedot entistä laajemmin hyödynnettä-viksi.

Alkuvuonna 2015 toteutetun liikennejärjestelmän toimivuutta koskevan yrityskyselyn kokemusten poh-jalta määritellään yrityskyselyn rooli ja toistettavuus jatkossa. Elinkeinoelämän tutkimustarpeita ja me-netelmiä sekä vuorovaikutusta pohditaan myös laajemmin. Liikkumista koskevia asenteita käsittelevä HLJ-barometri toteutetaan TTS-kaudella vertailukelpoisena vuonna 2013 toteutetun kanssa. Baro-metrin suuntaamista harkitaan asukkaiden lisäksi luottamushenkilöille.

Seuraavan HLJ-suunnitelman ohjelmointi ja valmistelu

Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuva prosessi, jossa uuden suunnitelman lähtökohtana on edelli-nen hyväksytty suunnitelma sekä sen tarkistus- ja kehittämistarpeet. Vuoden 2016 syksyllä valmistel-laan seuraavan liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjelmointi yhteistyössä Helsingin seudun maankäyt-tösuunnitelman kanssa. Ohjelmoinnissa muodostetaan raamit ja painopisteet seuraavalle suunnitel-malle, ohjelmoidaan osallistuminen, vuorovaikutus ja viestintä sekä vaikutusten arvioinnin toteutus osana valmistelua. Suunnitelman valmistelu ohjelmoidaan siten, että HLJ -liikennejärjestelmäpäätös on mahdollista tehdä alkuvuodesta 2019 yhtä aikaa maankäyttösuunnitelman kanssa.

Tarvittavat taustaselvitykset toteutetaan pääosin vuoden 2017 aikana. Taustaselvitysten keskeisenä lähtökohta-aineistona ovat HLJ 2015:n valmisteluun ja edistämiseen liittyvät aineistot. Vaikutusten arvioinnin toteutus ohjelmoidaan siten, että vaikuttavuuden arviointi on keskeinen osa suunnittelupro-sessia. Hyödynnetään kehitettyjä menetelmiä kuten saavutettavuustarkasteluja ja taloudellisten vaiku-tusten arviointia.

Hyödyt HSL:n asiakkaille:

- Laaja ja pitkäjänteinen seudullinen yhteistyö luo edellytyksiä toimivalle liiken-nejärjestelmälle ja kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle.
- Maankäytön tiivistäminen mahdollistaa kestävä ynteiskuntarakenteen muo-dostumisen olemassa olevien hyvien joukkoliikennedyteyksiens varrelle.
- Mahdollisesti käyttöön otettavat uudet liikennejärjestelmän rahoitusmallit vä-hentävät painetta korottaa lippujen hintoja ja nostaa kuntaosuuksia. Samalla saadaan resursseja palvelutason parantamiseen.

2.2.5 Tavoite 5: Vähemmän päästöjä

Lisäämme vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä.

- I. Kasvatamme päästöttömän raideliikenteen osuutta joukkoliikenteessä
- II. Vähennämme päästöjä bussiliikenteessä

Mittarit:

- Bussiliikenteen päästö- ja energiatehokkuusindeksi

Linjastosuunnittelun avulla matkoja keskitetään raideliikenteeseen, jolloin joukkoliikenteen kokonaispäästöt vähenevät. HSL osallistuu yhdessä Helsingin, Espoon ja Liikenneviraston kanssa tehtävään Raide-Jokerin hankesuunnitteluun sekä Liikenneviraston ja Helsingin kanssa Pisara-radon suunnitteluun. HSL osallistuu myös Helsingin kaupungin poikkihallinnolliseen raitioliikenneprojektiin, jossa kehitetään raitioliikennettä ja valmistaudutaan sen laajentamiseen.

HSL lisää vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä. HSL:n rooli ympäristövastuuta kantavana toimijana tuodaan entistä vahvemmin esiin viestinnässä.

Suomen ensimmäistä sähköbussijärjestelmää kokeillaan

HSL:n bussiliikenteen hankinnoissa suositaan tarjousvertailussa ratkaisuja, jotka vähentävät haitallisia lähipäästöjä ja CO₂-kuormitusta. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset.

HSL:n hankinnan tavoitteena on saattaa liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan kestävä kehityksen tielle vähähiilisen energian, vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen ja älykkäiden liikennepalvelujen käyttöönoton avulla.

Liikenteen tilaajana HSL on kiinnostunut akkusähköbussin suorituskyvystä sekä eri teknologiavaihtoehtojen toimivuudesta. Sähköbussien hyödyt dieselbusseihin verrattuna ovat lähipäästöttömyys, hiljaisuus ja edulliset energiakustannukset. Lisäksi HSL kerää tietoa matkustajien suhtautumisesta sähköbusseihin ja hankkii samalla osaamista sähköbussiliikenteen ja sen infran suunnitteluun. (Matkustajat ovat päässeet testaamaan Transdevin sähköbusseja (4 kappaletta) Espoon sisäisellä linjalla 11.)

Sähköbussien laajamittainen käyttöönotto edellyttää teknologisia valintoja. Koska latausjärjestelmät ovat kehittyneet, sähköbussit voidaan varustaa pienemmillä akuilla, jolloin niiden liikennöintikustannukset elinkaaren aikana jäävät perinteisiä busseja pienemmiksi.

HSL osallistuu eBusSystems-hankkeeseen, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmää. Keskeinen edellytys täyssähköisen bussiliikenteen yleistymiselle on tarkoituksenmukaisen latausinfrastruktuurin määrällisyys ja toteutus.

HSL hankkii leasing-sopimuksella vuosien 2015 /2016 aikana 12 sähköbussia koekäyttöön, jotta voimme luoda Suomeen ensimmäisen sähköbussijärjestelmän. Tämän hankkeen (ePELI) yksi osatavoite on tutustuttaa bussioperaattorit sähköbusseihin ja varmistaa, että operaattorit pystyvät jatkossa tarjoamaan liikennettä kilpailutettuun sähköbussiliikenteeseen. Hanke mahdollistaa jatkossa sähköbussiliikenteen sisällyttämisen normaalin kilpailutuksen piiriin.

Bussiliikenteen päästötaso alentuu tavoitteen mukaisesti kaluston uusiutumisen sekä biopolttoaineiden käytön ansiosta. Eri bussityyppien päästöjä seurataan käytönaikaisilla mittauksilla, joiden avulla suorituskykyyn perustuvia HSL:n -päästöluokkia edelleen tarkennetaan tulevilla kilpailukierroksilla. Lisäksi HSL järjestää erillisen tarjouskilpailun ympäristöbonuksesta, jolla voidaan joustavasti ja kustannustehokkaasti hyvittää liikennöitsijöitä päästöjä alentavista toimenpiteistä.

Ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Vuonna 2016 ympäristöbonukseen varataan 1 500 000 euron (+alv) suuruinen määräraha.

Päästöjen vähentämistavoitteet:

	2014	2015	2016	2017	2018
CO ₂ -päästöt	72,518	- 10 %	- 20 %	- 30 %	-40 %
NO _x -päästöt	0,458	- 10 %	- 20 %	- 26 %	-38 %
Partikkelipäästöt	0,0065	- 12 %	- 25 %	- 31 %	-38 %

Bussiliikenteessä pyritään yli 90 %:n vähennyksiin hiilidioksidipäästöissä ja haitallisissa lähipäästöissä (hiukkaset, typen oksidit) vuoteen 2025 mennessä

HSL:n tavoitteena on vähentää joukkoliikenteen lähipäästöjä ja kasvihuonekaasupäästöjä. Vuonna 2025 tavoitteena on, että kaikki liityntälinjat ajetaan sähköbusseilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

Uusia raitiovaunuja ja metrojunia

Kaksi ensimmäistä kotimaista Artic-raitiovaunua on ollut koekäytössä matkustajaliikenteessä vuoden 2014 ajan. Uusia raitiovaunuja tulee Helsinkiin 15 kappaletta vuoden 2016 loppuun mennessä. Artic-raitiovaunuja on tilattu kaikkiaan 40.

M300-sarjan metrojunat hankitaan espanjalaiselta kiskokalustovalmistajalta CAF:lta. Junia on tilattu kaikkiaan 20. Ensimmäiset metrojunat ovat liikenteessä kesän 2015 alussa. Sarjan seuraavat junat toimitetaan Helsinkiin kesään 2016 mennessä. Uusia junia tarvitaan Länsimetron liikenteen alkaessa.

HSL on sopinut HKL:n metro- ja raitioliikenneyksiköiden kanssa uusiutuvan energian käytöstä vuosina 2014 - 2016. Helen (Helsingin energia) on hankkinut HKL:lle vesivoimatuotannon sekä pohjoismaisen tuulivoimatuotannon alkuperäsertifikaatit.

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Asuinympäristöstä tulee terveellisempi ja viihtyisämpi entistä pienempien joukkoliikenteen päästöjen ansiosta.
- Uudet energiatehokkaat kalustohankinnat tarjoavat myös aiempaa mukavampia matkoja (mm. uudet raitiovaunut sekä sähköbussit aiempaa kalustoa hiljaisempia; uudet ilmastoidut flirt-junat vanhaa poistuvaa junakalustoa energiatehokkaampia).

2.2.6 Tavoite 6: Tehokasta taloutta

Parannamme joukkoliikenteen kustannustehokkuutta ja vahvistamme koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä.

- I. Tehostamme joukkoliikennepalveluiden suunnittelulla ja hankintamenettelyillä joukkoliikenteen hoitoa.
- II. Etsimme HSL:n sisäisen ja ulkoisen toiminnan kehittämisessä toiminnallisesti parhaimmat ja kustannustehokkaimmat palvelujen järjestämistavat
- III. Selvitämme aktiivisesti sellaisia liikennejärjestelmän rahoitusvaihtoehtoja, jotka mahdollistavan seudun kasvun ja joiden avulla matkalippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin kohdistuvaa korotuspainetta voidaan hillitä.

Mittarit:

- Lipputulot/toimintamenot –suhde
- Joukkoliikenteen tuottavuus
- Matkalipun tarkastuksen tehokkuus
- Uusien rahoituslähteiden osuus kokonaisrahoituksesta
- Kokonaisarkkitehtuurityön eteneminen
- Lähijunaliikenteen/VR-suorahankintasopimuksen eteneminen

Vuonna 2014 HSL:n toimintatuloista kuntaosuuksien osuus oli 48,8 prosenttia, lipputulojen 48,3 prosenttia, muiden tulojen 1,9 prosenttia ja valtiolta saadun joukkoliikennetuen osuus 1,0 prosenttia. Suunnitelmakaudella on tavoitteena laajentaa toiminnan rahoituspohjaa uusien tulo- ja rahoituslähteiden avulla ja näin kasvattaa muiden tulojen absoluuttista määrää sekä samalla mahdollisuuksien mukaan myös suhteellista osuutta kaikista toimintatuloista.

VR ja HSL ovat neuvotelleet lähijunaliikennöinnin aiesopimuksen vuosille 2016 – 2021. VR:n ehdotus tuottaa HSL:lle viiden vuoden sopimuskaudella yhteensä noin 30 miljoonan euron säästön nykyhinta-

tasoon verrattuna. Säästö on samansuuruinen kuin HSL:n arvioimat kilpailutuksen tuomat hyödyt eli 15 prosentin hinnanlasku nykytasosta. Aiesopimuksen pohjalta osapuolet valmistelevat 2015 syksyn aikana uuden viisivuotisen sopimuksen, jonka on tarkoitus astua voimaan 1.4.2016. Uusi sopimus on tarkoitus käsitellä ja hyväksyä HSL:n hallituksessa alkuvuodesta 2016. Näitä uuden aiesopimuksen tuomia säästöjä ei ole huomioitu alustavassa TTS:ssä, koska tieto aiesopimuksesta tuli alustavan TTS:n laadinnan loppuvaiheessa, jolloin muutoksia lukuihin ei enää voitu tehdä. Mikäli uuden sopimuksen tuomat säästöt huomioitaisiin lipun hintojen korotusesityksessä, se tarkoittaisi keskimäärin noin 1,0 %-yksikön alhaisempaa korotusesitystä vuodelle 2016. Uuden sopimuksen valmistelun ohella HSL jatkaa suunnitelmakaudella lähijunaliikenteen kilpailuttamista valmistelevia toimenpiteitä siten, että kilpailu avautuu vuonna 2021.

HSL osallistuu tilaajaviranomaisten yhteistyöhön laajenevan seudun bussiliikenteen kehittämiseksi ja julkisen rahoituksen sekä palvelujen hankinnan järjestämiseksi tarkoituksenmukaisesti.

HSL jatkaa uusasiakashankintakampanjointia tavoitteenaan kasvattaa nykyisten linjojen täyttöastetta ja joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta.

HSL:n asiakasohjelmaa kehitetään niin, että ohjelmasta syntyy myös tuloja HSL:ään.

Liikkumisen ohjauksen toimenpiteillä lisätään työsuhdematkalipun myyntiä yrityksissä. HSL seuraa liikkuminen palveluna -toiminnan kehittymistä ja on avoin neuvottelemaan mahdollisesta yhteistyöstä uusien palveluntarjoajien kanssa.

Liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä pyritään vahvistamaan aktiivisella yhteistyöllä liikennejärjestelmätoimijoiden kanssa sekä kehittämällä osaamista ja arviointityökaluja.

Matkalippujen tarkastuksella turvataan lipputulot

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro-, raitiovaunu-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR:n kanssa sovitaan vuosittain erikseen VR-lähiliikenteen ja koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnasta.

Näkyvä ja tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää joukkoliikenteen lipputulojen kertymistä. Vuonna 2016 tavoitteena on pitää tarkastettujen matkustajien määrä vähintään vuoden 2015 tasolla (ennuste 245 matkustajaa / tarkastuspäivä).

Tarkastuksia suunnataan erityisesti niille alueille, liikennevälineisiin ja ajankohtiin, joissa ilman asianmukaista matkalippua matkustaminen on suurinta ottaen huomioon myös matkustajamäärät. Tarkastuksia tehdään säännöllisesti kuitenkin koko HSL-alueella ja kaikissa joukkoliikenteen kulkumuodoissa.

Järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä. HSL antaa järjestyksenvalvoille tarkastustyössä vaadittavan koulutuksen. Toiminta lisää matkustajien turvallisuutta sekä matkalippujen tarkastajien työturvallisuutta. Järjestyksenvalvojen käyttämistä matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä sekä Kampin terminaalin yöliikenteen lipuntarkastuksissa jatketaan vuosina 2016–2018.

Avorahastukseen kuuluvien bussilinjojen 550 ja 560 tarkastamiseen käytetään matkalippujen tarkastajista ja järjestyksenvälvoijistä muodostettuja ryhmiä. Toimintaa on jo kokeiltu vuoden ajan. Jatkossa tarkastajia avustavia järjestyksenvälvoijia käytetään entistä enemmän avorahastukseen kuuluvilla bussilinjoilla. Tämä lisää vartiointikuluja noin 40 000 euroa vuodessa.

Matkalippujen tarkastustoiminnassa huomioidaan siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän noin 25 % normaalitasoa vähemmän vuosina 2016–2017.

Tarkastustoiminnan kehittämiseksi jatketaan kansainvälistä yhteistyötä.

Hyödyt HSL:n asiakkaille

- Kun kustannustehokkuus paranee ja joukkoliikenteen rahoituspohja laajenee, lipunhintojen korotuspaine pienenee.
- Tehokas matkalippujen tarkastustoiminta varmistaa lipputulojen kertymisen suunnitellusti ja vähentää lipunhintojen korotuspaineita.

3 Henkilöstö

Henkilöstöstrategian avulla varmistetaan HSL:n toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Henkilöstövisio kuvaa sitä, miten haluamme jatkossa nähdä itsemme ja tapamme toimia. Vision toteutumista tuetaan osaamisen kehittämisen, työyhteisö- ja esimiestaitojen sekä yhteistyön kautta.

Kuva 6. Henkilöstövisio ja strategiset tavoitteet

Henkilöstövisio

Olemme innostuneita, yhteistyöhön ja kehittämiseen sitoutuneita. Teemme työmme asiakas- ja ratkaisulähtöisesti.

Innostus syntyy siitä, että työn tekemisen perusasiat ovat kunnossa: sopivasti vastuuta ja valtuuksia tehdä työtä, selkeät tavoitteet ja esimiehen tuki niiden toteuttamiseen, mahdollisuus vaikuttaa oman työn kehittämiseen ja uuden oppimiseen, työn tekemistä tukevat työkalut sekä työkaverit joiden kanssa työasiat sujuvat. Näihin kaikkiin vaikutetaan kolmen strategisen tavoitteen kautta.

Henkilöstöstrategian tavoitteet ja toimenpiteet

Kehitämme osaamistamme tavoitteellisesti ja monipuolisesti toiminnan ja tulosten parantamiseksi

Osaamisen tarkastelu kytketään aiempaa tiiviimmin osaksi HSL:n strategian ja toiminnan suunnittelua. Strateginen osaaminen tarkistetaan ja osaamisen kehittämisestä tehdään suunnitelma, jonka toteutumista ja vaikutuksia seurataan. Talon sisällä työssä oppimista tuetaan mm. työkierrolla. Osaamista varmistetaan hyödyntämällä omien työntekijöiden osaamista sisäisessä koulutuksessa. Lisäksi selvitetään mahdollisuuksia osaamisen kehittämisen yhteistyöhön HSL:n ulkoisten sidosryhmien ja korkeakoulujen kanssa. Keskeisiin asiantuntija- ja ammattitehtäviin suunnitellaan osaamisen kehittämisspolut. Tavoite- ja kehityskeskustelujen sisältöä kehitetään siten, että esimiehellä ja työntekijällä on mahdollisuus arvioida osaamista ja sen kehittymistä aiempaa paremmin.

Vahvistamme esimiestyön ammattimaisuutta ja henkilöstön työyhteisötaitoja

Esimiestyötä ja johtamista kehitetään määritellyn esimiesroolin, esimiesosaamisen ja esimiestyöstä saadun palautteen perusteella. Esimiesvalmennusta jatketaan ja johtamisen työkaluja kehitetään erityisesti päivittäisjohtamisessa ja palkitsemisessa. Tulevaisuuden muutoksiin varaudutaan kartoittamalla esimiespotentiaalia. Uudet esimiehet perehdytetään systemaattisesti esimiestehtäviin.

Työyhteisötaitojen merkitystä käydään läpi arvokeskusteluissa ja erillisenä teemana osastojen kehittämispäivillä. Työntekijöiden kehittämisideoita tuodaan esille ja hyödynnetään systemaattisesti. Asiakaslähtöisyys on ideoiden tärkeä arviointikriteeri.

Teemme tuloksellista yhteistyötä työkavereiden, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa

Yhteistyötä ja asiakaskokemusta parannetaan palveluperiaatteiden mukaisesti. Palveluperiaatteet viedään ryhmä- ja työntekijätasolle ottamalla ne osaksi vuosittaista tavoiteasetantaa ja suunnittelua. Palveluperiaatteet otetaan myös projektityöskentelyn pohjaksi. Asiakaspalautteen systemaattista seuranta ja hyödyntämistä kehitetään kaikilla tasoilla.

Kuva 7: HSL:n palveluperiaatteet

Tavoitteiden saavuttamista tukevan yhteistyön merkitystä ja vaikutuksia käydään läpi osana arvokeskustelua. Prosessinäkökulma otetaan mukaan erilaisiin käytäntöihin. Henkilöstökyselyn tuloksia hyödynnetään aktiivisesti toiminnan ja yhteistyön kehittämisessä.

Keskeiset sidosryhmät määritellään siten, että tavoitteet, käytännön yhteistyöfoorumit, vastuuhenkilöt ja raportointi ovat selkeät.

Henkilöstöstrategian mittarit

Mittarit:

- Osaamisen kehittämissuunnitelman toteutumisaste
- Henkilöstökyselyn perusteella seurattavat:
 - esimiestyön kehittyminen
 - yhteistyötaitojen kehittyminen
 - organisaation toimivuuden kehittyminen
- Henkilöstökyselyn perusteella laaditun toimenpidesuunnitelman toteutumisaste

Henkilöstömittareiden toteutuminen 2011-2014 ja tavoite vuonna 2015:

Mittari	2011	2012	2013	2014	2015
Esimiestyö (asteikko 1-5)	3,66	3,81	3,80	3,80	3,90
Yhteistyö (asteikko 1-5)	3,84	3,85	3,96	3,94	4,00
Organisaation toimivuus (asteikko 1-5)	3,06	3,21	3,31	3,27	3,45
Henkilöstökyselyn perusteella tehty parannustoimenpiteet, toteutumisaste	-	98,62	73,30	30,00	100,00

4 Toiminnan riskien hallinta

Riskienhallinta tukee HSL:ää sen perustehtävän toteuttamisessa ja strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Riskienhallinnan avulla kyetään tunnistamaan myös uusia mahdollisuuksia.

Vuonna 2016 riskienhallinnassa jatketaan vuonna 2015 määriteltyjen HSL:n 1. luokan ja osastojen tärkeimpien riskien käsittelyä. Samalla laaditaan käsittelysuunnitelmat kattamaan kaikki riskit. Vuosina 2017 – 2018 riskikarttaa ja riskienhallintasuunnitelmia ylläpidetään uusien riskien, toteutuneiden riskienhallintatoimenpiteiden ja jäännösriskien näkökulmasta.

Joukkoliikennesuunnittelun merkittävimmät riskit liittyvät joukkoliikennejärjestelmän ja linjaston suuriin muutoksiin sekä uuden liikenteen käynnistämiseen. HSL:n mainetta luotettavana, asiantuntevana ja asiakaslähtöisenä toimijana ylläpidetään monipuolisella viestinnällä.

Suurten liikennehäiriöiden ja poikkeustilanteiden hoitoa varten on laadittu ja kuvattu HSL:n häiriönhallintaprosessi. On tärkeää huolehtia siitä, että prosessi ja vastuut ovat kaikkien työntekijöiden tiedossa ja toiminta on sen mukaista. Prosessin vastuuhenkilö ylläpitää kuvausta ja sitä tarkistetaan tarvittaessa esim. häiriötilanteiden hoidon jälkiarvioinnin perusteella.

Liikennepalveluissa keskitytään turvaamaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hallitsemaan niihin liittyviä riskejä. Oman tärkeän kokonaisuutensa muodostavat joukkoliikenteen hankintaan liittyvät riskit, erityisesti junaliikenteen avautuminen kilpailulle. Toimintaedellytyksissä korostuu joukkoliikenteen häiriöttömyys sekä joukkoliikenteen toiminta jokapäiväisissä häiriöissä, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Henkilöstöön kohdistuvien uhka- ja välivaltatilanteiden sekä työtapaturmien syntymistä ehkäistään huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta ja ohjeistuksesta. Koulutuksessa varaudutaan erilaisiin asiastilanteisiin ja harjoitellaan hyviä toimintatapoja konfliktien ehkäisemiseksi. Lisäksi huolehditaan siitä, että työvälineet ja varusteet ovat kunnossa.

Tietoturvan kehittämiseksi seurataan tietoturvallisuuden tilaa proaktiivisesti ja päivitetään tietoturvaohjetta säännöllisesti sekä kehitetään koko henkilöstön tietoturvakoulutuksia. Tietoturvaopastukseen kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön perehdyttämisessä.

Riskienhallintatoimenpiteet otetaan osaksi osastojen, ryhmien ja henkilöiden tavoitteita sekä tehtäviä. Niiden toteutumista arvioidaan tavoite- ja kehityskeskusteluissa sekä mitataan tulokorteissa

5 Käyttötalous

5.1 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Talousarvion sitovat erät:

	TA 2015	TAE 2016	Ero TAE2016/TA2015	
	Eur	Eur	Eur	%
Toimintamenot	614 880 000	668 590 000	53 710 000	8,7 %
Investointimenot	48 504 000	34 139 000	-14 365 000	-29,6 %
Kuntaosuudet	298 953 0000	326 713 000	27 760 000	9,3 %

5.2 Tuloslaskelma 2016 - 2018

x 1 000 €	TP	TA	ENN. ¹⁾	TAE	ERO TAE2016/ENN2015		TAE	TAE
	2014	2015	2015	2016	€	%	2017	2018
Toimintatuotot	595 174	614 754	617 419	669 996	52 577	8,5 %	734 600	757 797
Myyntituotot	288 013	299 149	303 130	327 656	24 526	8,1 %	334 997	346 910
Korvaukset kunnilta	290 244	298 953	298 953	326 713	27 760	9,3 %	383 884	395 110
Muut myyntitulot	1 162	1 100	1 100	1 164	64	5,8 %	1 164	1 164
Tuet ja avustukset	7 302	6 251	6 251	6 293	42	0,7 %	6 314	6 312
Vuokratuotot	2 605	2 170	2 204	2 303	99	4,5 %	2 333	2 343
Muut toimintatuotot	5 848	7 131	5 781	5 867	85	1,5 %	5 908	5 958
Toimintakulut	-582 141	-614 878	-605 362	-668 590	-63 228	10,4 %	-722 554	-743 384
Henkilöstökulut	-19 133	-19 001	-19 548	-19 727	-179	0,9 %	-19 727	-19 727
Palvelujen ostot	-554 935	-587 912	-577 722	-639 415	-61 693	10,7 %	-693 321	-714 025
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-848	-1 137	-1 213	-1 805	-592	48,8 %	-1 121	-1 220
Vuokratulot	-4 313	-3 440	-3 693	-4 526	-833	22,6 %	-5 066	-5 089
Muut kulut	-2 912	-3 388	-3 186	-3 118	68	-2,1 %	-3 318	-3 323
Toimintakate	13 033	-124	12 057	1 406	-10 651	-88,3 %	12 047	14 413
Rahoitustuotot ja -kulut	-27	-545	-95	-408	-313	328,9 %	-721	-774
Vuosikate	13 006	-669	11 962	999	-10 963	-91,7 %	11 326	13 638
Poistot	-8 055	-9 217	-8 670	-10 696	-2 026	23,4 %	-21 023	-23 335
Tilikauden tulos	4 951	-9 886	3 292	-9 697	-12 989	-394,6 %	-9 697	-9 697
Tilikauden yli-/alijäämä	4 951	-9 886	3 292	-9 697	-12 989	-394,6 %	-9 697	-9 697

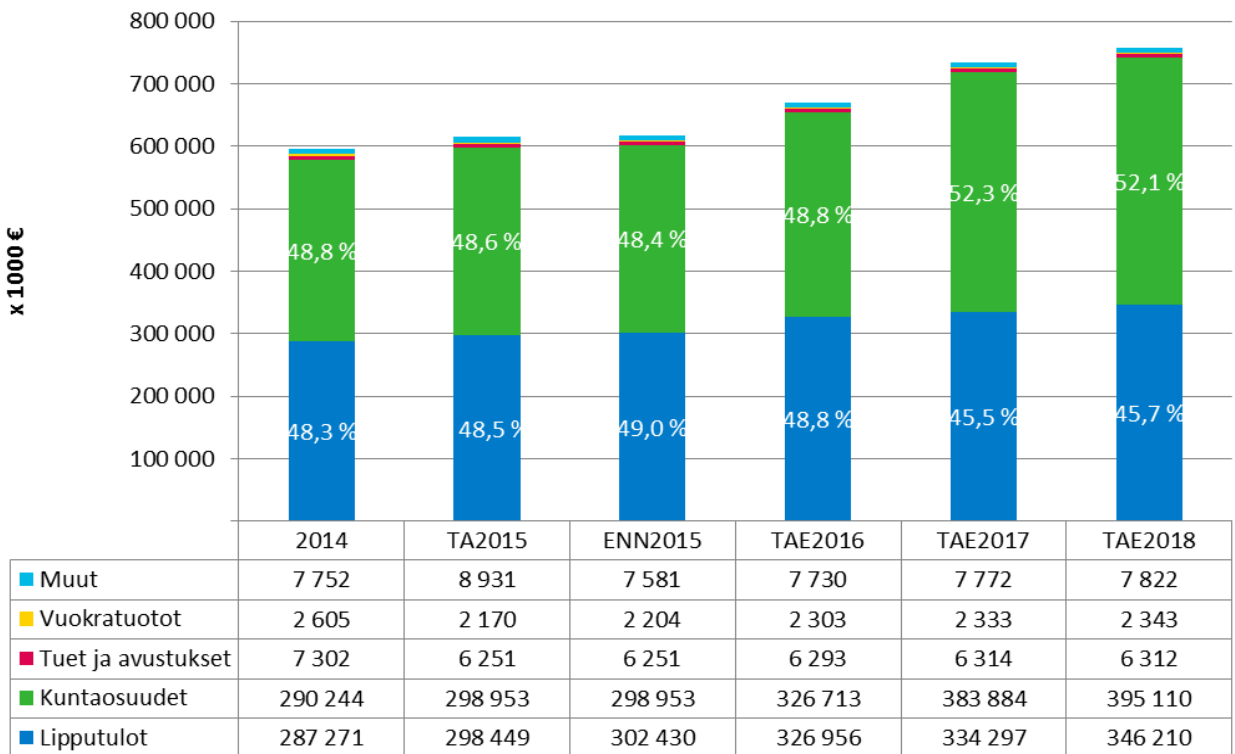
Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,2 %	100,0 %	102,0 %	100,2 %	101,7 %	101,9 %
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	304 930	315 801	318 466	343 283	350 716	362 687
- ilman kuntaosuuksia, %	52,4 %	51,4 %	52,6 %	51,3 %	48,5 %	48,8 %
Toimintakate, %	2,2 %	0,0 %	2,0 %	0,2 %	1,6 %	1,9 %
Vuosikate, %	2,2 %	-0,1 %	1,9 %	0,1 %	1,5 %	1,8 %
Vuosikate / Poistot, %	161,5 %	-7,3 %	138,0 %	9,3 %	53,9 %	58,4 %

¹⁾ Ennuste 2015: Osavuosisikatsaus 1/2015 30.4.2015

5.2.1 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2016 ovat yhteensä 670,0 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 52,6 milj. euroa (8,5 %). Vuonna 2017 toimintatulojen arvioidaan olevat 734,6 milj. euroa ja vuonna 2018 757,8 milj. euroa. Alla olevassa taulukossa vuosien 2017-2018 kuntaosuudet perustuvat vuoden 2016 hintatasoon ja vuoden 2016 lipunhintoihin (lippujen hintojen korotustarve vuosille 2017-2018 ei siis mukana taulukossa).

Kuva 8. Toimintatulojen kehitys 2014-2018

Lipputulot

Lipputulosten arvioinnin perustana on käytetty kolmen kuukauden toteutumatiетojen pohjalta tehtyjä lipputulosten arvioita vuodelle 2015. Lipputulosten arvioidaan olevan vuonna 2015 ilman ALV yhteensä 302,4 milj. euroa ja 327,0 milj. euroa vuonna 2016. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 8,1 %. Lipputulot yhteensä muodostavat 48,8 % HSL:n toimintatuloista.

Vuodesta 2015 vuoteen 2016 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,0 %. Lippujen myyntiennuste 2017 – 2018 perustuu lipun myyntiin vaikuttavan matkustajamäärän kasvuun vastaavasti yhdellä prosentilla vuosittain.

Lippujen hintoja esitetään korotettavaksi vuonna 2016 keskimäärin 6,9 %. Sisäisiin lippuihin esitetään keskimäärin 7,2 %:n korotusta ja seutulippuihin keskimäärin 6,6 %:n korotusta. Lippujen hintojen korotusjohtuu pääosin kasvaneista Länsimetron käyttöönoton, Kehäradan (käytössä ensimmäistä kertaa koko vuoden) sekä muun metrolinjakkeen (metrovarikon laajennus, kulunvalvontalaitteisto) aiheuttamista infrakustannuksista. Osaltaan kustannuksia kasvattavat myös em. syistä aiheutuvat maanalaisten metro- ja junaliikenteen operointikustannusten kasvu. Yleiskustannusten puolella suurin kustannusten kasvu aiheutuu LIJ-järjestelmän käyttöönotosta (vaikutus poistoihin) sekä sen ja nyky-

sen matkakorttijärjestelmän yhtäaikaista ylläpidosta aiheutuvasta ICT- ja tietoliikennekulujen kasvusta.

Lipun hintojen korotusesityksessä ei ole huomioitu Kutsuplus-liikenteen kustannuksia, eikä VR: ja HSL:n uuden lähijunaliikennöinnin aiesopimuksen vuosille 2016 – 2021 neuvotteluista mahdollisesti kertyviä säästöjä. Mikäli Kutsuplus-liikenteen kustannukset huomioitaisiin lipun hintojen korotusesityksessä, tarkoittaisi se lisäkorotusta 0,8 %-yksikköä vuonna 2016. VR:n uuden sopimuksen tuomien säästöjen huomioiminen lipun hintojen korotusesityksessä tarkoittaisi keskimäärin noin 1,0 %-yksikön alhaisempaa korotusesitystä vuonna 2016. Näitä uuden aiesopimuksen tuomia säästöjä ei ole huomioitu alustavassa TTS:ssä, koska tieto aiesopimuksesta tuli alustavan TTS:n laadinnan loppuvaiheessa, jolloin muutoksia lukuun ei enää voitu tehdä.

Vuonna 2016 seutulippujen hinnankorotus painottuu eniten kertalippuihin. Myös arvolippuja ja HSL-alueen kuntalaisille myytävää subventoitua kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi. Sisäisten lippujen hinnankorotus koskee kaikkia päälippulajeja ja ovat kertalippuja lukuun ottamatta hieman seudullisia lippuja korkeammalla tasolla seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi. Sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hintoja esitetään edelleen korotettavaksi lähemmäs omakustannushintaa. Seudullisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen osalta omakustannushinta on saavutettu esitetyillä hinnoilla.

Vuonna 2017 lipputulojen arvioidaan olevan 334,3 milj. euroa ja vuonna 2018 346,2 milj. euroa. Vuonna 2017 joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi, kun sekä Länsimetro että Kehärata liikennöivät koko vuoden. Vuonna 2017 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä arvioidaan keskimäärin olevan 53,5 %. Jos kuntien maksama keskimääräinen subventioaste halutaan tuolloin edelleen pitää 50 %-ssa, tulisi lipputuloja vuonna 2017 kerätä lisää noin 24,9 milj. euroa. Tämä merkitsisi edelleen vuonna 2017 keskimäärin 11,4 %:n korotusta vuodelle 2016 ehdotetun keskimääräisen 6,9 %:in korotuksen lisäksi laskettuna joukkoliikenteen keskimääräisen joustokertoimen -0,3 mukaan.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä tulee käyttöön aikaisintaan vuoden 2017 alussa. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella.

Seutuliput

Pääkaupunkiseudun seutulipputulot vuonna 2015 ovat ennusteen mukaan yhteensä 113,0 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,45 %:n kasvu vuonna 2016. Keskimäärin pääkaupunkiseudun seutulippujen hinnat nousevat 6,7 % vuoden 2015 hintoihin verrattuna. Seutulipputulot vuonna 2016 ovat 123,0 milj. euroa.

Lähiseutu 2-lippujen hinnat nousevat keskimäärin 6,9 %. Lähiseutu 3-lippujen hinnat nousevat keskimäärin 6,1 %. Lähiseutulipputulot vuonna 2016 ovat yhteensä 18,3 milj. euroa.

Sisäiset liput

Helsingin sisäiset liput

Helsingin sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2015 on 144,0 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,6 %:n kasvu vuonna 2016. Keskimäärin Helsingin sisäisten lippujen hinnat nousevat 7,2 % vuoden 2015 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2016 arvioitu kertyvän 155,7 milj. euroa.

Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput

Espoon ja Kauniaisten sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2015 on 15,4 milj. euroa.

Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,6 % kasvu vuonna 2016. Keskimäärin Espoo/Kauniainen yhteisen maksualueen sisäisten lippujen hinnat nousevat 6,9 % vuoden 2015 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2016 arvioitu kertyvän 16,2 milj. euroa.

Vantaan sisäiset liput

Vantaan sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2015 on 10,5 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,6 % kasvu vuonna 2016. Keskimäärin Vantaan sisäisten lippujen hintojen muutos on 6,9 % vuoden 2015 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2016 arvioitu kertyvän 11,0 milj. euroa.

Keravan/Sipoon sekä Kirkkonummen sisäiset liput

Ennusteen mukaan Kerava/Sipoo yhteisen maksualueen sisäiset lipputulot vuonna 2015 ovat 0,7 milj. euroa ja Kirkkonummen 0,7 milj. euroa. Keskimäärin Kerava/Sipoo maksualueen sisäisten lippujen hinnat nousevat 6,9 % ja Kirkkonummen sisäisten lippujen hinnat 6,8 % vuoden 2015 hintoihin verrattuna.

Kaikkiaan Kerava/Sipoo maksualueen sisäisiä lipputulosta on vuonna 2016 arvioitu kertyvän yli 0,7 milj. euroa ja Kirkkonummen sisäisiä lipputulosta 0,8 milj. euroa.

Yhteenveto lippujen hintojen keskimääräisistä muutoksista 2015 - 2016, ei ALV

Seutuliput, pääkaupunkiseutu	6,7 %
Seutuliput, lähiseutu 2 (Espoo/Vantaa - 3. vyöhyke)	6,9 %
Seutuliput, lähiseutu 3 (koko HSL-alue)	6,1 %
Helsingin sisäiset liput	7,2 %
Espoo/Kauniainen sisäiset liput	6,9 %
Vantaan sisäiset liput	6,9 %
Kerava/Sipoo sisäiset liput	6,9 %
Kirkkonummen sisäiset liput	6,8 %
Korotus keskimäärin	6,9 %

Kuntien sisäisen yleis- ja haltijakohtaisen kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi muita kausilippuja enemmän. Näin niiden hinnat saadaan lähemmäs laskennallista omakustannushintaa.

Korttimaksu

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen hinta. Korttimaksu vuonna 2015 on 5,00 euroa. Vuonna 2016 matkakorttien hinnaksi esitetään 5,00 euroa (sis. alv 10 %).

Korttimaksuja vuonna 2015 sekä vuonna 2016 arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertamaksun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2016 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2016 kertyvän 5,0 milj. euroa, joista kirjataan luottotappioita ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,4 milj. euroa.

Matkalippujen tarkastustoiminnassa huomioidaan siirtyminen uuteen lippu- ja informaatiojärjestelmään sekä taksa- ja lippujärjestelmään. Toiminnan painopiste on asiakkaiden opastamisessa uuden järjestelmän käyttöönottoon. Tämän vuoksi tarkastusmaksutuloja arvioidaan kertyvän noin 25 % normaali-tasoa vähemmän vuosina 2016–2017.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot 4,3 milj. euroa muodostuvat pääosin liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaite-, taukotila- ja sähköbussivuokrista, VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta sekä muista palvelumaksuista.

Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan perittävän VR:ltä 1,1 milj. euroa, vuokratuloja liikennöitsijöiltä perittävistä matkakorttijärjestelmän laitteista, taukotiloista ja sähköbusseista 2,3 milj. euroa ja muita tuloja 0,9 milj. euroa.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 5,4 milj. euroa vuosina 2016 - 2018. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea saatiin vielä 6,1 milj. euroa.

Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,9 milj. euroa. Muut tuet ja avustukset sisältävät arvioidun 0,4 milj. euron Työ- ja elinkeinoministeriön avustuksen sähköbussien kustannuksiin.

Kuntaosuudet

Menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten, joukkoliikenneinfran ja Kutsuplus-palvelun kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet talousarviossa 2016 ovat yhteensä 326,7 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 5,1 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 48,8 % HSL:n toimintatuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2016 kustannuksia yhteensä 679,2 milj. euroa, josta operointikustannuksia 505,9 milj. euroa (74,5 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 342,8 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 327,0 milj. euroa (95,4 %). Kuntaosuuksissa on lisäksi huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 9,7 milj. euroa.

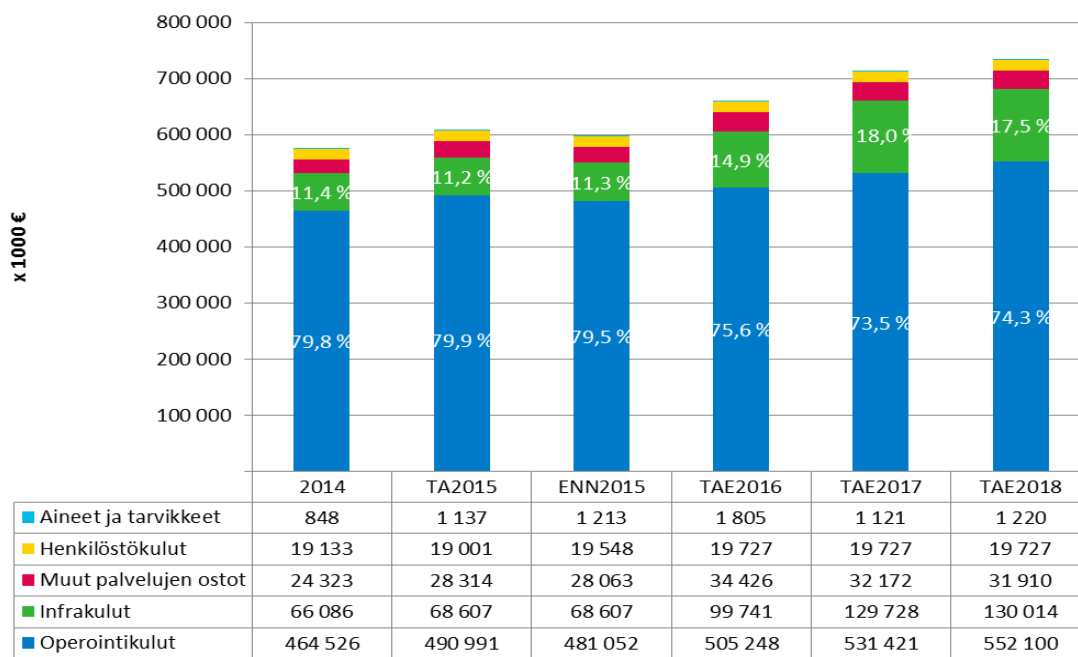
x 1 000 €	TP2014	TA2015	ENN2015	TAE2016		Ero TAE2016/ENN2015		TAE2017	TAE2018
						€	%		
Kuntaosuuksiin kohdistetut kustannukset yhteensä	590 367	624 745	614 232	679 225	100,0 %	64 993	10,6 %	743 605	766 802
Operointikustannukset	464 526	490 991	481 052	505 894	74,5 %	24 841	5,2 %	532 341	553 020
Infrakustannukset	66 086	68 607	68 607	99 741	14,7 %	31 134	45,4 %	129 728	130 014
Yleiskustannukset	59 755	65 147	64 573	73 590	10,8 %	9 018	14,0 %	81 536	83 768
Kuntaosuuksiin kohdistetut tulot yhteensä	305 074	315 906	318 571	342 815	100,0 %	24 244	7,6 %	350 024	361 995
Lipputulot	287 271	298 449	302 430	326 956	95,4 %	24 526	8,1 %	334 297	346 210
Valtion suurten kaupunkiseutujen jl-tuki	6 097	5 437	5 437	5 437	1,6 %		0,0 %	5 437	5 437
Yleiskustannuksiin kohdistetut tulot	11 706	12 020	10 704	10 422	3,0 %	-282	-2,6 %	10 290	10 348
Kuntien kumulatiiviset yli-/alijäämät yhteensä ¹⁾	-4 951	9 886	-3 292	9 697				9 697	9 697
Laskutettavat kuntaosuudet yhteensä	290 244	298 953	298 953	326 713		27 760	9,3 %	383 884	395 110

¹⁾ Suunniteltu kumulatiivisten ylijäämien käyttö ilmaistu ilman etumerkkiä. Kun ylijäämiä on jäänyt käyttämättä (tilinpäätös ja ennuste) ja HSL:n tilikauden tulos on ollut ylijäämäinen, on luku miinusmerkkinen.

Selvitys kuntaosuuksien muodostumisesta jäsenkunnittain vuosina 2016 – 2018 on sivuilla 51-59.

5.2.2 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2016 ovat yhteensä 668,6 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2015 ennusteesta 63,2 milj. euroa (10,4 %). Vuonna 2017 toimintamenojen arvioidaan olevat 722,6 milj. euroa ja vuonna 2018 743,4 milj. euroa.

Kuva 9: Toimintamenojen kehitys 2014 - 2018

Palveluiden ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2016 ovat yhteensä 639,4 milj. euroa, 95,6 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset Kutsuplus mukaan lukien ovat 505,2 milj. euroa, 75,6 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,6 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,1 % edellisvuoden tasosta. Bussiliikenteen menot vuonna 2016 ovat yhteensä 319,7 milj. euroa, josta Kutsuplussin osuus on 5,1 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät ympäristöbonusvarauksen 1,5 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,5 %.

Vuonna 2017 bussiliikenteen menoiksi yhteensä arvioidaan 324,6 milj. euroa, josta Kutsuplussin osuus on 13,0 milj. euroa. Vuonna 2018 bussiliikenteen menoiksi yhteensä arvioidaan 341,9 milj. euroa, josta Kutsuplussin osuus on 26,3 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetron valmistuminen ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2016 yhteensä 94,0 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Vuonna 2017 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 102,4 milj. euroa ja vuonna 2018

102,4 milj. euroa. Vuonna 2016 menot kasvavat uuden Sm5-kaluston käyttöönoton ja Kehäradan liikennöinnin takia.

HSL:n ja VR:n lähiliikennesopimuskokonaisuudesta on tehty vuoden 2014 alusta voimaan tullut muutosopimus, joka liitti Keravan ja Kirkkonummen matkustuksen osaksi ostopalvelusopimusta. Uusi sopimusrakenne kasvattaa sekä HSL:n lipputuloja että kustannuksia lähiseutuvyöhykkeeltä. Lähijunaliikenteen sopimukseen tehtiin samalla useita päivityksiä, täydennyksiä ja tulkintaerimielisyyksien tarkennuksia. HSL joutuu mm. korvaamaan kalustonohjaustoiminnan ja turvallisuuspalvelujen lisäntyneitä kustannuksia. Lähijunaliikenteen ostopalvelujen korvaukset muodostuvat sopimuksen mukaan neljästä pääerästä:

- operointisopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- muut palvelut -sopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- kalustosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta sekä
- kunnossapitosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta.

Sopimusten sisällä on useita kustannuseriä, joita tarkistetaan vuosittain tai vuosineljänneksittäin sopimuksissa määriteltujen kustannusindeksien ja toiminnan tehostamiskertoimien perusteella. Kalustokustannuksiin ei sovelleta kustannusnousuindeksiä. Junaliikenteen kustannustason arvioidaan vuonna 2016 nousevan ostoliikenteen osalta 1,6 %.

VR-korvausten lisäksi lähijunaliikenteen kustannuksia muodostuu Junakalustoyhtiölle maksettavista uusien Sm5-junien vuosimaksuista, jotka ovat noin 21,1 miljoonaa euroa vuonna 2016. Vuonna 2016 Sm5-junia on liikenteessä Junakalustoyhtiön talousarvion 2015 mukaisesti keskimäärin 52 kpl. Uuden kaluston toteutuvat vuosimenot riippuvat voimakkaasti korkotason tulevasta kehityksestä, koska pääomakustannukset ovat Junakalustoyhtiön suurin kuluerä.

Junaliikenteen operointimenot on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 53,7 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %. Vuonna 2017 kustannuksiksi arvioidaan 56,5 milj. euroa ja vuonna 2018 60,4 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten johdosta.

Metroliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 33,6 milj. euroa. Metroliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,4 %. Vuonna 2017 kustannuksiksi arvioidaan 43,7 milj. euroa ja vuonna 2018 43,3 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden metrokaluston ja Länsimetron käyttöönoton myötä.

Metron viikonloppuöiden yöliikennekokeilu lopetettiin vuonna 2014. Taloussuunnitelma ei sisällä yöliikenteen kustannuksia vuosina 2016 - 2018.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 4,2 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla suunnitelmavuosina 2017 - 2018. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %. Kutsuplus-liikenteen operointikustannusten vuonna 2016 arvioidaan olevan 5,1 milj. euroa ja vuonna 2017 13,0 milj. euroa sekä vuonna 2018 26,3 milj. euroa, mikäli Kutsuplus-liikennettä jatketaan koe-käytön päätyttyä.

Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään vuonna 2016 34,4 milj. euroa. Muihin palvelujen ostoon käytetään vuonna 2017 32,2 milj. euroa ja vuonna 2018 31,9 milj. euroa. Vuonna 2016 lisäkustannuksia aiheuttaa LIJ-hankkeen valmistuminen ja uuden sekä vanhan matkalippujärjestelmän rinnakkaiskäytön kustannukset. ICT-kustannuksia kasvattaa lisäksi LIJ-hankkeen mukanaan tuomat uudet palvelut ja erityisesti informaatiojärjestelmien kehittäminen. Myös uusien liikennejärjestelmien ja palveluiden käyttöönoton tiedostus- ja markkinointikustannukset kohdistuvat vuoteen 2016. Vuonna 2017 muiden palvelujen ostomenojen arvioidaan hieman laskevan vuoden 2016 tasosta.

x 1 000 €	TP2014	TA2015	ENN2015	TAE2016	Ero TAE2016/ENN2015	TAE2017	TAE2018	
ITC-palvelut	6 063	7 428	8 060	11 851	3 791	47,0 %	10 860	11 047
Lipunmyyntipalkkiot	6 457	6 510	6 510	6 600	90	1,4 %	6 100	6 000
Asiantuntijapalvelut	3 666	4 727	4 627	5 039	412	8,9 %	4 454	4 224
Laitteiden huoltopalvelut	2 053	2 243	2 241	3 755	1 514	67,5 %	3 454	3 454
Ilmoitukset ja markkinointi	778	1 284	1 295	1 575	281	21,7 %	1 482	1 382
Staattisen informaation hoitopalvelut	1 057	1 755	1 500	1 380	-120	-8,0 %	1 240	1 225
Painatukset	874	701	701	665	-36	-5,1 %	665	665
Vartiointipalvelut	218	240	240	544	304	126,2 %	926	926
Muut palvelut	3 157	3 427	2 889	3 017	128	4,4 %	2 990	2 987
Muiden palveluiden ostot yht.	24 323	28 314	28 063	34 426	6 363	22,7 %	32 172	31 910

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2016 on 99,7 milj. euroa. Infra-kustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 72,6 milj. euroa, Espoolta 13,0 milj. euroa, Vantaalta 13,8 milj. euroa, Keravalta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa.

Inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöönotetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääomalle laskettavan koron osalta on laskennallisena korkona käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

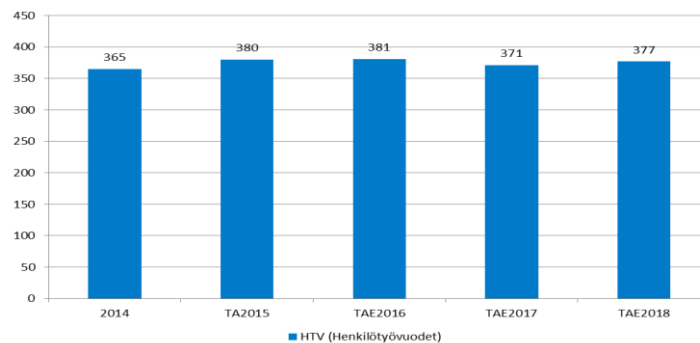
HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Samoin lipputulujen kohdistuksessa on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulujen kasvusta kohdistettu Vantaalle;

vuonna 2016 3,0 milj. euroa (kertaseutulipputulosten kasvu vuonna 2016 on Kehäradan myötä arvioitu olevan yhteensä 5,0 milj. euroa).

Vuonna 2017 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 129,7 milj. euroa ja vuonna 2018 130,0 milj. euroa. Joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi Länsimetron sekä Kehäradan myötä.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot ovat 19,7 milj. euroa, joka on 3,0 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,2 milj. eurolla (0,9 %). Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 15,8 milj. euroa, joka sisältää palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin varatun 0,4 %. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 3,9 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen. Henkilöstömenoissa on varauduttu 381 henkilötyövuoden työpanokseen. LIJ-hankkeessa tarvitaan vielä ylimääräisiä suunnitteluresursseja ja vuonna 2017 tarvittavan henkilötyöpanoksen tarpeen arvioidaan hieman laskevan. Vuosille 2017-2018 henkilöstömenot on budjetoitu vuoden 2016 tasoon.

Kuva 10: Henkilötyövuosien kehitys 2014-2018

Muut kulut

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2016 varattu 1,8 milj. euroa. Vuoden 2017 varaus on 1,1 milj. euroa ja vuonna 2018 1,2 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus sisältää uusien matkakorttien hankinnan, kun uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on käytössä.

Vuokramenot vuonna 2017 ovat 4,5 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokrakustannusten lisäksi sähköbussista maksettavia leasing-vuokria 1,2 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,4 milj. euroa. Vuoden 2017 varaus on 5,1 milj. euroa ja vuoden 2018 varaus 5,1 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2016 ovat 3,1 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,4 milj. euroa. Muihin menoihin on varattu vuodelle 2017 3,3 milj. euroa ja vuodelle 2018 3,3 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2016 arvioidaan olevan 1,4 milj. euroa ylijäämäinen ja se riittää kattamaan rahoitusmenot, joita arvioidaan olevan 0,4 milj. euroa.

Rahoitustulot ja –menot

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton ja talousarviolainaa ei todennäköisesti tarvitse nostaa myöskään vuonna 2015.

Uusiin investointeihin arvioidaan vuonna 2016 tarvittavan lainaa 35,0 milj. euroa, vuonna 2017 10 milj. euroa ja vuonna 2018 5 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2018 lopussa olisi noin 42,9 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 1,5 %.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2016 arvioidaan olevan 0,4 milj. euroa ja kasvavan vuosina 2017 ja 2018 siten, että varaus vuodelle 2017 on 0,7 milj. euroa ja vuodelle 2018 0,8 milj. euroa.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,0 milj. euroa ylijäämäinen.

Suunnitelmapoistot vuonna 2016 ovat 10,7 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 2,0 milj. eurolla (23,4 %). Suunnitelmapoistojen arvioidaan kasvavan vuosina 2017 -2018 LIJ-hankkeen valmistuttua ja varaus vuodelle 2017 on 21,0 milj. euroa ja vuodelle 2018 23,3 milj. euroa.

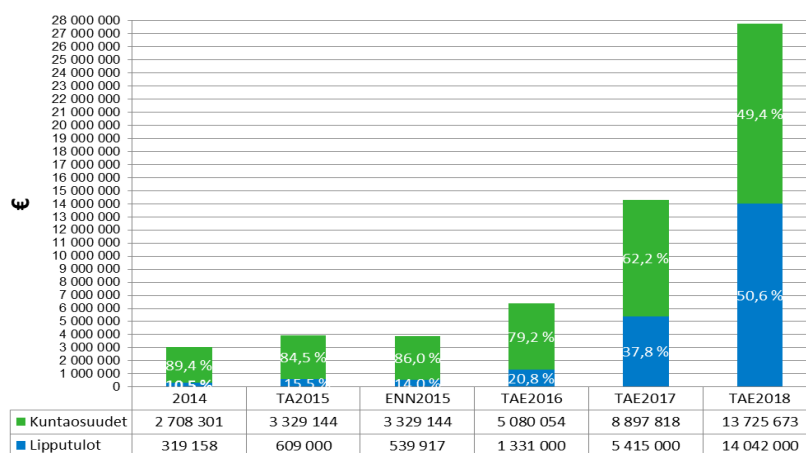
Tilikauden 2016 alijäämäksi arvioidaan jäävän 9,7 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä. Alijäämä koostuu taseeseen jäsenkunnille kertyneestä kumulatiivisesta ylijäämästä, joka otetaan huomioon talous- ja toimintasuunnitelmavuosien kuntaosuuksissa HSL:n tuloja (jäsenkuntien kuntaosuuksia) vähentävänä eränä.

5.2.3 Kutsuplus-liikenne

Kutsuplus-liikenteen tulot

HSL:n toimintatulot sisältävät myös Kutsuplus-liikenteen tuloja. Kutsuplus-liikenteen lipputulojen ennuste vuonna 2015 on 0,5 milj. euroa. Vuonna 2016 lipputuloja arvioidaan kerättävän 1,3 milj. euroa. Lipputulojen arvioidaan olevan 5,4 milj. euroa vuonna 2017 ja 14,0 milj. euroa vuonna 2018, mikäli Kutsuplus-liikennettä jatketaan koekäytön päätyttyä vuonna 2015.

Kutsuplus-liikenteen kuntaosuudet ovat vuonna 2016 5,1 milj. euroa, vuonna 2017 8,9 milj. euroa ja vuonna 2018 13,7 milj. euroa. Kutsuplus-liikenteen subventiotason kehitys on esitetty aiemmin sivulla 20.

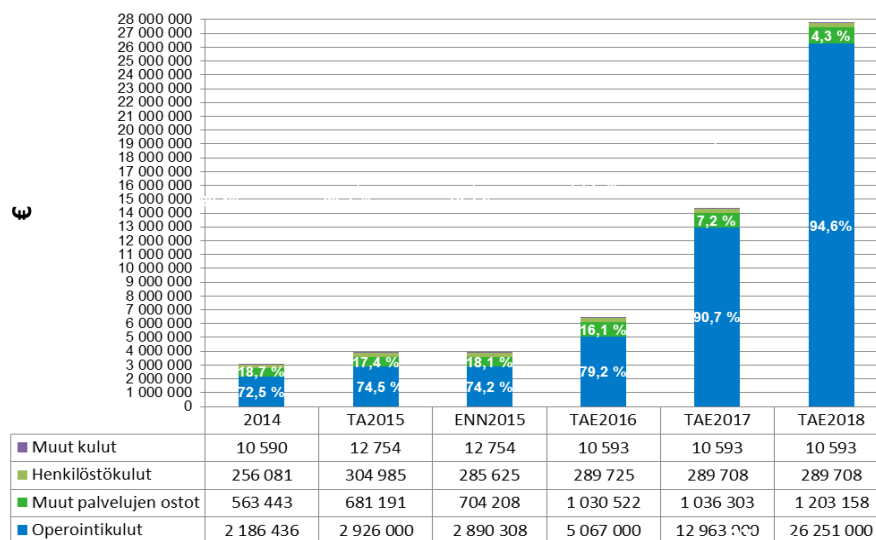

Kuva 11: Kutsuplus-liikenteen tulot tuloerittäin 2014 – 2018

Kutsuplus-liikenteen menot

HSL:n toimintamenot sisältävät Kutsuplus-liikenteen kustannuksia vuonna 2016 yhteensä 6,4 milj. euroa. Kuluista 79,2 % on liikennöinnistä aiheutuvia operointikustannuksia. Kustannukset kasvavat vuonna 2018 27,8 milj. euroon, jolloin kuluista 94,6 % on liikenteen operointikustannuksia.

Kutsuplus-liikenteen nettokustannuksia ei ole huomioitu joukkoliikenteen matkalippujen hintojen korotusesityksessä. Mikäli Kutsuplus-liikenteen kustannukset huomioitaisiin lipun hintojen korotusesityksessä, tarkoittaisi se hintojen lisäkorotusta 0,8 %-yksikköä vuonna 2016.

Kuva 12: Kutsuplus-liikenteen kulut menoerittäin 2014 – 2018

5.3 Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä kuluvan vuoden talousarviossa arvioitu käyttö huomioiden otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa kuntaosuuksia vähentävänä tai lisäävänä eränä.

Kuntaosuuksissa on käytettävissä kumulatiivisia ylijäämiä yhteensä 31.12.2015 yhteensä 25,8 milj. euroa, joka on alustavassa taloussuunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2016-2018.

€	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2014	Käyttö TA2015	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2015	JAKO 3 VUODELLE		
				2016	2017	2018
Espoo	10 640 828	-3 587 000	7 053 828	2 351 276	2 351 276	2 351 276
Helsinki	11 189 887	-3 019 000	8 170 887	2 723 629	2 723 629	2 723 629
Kauniainen	407 153	-76 000	331 153	110 384	110 384	110 384
Kerava	714 935	41 000	755 935	251 978	251 978	251 978
Kirkkonummi	-194 338	113 000	-81 338	-27 113	-27 113	-27 113
Sipoo	457 888	-500 000	-42 112	-14 037	-14 037	-14 037
Vantaa	15 760 890	-2 858 000	12 902 890	4 300 963	4 300 963	4 300 963
Yhteensä	38 977 242	-9 886 000	29 091 242	9 697 081	9 697 081	9 697 081

Kunnat antavat lausuntopyynnön yhteydessä lausuntonsa kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 – 2018.

Jäsenkunnille maksetaan korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskutetaan korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Koron laskentaperusteena on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän vuoden euribor-korkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä. Korko kuntakohtaiselle yli/alijäämälle sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

5.4 Peruspääoma

HSL:n peruspääoma on 1.1.2015 yhteensä 9,230 milj. euroa, joka jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 4,798 milj. euroa, Espoo 2,010 milj. euroa, Vantaa 1,625 milj. euroa, Kirkkonummi 0,300 milj. euroa, Kerava 0,278 milj. euroa, Sipoo 0,148 milj. euroa ja Kauniainen 0,071 milj. euroa.

Peruspääomaosuksiin ei esitetä muutoksia suunnitelmakaudella. Peruspääomalle ei esitetä maksettavaksi korkoa.

5.5 Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2016 ovat 34,1 milj. euroa, vuonna 2017 9,8 milj. euroa ja vuonna 2018 4,2 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke, johon suunnitelmakauden 2016 – 2018 aikana käytetään yhteensä noin 33,4 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2016 on 28,2 milj. euroa, vuodelle 2017 4,1 milj. euroa ja vuodelle 2018 1,1 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja –järjestelmiin (mm. Uusi reittiopas, aikataulu-, info- ja patterinäytöt, Live-etuukien risteyslaitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, mistä 2,1 milj. euroa vuodelle 2016, 2,0 milj. euroa vuodelle 2017 ja 1,2 milj. euroa vuodelle 2018.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 3,5 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä kehittämishankkeita ovat matkustajalaskentalaiteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,6 milj. euroa. Toimiala-IT:n yleiseen kehittämiseen on varattu 0,8 milj. euroa, joukkoliikennerekisterin (JORE) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,9 milj. euroa ja liikennetietojen raportointikannan (L-INFO) kehittämiseen 0,2 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 2,2 milj. euroa, joka pitää sisällään asiakasohjelmaan, CRM-järjestelmään ja mobiilipalveluiden kehittämiseen varatut määrärahat.

Muihin ICT-investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 3,3 milj. euroa. Muissa investoinneissa on varauduttu suunnitelmakaudella 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointimenoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat vuonna 2016 yhteensä 10,7 milj. euroa, 2017 21,0 milj. euroa ja 2018 23,3 milj. euroa. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

LIJ2014 –hankkeen työn osuuksista aloitettiin poistot hankkeen määrittelyvaiheen päätyttyä 1.7.2013 alkaen. Uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain, tämän hetken suunnitelmien mukaan uusi järjestelmä on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä loppuvuonna 2016, jolloin hankkeet poistot on laskettu alkavaksi täysimääräisinä 1.10.2016 alkaen. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ2014 –hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

Tuloslaskelma 2014-2018

	TP	TA	ENN. ¹⁾	ERO ENN2015/TA2015		TAE	ERO TAE016/ENN2015		TAE	ERO TAE2017/TS2016		TAE	ERO TAE2018/TS2017	
x 1 000 €	2014	2015	2015	€	%	2016	€	%	2017	€	%	2018	€	%
Toimintatuotot	595 174	614 754	617 419	2 665	0,4 %	669 996	52 577	8,5 %	734 600	64 604	9,6 %	757 797	23 197	3,2 %
Myyntituotot	288 013	299 149	303 130	3 981	1,3 %	327 656	24 526	8,1 %	334 997	7 341	2,2 %	346 910	11 913	3,6 %
Seutuliikenteen lipputulot	106 527	111 793	113 000	1 207	1,1 %	122 954	9 954	8,8 %	124 183	1 229	1,0 %	125 426	1 243	1,0 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	2 520	2 701	2 840	139	5,1 %	2 950	110	3,9 %	2 956	6	0,2 %	2 986	30	1,0 %
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	13 007	14 014	14 690	676	4,8 %	15 346	656	4,5 %	15 523	177	1,2 %	15 677	154	1,0 %
Helsingin sisäiset lipputulot	138 930	142 660	144 000	1 340	0,9 %	155 681	11 681	8,1 %	157 238	1 557	1,0 %	158 810	1 572	1,0 %
Espoon sisäiset lpputulot	14 462	14 816	15 410	594	4,0 %	16 170	760	4,9 %	16 332	162	1,0 %	16 495	163	1,0 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot ²⁾	108	114		-114	-100,0 %									
Vantaan sisäiset lipputulot	10 294	10 566	10 520	-46	-0,4 %	11 024	504	4,8 %	11 134	110	1,0 %	11 245	111	1,0 %
Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot	632	642	700	58	9,0 %	733	33	4,7 %	741	8	1,1 %	747	6	0,8 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	472	534	730	196	36,7 %	767	37	5,1 %	775	8	1,0 %	782	7	0,9 %
Kutsuplus-lipputulot	319	609	540	-69	-11,3 %	1 331	791	146,5 %	5 415	4 084	306,8 %	14 042	8 627	159,3 %
Lipputulot yhteensä	287 271	298 449	302 430	3 981	1,3 %	326 956	24 526	8,1 %	334 297	7 341	2,2 %	346 210	11 913	3,6 %
Muut myyntituotot yhteensä	742	700	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %
Korvaukset kunnilta	290 244	298 953	298 953		0,0 %	326 713	27 760	9,3 %	383 884	57 171	17,5 %	395 110	11 226	2,9 %
Muut myyntitulot	1 162	1 100	1 100		0,0 %	1 164	64	5,8 %	1 164		0,0 %	1 164		0,0 %
Tuet ja avustukset	7 302	6 251	6 251		0,0 %	6 293	42	0,7 %	6 314	21	0,3 %	6 312	-2	0,0 %
Vuokratuotot	2 605	2 170	2 204	34	1,6 %	2 303	99	4,5 %	2 333	30	1,3 %	2 343	10	0,4 %
Muut toimintatuotot	5 848	7 131	5 781	-1 350	-18,9 %	5 867	85	1,5 %	5 908	42	0,7 %	5 958	50	0,8 %
Toimintakulut	-582 141	-614 878	-605 362	9 516	-1,5 %	-668 590	-63 228	10,4 %	-722 554	-53 964	8,1 %	-743 384	-20 831	2,9 %
Henkilöstökulut	-19 133	-19 001	-19 548	-548	2,9 %	-19 727	-179	0,9 %	-19 727		0,0 %	-19 727		0,0 %
Palvelujen ostot	-554 935	-587 912	-577 722	10 190	-1,7 %	-639 415	-61 693	10,7 %	-693 321	-53 906	8,4 %	-714 025	-20 704	3,0 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-310 069	-320 738	-315 000	5 738	-1,8 %	-314 583	417	-0,1 %	-311 606	-323 751	102,9 %	-315 626	-4 020	1,3 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-72 736	-85 315	-83 000	2 315	-2,7 %	-94 032	-11 032	13,3 %	-102 401	-88 292	93,9 %	-102 401		0,0 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-25 787	-26 488	-25 541	947	-3,6 %	-33 621	-8 080	31,6 %	-43 706	-33 127	98,5 %	-43 261	445	-1,0 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-50 012	-51 401	-50 500	901	-1,8 %	-53 747	-3 247	6,4 %	-56 547	-51 461	95,7 %	-60 363	-3 816	6,7 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 735	-4 123	-4 121	2	0,0 %	-4 198	-77	1,9 %	-4 198	-3 956	94,2 %	-4 198		0,0 %
Kutsuplus -operointikustannukset	-2 186	-2 926	-2 890	36	-1,2 %	-5 067	-2 177	75,3 %	-12 963	-3 229	63,7 %	-26 251	-13 288	102,5 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-464 526	-490 991	-481 052	9 939	-2,0 %	-505 248	-24 196	5,0 %	-531 421	-26 173	5,2 %	-552 100	-20 679	3,9 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 416	-3 773	-3 773		0,0 %	-4 067	-294	7,8 %	-4 805	-738	18,1 %	-4 826	-21	0,4 %

x 1 000 €	TP	TA	ENN. ¹⁾	ERO ENN2015/TA2015		TAE	ERO TAE016/ENN2015		TAE	ERO TAE2017/TS2016		TAE	ERO TAE2018/TS2017	
	2014	2015	2015	€	%	2016	€	%	2017	€	%	2018	€	%
Junaliikenteen infrapalvelut	-2 868	-8 167	-8 167		0,0 %	-15 190	-7 023	86,0 %	-15 065	125	-0,8 %	-14 825	240	-1,6 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-40 029	-39 210	-39 210		0,0 %	-61 956	-22 746	58,0 %	-89 439	-27 483	44,4 %	-88 796	643	-0,7 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-19 544	-17 343	-17 343		0,0 %	-18 168	-825	4,8 %	-20 019	-1 851	10,2 %	-21 173	-1 154	5,8 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-229	-114	-114		0,0 %	-360	-246	215,8 %	-400	-40	11,1 %	-394	6	-1,5 %
Infrapalvelut yhteensä	-66 086	-68 607	-68 607		0,0 %	-99 741	-31 134	45,4 %	-129 728	-29 987	30,1 %	-130 014	-286	0,2 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-24 323	-28 314	-28 063	252	-0,9 %	-34 426	-6 363	22,7 %	-32 172	2 254	-6,5 %	-31 910	261	-0,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-848	-1 137	-1 213	-76	6,7 %	-1 805	-592	48,8 %	-1 121	683	-37,9 %	-1 220	-99	8,9 %
Vuokrakulut	-4 313	-3 440	-3 693	-253	7,4 %	-4 526	-833	22,6 %	-5 066	-541	11,9 %	-5 089	-23	0,5 %
Muut kulut	-2 912	-3 388	-3 186	202	-6,0 %	-3 118	68	-2,1 %	-3 318	-200	6,4 %	-3 323	-5	0,2 %
Toimintakate	13 033	-124	12 057	12 181	-9834,9 %	1 406	-10 651	-88,3 %	12 047	10 641	756,8 %	14 413	2 366	19,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-27	-545	-95	450	-82,6 %	-408	-313	328,9 %	-721	-313	76,9 %	-774	-53	7,4 %
Vuosikate	13 006	-669	11 962	12 631	-1888,4 %	999	-10 963	-91,7 %	11 326	10 327	1034,2 %	13 638	2 313	20,4 %
Poistot	-8 055	-9 217	-8 670	547	-5,9 %	-10 696	-2 026	23,4 %	-21 023	-10 327	96,6 %	-23 335	-2 313	11,0 %
Tilikauden tulos	4 951	-9 886	3 292	13 178	-133,3 %	-9 697	-12 989	-394,6 %	-9 697		0,0 %	-9 697		0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	4 951	-9 886	3 292	13 178	-133,3 %	-9 697	-12 989	-394,6 %	-9 697		0,0 %	-9 697		0,0 %

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,2 %	100,0 %	102,0 %		100,2 %		101,7 %		101,9 %
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	304 930	315 801	318 466		343 283		350 716		362 687
- ilman kuntaosuuksia, %	52,4 %	51,4 %	52,6 %		51,3 %		48,5 %		48,8 %
Toimintakate, %	2,2 %	0,0 %	2,0 %		0,2 %		1,6 %		1,9 %
Vuosikate, %	2,2 %	-0,1 %	1,9 %		0,1 %		1,5 %		1,8 %
Vuosikate / Poistot, %	161,5 %	-7,3 %	138,0 %		9,3 %		53,9 %		58,4 %

¹⁾ Ennuste 2015: Osavuositarkastus 1/2015²⁾ Erillisiä Kauniaisten sisäisiä lippuja ei enää ole matkalippijärjestelmässä, vaan liput on yhdistetty Espoon alueen lippuihin.

Rahoituslaskelma 2014 – 2018

1 000 €	TP2014	TA2015	ENN2015	TAE2016	TAE2017	TAE2018
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	13 006	-669	11 962	999	11 326	13 638
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-13 583	-48 504	-34 938	-34 139	-9 650	-4 120
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-577	-49 173	-22 976	-33 140	1 676	9 518
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000	0	35 000	10 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	-3 500	-3 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 405	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rahavarojen muutos	3 828	-14 173	-17 976	6 860	13 176	15 918
Rahavarat 31.12	59 659	32 444	41 683	48 543	61 719	77 637
Rahavarat 1.1	55 831	46 617	59 659	41 683	48 543	61 719
Investointien tulorahoitus %	95,8 %	-1,4 %	34,2 %	2,9 %	117,4 %	331,0 %
Kassan riittävyys, pv	37,4	19,3	25,1	26,5	31,2	38,2

Investoinnit 2014-2018

€	TP2014	TA 2015	Ennuste 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Toimiala-IT	523 268	830 000	1 210 000	1 200 000	1 240 000	1 080 000
Asiakassovellukset	568 357	850 000	730 000	1 050 000	1 150 000	0
Matkakorttijärjestelmä	473 979	400 000	450 000	570 000	20 000	0
LIJ2014	10 890 197	43 634 000	29 858 000	28 189 000	4 120 000	1 100 000
Muut informaatiojärjestelmät	954 420	1 990 000	1 990 000	2 100 000	2 010 000	1 240 000
Muut ICT-investoinnit	111 452	600 000	600 000	930 000	1 110 000	650 000
Muut yhteiset hankinnat	60 880	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Investointimenot yhteensä	13 582 554	48 404 000	34 938 000	34 139 000	9 750 000	4 170 000

Kuntaosuudet 2016

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	286,942	100,057	2,031	82,505	10,079	13,111	4,601	499,326
- Kutsuplus	4,277	0,705	0,027	0,042	0,005	0,009	0,002	5,067
- Ympäristöbonus	0,811	0,371	0,004	0,249	0,014	0,033	0,018	1,500
Yhteensä	292,030	101,133	2,062	82,796	10,098	13,153	4,621	505,893
%-jakautuma	57,7 %	20,0 %	0,4 %	16,4 %	2,0 %	2,6 %	0,9 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	39,769	12,002	0,200	8,283	0,731	0,685	0,155	61,825
- Kutsuplus	1,181	0,139	0,007	0,012	0,002	0,002	0,001	1,344
Yhteensä	40,950	12,141	0,207	8,295	0,733	0,687	0,156	63,169
%-jakautuma	64,8 %	19,2 %	0,3 %	13,1 %	1,2 %	1,1 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	69,743	14,406	0,162	13,494	0,893	0,751	0,292	99,741
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	69,743	14,406	0,162	13,494	0,893	0,751	0,292	99,741
%-jakautuma	69,9 %	14,4 %	0,2 %	13,5 %	0,9 %	0,8 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	396,454	126,465	2,393	104,282	11,703	14,547	5,048	660,892
- Kutsuplus	5,458	0,844	0,034	0,054	0,007	0,011	0,003	6,411
- Ympäristöbonus	0,811	0,371	0,004	0,249	0,014	0,033	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	402,723	127,680	2,431	104,585	11,724	14,591	5,069	668,803
%-jakautuma	60,2 %	19,1 %	0,4 %	15,6 %	1,8 %	2,2 %	0,8 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	192,346	66,371	1,491	49,956	6,876	6,627	1,958	325,625
- Kutsuplus	1,170	0,138	0,007	0,011	0,002	0,002	0,001	1,331
Yhteensä	193,516	66,509	1,498	49,967	6,878	6,629	1,959	326,956
%-jakautuma	59,2 %	20,3 %	0,5 %	15,3 %	2,1 %	2,0 %	0,6 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	204,108	60,094	0,902	54,326	4,827	7,920	3,090	335,267
- Kutsuplus	4,288	0,706	0,027	0,043	0,005	0,009	0,002	5,080
- Ympäristöbonus	0,811	0,371	0,004	0,249	0,014	0,033	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	209,207	61,171	0,933	54,618	4,846	7,962	3,110	341,847
%-jakautuma	61,2 %	17,9 %	0,3 %	16,0 %	1,4 %	2,3 %	0,9 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	2,724	2,351	0,110	4,301	0,252	-0,027	-0,014	9,697
- suurten kaupunkien tuki	2,817	1,199	0,042	0,957	0,161	0,174	0,087	5,437
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
%-jakautuma	36,6 %	23,5 %	1,0 %	34,7 %	2,7 %	1,0 %	0,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	199,378	56,915	0,754	49,317	4,428	7,806	3,035	321,633
- Kutsuplus	4,288	0,706	0,027	0,043	0,005	0,009	0,002	5,080
Yhteensä	203,666	57,621	0,781	49,360	4,433	7,815	3,037	326,713
%-jakautuma	62,3 %	17,6 %	0,2 %	15,1 %	1,4 %	2,4 %	0,9 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	50,2 %	44,9 %	31,5 %	47,2 %	37,8 %	53,5 %	59,9 %	48,6 %
- Kutsuplus	78,6 %	83,6 %	79,4 %	79,6 %	71,4 %	81,8 %	66,7 %	79,2 %

Vertailu kuntaosuudet 2016 TA LP ja 2015 TA ilman Kutsuplussaa, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2016 TA LP, ilman Kutsuplus	204,919	60,465	0,906	54,575	4,841	7,953	3,108	336,767
2015 TA ilman Kutsuplus	189,427	56,871	0,919	49,130	4,448	7,108	3,044	310,947
Erotus, 2016 TA LP - 2015 TA	15,492	3,594	-0,013	5,445	0,393	0,845	0,064	25,820

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2016 TA LP ja 2015 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2016 TA LP	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
2015 TA	6,404	4,218	0,118	3,815	0,120	0,061	0,587	15,323

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen ilman Kutsuplussaa

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2016 TA LP, ilman Kutsuplus	199,378	56,915	0,754	49,317	4,428	7,806	3,035	321,633
2015 TA ilman Kutsuplus	183,023	52,653	0,801	45,315	4,328	7,047	2,457	295,624
Erotus, 2016 TA LP - 2015 TA	16,355	4,262	-0,047	4,002	0,100	0,759	0,578	26,009

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää (ei sis. Kutsuplussaa)

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2016 TA LP (ei sis. Kutsuplus)	202,102	59,266	0,864	53,618	4,680	7,779	3,021	331,330
Subventio% kunnittain	50,9 %	46,7 %	36,0 %	51,3 %	39,9 %	53,4 %	59,6 %	50,0 %

Huom. subventioprocentin laskennassa ei ole huomioitu Kutsuplus-palvelun kustannuksia eikä edellisten vuosien yli-/alijäämiä.

Kuntaosuudet 2017

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	293,916	105,837	2,063	86,971	10,652	13,863	4,576	517,878
- Kutsuplus	9,711	2,236	0,082	0,892	0,013	0,024	0,005	12,963
- Ympäristöbonus	0,815	0,358	0,004	0,259	0,014	0,032	0,018	1,500
Yhteensä	304,442	108,431	2,149	88,122	10,679	13,919	4,599	532,341
%-jakautuma	57,2 %	20,4 %	0,4 %	16,6 %	2,0 %	2,6 %	0,9 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	44,915	13,951	0,219	9,045	0,802	0,797	0,167	69,896
- Kutsuplus	1,043	0,201	0,008	0,093	0,002	0,002	0,001	1,350
Yhteensä	45,958	14,152	0,227	9,138	0,804	0,799	0,168	71,246
%-jakautuma	64,5 %	19,9 %	0,3 %	12,8 %	1,1 %	1,1 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	80,713	31,384	0,236	14,616	0,986	1,423	0,370	129,728
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	80,713	31,384	0,236	14,616	0,986	1,423	0,370	129,728
%-jakautuma	62,2 %	24,2 %	0,2 %	11,3 %	0,8 %	1,1 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	419,544	151,172	2,518	110,632	12,440	16,083	5,113	717,502
- Kutsuplus	10,754	2,437	0,090	0,985	0,015	0,026	0,006	14,313
- Ympäristöbonus	0,815	0,358	0,004	0,259	0,014	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	431,113	153,967	2,612	111,876	12,469	16,141	5,137	733,315
%-jakautuma	58,8 %	21,0 %	0,4 %	15,3 %	1,7 %	2,2 %	0,7 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
Lipputulot	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	194,276	67,048	1,506	50,434	6,945	1,978	3,135	328,882
- Kutsuplus	4,183	0,806	0,033	0,374	0,008	0,008	0,003	5,415
Yhteensä	198,459	67,854	1,539	50,808	6,953	6,703	1,981	334,297
%-jakautuma	59,4 %	20,3 %	0,5 %	15,2 %	2,1 %	2,0 %	0,6 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
Kuntaosuudet	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	225,268	84,124	1,012	60,198	5,495	9,388	3,135	388,620
- Kutsuplus	6,571	1,631	0,057	0,611	0,007	0,018	0,003	8,898
- Ympäristöbonus	0,815	0,358	0,004	0,259	0,014	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	232,654	86,113	1,073	61,068	5,516	9,438	3,156	399,018
%-jakautuma	58,3 %	21,6 %	0,3 %	15,3 %	1,4 %	2,4 %	0,8 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
Vähennykset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	2,724	2,351	0,110	4,301	0,252	-0,027	-0,014	9,697
- suurten kaupunkien tuki	2,817	1,199	0,042	0,957	0,161	0,174	0,087	5,437
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
%-jakautuma	36,6 %	23,5 %	1,0 %	34,7 %	2,7 %	1,0 %	0,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
Kuntaosuudet	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	220,542	80,932	0,864	55,199	5,096	9,273	3,080	374,986
- Kutsuplus	6,571	1,631	0,057	0,611	0,007	0,018	0,003	8,898
Yhteensä	227,113	82,563	0,921	55,810	5,103	9,291	3,083	383,884
%-jakautuma	59,2 %	21,5 %	0,2 %	14,5 %	1,3 %	2,4 %	0,8 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	52,5 %	53,4 %	34,3 %	49,8 %	40,9 %	57,5 %	60,0 %	52,2 %
- Kutsuplus	61,1 %	66,9 %	63,3 %	62,0 %	46,7 %	69,2 %	50,0 %	62,2 %
Vertailu kuntaosuudet 2017 TTS ja 2015 TA ilman Kutsuplussaa, ennen vähennyksiä								
Kuntaosuudet	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 TTS, ilman Kutsuplus	226,083	84,482	1,016	60,457	5,509	9,420	3,153	390,120
2015 TA ilman Kutsuplus	189,427	56,871	0,919	49,130	4,448	7,108	3,044	310,947
Erotus, 2017 TTS - 2015 TA	36,656	27,611	0,097	11,327	1,061	2,312	0,109	79,173
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2017 TTS ja 2015 TA								
Vähennykset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 TTS	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
2015 TA	6,404	4,218	0,118	3,815	0,120	0,061	0,587	15,323
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen ilman Kutsuplussaa								
Kuntaosuudet	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 TTS, ilman Kutsuplus	220,542	80,932	0,864	55,199	5,096	9,273	3,080	374,986
2015 TA ilman Kutsuplus	183,023	52,653	0,801	45,315	4,328	7,047	2,457	295,624
Erotus, 2017 TTS - 2015 TA	37,519	28,279	0,063	9,884	0,768	2,226	0,623	79,362
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää (ei sis. Kutsuplussaa)								
Kuntaosuus	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 TTS (ei sis. Kutsuplus)	223,266	83,283	0,974	59,500	5,348	9,246	3,066	384,683
Subventio% kunnittain	53,1 %	55,0 %	38,6 %	53,7 %	42,9 %	57,4 %	59,8 %	53,5 %

Huom. vuoden 2017 kuntaosuudet perustuvat vuoden 2016 hintatasoon ja vuoden 2016 lipunhintoihin (lippujen hintojen korotustarve vuodelle 2017 ei siis mukana laskelmassa).

Kuntaosuudet 2018

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	299,216	107,520	2,083	87,316	10,664	13,890	4,580	525,269
- Kutsuplus	17,176	5,405	0,191	3,396	0,026	0,048	0,009	26,251
- Ympäristöbonus	0,814	0,361	0,004	0,257	0,014	0,032	0,018	1,500
Yhteensä	317,206	113,286	2,278	90,969	10,704	13,970	4,607	553,020
%-jakautuma	57,4 %	20,5 %	0,4 %	16,4 %	1,9 %	2,5 %	0,8 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	46,207	14,350	0,224	9,307	0,824	0,820	0,171	71,903
- Kutsuplus	1,011	0,294	0,011	0,196	0,002	0,002	0,001	1,517
Yhteensä	47,218	14,644	0,235	9,503	0,826	0,822	0,172	73,420
%-jakautuma	64,3 %	19,9 %	0,3 %	12,9 %	1,1 %	1,1 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	81,957	30,618	0,233	14,458	0,977	1,401	0,370	130,014
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	81,957	30,618	0,233	14,458	0,977	1,401	0,370	130,014
%-jakautuma	63,0 %	23,5 %	0,2 %	11,1 %	0,8 %	1,1 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	427,380	152,488	2,540	111,081	12,465	16,111	5,121	727,186
- Kutsuplus	18,187	5,699	0,202	3,592	0,028	0,050	0,010	27,768
- Ympäristöbonus	0,814	0,361	0,004	0,257	0,014	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	446,381	158,548	2,746	114,930	12,507	16,193	5,149	756,454
%-jakautuma	59,0 %	21,0 %	0,4 %	15,2 %	1,7 %	2,1 %	0,7 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	196,229	67,731	1,521	50,912	7,014	6,762	1,999	332,168
- Kutsuplus	9,351	2,724	0,101	1,818	0,020	0,021	0,007	14,042
Yhteensä	205,580	70,455	1,622	52,730	7,034	6,783	2,006	346,210
%-jakautuma	59,4 %	20,4 %	0,5 %	15,2 %	2,0 %	2,0 %	0,6 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	231,151	84,757	1,019	60,169	5,451	9,349	3,122	395,018
- Kutsuplus	8,836	2,975	0,101	1,774	0,008	0,029	0,003	13,726
- Ympäristöbonus	0,814	0,361	0,004	0,257	0,014	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	240,801	88,093	1,124	62,200	5,473	9,410	3,143	410,244
%-jakautuma	58,7 %	21,5 %	0,3 %	15,2 %	1,3 %	2,3 %	0,8 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	2,724	2,351	0,110	4,301	0,252	-0,027	-0,014	9,697
- suurten kaupunkien tuki	2,817	1,199	0,042	0,957	0,161	0,174	0,087	5,437
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
%-jakautuma	36,6 %	23,5 %	1,0 %	34,7 %	2,7 %	1,0 %	0,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	226,424	81,568	0,871	55,168	5,052	9,234	3,067	381,384
- Kutsuplus	8,836	2,975	0,101	1,774	0,008	0,029	0,003	13,726
Yhteensä	235,260	84,543	0,972	56,942	5,060	9,263	3,070	395,110
%-jakautuma	59,5 %	21,4 %	0,2 %	14,4 %	1,3 %	2,3 %	0,8 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- Yhteensä ilman Kutsuplus	52,9 %	53,4 %	34,2 %	49,6 %	40,5 %	57,2 %	59,7 %	52,3 %
- Kutsuplus	48,6 %	52,2 %	50,0 %	49,4 %	28,6 %	58,0 %	30,0 %	49,4 %
Vertailu kuntaosuudet 2018 TTS ja 2015 TA ilman Kutsuplussaa, ennen vähennyksiä								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 TTS, ilman Kutsuplus	231,965	85,118	1,023	60,426	5,465	9,381	3,140	396,518
2015 TA ilman Kutsuplus	189,427	56,871	0,919	49,130	4,448	7,108	3,044	310,947
Erotus, 2018 TTS - 2015 TA	42,538	28,247	0,104	11,296	1,017	2,273	0,096	85,571
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2018 TTS ja 2015 TA								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2018 TTS	5,541	3,550	0,152	5,258	0,413	0,147	0,073	15,134
2015 TA	6,404	4,218	0,118	3,815	0,120	0,061	0,587	15,323
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen ilman Kutsuplussaa								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2018 TTS, ilman Kutsuplus	226,424	81,568	0,871	55,168	5,052	9,234	3,067	381,384
2015 TA ilman Kutsuplus	183,023	52,653	0,801	45,315	4,328	7,047	2,457	295,624
Erotus, 2018 TTS - 2015 TA	43,401	28,915	0,070	9,853	0,724	2,187	0,610	85,760
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää (ei sis. Kutsuplussaa)								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2018 TTS (ei sis. Kutsuplus)	229,148	83,919	0,981	59,469	5,304	9,207	3,053	391,081
Subventio% kunnittain	53,5 %	54,9 %	38,6 %	53,4 %	42,5 %	57,0 %	59,4 %	53,7 %

Huom. vuoden 2018 kuntaosuudet perustuvat vuoden 2016 hintatasoon ja vuoden 2016 lipunhintoihin (lippujen hintojen korotustarve vuodelle 2018 ei siis mukana laskelmassa).

Kuntaosuussyhteen veto 2014-2018

Huom. vuosien 2017-2018 kuntaosuudet perustuvat vuoden 2016 hintatasoon ja vuoden 2016 lipunhintoihin (lippujen hintojen korotustarve vuosille 2017-2018 ei siis mukana laskelmissa).

x 1 000 €	TP2014 ¹⁾	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		Muutos TAE2016/TA2015			TAE2017	TAE2018
			€	%	TAE2016	€	%		
Operointikustannukset									
Helsinki	270 794	279 203	8 409	3,1 %	292 030	12 827	4,6 %	304 442	317 206
- Yhteensä ilman Kutsuplus	269 008	275 933	6 925	2,6 %	286 942	11 009	4,0 %	293 916	299 216
- Kutsuplus	1 786	2 488	702	39,3 %	4 277	1 789	71,9 %	9 711	17 176
- Ympäristöbonus ²⁾		782	782	!	811	29	3,7 %	815	814
Espoo	98 217	103 108	4 891	5,0 %	101 133	-1 975	-1,9 %	108 431	113 286
- Yhteensä ilman Kutsuplus	97 866	102 350	4 484	4,6 %	100 057	-2 293	-2,2 %	105 837	107 520
- Kutsuplus	350	363	13	3,6 %	705	342	94,2 %	2 236	5 405
- Ympäristöbonus		395	395		371	-24	-6,1 %	358	361
Kauniainen	1 924	2 038	114	5,9 %	2 062	24	1,2 %	2 149	2 278
- Yhteensä ilman Kutsuplus	1 902	1 999	97	5,1 %	2 031	32	1,6 %	2 063	2 083
- Kutsuplus	23	35	12	55,4 %	27	-8	-22,9 %	82	191
- Ympäristöbonus		4	4	!	4		0,0 %	4	4
Vantaa	72 583	79 844	7 261	10,0 %	82 796	2 952	3,7 %	88 122	90 969
- Yhteensä ilman Kutsuplus	72 566	79 562	6 996	9,6 %	82 505	2 943	3,7 %	86 971	87 316
- Kutsuplus	17	27	10	60,6 %	42	15	55,6 %	892	3 396
- Ympäristöbonus		255	255	#	249	-6	-2,4 %	259	257
Kerava	8 225	9 909	1 684	20,5 %	10 098	189	1,9 %	10 679	10 704
- Yhteensä ilman Kutsuplus	8 223	9 887	1 664	20,2 %	10 079	192	1,9 %	10 652	10 664
- Kutsuplus	2	7	5	196,8 %	5	-2	-28,6 %	13	26
- Ympäristöbonus		15	15		14	-1	-6,7 %	14	14
Kirkkonummi	9 548	12 366	2 818	29,5 %	13 153	787	6,4 %	13 919	13 970
- Yhteensä ilman Kutsuplus	9 541	12 330	2 789	29,2 %	13 111	781	6,3 %	13 863	13 890
- Kutsuplus	8	5	-3	-35,1 %	9	4	80,0 %	24	48
- Ympäristöbonus		31	31	!	33	2	6,5 %	32	32
Sipoo	3 197	4 523	1 326	41,5 %	4 621	98	2,2 %	4 599	4 607
- Yhteensä ilman Kutsuplus	3 197	4 504	1 307	40,9 %	4 601	97	2,2 %	4 576	4 580
- Kutsuplus		1	1	249,5 %	2	1	100,0 %	5	9
- Ympäristöbonus		18	18	!	18		0,0 %	18	18
Yhteensä	464 489	490 991	26 502	5,7 %	505 893	14 902	3,0 %	532 341	553 020

x 1 000 €	TP2014 ¹⁾	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
²⁾ Tilinpäätöksessä (TP2014) ympäristöbonus on mukana operointikustannusrivillä (yhteensä ilman Kutsuplussia).									
Yleiskustannukset									
Helsinki	32 573	34 439	1 866	5,7 %	40 950	6 511	18,9 %	45 958	47 218
- Yhteensä ilman Kutsuplus	31 854	33 577	1 723	5,4 %	39 769	6 192	18,4 %	44 915	46 207
- Kutsuplus	719	862	143	19,8 %	1 181	319	37,0 %	1 043	1 011
Espoo	9 194	10 156	962	10,5 %	12 141	1 985	19,5 %	14 152	14 644
- Yhteensä ilman Kutsuplus	9 091	10 031	940	10,3 %	12 002	1 971	19,6 %	13 951	14 350
- Kutsuplus	102	125	23	22,1 %	139	14	11,2 %	201	294
Kauniainen	109	185	76	70,3 %	207	22	11,9 %	227	235
- Yhteensä ilman Kutsuplus	101	173	72	71,1 %	200	27	15,6 %	219	224
- Kutsuplus	8	12	4	60,0 %	7	-5	-41,7 %	8	11
Vantaa	5 526	7 013	1 487	26,9 %	8 295	1 282	18,3 %	9 138	9 503
- Yhteensä ilman Kutsuplus	5 518	7 004	1 486	26,9 %	8 283	1 279	18,3 %	9 045	9 307
- Kutsuplus	8	9	1	14,7 %	12	3	33,3 %	93	196
Kerava	298	623	325	109,4 %	733	110	17,7 %	804	826
- Yhteensä ilman Kutsuplus	296	621	325	109,5 %	731	110	17,7 %	802	824
- Kutsuplus	1	2	1	84,7 %	2		0,0 %	2	2
Kirkkonummi	288	577	289	100,0 %	687	110	19,1 %	799	822
- Yhteensä ilman Kutsuplus	286	575	289	101,2 %	685	110	19,1 %	797	820
- Kutsuplus	3	2	-1	-25,9 %	2		0,0 %	2	2
Sipoo	98	134	36	36,0 %	156	22	16,4 %	168	172
- Yhteensä ilman Kutsuplus	98	134	36	36,2 %	155	21	15,7 %	167	171
- Kutsuplus				-100,0 %	1	1	#JAKO/0!	1	1
Yhteensä	48 086	53 127	5 041	10,5 %	63 169	10 042	18,9 %	71 246	73 420
Helsinki	303 368	313 642	10 274	3,4 %	332 980	19 338	6,2 %	350 400	364 424
Espoo	107 410	113 264	5 854	5,4 %	113 274	10	0,0 %	122 583	127 930
Kauniainen	2 033	2 223	190	9,4 %	2 269	46	2,1 %	2 376	2 513
Vantaa	78 109	86 857	8 748	11,2 %	91 091	4 234	4,9 %	97 260	100 472
Kerava	8 523	10 532	2 009	23,6 %	10 831	299	2,8 %	11 483	11 530
Kirkkonummi	9 837	12 943	3 106	31,6 %	13 840	897	6,9 %	14 718	14 792
Sipoo	3 296	4 657	1 361	41,3 %	4 777	120	2,6 %	4 767	4 779

x 1 000 €	TP2014 ¹⁾	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Yhteensä	512 575	544 118	31 543	6,2 %	569 062	24 944	4,6 %	603 587	626 440
Kuntaosuuksista vähennettävät lipputulot									
Helsinki	171 262	176 464	5 202	3,0 %	193 516	17 052	9,7 %	198 459	205 580
- Yhteensä ilman Kutsuplus	170 996	175 944	4 948	2,9 %	192 346	16 402	9,3 %	194 276	196 229
- Kutsuplus	267	520	253	95,0 %	1 170	650	125,0 %	4 183	9 351
Espoo	58 603	60 823	2 220	3,8 %	66 509	5 686	9,3 %	67 854	70 455
- Yhteensä ilman Kutsuplus	58 558	60 748	2 190	3,7 %	66 371	5 623	9,3 %	67 048	67 731
- Kutsuplus	45	75	30	66,2 %	138	63	84,0 %	806	2 724
Kauniainen	1 459	1 378	-81	-5,6 %	1 498	120	8,7 %	1 539	1 622
- Yhteensä ilman Kutsuplus	1 456	1 371	-85	-5,9 %	1 491	120	8,8 %	1 506	1 521
- Kutsuplus	3	7	4	123,3 %	7		0,0 %	33	101
Vantaa	43 506	45 001	1 495	3,4 %	49 967	4 966	11,0 %	50 808	52 730
- Yhteensä ilman Kutsuplus	43 504	44 996	1 492	3,4 %	49 956	4 960	11,0 %	50 434	50 912
- Kutsuplus	3	5	2	82,4 %	11	6	120,0 %	374	1 818
Kerava	5 908	6 672	764	12,9 %	6 878	206	3,1 %	6 953	7 034
- Yhteensä ilman Kutsuplus	5 908	6 671	763	12,9 %	6 876	205	3,1 %	6 945	7 014
- Kutsuplus		1	1	160,1 %	2	1	100,0 %	8	20
Kirkkonummi	5 248	6 327	1 079	20,6 %	6 629	302	4,8 %	6 703	6 783
- Yhteensä ilman Kutsuplus	5 247	6 326	1 079	20,6 %	6 627	301	4,8 %	6 695	6 762
- Kutsuplus	1	1		-3,8 %	2	1	100,0 %	8	21
Sipoo	1 283	1 784	501	39,1 %	1 959	175	9,8 %	1 981	2 006
- Yhteensä ilman Kutsuplus	1 283	1 784	501	39,1 %	1 958	174	9,8 %	1 978	1 999
- Kutsuplus				-100,0 %	1	1	#JAKO/O!	3	7
Yhteensä	287 271	298 449	11 178	3,9 %	326 956	28 507	9,6 %	334 297	346 210

Kuntaosuuksista vähennettävät valtion suurten kaupunkiseutujen jl-tuki

Helsinki	3 159	2 817	-342	-10,8 %	2 817	0,0 %	2 817	2 817
Espoo	1 345	1 199	-146	-10,8 %	1 199	0,0 %	1 199	1 199
Kauniainen	47	42	-5	-10,5 %	42	0,0 %	42	42
Vantaa	1 073	957	-116	-10,8 %	957	0,0 %	957	957
Kerava	180	161	-19	-10,6 %	161	0,0 %	161	161

x 1 000 €	TP2014 ¹⁾	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Kirkkonummi	195	174	-21	-11,0 %	174		0,0 %	174	174
Sipoo	98	87	-11	-10,8 %	87		0,0 %	87	87
Yhteensä	6 097	5 437	-660	-10,8 %	5 437		0,0 %	5 437	5 437
Helsinki	128 946	134 361	5 415	4,2 %	136 647	2 286	1,7 %	149 124	156 027
Espoo	47 462	51 242	3 780	8,0 %	45 566	-5 676	-11,1 %	53 530	56 276
Kauniainen	526	803	277	52,6 %	729	-74	-9,2 %	795	849
Vantaa	33 530	40 899	7 369	22,0 %	40 167	-732	-1,8 %	45 495	46 785
Kerava	2 434	3 699	1 265	52,0 %	3 792	93	2,5 %	4 369	4 335
Kirkkonummi	4 393	6 442	2 049	46,6 %	7 037	595	9,2 %	7 841	7 835
Sipoo	1 915	2 786	871	45,5 %	2 731	-55	-2,0 %	2 699	2 686
Yhteensä	219 207	240 232	21 025	9,6 %	236 669	-3 563	-1,5 %	263 853	274 793
Infrakustannukset									
Helsinki	57 225	55 079	-2 146	-3,7 %	69 743	14 664	26,6 %	80 713	81 957
Espoo	4 713	4 843	130	2,7 %	14 406	9 563	197,5 %	31 384	30 618
Kauniainen	112	114	2	1,4 %	162	48	42,1 %	236	233
Vantaa	3 254	7 305	4 051	124,5 %	13 494	6 189	84,7 %	14 616	14 458
Kerava	339	596	257	75,8 %	893	297	49,8 %	986	977
Kirkkonummi	322	498	176	54,7 %	751	253	50,8 %	1 423	1 401
Sipoo	121	172	51	42,4 %	292	120	69,8 %	370	370
Yhteensä	66 086	68 607	2 521	3,8 %	99 741	31 134	45,4 %	129 728	130 014
Helsinki	186 171	189 440	3 269	1,8 %	206 390	16 950	8,9 %	229 837	237 984
Espoo	52 176	56 085	3 909	7,5 %	59 972	3 887	6,9 %	84 914	86 894
Kauniainen	639	917	278	43,6 %	891	-26	-2,8 %	1 031	1 082
Vantaa	36 783	48 204	11 421	31,0 %	53 661	5 457	11,3 %	60 111	61 243
Kerava	2 773	4 295	1 522	54,9 %	4 685	390	9,1 %	5 355	5 312
Kirkkonummi	4 715	6 940	2 225	47,2 %	7 788	848	12,2 %	9 264	9 236
Sipoo	2 036	2 958	922	45,3 %	3 023	65	2,2 %	3 069	3 056
Yhteensä	285 293	308 839	23 546	8,3 %	336 410	27 571	8,9 %	393 581	404 807

x 1 000 €	TP2014 ¹⁾	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät									
Helsinki		-3 587	-3 587		-2 724	863		-2 724	-2 724
Espoo		-3 019	-3 019		-2 351	668		-2 351	-2 351
Kauniainen		-76	-76		-110	-34		-110	-110
Vantaa		-2 858	-2 858		-4 301	-1 443		-4 301	-4 301
Kerava		41	41		-252	-293		-252	-252
Kirkkonummi		113	113		27	-86		27	27
Sipoo		-500	-500		14	514		14	14
Yhteensä		-9 886	-9 886		-9 697	189		-9 697	-9 697
KUNTAOSUUDET KAIKKI YHTEENSÄ									
Helsinki	186 171	185 853	-318	-0,2 %	203 666	17 813	9,6 %	227 113	235 260
Espoo	52 176	53 066	890	1,7 %	57 621	4 555	8,6 %	82 563	84 543
Kauniainen	639	841	202	31,7 %	781	-60	-7,1 %	921	972
Vantaa	36 783	45 346	8 563	23,3 %	49 360	4 014	8,9 %	55 810	56 942
Kerava	2 773	4 336	1 563	56,3 %	4 433	97	2,2 %	5 103	5 060
Kirkkonummi	4 715	7 053	2 338	49,6 %	7 815	762	10,8 %	9 291	9 263
Sipoo	2 036	2 458	422	20,7 %	3 037	579	23,6 %	3 083	3 070
Yhteensä	285 293	298 953	13 660	4,8 %	326 713	27 760	9,3 %	383 884	395 110

¹⁾ TP2014 kuntaosuudet tässä taulukossa ovat laskennalliset tilinpäätöksen osoittamat kuntaosuudet. Vuoden 2014 toteutunut kuntaosuuslaskutus on tehty talousarvion mukaan.

Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, kuntaosuudet yhteensä

	TP2014	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Helsinki	299	300	1	0,3 %	326	26	8,6 %	360	373
Espoo	196	199	3	1,4 %	214	14	7,3 %	303	310
Kauniainen	68	91	23	33,0 %	83	-8	-8,4 %	97	102
Vantaa	174	212	38	21,8 %	229	16	7,6 %	256	261
Kerava	78	120	42	52,9 %	121	1	1,2 %	138	137
Kirkkonummi	123	181	57	46,4 %	198	17	9,6 %	233	232
Sipoo	107	125	18	17,2 %	153	27	21,9 %	153	152
Yhteensä	238	248	11	4,5 %	269	20	8,1 %	312	322

Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, ilman infrakuluja

	TP2014	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Helsinki	207	211	4	1,9 %	214	3	1,5 %	232	243
Espoo	179	181	2	1,3 %	160	-21	-11,5 %	188	198
Kauniainen	56	79	22	39,6 %	66	-13	-16,0 %	72	78
Vantaa	159	178	19	12,1 %	166	-12	-6,8 %	189	195
Kerava	69	104	35	50,3 %	97	-7	-6,3 %	112	111
Kirkkonummi	115	168	53	46,0 %	179	11	6,6 %	197	197
Sipoo	100	116	16	15,9 %	138	21	18,4 %	134	134
Yhteensä	183	191	9	4,8 %	187	-5	-2,5 %	207	216

Kuntaosuudet per asukas 1 € tarkkuudella, vain infrakulut

	TP2014	TA2015	Muutos TA2015/TP2014		TAE2016	Muutos TAE2016/TA2015		TAE2017	TAE2018
			€	%		€	%		
Helsinki	92	89	-3	-3,3 %	112	23	25,5 %	128	130
Espoo	18	18	0	2,5 %	53	35	193,9 %	115	112
Kauniainen	12	12	0	2,5 %	17	5	40,2 %	25	24
Vantaa	15	34	19	121,8 %	62	28	82,6 %	67	66
Kerava	10	16	7	71,9 %	24	8	48,2 %	27	26
Kirkkonummi	8	13	4	51,4 %	19	6	49,1 %	36	35
Sipoo	6	9	2	38,2 %	15	6	67,5 %	18	18
Yhteensä	55	57	2	3,6 %	82	25	43,9 %	106	106

Asukaslukuna käytetty jäsenkuntien asukaslukua 31.12. (v. 2014-2018 Tilastokeskuksen ennakkotieto/väestöennuste)

JOUKKOLIIKENTEEEN PALVELUTASO

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2016

Raitioliikenne

Perustetaan Katajanokan terminaalin palvelutason parantamiseksi linja 5 reitille Katajanokan terminaali – Rautatieasema. Linja korvaa raitiolinjan 4T vuorot, jotka liikennöidään jatkossa linjalla 4. Muutos on osa Raitioliikenteen linjastosuunnitelmaa (HSL:n hallituksen päätös 10.2.2015, § 23) ja perustuu Helsingin kaupungin linjastosuunnitelmasta antamaan lausuntoon.

Vaunupäivä- ja kustannusmuutokset:

+3 vp/päivä

+170 000 € vuonna 2016

+320 000 € vuositasolla

Metro

Länsimetron liikenteen alkaessa elokuussa 2016 metrossa siirrytään kahden vaunuparin juniin, jolloin vuoroväli tihennetään haaroilla ruuhka-aikana viiteen minuuttiin. Päiväliikenteessä ja lauantaina vuoroväli on 7,5 minuuttia ja muulloin 10 min. Uudet junat ovat 90 m ja neljän vaunun mittaisia.

Suoritteet kasvavat merkittävästi – vaunukilometrit n. 74 %, linjatunnit n. 96 % ja ruuhka-ajan kalus-totarve 90 vaunusta 136:en vaunuun.

Muutoksen tarkan kustannusvaikutuksen neuvottelu HKL:n kanssa on vielä kesken. Koska liikennettä hoidetaan kuljettajien ajamana, on operointikustannus selvästi suurempi kuin aiemmin on arvioitu.

Metron operointikustannukset:

n. +10 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja n. +20 miljoonaa euroa vuositasolla

Länsimetron vaikutukset bussilinjastoon

Länsimetron myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaaressa siirrytään liityntälinjastoon. Liityntälinjaston vaikutukset heijastuvat myös Lehtisaareen, Kuusisaareen ja Maunulan seudulle. Liityntälinjaston myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaaressa linjojen määrä vähenee, mutta samalla ne kulkevat aiempaa tiheämmin. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma laadittiin vuosien 2013 ja 2014 aikana. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma on hyväksytty HSL:n hallituksessa 20.1.2015 (§ 9).

Liityntäliikenteen alkaessa joudutaan useassa paikassa liikennöimään poikkeusreiteillä, jotka johtuvat rakennustöistä. Poikkeusreitit tulevat vähentämään liikennöintisuunnitelmalla saatavia säästöjä bussien liikennöintikustannuksista. Poikkeusreitit suunnitellaan vuosien 2015 ja 2016 aikana.

Kustannusmuutos:

Bussien operointikustannukset: -13,0 miljoonaa euroa vuositasona

Linja 57 Kontula–Latokartano–Käpylä–Munkkivuori–Munkkiniemi

Linjan 57 reittiä jatketaan HSL-alueen poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 125) mukaisesti Latokartanosta Kivikon uuden eritasoliittymän kautta Kontulaan. Ajoyhteys valmistuu tämänhetkisen tiedon mukaan vuoden 2016 syksyllä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai

+200 000 € vuonna 2016

+500 000 € vuositasona

Kampin ja Elielinaukion muutokset

Elielinaukion taukopysäköintipaikat vähenevät keskustakirjaston rakennustöiden alkaessa syksyllä 2015, jolloin Elielinaukion bussikapasiteetti vähenee oleellisesti. Länsimetron aloittaessa syksyllä 2016 valtaosa Kampin Espoon terminaalin nykyisistä linjoista lopetetaan, ja myös Salomonkadun läpiajo poistuu. Näiden muutosten seurauksena osa Elielinaukion ja pinta-Kampin bussilinjoista siirretään Kampin Espoon terminaaliin. Osa linjoista ajaa Mannerheimintieltä Kampin terminaaliin Mannerheimintien kautta (Mannerheimintie – Pohjoinen Rautatiekatu – Jaakonkatu – Kampin Espoon terminaali), osa Runeberginkadun reittiä (Mannerheimintie – Topeliuksenkatu – Runeberginkatu – Arkadiankatu – Fredrikinkatu – Eteläinen Rautatiekatu – Jaakonkatu – Kampin Espoon terminaali).

Muutos pidentää ajoaikoja ja kasvattaa siirrettävien linjojen liikennöintikustannuksia seuraavasti:

Linja 39B Kamppi – Munkkiniemi – Konala / Malminkartano – Myyrmäki

Linjan reitti pitenee Kampissa Malminrinteelle, koska Salomonkadun läpiajo poistuu.

Linja 45 Kamppi - Malminkartano

Linjan päätepysäkki siirretään Salomonkadulta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Mannerheimintien reittiä.

Linjojen 39B ja 45 autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap/arki

+ 40 000 € vuonna 2016

+ 100 000 € vuositasona

Linja 40 Elielinaukio – Pohjois-Haagan asema

Linjan päätepysäkki siirretään Elielinaukiolta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Runeberginkadun reittiä.

Linja 41 Kamppi – Haaga - Kannelmäki

Linjan päätepysäkki siirretään Salomonkadulta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Runeberginkadun reittiä.

Linja 42 Kamppi – Maununneva - Kannelmäki

Linjan päätepysäkki siirretään Salomonkadulta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Mannerheimintien reittiä.

Linjojen 40, 41 ja 42 autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- + 3 ap/arki, +3 ap/la, +1 ap/su
- + 200 000 € vuonna 2016
- + 500 000 € vuositasolla

Linja 43 Elielinaukio – Kannelmäki - Hakuninmaa

Linjan päätepysäkki siirretään Elielinaukiolta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Runeberginkadun reittiä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- + 1 ap/arki, +1 ap/la,su
- + 140 000 € vuonna 2016
- + 330 000 € vuositasolla

Linja 63 Elielinaukio – Maunula – Paloheinä

Linjan 63 päätepysäkki siirtyy Elielinaukiolta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Mannerheimintien reittiä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- + 1 ap/arki, +1 ap/su
- + 67 000 € vuonna 2016
- + 141 000 € vuositasolla

Linja 69 Kamppi – Pasila – Käpylä – Oulunkylä – Malmi

Linjan 69 päätepysäkki siirtyy Salomonkadulta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Runeberginkadun reittiä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- + 1 ap/arki

+ 105 000 € vuonna 2016
+ 221 000 € vuositasolla

Linja 70T Kamppi – Töölö – Malmi – Suutarila

Linjan 70T päätepysäkki siirtyy Runeberginkadulta Kampin terminaaliin, jonne linja ajaa Runeberginkadun reittiä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap/arki
+ 97 000 € vuonna 2016
+ 205 000 € vuositasolla

Kampin ja Elielinaukion linjojen muutosten kustannukset yhteensä:

+ 8 ap/arki, +4 ap/la, +3 ap/su
+ 649 000 € vuonna 2016
+ 1 497 000 € vuositasolla

Lisäksi ajoaikojen piteneminen vähentää matkustajamääriä.

(huom. lisäksi linja 39 alempana kohdassa Vantaan suunnan seutulinjat)

Linja 84 Herttoniemi (M) – Laajasalo (Gunillantie)

Varaudutaan tihentämään linjan vuoroväliä ruuhka-aikoina Kruunuvuorenrannan asukasmäärän kasvun vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki
+45 000 € vuonna 2016 ja +118 000 € vuositasolla

Linja 90 Vuosaari (M) – Aurinkolahti – Vuosaaren satama

Linja 94 Itäkeskus (M) – Kontula (M) – Kontulankaari

Linja 95 Itäkeskus (M) – Mellunmäki (M) – Keinutie

Linja 96 Vuosaari (M) – Porslahdentie

Länsimetron aloittaessa metron haarojen (Vuosaari, Mellunmäki) vuoroväli tihenee arjen ja lauantain päivä- ja alkuillan liikenteessä 7,5 minuuttiin nykyisestä 10 minuutista. Osan liityntälinjoista vuoroväliä tihennetään vastaavasti 20 minuutista 15 minuuttiin.

Metron haarojen ruuhka-ajan vuoroväli tihenee 5 minuuttiin nykyisestä 8 minuutista. Linjojen 90 ja 96 ruuhka-ajan vuoroväli harvenee 8 minuutista 10 minuuttiin. Linjan 94 vuoroväliä tihennetään ruuhka-aikana 10 minuuttiin ja erillinen ruuhka-ajan linja 94V lakkautetaan.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 3 ap/lauantai
+ 325 000 € vuonna 2016

+ 470 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Raitioliikenteen linjastosuunnitelman vaikutukset linjastoon:

Raitioliikenteen reitit, liikennöintiajat ja vuorovälit muuttuvat Raitioliikenteen linjastosuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 10.2.2015, § 23) mukaisiksi syysliikenteen 2017 alussa. Vuonna 2017 alkaa raitioliikenne uusilla Välimerenkadun rataosuudella ja Reijolankadun rataosuudella.

- Linjan 1 uusi reitti on Eira - Töölö - Sörnäinen - Käpylä ja linjaa liikennöidään kaikkina viikonpäivinä.
- Linja 1A lakkautetaan.
- Linjan 2 reitti muuttuu Arkadiankadulle ja linja pitenee Eläintarhasta Pasilan asemalle.
- Linjan 3 reitti pitenee Eläintarhasta Meilahteen.
- Linjat 7A ja 7B korvataan uudella linjalla 7 Jätkäsaari - Kamppi - Kruununuhaka - Sörnäinen - Pasila.
- Linjojen 6, 8 ja 9 ruuhka-ajan vuoroväli harvenee 10 minuuttiin.

Kustannusmuutokset:

+ 1 100 000 € vuonna 2017 ja +3 100 000 € vuositasolla.

Koillis-Helsingin linjastosuunnitelman vaikutukset linjastoon:

Koillis-Helsingin bussilinjasto muuttuu Koillis-Helsingin linjastosuunnitelman mukaiseksi syysliikenteen 2017 alussa. Linjastomuutoksista ei kokonaisuutena aiheudu merkittäviä kustannusvaikutuksia.

- Linjan 68 reitti muutetaan kulkemaan Kustaa Vaasan tien kautta. Yöliikenne ajetaan edelleen Arabian kautta (linja 68N).
- Linjan 69 reitti jatkuu Malmilta Sepänmäen, Tattariharjun ja Alppikylän kautta Jakomäkeen.
- Linjan 70(T) reitti lyhenee välille Kamppi - Malmi ja linjaa ajetaan vain arkisin. Pihlajamäen ja Malmin väli ajetaan Pukinmäen kautta. Linja 70N ajaa öisin Rautatientorilta Malmin, Siltamäen ja Suutarilan kautta Puistolan asemalle.
- Linjan 71 reitti pitenee Savelasta Malmille. Ruuhka-aikoina liikennöidään kuormitetuimmalla reittiosuudella myös linjaa 71B Rautatientori – Viikki. Yöreitti jatkuu Malmilta Sepänmäen, Tattariharjun ja Alppikylän kautta Jakomäkeen.
- Linjan 72 päätepysäkki siirtyy Tapanilan urheilukeskukselta Siltamäkeen, jolloin reitti palvelee laajempaa käyttäjäkuntaa. Ruuhka-aikoina osa vuoroista ajetaan edelleen Töyrynummen kautta Tapaninkylään. Yöreitti 72N ei enää kulje Suutarilaan asti, vaan päätepysäkki on Töyrynummella.
- Linjan 74/74N päätepysäkki siirtyy Heikinlaaksoon. Reitti kulkee Kustaa Vaasan tietä ja Lahdenväylää Pihlajamäkeen sekä Malmin ja Puistolan asemien kautta.
- Linjan 75 reitti muuttuu kulkemaan Jakomäen kautta ja vastaavasti linjan 77 reitti muuttuu kulkemaan Tattariharjuntien ja Pihlajamäen kautta.
- Linjan 79 reitti jatkuu Malmilta Siltamäen ja Suutarilan kautta Puistolan asemalle. Reittiä myös nopeutetaan hieman Viikin ja Malmin välillä, koska linja 71 tarjoaa yhteyden Pihlajamäen sisäosista Malmille. Ruuhka-aikoina liikennöidään lisäksi linjaa 79B kuormitetuimmalla reittiosuudella Siilitien metroasema – Latokartano.
- Linjan 506 reittiä jatketaan Viikistä Myllypuron metroasemalle ja linjalla aloitetaan lauantai-liikenne.

- Linjan 554(K) korvaa linja 553(K), joka liikennöi Hakunilasta Porttipuiston liikekeskusten kautta Heikinlaaksoon, Malmille ja Pukinmäen asemalle. Pukinmäen asemalta reitti jatkuu linjan 554(K) reittiä Leppävaaraan.
- Uusi linja 561B liikennöi linjan 561 reittiä Itäkeskuksesta Malmin kautta Kirkonkyläntielle, josta reitti jatkuu edelleen Siltamäen ja Töyrynummen kautta Tapaninkylään.
- Linjat 75A, 76A, 76B, 76N ja 77A lakkautetaan ja korvataan linjojen 74, 75 ja 79 reittimuutoksilla sekä uusilla linjoilla 553 ja 561B.

Linja 36 Konala – Kannelmäki – Maununneva – Pirkkola

Linja 36 alkaa liikennöidä myös lauantaisin. Muutoksella parannetaan Luoteis-Helsingissä paikallisia yhteyksiä mm. kauppakeskus Kaareen, Konalan S-Marketiin ja Pirkkolan uimahallille.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / la

+22 000 € vuonna 2017 ja +55 000 € vuositasona

Linja 39N Asema-aukio - Töölö - Munkkiniemi - Konala - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 39N reittiä jatketaan Honkasuon asuinalueelle tieyhteyksien valmistuttua. Nykyisen arvion mukaan tieyhteydet valmistuvat vuoden 2016 alussa, mutta reittiä jatketaan nykyiseltä Malminkartanon päätepysäkiltä pohjoisemmaksi Honkasuon alueelle rakennettavalle Perhosenkierron kääntöpaikalle vasta syksyllä 2017, jolloin alueella odotetaan olevan riittävästi matkustuspotentiaalia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

Ei autopäivävaikutusta

+6 000 € vuonna 2017 ja +14 000 € vuositasona

Linja 45 Kamppi - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 45 reittiä jatketaan Honkasuon asuinalueelle tieyhteyksien valmistuttua. Nykyisen arvion mukaan tieyhteydet valmistuvat vuoden 2016 alussa, mutta reittiä jatketaan nykyiseltä Malminkartanon päätepysäkiltä pohjoisemmaksi Honkasuon alueelle rakennettavalle Perhosenkierron kääntöpaikalle vasta syksyllä 2017, jolloin alueella odotetaan olevan riittävästi matkustuspotentiaalia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

Ei autopäivävaikutusta

+58 000 € vuonna 2017 ja +143 000 € vuositasona

Linja 84 Herttoniemi (M) – Laajasalo (Gunillantie)

Jatketaan linjaa 84 Hopealaakson uudelle asuinalueelle Kruunuvuorenrannassa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+77 000 € vuonna 2017 ja +202 000 € vuositasona

Linja 50 Itäkeskus (M) – Pasila – Suursuo

Linja 59 Itäkeskus (M) – Pasila – Pajamäki**Linja 80A Itäkeskus (M) – Herttoniemen teollisuusalue – Herttoniemi (M)****Linja 500 Herttoniemi (M) – Pasila – Meilahti – Munkkivuori**

Perustetaan runkolinjastosuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 126) ja HSL-alueen poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 125) mukaisesti linjojen 58 ja 58B tilalle runkolinja 500 reitille Herttoniemi (M) – Pasila – Meilahti – Munkkivuori.

Herttoniemen pääte pysäkiltä on siirrettävä linjat 50 ja 59 päättymään joko Kalasatamaan tai Itäkeskukseen, jotta linjalle 500 saadaan tarpeeksi tilaa nykyiseen terminaaliin.

Kalasataman keskuksen terminaali ei ehdi valmistu vuoteen 2017 mennessä, joten linjojen 50 ja 59 reitit pidennetään tässä vaiheessa Itäkeskukseen.

Perustetaan viikonloppuliikenteeseen linja 80A korvaamaan linjan 58 reittiosuuden itäpäätä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 2 ap/arki

+ 530 000 € vuonna 2016

+1 400 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2018**Kalasataman alueen linjastomuutokset**

Kalasataman keskuksen bussiterminaali valmistuu arviolta vuonna 2018. Kalasataman linjaston idealuonnoksen mukaan poikittaislinjojen 50, 56 ja 59 pääte pysäkit siirretään Sompasaareen, jonne reitti kulkee Kalasataman terminaalin kautta. Linjalla 59 aloitetaan lauantai- ja sunnuntailiikenne, jotta Kalasataman keskuksen eteläpuolisille asuinalueille on liikennettä myös viikonloppuisin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-4 ap / arki, +4 ap / la/su

-220 000 € vuonna 2018 ja -570 000 € vuositasolla.

Linja 43 Kamppi – Hakuninmaa

Linjan 43 reitti jatketaan nykyiseltä Hakuninmaan pääte pysäkiltään Kuninkaantammeen ja edelleen Kuninkaantammentietä pitkin Pitkälän ulkoilumajalle, jonne linjalle rakennetaan uusi pääte pysäkki. Linjan pidennys tapahtuu aikaisintaan vuonna 2018, kun yhteys Hakuninmaalta Perhe-kunnantietä pitkin Kuninkaantammeen valmistuu. Linja palvelee Kuninkaantammentien varteen kaavoitettavia uusia asuinalueita.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+150 000 € vuonna 2018 ja +376 000 € vuositasolla

Linja 80A Itäkeskus (M) – Herttoniemen teollisuusalue – Herttoniemi (M)

Linjalla 80A aloitetaan arkiliikenne korvaamaan linjojen 50 ja 59 päätepysäkin siirtoa Itäkeskuksesta Sompasaareen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki

+240 000 € vuonna 2018 ja +600 000 € vuositasolla

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2016

Metro

Länsimetron liikenteen alkaessa elokuussa 2016 metrossa siirrytään kahden vaunuparin juniin, jolloin vuoroväli tihennetään haaroilla ruuhka-aikana viiteen minuuttiin. Päiväliikenteessä ja lauantaina vuoroväli on 7,5 minuuttia ja muulloin 10 min. Uudet junat ovat 90 m ja neljän vaunun mittaisia.

Suoritteet kasvavat merkittävästi – vaunukilometrit n. 74 %, linjatunnit n. 96 % ja ruuhka-ajan kalus-totarve 90 vaunusta 136:en vaunuun.

Muutoksen tarkan kustannusvaikutuksen neuvottelu HKL:n kanssa on vielä kesken. Koska liikennettä hoidetaan kuljettajien ajamana, on operointikustannus selvästi suurempi kuin aiemmin on arvioitu.

Metron operointikustannukset:

n. +10 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja n. +20 miljoonaa euroa vuositasolla

Länsimetron vaikutukset bussilinjastoon

Länsimetron myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaareessa siirrytään liityntälinjastoon. Liityntälinjaston vaikutukset heijastuvat myös Lehtisaareen, Kuusisaareen ja Maunulan seudulle. Liityntälinjaston myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaareessa linjojen määrä vähenee, mutta samalla ne kulkevat aiempaa tiheämmin. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma laadittiin vuosien 2013 ja 2014 aikana. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma on hyväksytty HSL:n hallituksessa 20.1.2015 (§ 9).

Liityntäliikenteen alkaessa joudutaan useassa paikassa liikennöimään poikkeusreiteillä, jotka johtuvat rakennustöistä. Poikkeusreitit tulevat vähentämään liikennöintisuunnitelmalla saatavia säästöjä bussien liikennöintikustannuksista. Poikkeusreitit suunnitellaan vuosien 2015 ja 2016 aikana.

Kustannusmuutos:

Bussien operointikustannukset: -13,0 miljoonaa euroa vuositasolla

Lähijunaliikenne

Mankin ja Luoman rautatieasemat lakkautetaan syysliikenteen alusta 2016.

S- ja U-junat yhdistetään yhdeksi junalinjaksi, joka pysähtyy myös Tolsassa ja Jorvaksessa.

Käyttäjämäärät Mankin ja Luoman seisakkeilla ovat olleet pienet eikä uutta maankäyttöä niiden läheisyyteen ole suunnitteilla. Tolsan ja Jorvaksen asemanseutujen asukasmäärät sen sijaan ovat kasvussa ja asemat tullaan peruskorjaamaan.

Muutos nopeuttaa U- ja L-junien ajoaikoja muutamalla minuutilla sekä parantaa junaliikenteen tasavälisyyttä ja luotettavuutta.

Palvelulinjat

Espoon palvelulinjat korvataan uusilla lähibussilinjoilla Espoon Lähibussien linjastosuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 5.5.2015) mukaisesti. Lähibussit palvelevat erityisesti iäkkäiden ja liikuntarajoitteisten asiointiyhteytenä omaan aluekeskukseen. Tavoitteena on houkutella linjoille laajemmin myös muita matkustajia.

Uuden linjaston liikennöintikustannukset ovat noin 370 000 euroa vuodessa suuremmat kuin nykyisen palvelulinjaston. Kasvu johtuu Matinkylä - Olari -alueen uudesta linjasta sekä Leppävaaran ja Espoonlahden alueiden liikenteen muuttamisesta vuoropäivinä liikennöivästä jokapäiväiseksi. Liikennöintikustannusten kasvun vastapainoksi Espoon kaupungin odotetaan saavan vastaavan säästön sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella korvattavista taksikuljetuksista. Taksioikeuksien myöntämisen perusteita voidaan tiukentaa niillä alueilla, joilla on lähibussilinjojen palvelua kaikkina arkipäivinä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+3 ap / talvi- ja kesäarki

+180 000 € vuonna 2016 ja +370 000 € vuositasolla

Linja 502 Hakaniemi (Merihaka) – Meilahti – Munkkiniemi – Leppävaara

Sunnuntain vuoroväliä tihennetään tunnista 30 minuuttiin. Muutos parantaa Leppävaaran ja Meilahden välisiä yhteyksiä ja parantaa olennaisesti linjan käyttökelpoisuutta poikittaismatkoilla sekä tehostaa linjan autokiertoa

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / talvi- ja kesäsunnuntai

+25 000 € vuonna 2016 ja +50 000 € vuositasolla

Linja 552 Malmi – Maunula – Munkkiniemi – Otaniemi

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään syysliikenteen 2016 alussa lisäämällä linjalle 552 päivä- ja iltaliikennettä. Päivällä liikennöidään 20 minuutin vuorovälillä ja iltaisin liikennöidään 30 minuutin vuorovälillä noin klo 20 asti.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

Ei autopäivämuutoksia

+130 000 € vuonna 2016 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 554 Itäkeskus – Malmi – Pukinmäki – Maunula – Leppävaara

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään syysliikenteen 2016 alussa vastaamaan HSL-alueen poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 13.9.2011, § 125) mukaista palvelutasoa. Linjan 554 vuoroväliä tihennetään arkisin ruuhka-aikaan 15 minuuttiin ja päivä- sekä iltaliikenteessä 20 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / talviarki ja +3 ap / kesäarki

+125 000 € vuonna 2016 ja +320 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Linja 554(K) korvataan Koillis-Helsingin linjastosuunnitelman mukaisesti linjalla 553(K), joka liikennöi Hakunilasta Porttipuiston liikekeskusten kautta Heikinlaaksoon, Malmille ja Pukinmäen asemalle. Pukinmäen asemalta reitti jatkuu linjan 554(K) reittiä Leppävaaraan.

Ei merkittävää kustannusvaikutusta.

Linja 20 Leppävaara – Karakallio – Järvenperä – Perusmäki

Varaudutaan jatkamaan nykyisin Järvenperään päättyvä linja Perusmäen kasvavalle asuinalueelle

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 3 ap / arki

+150 000 € vuonna 2016 ja +340 000 € vuositasolla

Linjat 85 Espoon keskus – Nuuksionpää ja 81 Espoon keskus - Hirvisuo

Varaudutaan Nupurinkallion rakentuvan alueen palvelun luomiseen laajentamalla linjojen palvelu- aluetta reittimuutoksien ja vuoroja lisäämällä.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+150 000 € vuonna 2015 ja + 370 000 € vuositasolla

Linja 237 Leppävaara – Pajamäki

Linja 237 alkaa liikennöidä myös lauantaisin. Muutoksella parannetaan itäisen Espoon ja Luoteis-Helsingin yhteyksiä mm. kauppakeskus Selloon.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / la

+10 000 € vuonna 2017 ja +27 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2018

Linja 560 Matinkylä – Myyrmäki – Malmi – Rastila

Jatketaan runkolinjaa 560 Myyrmäestä Matinkylään reittiä Myyrmäki – Lintumetsä – Leppävaara – Turunväylä – Kehä II – Suurpelto – Matinkylä. Jatko edellyttää Lintulaaksontien jatkeen rakentamista Vihdintielle asti.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+13 ap / arki, +10 ap / la ja + 7 ap / su

+1,6 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja +3,8 miljoonaa euroa vuositasolla

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA**Muutokset vuonna 2016****Linja 39 Kamppi – Munkkiniemi – Malminkartano – Myyrmäki**

Linjan reitti pitenee Kampissa Malminrinteelle, koska Salomonkadun läpiajo poistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset (seutulinjaosuus):

+ 1 ap/arki

+ 50 000 € vuonna 2016

+ 120 000 € vuositasolla

434 Kivistö – Keimolanmäki

Perustetaan talviliikenteen alkaessa liityntälinja 434 Kivistön asemalta Keimolanmäen uudelle asuinalueelle. Linjaa liikennöidään arkisin noin 30 minuutin välein sekä lauantaisin ja sunnuntaisin 60 minuutin välein. Linjaa liikennöidään samalla kalustolla kuin muita Kivistön alueen liityntälinjoja.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset :

Ei autopäivämuutosta

+40 000 € vuonna 2016 ja +100 000 € vuositasolla

Kaikki linjat

Varaudutaan 10.8.2015 käyttöön otettavassa linjastossa tehtäviin muutoksiin linjastosta saatujen kokemusten perusteella.

Kustannusmuutokset

+300 000 € vuonna 2016 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Linja 554(K) korvataan Koillis-Helsingin linjastosuunnitelman mukaisesti linjalla 553(K), joka liikennöi Hakunilasta Porttipuiston liikekeskusten kautta Heikinlaaksoon, Malmille ja Pukinmäen asemalle. Pukinmäen asemalta reitti jatkuu linjan 554(K) reittiä Leppävaaraan.

Ei merkittävää kustannusvaikutusta.

Muutokset vuonna 2018**Kalasataman alueen linjastomuutokset**

Kalasataman keskuksen bussiterminaali valmistuu arviolta vuonna 2018. Kalasataman linjaston idealuonnoksen mukaan osa Lahdenväylän suunnan seutulinoista (linjat 722, 724, 731, 739 ja

751) siirretään kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan syysliikenteen alkaessa 2018. Linjat eivät tällöin enää aja Rautatientorille asti lukuun ottamatta linjojen 724, 731 ja 739 yöliikennettä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset :

-4 ap / arki ja -1 ap / la/su

-268 000 € vuonna 2018 ja -670 000 € vuositasolla

Linja 560 Matinkylä – Myyrmäki – Malmi – Rastila

Jatketaan runkolinjaa 560 Myyrmäestä Matinkylään reittiä Myyrmäki – Lintumetsä – Leppävaara – Turunväylä – Kehä II – Suurpelto – Matinkylä. Jatko edellyttää Lintulaaksontien jatkeen rakentamista Vihdintielle asti.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+13 ap / arki, +10 ap / la ja + 7 ap / su

+1,6 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja +3,8 miljoonaa euroa vuositasolla

Linja 570 Aviapolis – Tikkurila – Mellunmäki

Muutetaan bussilinja 562 runkolinjaksi 570. Muutos edellyttää nopeutustoimien toteuttamista katuverkkoon. Nopeutustoimien suunnittelu on parhaillaan käynnissä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

Ei autopäivä- eikä kustannusmuutosta

MUUTOKSET KERAVAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA**Muutokset vuonna 2016**

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2017

Keravan linjastosuunnitelman laadinta on käynnissä. Tällä hetkellä suunnitelmassa tähdätään muutosten käyttöönottoon vuonna 2017. Muutokset ja niiden kustannusvaikutus eivät ole vielä selvillä.

Muutokset vuonna 2018

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2016

Lähijunaliikenne

Mankin ja Luoman rautatieasemat lakkautetaan syysliikenteen alusta 2016.

S- ja U-junat yhdistetään yhdeksi junalinjaksi, joka pysähtyy myös Tolsassa ja Jorvaksessa.

Käyttäjämäärät Mankin ja Luoman asemilla ovat olleet pienet eikä uutta maankäyttöä niiden läheisyyteen ole suunnitteilla. Tolsan ja Jorvaksen asemanseutujen asukasmäärät sen sijaan ovat kasvussa ja asemat tullaan peruskorjaamaan.

Muutos nopeuttaa U- ja L-junien ajoaikoja muutamalla minuutilla sekä parantaa junaliikenteen tasavälisyyttä ja luotettavuutta.

Linja 171 Matinkylä – Masala – Kirkkonummi

Linja 172 Matinkylä – Masala – Kirkkonummi – Kantvik

Linja 173 Matinkylä – Masala – Kirkkonummi – Upinniemi

Linja 174 Matinkylä – Kirkkonummi – Gesterby

Linjat lyhennetään Matinkylän metroasemalle Länsimetron liikenteen alkaessa. Samalla vuoroväli Kirkkonummen ja Matinkylän välillä tihennetään arki-iltaisina, lauantaisin ja sunnuntaisin 30 minuuttiin aloittamalla linjan 171 liikenne näinä aikoina.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-4 ap / arki

-180 000 € vuonna 2016 ja -380 000 € vuositasolla

Linja 911 Kauklahti – Luoma – Masala – Kirkkonummi

Linjalla aloitetaan syysliikenteen alussa viikonloppuliikenne, jolla korvataan Luoman rautatieaseman lakkauttaminen. Linjaa liikennöidään lauantaisin klo 8 – 19 ja sunnuntaisin klo 9 – 19 kerran tunnissa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / lauantai ja sunnuntai

+28 000 € vuonna 2016 ja +74 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2018

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2016

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2018

Ei suunniteltuja muutoksia.

KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET**HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS**

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

JOUKKOLIIKENTEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Sisäisten linjojen ja U-linjojen osalta kuntakohtaiset keskimatkat perustuvat viimeisten lippulajitutkimusten mukaisiin linjastokohtaisiin keskimatkoihin Seutulinjojen osalta kunnittaiset keskimatkat lasketaan vuosittain linja/linjayhdistelmäkohtaisten nousujen ja viimeisten lippulajitutkimusten mukaisten linja/linjayhdistelmäkohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositasen nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovitulla kertoimilla painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut infrakustannukset yhteensä jaetaan kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

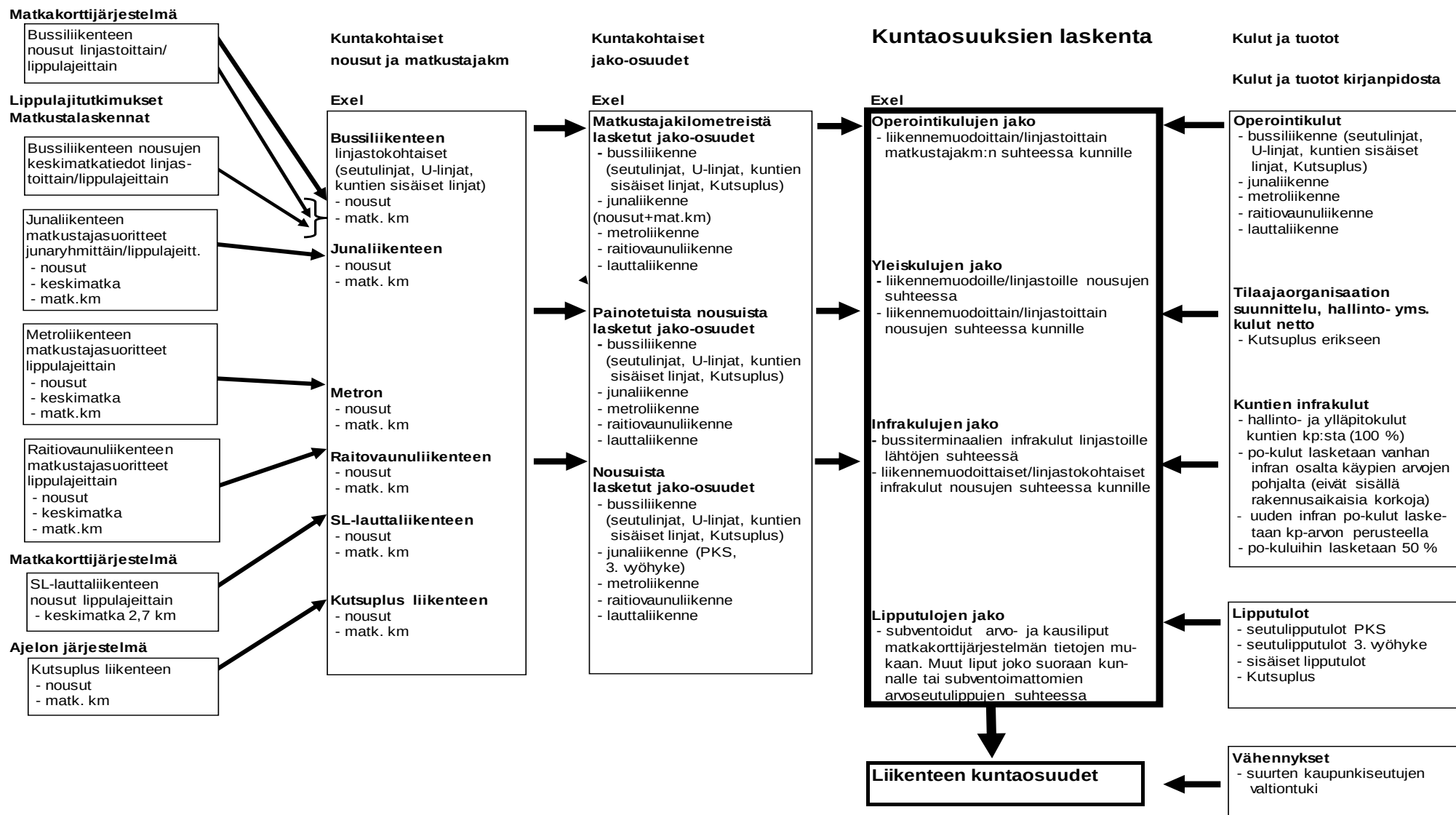
LIPPUTULOT

Seutulipputulot kohdistetaan kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne seutulipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisilla aikuisten ja lasten arvoseutuliipuilla tehtyjen nousujen perusteella.

Sisäiset lipputulot kohdistetaan sen kunnan lipputuloksi, minkä kunnan lipuista on kysymys.

Poikkeuksena ovat toisten kuntien asukkaiden ostamat ko. kunnan sisäiset subventoidut liput. Nämä lipputulot kohdistetaan kortin kuntalaisuuden mukaan. (Näiden lippujen käyttöä vastaava osuus operointi, yleis- ja infrakuluista kohdistetaan myös kortin kuntalaisuuden mukaan).

HSL-organisaation kulujen ja tuottojen kohdistaminen kunnille

29 § **Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Renor Oy / Sagax Finland Holding 8 Oy perustettavan yhtiön lukuun tai Sagax Finland Holding 8 Oy:n perustama ja kokonaan omistama yhtiö**

VD/7202/10.00.01.01.00/2015
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Asianajaja Rami Laatsalo Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy:stä on pyytänyt Vantaan kaupungilta 14.8.2015 saapuneella sähköpostilla ennakkolausuntoa etuosto-oikeuden käyttämisestä seuraavassa kiinteistön kaupassa:

Myyjä: Renor Oy

Ostaja: Sagax Finland Holding 8 Oy, perustettavan yhtiön lukuun tai Sagax Finland Holding 8 Oy:n perustama ja kokonaan omistama yhtiö

Kaupan kohteet: 1) Vantaan kaupungin Ylästön kaupunginosassa (40) sijaitseva korttelin 40500 tontti 7, kiinteistötunnus 92-40-500-7. Kiinteistön pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 29 276 m².
Kiinteistö sijaitsee osoitteessa Ansatie 3, 01740 Vantaa.
2) Vantaan kaupungin Ylästön kaupunginosassa (40) sijaitseva korttelin 40500 tontti 2, kiinteistötunnus 92-40-500-2. Kiinteistön pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 221 m².
Kiinteistö sijaitsee osoitteessa Ansatie 900, 01740 Vantaa.

Pinta-alat ovat yhteensä 29 497 m².

Kauppahinta on 9 750 000 euroa (331 € / m², 555 € / k-m²).

Kiinteistö 92-40-500-7 on merkitty voimassa olevassa asemakaavan muutoksessa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T, e = 0.60, rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä 17 566). Kiinteistöllä sijaitsee 11 550 k-m²:n suuruinen muu teollisuuden tuotantorakennus vuodelta 1980.

Kiinteistö 92-40-500-2 on merkitty voimassa olevassa asemakaavan muutoksessa kaduksi (Ansatie).

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelujen tulosalueen mukaan kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. kiinteistöjä.

Yrityspalvelujohtaja esittää vastattavaksi asianajaja Rami Laatsalolle Asianajotoimisto Castrén & Snellman

Oy:stä, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan kyseessä olevassa kiinteistökaupassa, mikäli kiinteistöt kahden (2) vuoden kuluessa luovutetaan ilmoitetulla tavalla.

Etuostolain mukaan kiinteistönomistajan kirjallisesta pyynnöstä kunta voi etukäteen ilmoittaa, ettei se tule käyttämään etuosto-oikeuttaan, jos kiinteistö kahden vuoden kuluessa kunnan päätöksestä myydään ilmoitetuilla ehdoilla.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 29

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) etuostolain 8 §:n mukaisena ennakkolausuntona ilmoittaa asianajaja Rami Laatsalolle Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy:stä, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan edellä esitettyssä Renor Oy:n sekä Sagax Finland Holding 8 Oy:n perustettavan yhtiön lukuun tai Sagax Finland Holding 8 Oy:n perustaman ja kokonaan omistaman yhtiön välillä tehtävässä Vantaan kaupungin Ylästön kaupunginosan (40) korttelissa 40500 tontteja 7 (rakennuksineen) ja 2 koskevassa kiinteistön kaupassa, mikäli kiinteistöt

- b) kahden vuoden kuluessa kaupunginhallituksen päätöksestä luovutetaan ilmoitetulla tavalla, ja
että asianajaja Rami Laatsalolta Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy:stä peritään tästä lausunnosta kaupunginhallituksen 26.3.2012 § 36 päätöksen mukaisesti 100 euron korvaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- kartta kaupan kohteista 92-40-500-7 ja 92-40-500-2

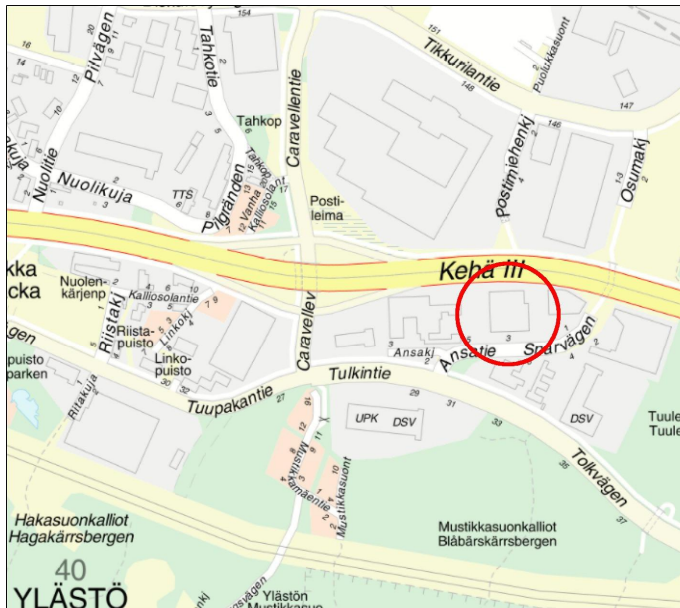
Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTTEEN SIJAINTI

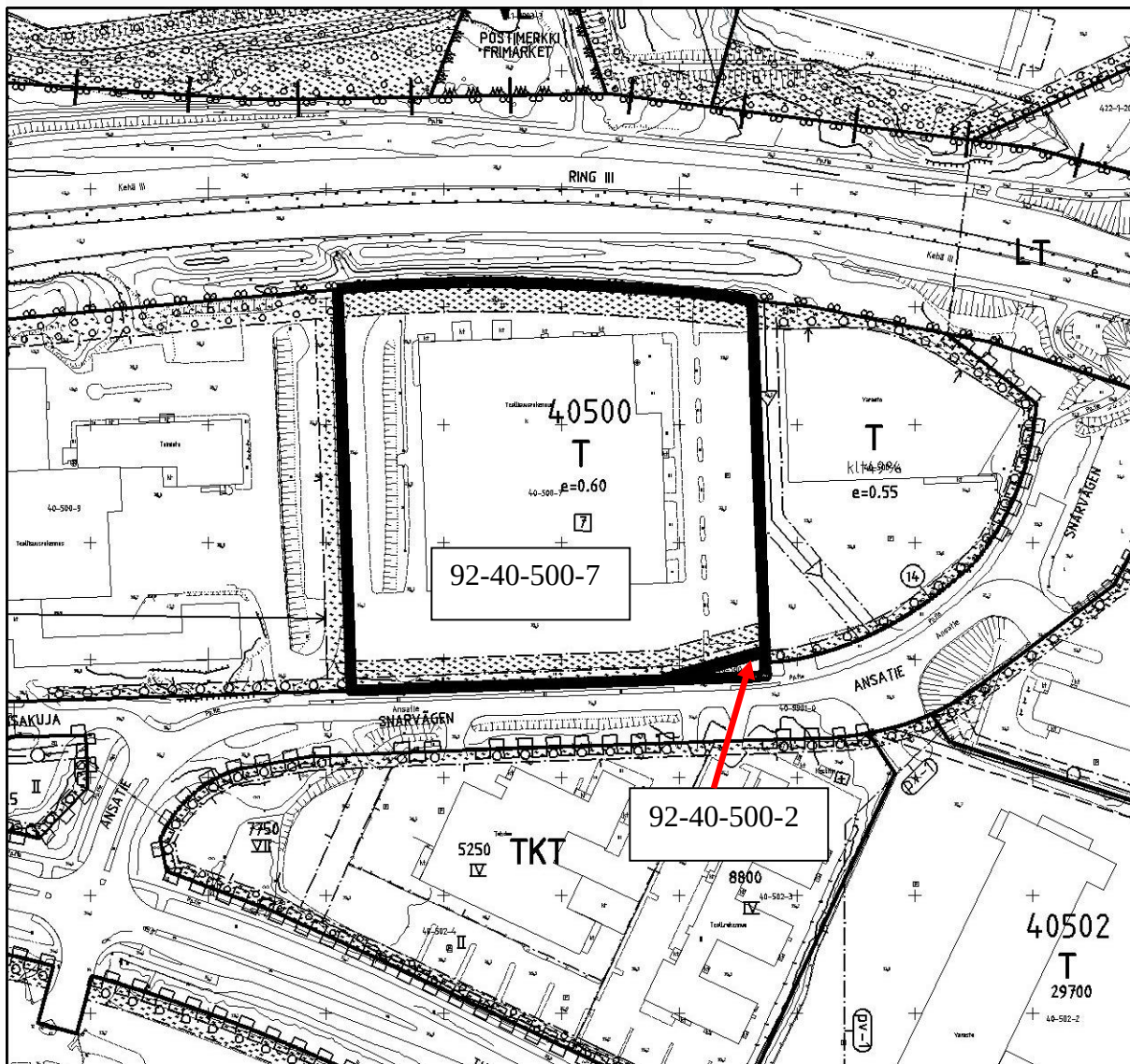
ENNAKKOLAUSUNTO
ETUOSTO-OIKEUDEN
KÄYTTÄMISESTÄ /
RENOR OY

YPA/JHO

Kaupunginosa: YLÄSTÖ (40)

Kiinteistöt: 92-40-500-7
92-40-500-2

0 0.5 1km 1:20 000

0 75 150m

1:3000

30 § **Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Asunto Oy Vantaan Maalisuora / FIM Tonttirahasto 1 Ky**

VD/7036/10.00.01.01.01/2015
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Toni Ruotsalainen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 29.6.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Asunto Oy Vantaan Maalisuora
Ostaja FIM Tonttirahasto 1 Ky
Kohde Vantaan kaupungin Keimolan kaupunginosan korttelissa 22014 sijaitseva tontti nro 2, kiinteistötunnus 92-22-14-2, osoite Lincolnin aukio 1, 01700 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 3 832 m², rakennusoikeus 5 500 k-m² (e=1.44).

Kauppahinta on 1 816 800 euroa, noin 474 euroa / m², noin 330 euroa / k-m².

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Kaupan kohde sijaitsee kaupungin omistamien maiden keskellä.

Yrityspalvelujohtaja on 15.7.2015 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 29.6.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Keimolan kaupunginosan korttelissa 22014 sijaitsevaa tonttia nro 2, kiinteistötunnus 92-22-14-2. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 3 832 m².

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- kartta kaupan kohteesta 92-22-14-2

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

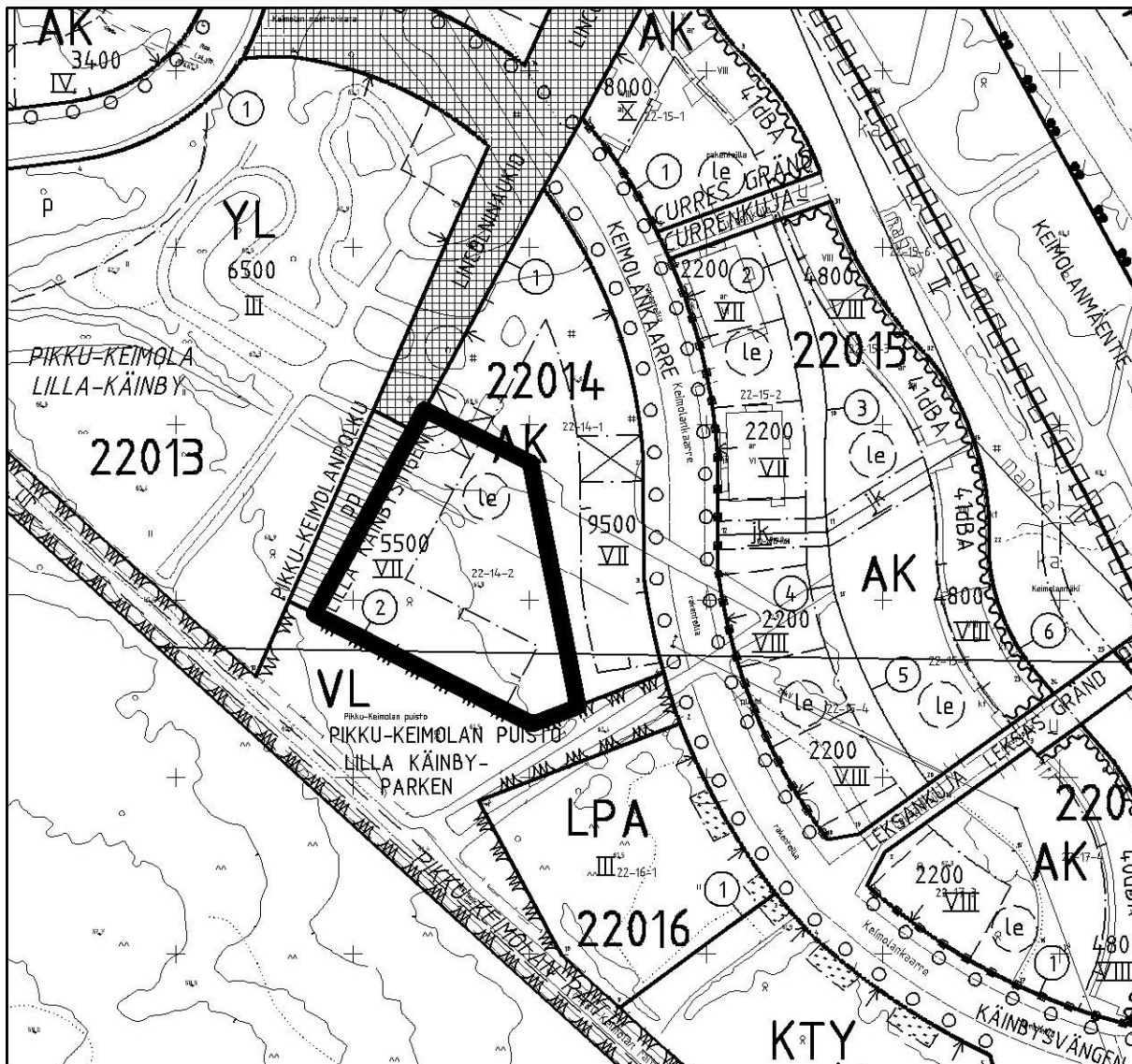
0 0.5 1km 1:20 000

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: KEIMOLA (22)

Kortteli: 22014

Tontti: 2

0 50 100m

1:2000

31 § **Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Slotline Oy / Kiinteistö Oy Vantaan Osmankäämi**

VD/7001/10.00.01.01.01/2015
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Vuokko Eerolainen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 29.6.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä	Slotline Oy
Ostaja	Kiinteistö Oy Vantaan Osmankäämi
Kohde	Vantaan kaupungin Viertolan kaupunginosan korttelissa 63105 sijaitseva tontti nro 1 purettavine rakennuksineen, lukuun ottamatta kiinteistöstä aiemmin luovutettua määräalaa 92-63-105-1-M501, kiinteistötunnus 92-63-105-1, osoite Osmankäämintie 7, 01300 Vantaa. Kaupan kohteen pinta-ala on kauppakirjan mukaan 5 463 m ² , rakennusoikeus 6 938 k-m ² (e=1.27).

Kauppahinta on 3 399 620 euroa, noin 622 euroa / m², noin 490 euroa / k-m².

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Kaupan kohde rajoittuu pohjoisessa sekä lännessä kaupungin omistamiin katualueisiin. Kaupan kohteella sijaitsevat rakennukset on kauppakirjan mukaan myyty purettaviksi eikä niillä katsota olevan arvoa. Kaupan kohteelle on rakennuslupajaoston päätöksellä 12.5.2015 § 73 myönnetty rakennuslupa kahden kuusikerroksisen asuinkerrostalon, kolmikerroksisen asuinkerrostalon, jätekatoksen sekä viereisen tontin kanssa yhteisen maanalaisen pysäköintihallin rakentamiseen. Kaupan kohteesta on 6.3.2014 allekirjoitettu Vantaan kaupungin ja myyjän välinen kunnallistekniikanrakentamissopimus. Kauppakirjan mukaan myyjä vastaa kuitenkin kokonaisuudessaan asemakaavamuutokseen sekä myyjän ja kaupungin väliseen kunnallistekniikan rakentamissopimukseen perustuvan kunnallistekniikan korvauksen maksamisesta kaupungille. Kauppakirjan mukaan ostaja sitoutuu noudattamaan sopimuksessa maanomistajalle asetettuja velvoitteita ja liittämään tontin ja sille toteutettavat rakennukset omalla kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Yrityspalvelujohtaja on 2.7.2015 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 31

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 29.6.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Viertolan kaupunginosan korttelissa 63105 sijaitsevaa tonttia nro 1 purettavine rakennuksineen, lukuun ottamatta kiinteistöstä aiemmin luovutettua määräalaa 92-63-105-1-M501, kiinteistötunnus 92-63-105-1. Kaupan kohteen pinta-ala on kauppakirjan mukaan 5 463 m².

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- kartta kaupan kohteesta 92-63-105-1

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTeen SIJAINTI

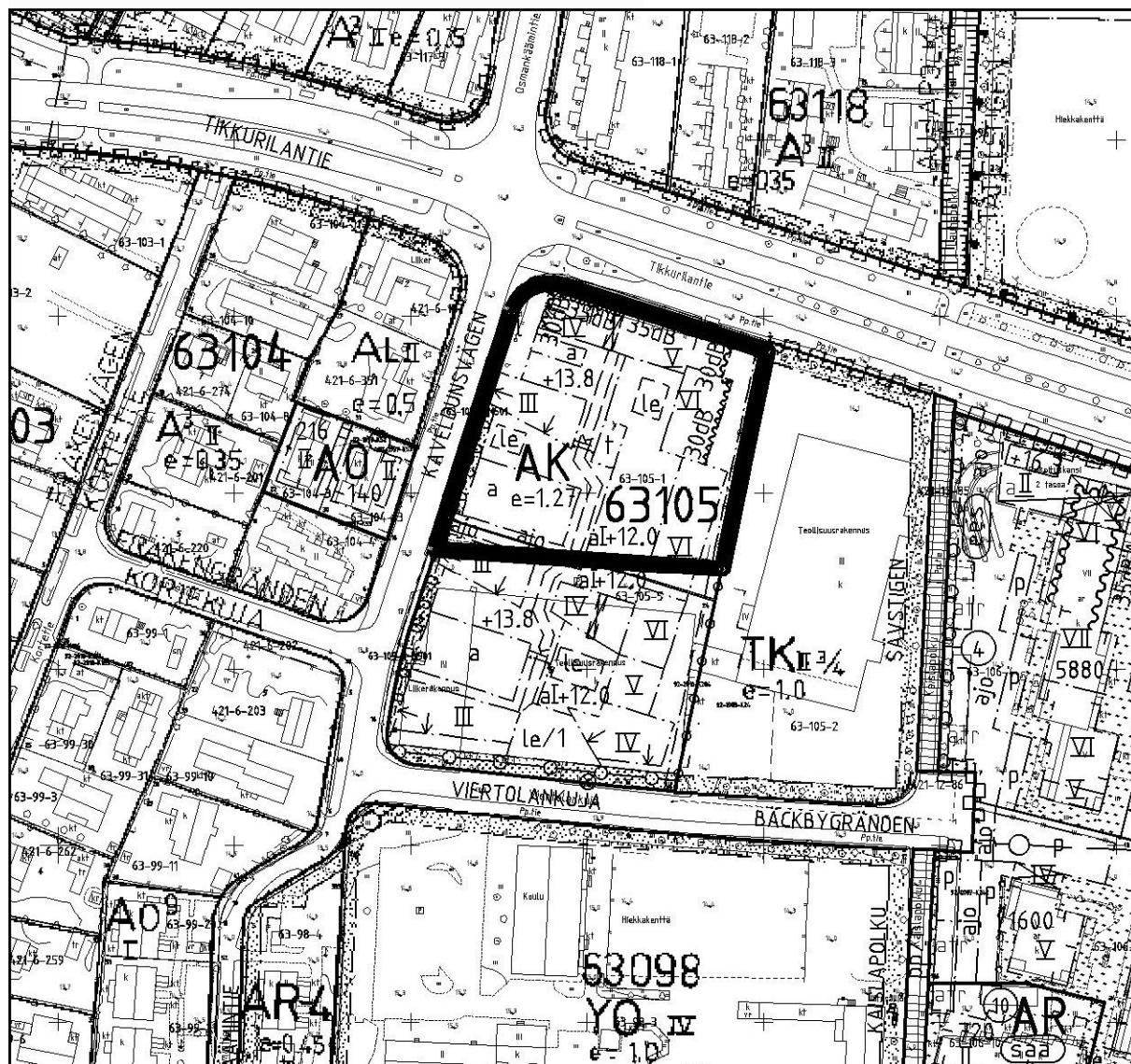
0 0.5 1km 1:20 000

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: VIERTOLA (63)

Kortteli: 63105

Tontti: 1

0 50 100m

1:2000

32 § **Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkuja 4-6 / Sagax Finland Holding 8 Oy perustetun, mutta rekisteröimättömän Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkulman lukuun**

VD/6967/10.00.01.01.01/2015
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Olli-Pekka Siro on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 30.6.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä	Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkuja 4-6
Ostaja	Sagax Finland Holding 8 Oy perustetun, mutta rekisteröimättömän Kiinteistö Oy Vantaan Hakamäenkulman lukuun
Kohde	Vantaan kaupungin Koivuhaan kaupunginosan korttelissa 68106 sijaitseva tontti nro 5 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-68-106-5, osoite Hakamäenkuja 4-6, 01510 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 3 918 m ² , rakennusoikeus 2 351 k-m ² (e=0.60).

Kauppahinta on 1 900 000 euroa, noin 485 euroa / m², noin 808 euroa / k-m².

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu ympäristöä häiritsemättömien teollisuusrakennusten korttelialueeksi (TY-3). Kaupan kohde rajoittuu idässä ja etelässä kaupungin omistamaan katualueeseen (Hakamäenkuja) sekä lännessä kaupungin omistamaan kiinteistöön. Tontilla sijaitsee vuonna 1991 valmistuneet noin 1 189 k-m² ja 1 136 k-m² suuruiset muut teollisuuden tuotantorakennukset.

Yrityspalvelujohtaja on 15.7.2015 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 30.6.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Koivuhaan kaupunginosan korttelissa 68106 sijaitsevaa tonttia nro 5 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-68-106-5. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 3 918 m².

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- kartta kaupan kohteesta 92-68-106-5

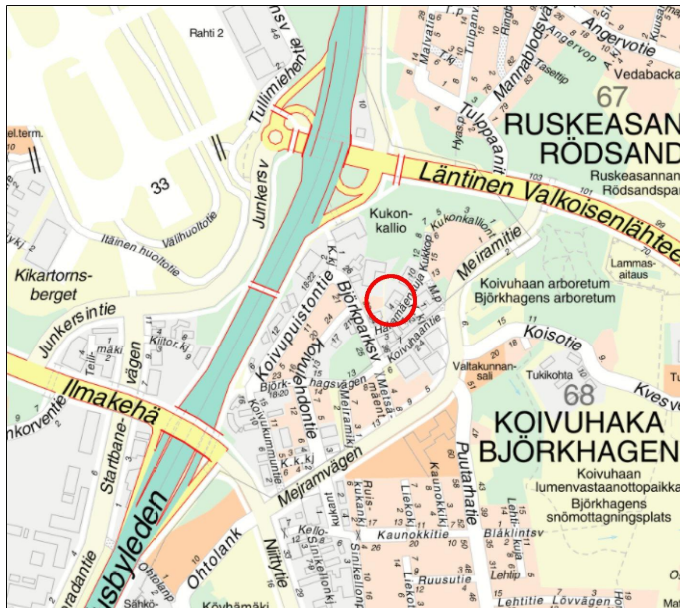
Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

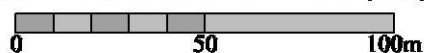
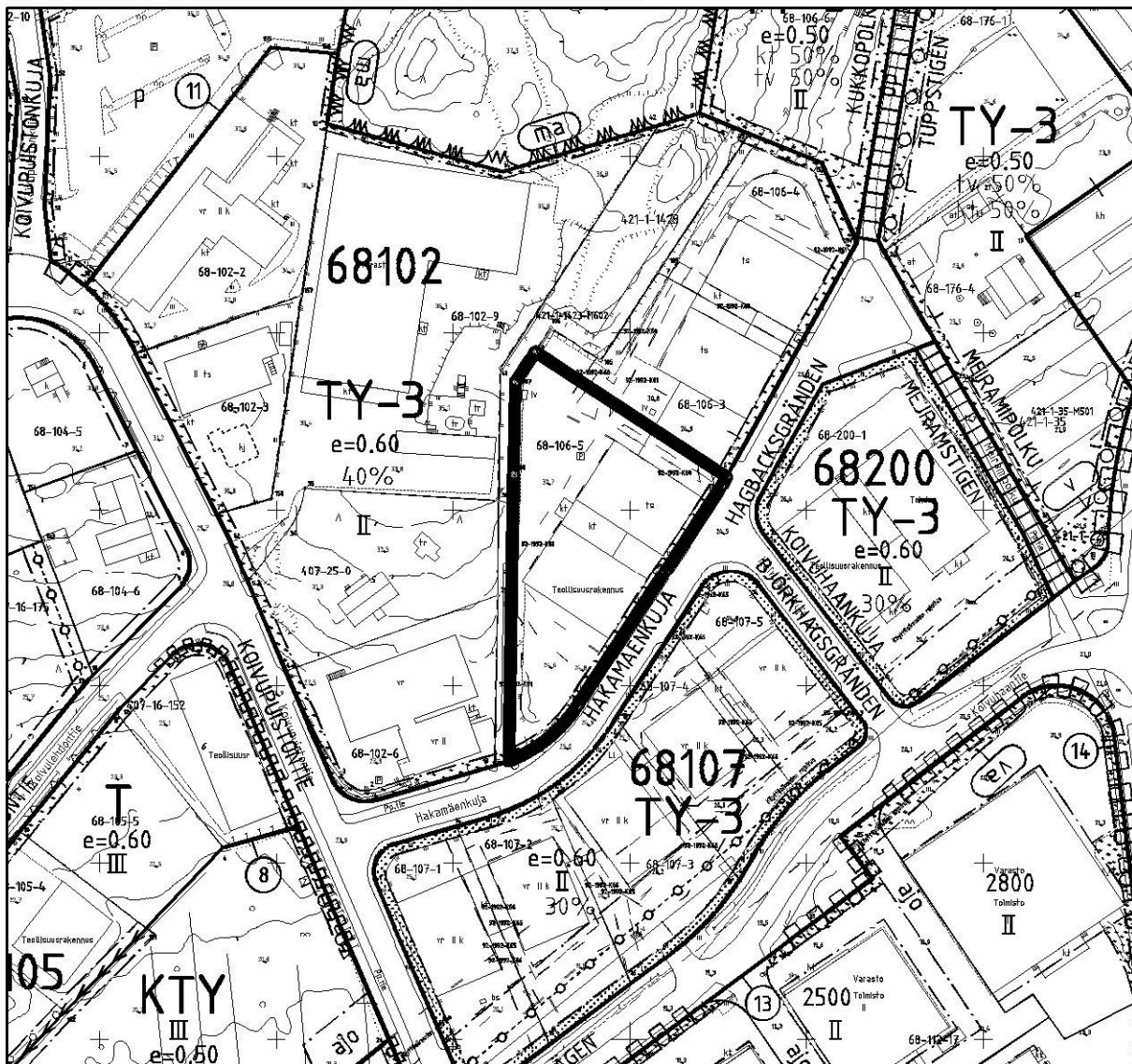
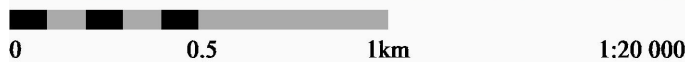

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: KOIVUHAKA (68)

Kortteli: 68106

Tontti: 5

1:2000

33 § **Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Kesko Oyj / Keskon Eläkekassa**

VD/6929/10.00.01.01.01/2015
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Toni Ruotsalainen on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 15.6.2015 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä	Kesko Oyj
Ostaja	Keskon Eläkekassa
Kohde	Vantaan kaupungin Tammiston kaupunginosan korttelissa 50004 sijaitseva tontti nro 4 rakennuksineen ja liittymineen, kiinteistötunnus 92-50-4-14, osoite Valimotie 9, 01510 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 38 365 m ² , rakennusoikeus 22 000 k-m ² (e=0.57).

Kauppahinta on 33 900 000 euroa, noin 884 euroa / m², noin 1541 euroa / k-m².

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K), jolle saa rakentaa yhden päivittäistavarakaupan. Kaupan kohde rajoittuu lännessä kaupungin omistamaan katualueeseen (Valimotie). Tontilla sijaitsee vuonna 1990 valmistunut noin 13 535 k-m² suuruinen liike- ja tavaratalo.

Yrityspalvelujohtaja on 15.7.2015 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 33

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 15.6.2015 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Tammiston kaupunginosan korttelissa 50004 sijaitsevaa tonttia nro 4 rakennuksineen ja liittymineen, kiinteistötunnus 92-50-4-14. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 38 365 m².

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- kartta kaupan kohteesta 92-50-4-14

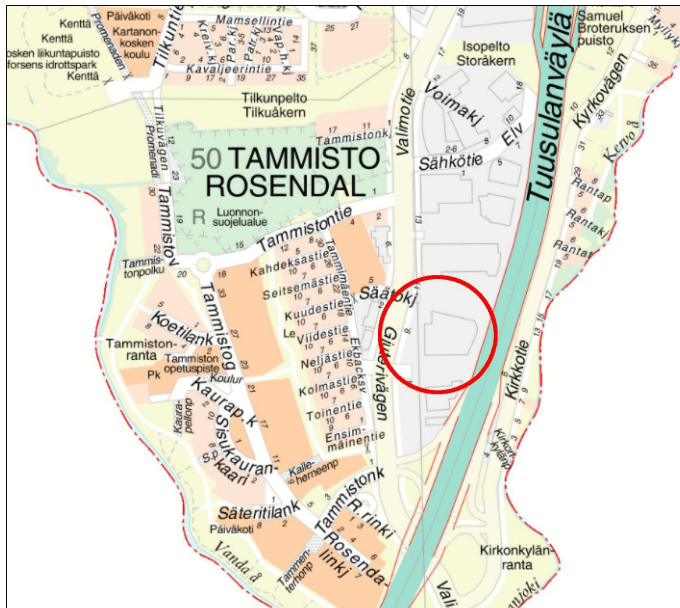
Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

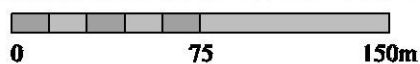
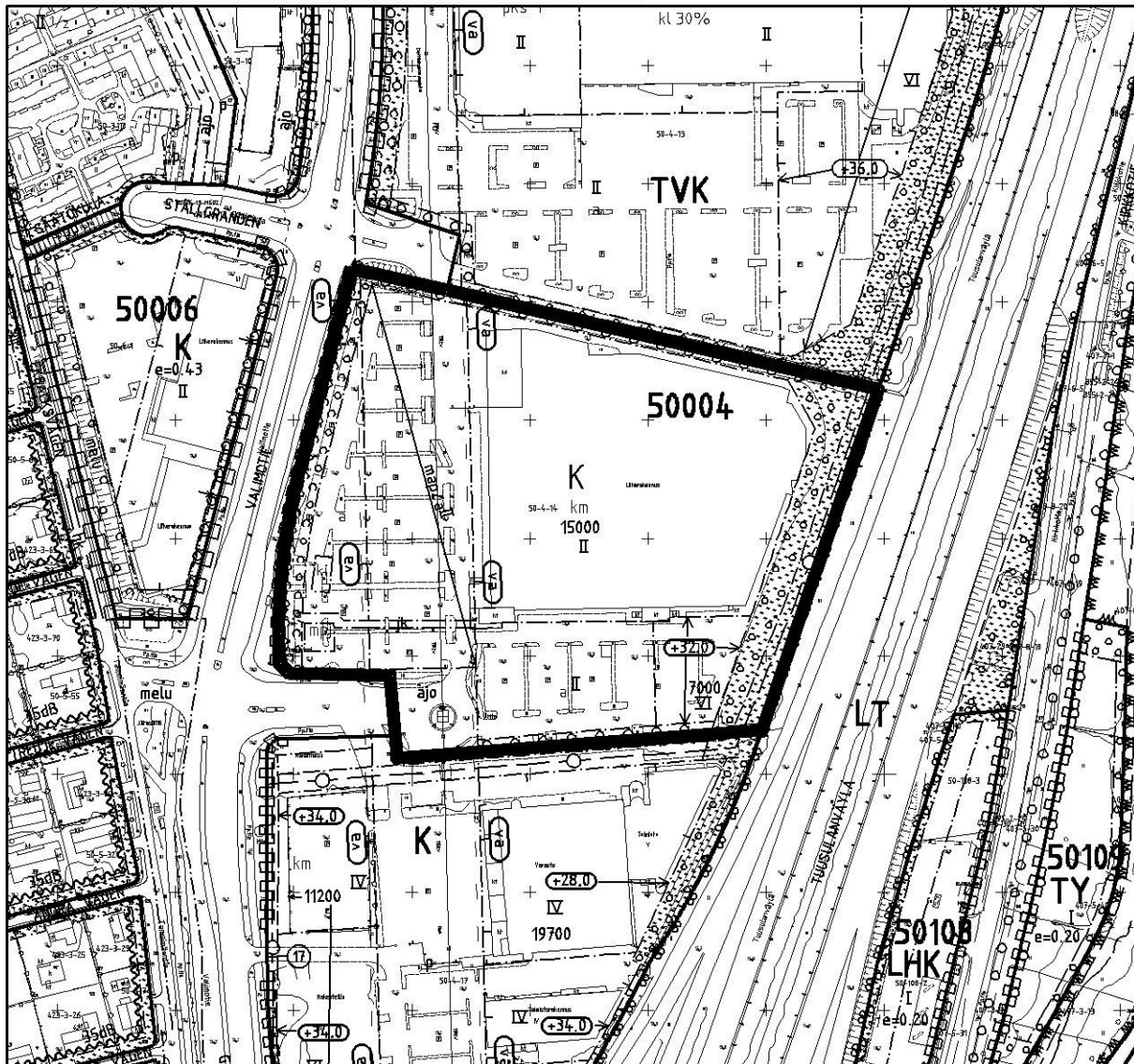
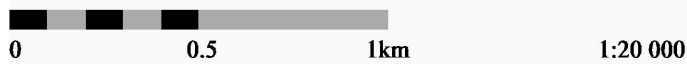

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: TAMMISTO (50)

Kortteli: 50004

Tontti: 14

1:3000

34 § Tontin 92-51-203-11 vuokraaminen Pakkalassa / Kiinteistö Oy Kehäportti

VD/6352/10.00.02.02/2015

HP/LM-H/AV-P/TJ/JB

Yrityspalvelut on neuvotellut tontin 92-51-203-11 vuokraamisesta Kiinteistö Oy Kehäportille. Vantaan kaupunki omistaa kiinteistöosaakeyhtiön koko osakekannan.

Vuokrattava tontti sijaitsee osoitteessa Pakkalankuja 5. Sen pinta-ala on 4 837 m² ja rakennusoikeus 5 200 k-m² toimistorakennusten korttelialueella (KT). Tontilla on vuokralaisen omistama 5 017 k-m²:n suuruinen toimistorakennus, Leijan ns. vanha puoli.

Solmittavan vuokrasopimuksen pääehdot ovat seuraavat:

- Vuokra-alue on tontti 92-51-203-11 (osoitettu karttaliitteessä).
- Vuokra-aika on kolmekymmentä (30) vuotta 1.7.2015 alkaen.
- Vuosivuokra on 65 000 euroa vuokrasuhteen alusta lukien. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksiin.
- Koska vuokralaisena on kaupungin omistama yhtiö, ei edellytetä vuokra- tai muitakaan vakuuksia.
- Muutoin sopimus laaditaan kaupungilla yleisesti käytettävän muuta maanvuokraa koskevan sopimus pohjan mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 22

Yrityspalvelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- Vantaan kaupunki vuokraa maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana Kiinteistö Oy Kehäportille edellä esitetyn mukaisesti tontin RN:o 92-51-203-11 kolmeksi kymmeneksi vuodeksi 1.7.2015 alkaen. Vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa on 65.000 euroa, ja se sidotaan elinkustannusindeksiin.
- Todetaan, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavaa vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.12.2015 mennessä, raukeaa tämä päätös.
- Oikeutetaan yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 34

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- vuokrata maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana Kiinteistö Oy Kehäportille edellä esitetyn mukaisesti tontti RN:o 92-51-203-11 kolmeksi kymmeneksi vuodeksi 1.7.2015 alkaen. Vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa on 65 000 euroa, ja se sidotaan elinkustannusindeksiin,
- todeta, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavaa vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.12.2015 mennessä, raukeaa tämä päätös, ja
- oikeuttaa yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Kartta vuokra-alueesta

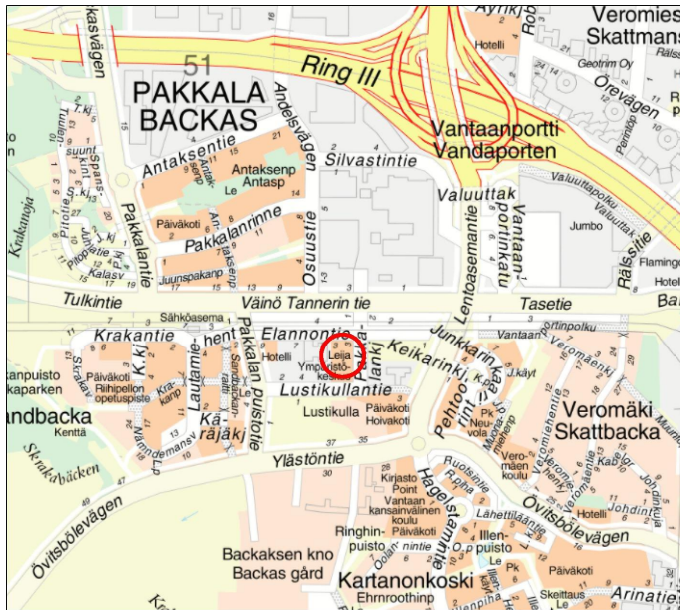

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 09 8392 2255, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

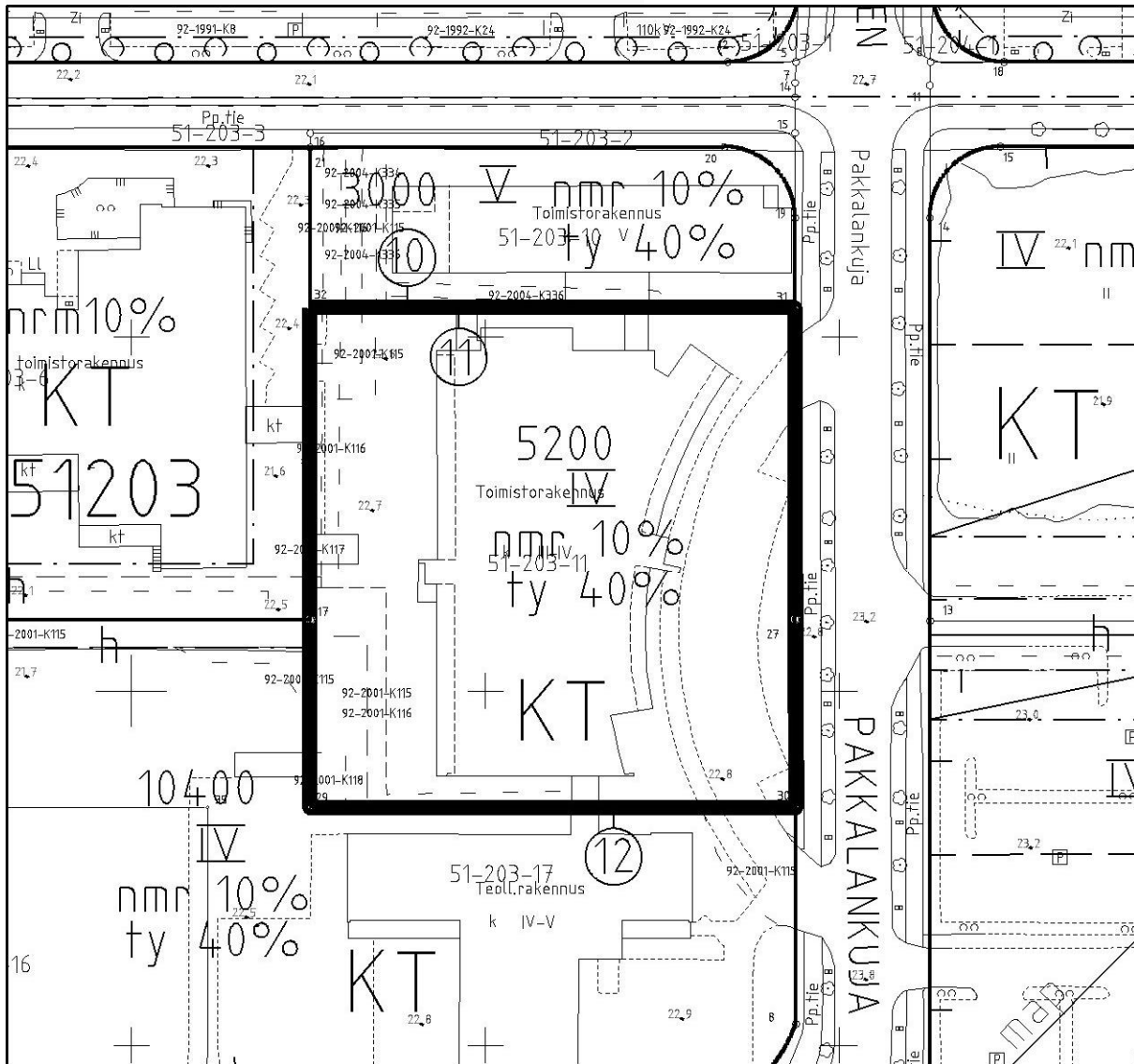
**TON TIN VUOKRAAMINEN /
KIINTEISTÖ OY
KEHÄPORTTI**

YPA/TJ

Kaupunginosa: PAKKALA (51)

Kiinteistö: 92-51-203-11

0 0.5 1km 1:20 000

0 25 50m

1:1000

35 § Kaavarunko 052200, Aviapolis / luonnos

VD/6013/10.02.03/2014
HP/TLA/MSI/MHÄ/SRU/JB

Aviapolis on seudun voimakkaimmin kasvava työpaikka-alue, jonka kehittämiseen Vantaan kaupunki on sitoutunut. Nykyisestä työpaikka-alueesta rakentuu tulevana vuosikymmeninä Aviapoliksen keskus ja uusi kaupunginosa lentoaseman viereen, Kehäradan uuden Aviapolis-aseman ja Pakkalan keskuksen yhteyteen Veromieheen.

Kasvun ja kehittymisen varmistamiseksi Veromiehen kaupunginosaan laaditaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa yleiskaavaa täsmentävä, asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava kaavarunko. Kaavarungon hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaavarungon laadinta käynnistyi 2013. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi lähtökohdat, vision ja tavoitteet kokouksessaan 18.8.2014. Kaavarungon visiona on houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien kaupunki. Hyvällä kaupunkisuunnittelulla teemme Aviapoliksesta lentokenttäkaupungin, joka elää vuorokauden ympäri. Tavoitteista suunnittelutyössä merkittävimmäksi on noussut käveltävä korttelikaupunki, johon nyt valmistunut luonnos vahvasti tukeutuu. Mitoitukseen liittyvät tavoitteet 60 000 uuden työpaikan sijoittumisen mahdollistamisesta ja 20 000 vantaalaisen elämisen ja asumisen kaupunginosasta tukevat tätä mittakaavan ja tehokkuuden muutokseen perustuvaa ratkaisua.

Kaavarunkoluonnoksessa merkittävä osa alueesta asemanseudulta Jumboon asti on määritelty sekoittuneiden toimintojen korttelialueeksi, mistä kehittyy tulevaisuudessa alueen tiivis ydin. Aerolan ja Virkamiehen puolelle on esitetty asuntovaltaisempia alueita, jotka rajautuvat irti pääväylistä intensiivisillä työpaikka-alueilla. Julkiset palvelut sijoittuvat asumisen yhteyteen kytkeytyen virkistysalueisiin ja hyvän saavutettavuuden tarjoaviin joukkoliikenteen pääreitteihin. Yksityisten palveluiden painopisteeksi on määritelty aseman ja Pakkalan puoleiset keskustakorttelit yhdistävä ns. kiinnostavuuden kehä, jonka kautta myös joukkoliikenteen runkolinjat kulkevat.

Kaavarungon on määrä valmistua vuoden 2015 loppuun mennessä. Ensimmäiset asemakaavat käynnistyvät syksyn 2015 aikana. Alueen rakennuskielto päättyy 29.10.2015, joiltain osin kieltoa tullaan mahdollisesti esittämään jatkettavaksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi 17.8.2015 päivätty Aviapolis kaavarunko 052200 / luonnos
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 35

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi 17.8.2015 päivätty Aviapolis kaavarunko 052200 / luonnos, ja
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:

Merikittiin, että yleiskaavapäällikkö Mari Siivola selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Raportti, Aviapolis kaavarunko / luonnos

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 8392 2745
asemakaavasuunnittelija Merja Häsänen, puh. 8392 2127
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

AVIAPOLIS-KAAVARUNKO

Tulin. Näin. Jäin.

Luonnos 5.8.2015

Kala 17.8.2015

LIITE: Kaupunginhallitus 24.08.2015 / 35 §

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3	5.3.	Kehien kaupunki	23
2.	Suunnittelualue nyt	4	5.3.1.	Elinkeinojen kehä ympäröi sekoittunutta ydintä	23
2.1.	Alueen yleiskuvaus	4		Asuminen, työpaikat ja palvelut limittyvät	23
2.2.	Maisema, maaperä, viherrakenne ja luonto	6		Kahdenlaisia työpaikka-alueita	24
2.3.	Rakennettu ympäristö	8	5.3.2.	Viherkehä nivoo yhteen puistot, reitit ja pihat	26
2.3.1.	Rakennettu kulttuuriympäristö	9	5.3.3.	Liikkumisen uudet kehät	27
2.4.	Maanomistus	11		Liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen	27
2.5.	Liikenne	11		Kävely	27
2.5.1.	Lentoliikenne	11		Pyöräily	28
2.5.2.	Tieliikenne	12		Joukkoliikenne	28
2.5.3.	Pysäköinti	12		Autoliikenne	28
2.5.4.	Joukkoliikenne	12		Pysäköinti	29
2.5.5.	Jalankulku ja pyöräily	13	5.3.4.	Kiinnostavuuden kehä yhdistää kaupan, palvelut ja laadun paikat	30
2.6.	Ympäristöhäiriöt	14		Kiinnostavuuden kehä	30
2.6.1.	Lento- ja tiemelu	14		Kauppaa alueellisissa solmukohtissa	31
2.6.2.	Vaarallisia aineita käsittelevät laitokset	15		Laadun paikat	31
3.	Suunnitelmat ja strategiat	15		Saavutettavat palvelut	31
3.1.	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	15		Destination Aviapolis	32
3.2.	Seudulliset ohjelmat ja suunnitelmat	16	6.	Kaavarunkokartta, merkinnät ja määräykset	32
3.2.1.	Maakuntaohjelma ja maakuntakaava	16	6.1.	Kaavarunkokartta	32
3.2.2.	Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma	17	6.2.	Merkinnät ja määräykset	33
3.3.	Kaupungin strategiat ja ohjelmat	18	7.	Kaavarunon laadinta	35
3.4.	Yleiskaava	18	8.	Vaikutusten arviointi	37
3.5.	Asemakaavatilanne & rakennuskielto	19	9.	Toteuttamissuunnitelma	38
4.	Visio ja tavoitteet	20	10.	Lähteet	38
5.	Suunnitelma	20			
5.1.	Käveltävä korttelikaupunki	20	LIITE 1.	Kaavarunon käyttötarkoitusten ja asemakaava-merkintöjen vastaavuudet	39
5.2.	Mitoituksen ja mittakaavan muutos	21			
	Korttelikoko pienenee	21			
	Tehokkuus kasvaa	21			
	Mitoitus osa-alueittain	21			
	Liiketilatarve kasvaa	22			

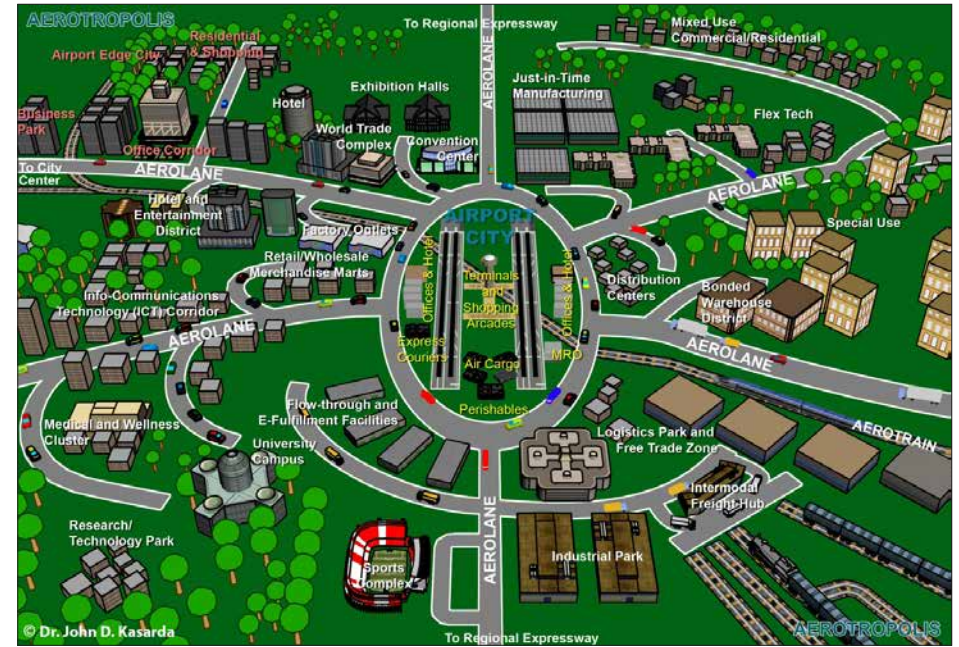
1. Johdanto

Aviapolis on seudun voimakkaimmin kasvava kansainvälinen työpaikka-alue, jonka kehittämiseen Vantaan kaupunki on sitoutunut. Aviapoliksen keskus rakentuu tulevana vuosikymmeninä lentoaseman viereen, Kehäradan uuden Aviapolis-aseman ja Pakkalan keskuksen yhteyteen Veromieheen.

Kasvun ja kehittymisen varmistamiseksi alueelle laaditaan yhteistyössä alueen toimijoiden ja kaupungin eri toimialojen kanssa yleiskaavaa täsmentävä, asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava kaavarunko. Kaavarungon hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaavarungon visio ”houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien lentokenttäkaupunki, joka elää ympäri vuorokauden” sekä työtä ohjaavat kuusi tavoitetta hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.8.2015. Tavoitteista suunnittelutyössä merkittävimmäksi on noussut käveltävä korttelikaupunki. Aviapolis mahdollistaa 60 000 uuden työpaikan sijoittumisen sekä elämisen ja asumisen kaupunginosan 20 000 vantaalaiselle.

Kaavarungosta on nyt koossa luonnos, minkä pohjalta vuorovaikutteinen prosessi yhteisen tahtotilan määrittelystä vielä jatkuu. Kaavarunko ohjaa tulevaa, mutta antaa myös joustoa uusille ideoille, mitä emme vielä osaa edes arvata. Alue on suuri ja rakentuu kauan. Uusi ja roso mahtuvat rinnakkain antaen Aviapolikselle sen ihan ikioman ilmeen. Aviapoliksessa on lupa irrotella ja tehdä asioita erilailla. Samalla on tärkeää heti alusta asti tehdä hyvää ympäristöä, koska mielikuva alueesta luodaan ensimmäisillä suunnitelmilla ja hankkeilla. Ei hukata tätä ainutlaatuista mahdollisuutta!

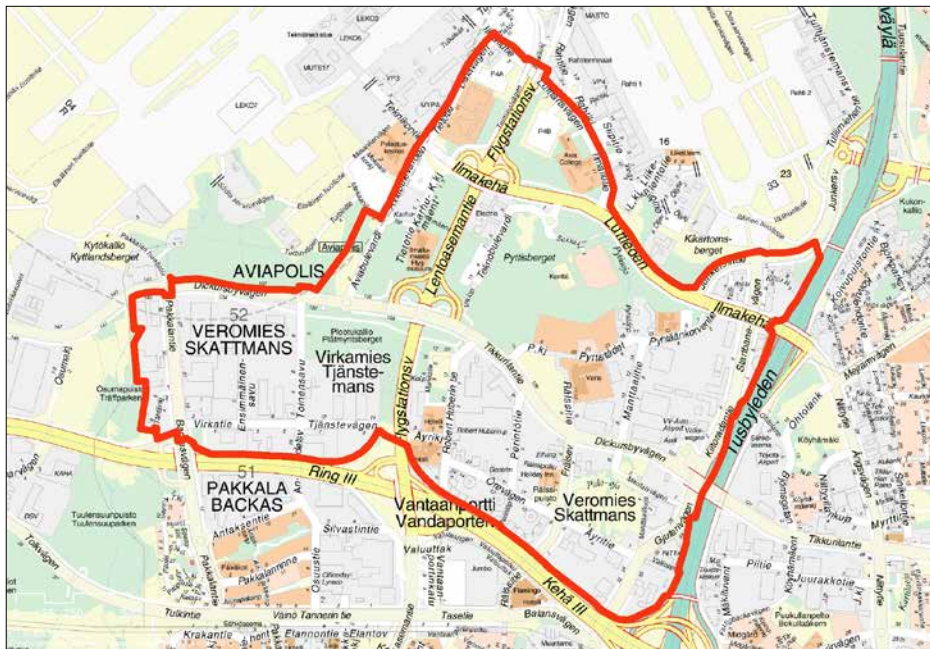
Kuva 1. Kaavio Aerotropoliksen toimintojen sijoittumisesta. Aivan kuten perinteisen metropolin ytimenä on kaupungin keskusta ja sen ympärillä kehätiet ja lähiöt, on Aerotropoliksen ytimenä lentokenttäkaupunki, siitä lähtevine väylineen ja lentokentän läheisyyttä hyödyntävine toimijoineen ja asuinalueineen.

Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun Aerotropolis-ilmiöön. Tällä tarkoitetaan lentokentän ympärille kehittyvää monipuolista lentokenttäkaupunkia, jonka taloudellisena moottorina toimii lentokenttä. Aerotropolis-käsitteen kehittäneen professori John D. Kasardan mukaan, samaan tapaan kuin nykyiset keskustat ovat kehittyneet vilkkaiden rautatieasemien ympärille, kehittyvät tulevaisuuden urbaanit keskusta-alueet vilkkaiden lentoasemien ympärille. Helsinki-Vantaan lentokenttä on listattu maailman lentokenttäkaupunkien (Airport City) ja Aerotropolisten joukkoon. Pohjoismaisista lentokentistä myös Tukholman Arlanda ja Oslon Gardermoen ovat merkittävien Aerotropolisten joukossa.

2. Suunnittelualue nyt

2.1. Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualueena on Veromiehen kaupunginosa, jota rajaa idässä Tuusulanväylä, etelässä Kehä III, idässä Osumapuisto ja pohjoisessa lentokenttäalue. Suunnittelualue on kooltaan noin 3,5 km² mikä vastaa laajaa Tikkurilan keskustaa, neljäsosaa Helsingin kantakaupungista tai lähes koko Leppävaaran aluetta.

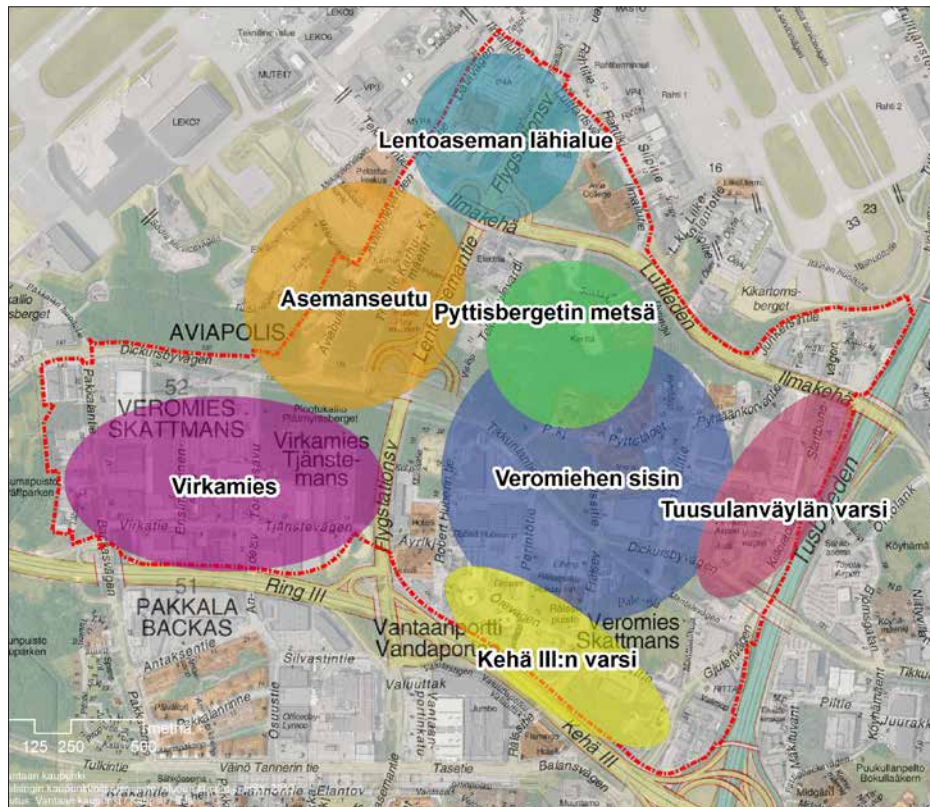

Kuva 2. Suunnittelualue.

Kuva 3. Suunnittelualue on kooltaan suuri, noin 3,5 km². Suunnittelualueen (1.) kokoa on havainnollistettu suhteessa Tikkurilaan (2.), Helsingin keskusta (3.) ja Leppävaaraan (4.).

Suunnittelualueelta erottuu selkeitä erityyppisiä kokonaisuuksia:

Kuva 4. Suunnittelualue koostuu monesta erilaisesta kokonaisuudesta.

Asemanseutu

Aviapolis-aseman eteläisen ja pohjoisen sisäänkäynnin kortteleissa rakentaminen on täydessä vauhdissa, vaikka maisema näyttääkin tällä hetkellä osin ”kuumaisemalta”, osin umpimetsältä. Alueelle rakennetaan hotelleja, toimistoja, asuintaloja, palveluja ja puistoja. Joukkoliikenteen solmukohta, bussiterminaali, syntyy eteläisen sisäänkäynnin viereen. Aseman lähellä toimii myös Ilmailumuseo.

Virkamies

Lentoasemantien länsipuoli on pääasiassa suurten teollisuus-, logistiikka- ja varastohallien sekä laajojen asfalttipintojen maisemaa. Lähinnä Aviapoliksen asemaa on myös metsäinen viheralue. Virkamiehen länsi- ja luoteislaita on yli 55 dB:n lentomelun aluetta.

Pyttisbergetin metsä

Alueen korkein mäki on Pyttisberget, jonka ympärillä on metsää. Pyttisbergetin länsipuolella, Lentoasemantien varrella on Technopoliksen toimistokokonaisuus ja kävelysilta asemalle. Metsäalueen etelälaidalla ovat Veromiehen ainoat asuintalot, joista tunnetuimmat ovat Alvar Aallon suunnittelema.

Kehä III:n varsi

Kehä III:n varteen on rakennettu 2000-luvulla toimistorakennuksia, joissa on enimmäkseen kansainvälisiä yrityksiä. Alue on erittäin näkyvä ja helposti saatavuttava.

Tuusulanväylän varsi

Tuusulanväylän varrelle on sijoittunut pääasiassa teollisuutta ja varastotoimintaa, mistä kulttuurihistoriallisesti edustavimmat esimerkit ovat vanhat, punatiiliset Auramon sekä Wihurin ja Wiiman rakennukset. Uudemman kerrostuman tuovat kansainvälisten autoliikkeiden liikerakennukset.

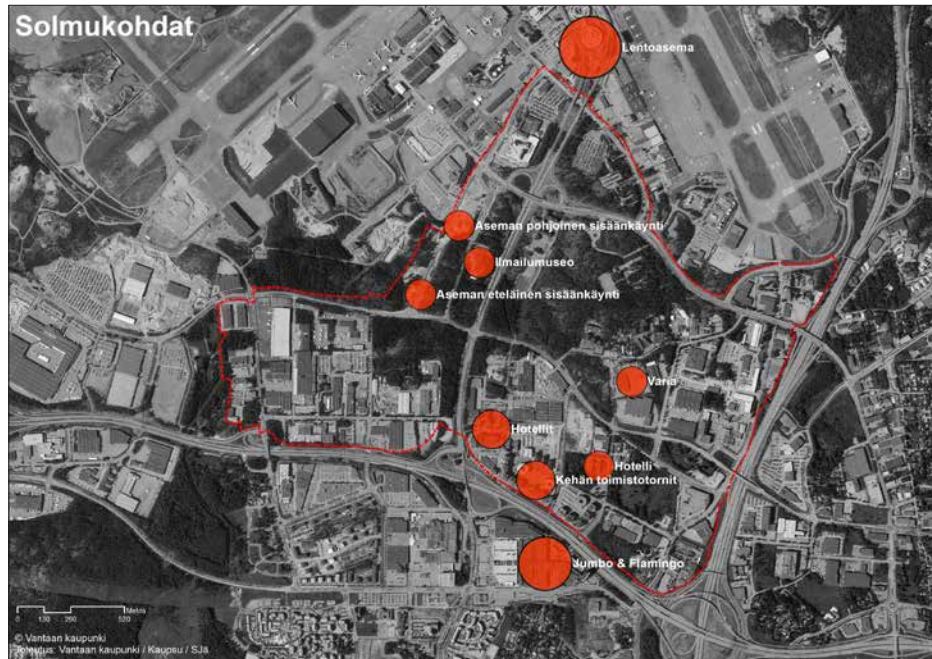
Lentoaseman lähialue

Lähinnä lentoasemaa olevalla alueella sijaitsee mm. Finnairin pääkonttori. Alueella on myös paljon lentoaseman pysäköintialueita. Osin alue on rakentamatonta ja metsää.

Veromiehen sisin

Veromiehen keskiosa on tieliikennemelun suhteen hiljaisimpia alueita, eikä lentomelukaan häiritse. Tikkurilantien eteläpuolella sijaitsevat alueen identiteetti-rakennukset, kaarikattoiset ns. Huberin hallit, sekä uudempi hallirakennuksia. Tikkurilantien molemmin puolin on myös laajoja rakentamattomia alueita. Vantaan ammattioppilaitos Varian toimipiste sijaitsee Tikkurilantien pohjoispuolella ja ilmailualan koulutuskeskus Pyttääänkorventiellä.

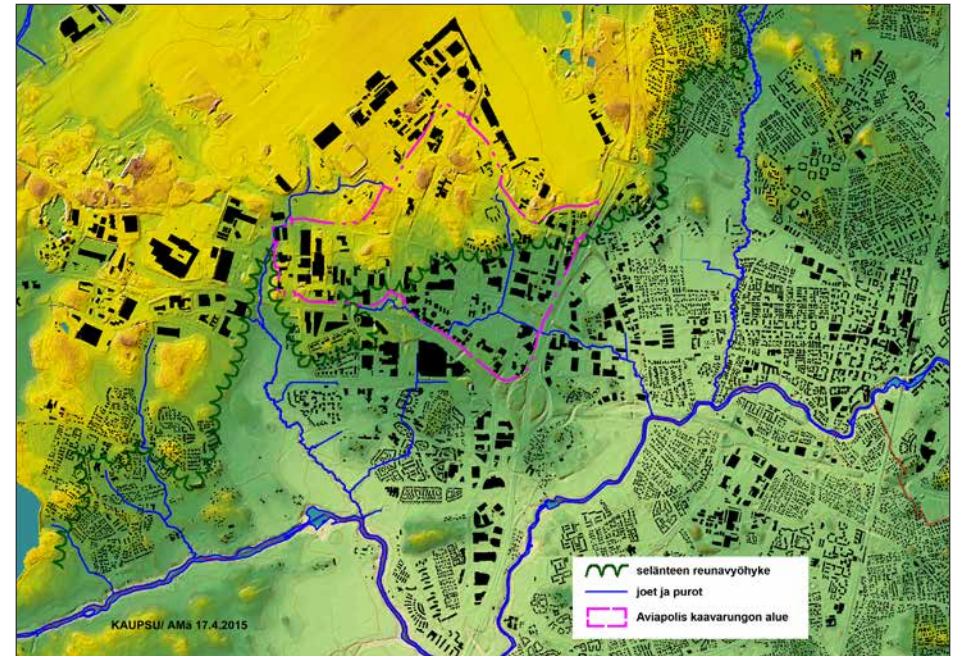
Alueen lukumäärältään vähäiset toiminnalliset solmukohdat sijoittuvat nykyisellään Jumbon ja Kehä III:n toimistojen läheisyyteen sekä asemanseudulle.

Kuva 5. Alueen toiminnalliset solmukohdat.

2.2. Maisema, maaperä, viherrakenne ja luonto

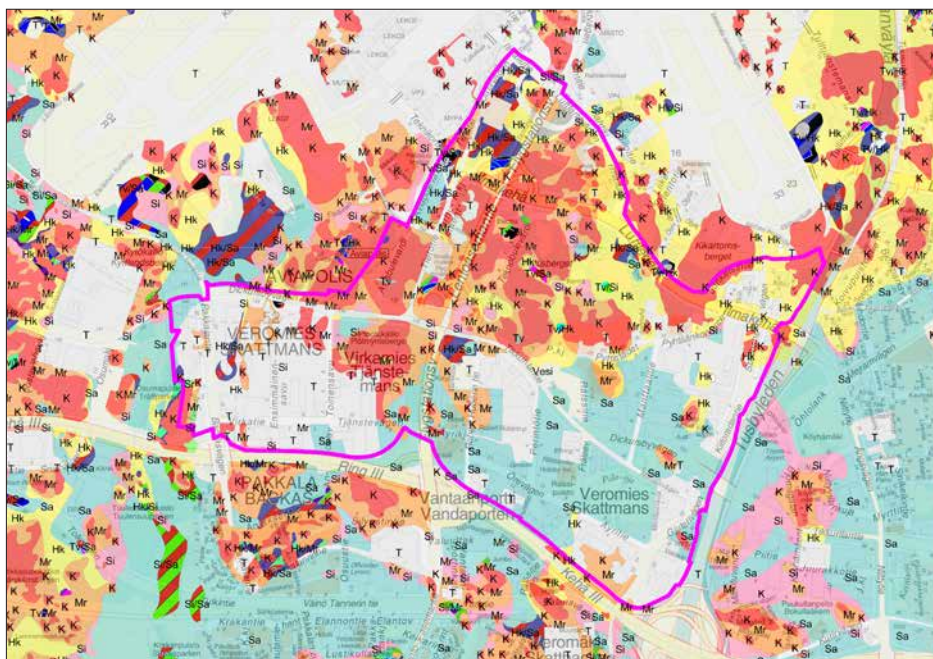
Aviapoliksen kaavarungon alue sijoittuu laajan reunamuodostumaselänteeseen ja laajan savitasangon saumaan. Lentokenttä ja suunnittelualan pohjoisosa sijoittuvat selänteelle, jonka pohjavesistä saavat alkunsa Aviapoliksen aluetta halkovat, Vantaan- ja Keravanjokeen laskevat purot. Eteläosa suunnittelualueesta sijoittuu alavalle savitasangolle, josta pistää esiin pieniä moreenikumpareita.

Kuva 6. Maisemarakenne. Maastomallista näkyy maiseman suurpiirteisyys.

Laaja selänne sopii suhteellisen tasaisuutensa ja hyvien perustamisolosuhteidensa ansiosta suurimittakaavaiseen rakentamiseen ja se on siksi ollut hyvä sijoituspaikka lentokentälle. Selänteelle on rakentunut myös suuria teollisuuden ja logistiikan toimitiloja ja niiden mukana myös laajoja asfalttikenttiä. Selänne on kuitenkin merkittävä pohjavesialue, jossa maaperän imukyky tulee säilyttää ja estää pohjaveden pilaantuminen.

Suunnittelualan savikot ovat vielä 1930-luvulla olleet laajasti viljelyksessä. Hyvä liikenteellinen sijainti on maisemarakenteen vastaisesti tuonut entisille pelloille raskasta rakentamista. Huonojen perustamisolosuhteiden vuoksi ton-teilla on tehty paljon maantäyttöjä. Savimaalla sadeveden imeytyminen on hidasta ja koska maa on tasaista, on purojen virtaus hidasta.

Kuva 7. Maaperä suunnittelualueella.

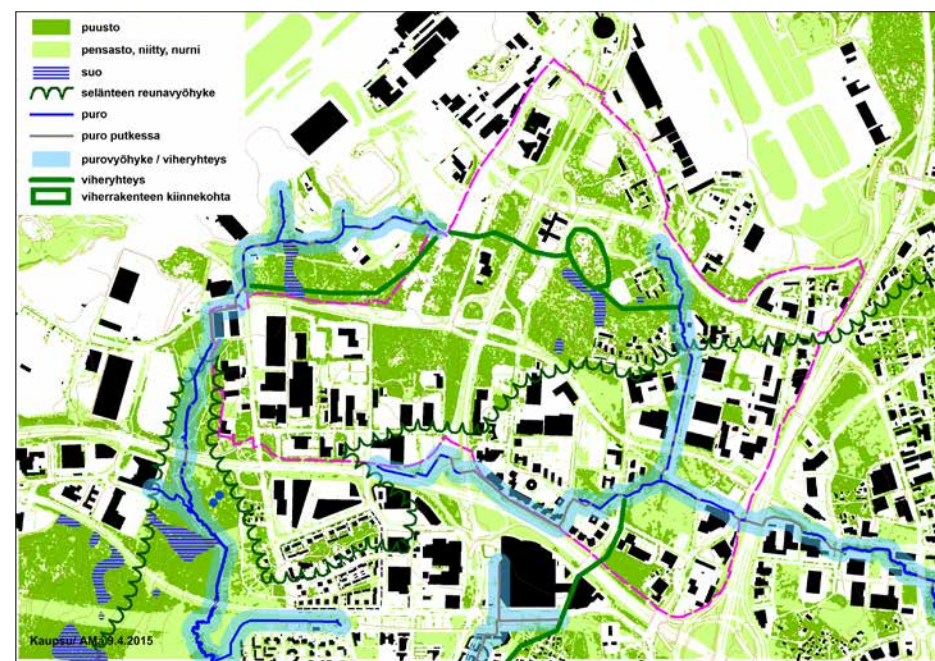
Alueen rakentamisen lisääntyessä edelleen tulee hulevesitulvien välttämiseksi sekä selänteellä että savitasangolla käyttää kaikki keinot tulvahuippujen tasaamiseksi: viherkatot, läpäisevät pinnoitteet, huleveden viipymäaltaat ym. ratkaisut.

Kaavarunkoalueen maisemakuvaa hallitsevat suuret väylät ja suuret rakennukset. Näiden välissä on vielä rakentamatonta selännemetsää ja entisille pelloille laikuittain kasvanutta nuorta koivikkoa. Kokonaisuutena maisemakuva on sekava ja jäsentymätön. Maisemakuvaan kiinnekohtia tuovat muutamat luonteikkaat teollisuusrakennukset ja järjestystä tuova Kehä III:n toimistorakennusten rivi.

Kaupunkirakenteen muutos yksipuolisesta työpaikka-alueesta monipuoliseksi asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueeksi edellyttää uudenlaista suhtautumista viherrakenteeseen. Asuminen tarvitsee parikseen virkistysalueita, mitä

työpaikka-alue ei ole kaivannut. Maisemarakenteen lähtökohtia on mahdollista käyttää hyödyksi virkistysalueverkoston luomisessa. Näitä ovat purot ja kosteikot, merkittävät maastomuodot ja selänteen reunavyöhyke, jotka tulisi yhdistää viherverkoston rungoksi.

Purovyöhykkeet ovat luontainen viherverkoston juoni, jossa on sekä luonnon monimuotoisuuden että esteettisen laadun potentiaalia. Veden virtaamisen esteettömyys on joka tapauksessa turvattava, joten purojen kunnioittaminen on kaikkien toimintojen yhteinen etu. Myös putkitetut osuudet tulisi palauttaa mahdollisuuksien mukaan avouomiksi.

Kuva 8. Lähtökohtia viherrakenteelle.

Merkittäviä, ehjiä maastomuotoja on alueella enää vähän, koska suurimittakaavaiset rakennukset ja tiet on tehty maastoa monin paikoin pirstoen. Pyttisberget on säilynyt eheänä ja sen säilyminen eheänä tulee ottaa lähtökohdaksi myös jatkossa. Kallioisesta mäestä saa hienovaraisen rakentamisen keinoin esteettisesti upean, luonnonmukaisen kalliopuutarhan, josta syntyy koko alueen identiteettikohde.

Selänteen reunavyöhyke on hievä ja omaa erityistä kasvupotentiaalia viheralueena. Vyöhyke on monin paikoin jo pirstottu maatäytöillä ja rakentamisella mutta eheänä säilyneitä rinnevyöhykkeitä on mahdollista hyödyntää sekä julkisina että yksityisinä viheralueina ja pirstottujakin kohtia voi mahdollisesti ennallistaa.

Kuvassa näkyvät lisäksi tärkeimmät viheryhteydet, joilla em. maisemaraken- teeseen sitoutuvia teemoja yhdistetään verkostoksi. Viheryhteyksien ja niihin sitoutuvien kaupunkipuistojen sijainnit tarkentuvat kaupunkirakenteen suunnittelun edetessä.

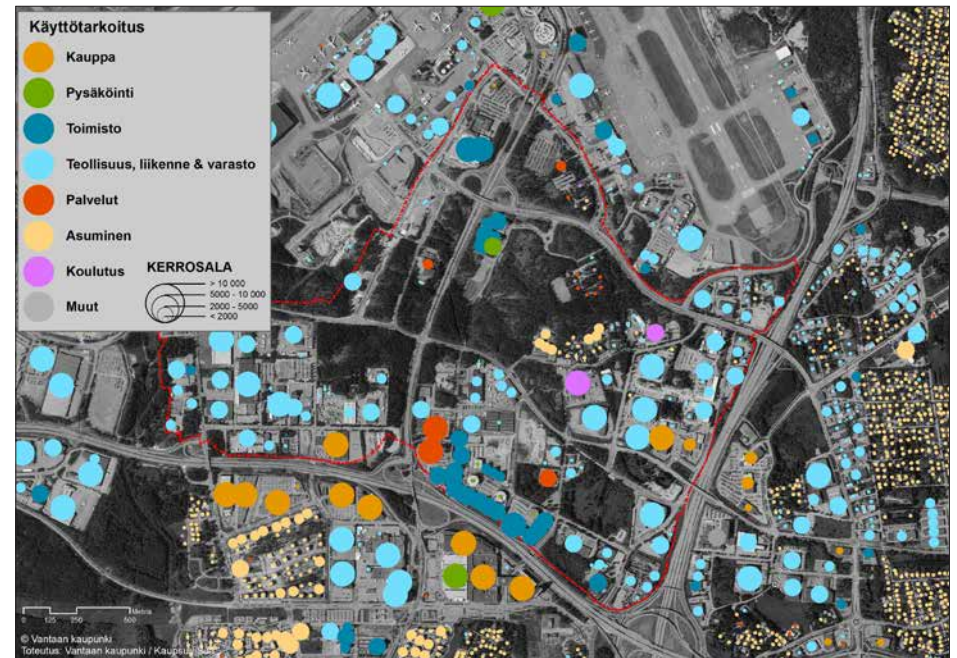
Vantaan ympäristökeskus tekee luontoinventointeja suunnittelualueelta 2015 ja niiden tulokset hyödynnetään kaavarungon ehdotusvaiheessa.

2.3. Rakennettu ympäristö

Aviapolis on yksi seudun voimakkaimmin kasvavista työpaikka-alueista. Suunnittelualueen työpaikkamäärä on kasvanut viimeisen vuosikymmenen aikana yli 5000 työpaikalla ja nykyisin alueella työskentelee noin 10 000 työntekijää. Kun lentokenttä ja kehä III:n eteläreuna lasketaan mukaan, työskentelee alueella päivittäin lähes 30 000 työntekijää. Työntekijät saapuvat Aviapolikseen ympäri Helsingin seutua.

Työpaikkoja on etenkin teollisuuden, liikenteen ja varastoinnin alalla. Viime vuosina alueen maankäyttö on tehostunut merkittävästi ja etenkin Kehä III:n varrelle on rakennettu runsaasti toimistotilaa.

Suunnittelualueella asuu vain noin 500 asukasta. Asuminen sijoittuu kokonaisuudessaan Pyhtäänkorvenkujan varrelle Varian pohjoispuolelle. Valtaosa asuk-

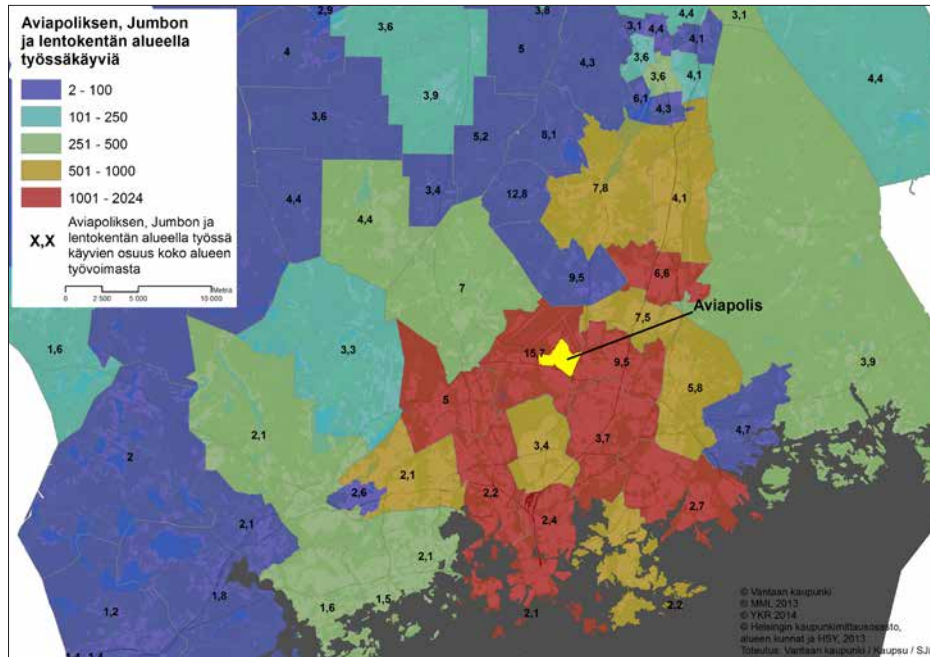

Kuva 9. Alueen nykyiset toiminnot käyttötarkoituksen ja kerrosalan mukaan.

kaista asuu kerrostaloissa, jotka on rakennettu 1970- ja 2010-luvuilla. Alueella sijaitsee myös Alvar Aallon suunnittelema Aerola. Väestön ennustetaan moninkertaistuvan jo seuraavan vuosikymmenen aikana.

Alueella ei sijaitse merkittäviä kaupallisia palveluita. Ne sijoittuvat Kehä III:n eteläpuolelle paria paljon tilaa vaativan kaupan myymälää lukuun ottamatta. Alueen asukkaat hankkivat päivittäistavaraostoksensa alueen ulkopuolelta. Suunnittelualueen eteläpuolella sijaitseva Jumbo on myynnillä mitattuna maamme suurin kauppakeskus ja Valimotien ”kauppakatu” yksi maamme suurimpia erikoiskaupan keskittymiä. Nämä kaupan keskittymät, kuten suunnittelualueen paljon tilaa vaativat erikoistavaran kaupat houkuttelevat asiakkaita laajalti ympäri Helsingin seutua.

Johtuen vähäisestä asukasmäärästä, alueella ei juuri ole julkisia palveluita. Lentotaseman lähialueella toimii jo useita hotelleja ja majoituskapasiteetti kasvaa edelleen Aviapoliksen aseman yhteyteen parhaillaan rakennettavan hotellin myötä.

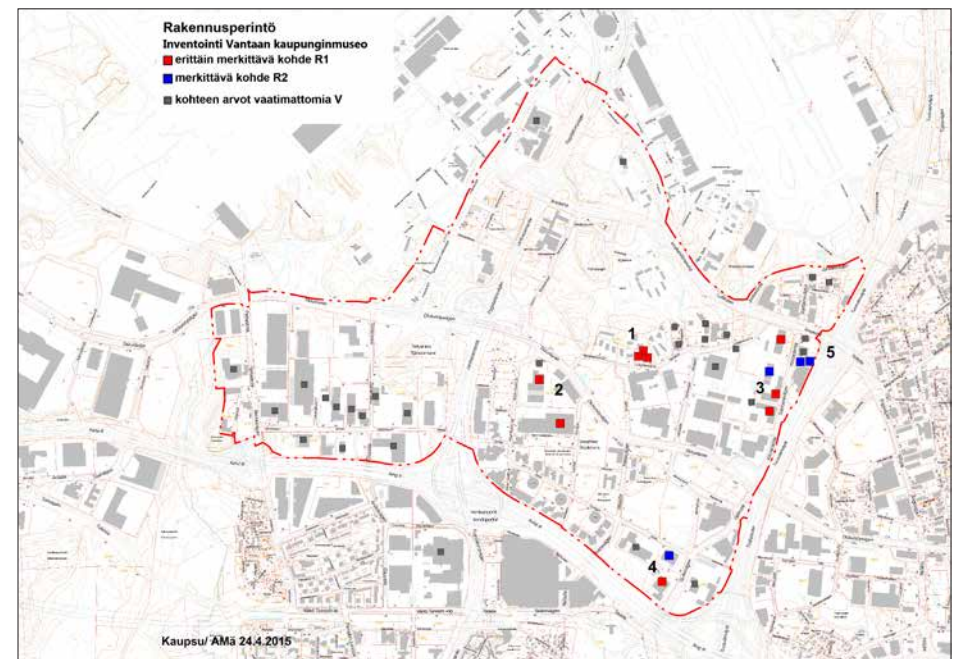
Kuva 10. Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee lähes 30 000 työpaikkaa. Määrällisesti eniten työntekijöitä alueelle saapuu Helsingistä sekä Vantaalta. Alueen merkitys työpaikka-alueena on suuri etenkin Keski-Uusimaalle.

2.3.1. Rakennettu kulttuuriympäristö

Aviapoliksen kaavarungon alueella on yhteensä 43 Vantaan kaupunginmuseon inventoimaa rakennusperintökohdetta. Aviapoliksen rakennuskanta koostuu pääasiallisesti teollisuuden rakennuksista. Suurin osa kohteista on inventoitu koko Vantaan modernin teollisen rakennuskannan inventoinnissa vuonna 2006.

Tämän lisäksi joukossa on kaksi Vantaan vanhojen rakennusten inventointiin kuuluvaa kohdetta. Myös asuinrakennuksia mahtuu inventoitujen rakennusten joukkoon. Alvar Aallon suunnittelemat Aerolan asuintalot ovat koko Vantaan mittakaavassa rakennetun kulttuuriympäristön helmiä. Kohteiden kulttuurihistoriallista merkittävyyttä arvioidaan niiden harvinaisuuden, tyypillisyyden, edustavuuden, alkuperäisyyden, historiallisen todistusvoimaisuuden ja historiallisen kerroksisuuden perusteella.

Kaupunginmuseo teki Aviapoliksen kaavarunkotyön yhteydessä (2014 - 2015) tarkistusinventoinnin, jossa aikaisempien inventointien kohteita tarkasteltiin yksityiskohtaisemmalla tasolla. Kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä (R1) kohteita on alueella yhdeksän ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä (R2) kohteita neljä. Muiden aikaisemmissa inventoinneissa mukana olleiden kohteiden rakennusperintöarvot todettiin vaatimattomiksi (V).

Kuva 11. Suunnittelualueen rakennusperintökohteet. Numerot viittaavat tekstiin.

Aerolan rakennukset on suojeltu asemakaavalla. Muita inventoituja kohteita ei ole suojeltu, vaan niiden mahdollinen suojelu tulee käsiteltäväksi asemakaavojen tai asemakaavamuutosten yhteydessä. Inventoituihin kohteisiin kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä tulee kuulla kaupunginmuseota.

Aerola (1.)

Aerola liittyy Helsinki-Vantaan lentokentän rakentamisen historiaan ja on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä (R1). Aero Oy:n korjaamohenkilökunnalle piti saada asunnot lähelle lentoasemaa, joka oli avattu liikenteelle olympiavuonna 1952. Pyhtäänvuoren metsäisen kallioalueen juurella sijaitseva Aerola on rakennettu Alvar Aallolle tyypilliseen tapaan maiseman lähtökohdat huomioon ottaen. Rivitalot (1953-55) porrastuvat rinteeseen ja lämpökeskus asettuu näiden keskelle. Kompositio on massoitteeltaan kiinteä ja harmoninen: kalliorinteen männyt, vaaleaksi rapatut julkisivut, porrastetut piha-alueet ja kaiken ylle kohoava tiilirakenteinen piippu. Valkopintaiset rivitalot edustavat Alvar Aallon tuotannossa siirtymää punatiiliarkkitehtuurista takaisin valkoisiin julkisivuihin. Rivitalojen julkisivut ovat hengeltään ja ilmaisultaan vaihtelevia. Länsijulkisivussa nauhaikkunoita korostavat ikkunoiden yläpuoliset valkeaksi maalatut puuosat. Itä- ja päätyjulkisivut ovat Aallon asuntorakentamiselle tyypillisiä funktionalistisia aukkojulkisivuja. Asuntoihin kuuluvat länsipuolella suuremmat aidatut pihat, idän puolella pienet ”patiot”. Rivitalomiljöössä maamerkinä toimii L:n muotoinen lämpökeskus (1955) tiilisine piipuineen. Piippu muodostaa vertikaalin elementin muuten matalien rakennusten joukkoon.

Huberin hallit (2.)

Kahdella vierekkäisellä tontilla on yhteensä kolme kookasta kaarikattoista varastohallia, jotka on rakennettu 1964-66. Ne ovat kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä (R1). Kurt Simbergin suunnittelemat tehdasrakennukset ovat ilmeeltään epätavallisen ’arkkitehtonisia’: niissä on selkeä tema ja sen varmaotteinen toteutus. Hallit ovat kuusilaivaisia ja kaarien jänneväli on noin 15 metriä. Ylävalon antavat ilmavat betonikaaret tekevät sisätilasta juhlallisen. Kaarikattojen rivistöt ovat myös maisemallisesti vaikuttavat. Pohjoisin halleista on ollut alun perin Huberin konepaja. Kaksi eteläisempää, toisiaan vastakkain sijaitsevaa hallia, ovat alusta lähtien olleet varastotilaa, toinen lämmin ja toinen kylmä. Varastohallien katot, samoin kuin osittain lahot puuikkunat odottavat korjausta. Konepajahallin katto on korjattu taitavasti käyttäen alkuperäistä materiaalia, huopaa.

Wihuri (3.)

Wihurin kokonaisuus sisältää kolme erittäin merkittävää (R1) rakennusta, jotka on suunnitellut insinööritoimisto O. Salminen, 1950-60 –luvuilla. Kaksi punatiilistä rakennusta muodostaa porttiaiheen Kiitoradantielle. Pohjoisemman rakennuksen julkisivujen suhteet ja materiaalivalinnat ovat selkeät ja suurpiirteiset. Rakennuksessa on säilynyt alkuperäisiä ikkunoita merkittävä määrä, ja ne ovat olennainen osa Kiitoradantielle päin sekä etelään aukeavia näyttäviä julkisivuja. Rakennusten arkkitehtuurissa on runsaasti 1900-luvun puolivälin teollisuusrakentamiselle ominaisia, myös uusiokäytön kannalta suotuisia piirteitä, kuten vaivaton pääsy sisätiloihin, runsas luonnonvalo sekä tilallinen muunneltavuus. Moniin myöhempiin tuotantorakennuksiin verrattuna rakennus on suhteellisen kapearunkoinen, mikä lisää niiden monikäyttöisyyttä. Eteläisempi rakennuksista on L:n muotoinen punatiilinen rakennusmassa, jonka pitkä, villiviinin peittämä itäsiivu avautuu Kiitoradantielle. Lasinen, muusta massasta ulkoneva sisäänkäynti muodostaa tärkeän aiheen pääjulkisivuun. Kolmas erittäin merkittävä rakennus sijaitsee lähellä Ilmakehää. Suurieleiset punatiilijulkisivut laajoina ikkunapintoineen ovat esimerkki teollisuusarkkitehtuurin pyrkimyksestä selkeyteen ja rationaalisuuteen 1950-luvun rakennustekniikan ehdoilla. Kantavat rakenteet ovat teräsbetonia, mikä on mahdollistanut suuret, tuotannon kannalta tarkoituksenmukaiset yhtenäiset hallitilat.

Wihurin 1950-luvulla rakennettujen punatiilirakennusten kokonaisuuteen kuuluva neljäs rakennus on kulttuurihistoriallisesti merkittävä (R2). Rakennus koostuu kahdesta osasta. Pohjoispäädyssä sijaitsee kaksikerroksinen punatiilinen rakennusmassa ja sen eteläpuolella pitkänmallinen halli, jonka julkisivussa kahdessa päällekkäisessä rivissä kulkevat ikkunat luovat rakennukselle keveän tunnun. Ikkunarivien yläpuolella on aaltopintaista (kiviaineksista) levyä. Vaakalinjat korostavat tämän rakennusosan horisontaalisuutta. Molemmissa rakennuksen osissa on loiva harjakatto.

Auramo (4.)

Auramon pääkonttorirakennus on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä (R1). Rakennuksen matalahko, jämäkkä punatiilimassa kertoo 1960-luvun loistoajoista, jolloin tehtaat ja yritysten toimitalot rakennettiin hyvällä maulla, korkeatasoisia materiaaleja käyttäen. Talon ulkoasu mahtavine logoineen ilmentää yhtiön vakavaraisuutta. Raikkautta antavat valkoiseksi maalatut ikkunat. Pääkonttori on Hannu Auramon suunnittelema. Se on rakennettu 1964 ja laajen-

nettu 1983 Kehä III:lle päin arkkitehti Toivo Korhosen piirustuksin. Uudempi Auramon rakennuksista on vuodelta 1970 ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä (R2). Tämä konepajarakennus on punatiilinen, kuutiomainen massa, jossa on selkeät yksittäiset aukotukset. Yhtenäinen punatiilijulkisivu toimii hienona taustana näyttävälle yhtiön logolle valkoisine kirjaimineen.

Kiitoradantie 3 (5.)

Kiitoradantie 3:n kiinteistöllä uusien, suurten teollisuusrakennusten katveeseen on jäänyt pala mennyttä maailmaa. Kiinteistöllä on kaksi kulttuurihistoriallisesti merkittävää kohdetta (R2). Asuinrakennus on vuodelta 1927. Talossa on poikkeuksellisen koristeelliset ikkunat. Se on myös hyvin säilynyt, vaikka kunto onkin inventointihetkellä ollut rähjäinen. Navetta on vuodelta 1922. Seiniin on puhkottu aukkoja ja vaihdettu ikkunoita ja takasivulla on laajennuksia. Alkuperäinen tyyli on kuitenkin säilynyt, se näkyy ennen muuta katon aumatuissa pätylappeissa.

Kaavarunkoalueelta ei tunneta **muinaisjäännöksiä**.

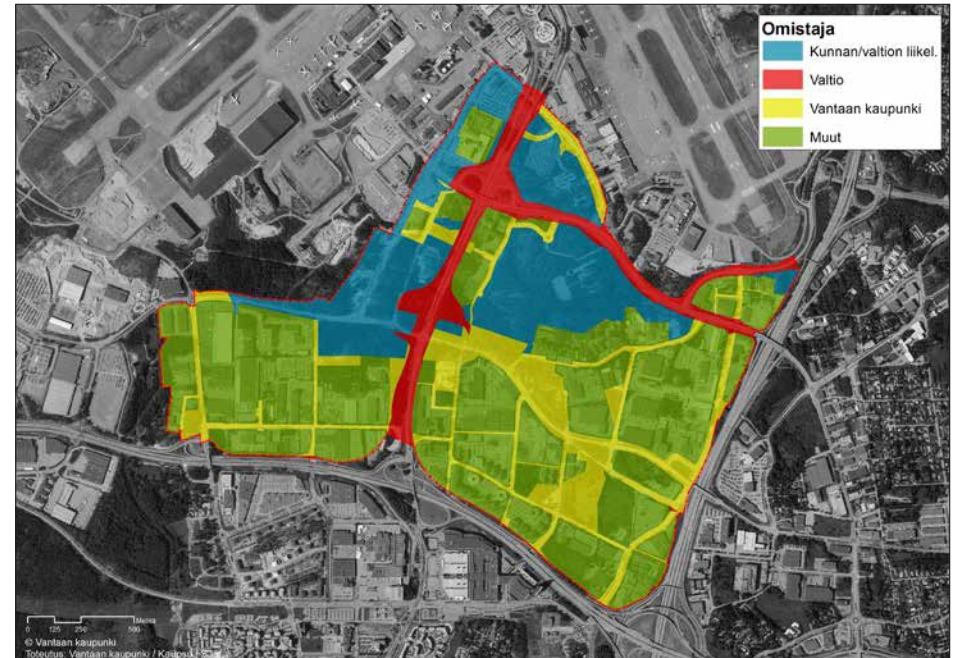
2.4. Maanomistus

Suunnittelualueen maanomistus on pirstaleista, maaomaisuuden jakautuessa yhteensä yli sadalle eri taholle. Alueen suurimpia maanomistajia on Vantaan kaupungin ohella Finavia Oyj (valtion liikelaitos) sekä Suomen valtio. Valtion maaomaisuus koostuu pääasiassa tiealueista. Kaupunki omistaa katualueiden lisäksi laajoja alueita Tikkurilantien läheisyydessä Lentoesemantien itäpuolella.

2.5. Liikenne

2.5.1. Lentoliikenne

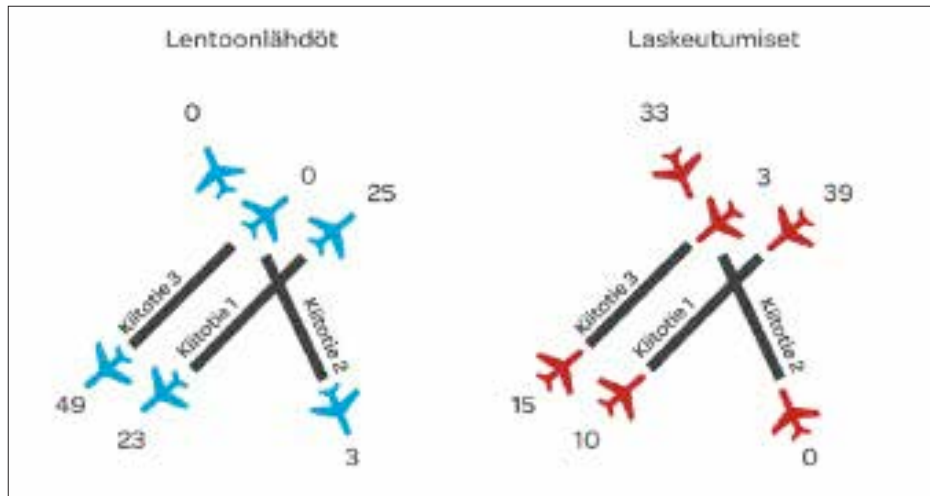
Helsinki-Vantaan lentoasema on Suomen tärkein lentoasema ja portti maailmalle. Lentoaseman strateginen sijainti on erinomainen Euroopan ja Aasian välisessä liikenteessä, sillä lyhin ja nopein yhteys mantereiden välillä kulkee Helsinki-Vantaan lentokentän kautta. Lentokentän matkustajamäärät ovat kasvaneet vakaasti usean vuosikymmenen ajan. Vuonna 2014 matkustajamäärä

Kuva 12. Maanomistus suunnittelualueella. Alueen suurimmat maanomistajat ovat Vantaan kaupunki ja Finavia Oyj.

nousi jo lähes 16 miljoonaan. Lentokenttä valmistautuu palvelemaan 20 miljoonaa matkustajaa jo seuraavan vuosikymmenen alussa.

Lentoliikenteen käytössä on kolme kiitotietä, liikenteen painottuessa lounais-koillis-suuntaisille kiitoteille 1 ja 3. Kiitotie 2:n käyttö on selkeästi vähäisempää. Lentokentän läheisyyden takia koko kaavarungon alueella rakennusten korkeutta rajoittavat lentoestekorkeudet, jotka ovat valtaosassa aluetta korkeustasolla +96 metriä merenpinnan yläpuolella. Kiitotie 2:n eteläpään lähellä lentoestekorkeus on vain noin + 50 metriä merenpinnan yläpuolella.

Kuva 13. Kiitotien käytön osuus prosentteina koko vuorokauden operaatioista (Finavia 2013).

2.5.2. Tieliikenne

Suunnittelualueetta rajaavat suuret pääväylät, Kehä III etelässä ja Tuusulanväylä idässä, jotka välittävät pääasiallisesti valtakunnallista ja seudullista liikennettä. Näiden suurten väylien takia koko alue on helposti ja nopeasti saavutettavissa kauempaakin. Kehä III on myös osa eurooppalaista E18-valtatietä, joka ulottuu Belfastista Oslon, Tukholman ja pääkaupunkiseutumme halki Pietariin asti.

Suunnittelualueen suurimmat väylät ovat Tuusulanväylän ja lentoaseman yhdistävä Ilmakehä sekä aluetta pohjois-eteläsuunnassa halkova Lentoasemantie. Lentoasemantien parantaminen on loppusuoralla, uusien eritasoliittymien valmistuessa Kehä III:n ja Tikkurilantien liittymiin. Tikkurilantie on Vantaan itä-länsisuunnassa yhdistävä kaupungin katu, joka Aviapoliksen alueella on osa erikoiskuljetusreittiä. Erikoiskuljetusreitti vaatii tilaa ympärilleen 7 metriä sekä sivu- että pystysuunnassa.

Ilmakehä on alueen vilkkaimmin liikennöity väylä, jolla kulkee arkena keskimäärin yli 25 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ilmakehän jälkeen vilkkaimmat tiet

ovat Lentoasemantie ja Ilmailutie, joissa vuorokauden keskiarvoliiikenne ylittää 10 000 ajoneuvon määrän. Alueen itä-länsi-suunnassa halkaisevan Tikkurilantien liikennemäärä jää niukasti alle 10 000 ajoneuvon.

Raskaan liikenteen osuus on paikoin suuri. Pakkalantiella jopa viidennes liikenteestä on raskasta liikennettä ja Tikkurilantiellakin sen osuus on huomattava.

Liikennemääriltään suurimpien väylien läheisyydessä pienhiukkaset muodostavat potentiaalisen terveyshaitan, minkä vuoksi herkkien toimintojen tulee sijoittua riittävän etäälle väylistä.

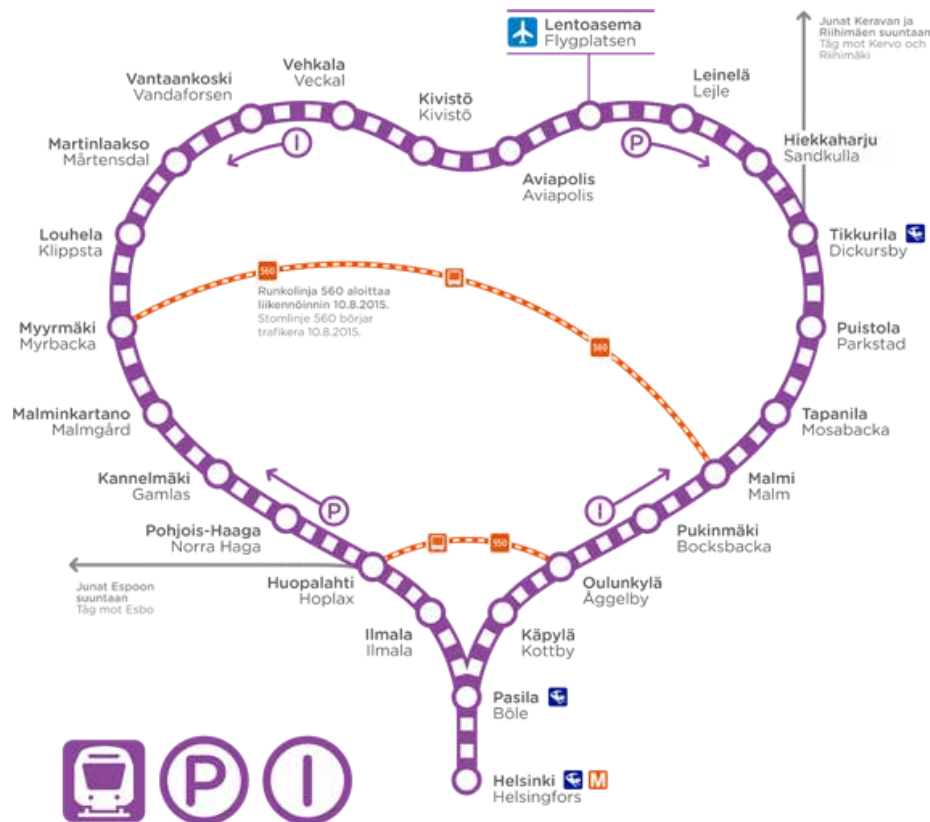
2.5.3. Pysäköinti

Kehä III:n varren toimistotalojen pysäköinti on järjestetty pääasiassa pysäköintitaloihin Äyritien varrelle. Muualla pysäköinti on enimmäkseen maantasossa laajoilla asfalttikentillä. Suuri osa pysäköinnistä liittyy logistiikkaan ollen rekka-pysäköintiä. Alueella on myös lentomatkustajia palvelevaa pysäköintiä. Kadunvarsipysäköintiä ei ole.

2.5.4. Joukkoliikenne

Kehärata yhdistää suunnittelualueen seudun raideliikenneverkkoon. Kehäradalla ovat Suomen ensimmäiset maanalaiset rautatieasemat, Aviapolis ja Lentoasema. Aviapoliksen sisäänkäynnit sijaitsevat suunnittelualueen länsireunalta Tikkurilantien ja Aviabulevardin varsilla. Aviapoliksen asema palvelee hyvin keskeisiä osia kaavarunkoalueesta ja Lentoaseman asema suunnittelualueen pohjoisosaa. Suunnittelualueen itäosista asemien saavutettavuus on paikoin heikompi.

Kehäradan myötä Aviapoliksesta muodostuu tiheä ja vaihdoton raideyhteys 23 asemalle eri puolella seutua. Junat liikennöivät kumpaankin suuntaan ruuhka-aikana 10 minuutin vuorovälillä. Matka-aika Tikkurilaan on alle 10 minuuttia, Myyrmäkeen noin 15 minuuttia ja Helsingin keskustaan noin 30 minuuttia.

Kuva 14. Kehärata yhdistää pääradan ja Martinlaakson ratakäytävät ja luo Aviapoliksen asemalta suoran yhteyden 23 asemanseudulle (HSL 2015).

Alueen keskeisin bussiyhteys on elokuussa 2015 aloittanut linja 562, joka liikennöi Mellunmäen ja Aviapoliksen aseman väliä 10 minuutin vuorovälillä niin arkena kuin viikonloppuisin. Linjasta kehitetään lähivuosien aikana runkolinja Aviapoliksen, Pakkalan, Tikkurilan, Hakunilan ja Mellunmäen välille. Tämän ohella aluetta palvelee linjoja Helsingin keskustaan sekä Länsi-Vantaan ja Itä-keskuksen suuntaan. Näiden linjojen vuoroväli on kuitenkin selvästi harvempi, etenkin ruuhka-aikojen ulkopuolella. Paras bussiliikenteen palvelutaso muodostuu Rälssitielle sekä asemanseudulle.

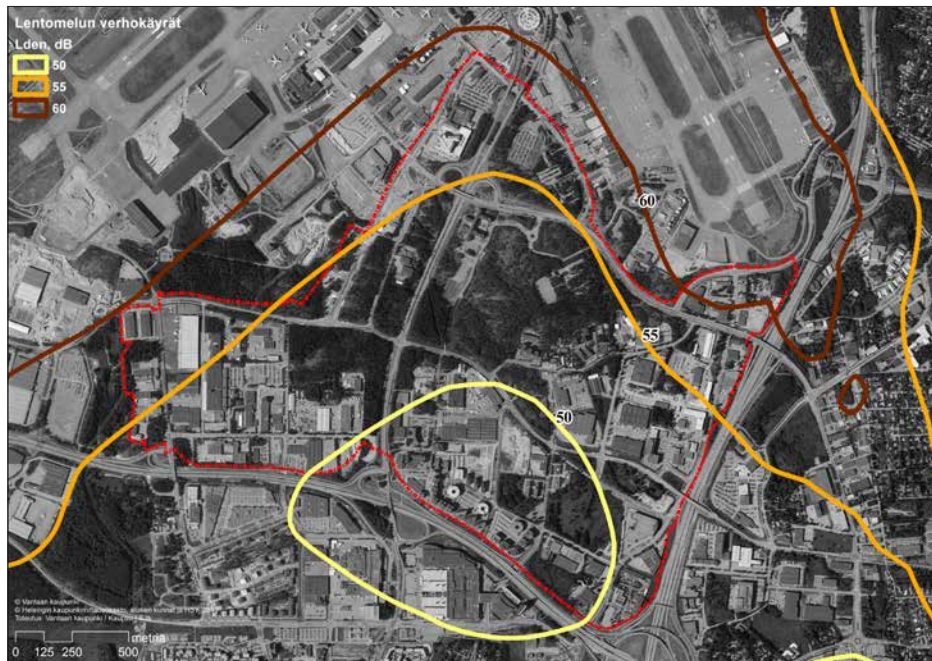
2.5.5. Jalankulku ja pyöräily

Alueen nykyinen jalankulkuverkko on harva, minkä johdosta todelliset kävely-matkat muodostuvat pitkiksi suhteessa linnuntie-etäisyyksiin. Valtaosa alueen nykyisten toimintojen sijoittumisesta on perustunut tieliikenteeseen, jolloin tarve tiheälle kävelyverkolle on ollut vähäistä. Lentoasemantien parantamisen yhteydessä rakennetaan kaksi uutta jalankulun yhteyttä Lentoasemantien yli, mikä parantaa verkon yhdistävyyttä huomattavasti. Pohjoisemmaksi rakentuu Karhumäen silta Aviapolis-aseman pohjoisen sisäänkäynnin yhteyteen ja etelämmäs Virkatien-Äyritien alikulku Virkamiehen ja Veromiehen kaupunginosien välille. Kävely- ja pyöräily-yhteyksiä ympäröivään kaupunkirakenteeseen on keskimäärin noin 500 metrin välein.

Kuva 15. Bussivuorojen määrä tunneittain ruuhka-aikaan syksyllä 2015. Mitä paksumpi punainen viiva, sitä enemmän bussivuoroja tiellä kulkee.

2.6. Ympäristöhäiriöt

Kuva 16. Lentomelun verhoikäyrät suunnittelualueella. Lentoaseman välittömästä läheisyydestä huolimatta valtaosa alueesta jää lentomelun 55 desibelin verhoikäyrän ulkopuolelle, mikä on edellytyksenä mm. uusien asuinalueiden rakentamisessa.

2.6.1. Lento- ja tiemelu

Suunnittelualue on lähellä lentokenttää, mutta jää kiitoteiden ”kainaloon”, minkä johdosta lentomelusta ei koidu haittaa suurimmalle osalle alueesta. Aivan pohjoisin reuna on Vantaan yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 2 (L_{den} 55-60 dB), missä ei sallita uuden asutuksen eikä uusien sairaaloiden, hoitolaitosten, vanhainkotien, päiväkotien tai oppilaitosten rakentamista tai muiden sellaisten toimintojen sijoittamista, jotka ovat herkkiä melun haitoille. Alueella jo olevan asutuksen ja melulle herkän muun toiminnan säilyttäminen, korjaaminen ja väähäinen täydentäminen on mahdollista.

Kuva 17. Tiemeluvyöhykkeet päiväsaikaan vuonna 2011. Tiemelu nousee suureksi Kehä III:n ja Tuusulanväylän läheisyydessä. Tiemelu leviää laajoille alueille, jos rakennukset eivät tarjoa suojaa melulta.

Tiemelu on suurinta Kehä III:n ja Tuusulanväylän varsilla. Olemassa olevat rakennukset suojaavat alueen sisäosia. Siellä, missä rakennuksia ei ole, tiemelu leviää laajoille alueille. Suojaisimmat alueet sijaitsevat suurten väylien välisillä alueilla, missä päiväaikainen tiemelutaso jää paikoin jopa alle 50 desibelin.

2.6.2. Vaarallisia aineita käsittelevät laitokset

Suunnittelualueella ei sijaitse vaarallisia aineita käsitteleviä laitoksia (nk. SEVE-SO-laitoksia), jotka ovat Tukesin valvonnassa. Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee kuitenkin useampia Tukesin valvonnassa olevia lupa- ja toimintaperiaateasiakirjalaitoksia.

Kaavarunkoa varten tehdyn selvityksen (Gaia Consulting, 2015) perusteella Tukesin valvonnassa olevat laitokset eivät vaikuta merkittävästi suunnittelualueen maankäyttömahdollisuuksiin. Merkittävien toimintojen kaavoittaminen lentoaseman polttoainehuollon tuntumaan Ilmakehän varrelle saattaa edellyttää polttoaineen lammikoitumisen ja ylivuototilanteen tarkempaa mallintamista. HKScan Oyj:n toiminnan osalta mahdolliset rajoitukset selviävät myöhemmin valmistuvassa selvityksessä.

2.6.3. Pilaantuneet maat

Alueella on paikoin pilaantuneita maita, jotka johtuvat alueen teollisuushistoriasta. Osa pilaantuneesta maaperästä on jo kunnostettu. Monin paikoin on tarpeen tutkia pilaantuneeksi epäiltyjä maa-alueita tarkemmin asemakaavavaiheessa.

3. Suunnitelmat ja strategiat

3.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavarungon tulee edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Aviapoliksen aluetta koskevat erityisesti eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun tavoitteet sekä Helsingin seudun erityiskysymykset.

Eheytyvän yhdyskuntarakenteen periaatteiden mukaisesti Aviapolista tulee kehittää siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä tulee parantaa. Keskusta-alueita tulee kehittää monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Elinkeinotoiminnalle tulee osoittaa riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Koska Aviapolis sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman läheisyydessä, tulee alueen maankäytössä ottaa huomioon lentoliikenteen turvallisuuteen liittyvät tekijät, kuten lentoesteiden korkeusrajoitukset sekä lentomelu.

Aviapoliksessa tulee edistää Helsingin seudulle asetettuja yleistavoitteita, joiden mukaisesti Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työ-paikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Seudun erityistavoitteissa linjataan lisäksi, että alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen, varaan.

kenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukko- liikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueiden käyttöönotto ja jo olevien alueiden huomattava täydennysrakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.

Kaavarunko edistää kaikkia em. alueidenkäyttötavoitteita ja säilyttää myös tavoitteiden mukaisesti mahdollisuudet uudelle raideyhteydelle Helsingistä lentoaseman kautta Pietariin (ns. Lentorata).

3.2. Seudulliset ohjelmat ja suunnitelmat

3.2.1. Maakuntaohjelma ja maakuntakaava

Uudenmaan maakuntaohjelman tavoitteena on, että ”Uusimaa on kansainvälinen hyvinvoivien ihmisten vetovoimainen metropolialue”. Yhdyskuntarakennetta kehitetään kestävällä tavalla hyödyntäen ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria, mikä tarkoittaa sitä, että Kehäradan rakentamattomia lähi-alueita hyödynnetään uudisrakentamisessa (Uudenmaan liitto, 2010).

Uudellamaalla on Suomen parhaat mahdollisuudet hyödyntää luovaa taloutta ja luovaa osaamista. Vuonna 2015 valmistunut Kehärata ja rakenteilla oleva Länsimetro ovat erittäin merkittäviä liikennetarkoituksia, jotka vaikuttavat pääkaupunkiseudun liikenteeseen, asuntorakentamiseen sekä yritysten sijoittumiseen. Näitä kansallisesti merkittäviä, uusia infrarakenteita on hyödynnettävä täysimääräisesti alueen taloudellisen kasvun luomisessa.

Aviapolis on yksi kolmesta Uudenmaan kehittämisen kärjestä. Muut kaksi ovat Espoon T3 (talous, taide, tiede) ja Helsingin hubit (Forum Virium, Viikki, Arabianranta, Biomedicum, Kumpula). Yhdessä ne muodostavat vahvan ja kansainvälisesti merkittävän innovointikeskittymän. Vantaan tulevaisuuden vahvuus perustuu lentokenttäalueen, Aviapoliksen, kehittämiseen logistiikan, työpaikkojen ja asumisen keskuksena (Uudenmaan liitto, 2013).

Kaavarunkotyö noudattaa Uudenmaan maakuntaohjelman linjauksia ja kehittää niitä edelleen.

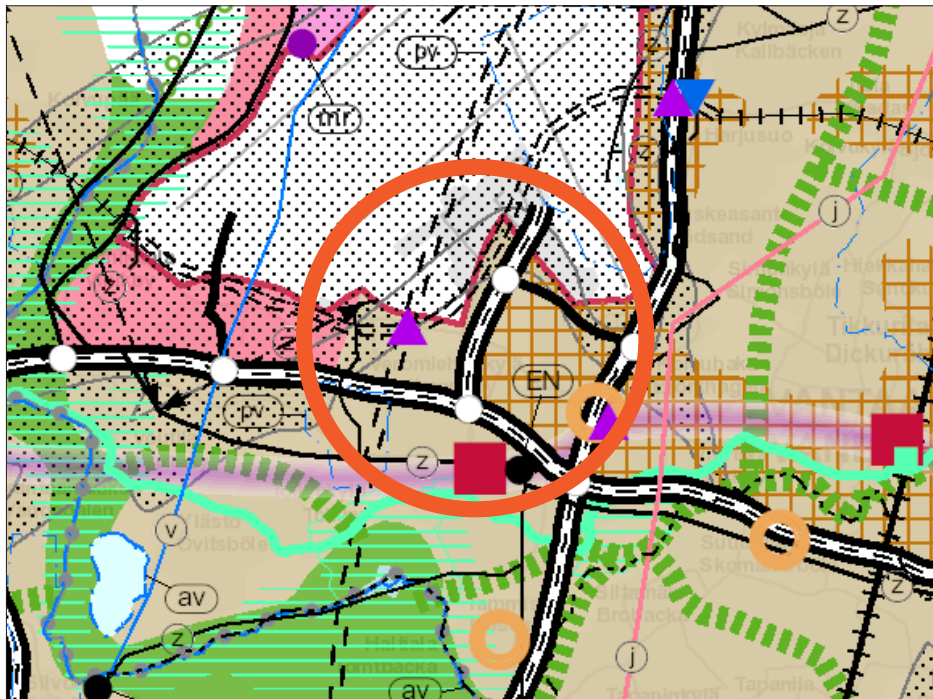
Kuva 18. Uusimaa-ohjelman mukaiset kasvun ja yhteistyön kolmiot.

Kaavarungon laadinnassa on otettu huomioon voimassa olevat maakuntakaavat: 8.11.2006 vahvistettu Uudenmaan maakuntakaava ja 30.10.2014 vahvistettu Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava.

Kaavarungon alue on kokonaisuudessaan taajamatoimintojen aluetta, mistä erityisesti Lentoasemantien itäpuolinen osa on 2. vaihemaakuntakaavassa määritelty tiivistettäväksi alueeksi. Kyseessä on kehittämisperiaattemerkintä, joka osoittaa tiivistettävät taajama- ja keskustatoimintojen alueet, jotka tukeutuvat kestäväan liikennejärjestelmään. Merkintään sisältyy suunnittelu- määräys: ”Aluetta on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana kyseisen taajaman muuta aluetta tehokkaammin rakennettavana alueena. Yhdyskuntarakennetta tiivistettäessä on kiinnitettävä huomiota erityi-

sesti alueen ominaispiirteisiin ja kulttuuriympäristöön, elinympäristön laatuun, ekologisen verkoston toimivuuteen ja lähivirkistysalueiden riittävyteen”.

Suunnittelualueen itäreunalle on osoitettu 2. vaihemaakuntakaavassa merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö. Tämä mahdollistaa seudullisen, paljon tilaa vaativan erikoiskaupan sijoittumisen alueelle. Käytännössä tällä tarkoitetaan Tuusulanväylän länsi- ja itäpuolelle sijoittuvaa merkittävää autokaupan keskittymää. Kaava rajaa kaupan kokonaisuuden 100 000 k-m² suuriseksi, josta on tällä hetkellä rakentunut noin puolet. Suunnittelualueen kanalta maakuntakaavamerkintä mahdollistaa Tuusulanväylän itäreunalle sijoittuvien Volkswagenin ja Audin autotalojen laajentamisen ja uusien seudullisten, paljon tilaa vaativien erikoiskauppojen rakentamisen Tuusulanväylän varteen. Paikallisia – omaa ja lähialuetta palvelevia – liiketiloja saa suunnittelualueelle rakentaa maakuntakaavan perusteella kaupan laadusta riippumatta.

Kuva 19. Ote Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmästä.

Suunnittelualueen eteläosan poikki kulkee pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli, mille kaavassa on osoitettu Tuusulanväylän kohdalle joukkoliikenteen vaihtopaikka. Lentoradan tunnelin ohjeellinen linjaus sivuaa alueen länsireunaa. Kehäradan ja lentoradan linjauksen risteyskohtaan on määritelty joukkoliikenteen vaihtopaikka (sijainti lähellä nykyistä Aviapoliksen asemaa).

Laadittavana olevan 4. vaihemaakuntakaavan luonnos ei sisällä merkintöjä kaavarungon alueelle. Kaavarunkoon liittyen sen valmisteluvaiheessa on todettu nykyisten maakuntakaavamerkintöjen turvaavan maakuntaohjelman mukaisen kasvun- ja yhteistyön kolmioiden kehittymisen. Logistiikan pitkän aikajänteen tavoitteiden mukaan merkittävä osa logistiikkatoiminnoista sijoittunee jatkossa Kehä III:n ympäristön sijaan seuraavalle pohjoisemmalle kehälle.

3.2.2. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa kaavarungon alue on ensisijaisesti kehitettävää aluetta, jolle on tarkoitus kohdentaa merkittävä osa seudun uudesta maankäytöstä. Liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti alueella kulkisi jo vuonna 2025 kaksi joukkoliikenteen runkolinjaa Kehäradan lisäksi. Aviapoliksen asemalle on suunniteltu päättäväksi myös seudullinen liityntäyhteys Hyrylästä, Keravalta ja Nikkilästä. Alueen halki kulkevan lentoradan kehittäminen on ajoitettu vuosien 2026 ja 2040 välille.

Lentorata on Pasilasta Helsinki-Vantaan lentoterminaalin kautta pääradalle kulkeva, pääasiassa kaukoliikenteen käytössä oleva rata. Radasta on laadittu Liikenneviraston toimesta 2010 ratayhteysselvitys, jossa on mukana kaksi eri linjavaihtoehtoa. Toinen linjauksista kulkee lentoasemalle Pasilasta Aviapoliksen ali ja toinen Viinikkalan terminaalivarauksen kautta. Hankkeen alustava kustannusarvio on miljardi euroa. Lentorata toimisi mahdollisesti osana kansainvälistä raideyhteyttä Pietarin, Helsinki-Vantaan lentoaseman, Helsingin keskustan ja Tallinnan välillä.

Yleiskaavassa on esitetty lähipalveluille kaksi keskustatoimintojen alakeskustaa: toinen Aviapolis-aseman lähelle ja toinen Tikkurilantien varteen Lentoasemantien itäpuolelle. Yleiskaavassa varattiin alueelle yksi merkittävä uusi palvelujen alue (P1), jonne on mahdollista sijoittaa seudullisesti merkittävä hanke.

Kaavarunkoalue on pääosin lentomeluvyöhykkeellä 3 (L_{den} 50 – 55 dB), mikä ei aseta rajoituksia asumiselle tai muille melulle herkille toiminnoille. Alueella on kuitenkin rakenteiden ääneneristämistarve. Lentomeluvyöhyke 2 (L_{den} 55 – 60 dB) leikkaa kaavarunkoaluetta kiitoteiden suuntaisesti luoteis- ja koillislaidoilta. Siellä ei sallita uusien, melulle herkkien toimintojen sijoittamista.

3.5. Asemakaavatilanne & rakennuskielto

Veromiehessä on 2000-luvun alusta lähtien alun perin teollisuusalueeksi asemakaavoitettuja kortteleita muutettu toimistovaltaisemmiksi etenkin Kehä III:n varrella. Lentokenttäalueen asemakaavamerkintä (LL) on väistynyt, kun Lentoasemantien molemmiin puoliin on noussut ja nousee edelleen toimisto- ja hotellirakennuksia. Aerolan asuinalue on kasvanut viimeisten vuosien aikana kahden asuinrakennuksen ja yhden saunatuvan käsittävstä pihapiiristä yli 500 asukkaan kortteliksi.

Vantaan kaupungin keskeisenä tavoitteena on kehittää Veromiehen aluetta kaupunkimaiseksi ja kansainväliseksi asuin- ja yritysalueeksi. Kehäradan ja Aviapoliksen aseman avautuminen kesällä 2015 sekä Kehä III:n, Lentoasemantien ja Tikkurilantien muutostöiden valmistuminen vuoden lopulla 2015 muuttavat alueen kaupunkirakenteellista sijaintia ja tulevat lisäämään maanomistajien ja kiinteistökehittäjien kiinnostusta aluetta kohtaan.

Veromiehen alueen asemakaavat ovat pääosin 1980-luvulta ja asiasisällöltään vanhentuneita. Pääosin 1970 – 80-luvuilla rakennettu vesihuoltoverkosto on vanhentunut, eikä alueen hulevesien hallintakaan ole ajan tasalla, minkä takia alueella esiintyy ajoittain kaupunkitulvia. Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930 – 1979 -inventointiraportti (Eskola, 2006) ja kaupungin museon tarkistusinventointi (2014 - 2015) listaavat ja arvottavat alueen rakennusperintöä, minkä säilyttämiseen ei vanhoissa asemakaavoissa oteta kantaa.

Rakennuskielto on yksi maankäyttö- ja rakennuslain antamista välineistä, joita kunnat voivat käyttää mm. silloin, kun jonkin alueen asemakaava ei vastaa enää nykypäivän maankäytön tavoitteita (asemakaavat ovat vanhentuneita). Rakennuskiellon avulla kunta voi varmistaa, että suunnitellaan ajanmukaista ja kilpailukykyistä ympäristöä. Vantaalla rakennuskieltoa käytetään alueilla, joilla maankäyttö muuttuu voimakkaasti. Aviapoliksen kehittyneet liiketoimintatavat sekä toimijoiden ja kaupunkirakenteen tavoitteet vaativat suunnittelun periaatteiden tarkistamista asemakaavoituksen tueksi. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto asetti 7.10.2013 osan Veromiehen alueesta rakennuskieltoon 29.10.2015 saakka.

4. Visio ja tavoitteet

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 18.8.2014 Aviapolis-kaavarunkotyön vision, lähtökohdat ja tavoitteet.

Kaavarungon visiona on houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien kaupunki. Hyvällä kaupunkisuunnittelulla teemme Aviapoliksesta lentokenttäkaupungin, joka elää ympäri vuorokauden.

Alueen suunnittelulle asetettiin kuusi tavoitetta:

1. Tehdään autokaupungista käveltävän kokoinen kaupunki, missä voi viihtyä ja viipyä.
2. Rakennetaan ekologisesti ja kulttuurisesti kestävää kaupunkia.
3. Tehdään kestävästä kulkumuodoista kilpailukykyisiä ja luodaan innovatiivisia liikkumisratkaisuja.
4. Mahdollistetaan 60 000 työpaikan sijoittuminen alueelle.
5. Tehdään elämisen ja asumisen kaupunginosa 20 000 vantaalaiselle.
6. Rakennetaan Aviapoliksesta lentokenttäkaupunki, jonne tullaan läheltä ja kaukaa.

5. Suunnitelma

5.1. Käveltävä korttelikaupunki

Kaupunki on elävä organismi, joka mukautuu jatkuvasti yhteiskunnan muutoksiin: uusia toimintoja syntyy, kun toisia poistuu. Veromiehen alueella on käynnissä alueen kolmas suuri rakenteellinen muutos, kun yksinomaan työpaikka-alueena tunnetuksi tullut kaupunginosa muuttuu monipuoliseksi kaupunkiympäristöksi. Suurimmat muutokset tapahtuvat alueen korttelirakenteessa ja tehokkuudessa sekä asuntojen määrän merkittävässä kasvussa. Veromiehestä kehittyy lentokentän viereen ja Kehäradan varteen merkittävä kaupunginosa, jossa asutaan, käydään työssä, virkistytään ja nautitaan hyvistä palveluista. Tavoiteltava muutos on radikaali ja edellyttää määrätietoisuutta ja eri toimijoiden yhteistä tavoitteeseen sitoutumista.

Kuva 21.
Käveltävässä korttelikaupungissa lapsikin voi liikkua turvallisesti.

Kuva 22. *Jo yksittäinen katupuu voi lisätä kaupunkiympäristön vihreyttä merkittävästi.*

Kaavarungon toteuttaminen tähtää käveltävään korttelikaupunkiin. Tavoitteeseen päästään ensisijaisesti muuttamalla alueen nykyisiä mittakaavaperiaatteita. Suuria kortteleita pilkotaan pienempiin osiin kulkureitein ja puistoin. Koko kaupunkirakenteen malli uudistetaan ”ihmisläheisemmäksi”, jolloin katutasen merkitys kokemusympäristönä korostuu. Se edel-

lyttää liikennejärjestelmän kehittämistä jalankulkua ja pyöräilyä suosivaksi, kivistä katuja rakentamista ja avaamista kadulle sekä kadunvarren istutusten ja kalusteiden laadukkuutta.

5.2. Mitoituksen ja mittakaavan muutos

Korttelikoko pienenee

Alueen nykyiset korttelit ovat suuria, kooltaan jopa 300 m x 300 m. Kaavarungon keskeisenä periaatteena on muodostaa niistä pienipiirteisempää korttelirakennetta ohjaamalla uuden korttelirakenteen kokoa. Kortteleiden sivujen keskimääräinen pituus on pääosin 100 ja 150 metrin välillä. Keskeisillä alueilla pisin sallittu yhtenäinen korttelisivu uudessa rakentamisessa on 150 metriä. Kortteleiden välissä tulee kulkea julkista tai puolijulkista tilaa oleva kävely-yhteys: katu, jalankulkureitti, aukio tai esimerkiksi katumainen pysäköintialue.

Tehokkuus kasvaa

Suunnittelualueen aluetehokkuus on nykyisellään alhainen (0,19). Vaikka alue on kooltaan neljäsosa Helsingin kantakaupungista, asuu siellä ainoastaan n. 500 asukasta, työpaikkamäärän ollessa 10 000. Monipuolisen, viihtyisän ja 24 tuntia vuorokaudessa elävän kaupungin luominen edellyttää toimintojen määrän merkittävää lisäämistä. Se edellyttää aluetehokkuuden huomattavaa nostoa.

Kaavarungossa alueiden tehokkuutta ohjataan keskeisten alueiden osalta ohjeellisella alimmalla korttelitehokkuudella (e_k), joka vaihtelee 1 ja 1,5 välillä.

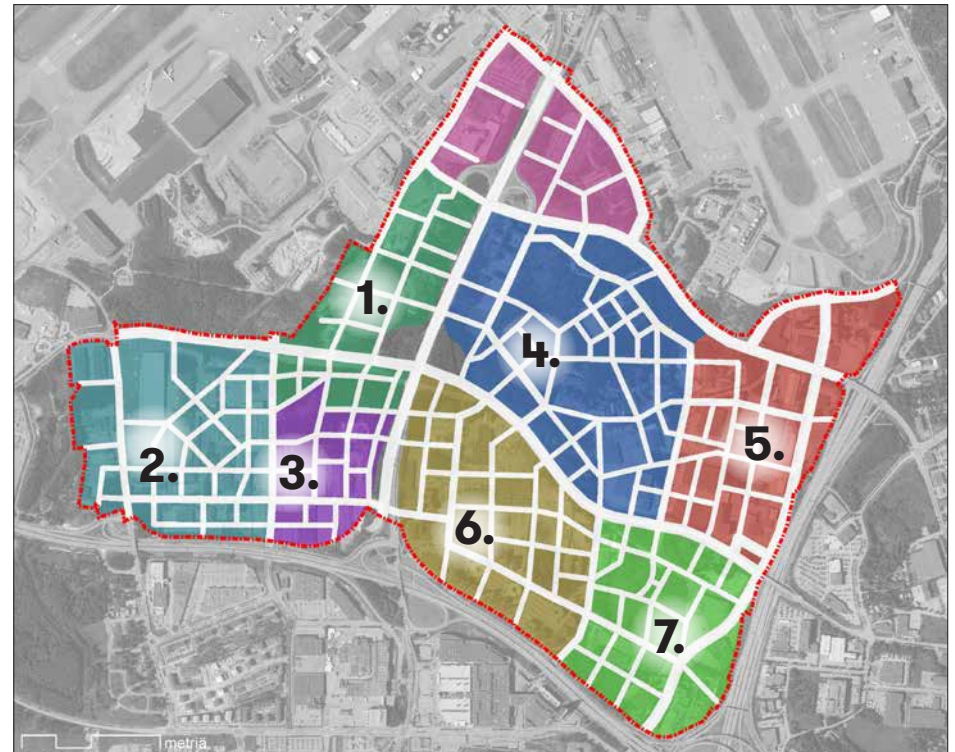
Tehtyjen tarkasteluiden mukaan suunnittelualueelle voisi kokonaisuudessaan sijoittua 2,5 -3 miljoonaa kerrosneliömetriä, jolloin aluetehokkuudeksi muodostuisi 0,7-0,85. Tämä nelinkertaistaisi alueen nykyisen tehokkuuden ja tekisi Veromiehestä Vantaan tehokkaimmin rakennetun kaupunginosan. Asumisen kerrosalan osuus koko kerrosalasta voisi olla kolmanneksen luokkaa.

Ratkaisu mahdollistaa uuden kaupunginosan rakentamisen yli 20 000 asukkaalle ja vähintään 40 000 työpaikalle. Työpaikkakortteleiden rakentuessa tehokkaana ja työpaikkaväljyyden pienentyessä edelleen voi alueelle sijoittua merkittävästi tätäkin enemmän työpaikkoja.

Mitoitus osa-alueittain

Osa-alueittaiset mitoitusosat ovat suuntaa antavia. Sekoittuneiden toimintojen kortteleiden on laskettu rakentuvan pääsääntöisesti tehokkuuksilla 1,5 – 2,5. Intensiivisten työpaikka-alueiden keskiarvotehokkuus on pääasiallisesti 2 ja muiden työpaikka-alueiden 1. Keskimääräisenä asumisväljyytenä on käytetty lukua 45 k-m². Käytetyt työpaikkaväljyydet ovat vaihdelleet 30 k-m²:stä yli 100 k-m²:in.

Asemakortteleiden (1.) liikenteellinen sijainti on koko suunnittelualueen paras, minkä johdosta ne rakentuvat koko kaavarunkoalueen tehokkaimpina kortteleina. Yhteensä asemakortteleihin voisi sijoittua jopa yli 10 000 työpaikkaa ja 2500 asukasta.

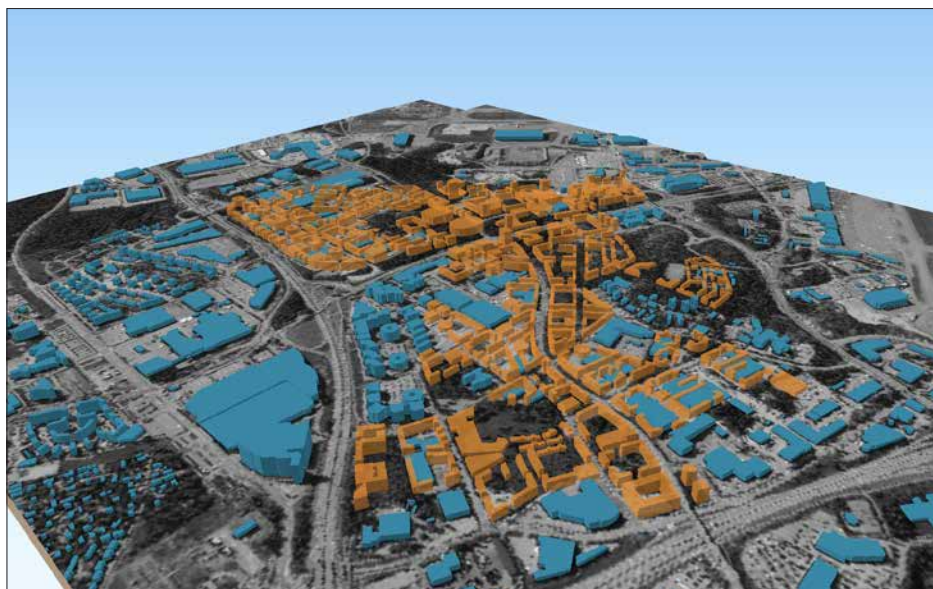

Kuva 23. Mitoitus osa-alueittain. Numerot viittaavat tekstiin.

Toisen savun länsipuoliselle teollisuusalueelle (2.) voisi tulevaisuudessa rakentua noin 3500 asukkaan ja 6000 työpaikan kaupunginosa. Toisen savun itäpuoli (3.) rakentuu puolestaan 1500 asukkaan ja vajaan 2500 työpaikan alueena.

Asukasmäärältään suurinta lisäystä on suunniteltu Lentoasemantien itäpuolelle ja Tikkurilantien pohjoispuolelle sijoittuvalle Aerolan alueelle (4.), jonne kaavillaan vajaan 6 000 asukasta. Alueelle voisi sijoittua myös 4000 työpaikkaa. Aerolan itäpuolella sijaitsevalle nykyiselle teollisuusalueelle (5.) voisi sijoittua pitkällä aikavälillä 2000 työpaikan lisäksi myös noin 1000 asukasta.

Tikkurilantien eteläpuolelle ja Rälssitien länsipuolelle jäävän alueen (6.) karkea mitoitus on 3000 asukasta ja 6000 työpaikkaa. Rälssitien itäpuoliselle alueelle (7.) voisi sijoittua 3000 asukasta ja 3500 työpaikkaa.

Kuva 24. Aviapoliksen korttelirakenne täydentyy ja tiivistyy. Sinisellä on kuvattuna nykyiset rakennukset ja oranssilla esimerkinomaista uutta kaupunkirakennetta.

Ilmakehän pohjoispuolisia alueita kehitetään jatkossakin työpaikka-alueina, sillä lentokentän läheisyys ei melun takia salli ns. herkkiä toimintoja (asumista, kouluja, hoitolaitoksia, yms.) alueella. Kattavista joukkoliikenneyhteyksistä ja hyvästä autosaavutettavuudesta johtuen aluetta kehitetään ensisijaisesti tehokkaana toimistoalueena, jonne voisi sijoittua jopa 8000 työpaikkaa (8.).

Liiketilatarve kasvaa

Uudet asukkaat mahdollistavat alueen ostovoiman kasvun myötä uusien kauppojen ja kaupallisten palveluiden rakentamisen alueelle. Alueen kaupalliseen tarjontaan vaikuttavat myös alueella työskentelevät työntekijät, varsinkin kun puhutaan muista kaupallisista palveluista, esim. ravintolapalveluista. Päivittäistavarakaupassa ostovoiman on saavutettava riittävä kynnyksäraja, ennen kuin alueelle on liiketaloudellisesti kannattavaa perustaa kauppa. Tämä tarkoittaa noin 2 000 - 3 000 lähiasukasta.

Alueen väestön lisääntyessä liiketilojen tarve kasvaa jatkuvasti. Taulukossa 1 on kuvattu alueen liiketilan tarve nykyhetkestä vuosille 2025, 2040 ja 2050. Taulukon tiedot on tuotettu päivittäistavarakaupan vuosittaisella 1 % ostovoiman kasvulla ja erikoiskaupan 2 % kasvulla. Lisäksi liiketilojen myyntitehokkuuden oletetaan kasvavan ajanjaksolla 15 % ja verkkokaupan vähentävän liiketilojen tarvetta 10 %. Väestön on arvioitu kasvavan laskelmassa vuosittain 500 asukkaalla alkaen vuodesta 2016.

Taulukko 1. Suunnittelualueen liiketilan tarve vuosiin 2025, 2040 ja 2050.

Liiketilatarve (k-m ²)	2015-2025	2015-2040	2015-2050
Päivittäistavarakauppa	2 000	6 300	9 500
Muu erikoistavarakauppa	4 600	18 200	28 300
Paljon tilaa vaativa kauppa	5 000	20 300	31 900
Muut kaupalliset palvelut	2 300	9 000	13 900
Yhteensä	13 900	53 800	83 600

Laskelmia ei ole ylimitoitettu kaavallisesti eli taulukon luvut kuvaavat sitä todellista tarvetta, joka alueen asukkaille muodostuu. Kyseinen tarve ei kuitenkaan välttämättä konkretisoidu suunnittelualueella liiketiloiksi lähialueiden vetovoimaisten kauppojen takia. Erityisesti muun erikoiskaupan palvelut tullaan hakemaan suurelta osalta kauppakeskus Jumbosta. Paljon tilaa vaativan kaupan tuotteet ostetaan hyvin todennäköisesti myös muualta. Sen sijaan päivittäistavarakaupassa asioidaan huomattavasti useammin kuin edellä mainituissa, joten kuluttajat arvostavat arkiostoksissaan hyvää saavutettavuutta. Päivittäistavara-kaupan palvelut tulevatkin toteutumaan suunnittelualueella todennäköisesti taulukon laskelmien mukaisesti.

5.3. Kehien kaupunki

5.3.1. Elinkeinojen kehä ympäröi sekoittunutta ydintä

Asuminen, työpaikat ja palvelut limittyvät

Monipuolinen ja eloisa kaupunkiympäristö muodostuu ennen kaikkea korkeasta rakentamisen tehokkuudesta, eri toimintojen sekoittumisesta, mielenkiintoisista kaupunkitiloista, ajallisista kerroksista sekä kilpailukykyisistä kestävästä liikumisen mahdollisuuksista. Tämän johdosta iso osa kaavarungon alueesta on määritetty sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueeksi, jossa alueen käyttötarkoitusta ei keskusta-alueiden tapaan ole määrätty tarkasti. Sen sijaan maankäytön tehokkuuteen ja katutilan muodostumiseen halutaan vaikuttaa vahvasti.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella samassa korttelissa voi olla niin työpaikkoja, palveluja ja muita keskustatoimintoja kuin asumistakin. Näin kortteleissa voi olla toimintaa ympäri vuorokauden. Noin viidesosa kaavarungon alueesta on osoitettu sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueeksi.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen korttelit sijoittuvat kaavarunkoalueen keskiosiin, sillä asuminen ja niin sanotut herkäät toiminnot edellyttävät riittävän alhaista lento- ja tieliikennemelutasoa. Ohjeellinen alin korttelitehokkuus alueilla on $ek = 1,5$. Tehokkain rakentaminen sijoittuu saavutettavuudeltaan parhaimmille paikoille kuten asemanseudulle ja runkolinjojen pysäkkien yhteyteen, joissa myös toimintojen monipuolisuus on suurimmillaan. Näin edistetään keskus-

tamaisten paikkojen syntymistä, kun ne erottuvat ympäristöstään jo fyysisen ja toiminnallisen rakenteensa puolesta.

Aviapoliksen aseman korttelit Lentoasemantien molemmin puolin on kaavarungossa määritelty sekoittuneiden kaupunkitoimintojen korttelialueeksi. Jotta kaupunkirakenne voisi jatkua luontevasti asemalta Aerolan puolelle asti, on kaavarungossa esitetty Lentoasemantien osittaista kattamista. Kattaminen parantaisi myös sekä aseman laskennallista että koettua saavutettavuutta etenkin Aerolan alueelta. Kyse ei ole lähivuosien hankkeesta, mutta mahdollisuus siihen tulee säilyttää.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella rakennukset tulee sijoittaa kadun varteen, jolloin ne rajaavat katutilaa. Tavoitteena on toisaalta urbaanin katutilan muodostuminen, toisaalta yksityisen tai puolijulkisen tilan muodostaminen korttelin sisäosiin. Etenkin toteutuksen alkuvuosina asuntokorttelit rakennetaan umpikortteleina.

Kuva 25. Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueet sijoittuvat alueen keskiosiin.

Kuva 26. Umpikorttelirakenne mahdollistaa suojaisat piha-alueet.

Koko kaavarunkoalueen kehittäminen keskustamaisena, toiminnoiltaan sekoittuneena alueena ei ole tarkoituksenmukaista, toisaalta alueiden rajaaminen puhtaasti asumisen käyttöön voi estää monipuolista kaupunkikehitystä. Tämän johdosta merkittävä osa suunnittelualueesta on osoitettu asuntovaltaisille, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueille. Tällä halutaan osoittaa parhaiten asumiseen soveltuvat alueet, säilyttäen mahdollisuudet tulevalle kehitykselle. Asuntovaltaisia, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueita kehitetään etenkin asumisen ja sitä tukevien lähipalveluiden ja virkistysalueina, mutta niille on mahdollista rakentaa myös ympäristöhaiirtontä työpaikkatoimintaa. Kymmenesosa alueesta on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi.

Asuntovaltaisiksi, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen kortteleiksi on osoitettu alueita Aerolan alueelta Ilmakehän ja Tikkurilantien välistä sekä Toisen savun länsipuolelta. Ohjeelliseksi alimmaksi korttelitehokkuudeksi kerrostalovaltaisilla alueilla on asetettu $ek = 1,0$. Tarkoituksena on monipuolistaa alueen kerrostalovaltaista rakennetta kaupunkipientaloilla sellaisilla alueilla, jotka jäävät hieman sivuun joukkoliikenteen runkoyhteyksistä. Etenkin toteutuksen alkuvuosina kerrostalokorttelit rakennetaan umpikortteleina.

Kuva 27. Tikkurilantien ja Rälssitien kulmaukseen voisi rakentaa paikallinen solmukohta.

Kahdenlaisia työpaikka-alueita

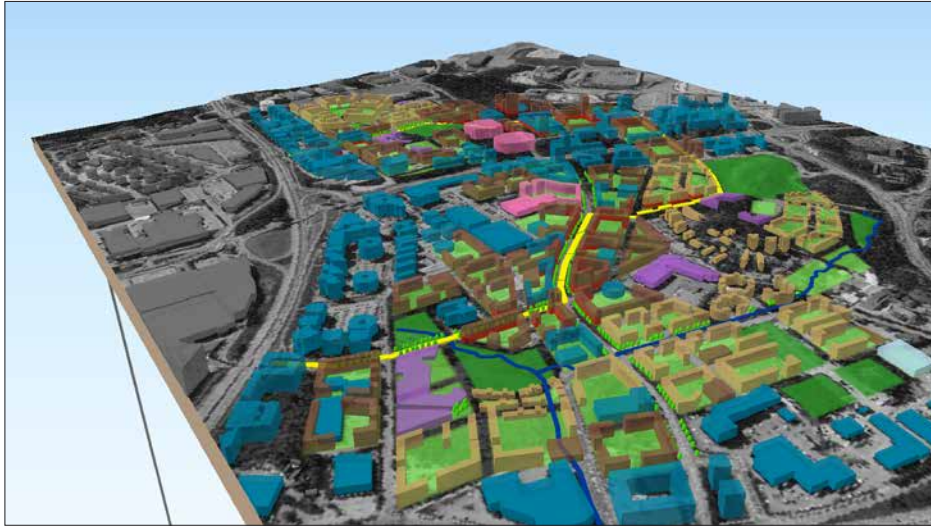
Tavoitellun työpaikkamäärän mahdollistamiseksi, huomattavan osan alueesta tulee olla tehokasta työpaikkarakentamista. Suunnittelualueen kehyksenä on työpaikkojen vyöhyke, joka on hyvin saavutettavissa ja tonttien näkyvyys erinomainen. Tämä mahdollistaa tavoitellun kehityksen.

Intensiivisten työpaikkatoimintojen alueita kehitetään liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotilojen alueena. Rakentamisen tulee olla tehokasta ja korttelitehokkuuden pääasiallisesti enemmän kuin $ek = 1,5$. Aviapoliksen ja Lentokentän rautatieasemien lähialueesta on mahdollisuus kehittää selkeästi ympäristöstään erottuva elinkeinoalue, joka voi toiminnassaan hyödyntää lentokentän läheisyyttä. Suunnitellun lentoradan rakentaminen tulevaisuudessa edesauttaa alueen kehitystä kansallisena ja kansainvälisenä työpaikka-alueena.

Intensiivisten työpaikkatoimintojen alueeksi on osoitettu alueita etenkin suurten väylien ja lentoaseman läheisyydestä. Suurten väylien reuna-alueet rakennuksineen luovat alueen imagoa ja identiteettiä. Rakennukset muodostavat tiiviin rintaman tieliikenteen melua ja pienhiukkasia vastaan suojaksi alueen keskiosien sekoittuneelle rakenteelle ja meluherkille toiminnoille. Samalla yrityksille tarjoutuu ns. rantatontteja, joiden näkyvyys vilkkaasti liikennöidyille väylille on erinomainen. Jo nykyisellään Äyri-tien toimistorakennusten ohi kulkee päivittäin joka kahdeskymmenes seudun asukas sekä tuhansia matkustajia eri puolilta maata ja maailmaa.

Kuva 28. Asuntovaltaiset, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueet keskittyvät Aerolaan ja Toisen savun länsipuolelle.

Kuva 29. Asumiseen soveltuvat alueet sijaitsevat suunnittelualueen keski-osissa. Esimerkinomainen havainnollistus kaupunkirakenteesta idästä päin kuvattuna.

Intensiivisen työpaikka-alueen raskas liikenne ei saa häiritä asumisen alueita. Varastotilat ovat tämän vuoksi lähinnä yksityishenkilöiden varastoja. Rakennusten korkeutta rajoittaa lentoestekorkeus, joka on koko kaavarunkoalueella pääosin korkeustasolla +96 m mpy.

Työpaikkatoimintojen alueiksi on osoitettu sellaiset, vain työpaikkatoiminnoille soveltuvat alueet, missä tehokkuuden nostoon ole vielä painetta. Työpaikkatoimintojen alueita kehitetään tuotanto, palvelu- ja varastotilojen sekä niihin liittyvien toimisto- ja liiketilojen alueina. Ohjeellista korttelitehokkuutta ei ole määritetty. Alueet ovat intensiivisiä työpaikka-alueita arkisempia ja touhukkaampia. Alueet sijoittuvat Pakkalantien sekä Ilmakehän läheisyyteen ja ne ovat pääosin lentomelualueita.

Kuva 31. Aviapoliksen asemanseudusta rakentuu merkittävä työpaikka-alue.

Kuva 30. Elinkeinojen kehä reunustaa sekoittuneiden toimintojen ydintä. Intensiivisten työpaikkatoimintojen alueet ovat kuvassa tummansinisellä, työpaikka-alueet vaaleammalla sinisellä.

5.3.2. Viherkehä nivoo yhteen puistot, reitit ja pihat

Viheralueiden määrä Veromiehen rakennetuilla alueilla on nykyisellään vähäinen. Rakentamattomat alueet sen sijaan ovat pääosin metsäisiä. Merkittävä väestönkasvu ja työpaikkalisäys edellyttävät nykyistä laadukkaampia ja toiminnallisesti monipuolisempia virkistysalueita.

Kaavarunkoon on määritelty koko suunnittelualueen halki jatkuva puistokehä, joka yhdistää uudet Veromiehen virkistysalueet ja puistot, korttelipihat sekä kävelyn ja pyöräilyn reitit. Kehän niveliksi on esitetty neljä laajempaa virkistysaluetta: Pyttisberget, Plootunkallio, Kirkonkylänojan varressa sijaitsevien Manttaalipuiston ja Rälssipuiston kokonaisuus sekä vehreänä säilynyt alue Kiitoradantien ja Manttaalitien välissä.

Läntisin viherkäytävä erottaa työpaikka- ja asuinalueet toisistaan ja mahdollistaa toteutuessaan Tikkurilantien pohjoispuolelle jäävän yleiskaavan viheralueen uudelleen arvioinnin. Yhteys on myös seudullisesti merkittävä, koska sitä kautta saadaan yhteys Vantaanjoen varren laajoille viheralueille asti. Yhteys Rälssitien varrelta Pakkalaan johtaa myös Vantaanjoelle ja yhteys Kiitoradantieltä Koivuhaan suuntaan jatkuu puolestaan Kylmäojan varren viheralueille. Kaikki nämä yhteydet ovat tärkeitä Veromiehen alueen liittämässä seudulliseen viheralueverkostoon.

Alueen puroista ja niiden hulevesialtaista voidaan rakentaa keskeinen osa viherkehää. Pytinoja ja Kirkonkylänoja ovat osa alueen hulevesijärjestelmää ja ne tulee säilyttää avoimuksena. Purojen ympäristöä kehitetään laadukkaina virkistysverkoston ja kaupunkikuvan paikkoina.

Kuva 32. Puistokehä yhdistää korttelipihat paikalliseen ja seudulliseen virkistysverkostoon.

Katumaisemien osalta on erittäin tärkeää, että jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävien ja pysyvien tilavarausten tekeminen katupuille, jotta niillä on mahdollisuus elää pitkään ja kasvaa isoiksi.

Korttelien uudisrakentamisessa edellytetään toteutettavan pieniä, laadukkaita ja yksityisomisteisia, mutta yleisesti käytettäviä kaupunkitiloja, jotka voivat olla sisäänkäynteihin liittyviä etupihoja, taskupuistoja tai läpikulkureittejä. Korttelin läpi johtava yleinen jalankulun reitti voi olla esimerkiksi eri tasossa kuin yksityiset asuntopihat. Laajempiin vaiheittain toteutuviin kokonaisuuksiin voisi sisältyä myös tilapäistä viherrakentamista.

Kuva 33. Pienet taskupuistot ja etupihat tekevät liikkumisympäristöstä mielenkiintoisen.

Kuva 34. Tilapäisillä viheralueilla voidaan lisätä keskeneräisten alueiden viihtyisyyttä.

Kaavarungon ratkaisu asumisen rakentumisesta pääosin umpikortteleihin ilman kansipihoja antaa mahdollisuuden kehittää asuntopihoista vihreitä, suojaisia ja toimintoiltaan monipuolisia ulko-oleskelutiloja. Asuntopihat voivat avautua kadun puolelle elävöittämään katukuvaa tai kytkeytyä suoraan puistoon, joiden kunkin oma teema voisi jatkua näin myös yksityisille piha-alueille. Varsinkin alueen muutoksen alkuvaiheessa asuntopihojen merkitys tulee olemaan tärkeä asumisen laadukysymys, kun lähiseutu on vielä työmaana.

Pihasuunnittelu on tärkeää myös työpaikkakiinteistöillä. Esimerkiksi kadulle avautuva piha voi olla osa alueen julkista reitistöä, työntekijöiden lounaspiknik-paikka ja samalla työhuoneesta avautuva kaunis näkymä. Ilmakehän varressa säilyvä Pytinoja on vuodenaikojen mukana elävä puro, joka luo ilmettä ja mielenkiintoa työpaikkakortteleiden pihuille.

5.3.3. Liikkumisen uudet kehät

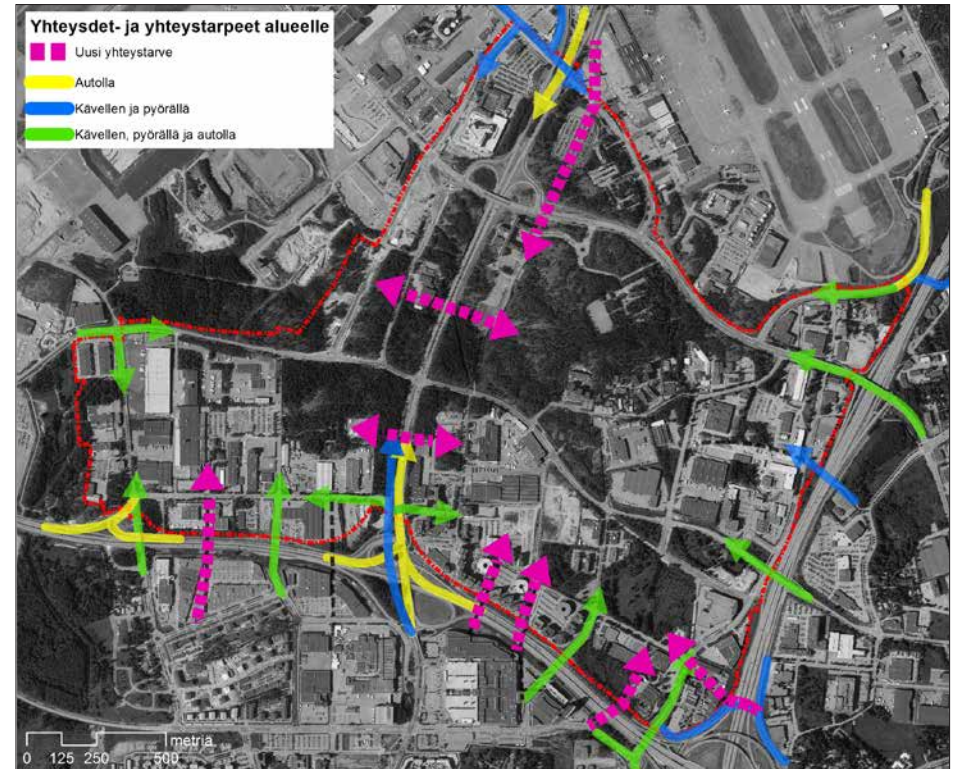
Liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen

Ilmakehä ja Lentoasemantie yhdistävät alueen seudullisiin pääväyliin Kehä III:en ja Tuusulanväylään. Ne välittävät liikennettä suunnittelualueelle ja etenkin sen läpi lentokentän suuntaan. Kaavarungon keskeisenä tavoitteena on turvata lentoaseman hyvät yhteydet.

Tikkurilantie yhdistää alueen Tikkurilaan ja Kivistöön kaikilla kulkumuodoilla. K2-vision mukaisesti Tikkurilantie muutetaan Tikkurilan ja Aviapoliksen välillä bulevardiksi, joka toimii viihtyisänä kaupunkielämän näyttämönä, ja joka kytkee tiiviimmin Tikkurilan ja Aviapoliksen toisiinsa.

Nykyiset ali- ja ylikulkupaikat Kehä III:n ja Tuusulanväylän poikki sijaitsevat 350 – 600 m välein. Useimmat niistä ovat katuja, jossa on myös kävely- ja pyörätie. Autoilijoille nykyiset yhteydet riittävätkin, mutta kävelijöille ja pyöräilijöille niitä tarvitaan lisää alueen liittämiseksi paremmin ympäröivään kaupunkirakenteeseen. Lisäksi nykyisten alitusten ja ylitysten luonteva jatkuminen alueen sisälle tulee varmistaa. Kaavarungossa esitetään uusia yhteyksiä Kehä III:n poikki Virkatien ja Antaksentien väliin, Äyritien ja Jumbon välille sekä nykyisten yhteyksien jatkamista sisään alueelle Tuusulanväylän länsireunalta.

Tuusulanväylän ylitse on esitetty kaavarungossa kattamismahdollisuus: jatkamalla korttelirakennetta siltamaisilla kansirakenteilla Tikkurilantien molemmin puolin Tuusulanväylän kohdalla saadaan kaupunkimainen korttelirakenne jatkumaan koko Tikkurilantien varrella K2-bulevardiajatuksen mukaisesti.

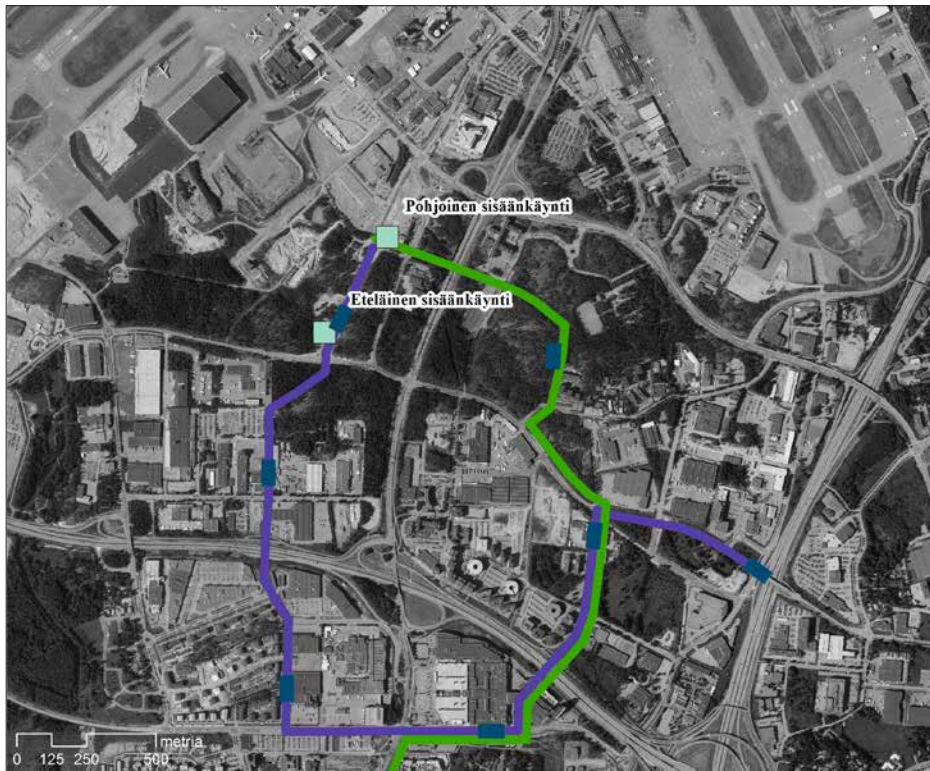

Kuva 35. Suunnittelualueen liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja uudet yhteystarpeet.

Kävely

Käveltävän kaupunkirakenteen muodostumiseksi ja hahmottamiseksi kaavarungossa on esitetty tiheä ohjeellisten kulkuyhteyksien verkosto. Yhteyksien sijainti on ohjeellinen, mutta ne määrittävät syntyvän kävelyverkoston ja korttelirakenteen hahmoa. Ne kuvaavat yhteystarpeita, jotka tulee luoda sujuvan liikkumisen mahdollistamiseksi. Kävelyverkoston oleellinen piirre tiheyden ohella on verkoston läpikuljettavuus: päättymiä ja kierteleviä reittejä vältetään.

Alueen käveltävyyteen vaikuttaa yhteyksien lisäksi myös kaupunkiympäristön laatu. Tämän vuoksi kaupunkitilan mielenkiintoisuuteen ja vaihtelevuuteen tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa luomalla rakennusten ensimmäisiin kerroksiin mielenkiintoisia yksityiskohtia, välttämällä pitkäjäksoisia, yhtenäisiä julkisivuja, sijoittamalla parvekkeita ja pihoja kadunvarsille, rajaamalla rakennuksilla katutilaa sekä sijoittamalla kadunvarsipuita ja -pysäköintiä kävelijän suojaksi.

Kuva 36. Alueen joukkoliikenne perustuu Aviapolis-asemaan sekä kahteen runkolinjaan.

Pyöräily

On tärkeää tunnistaa että pyöräilijä ei ole kävelijä eikä autoilija. Pyöräily tarvitsee omat väylänsä, pysäköintipaikkansa ja säilytystilansa. Kuten autoliikenne, myös pyöräily tarvitsee kahdenlaisia väyliä: hitaampaa lyhyen matkan pyöräilyä ja nopeampaa pidemmän matkan pyöräilyä varten.

Nopean pyöräilyn reitit kulkevat itä-länsisuunnassa Kehä III:n, Tikkurilantien ja Ilmakehän varressa ja pohjois-eteläsuunnassa Lentoasemantien varressa etelästä Tikkurilantielle asti ja sen jälkeen Tietotien ja Teknobulevardin varressa lentoaseman suuntaan. Hitaamman alueellisen pyöräilyn reitit ovat omina kaisloina tai teinä muun liikenteen yhteydessä.

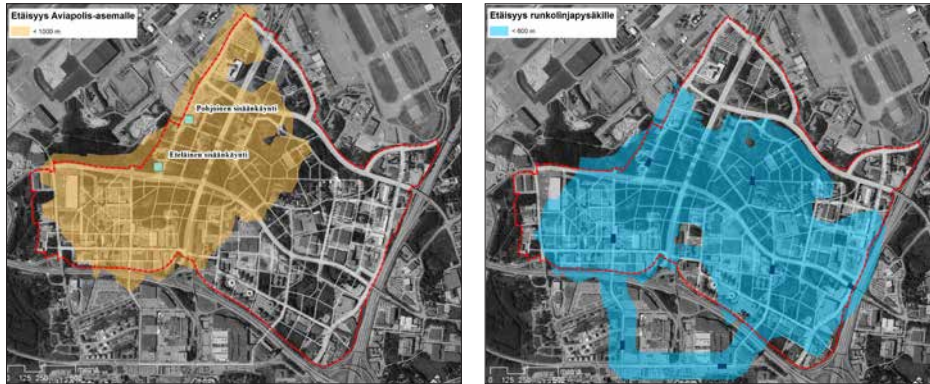
Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen tärkein solmukohta on suunnittelualueen luoteislaidalla Aviapoliksen asema ja joukkoliikenneterminaali. Yksistään Kehärata ei pysty tarjoamaan koko alueelle riittävää joukkoliikenteen palvelutasoa. Alueen on suunniteltu tukeutuvan sen lisäksi kahteen joukkoliikenteen runkolinjaan, jotka voitaisiin toteuttaa myös pikaraitiotienä. Toinen linja kulkee Tikkurilasta Tikkurilantietä pitkin Jumbolle ja Aviapolikseen, toisen linjan kulkiessa Aviapoliksen asemalta Aerolan ja Rälssitien kautta Jumbolle ja edelleen etelän suuntaan. Linjojen jatkaminen lentoasemalle on mahdollista.

Runkolinjat takaavat alueelle erinomaisen joukkoliikenteen palvelutason. Lähes 95 prosenttia alueen suunnitellusta maankäytöstä sijoittuu alle kilometrin etäisyydelle Aviapoliksen asemasta ja/tai alle kuudensadan metrin päähän runkolinjan pysäkeistä. Lisäksi Lentoaseman rautatieasema palvelee suunnittelualueen pohjoisosia. Runkolinjojen lisäksi alueella on niitä täydentäviä bussilinjoja.

Autoliikenne

Ilmakehä ja Lentoasemantie toimivat alueellisina pääteinä, jotka yhdistävät alueen valtakunnallisiin pääväyliin, joten liikkumisen niillä tulee olla mahdollisimman sujuvaa. Valimotie, Kiitoradantie, Turbiinitie sekä Tikkurilantie toimivat alueellisina pääkatuina. Aviapoliksessa Tikkurilantie on bulevardimainen kaupunkikatu. Alueelliset kokoojakadut liittävät osa-alueet pääkatuihin ja pääväyliin. Muu katuverkko on luonteeltaan hitaamman liikkumisen katuja, joiden varalle voi sijoittua myös paikoin kadunvarsipysäköintiä.

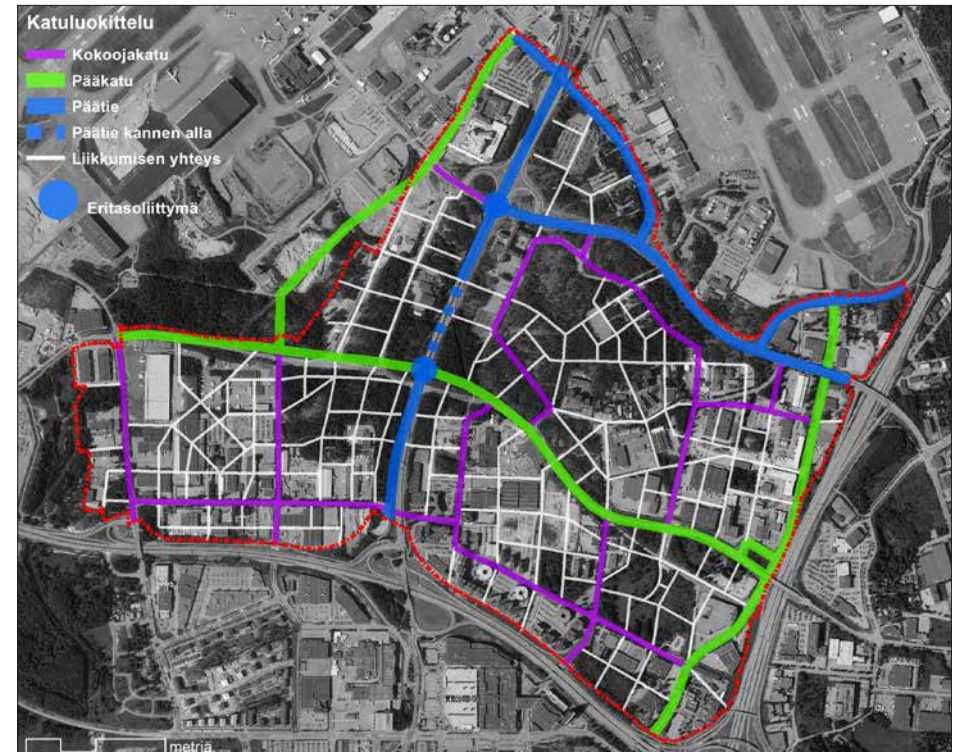

Kuva 37. Aviapolis-aseman ja muiden runkolinjapysäkkien saavutettavuus. Lähes 95 % alueen maankäytöstä sijoittuu runkolinjojen palvelualueelle.

Suurten väylien ja kaupunkikatujen saumakohdat tulee jatkossa suunnitella huolella, koska niissä ajovauhti, havainnointinopeus ja ympäristötyyppi muuttuvat.

Tikkurilantie on osa erikoiskuljetusreitistöä, joka on mitoitettu kookkaita kuljetuksia varten. Erikoiskuljetusreitti tarvitsee 7 m x 7 m kokoisen vapaan tilan, mikä on otettava huomioon mm. katupuita istuttaessa. Tikkurilantien luonteen muuttuessa bulevardiksi, ei erikoiskuljetusreitin kulkeminen sitä pitkin ole enää perusteltua. Erikoiskuljetusreitin siirtämistä esimerkiksi reitille Niittytie – Ilmakehä – Turbiinitie tulee selvittää, jotta Tikkurilantiestä voidaan tehdä viihtyisä katu.

Raskasta liikennettä aiheuttavat toiminnot siirtyvät vähitellen kaavarungon keskeisiltä alueilta toisaalle. Aviapoliksen alueella raskaan liikenteen kulkuväylänä tulee toimimaan reitti Kehä III – Pakkalantie – Tikkurilantie – Turbiinitie – Ilmakehä – Junkersintie, mikä palvelee teollisuuden, varastoinnin ja lentokentän rahtiliikenteen tarpeita ja sijoittuu etäämmälle muun muassa asumisesta. Aviapoliksen aseman länsipuolelle rakennetaan Tikkurilantien ja Ilmakehän välille uusi tie, Turbiinitie, joka palvelee lentokentän raskasta liikennettä cargo-alueelle sekä toimii mahdollisesti jatkossa erikoiskuljetusreitin osana nykyisen Tikkurilantien sijaan Aviapoliksen kohdalla.

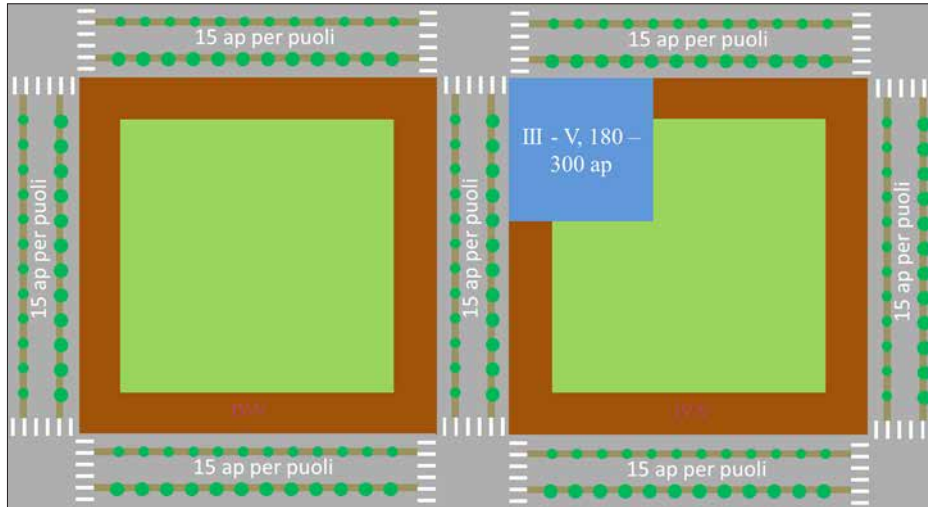

Kuva 38. Alueen katutypologia.

Pysäköinti

Suunnittelun alueen pysäköintiratkaisu perustuu keskitettyyn pysäköintiin pysäköintitaloissa sekä maanalaisissa laitoksissa. Pysäköintitalot sijoitetaan osaksi kortteleita, esimerkiksi asumisen näkökulmasta korttelin heikoimmille paikoille. Niiden rooli kaupunkikuvassa on merkittävä, joten niiden arkkitehtuurin tulee olla laadukasta. Parhaimmillaan niistä voidaan tehdä alueen identiteettitekijöitä, joista koko alue tunnetaan. Pysäköintitilojen käyttöä tulee optimoida älykällä pysäköintijärjestelmällä, johon alueen sekoittunut rakenne myös tarjoaa hyvän mahdollisuuden.

Alemmalla katuverkolla mahdollistetaan myös täydentävä kadunvarsipysäköinti asiointi-, asukas-, ja vieraspysäköintiin. Maantasopysäköintiä voidaan sijoittaa myös katumaisiksi rakennetuille pysäköintialueille kortteleiden väliin, missä pysäköintialueen molemmat puolet ovat jalkakäytävät ja puuistutukset.

Kuva 39. Esimerkinomainen pysäköintijärjestely kahden korttelin osalta. Valtaosa pysäköinnistä sijoittuisi toiseen kortteliin rakennettavaan pysäköintitaloon ja tämän lisäksi katujen varsille.

Kuva 40. Kadunvarsipysäköintiä Tukholmassa. Kadunvarsipysäköinti sekä katupuut suojaavat kävelijää.

Kuva 41. Pysäköintitalo Kuopion Saaristokaupungissa.

5.3.4. Kiinnostavuuden kehä yhdistää kaupan, palvelut ja laadun paikat

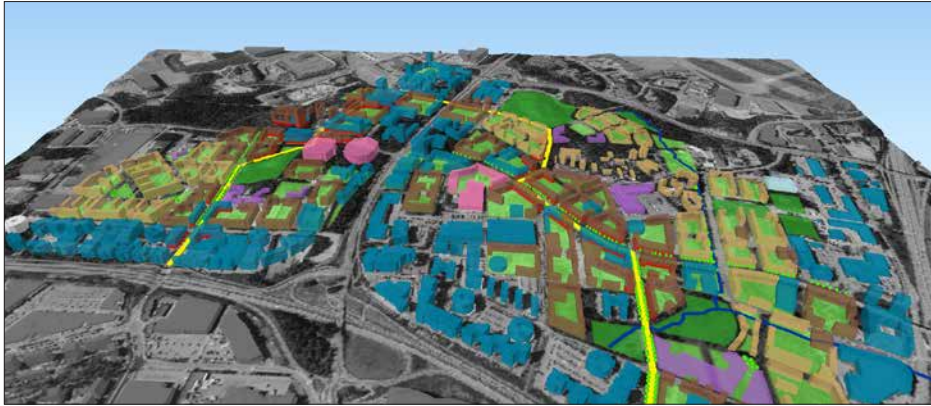
Kiinnostavuuden kehä

Alueen kaksi toiminnallista napaa ovat Aviapoliksen asema sekä kaavarunkoalueen reunalla sijaitsevat Jumbon kauppakeskus ja Flamingon vapaa-ajan-keskus. Ne yhdistyvät toisiinsa kaupunkimaisella kehällä, joka kulkee Aviabulevardilta Toisen savun ja Osuustien kautta Väinö Tannerin tielle ja Jumbolta Rälssitien kautta Tikkurilantielle ja edelleen Aviapoliksen asemalle. Reititin pituus on noin 5 kilometriä. Alkuvaiheessa reitti kulkee olemassa olevia katuja pitkin. Kiinnostavuuden kehän varrelle sijoittuvat runkolinjojen pysäkit, kaupat, yksityiset ja julkiset palvelut sekä keskeisimmät virkistysalueet.

Reitistä luodaan mielenkiintoista kaupunkitilaa kiinnittämällä erityistä huomiota sen laatuun ja arkkitehtuuriin. Rakennusten sijoittelulla muodostetaan miellyttävien mittasuhteiden katutiloja. Pitkiä katuosuuksia jaksotetaan aukioilla ja istutuksilla, korostamalla korttelin kulmia, julkisivujen materiaali- ja väri vaihteluil la sekä vaihtelevilla rakennusten korkeuksilla. Lähiympäristön mielenkiintoa lisätään etenkin katutasojulkisivun jäsentelyllä ja aukotuksella. Rakennusten sisäänkäyntien ympäristöt ovat tärkeitä.

Kuva 42. Kiinnostavuuden kehä yhdistää alueen toiminnalliset solmukohdat. Kiinnostavuuden kehä kuvassa keltaisella.

Kuva 43. Kiinnostavuuden kehän varrelle sijoittuvat alueen kaupalliset keskittymät, joukkoliikenne, palvelut ja virkistysalueet.

Kauppaa alueellisissa solmukohtissa

Kaupat integroidaan osaksi kaupunkirakennetta, jolloin millä tahansa kulkuneuvolla liikkuvan asiakkaan on helppo asioida liikkeissä. Liiketilat sijoittuvat kaupunkirakenteessa keskeisille ja näkyville paikoille rakennusten kivijalkoihin tai erillisiin liikerakennuksiin. Varsinkin Tikkurilantien ja siitä risteävien katujen kulmaukset ovat kaupan kannalta kiinnostavia, samoin kuin joukkoliikenteen pysäkkien läheisyydet. Kaavarungossa on määritetty vahvat kaupalliset julkisivut, joissa rakennuksen alimman kerroksen kadunpuoleisesta julkisivusta merkittävä osa on kaupallisen toiminnan julkisivua. Näin kiinnostavuuden kehän reitille muodostuu alueen kaupallisia paikalliskeskuksia, joissa on keskustamainen tunnelma.

Sekoittuneille kaupunkitoimintojen alueille ja asuntovaltaisille alueille sijoittuu pääasiassa päivittäistavarakauppaa ja keskustahakuista erikoiskauppaa. Sekoittuneilla kaupunkitoimintojen alueilla sallitaan merkitykseltään paikalliset vähittäiskaupan suuryksiköjä, kunhan ne integroituvat muihin toimintoihin ja avautuvat katutilaan.

Työpaikka-alueille sijoittuu kauppiaita, joiden tilantarpeet ovat suurempia kuin keskustahakuisten kauppiaiden. Tällaiset paljon tilaa vaativat kaupat voivat olla myös vähittäiskaupan suuryksiköitä. Tuusulantien varrelle sijoittuu myös seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Laadun paikat

Kaavarungossa esitetään useita laadun paikkoja, joissa rakennuksen arkkitehtuurin ja kaupunkitilan rakentamisen tulee olla erityisen laadukasta, esteettistä ja viihtyisyyttä lisäävää. Laadun paikat ovat visuaalisia solmukohtia, maamerkkejä tai muita keskeisiä paikkoja penkkeineen ja pysähtymisen paikkoineen. Tällaisia ovat mm. isojen väylien alikulut ja niistä avautuvat näkymät. Kun alikulut ovat mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään miellyttäviä ja näkymät kauniita tai muuten kiehtovia, ei alikulkuun liikennevirran alle meneminen tunnu jalankulkijasta ahdistavalta. Laadun paikka on myös kaupunkikuvan kohta tai riehakas julkisivu, joka nähdään jo kaukaa tai joka on näkymän päätteeksi. Ympäristön laadukkuudesta kertoo se, että on paikkoja, joissa voidaan ja halutaan pysähtyä: näyteikkunan edessä, puun alla, taideteoksen äärellä, puiston penkillä.

Saavutettavat palvelut

Kiinnostavuuden kehän varrelle, tai sen tuntumaan, sijoittuvat myös alueen julkiset palvelut kuten koulut, päiväkodit sekä puistot. Alustavien tarkastelujen perusteella alueelta on tarpeen varata tilaa 3-4 koululle ja 6-8:lle kuusi- tai seitsemänryhmäiselle päiväkodille. Palvelutarvetiedot tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Kaavarungon alueelta on varattu kolme suurempaa aluetta palveluille, jotka on tarkoitettu sekä julkisille että yksityisille palveluille. Tämän lisäksi monipuolista palvelukokonaisuutta on suunniteltu myös nykyisten Huberin hallien alueelle. Alueet sijoittuvat virkistysalueiden ja hyvien joukkoliikennedyhteyksien yhteyteen. Näiden ohella alueelle on määritetty pienempiä palvelukokonaisuuksia, joiden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa. Myös palvelurakennuksilta haetaan urbaania ilmettä ja korkeaa maankäytön tehokkuutta. Ne voidaan toteuttaa myös hybridirakennuksina, joissa ylempiin kerroksiin sijoituu muita toimintoja.

Destination Aviapolis

Jotta alueesta muodostuisi kohde, joka kiinnostaa seudullisia ja ulkomaisia vierailijoita, esitetään kaavarungossa keskeisiä paikkoja, joihin voisi sijoittua niin sanottuja yleisömagneetteja. Yleisömagneetteja voivat olla esimerkiksi huvi- ja viihdepalvelut, urheilu- tai kulttuuritoimintaa mahdollistavat tilat, messuhallit tai mittavat julkiset lähipalvelut. Näitä toimintoja voi sijoittua myös sekoittuneille tai työpaikkavaltaisille alueille.

Kaavarungossa on varattu kaksi paikkaa yleisömagneeteille. Toinen sijoittuu Tikkurilantien ja Lentoasemantien lounaiskulmaan Aviapoliksen aseman eteläpuolelle, missä se on helposti tavoitettavissa niin asemalta kuin suurilta väyliltä. Toinen sijoittuu nk. Huberin arkkitehtonisesti arvokkaiden hallien yhteyteen. Sen sijainti on keskeinen etenkin alueen asukkaille ja työntekijöille. Vanhaan teollisuusympäristöön voisi myöhemmässä vaiheessa sijoittua esimerkiksi kulttuuripalveluja tai oppimiskeskus.

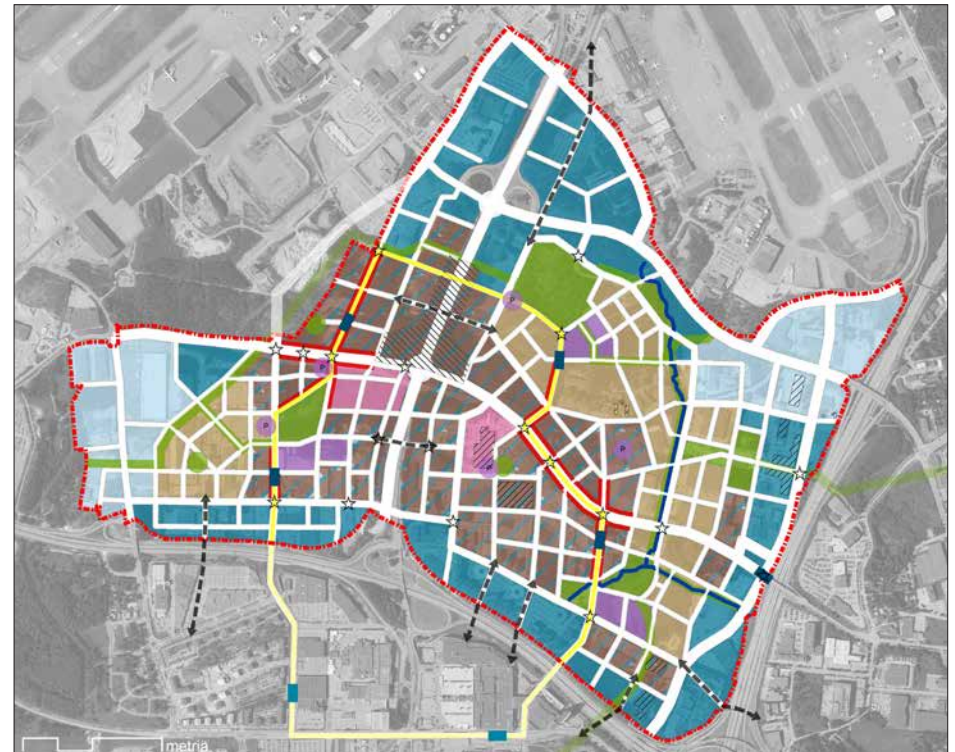
Aluetta kehitetään vierailukohteena myös arkkitehtuurin ja ympäristörakentamisen keinoin. Rakennusten arkkitehtuuri on paikoin leikkisää ja yllättävää. Pysäköintitalojen toimintatapaa kehitetään mm. älykkäillä järjestelmillä ja niiden ulkonäöstä tehdään vetovoimaisia. Alueella lanseerataan yksityisomisteisten, julkisesti käytettävien ulkotilojen konsepti.

Kuva 44.

6. Kaavarunkokartta, merkinnät ja määräykset

6.1. Kaavarunkokartta

Kuva 45. Kaavarunkokartta.

	Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue		Korttelipuisto
	Asumisvaltainen, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue		Palvelutarve
	Intensiivinen työpaikka-alue		Kehitettävä puroympäristö
	Työpaikka-alue		Yhteystarve
	Yleisömagneetti		Kansirakenne
	Palvelujen alue		Runkolinjapysäkki
	Viher- ja virkistysalue		Laadun_paikka
	Vahva kaupallinen julkisivu		Suojeltava/säilytettävä rakennus
	Viheryhteys		Kiinnostavuuden kehä
	Liikkumisen yhteys		
	Eritasoliittymä		

6.2. Merkinnot ja määräykset

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue

Aluetta kehitetään keskusta-asumisen sekä keskustaympäristöön soveltuvien toimisto-, liike-, palvelu- ja toimitilojen alueena. Asuntovaltaisten korttelien rakennetusta kerrosalasta vähintään 20 % tulee olla muuta kuin asumista. Alueella sallitaan korkeintaan 2 500 k-m² suuruiset päivittäistavarakaupat. Liiketilat on integroitava muihin toimintoihin ja niiden tulee avautua katutilaan.

Korttelitehokkuuden tulee pääsääntöisesti olla vähintään 1,5.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa.

Rakennusten tulee pääsääntöisesti rajata katutilaa. Asuntokorttelien tulee pääsääntöisesti olla umpikortteleita. Rakennusten alimpien kerrosten julkisivujen tulee jaksottua vaihtelevaksi rytmittäen jalankulkijan maisemaa. Rakennuksiin tulee järjestää sisäänkäynnit kadun puolelta, asuinrakennuksiin myös pihan puolelta. Asuntopihat tulee suojata rakennuksilla.

Lentoasemantien ja Tikkurilantien varrella olevien korttelien tulee muodostaa tiivis, liikennemelua suojaava rakenne. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla.

Alueella tulee järjestää näkymäakseleita kohti vanhoja arvokkaita teollisuusrakennuksia.

Asuntovaltainen, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue

Aluetta kehitetään ensisijaisesti asumisen, lähipalveluiden ja virkistysalueena. Alueella voidaan sallia toimisto-, liike-, ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia tuotantotiloja. Alueella sallitaan korkeintaan 2 000 k-m² suuruiset päivittäistavarakaupat. Liiketilat on integroitava muihin toimintoihin ja niiden tulee avautua katutilaan.

Korttelitehokkuuden tulee kerrostalovaltaisilla alueilla olla pääsääntöisesti vähintään 1,0.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa. Rakennusten tulee pääsääntöisesti rajata katutilaa. Asuntokerrostalokorttelien tulee pääsääntöisesti olla umpikortteleita. Rakennusten alimpien kerrosten julkisivujen tulee jaksottua vaihtelevaksi rytmittäen jalankulkijan maisemaa. Rakennuksiin tulee järjestää sisäänkäynnit kadun puolelta, asuinrakennuksiin myös pihan puolelta. Asuntopihat tulee suojata rakennuksilla.

Tikkurilantien varrella olevien korttelien tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla.

Alueella tulee järjestää näkymäakseleita kohti vanhoja arvokkaita teollisuusrakennuksia.

Intensiivinen työpaikka-alue

Aluetta kehitetään liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotilojen alueena. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja. Tuusulanväylän varressa vähittäiskauppa saa muodostaa merkitykseltään seudullisen kokonaisuuden.

Korttelitehokkuuden tulee olla pääsääntöisesti vähintään 1,5.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa. Rakennusten tulee pääsääntöisesti rajata katutilaa. Toimitilojen tulee avautua katutilaan.

Kehä III:n ja Tuusulanväylän varrella sekä Ilmakehän etelälaidalla olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne ja luoda ilmeikäs julkisivu suurten väylien suuntaan. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla.

Työpaikka-alue

Aluetta kehitetään ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien tuotanto- ja varastotilojen sekä niihin liittyvien toimisto- ja liiketilojen alueena. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja.

Tuusulanväylän varrella ja Ilmakehän etelälaidalla olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne.

Palvelujen alue

Aluetta kehitetään ensisijaisesti julkisten ja yksityisten palvelujen alueena. Käyttötarkoitusten tulee liittyä viereisiin virkistysalueisiin. Rakennukset tulee pääsääntöisesti rakentaa useampikerroksisina. Palvelut voivat sijoittua rakennuksiin, joissa on myös muita toimintoja.

Palvelutarve

Alueelta varataan tilaa paikallisille palveluille, joiden tarkempi sijainti ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Yleisömagneetti

Aluetta kehitetään kansainvälisten ja seudullisten palvelujen alueena. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitusta tukevia, merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan liiketiloja. Rakentamisen tulee olla arkkitehtuuriltaan erityisen laadukasta ja omailmeista.

Viher- ja virkistysalue

Aluetta kehitetään kaupunkimaisena virkistysalueena. Alueen tulee nivoutua osaksi virkistysverkostoa, julkisia kaupunkitiloja ja ulkoilureitistöä.

Korttelipuisto

Alueelta varataan tilaa kaupunkipuistoille, joiden tarkempi sijainti ratkaistaan kaavoituksen yhteydessä.

Kehitettävä puroympäristö

Purot tulee säilyttää avouomina ja kehittää laadukkaana virkistysverkon ja kaupunkikuvan osina.

Liikkumisen yhteys

Ohjeellinen liikkumisen yhteys, jonka sijainti tarkentuu kaavoituksessa. Yhteydet voivat olla katuja, reittejä tai aukioita.

Laadun paikka

Laadun paikat ovat visuaalisia solmukohtia tai muita keskeisiä paikkoja, missä ympäristön ja arkkitehtuurin laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Laadun paikkoja ovat muun muassa pysähtymisen paikka, pysäkin ympäristö, kaupallinen julkisivu, näkymän pääte, tärkeä kadun ylityskohta ja alikulku.

Vahva, kaupallinen julkisivu

Alueen kaupalliseksi paikalliskeskustaksi kehitettävä kadunvarsi. Kaduntason julkisivusta vähintään 50 % on oltava liike- ja myymälätilaa.

Suojeltava/säilytettävä rakennus

Suojeltava tai säilytettävä rakennus. Rakennuksia ja niiden ympäristöä kehitetään osana elävää kaupunkikuvaa ja -rakennetta.

Yhteystarve

Kansirakenne

Kiinnostavuuden kehä

Päätie

Eritasoliittymä

7. Kaavarungon laadinta

Aviapoliksen yhteisen tavoitetilan määrittelyyn valittiin työkaluksi tarkoituksella yleispiirteinen kaavarunko, sillä alueen yleiskaava on pääosin ajantasainen eikä kokonaisuutta voida hallita yksittäisillä asemakaavoilla.

Kaavarunkotyön ensimmäisenä vaiheena määriteltiin visio, lähtökohdat ja tavoitteet, jotka kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 18.8.2014.

Nyt koossa on luonnos kaavarunkokartasta määräyksineen sekä selostus, joita kaikkia vielä täydennetään ja muokataan, kun luonnoksesta on saatu palautetta asukkailta, maanomistajilta sekä eri tahoilta ja toimijoilta. Vaikutusten arviointi sekä toteuttamissuunnitelma laaditaan tämän luonnoksen pohjalta. Valmis kaavarunko ohjaa asemakaavoitusta ja hankekehitystä siellä, missä asemakaavoitus ei ole ristiriidassa yleiskaavan kanssa. Alueilla, missä kaavarunko on ristiriidassa yleiskaavan kanssa, on tarpeen muuttaa yleiskaavaa kaavarungon tavoitteiden mukaisesti.

Aviapoliksen kaavarunkoa on tehty yhteistyössä maanomistajien, Aviapolis-kehitysryhmän ja kaupungin eri toimijoiden kanssa. Vuorovaikutteisen prosessin tavoitteena on yhteisen tahtotilan löytäminen. Kaavarungon laadinnasta vastuu on Vantaan kaupunkisuunnittelulla. Ydinryhmän ovat muodostaneet yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, arkkitehti Merja Häsänen, yleiskaavasuunnittelija Sakari Jäppinen, maisema-arkkitehti Anne Mäkynen, yleiskaavasuunnittelija Joni Heikkola ja viestintäsuunnittelija Ritva-Leena Kujala.

Lähtökohtia, tavoitteita ja suunnitelmaa on hiottu ja vuorovaikutettu työn aikana seuraavissa tilaisuuksissa:

Aviapolis-työpaja 9/2013

- Työpajassa työstettiin alueen tavoitteita sekä tiekarttaa kehityksen edistämiseksi yhdessä Aviapolis-kehitysryhmän ja kaupungin edustajien kesken.

Aviapolis-tavoiteseminaari 1/2014

- Tavoiteseminaarissa työstettiin alueen tavoitetilaa yhdessä kaupungin eri tahojen kanssa.

Kuva 46. Tavoitteita ja lähtökohtia hiottiin Vantaan innovaatioinstituutin vieraina 21.1.2014.

Aamukahvitilaisuudet maanomistajille 4/2014 ja 5/2015

- Aamukahvitilaisuuksissa on keskusteltu kaavarungon tavoitteista ja ratkaisusta yhdessä maanomistajien kanssa.
- Tilaisuuksien jälkeen maanomistajilta on kerätty palautetta suunnitelmaluonnoksista Internet-kyselyiden avulla.

Nuorten osallistaminen Kevät/2015

- Työpaja 8-luokkalaisille POINT:in kansainvälisessä koulussa 3/2015.
- Työpaja Varian opiskelijoille 3/2015.
- Tavoitteiden ja kaavarunkovaiheen esittely nuorisovaltuustolle 4/2015.

Kuva 47. Ensimmäinen maanomistaja-aamiainen keräsi paikalle lähes 50 osanottajaa.

Kehäradan avajaiset 7/2015

- Aviapolis-asetalla esiteltiin suunnitelmaluonnoksia ja kerättiin toiveita tulevaisuuden Aviapoliksesta.

Osallistamisen kohteena ovat olleet erityisesti maanomistajat ja nuoret. Yhteisen tahtotilan muodostaminen maanomistajien kanssa on keskeistä alueen kehityksen kannalta. Nykyhetken nuoret taas ovat vuonna 2030 kolmekymppisiä ja vuonna 2050 viisikymppisiä, joten Aviapolis rakentuu nimenomaisesti heidän ikäluokalleen.

Kaavarungosta on keskusteltu myös Aviapoliksen kehitysryhmän, Aviapoliksen aluetoimikunnan ja kaupungin eri toimialojen sekä osastojen kanssa. Samaan aikaan kaavarunkotyön kanssa tilakeskuksessa on ollut tekeillä alueen palveluverkkoselvitys ja elinkeinopalveluissa käytännön ratkaisuihin keskittyvä Aviapolis City -projekti.

Tämän luonnoksen pohjalta järjestetään vuorovaikutus asukastilaisuuksineen ja lausuntokierroksineen. Alueen poikkeuksellisuudesta johtuen tarkoitus on järjestää tilaisuus myös alueella työskenteleville.

8. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointia tehdään luonnosaineiston ja siitä saatujen lausuntojen ja muun palautteen pohjalta. Arviointi sisällytetään mukaan selostukseen ehdotusvaiheessa.

Kuva 48. Kehäradan avajaisissa kysyttiin toiveita Aviapoliksen tulevasta ilmeestä. Eniten toivottiin luonnonläheistä ja yllätyksellistä urbaania ympäristöä.

9. Toteuttamissuunnitelma

Toteuttamissuunnitelma laaditaan luonnosaineiston pohjalta. Toteuttamissuunnitelman tueksi määritellään ehdotuksia toimintatavoista, joilla kaavarungon ratkaisuja voitaisiin edistää.

10. Lähteet

Paavola, Korvenkangas 2014: Raportti Veromiehen teollisuuskohteista

Eskola 2006: Vantaan teollinen rakennusperintö 1930-1979

Eskola: Vaari –inventointi (työ kesken)

Kirsti –tietokanta Vantaan kaupunginmuseo

Jeff Speck: The Walkable City

Uudenmaan liitto (2010). Uudenmaan maakuntasuunnitelma 2033. Visio ja strategia. Uudenmaan liiton julkaisuja A21 – 2010.

Uudenmaan liitto (2013). Uusimaa-ohjelma. Visio ja strategiat 2040. Strategiset valinnat 2014 - 2017. Uudenmaan liiton julkaisuja A27 – 2013.

LIITE 1. Kaavarungon käyttö- tarkoitusten ja asemakaava- merkkintöjen vastaavuudet

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

A	(asuinrakennusten korttelialue),
AK	(asuinkerrostalojen korttelialue),
AS	(asuntolarakennusten korttelialue),
AL	(asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
AH	(asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue),

pientaloja vain satunnaisesti ja harkiten (AP, asuinpientalojen korttelialue, AR, rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue, AO, erillispientalojen korttelialue),

K	(liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
KL	(liikerakennusten korttelialue),
KT	(toimistorakennusten korttelialue),
KTY	(toimitilarakennusten korttelialue).

P	(palvelurakennusten korttelialue),
PL	(lähipalvelurakennusten korttelialue),
PV	(huvi- ja viihdepalvelujen korttelialue),

C	(keskustatoimintojen korttelialue),
----------	-------------------------------------

Y	(yleisten rakennusten korttelialue),
YL	(julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue),
YH	(hallinto- ja virastorakennusten korttelialue),
YO	(opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
YS	(sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten kortt.alue),

YY	(kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
YM	(museorakennusten korttelialue),
YK	(kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue),
YU	(urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
VP	(puisto), VL (lähivirkistysalue),
VK	(leikkipuisto),
VU	(urheilu- ja virkistyspalvelujen alue),

LPY	(yleisten pysäköintilaitosten korttelialue),
LPA	(autopaikkojen korttelialue),

ET	(yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen alue),
EN	(energiahuollon alue).

Asuntovaltaisella, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

A	(asuinrakennusten korttelialue),
AK	(asuinkerrostalojen korttelialue),
AS	(asuntolarakennusten korttelialue),
AP	(asuinpientalojen korttelialue),
AR	(rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue),
AL	(asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
AH	(asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue),

K	(liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
KL	(liikerakennusten korttelialue),
KT	(toimistorakennusten korttelialue),
KTY	(toimitilarakennusten korttelialue).

P	(palvelurakennusten korttelialue),
PL	(lähipalvelurakennusten korttelialue),
PV	(huvi- ja viihdepalvelujen korttelialue),

Y	(yleisten rakennusten korttelialue),
YL	(julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue),
YH	(hallinto- ja virastorakennusten korttelialue),
YO	(opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
YS	(sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue),
YY	(kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
YM	(museorakennusten korttelialue),
YK	(kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue),
YU	(urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
TY	(ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten korttelialue)
VP	(puisto),
VL	(lähivirkistysalue),
VK	(leikkipuisto),
VU	(urheilu- ja virkistyspalvelujen alue),
LPY	(yleisten pysäköintilaitosten korttelialue),
LPA	(autopaikkojen korttelialue),
ET	(yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue),
EN	(energiahuollon alue),

Intensiivisellä työpaikka- alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

K	(liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
KL	(liikerakennusten korttelialue),
KT	(toimistorakennusten korttelialue),
KTY	(toimitilarakennusten korttelialue),
KM	(vähittäiskaupan suuryksikkö).

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan, eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja.

PV	(huvi- ja viihdepalvelujen korttelialue),
YH	(hallinto- ja virastorakennusten korttelialue),
YY	(kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
YM	(museorakennusten korttelialue),
YK	(kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue),
YU	(urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
TV	(varastorakennusten korttelialue),
VP	(puisto)
ET	(yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue),
EN	(energiahuollon alue).

Työpaikka-alueilla sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

K	(liike- ja toimistorakennusten korttelialue),
KL	(liikerakennusten korttelialue),
KT	(toimistorakennusten korttelialue),
KTY	(toimitilarakennusten korttelialue),
KM	(vähittäiskaupan suuryksikkö).

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan, eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja.

- T** (teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue),
- TV** (varastorakennusten korttelialue),
- TY** (teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia/ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten korttelialue)
- VP** (puisto)
- ET** (yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue),
- EN** (energiahuollon alue),
- EJ** (jätteenkäsittelyalue).

Jos palvelut sijoittuvat omille tonteilleen, palveluiden alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

- Y** (yleisten rakennusten korttelialue),
- YL** (julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue),
- YH** (hallinto- ja virastorakennusten korttelialue),
- YO** (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- YS** (sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten kortt.alue),
- YY** (kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- YM** (museorakennusten korttelialue),
- YK** (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue),
- YU** (urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- P** (palvelurakennusten korttelialue),
- PL** (lähipalvelurakennusten korttelialue),
- PV** (huvi- ja viihdepalvelujen korttelialue).
- VP** (puisto)

Erikoistoimintojen alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

- PV** (huvi- ja viihdepalvelujen korttelialue),
- KL** (liikerakennusten korttelialue).

Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitusta tukevia merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan liiketiloja.

- YU** (urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- YY** (kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- YO** (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue),
- YL** (julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue),
- C** (keskustatoimintojen korttelialue).
- VP** (puisto)

Kaupunkipuiston alueella sallitaan asemakaavoissa seuraavat korttelien pääkäyttötarkoitukset:

- VP** (puisto),
- VL** (lähivirkistysalue),
- VK** (leikkipuisto),
- VU** (urheilu- ja virkistyspalvelujen alue),
- YU** (urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue).

36 §

Asemakaavamuutos 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1

VD/8519/10.02.04.01/2014
HP/TLA/ATI/MKO/SRU/JB

Osoitteessa Sähkötie 1, alueen asemakaava muutetaan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueesta toimitilarakennusten korttelialueeksi, jolle sallitaan vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen. Alueen rakennusoikeuden määrä ei muutu.

Asemakaavamuutos koskee osa korttelia 50004 sekä katualueita, kaupunginosassa 50., Tammisto. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osa korttelia 50004 sekä katualueita.

Alue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa, Tuusulanväylän ja Valimotien välissä, Sähkötien eteläpuolella.

Kaavan hakija

Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 % Sampo Oyj

Maanomistus

Alue on yksityisessä maanomistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet

Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut alueen maanomistaja ja Optiplan Oy, maanomistajan konsulttina.

Yleiskaava

Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu kaupallisten palveluiden alueeksi (KM). Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä sekä paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppia, tuotanto-, varasto-, ja toimistotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavara-kaupan myymälätiloja sisältäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittymiä. Alueen länsisivulla kulkee voimansiirtolinja (Z1=110 kV). Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaavan muutos

Alueella olemassa olevaan rakennukseen on n. puoleen kerrosalasta myönnetty väliaikainen rakennuslupa liikunta- ja urheilutiloille. Toiminnan pysyvän luvan edellytyksenä on asemakaavamuutos, jolla kyseinen toiminta sallitaan alueelle. Asemakaavamuutoksessa alue muutetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi siten, että alueelle saa rakentaa toimisto- ja liiketiloja yhteensä enintään 35 % kokonaisrakennusoikeudesta sekä urheilu- ja liikuntatiloja enintään 50 % kokonaisrakennusoikeudesta. Alueen kokonaisrakennusoikeus säilyy kaavamuutoksessa ennallaan, yhteensä 19 023 k-m². Tonttitehokkuutena säilyy e=0,5. Asemakaavamuutoksen yhteydessä ajantasaistetaan käyttämättä jääneen ja mahdollisesti uudistuvan rakennusoikeuden kaupunkikuvalliset tavoitteet, aluetta koskevat kaavamääräykset, toiminnan vaatimat auto- ja polkupyöräpaikkamäärät ja parannetaan alueen sisäisiä kävely- ja pyöräily-yhteyksiä.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 16.3.2015.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Määräaikaan 20.4.2015 mennessä jätettiin 2 suullista ja 4 kirjallista mielipidettä. Saaduista mielipiteistä on esitetty kooste kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Muutostokustannukset maksaa hakija Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 % Sampo Oyj ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (8 000 €).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 17.8.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
- c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 % Sampo Oyj maksaa muutostokustannukset 8000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 36

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 17.8.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002255, 50 Tammisto / Sähkötie 1,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 % Sampo Oyj maksaa muutostokustannukset 8 000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Asemakaavamuutoksen selostus 17.8.2015

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185
asemakaavasuunnittelija Minna Koskinen, puh. 8392 3440
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Kaupunkisuunnittelu

002255

Sähkötie 1, Tammisto 50

Kaavamuutosalue keväällä 2015

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 17.8.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002255.
Kaavoitus on tullut vireille 16.3.2015.

SISÄLLYS

SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJAT	2
1 Perus- ja tunnistetiedot	3
1.1 Tunnistetiedot	3
1.2 Kaava-alueen sijainti	3
1.3 Kaavaa koskevat asiakirjat	3
2 Tiivistelmä	4
2.1 Kaavaprosessin vaiheet	4
2.2 Asemakaavan muutos	4
3 Lähtökohdat	4
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	4
3.2 Suunnittelutilanne	10
4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet	12
4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve	12
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	13
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö	13
4.4 Asemakaavan tavoitteet	14
4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	14
5 Asemakaavan kuvaus	14
5.1 Kaavan rakenne	14
5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	15
5.3 Aluevaraukset	15
5.4 Kaavan vaikutukset	16
5.5 Ympäristön häiriötekijät	18
6 Asemakaavan toteutus	18
7 Asemakaavatyöhön osallistuneet	18

SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJAT

Asemakaavan seurantalomake
Asemakaavakartta ja kaavamääräykset

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

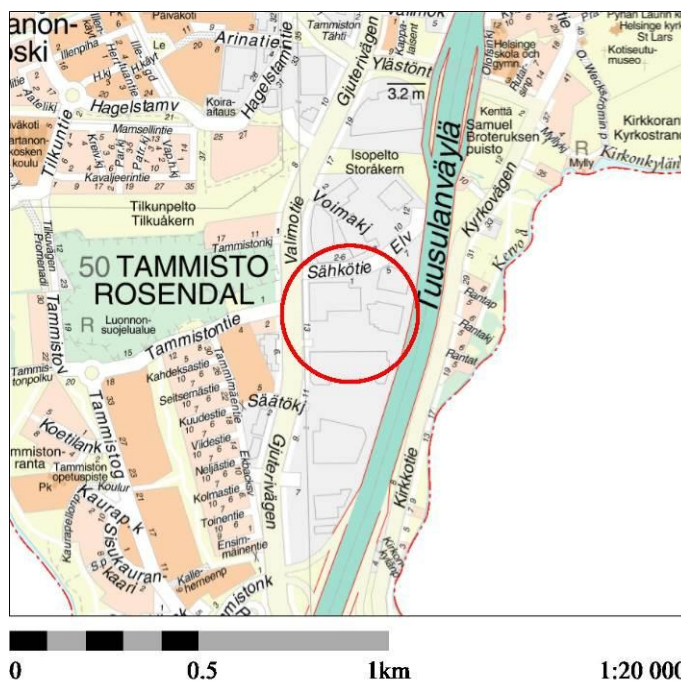
Asemakaavan muutos: kaupunginosa 50, Tammisto
koskee osa korttelia 50004
sekä katualuetta.
(Kumoutuva asemakaava koskee osa korttelia 50004 sekä katualuetta.)

Kaavamuutoksen laatijan nimi ja yhteystiedot:
Minna Koskinen, p. 8392 3440, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Ilmoitus vireille tulosta annettiin 16.3.2015. Kaavamuutostyön alkamisesta kerrottiin Vantaan kaupungin asukaslehdessä.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kaavamuutosalue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa, Tuusulanväylän ja Valimotien välissä. Kaavamuutosalue rajautuu pohjoisessa Sähkötiehen ja naapurikiinteistöön, idässä naapurikiinteistöön ja Tuusulanväylään, etelässä naapurikiinteistöön ja lännessä Valimotiehen.

Kaava-alueen sijainti kartalla

1.3 Kaavaa koskevat asiakirjat

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 16.3.2015
- Valimotien kaupunkikuvaselvitys 18.6.2008
- Toimisto- ja liiketilojen auto- ja pyöräpaikkojen laskentaperiaatteet asemakaavoituksessa (luonnos 10.4.2015)

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Asemakaavamuutoshakemuksen on tehnyt Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 ^c/_o Sampo Oyj. Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 2.10.2014. Kaavamuutoshakemuksessa esitettiin, että alueen asemakaava päivitetäisiin alueen nykyistä käyttöä vastaavaksi. Tällä hetkellä alueella sijaitseva rakennus on pääosin urheilu- ja liikuntapalveluiden käytössä. Rakennuksessa toimii myös Mekonomen, auton varaosamyymälä.
- Sähkötie 1:n asemakaavamuutostyö käynnistyi 16.3.2015 työnumerolla 002255. Kaavamuutostyön vireille tulosta tiedotettiin Vantaan kaupungin asukaslehdessä sekä kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielenpitoet pyydettiin 20.4.2015 mennessä (MRL 62 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta esitettiin 4 kirjallista mielipidettä. Lisäksi suullisia mielenpitoita on esitetty puhelimitse.
- Kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä maanomistajan edustajien kanssa. Pohjana on ollut Optiplan Oy:n laatimat luonnokset.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta tehnee 17.8.2015 kaupunginhallitukselle esityksen MRA 27 §:n mukaisesta nähtäville panosta ja lausuntojen pyytämisestä.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

2.2 Asemakaavan muutos

Asemakaavamuutos nro 002255, Sähkötie 1

Kaavamuutoksen tarkoituksena on muuttaa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T-3) toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY). Samalla parannetaan alueen käytettävyyttä kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä. Toimitilarakennusten korttelialueen rakennusoikeuden käyttöä säädellään kaavamuutoksessa siten, että alueelle saa rakentaa toimisto- ja liiketiloja enintään 35 % kokonaisrakennusoikeudesta ja urheilu- ja liikuntatiloja enintään 50 % kokonaisrakennusoikeudesta. Kaavamuutos mahdollistaa vähittäiskaupan suuryksikköjen rakentamisen alueelle. Lisäksi alueelle saa sijoittaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotoimintaa.

Toimitilarakennusten korttelialueen kokonaispinta-ala on noin 3,8 ha. Alueen kokonaisrakennusoikeus säilyy kaavamuutoksessa ennallaan: alueen kokonaisrakennusoikeus on 19023 k-m². Alueen tehokkuus on e=0,5.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijoittuu vilkkaasti liikennöityjen Tuusulanväylän ja Valimotien välille. Alueen kaupunkikuvaa hallitsevat suurikokoiset toimisto-, liiketila-, ja teollisuusrakennukset ja niiden laajat yhtenäiset pysäköintikentät. Valimotien länsipuolelle sijoittuu Tammiston luonnonsuojelualue, 1940-50-luvuilla rakentunut omakotitaloalue ja 2000-luvun loppupuolella rakentunut uudehko asuinalue.

ilmakuva kaavamuutosalueesta vuodelta 2013

3.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja – rakenne

Tammisto on tasaista Vantaan- ja Keravanjoen jokilaaksoa. Tammiston eteläkärjessä joet yhtyvät ja jatkavat yhdessä kulkuaan kohti merta. Tasangolta kohtaa paikoin moreenipeitteisiä kallioselänteitä, kuten Tammistonmäki kaavamuutosalueen länsipuolella. Tammiston laajat savikot olivat pitkään viljeltyjä, kunnes uudet asuinalueet valtasivat pellot. Peltoalassa tapahtuneet muutokset ovatkin Vantaalla olleet suurimpia Tammistossa ja naapurikaupunginosa Pakkalahassa.

Komeiden lehtipuiden reunustama Tammistontie kulkee Tammiston pohjoisosan luonnonsuojelualueen reunalla. Tien varrella, Tammiston mäellä sijaitsee Rosendahlin kartano aina 1900-luvun alkupuolelle saakka. Rosendahlin, Backaksen ja Haltialan kartanot sijaitsivat saman, laajan peltoaukean äärellä. Seutu on maisemaltaan kulttuurihistoriallisesti merkittävää, jatkuen aina Ylästään saakka.

Luonto ja elinympäristö

Nimensä mukaisesti Tammiston merkittävin luontokohde liittyy tammeen. Tammistonmäen monisatavuotinen tammi- ja pähkinäpensaslehto on ainutlaatuinen koko Helsingin seudulla. Luontaisesti syntynyt tammimetsä on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla jo vuonna 1946. Osaa Tammiston luonnonsuojelualueesta hoidetaan säännöllisesti, jotta lehto säilyisi, mutta ikikuusikoiden annetaan kasvaa luonnontilassa.

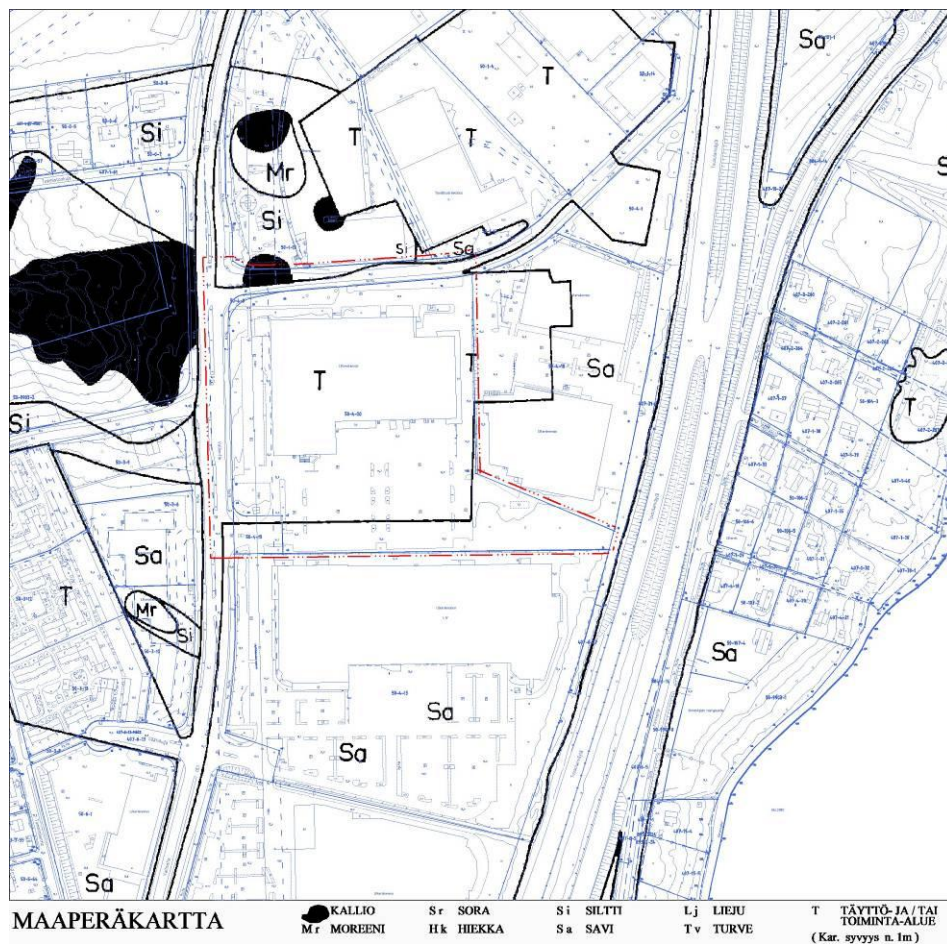
Suuret tammet ja reheväkasvuiset pähkinäpensaat luovat Tammiston metsään ”eteläisen” tunnelman. Tammien ja pähkinäpensaiden lomassa kasvaa vaahteroita ja metsälehmäksiä. Tammiston metsä on myös arvokasta lintu- ja perhosaluetta, jossa viihtyvät muun muassa pikkutikka ja uuttukyyhky.

Topografia

Maaston korot vaihtelevat kaavamuutosalueella +19,8 ja + 14,2 välillä. Maasto on korkeimmillaan alueen pohjoisreunalla ja laskee etelään suuntaan.

Maaperä

Alue on maaperäkartan mukaan lähes kokonaisuudessaan täyttömaata. Alueen eteläsivu on maaperältään savea.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Tammiston alueen väestö kasvoi voimakkaasti 2000-luvun loppupuolella, kun Valimotien länsipuolen uudet asuinalueet valmistuivat. Tammiston asukasluku oli vuonna 2005 noin 600, mutta vuoden 2011 alussa alueella asui jo hieman yli 3000 asukasta. Vuoden 2014 alussa alueella asui lähes 3400 asukasta. Alueen väkiluvun ennustetaan säilyvän ennallaan tulevat viisi vuotta. Asukkaiden ikärakenne painottuu työssäkäyviin aikuisiin.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Tammiston kaupunginosan rajanaapureina on idässä ja lännessä Helsinki. Kaupunginosaa reunustavat lännessä Vantaanjoki ja idässä Keravanjoki. Pohjoinen laita rajautuu Pakkalaan. Tammiston kaupunkikuva koostuu neljästä toisistaan poikkeavasta kaupunkirakenteesta: Tammistonmäen luonnonsuojelualueesta, Valimotien itäpuolisesta, suurimittakaavaisesta teollisuus-, kauppa-, ja toimistorakennusten alueesta, Valimotien länsipuolisesta 1950-luvulla rakentuneesta, puistomaisesta omakotitaloalueesta ja kaupunginosan länsisivulle 2000-luvun loppupuolella rakentuneesta uudehkosta, kerrostalopainotteisesta asuinalueesta.

Tammiston läpi kulkeva Valimotie rakennettiin 1960-luvulla ja se johti aikanaan Bera –nimiselle valimolle. Lentokenttä ja lentomelu vaikuttivat alueen suunnitteluun ja Valimotien varren alueet kaavoitettiin alueen ensimmäisessä asemakaavassa teollisuus- ja varastokäyttöön. Tammiston ja Pakkalan asuinalueet eivät

tuolloin olleet suunnitelmissa. Nykyisin lentomelualueet ovat pienempiä eivätkä ulotu Tammiston kaupunginosaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Rosendahlin kartano siirtyi vuonna 1916 Hankkijalle, jonka perustamalla koetilalla kehitettiin Suomen oloihin suotuisia kasvilajikkeita. Kartanon nimi muutettiin Tammiston tilaksi ja koetilatoiminta jatkui 1970-luvun alkupuolelle saakka. Kartanorakennukset purettiin 1980-luvulla ja nykyisin paikalla on kerros- ja rivitaloja. Rosendahlin kartano ja Tammiston koetila jatkavat elämäänsä alueen nimistössä, sillä alueelta löytyy niin Koetilankatu, Sisukaurankaari kuin Rosendahlinkujakin.

Tammiston vanhoihin, arvokkaisiin kohteisiin kuuluu Keravanjoen ylittävä Siltämäen kivisilta, jonka rakentamisesta päätettiin vuonna 1895. Silta on osa vuosisatojen ikäistä Kirkonkyläntietä, jota pitkin liikenne kulki Helsingin pitäjän kirkonkylästä Helsinkiin.

Tammistonmäen omakotitaloalue on arvioitu potentiaalisesti suojelukohteeksi, jonka suojelukelpoisuus ja -laajuus täytyy useimmissa tapauksissa selvittää inventoinnilla (Vantaan kaupunki, Amanda Eskola: Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-79, Inventointiraportti, 2002).

Palvelut ja työpaikat

Tammiston työpaikka-alue alkoi rakentua 1980-luvulla. Nykyisin Tammisto on osa laajaa Aviapolis-aluetta ja sinne on 2000-luvulla valmistunut runsaasti uusia toimitiloja. Tammiston edullinen liikenteellinen sijainti Tuusulanväylän varressa on houkutelut alueelle yritystoimintaa. Vuonna 2012 kaupunginosassa oli tarjolla töitä yli 1600 työntekijälle.

Tammistoon on keskittynyt suuria tavarataloja ja kaupan erikoisliikkeitä. Monipuolisesta kauppavalikoimasta löytyy lähes joka alan liikkeitä urheilukaupasta lelukauppaan ja kodinkonekaupasta sisustusliikkeisiin. Lähes 70 prosenttia Tammiston työpaikoista on kaupan alalla. Jalostuspuolen suurin työnantaja on muun muassa kompasveja ja rannetietokoneita valmistava Suunto Oy. Julkisen puolen palveluja on Tammistossa vähän. Alueelta löytyy kaksi päiväkotia, Kartanonkosken koulun opetustiloja, kirjastoautopysäkki, tukiasumisyksikkö ja muutama lähiliikuntapaikka.

Virkistys

Alueen virkistysalueet sijoittuvat kaavamuutosalueen länsipuolelle Tammistonmäen luonnonsuojelualueelle ja Vantaanjoen varteen.

Liikenne

Tammiston seudullisesti merkittävä kaupan keskittymä tuottaa Valimotielle merkittävän määrän henkilöauto- ja tavaraliikennettä. Valimotie on liikennemääriltään yksi Vantaan vilkkaimmista katujaksoista, mikä on yksi alueen kaupunkisuunnittelun haasteista. Vuoden 2013 syysarkivuorokauden laskennoissa Valimotien liikennemäärät olivat kaava-alueen läheisyydessä noin 15 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Aiempina vuosina liikennemäärät ovat olleet jopa 20 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Valimotie toimii osaltaan myös läpiajoreittinä Helsingin puolelle ja yhteytenä Tuusulanväylälle.

Kävely ja pyöräily

Lähiympäristön asuinalueilta on kattavat kävely- ja pyöräily-yhteydet kaava-alueelle. Valimotiella on yhdistetyt jalankulku- ja pyörätiet kadun molemmin puolin. Sähkötien eteläreunalla on myös yhdistetty jalankulku- ja pyörätie.

Suuret liikennemäärät vaikeuttavat Valimotien ylittämistä etenkin ruuhka-aikaan. Kortteleiden suuret koot aiheuttavat kävelymatkojen pitenemistä, mikä vähentää kävelyn houkuttelevuutta alueella.

Valimotielle tehdyn kaupunkikuvallisen selvityksen pohjalta tavoitteena on parantaa yhteyksiä tonttien välillä sekä tonteilta joukkoliikennepysäkeille ja jalankulun ja pyöräilyn reiteille. Lisäksi liikennesuunnittelussa tutkitaan, voisiko jalankulkuyhteyksiä parantaa Valimotien liikennevaloristeyksissä.

Joukkoliikenne

Valimotietä pitkin kulkee useita bussilinjoja ja lähimmät bussipysäkit sijaitsevat Sähkötien vieressä. Valimotien joukkoliikenteen palvelutasoa heikentää osaltaan se, että samansuuntainen vahva joukkoliikennekäytävä kulkee lähellä länsipuolen asuinalueiden lävitse mm. Tammistonkatua pitkin kohti Kartanonkoskea. Kyseinen käytävä palvelee kuitenkin hyvin myös Sähkötien varren kiinteistöjä.

Alueen joukkoliikenteessä tapahtuu merkittäviä muutoksia, kun Kehäradan liikennöinti alkaa 1.7.2015 ja Vantaan joukkoliikennelinjasto uudistuu 10.8.2015. Aviapoliksen juna-asema on kaava-alueelta linnuntietä noin kolmen kilometrin päässä, joten alueen joukkoliikennematkat tehdään junaliikenteen alkaessakin pääosin busseilla tai vaihtoyhteyksin. Esimerkiksi nykyisin Tikkurilasta Tammistoon kulkeva bussiyhteys muuttuu vaihdolliseksi Aviapoliksen aseman kautta. Uudistuksen myötä Valimotietä pitkin kulkevat linjat 561 (Aviapolis – Itäkeskus), 616 (Kivistö – Hakaniemi) ja 621 (Kylmäoja – Hakaniemi).

Vesihuolto

Aluetta palvelevat vesihuoltoverkot on rakennettu valmiiksi.

Vedenjakelu

Kaava-aluetta palveleva vedenjakeluverkko on rakennettu. Vesijohto sijaitsee Tuusulanväylän varressa alueen itäpuolella sekä Valimotien varrella alueen länsipuolella. Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja NW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenko-rotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +89.00 m.

Jätevesiviemärointi

Kaava-alue on rakennetun jätevesiverkoston piirissä. Jätevesiviemäri sijaitsee Tuusulanväylän varressa alueen itäpuolella. Alueen jätevedet johdetaan Tuusulanväylän vartta Siltämäen jätevedenpumppaamolle ja sitä kautta Helsingin puolella Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemärointi

Kaava-alue on rakennetun hulevesiverkoston piirissä. Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan Tuusulanväylän varren avo-ojaan sekä Valimotien hulevesiviemäriin. Hulevedet päätyvät Vantaanjokeen Tammistonrannassa.

Kaukolämpö
Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle.

Ympäristöhäiriöt

Tieliikenne- ja lentoliikennemelu

Tiemeluennuste 2030 –kartan mukaan kaavamuuotosalueelle kohdistuu paikoitellen 65-100 dB:n tieliikennemelu. Kaavamuutos ei sijaitse lentomelualueella.

3.1.4 Maanomistus

Alueen maanomistaja on Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1 % Sampo Oyj.

3.2 Suunnittelutilanne

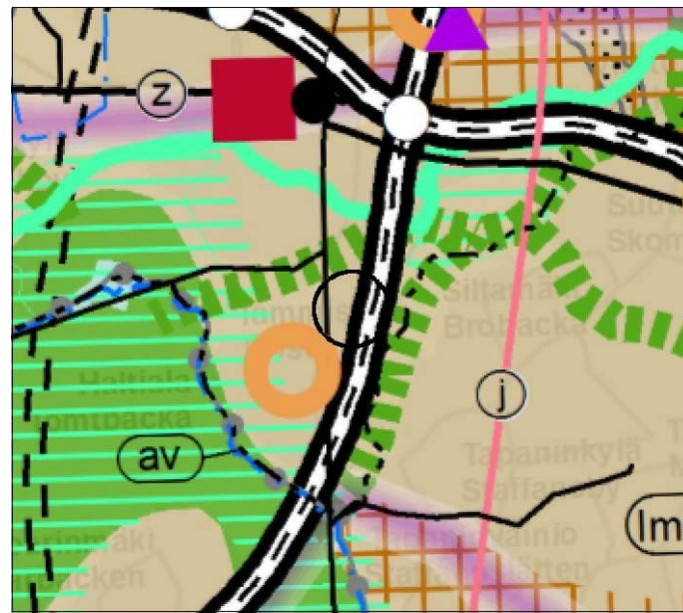
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 13.11.2008) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on mm., että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava (YM 8.11.2006, 30.10.2014)

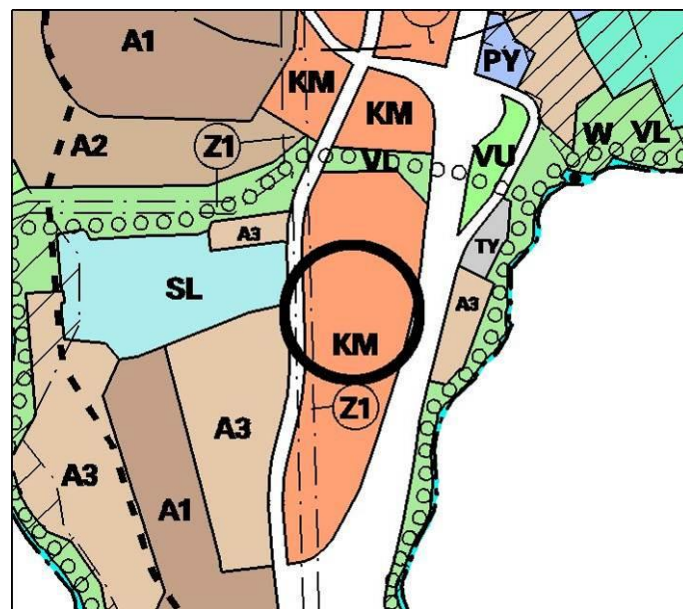
Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa maakuntakaavassa alue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi. Maakuntakaavaa täydentää 2. vaihemaakuntakaava. Ympäristöministeriö on vahvistanut 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014. Valimotien alueelle on merkitty merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö. Kohdemerkinnällä osoitetaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumiskohteet keskustatoimintojen ulkopuolella. Niitä kehitetään sellaista kauppaa varten, joka vaatii paljon tilaa, ei kilpaile keskustaan sijoittuvan kaupan kanssa ja jonka tyypillinen asiointitiheys on pieni. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa sellaista merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha-, ja maatalouskauppaa. Tammiston alueella merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan aluetta, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön. Alueella on huolehdittava, että palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä sekä edistetään sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja että liikenteestä aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman vähäiset. Tammiston alueen enimmäismitoitus olemassa olevalle ja uudelle liikelialle on 150 000 k-m². Tällä hetkellä alueelle on rakennettu liikeliala noin 113 000 k-m². Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Uudenmaanliiton maakuntakaava
1:50 000 Ote kaavayhdistelmästä

Yleiskaava (KV 17.12.2007)

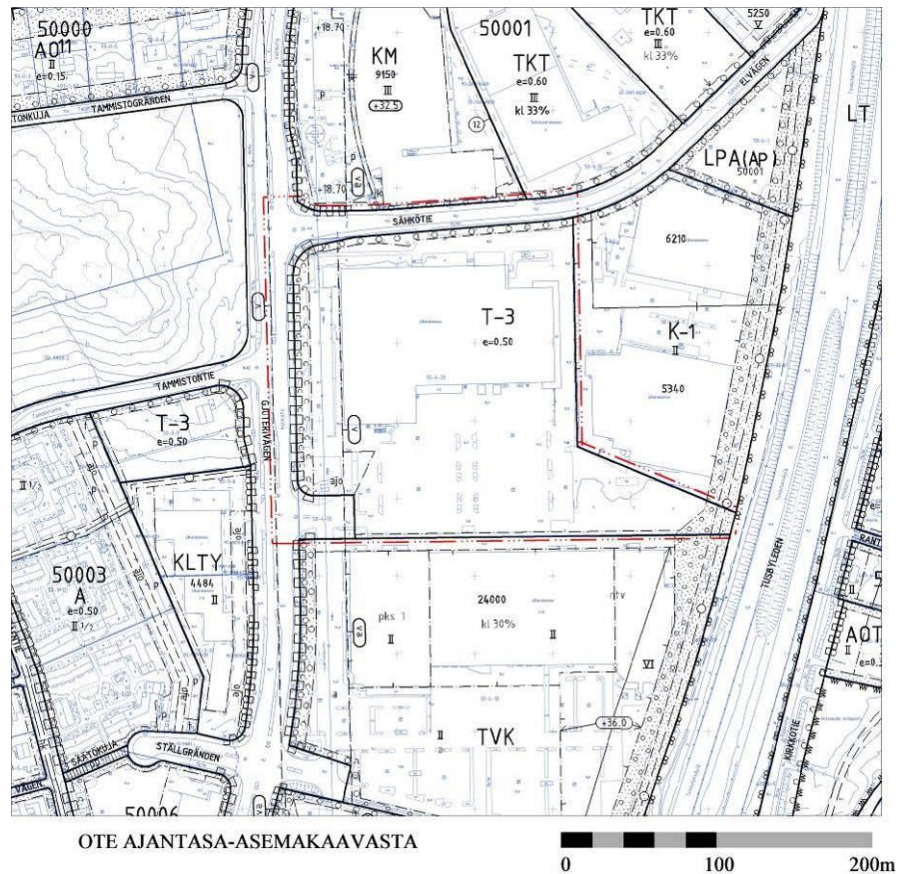
Vantaan kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä yleiskaavassa alue on osoitettu kaupallisten palveluiden alueeksi (KM). Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä sekä paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppoja, tuotanto-, varasto-, ja toimistotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja sisältäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittymiä. Alueelle voidaan sallia erillisiä kaupallisia lähipalveluita. Alueen länsisivulla kulkee voimansiirtolinja (Z1= 110 kV). Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

1:20 000 Ote yleiskaavasta

Asemakaava (Kh 5.5.1997)

Alueella voimassa oleva asemakaava nro 001287 (Tammisto) on vahvistunut kaupunginhallituksen päätöksellä 5.5.1997. Alue on siinä osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T-3). Alueen länsisivulle on merkitty vaara-alue ja aivan alueen kaakkoisnurkkaan, Tuusulan-väylän varteen on varattu tilaa istutettavalle alueen osalle. Alueen pohjoisreunalle on merkitty istutettava puurivi.

Ote voimassa olevasta asemakaavasta

Muut suunnitelmat

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan taloussuunnitelman 2013–2016 strategiset tavoitteet ovat mm. seuraavia:

- Edistetään toimivan ja kestäväen kaupunkirakenteen toteutumista kaupunkirakennetta eheyttämällä ja tiivistämällä, kestäviä liikkumismuotoja edistämällä.
- Koko kaupunkiorganisaatio osallistuu kaupunkikuvan kehittämiseen – kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Kaavamuutosalueen nykyiselle toiminnalle on myönnetty väliaikainen rakennuslupa. Alueen keväällä 2015 rakennetuille pysäköintipaikoille on myönnetty pysyvä rakennuslupa. Koska alueen nykyinen toiminta ei vastaa voimassa olevaa asemakaavaa, myönnettyjen rakennuslupien ehtona on ollut, että alueen asemakaavamuutostyö käynnistetään ja alueen asemakaava päivitetään vastaamaan alueen nykyistä käyttöä. Asemakaavamuutostyön yhteydessä arvioidaan nykyisen toiminnan vaikutuksia ja parannetaan alueen sisäisiä jalankulkuyhteyksiä, lisätään alueen polkupyöräpysäköintiä ja sujuvoitetaan alueen palveluiden saavutettavuutta joukkoliikenteellä. Koska merkittävä osa alueen rakennusoikeudesta on vielä toistaiseksi hyödyntämättä, päivitetään kaavamuutoksessa myös mahdollisen lisärakentamisen kaupunkikuvalliset tavoitteet.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Asemakaavamuutoshakemuksen on tehnyt Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1^c / Sampo Oyj, Jukka Teerimäki. Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 2.10.2014.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukasym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikennevirasto (rautatie- ja liikennealueet), Museovirasto jne.
- Rajoittuvat naapurikunnat
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL, TUKES, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt Vantaan Energia Oy, Fingrid Oy, Helen, Gasum Oy, Elisa Oyj jne.
- Kunnan jäsenet ja ne jotka katsovat olevan osallisia.

4.3.2 Vireille tulo

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu jokaiseen vantaalaiseen kotiin jaettavassa Vantaan kaupungin asukaslehdessä sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

MRL 63§:n mukainen asemakaavan muutoksen nro 002255 osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 16.3.2015. Alueen asukkaiden mielipiteitä kuultiin MRL 62§:n mukaisesti. Määräaikaan 20.4.2015 mennessä jätettiin 2 suullista ja 4 kirjallista mielipidettä. Suullisissa mielipiteissä oltiin huolissaan Valimotien ruuhkaisuudesta ja toisaalta oltiin kiinnostuneita siitä, nouseeko lähistölle sijoituvan asuinalueen arvo kaavamuutoksen myötä. Alueelle toivottiin toimenpitei-

tä, joilla Valimotien ajoneuvoliikennettä saataisiin vähennettyä. Kirjalliset mielipiteet saatiin viranomaistahoilta. Vantaan kaupunginmuseolla, Museovirastolla, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymällä ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy:llä ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Suunnitteluyhteistyö

Kaavamuuotosta on valmisteltu yhteistyössä maanomistajan, Sampo Oyj:n edustajien ja heidän konsulttinsa (Optiplan Oy) sekä Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Alueella olemassa oleva rakennus on tällä hetkellä pääosin urheilu- ja liikunta-palveluiden käytössä. Nyt tehtävän asemakaavamuutoksen tavoitteena on päivittää alueen asemakaava vastaamaan rakennuksen nykyistä käyttöä aktiivipuistona. Samalla ajantasaistetaan käyttämättä jääneen ja mahdollisesti uudistuvan rakennusoikeuden kaupunkikuvalliset tavoitteet, aluetta koskevat kaavamääräykset, toiminnan vaatimat autopaikkamäärät ja parannetaan alueen sisäisiä kävely- ja pyöräily-yhteyksiä.

Asemakaavassa määritetään sallitulle liiketilalle sellaiset laatuvaatimukset, ettei se toteutuessaan kilpaile keskusta-alueille sijoittuvan liiketilan kanssa.

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Asemakaavan suunnittelun lähtökohtana käytettiin Optiplan Oy:n tekemiä luonnoskuvia.

4.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Koska alueelle ei ole tällä hetkellä tiedossa uudisrakentamista, päädyttiin asemakaavakartta toteuttamaan joustavana ja alueen rakennusala laajana. Alueen kehitystä, mahdollista uudisrakentamista ja olemassa olevan rakennuksen uudistamista ohjaavat tarkemmin kaavamääräykset, joissa kaavaratkaisun tavoitteita on kuvailtu yksityiskohtaisemmin.

5 Asemakaavan kuvaus

5.1 Kaavan rakenne

5.1.1 Mitoitus

Toimitilarakennusten korttelialue KTY

Toimitilarakennusten korttelialueen kokonaisrakennusoikeus on 19 023 k-m². Alueen pinta-ala on 38 045 m². Voimassa olevaan asemakaavan nähden alueen rakennusoikeus säilyy entisellään. Aluetehokkuutena säilyy $e=0,5$.

Alueelle saa rakentaa toimisto- ja liiketiloja yhteensä enintään 35 % (6658 m²) kokonaisrakennusoikeudesta. Urheilu- ja liikuntatiloja saa rakentaa enintään 50 % (9512 m²) kokonaisrakennusoikeudesta.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on:

Liiketilat 1 ap / 60 k-m²

Urheilu- ja vapaa-ajantilat 1 ap / 60 k-m²

Teollisuus 1 ap / 100 k-m²

Toimistot 1 ap / 50 k-m²

Varastot 1 ap / 150 k-m²

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismääränä on:

Liiketilat 1 pp / 50 k-m²

Urheilu- ja vapaa-ajantilat 1 pp / 150 k-m², lisäksi 10 % urheilu- ja vapaa-ajantilojen autopaikoista voidaan kysynnän mukaan käyttää polkupyöräpaikotukseen.

Teollisuus 0,4 pp / työntekijä

Toimistot 1 pp / 80 k-m²

Varastot 0,4 pp / työntekijä

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavamääräyksillä on varmistettu rakentamisen korkea laatutaso ja mahdollisen uudisrakentamisen sopeutuminen nykyiseen ympäristöönsä. Alueella on määräys säilyttää ja suojella olemassa olevaa puustoa.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

KTY Toimitilarakennusten korttelialue

Kaavamuutosalue on kokonaisuudessaan toimitilarakennusten korttelialuetta. Alueen rakennusoikeus säilyy nykyisellään, $e=0,5$. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle. Toimisto- ja liiketilojen osuus voi olla enintään 35 % kokonaisrakennusoikeudesta. Urheilu- ja liikuntatilojen osuus voi olla enintään 50 % kokonaisrakennusoikeudesta. Alueelle saa sijoittaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotoimintaa. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja. Ulkovarastointia ei sallita ja yleisiin alueisiin rajautuva lastausalue tulee rajata. Rakennuksen ulkopuolelle tulevat jätehuollon tilat ja muut tekniset tilat tulee sijoittaa katoksiin tai muihin rakennuksiin.

Alueen rakennuksiin saa rakentaa enintään kaksi kerrosta. Rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia. Rakennusten julkisivut, niitä täydentävät rakenteet, katokset ja aidat tulee tehdä korkealuokkaisista materiaaleista yhteinäistä rakennustapaa noudattaen. Katolle saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja, jotka tulee niihin liittyvine laitteineen huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin sopiviksi. Mainoslaitteiden sijoittelussa, valaistuksessa ja rakenteissa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkö-

kohdat. Mainoslaitteiden valaistus tulee suunnitella sellaiseksi, ettei se aiheuta häiriötä lähiympäristön asukkaille.

Uudis- ja lisärakennushankkeiden yhteydessä alueen pysäköinti tulee järjestellä siten, että alueen itäosalle järjestetään sujuva ja turvallinen alueen läpi johdettava jalankulkuyhteys pohjois-eteläsuunnassa. Tämä yhteys tulee selvästi osoittaa värein ja materiaalein.

Valimo- ja Sähkötieltä ja alueen sisäisiltä pysäköintialueilta tulee hoitaa sujuvat ja turvalliset jalankulkuyhteydet rakennuksen sisäänkäynneille. Lisäksi tulee mahdollistaa turvallinen ja sujuva alueen sisäinen jalankulkuyhteys alueen eri sisäänkäyntien välillä, jos kulku eri toimintojen välillä ei ole mahdollista rakennuksen sisällä. Alueen sisäiset jalankululle osoitetut yhteydet tulee selvästi osoittaa värein ja materiaalein.

Alueelle rakennettavat pysäköintipaikat on jaettava puu- ja pensasistutuksin enintään 40 autopaikan yksiköiksi. Uudisrakentamisen yhteydessä autopaikat on mahdollista sijoittaa rakennuksen alle, maantasoon. Rakennuksen alle sijoitetut autopaikat saa rakentaa osoitetun kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi. Rakennuksen sisäänkäyntien yhteyteen on varattava laadukkaita polkupyöräpaikkoja. Työntekijöille on tarjottava säältä suojattuja ja valvotussa tai lukitussa tilassa olevia polkupyöräpaikkoja.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytyksen viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Maisemallisesti merkittävät puut tulee säilyttää. Vanhaa puustoa tulee säilyttää ja suojella mahdollisen uudisrakentamisen yhteydessä. Tuusulanväylän vieriselle istutusvyöhykkeelle on istutettava kookkaiksi kasvavia puulajeja. Puiden valinnassa tulee suosia jaloja lehtipuulajeja.

Alueen länsiosassa on voimajohtoalue, joka on varattu alueen läpi kulkevaa voimajohtoa varten. Voimajohtoa varten varattu alueen osa sisältää sekä johtoauean että sen molemmilla puolilla sijaitsevien reunavyöhykkeiden tilavaatimukset. Voimajohtoalueen leveys on tarkistettu nykyisten suositusten mukaiseksi, siltä osin kuin olemassa oleva rakennus on sen mahdollistanut. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksesta voimajohtoalueelle ei kaavoiteta ylimääräistä toimintaa, kuten alueen sisäistä pohjois-eteläsuuntaista kävely-yhteyttä. Voimajohtoa varten varatun alueen osan merkintä on vaihdettu Fingridin suosituksesta vaara-alueesta voimajohtoalueeksi. Voimajohtoalueelle ei saa sijoittaa ilman johdon omistajan lupaa maanpäällisiä tai maanalaisia rakennuksia, rakennelmia tai istutuksia. Istutettavan kasvillisuuden luontainen korkeus ei saa ylittää 4 metriä.

5.4 Kaavan vaikutukset

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on kuvattu muutos nykytilaan, voimassa olevan asemakaavan ja kaavamuutoksessa kuvattun tilanteen välillä. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Kaavamuutosalueella ei ole, eikä sinne kaavamuutoksen myötä tule asumista.

Yhdyskuntarakenne

Kaavamuutos tukee tavoitetta hyödyntää olemassa olevia rakenteita sekä eheyttää taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. Kaavamuutos tukee tavoitetta kehittää yhdyskuntarakennetta siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöauton tarve on mahdollisimman vähäinen. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

Kaupunkikuva

Kaavamuutoksessa on päivitetty käyttämätöntä ja uudistuvaa rakennusoikeutta koskevat kaavamääräykset nykyisten, Valimotien kaupunkikuvaselvityksessä asetettujen kaupunkikuvallisten tavoitteiden mukaiseksi. Kaava luo edellytykset valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaisesti hyvälle kaupunkikuvalle.

Työpaikat, elinkeinotoiminta ja palvelut

Kaavamuutos lisää alueen liike- tai toimistotilan määrää noin 6500 k-m². Tällä mahdollistetaan alueella tällä hetkellä toimivan auton varaosamyymälän toiminnan jatkuminen ja urheilu- ja liikuntapalveluiden ja niiden synnyttämien työpaikkojen säilyminen alueella. Nykyiset toiminnot rikastavat ja monipuolistavat jatkuessaan Tammiston alueen palvelutarjontaa. Urheilu- ja liikuntapalveluihin liittyvään liiketoimintaan sisältyy sisätiloihin rakennettu laaja aktiivipuisto, jonka voidaan katsoa olevan edullista sijoittaa suuren tilavaatimuksensa vuoksi keskusta-alueiden ulkopuolelle. Alueen päivittäistavarakauppaa kaavamuutos ei lisää.

Virkistys

Kaavamuutos ei pienennä alueen virkistysalueiden määrää eikä katkaise olemassa olevia viheryhteyksiä. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Alueen liikenneverkko kattaa kaavamuutosalueen tarpeet. Kaavamuutoksessa on parannettu alueen jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita, mikä voi vähentää Valimotien autoliikenteen ruuhkaisuutta. Kaavalla mahdollistettavat toiminnot ja lisärakentaminen eivät lisää nykytilanteeseen nähden merkittävästi autoliikenteen määriä, sillä toimintoja sijaitsee jo poikkeusluvalla alueella.

Vesihuolto

Vesihuollon kannalta kaavan toteuttamisella ei ole ympäristöön vaikutuksia. Mahdollinen uudisrakentaminen liitetään olemassa olevaan verkostoon. Alueella muodostuvien hulevesien hallintaan on kaavamuutoksessa asetettu omat määräyksensä.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Alueella sijaitseva 1974 rakennettu entinen Kunnallispainon rakennus on inventoitu Vantaan teollisen rakennuskannan inventoinnissa vuonna 2006. Inventoin-

nissa rakennuksen rakennusperintöarvot on todettu vaatimattomiksi. Kaavamuutos ei edellytä olemassa olevan rakennuksen korvaamista uudella. Kaavamuutos ei vaaranna VAT:n rakennettua kulttuuriympäristöä koskevia tavoitteita.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Kaavamuutosalueelle ei kohdistu merkittäviä ympäristöhäiriöitä. Kaavamuutos ei aiheuta ympäristöhäiriöitä alueelle. Alueella aiemmin sijainnut Kunnallispaino on saattanut aiheuttaa alueelle maa-aineksen pilaantumista. Mahdollisen uudisrakentamisen yhteydessä maaperän pilaantuneisuus tutkitaan ja mahdolliset pilaantuneet maa-aineet puhdistetaan alueelta.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutosalueen kasvillisuutta ja sen kuntoa on arvioitu kaavatyön aikana. Kaavamuutoksessa pyritään säilyttämään alueella olevat maisemallisesti merkittävät puut ja pensaat. Mahdollinen uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin.

Kasvihuonepäästöt

Alueen joukkoliikenteellinen saavutettavuus on kohtuullinen. Kaavamuutos parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä alueella ja tukeutuu olemassa oleviin kunnallisteknisiin rakenteisiin. Nämä ratkaisut vähentävät yksityisautoilun ja uuden kunnallistekniikan rakentamisen tarvetta ja auttavat siten hillitsemään kasvihuonepäästöjen lisääntymistä.

5.4.3 Yhteenveto

Kaavamuutos edistää alueen taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Kaavamuutoksessa otetaan huomioon sekä rakennettu että luonnonympäristö. Uudisrakentaminen on suunniteltu olemassa olevan ympäristön ehdoilla. Tällöin kaupunkirakenteesta muodostuu ajallisesti kerrostunutta ja monipuolista.

Ratkaisu on ekologisesti kestävällä pohjalla: se täydentää jo rakennettuja alueita eikä vaadi uusia laajoja investointeja infrastruktuuriin. Kaavamuutosalueella voidaan hyödyntää olemassa olevaa liikenneverkkoa ja kunnallistekniikkaa.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Tieliikenteen melu on otettu huomioon määräämällä toimisto-, liike-, ja muiden vastaavien työtilojen keskiäänitason ja rakennuksen ulkopuolella vallitsevan keskiäänitason eron olevan Valimotien ja Tuusulanväylän puoleisilla julkisivuilla vähintään 30 dB.

6 Asemakaavan toteutus

Kaavamuutos mahdollistaa alueen nykyisen toiminnan jatkumisen. Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

7 Asemakaavatyöhön osallistuneet

Sampo Oyj
Jukka Teerimäki
Kim Westberg

Optiplan Oy
Marjaana Harjapää

Vantaan kaupunki
aluearkkitehti Asta Tirkkonen
asemakaavasuunnittelija Minna Koskinen
asemakaavasuunnittelija Satu Onnela
yleiskaavasuunnittelija Joni Heikkola
maisemasuunnittelija Laura Muukka
liikenneinsinööri Teppo Pasanen
suunnitteluinsinööri Harri Keinänen
suunnitteluavustaja Kimmo Kangas
ympäristöinsinööri Krister Höglund

VANTAA KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu, asemakaavoitus

Vantaalla 17.8.2015

Asta Tirkkonen
Aluearkkitehti

Minna Koskinen
asemakaavasuunnittelija

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenvedo

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	06.07.2015
Kaavan nimi	002255 Tammisto 50 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm		
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	16.03.2015	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	092002255	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	4,5440	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	4,5440

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

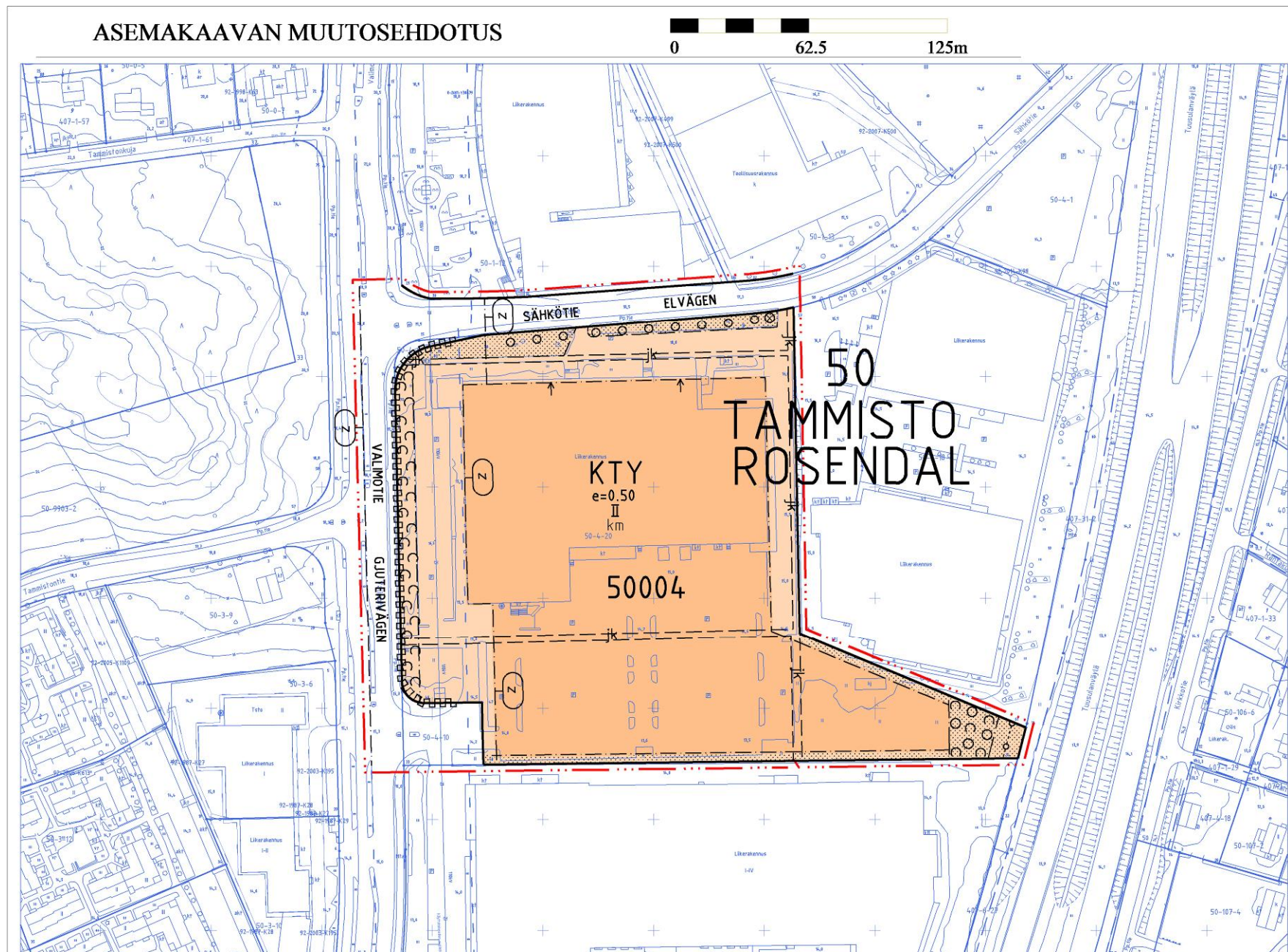
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,5440	100,0	19023	0,42	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	3,8045	83,7	19023	0,50	3,8045	19023
T yhteensä	0,0000		0		-3,8045	-19023
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,7395	16,3	0		0,0000	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

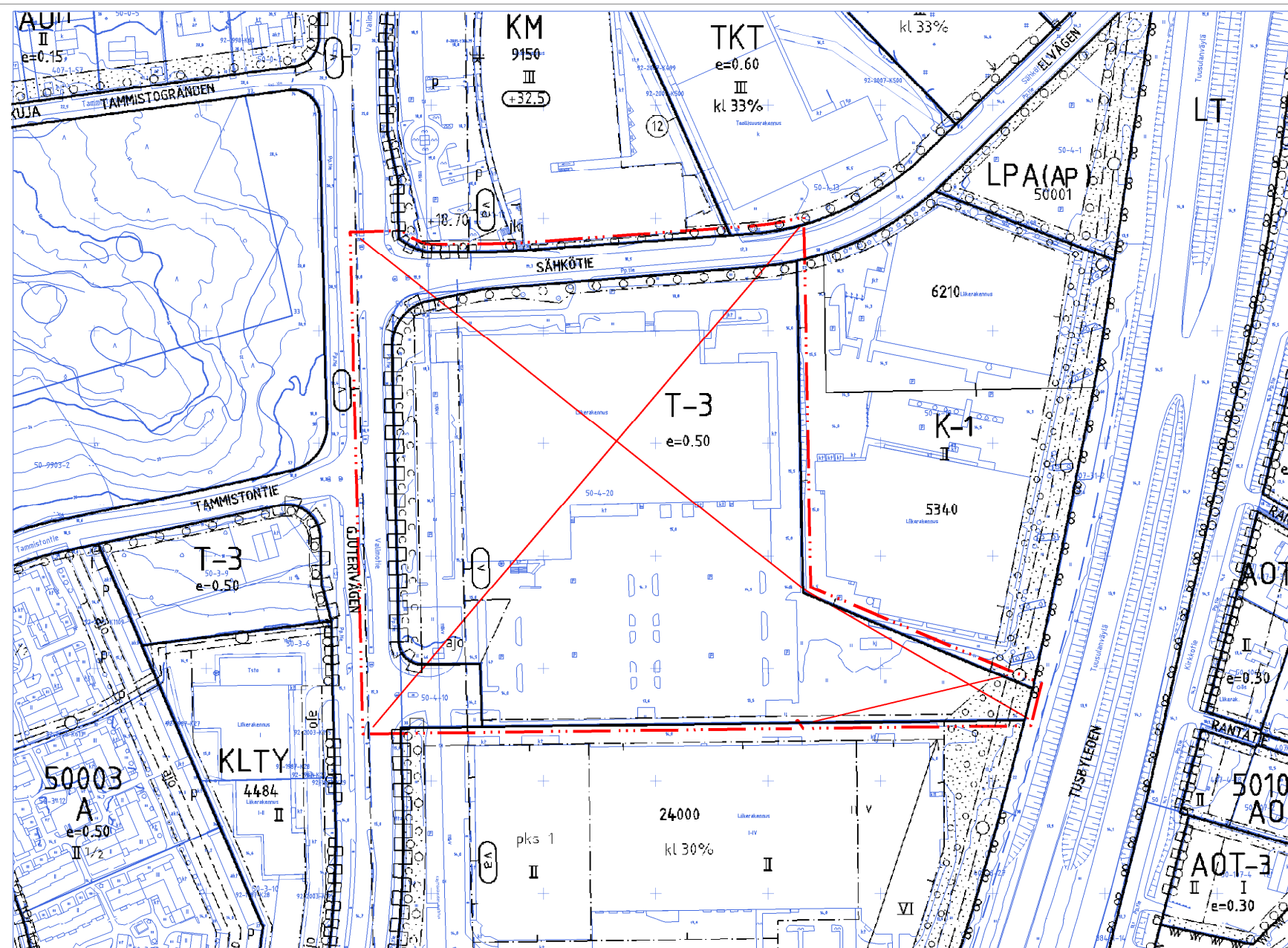
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

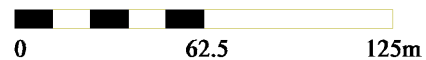
Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,5440	100,0	19023	0,42	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	3,8045	83,7	19023	0,50	3,8045	19023
KTY	3,8045	100,0	19023	0,50	3,8045	19023
T yhteensä	0,0000		0		-3,8045	-19023
T-3	0,0000		0		-3,8045	-19023
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,7395	16,3	0		0,0000	0
Kadut	0,7395	100,0	0		0,0000	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002255

Päiväys
Datum

17.8.2015

Pohjakarttalehtien numerot
Baskartbladens nummer

684498, 685498

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 50

TAMMISTO

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 50004 sekä katualuetta.

Vanda stad
Stadsdel 50

ROSENDAL

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 50004 samt gatuområde.

1:2000

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Toimitilarakennusten korttelialue.

Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka kaupan laatu huomioon ottaen voivat perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle.

Alueelle saa rakentaa toimisto- ja liiketiloja yhteensä enintään 35% kokonaisrakennusoikeudesta.

Alueelle saa rakentaa liikunta- ja urheilutiloja enintään 50% kokonaisrakennusoikeudesta.

Alueelle saa sijoittaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotoimintaa.

Alueelle saa rakentaa autojen säilyttämiseen tarkoitettuja maanalaisia tiloja.

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja.

Aluetta ei saa käyttää ulko-varastointiin.

Lastaukseen käytettävä alueen osa on rajattava vähintään 2 metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalla osallaan.

Rakennuksen ulkopuolelle tulevat jätehuollon tilat ja muut tekniset tilat tulee sijoittaa katoksiin tai muihin rakennuksiin.

Ennen uusiin rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä tulee maaperä tutkia ja tarvittaessa pilaantuneet maa-alueet puhdistaa.

Rakennukset

Rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia.

Rakennuksen alle, maantasoon saa sijoittaa pysäköintiloja. Nämä pysäköintitilat saa rakentaa osoitetun kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi.

Rakennusten julkisivut, niitä täydentävät rakenteet, katokset ja aidat tulee tehdä korkealuokkaisista materiaaleista yhtenäistä rakennustapaa noudattaen.

Erityisesti ensimmäisen kerroksen osalta tulee julkisivukäsittelyssä kiinnittää huomiota siihen, että rakennus liittyy ympäristöönsä ja tarjoaa jalankulkijoille ja pyöräilijöille vaihtelevan ja mielenkiintoisen kulkuympäristön.

Katolle saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja, jotka tulee niihin liittyvine laitteineen huoltella rakennuksen arkkitehtuuriin sopiviksi.

Mainoslaitteiden sijoittelussa, valaistuksessa ja rakenteissa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkökohdat.

Mainoslaitteiden valaistus tulee suunnitella sellaiseksi, ettei se aiheuta häiriötä lähiympäristön asukkaille.

Melun torjunta

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

På området får placeras storenheter för detaljhandel, av sådant slag som med beaktande av affärernas art av motiverade skäl kan placeras även utom centrumområden.

På området får byggas kontors- och affärslokaler sammanlagt högst 35 % av den totala byggrätten.

I området får byggas motions- och idrottslokaler sammanlagt högst 50 % av den totala byggrätten.

I området får det byggas industri- och lagerbyggnader som inte stör omgivningen.

I området får byggas underjordiska utrymmen avsedda för uppbevaring av bilar.

I området får ingen dagligvaruaffär placeras.

Området får inte användas för upplagring utomhus.

Den del av området som används för lastning ska avgränsas med ett minst två meter högt avskärmande staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon utmed det avsnitt som gränsar mot trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.

De utrymmen för avfallshantering och andra tekniska utrymmen som förläggs utanför byggnaden ska placeras i skärmtak eller andra byggnader.

Innan nya byggnadsåtgärder vidtas ska jordmånen undersökas och förorenade markområden vid behov renas.

Byggnader

Byggnaderna ska hålla hög nivå arkitektoniskt sett.

Parkeringsutrymmen får placeras under byggnaden, i markplanet. Dessa parkeringsutrymmen får byggas utöver det våningstal och den byggrätt som anges.

Byggnadernas fasader, de konstruktioner som kompletterar dessa, skärmtak och stängsel ska byggas av högklassiga material och följa ett enhetligt byggnadssätt.

Särskilt med avseende på det första våningsplanet måste i fasadens artikulering fästas uppmärksamhet vid att byggnaden anknyter till sin omgivning och erbjuder en omväxlande och intressant miljö för fotgängare och cyklister.

På taket får utöver våningstalet och byggrätten byggas tekniska utrymmen, vilka tillsammans med de anordningar som hänför sig till dessa, ska anpassas till byggnadens arkitektur.

Vid placeringen av reklamanläggningar, belysning och konstruktioner ska särskild hänsyn tas till stadsbildaaspekter.

Reklamanläggningarnas upplysning ska planeras så att den inte orsakar störningar för närområdets invånare.

Bekämpning av buller

Toimisto-, liike-, ja muiden vastaavien työtilojen keskiäänitason ja rakennuksen ulkopuolella vallitsevan keskiäänitason ero tulee Valimotien ja Tuusulanväylän puoleisilla julkisivuilla olla vähintään 30 dB.

Jalankulku- ja pyöräily-yhteydet

Uudis- ja lisärakennushankkeiden yhteydessä alueen pysäköinti tulee järjestellä siten, että alueen itäisivulle järjestetään sujuva ja turvallinen alueen läpi johdettava jalankulkuyhteys pohjois-eteläsuunnassa. Tämä yhteys tulee selvästi osoittaa värein ja materiaalein.

Valimo- ja Sähkötietä ja alueen sisäisiltä pysäköintialueilta tulee hoitaa sujuvat ja turvalliset jalankulkuyhteydet rakennuksen sisäänkäynnille. Lisäksi tulee mahdollistaa turvallinen ja sujuva alueen sisäinen jalankulkuyhteys alueen eri sisäänkäyntien välillä, jos kulku eri toimintojen välillä ei ole mahdollista rakennuksen sisällä.

Alueen sisäiset jalankululle osoitetut yhteydet tulee selvästi osoittaa värein ja materiaalein.

Pysäköinti

Alueelle rakennettavat autopaikat on jaettava puu- ja pensasistutuksin enintään 40 pysäköintipaikan yksiköiksi.

Pääsisäänkäyntien yhteyteen on sijoitettava laadukkaita polkupyöräpaikkoja.

Työntekijöille on tarjottava säältä suojattuja ja valotussa tai lukitussa tilassa olevia polkupyöräpaikkoja.

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat 1 pp/50 k-m²

Urheilu- ja vapaa-ajantilat 1 pp/150 k-m², lisäksi 10 % urheilu- ja vapaa-ajan tilojen autopaikoista voidaan kysynnän mukaan käyttää polkupyöräpaikoitukseen.

Teollisuus ja varastot 0,4 pp/työntekijä

Toimistot 1 pp/80 k-m²

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat 1 ap/60 k-m²

Urheilu- ja vapaa-ajantilat 1 ap/60 k-m²

Teollisuus 1 ap/100 k-m²

Toimistot 1 ap/50 k-m²

Varastot 1 ap/150 k-m²

Hulevedet

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.

Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Kasvillisuus

Maisemallisesti merkittävät puut tulee säilyttää. Vanhaa puustoa tulee säilyttää ja suojella uudisrakentamisen yhteydessä.

Differensen mellan den genomsnittliga ljudnivån i kontors² / ³ affärs- och övriga motsvarande arbetslokaler och den genomsnittliga ljudnivån utomhus ska i fasaderna mot Gjuterivägen och Tusbyleden vara minst 30 dB.

Fotgängar- och cykelförbindelser

I anslutning till ny- och tillbyggnadsprojekt ska områdets parkering ordnas så att det längs områdets östra sida ordnas en smidig och trygg förbindelse för lätt trafik i nord-sydlig riktning som leds genom området. Denna förbindelse ska tydligt utmärkas med genom färg- och materialval.

Från Gjuteri- och Elvägen samt från parkeringsområdena inom området ska smidiga och trygga fotgängarförbindelser till byggnadens entréer ordnas. Dessutom ska en trygg och smidig intern fotgängarförbindelse inom området mellan de olika entréerna i området möjliggöras, ifall förbindelsen mellan olika funktioner inte är möjlig att ordna inne i byggnaden.

De förbindelser inom området som anvisats för fotgängare ska tydligt markeras genom färg- och materialval.

Parkering

De bilplatser som byggs i området ska delas in med träd och buskar i enheter som omfattar högst 40 parkeringsplatser.

I anslutning till huvudingångarna ska högklassiga cykelplatser placeras.

De anställda ska erbjudas väderskyddade cykelplatser i övervakat eller låst utrymme.

Minimiantalet cykelplatser:

Affärslokaler 1 cp/50 m²-vy

Idrotts- och fritidsutrymmen 1 cp/150 m²-vy, dessutom kan 10 % av parkeringsplatserna för idrotts- och fritidsutrymmen enligt efterfrågan användas för cykelparkering.

Industri och lager 0,4 cp/anställd

Kontor 1 cp/80 m²-vy

Minimiantalet bilplatser:

Affärslokaler 1 bp/60 m²-vy

Idrotts- och fritidsutrymmen 1 bp/60 m²-vy

Industri 1 bp/100 m²-vy

Kontor 1 bp/50 m²-vy

Lager 1 bp/150 m²-vy

Dagvatten

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattnetsystemet.

För området ska utarbetas en separat dagvattenplan.

Vegetation

Träd betydelsefulla för landskapet ska bevaras. Det gamla trädbeståndet ska bevaras och skyddas i samband med nybyggnation.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.

Byggnadsyta.

Byggnadsyta, på vilken det får placeras en stor detaljhandelsenhet.

Gata.

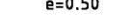
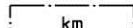
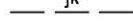
Riktgivande del av område reserverad för områdets interna gångtrafik. Placeringen av rutten är riktgivande, men förbindelsebehovet bindande.

Del av område som bör planteras.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

Del av område där det skall finnas en tät buskplantering.

Del av område som skall planteras med träd och buskar.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa - alueen raja.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
	Kaupunginosan numero.
	Kaupunginosan nimi.
	Korttelin numero.
	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.
	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.
	Rakennusala.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.
	Katu.
	Ohjeellinen alueen sisäiselle jalankululle varattu alueen osa. Reitin sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.
	Istutettava alueen osa.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.
	Alueen osa, jolla on oltava tiheä pensasistutus.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.

	Tuusulanvylän viereiselle istutusvyöhykkeelle on istutettava kookkaiksi kasvavia puita. Puiden valinnassa tulee suosia jaloja lehtipuulajeja.	I planteringszonen intill Tusbyleden ska träd som blir stor-3 / 3 vuxna planteras. I trädvalet ska ädla lövträd prioriteras.
	Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
	Voimajohtoalue. Voimajohtoa varten varattu alueen osa: Johtoalueelle ei saa sijoittaa ilman voimajohdon omistajan lupaa maanpäällisiä tai maanalaisia rakennuksia, rakennelmia tai istutuksia. Istutettavan kasvillisuuden luontainen korkeus ei saa ylittää 4 metriä.	Kraftledningsområde. Områdesdel som reserveras för kraftledning. I ledningsområdet får inte utan tillstånd av kraftledningens ägare placeras byggnader, konstruktioner eller planteringar, varken under jorden eller på markytan. Den naturliga växthöjden för den växtlighet som ska planteras i området får inte överskrida 4 meter.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala Kaupunkisuunnittelu	Aluearkkitehti / Områdesarkitekt	Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö Stadsplaneringen
Mittausosasto Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.	Vantaalla / Vanda ____ 20 ____ Kaupungeingeodeetti / Stadsgeodet	Mättningsavdelningen Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den. Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.
Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.		
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____ / ____ 20 ____		Godkänd av stadsfullmäktige ____ / ____ 20 ____

37 § **Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002255 Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1**

5973/10.00.01.05/2015
HP/LM-H/HW/KK/MVä/AV-P/JB

Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja **Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1** (jäljempänä Yhtiö) ovat neuvotelleet kunnallistekniikan rakentamissopimuksen asemakaavamuutokseen nro 002255.

Yhtiö on hakenut asemakaavan muutosta Tammiston (50.) kaupunginosassa, koskien mm. Yhtiön korttelissa 50004 omistamaa kiinteistöä (kiinteistötunnus 92-50-4-20, jäljempänä sopimusalue).

Alueella voimassa oleva asemakaava nro 001287 on vahvistettu kaupunginhallituksessa 5.5.1997. Sopimusalue on siinä osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T-3), jolle rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 19 023 k-m².

Asemakaavan muutoksella nro 002255 sopimusalueen rakennusoikeutena säilyy 19 023 k-m² ja käyttötarkoitus muuttuu toimitilarakentamisen (asemakaavamerkintä KTY) korttelialueeksi, josta kuitenkin saa käyttää 6 658 k-m² liiketilojen rakentamiseen.

Sopimusaluetta palveleva kunnallistekniikka on jo toteutettu.

Asemakaavamuutokseen nro 002255 liittyen Vantaan kaupunki ja Yhtiö ovat maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun nojalla neuvotelleet ja sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksiin. Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä 532 640 euroa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 20

Yrityspalvelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunki tekee Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1:n kanssa oheisen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja oikeuttaa samalla kuntatekniikan keskuksen tekemään sopimukseen mahdolliset teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 37

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tehdä Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1:n kanssa oheinen kunnallistekniikan rakentamissopimus ja oikeuttaa samalla kuntatekniikan keskus tekemään sopimukseen mahdolliset teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kunnallistekniikan rakentamissopimus
- Karttaliite

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kehitysinsinööri Mika Vähämaa, puh. 09 8392 6180 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

**KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS/
Asemakaavanmuutos nro. 002255/ Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1,
kaupunginosa 50. Tammisto**

1. OSAPUOLET

- 1.1 Vantaan kaupunki**, Asematie 7, 001300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).
- 1.2 Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1** (Y:0771944-8)
c/o Sampo Oyj, Kiinteistöyksikkö, Fabianinkatu 27, 00100 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

2. SOPIMUKSEN TAUSTAA JA TARKOITUS

Yhtiö on hakenut Vantaan kaupungin 50. (Tammisto) kaupunginosassa korttelissa 50004 omistamansa kiinteistön (kiinteistötunnus 92-50-4-20, jäljempänä sopimusalue) osalta asemakaavanmuutosta nro. 002255. Voimassa olevassa asemakaavassa nro 001287 (vahvistettu kaupunginhallituksessa 5.5.1997) sopimusalue on osoitettu Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (asemakaavamerkintä T-3). Sopimusalueen nykyisen asemakaavan mukainen rakennusoikeus on 19 023 k-m². Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti karttaliitteessä (Liite 1).

Yhtiö on aiemmin hakenut sopimusalueelle poikkeamislupaa aktiviteettipuiston toteuttamiseksi ja nyt tehtävällä asemakaavanmuutoksella nro. 002255 on tavoitteena saattaa asemakaava vastaamaan nykytilannetta. Asemakaavanmuutoksella nro. 002255 sopimusalue muutetaan toimitilarakentamisen (KTY) korttelialueeksi, jonka rakennusoikeuden määrästä (19 023 k-m²) saa käyttää 6 658 k-m² liikerakentamiseen (kl).

Kaupunki ja Yhtiö sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta asemakaavan muutosalueella palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat, että korttelille 50004 on rakennettu kunnallistekniikka. Sopimusalueelle kulku järjestetään asemakaavassa osoitetusta paikasta.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena lisääntyneestä liiketilan rakennusoikeudesta, 6658 k-m²:n määrästä 532 640 euroa.

Kaupunki on ennen sopimuksen allekirjoitusta toimittanut Yhtiölle laskun kunnallistekniikan korvauksesta. Yhtiö on suorittanut Kaupungille 532 640 euroa laskun mukaisesti ja suoritus kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoituksin. Mikäli tämä sopimus myöhemmin raukeaa Kaupunki palauttaa suorituksen.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkoston liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa perustettavalle/perustetulle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse neuvotteluteitse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista Kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun Kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla sopijapuolilla on oikeus vaatia sopimuksen ehtojen täyttämistä, kun asemakaavanmuutos nro. 002255 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavanmuutos nro. 002255 ole tullut voimaan 31.12.2016 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavanmuutoksen nro. 002255, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta on laadittu kaksi (2) yhtäpitävää kappaletta, yksi Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1:lle ja yksi Vantaan kaupungille.

Vantaalla . päivänä kuuta 2015

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

XXXXX

XXX

Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 1:n
puolesta asemavaltuutuksella

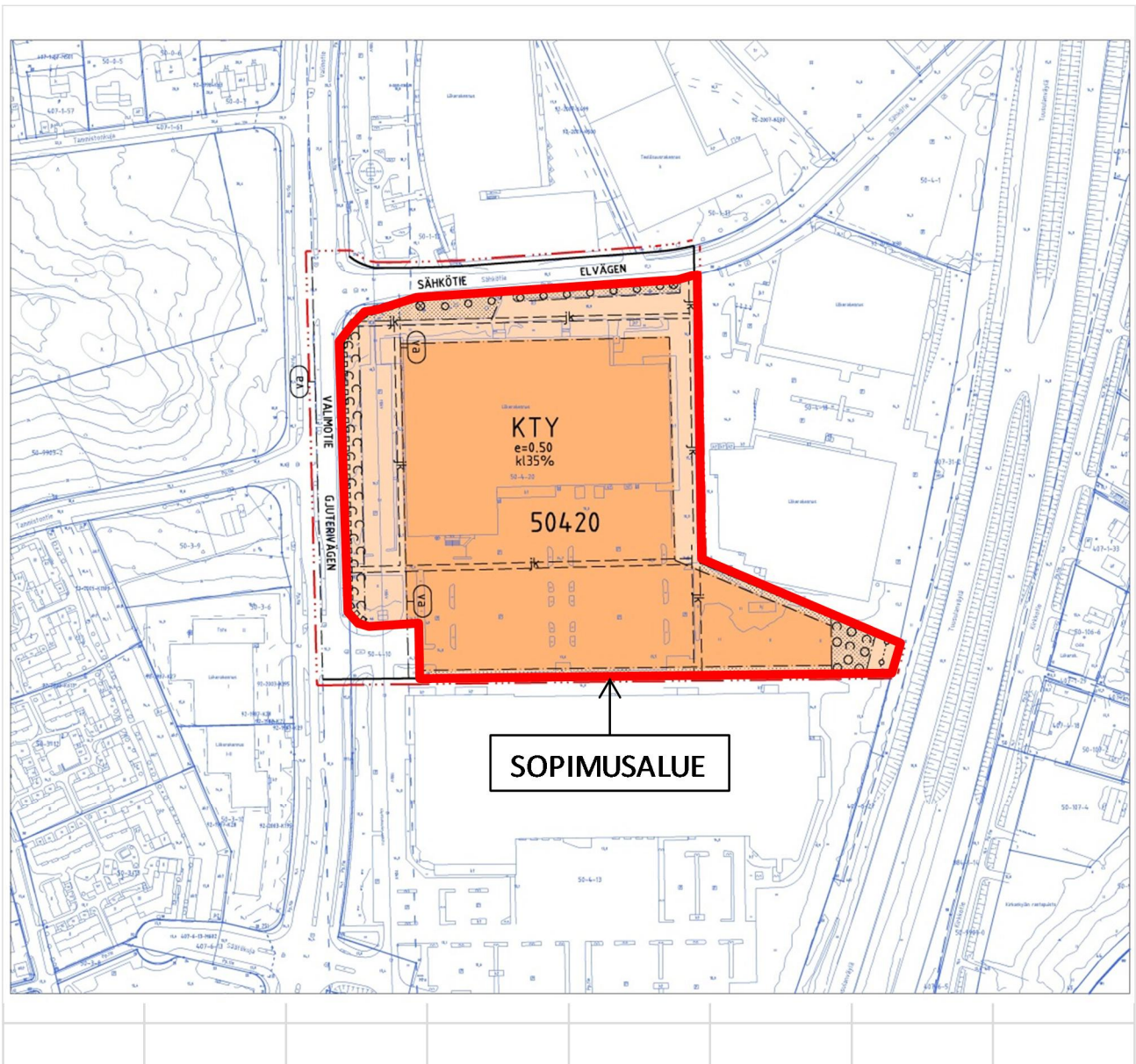
Kim Westberg
hallituksen puheenjohtaja

LIITE

Liite 1: Sopimusalue

Liite 1 sopimusalue (punaisella rajattu)

Asemakaavanmuutos nro. 002255 (päiväty 11.6.2015)

38 § Asemakaavamuutos 002171, 50 Tammisto / Sähkötie 3-7

KA/1557/10.02.04.01/2012
HP/TLA/ATI/SON/SRU/JB

Tammistossa sijaitseva liike- ja toimistorakennusten, sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue ja sen viereinen autopaikkojen korttelialue muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Samalla päivitetään asemakaavaan poikkeamisluvalla myönnettyt pienet rakennusoikeuden muutokset ja tehty tonttien yhdistäminen. Uutta rakennusoikeutta syntyy noin 3 000 k-m². Muutostarve liittyy maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen, jonka myötä kaikki yli 2 000 kerrosneliömetrin myymälät määritellään 16.4.2015 lähtien vähittäiskaupan suuryksiköiksi kaupan toimialasta riippumatta (MRL 71 a §).

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 50004, kaupunginosassa 50, Tammisto. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 50004. Kaavamuutos koskee kiinteistöjä 92-50-4-18 ja 92-50-4-1.

Alue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa Sähkötien ja Tuusulanväylän välissä.

Kaavan hakija

Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 (hakemus saapunut 16.3.2012) ja Heikki Soini (hakemus saapunut 25.3.2015).

Maanomistus

Lähitapiola Oyj (Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 ja Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 5) omistaa eteläisemmän kiinteistön 92-50-4-18 ja Heikki Soini pohjoisemman kiinteistön 92-50-4-1.

Kaavan valmisteluun on osallistunut kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi maanomistajan konsulttina Innovarch Oy. Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava

Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa kaupallisten palvelujen aluetta (KM).

Asemakaavan muutos

Kaavamuutoksella päivitetään asemakaava vastaamaan muuttunutta kaupan lainsäädäntöä vähittäiskaupan suuryksiköistä. Kaavamuutoksen kohteena olevalle alueelle on myönnetty poikkeamispäätöksiä rakennusoikeuden uudelleen järjestämiseksi ja siitä vähäisesti poikkeamiseksi. Myös nämä muutokset päivitetään asemakaavaan. Asemakaavamuutoksen myötä liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (K-1) sekä autopaikkojen pysäköintialueeksi (LPA) merkitty alue muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Samalla päivitetään kaavamääräyksiä vastaamaan nykyvaatimuksia ja kehitetään alueen sisäisiä kulkuyhteyksiä.

Kaavamuutosalueen (28 399 m²) kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 14 686 k-m². Rakennusoikeus ajantasakaavaan nähden kasvaa yhteensä 3 136 k-m² ja korttelialueen (KM) tehokkuus $e=0,41$ kasvaa tehokkuuteen $e=0,45$.

Kaavamuutoksen yhteydessä asemakaavaan on lisätty määräyksiä koskien hulevesiä ja kevyttä liikennettä sekä tarkennettu määräyksiä koskien kasvillisuutta ja kaupunkikuvaa. Kaavaratkaisussa on myös huomioitu sijoittuminen näkyvälle paikalle Tuusulanväylän varrelle.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 16.3.2015.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Määräaikaan 20.4.2015 mennessä kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin Vantaan kaupunginmuseolta yksi mielipide, jossa ei ollut huomautettavaa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Muutostkustannukset hakijat jakavat tasan. Kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (8 000 €), josta Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3:n osuus on puolet (8 000/2 €), ja Heikki Soinin osuus on puolet (8 000/2 €), yhteensä 8 000 €.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 17.8.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002171, 50 Tammisto / Sähkötie 3-7
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot
- c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakijat Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 ja Heikki Soini jakavat tasan muutostkustannukset 8 000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 17.8.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002171, 50 Tammisto / Sähkötie 3-7,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakijat Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 ja Heikki Soini jakavat tasan muutostkustannukset 8 000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Asemakaavamuutoksen selostus 17.8.2015

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185
asemakaavasuunnittelija Satu Onnela, puh. 8392 2478
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäyttötoimi
Kaupunkisuunnittelu

002171

SÄHKÖTIE 3-7, TAMMISTO 50

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 17.8.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002171. Kaavoitus on tullut vireille 16.03.2015.

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan muutos:

koskee osaa korttelista 50004 kaupunginosassa 50, Tammisto

(Kumoutuva asemakaava: koskee osaa korttelista 50004 kaupunginosassa 50, Tammisto.)

Kaavamuutoksen laatijan nimi ja yhteystiedot:

Satu Onnela, p. 09-8392 2478, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa Sähkötien ja Tuusulanväylän välissä osoitteessa Sähkötie 3-7. Kaavamuutos koskee kiinteistöjä 92-50-4-18 ja 92-50-4-1. Kiinteistöä rajaavat pohjoisessa Sähkötie, idässä Tuusulanväylä sekä etelässä ja lännessä kiinteistö 92-50-4-20 .

Kaavamuutosalueen likimääräinen sijainti ilmakuvalla 2013.

1.3 Kaavamuutoksen nimi ja tarkoitus

Sähkötie 3-7 asemakaavamuutos, kaavanro. 002171. Kaavamuutoksen tarkoituksena on päivittää asemakaavamuutoksella asemakaavaa poikkeuslupien ja kaavamuutoshakemuksen pohjalta.

Kaavamuutoksella halutaan lain mukaisen siirtymäajan mahdollistamana turvata nykyisenlaisen, yleiskaavan mukaisen toiminnan jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet Tammiston kaupunginosassa. Tämä toteutetaan päivittämällä korttelin käyttötarkoituksen merkintä liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Muutostarve liittyy maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen, jonka myötä kaikki yli 2000 kerrosneliömetrin myymälät määritellään 16.4.2015 lähtien vähittäiskaupan suuryksiköiksi kaupan toimialasta riippumatta (MRL 71 a §).

Poikkeusluvilla on sallittu Sähkötie 3-5:lle asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden ja rakennuksen korkeuden ylittäminen sekä muita järjestelyitä tontilla. Poikkeamispäätöstä täydentäen asemakaavassa tutkitaan lopullisen rakentamistilanteen kaupunkikuva, toimintojen sijoittaminen ja pysäköintipaikkojen sijoittaminen. Kaavamuutoshakemuksen pohjalta on lisätty rakennusoikeutta Sähkötie 7:lle.

Asemakaavamuutoksen myötä liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (K-1) sekä autopaikkojen pysäköintialueeksi (LPA) merkitty alue muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Samalla päivitetään kaavamääräyksiä vastaamaan nykyvaatimuksia ja kehitetään alueen sisäisiä kulkuyhteyksiä.

SISÄLLYS

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1 Tunnistetiedot	2
1.2 Kaava-alueen sijainti	2
1.3 Kaavamuutoksen nimi ja tarkoitus	3
1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista	4
1.5 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista	4
2 TIIVISTELMÄ.....	4
2.1 Kaavaprosessin vaiheet	4
2.2 Asemakaavan muutos	5
2.3 Asemakaavan toteuttaminen	5
3 LÄHTÖKOHDAT	5
3.1 Selvitys suunnittelualan oloista.....	5
4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET.....	20
4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve	20
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	20
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö	20
4.4 Asemakaavan tavoitteet	21
4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	22
5 ASEMAKAAVAN KUVAUS	25
5.1 Kaavan rakenne.....	25
5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	25
5.3 Aluevaraukset.....	25
5.4 Kaavan vaikutukset	26
5.5 Ympäristön häiriötekijät	30
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	31
6.1 Asemakaavatyöhön osallistuneet	31

1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. Asemakaavan seurantalomake 17.08.2015
2. Asemakaavan muutosehdotus ja poistettavat merkinnät 17.08.2015
3. Asemakaavamerkinnät ja määräykset 17.08.2015

1.5 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Poikkeamislupa nro 50-0007-13-POP, 18.03.2013.
- Poikkeamislupa nro 50-0079-10-POP, 09.12.2010.
- Vantaa alueittain. Vantaan kaupunki, 2013.
- Tikkurilan kehityskuva. Vantaan kaupunki, 2006.
- AVIAPOLIS- Maisemanhoitosuunnitelma, Studio Terra, 2007.
- Autolla kauppaan, kävellen ostoksille. Valimotien kaupunkikuvaselvitys. Horo Anne, Niva Seppo, Bremer Marika/Vantaan kaupunkisuunnittelu, 2008.
- Vantaan yleiskaavan meluselvitys. Ramboll Finland Oy, 2007.
- Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys. Sito Oy, 2012.
- Vantaan tie- ja pääkatuverkon liikenne-ennusteet vuodelle 2030. Strafica Oy, 2005.
- Liikennemääräkartta. Liikenteen kehitys Vantaalla vuonna 2013, Vantaan kaupunki.
- Vantaan modernin teollisen rakennuskannan inventointi 1930-1979. Vantaan kaupunki, Amanda Eskola, 2006.
- Saastuneiden maa-alueiden kunnostus. Kunnostustyön loppuraportti. Suomen IP-Tekniikka Oy, 27.4.2000

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Sähkötie 3-5 maanomistaja jätti kaavamuutoshakemuksen 16.03.2012, jotta poikkeamisluvan mukainen rakentaminen päivitettäisiin asemakaavalle. Työ on mukana vuoden 2015 työohjelmassa.
- Sähkötie 7:n omistaja toimitti kaavamuutoshakemuksen 25.3.2015.
- Sähkötie 3-7:n asemakaavamuutostyö käynnistyi helmikuussa 2015 työnumerolla 002171. Kaavamuutostyön vireille tulosta tiedotettiin Vantaan kaupungin asukaslehdessä 14.03.2015 sekä 12.03.2015 kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielenpito pyydettiin 20.04.2015 mennessä. (MRL 62 §)
- Kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä maanomistajien kanssa.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta tehnee 17.08.2015 kaupunginhallitukselle esityksen MRA 27 §:n mukaisesta nähtävillä panosta ja lausuntojen pyytämisestä.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto
- Kaavamuutosta voi seurata myös kaupunkisuunnittelun kotisivuilta osoitteessa: http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto

2.2 Asemakaavan muutos

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 2,8 ha (28 399 m²). Suunnittelualue koostuu kahdesta kiinteistöstä, joilla eteläisemmällä sijaitsee kaksi liikerakennusta (rakennettu v. 1999 ja 2014) ja pohjoisemmalla pysäköintialuetta.

Voimassa olevassa asemakaavassa Sähkötie 3-5 rakennusoikeus on yhteensä 11 550 k-m², Sähkötie 7:llä ei ole rakennusoikeutta. Kaavamuutoksen myötä kohteen rakennusoikeus kasvaa. Sähkötie 3-5 rakennusoikeus on kasvanut poikkeamispäätöksen myötä 836 k-m². Sähkötie 7:n rakennusoikeus lisääntyy kaavamuutoshakemuksen myötä 2300 k-m². Alueen kokonaisrakennusoikeudeksi tulee 14 686 k-m². Rakennusoikeus kasvaa siis kaavamuutoksella yhteensä 3136 k-m² ja korttelialueen (KM) tehokkuudeksi tulee kaavamuutoksen myötä $e=0,45$.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Uudisrakennukset on jo rakennettu poikkeamispäätösten (09.12.2010 ja 18.03.2013) ja ehdollisina myönnettyjen rakennuslupien (14.12.2010 ja 16.4.2013) perusteella. Sähkötie 3-5:n osalta maankäyttösopimuksen mukaiset korvaukset on veloitettu poikkeamispäätöksen yhteydessä. Sähkötie 7:n maanomistajan kanssa laaditaan maankäyttösopimus.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Tammistossa, Tuusulanväylän varrella, alle kahden kilometrin päässä kauppakeskus Jumbosta ja vapaa-ajankeskus Flamingosta. Valimotien tuntumassa sijaitsee runsaasti liike- ja teollisuusrakennuksia. Lähistöllä sijaitsee myös Tammiston asuinalueita sekä virkistys- ja luonnonsuojelualueita.

3.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja – rakenne

Tammisto on tasaista Keravan- ja Vantaanjoen suistoaluetta. Tammiston laajat savikot olivat pitkään viljeltyjä, kunnes uudet asuinalueet valtasivat pellot. Kohteessa pohjoispuolella on avoimena säilytettävät Isopelto ja siitä Valimotien länsipuolella jatkuva Tilkkupelto.

Luonnonolot ja –arvot

Suunnittelualue ympäristöineen on rakennettua aluetta eikä sillä ole erityisiä luonnonarvoja. Tilkkupellon eteläpuolella sijaitsee Tammiston suojeltu tammi- ja pähkinäpensaslehto.

Kaavamuutosalue sijaitsee Vantaanjoen valuma-alueella. Lähimpiä pintavesialueita ovat Krakanoja noin kilometrin päässä sekä Keravanjoki Tuusulanväylän toisella puolella. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Kaavamuutosalue maasto viettää loivasti Tuusulanväylälle päin koron vaihdellessa välillä +16,5...+13,9 metriä merenpinnasta. Sähkötie 3-5 piha ja pysäköintialueet ovat tasossa

+14...14,5. Rakentamisen maamassoista koostettu maavalli erottaa Sähkötie 3-5:n aluetta Tuusulanväylästä.

Kaavamuuotoskohde maaperäkartalla.

Kaavamuuotosalueen maaperä koostuu pääosin savesta, osa pysäköintialueesta on täytemaata.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Tammimäentien omakotialue on rakennettu Tammiston pelloille 1950- ja 1960-luvuilla. Tammiston pientaloasutus on tiivistynyt vähä vähältä vuosikymmenien varrella. 2000-luvulla pientaloasutus laajentui merkittävästi. Silloin rakennettiin myös Tammiston moderni yli 1 000 asunnon kerrostaloalue sekä Kartanonkosken alue. Lisäksi asutusta on Tuusulanväylän vastakkaisella puolella.

Kuva: Viistoilmakuva vuodelta 2014. Vantaan kaupunki.

Tammiston asukasluku kasvoi 300 asukkaasta vuonna 2000 ja yli 3 000 asukkaalla vuoteen 2014. Väestömäärä on lisääntynyt sekä muuttoliikkeen että syntyvyyden johdosta. Tammiston ikärakenne on varsin poikkeava muihin kaupunginosiin nähden. Alueella asuu erityisen paljon päivähoitoikäisiä ja työikäisiä, mutta vähän kouluikäisiä ja vanhuksia.

Valimotien ja Tuusulanväylän välissä eikä kaava-alueella ole asuinrakentamista.

Yhdyskuntarakenne

Kaava-alue sijaitsee Helsingin rajan tuntumassa, keskellä suurimittakaavaista teollisuus- ja lii-kerakentamista. Leveät autoväylät Valimotie ja Tuusulanväylä erottavat Tammiston teollisuuden ja kaupan alueen pienimittakaavaisesta rivi- ja omakotitaloasutuksesta.

Tammiston läpi kulkeva Valimotie rakennettiin 1960-luvulla ja se johti aikanaan Bera -nimiselle valimolle. Lentokenttä ja lentomelu vaikuttivat alueen suunnitteluun ja Valimotien varren alueet kaavoitettiin teollisuus- ja varastokäyttöön. Tammiston ja Pakkalan asuinalueet eivät tuolloin olleet suunnitelmassa. Nykyisin lentomelualueita on saatu pienenemään.

Tammiston edullinen liikenteellinen sijainti Tuusulanväylän varressa on houkutellut alueelle yritystoimintaa. Tammiston työpaikka-alue alkoi rakentua 1980-luvulla, yhä 2000-luvulla sinne on valmistunut runsaasti uusia toimitiloja. Nykyisin Tammisto on osa laajaa Aviapolis-alueita ja on yksi pääkaupunkiseudun vetovoimaisimmista kaupan alueista. Vuodesta 2000 vuoteen 2007 vähittäiskaupan ja sen yhteydessä olevien kaupan varastojen määrä on noussut noin 40 000 kerrosneliömetristä noin 115 000 kerrosneliömetriin.

Kaavamuutosalueella sijaitsee vuosina 1999 ja 2014 rakennetut kaksi liike-, toimisto- ja varistorakennusta, joista uudemman alle on sijoitettu pysäköintitilaa. Rakennusten välinen alue on varattu pysäköinnille. Myymälöiden pysäköintiä on myös kaavamuutosalueeseen kuuluvalla pohjoisella kiinteistöllä.

Kaupunkikuva

Kaavamuutosalue sijaitsee kaupunkikuvallisesti Tuusulanväylän vaikutuspiirissä, samalla rajautuen muuhun teollisuuden ja kaupan alueeseen. Valimotien aluetta hallitsevat suuret rakennukset ja voimalinjat pylväineen ovat merkittävä osa alueen omaleimaisuutta ja identiteettiä. Voimalinja suurine konstruktiivisine pylväineen luo suurimittakaavaisen miltei futuristisen vaikutelman, mikä soveltuu hyvin kaupan alueen imagoon. Alueen vahvuutena on yritysten hyvä näkyvyys väylälle. Valimotien Tuusulanväylälle näkyvää katuulkisivua voidaan pitää ”porttina” pääkaupunkiseudulle.

Matalan rakentamisen keskellä Valimotien varressa kulkevat voimalinjat ovat alueen keskeinen maamerkki. Kauempana pohjoisessa erottuu Flamingon 84 metrin korkeuteen kohoava torni sekä sähköaseman punatiilinen nostotorni. Alueen mittakaava on pääosin rakentunut hyvin massiiviseksi ja laajojen pysäköintialueiden vuoksi väljäksi. Siten se eroaa huomattavasti viereisten asuinalueiden mittakaavasta.

Kaavamuutosalueella rakennusten julkisivut ovat selkeät, tosin hyvin umpinaiset myös Sähkötien suuntaan. Päälimmäisenä katukuvaan erottuu keltainen lastausaluetta rajaava seinämä, autojen täyttämä piha sekä korkeusero Sähkötie 1:n pysäköintialueeseen. Pohjoispuolelle, uudisrakennuksen taakse sijoittuva väliaikaisen näköinen pysäköintialue on rajattu verkkoaidalla ja merkitty kaava-alueelle sijoittuneen myymälän opastein. Ajantasakaavassa istutettavaksi tarkoitetut alueet rajaavat kiinteistöjä. Kaikkia istutuksia ei ole toteutettu.

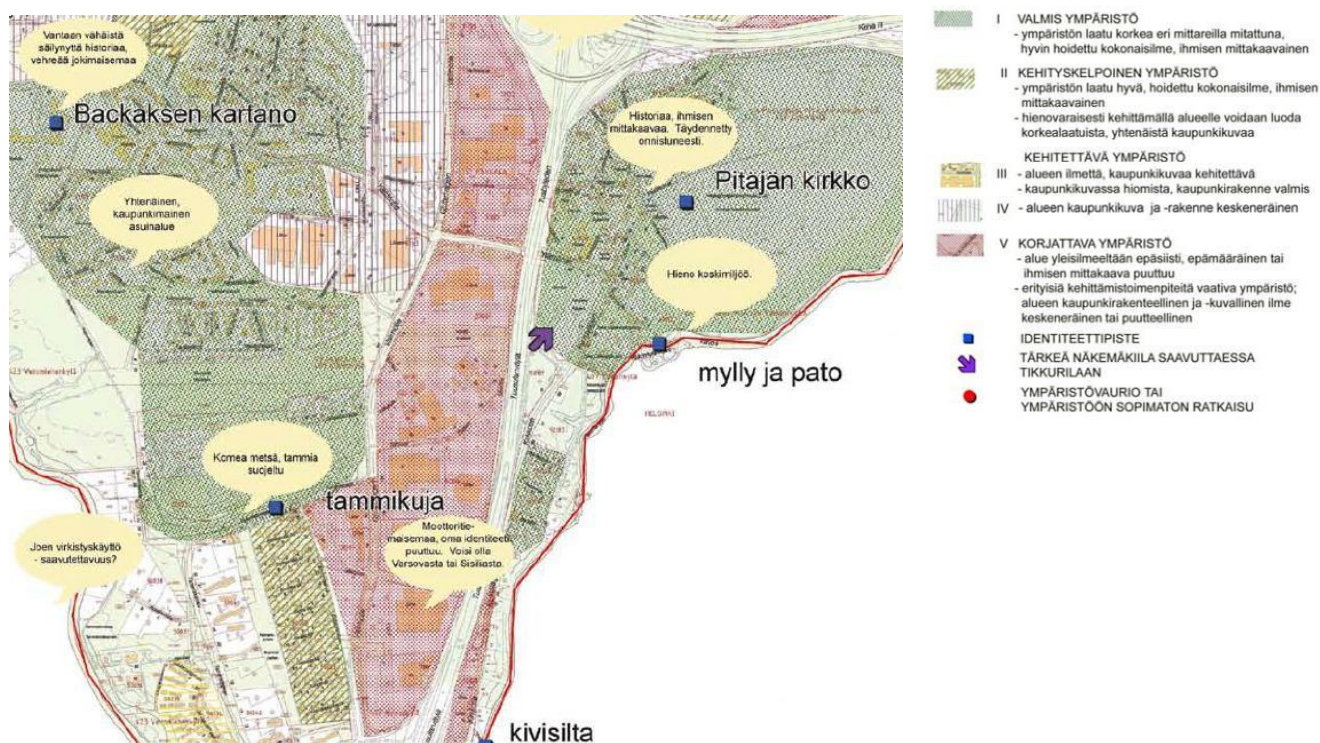

Kuvia kaava-alueesta ja lähiympäristöstä talvella 2014 ja 2015.

Kaavamuutosalueen pysäköintialueet näkyvät nykyisellään Tuusulanväylän kulkijoille melko avoimesti. Sähkötie 3-5:ssä Tuusulanväylän suuntaan sijoitetut istutukset eivät ole vielä kasvaneet täyteen mittaansa eivätkä tule lajinsa puolesta (vuorimänty, iso-orapihlaja) kasvamaan kookkaiksi. Sähkötie 7 ei ole haettu rakennuslupia, joten sen istutuksia ole toteutettu asemakaavan mukaisiksi.

Tikkurilan kehityskuvan (2006) yhteydessä luokiteltiin Tikkurilan suuralueta osa-alueita ympäristön viimeistellyn ilmeen, arkkitehtonisen toteutuksen laadun, inhimillisen mittakaavan, kaupunkikuvan yhtenäisyyden ja luonnonympäristön perusteella. Kaavamuutosalueen ympäristössä suurten ajoväylien varret määriteltiin korjattavaksi ympäristöksi.

Valimotien alueen nopea ja alussa ennakoimatonkin kasvu merkittäväksi kaupan alueeksi on tuonut myös ympäristöllisiä ja toiminnallisia haasteita. Alue on rakentunut nopeasti yksittäisten hankkeiden myötä, vailla selkeää kokonaissuunnitelmaa. Tämä näkyy ympäristössä. Alue on kaupunkikuvaltaan sekava ja epätasainen: ympäristö on paikoin viimeistelty, paikoin se muistuttaa teollisuusaluetta. Yhtenäistä, rajattua katutilaa on vähän.

Tikkurilan kehityskuvan kaupunkikuva-analyysi, 2006.

Tikkurilan alueen kaupunkikuvaselvityksessä kaupunkikuvan kehittämistoimenpiteiksi on suositeltu kaupunkisuunnittelun, arkkitehtuurin, maisema-arkkitehtuurin tai ympäristötaiteen keinoja. Alueen suunnittelussa keskeistä on myös huomioida, että aluetta tarkastellaan eri nopeuksista, niin 100 km/h:sta kuin 5 km/h:sta. Yhtenäisillä, korkeilla tontin raja- ja sijoitettuihin pensasvyöhykkeillä rajatulla kiinteistöllä rakennukset ja yritysten mainokset erottuvat selkeimmin. Aviapoliksen kaupunkikuvaselvityksessä yritystonteille suositeltiin täydennysistutuksia (tiheät ja moniriviset jaksotetut puurivit sekä niitty tai nurmi), kasvillisuuden siistimistä, maarakentamista sekä kalusteiden ja rakenteiden kunnostusta/uusimista.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole asuinrakentamista. Lähin asutus on 350 m päässä Tammistossa sekä Tuusulanväylän vastakkaisella puolella.

Palvelut ja työpaikat

Aviapoliksen alueella oli vuonna 2009 noin 32 800 työpaikkaa, mikä oli lähes kolmasosa koko Vantaan työpaikoista. Tammistolla oli vuonna 2008 kaupunginosassa oli tarjolla töitä yli 1 400 työntekijälle. Lähes 70 prosenttia Tammiston työpaikoista on kaupan alalla.

Tammistoon on keskittynyt suuria tavarataloja ja kaupan erikoisliikkeitä, on myös yksittäisiä päivittäistavaramyymälöitä. Monipuolisesta kauppavalikoimasta löytyy lähes joka alan liikkeitä urheilukaupasta lelukauppaan ja kodinkonekaupasta sisustusliikkeisiin. Valimotien alueelle on tyypillistä, että liikkeitä ei niinkään yhdistä tietty toimiala tai tuoteryhmä, vaan enemmänkin monipuolisuus, keskittyen vapaa-aikaan ja viihteyteen.

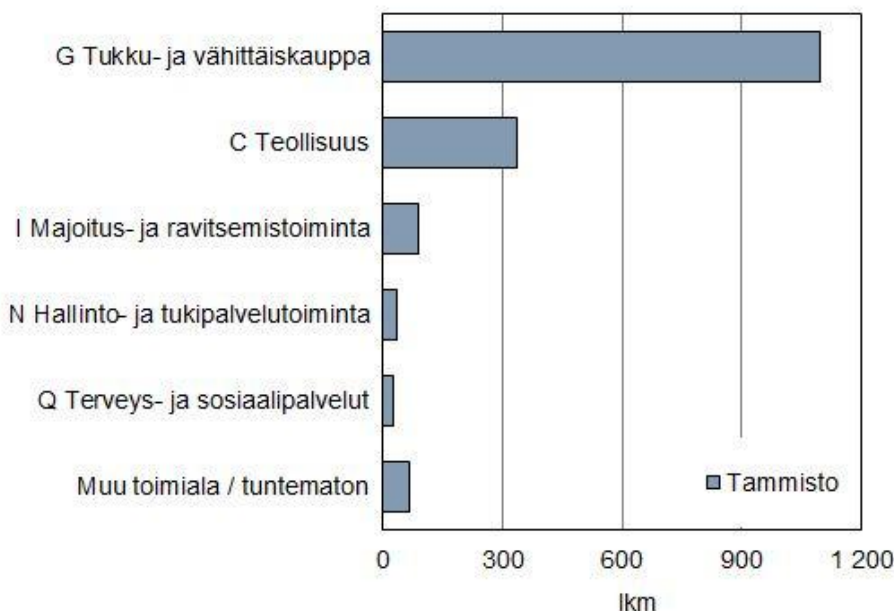
Kaavamuutosalueelle on sijoittunut urheiluväline ja -vaatekauppa XXL:n sekä kodinkonekauppa Gigantin myymälöiden osalta useamman kymmentä työpaikkaa.

Väestön lisääntymisen myötä Tammiston alueen peruspalvelut ovat lisääntyneet. Kunkin lähimmän asuinalueen (Tammiston, Kartanonkosken ja Helsingin pitäjän kirkonkylän) yhteydessä

on päiväkodit ja koulut. Kartanonkoskella sijaitsee Pakkalan oppimis- ja informaatiotalo Pointin kansainvälinen koulu, jonka yhteydessä on myös kansainvälinen päiväkotikoulu, kirjasto ja yhteis- palvelupiste. Pakkalassa Jumbon tuntumassa sijaitsee yrityspalvelukeskus Leija, joka tarjoaa vantaalaisille yrityksille palveluita yrityksen elinkaaren eri vaiheisiin, kuten yrityksen perustami- seen, sijoittumiseen ja laajentumiseen.

Työpaikkojen määrä toimialoittain 31.12.2012

(lähde: Tilastokeskus)

Tammiston työpaikat toimialan mukaan. Vantaa alueittain, 2010 (taulukot päivitetty vuonna 2013).

Virkistys

Kaavamuutosalueen lähintä virkistysaluetta ovat Tammiston asutukseen liittyvät Isopelto, Tilk- kupelto ja Tammistonmäen luonnonsuojelualue 200-300 metrin päässä. Noin kilometrin pääs- sä sijaitsevaa Vantaanjoen varren ulkoilureittiä pitkin on yhteys laajempiin seudullisiin virkis- tysalueisiin.

Tilkunpelto ja Isopelto yhdistävät alueen maisemallisesti arvokkaisiin laajempiin peltoalueisiin, Kartanonkosken asuinalueelle ja kyläkuvallisesti arvokkaaseen Helsingin pitäjän kirkonkylään. Yleiskaavaan on merkitty Tilkunpellon ja Isopellon läpi kulkeva ohjeellinen ulkoilureitti.

Liikenne

Kaavamuutosalue sijaitsee keskeisen Tuusulanväylän tuntumassa. Kaavamuutosalueelta on noin neljä kilometriä Helsinki-Vantaan lentokentälle.

Tuusulanväylä on yksi Suomen vilkkaimmista teistä. Tuusulanväylä on merkittävä yhteys len- toaseman ja Helsingin keskustan välillä (yli 84 000 ajon./arkivrk). Tuusulanväylän kautta lii- kennettä ohjautuu myös kaava-alueeseen rajautuvalle Valimotielle. Tuusulanväylän muutta- mista maankäytöltään tehostetummaksi kaupunkibulevardiksi on tutkittu Helsingin puolella yleiskaavatyön yhteydessä.

Tasetie ja Valimotie ohjaavat liikennettä alueen kaupallisiin palveluihin. Liikennemäärät ovat Valimotiellä noin 18 000 ajon./arkivrk. Sesonkiaikana ja viikonloppuisin autoliikenne saattaa olla hyvinkin vilkasta.

Liikennemäärien hallinta ja liikenteen sujuvuus ovat tärkeitä alueen toimivuudelle ja vetovoimaisuudelle. Valimotien rakentuminen ns. kauppa kerrallaan on johtanut siihen, että kadulla on tonttiliittymiä ja risteyksiä tiheästi. Tämä ruuhkauttaa kadun, jolla on läpiajoliikennettä ja kulkua asuinalueille.

Kiinteistöille ajetaan Sähkötieltä. Nykyinen liittymäratkaisu Sähkötie 3-5:n kohdalla on ahdas ja hankala. Saman liittymän kautta on asiakasliikennettä, huoltoajoa sekä ajoyhteys Sähkötie 1:een.

Joukkoliikenne

Alueella asioidaan pitkälti autolla.

Lähimmältä joukkoliikenteen pysäkiltä Sähkötien kulmasta pääsee linja-autolla Kylmäojaan, Simonsiltaan, Hyrylään ja lentoasemalle. Näillä seutulinjoilla pääsee myös Helsingin keskustaan, Westendiin ja Itä-Helsinkiin. Kaiken kaikkiaan vuoroväli on kuitenkin vähintään 20 minuuttia. Muut pysäkit ovat yli 500 m päässä kaavamuuotosalueesta. Ylästöntien kohdalta kulkevat linja-autot Varistoon, Myyrmäkeen ja Tikkurilaan. Tuusulanväylää pitkin kulkee monia seutulinjoja mm. lentokentälle, Keravalle, Rekolaan ja Helsinkiin sekä Kehä III:n risteyksestä Vantaan sisäisiä linjoja. Sisäiset linjat mahdollistavat vaihdolliset yhteydet pääradalle sekä Martinlaakson radalle.

Kesällä 2015 käyttöön otettu Kehärata avasi noin kolmen kilometrin päässä sijaitsevalta Aviapoliksen asemalta raideyhteyden lentokentän kautta Vantaan poikki sekä muun muassa Helsingin keskustaan.

Kaava-alue sijoittuu noin kilometrin etäisyydelle yleiskaavassa (kh 2007) linjatusta Tikkurilantien pikaraitiotiestä, joka alustavasti kulkisi Jumbon tuntumasta. Linjaus yhdistäisi Aviapoliksen ja Porttipuiston Tikkurilan kautta Hakunilaan.

Kevyt liikenne

Kevyen liikenteen reitti kulkee Valimotiellä molemmin puolin leveänä ja Sähkötiellä eteläreunaa pitkin kapeana. Tuusulanväylän moottoritien varressa oleva kevyen liikenteen reitti sijoittuu Valimokujan pohjoispuolelle. Kaupan alueen piha- ja pysäköintialueilla kevyelle liikenteelle varatut reitit ovat epäselvät.

Kiinteistöllä on toteutettu kävelyreitti Sähkötieltä myymälöiden oville. Lisäksi rakennusten pääovien välillä pysäköintialueen halki kulkee suojatie. Pohjoisemman rakennuksen alla olevan pysäköintihallin kautta pystyy myös kävelemään. Merkitty kävely-yhteys puuttuu Sähkötien liittymän yli sekä kiinteistöjen väliltä. Tuusulanväylän puolella varaueloskäynnin poistumisportaiden luona istutetun alueen vieressä kulkee polku.

Aviapoliksen kasvaessa ja joukkoliikennedyhteyksien vahvistuessa Jumbon ympäristöä on tarkoitus kehittää houkuttelevammaksi reitiksi myös pyöräilijöille ja kävelijöille. Lisääntyvä kevyen liikenteen kulkijoiden määrä saattaa säteillä myös Valimotielle.

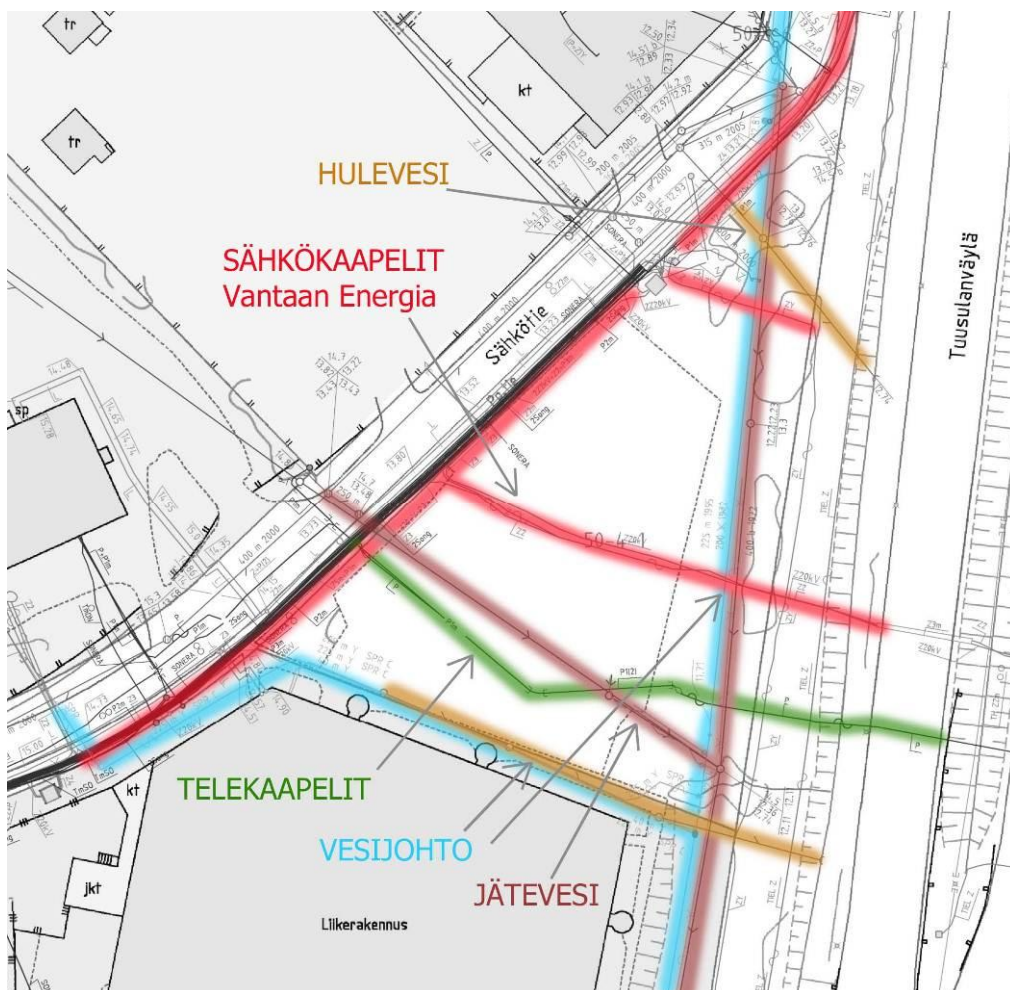
Valokuvia kaava-alueen liikennejärjestelyistä keväällä 2015.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Kaava-alueella ei sijaitse rakennusperintökohteita, mutta naapuritonttien rakennuksia on mainittu inventoinnissa. Tammistontie – Sähkötien linjaus on Vantaan rakennusperinnön kannalta, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävä kohde (suojeluluokka A). Mm. Senaatin kartoissa v. 1872 ja pitäjänkartassa vuonna 1933 kuvattu tie on rakennettu 1600-1700-luvuilla. Sen alkuperäinen, lievästi mutkitteleva linjaus on edelleen nähtävissä samoilla kohdin.

Kaavamuutosalueella ei ole tehty havaintoja muinaismuistoista.

Tekninen huolto

Kuva: Johtokartasta korostettuna Sähkötie 7:n kohdalla kulkevat johdot.

Vesihuolto

Aluetta palvelevat vesihuoltoverkot on rakennettu valmiiksi. Pohjoisemman kiinteistön halki kulkee keskivaiheilta jätevesiputki, jonka mahdollisesta siirtämisestä vastaa maanomistaja. Kaavamuutosalueen kiinteistöjen välisen rajan tienoilla yksityinen vesiputki, jolle on olemassa kiinteistörekisterissä rasite.

Vedenjakelu

Kaava-aluetta palveleva vedenjakeluverkko on rakennettu. Vesijohto sijaitsee Tuusulanväylän varressa kaava-alueen itäreunalla. Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja NW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +89.00 m.

Jätevesiviemäröinti

Kaava-alue on rakennetun jätevesiverkoston piirissä. Jätevesiviemäri sijaitsee Tuusulanväylän varressa kaava-alueen itäreunalla. Alueen jätevedet johdetaan Tuusulanväylän vartta Siltamäen jätevedenpumppaamolle ja sitä kautta Helsingin puolella Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevedet

Kaava-alue on rakennetun hulevesiverkoston piirissä. Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan Tuusulanväylän varren avo-ojaan sekä Sähkötien hulevesiviemäriin. Hulevedet päätyvät Vantaanjokeen Tammistonrannassa.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu Sähkötiele. Sähkötie 3-5 rakennukset on liitetty kaukolämpöverkkoon.

Sähkö

Pohjoisemman kiinteistön, nykyisen pysäköintialueen halki kulkevat 20 kV ja 0,4 kV maakaapelit. Lisäksi kiinteistöllä sijaitsevat 0,4 kV verkon jakokaappi nro 4136 ja puistomuuntamo M2302. Nämä on huomioitava istutusten sijoittamisessa ja kaivutöissä. Vantaan Energian ohjeiden mukaan puita ei saa istuttaa 3 m lähemmäksi puistomuuntamoa. Muuntamoon on käyntiovet huoltotoimenpiteitä varten jokaisella sivulla ja 2 m etäisyydellä muuntamon ulkoseinistä sijaitsee maadoitusrengas. Puistomuuntamolta on oltava rakennusosalalle 5 m suojaetäisyys. Maanomistaja vastaa mahdollisista kaapeleiden siirroista.

Sähkönsiirtoon tarkoitettu Vantaan Energian 110 kV:n suurjänniteilmajohto suoja-alueineen kulkee Valimotien varressa.

Erityistoiminnot

Kaavamuutosalueella ei sijaitse erityistoimintoja.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Ilman pienhiukkaspitoisuudet

Tuusulanväylän ja Valimotien autoliikenteen päästöillä on vaikutusta ilmanlaatuun, koska päästöt vapautuvat hengityskorkeudelle. Liikenneperäiset pitoisuudet pienenevät etäisyyden tiestä kasvaessa. Mikäli oleskeluun liittyviä toimintoja sijoittuu pihalle, ne on syytä sijoittaa rakennuksen taakse suojaisan pihan puolelle. Lisäksi tiheä kasvillisuus ja erityisesti puusto pidättävät tehokkaasti liikenteen epäpuhtauksia.

Tieliikenteen melu

Suunnittelualue on Tuusulanväylän tieliikenteen melualueella. Tieliikenteen keskiäänitaso LAeq meluarvot kaava-alueen ulkotiloissa päiväsaikaan klo 7-22 ovat Tuusulanväylän puolella 75-80 dB. Alueen keskivaihe kuuluu 75-70 dB:n, alueen länsiosa 70-65 dB:n ja pieni alue eteläisen liikerakennuksen takana 60-65 dB:n vyöhykkeeseen. Vuoden 2030 ennusteessa (2007) kaavamuuotosalue on 60-100 dB:n alueella.

Kaava-alueella on suhteessa vähän toimintoja, joiden yhteydessä melusta aiheutuu pitkäaikais- ta haittaa. Sisätilojen meluarvoihin voidaan vaikuttaa rakennustekniikalla ja toimintojen sijoittelulla. Melun pääsyä pihalle voidaan estää esimerkiksi istutuksin.

Lentomelu

Kaava-alueelle ei ulotu lentoliikenteen melua.

Pilaantuneet maat

Kiinteistöllä on havaittu akkutehtaan jäljiltä pilaantuneita maita.

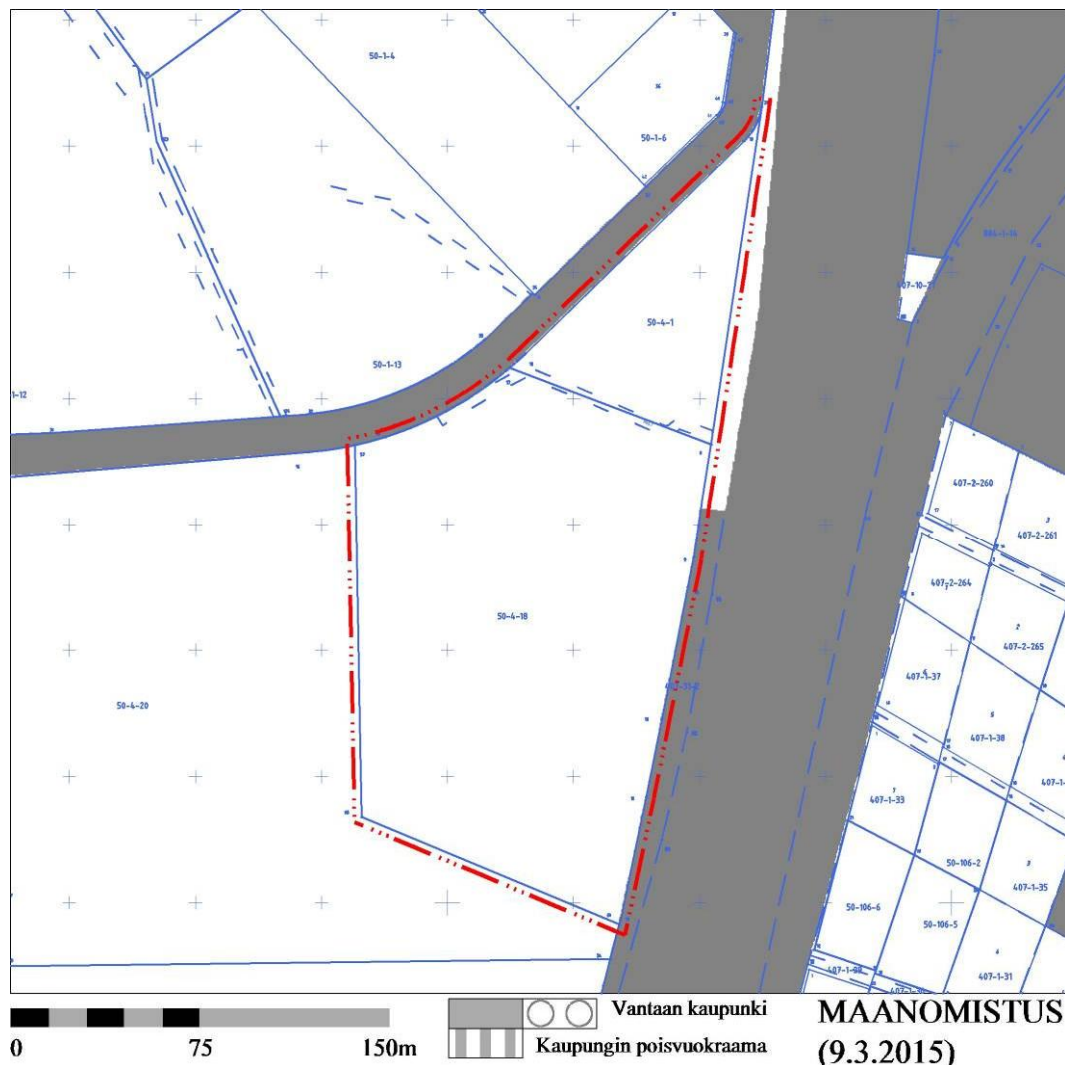
Myymälän rakennushankkeen yhteydessä puhdistettiin Sähkötie 5:n maaperä.

Sosiaalinen ympäristö

Tammiston palvelualueen väestö on melko nuorta, kuten tyypillisesti uusilla alueilla. Tammistossa toiminnot ovat toisistaan vahvasti eriytyneet: asumisen ja kaupan/työpaikkojen alueet vuorottelevat ja niitä rajaavat isot väylät. Autoliikenne rajaa huomattavasti sosiaalista kanssakäymistä.

3.1.4 Maanomistus

Kaava-alueen kiinteistöt ovat yksityisessä maanomistuksessa keskenään eri omistajilla.

Maanomistus kaava-alueen lähiympäristössä. Vantaan kaupungin ja valtion maanomistus on merkitty karttaan harmaalla.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 30.10.2000 (tarkistettu 13.11.2008) koskevat kaava-alueen osalta erityisesti eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua. Kaava-aluetta koskettavia keskeisiä tavoitteita ovat mm. seuraavat:

- Asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Jalan- kulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

- Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle.
- Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.
-

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) korostaa kaupan vaikutusta yhdyskuntarakenteen eheyteen. Lain mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisessa tulee huomioida keskusta-alueiden kaupallinen palveluverkosto sekä saavutettavuus joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. 16.4.2015 lähtien kaikki yli 2 000 kerrosneliömetrin myymälät ovat vähittäiskaupan suuryksiköjä kaupan toimialasta riippumatta (MRL 71 a §).

Kaavahanke on tavoitteiden (VAT) mukainen. Tavoitteiden toteutumisesta kaavamuutosahankkeessa tarkemmin selostuksen kohdassa 5.4.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

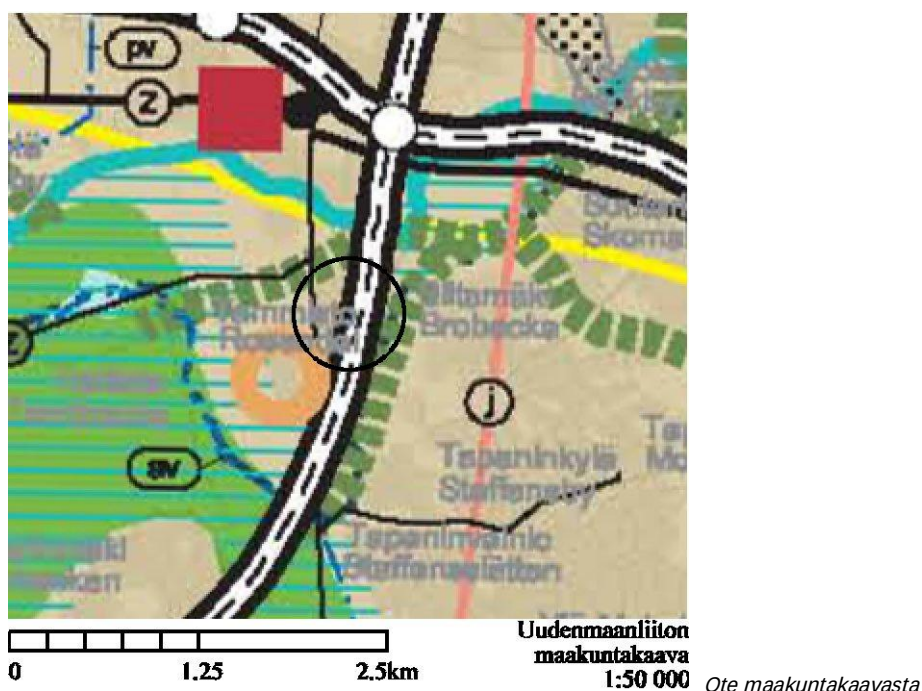
Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) korostaa kaupan vaikutusta yhdyskuntarakenteen eheyteen. Lain mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisessa tulee huomioida keskusta-alueiden kaupallinen palveluverkosto sekä saavutettavuus joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä.

16.4.2015 lähtien kaikki yli 2 000 kerrosneliömetrin myymälät ovat vähittäiskaupan suuryksiköjä kaupan toimialasta riippumatta (MRL 71 a §). Muusta kaupasta poiketen paljon tilaa vievä kauppa (esim. huonekalu- ja rautakauppa) on laadultaan sellaista, että se voi sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle.

Kaavahanke on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen.

Maakuntakaava (YM 8.11.2006, 30.10.2014)

Kaavamuutosalue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Tammiston alueella on merkiltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön salliva merkintä, länsi-itäsuuntainen viheryhteystarve sekä Valimotien varressa kulkeva 110 kV:n voimajohto. Ylästöntie (Kuninkaantie) on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi tieksi.

Ympäristöministeriö on vahvistanut uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, vuonna 2013 hyväksytty 2. vaihemaakuntakaava on vahvistettu 30.10.2014.

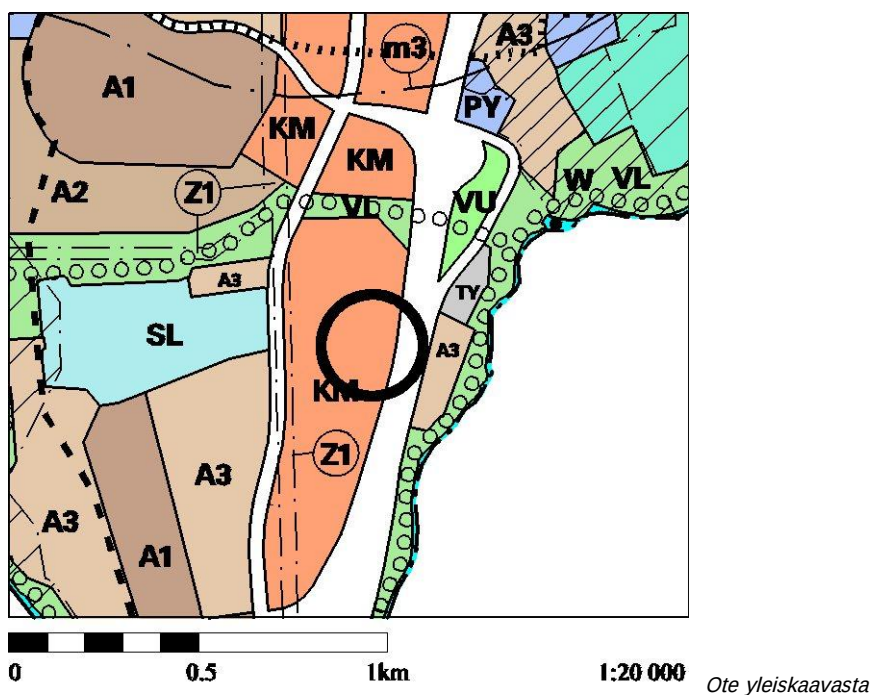
Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaava (KV 17.12.2007)

Alue on merkitty yleiskaavaan kaupallisten palvelujen alueeksi (KM): "Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksilöitä sekä paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppia, tuotanto-, varasto- ja toimistotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavara-kaupan myymälätiloja sisältäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittymiä. Alueelle voidaan sallia erillisiä kaupallisia lähipalveluja."

Valimotien varressa kulkee 110 kV:n voimansiirtolinja (Z 1). Alueen pohjoispuolelta Isopellon kautta kulkee ohjeellinen ulkoilureitti.

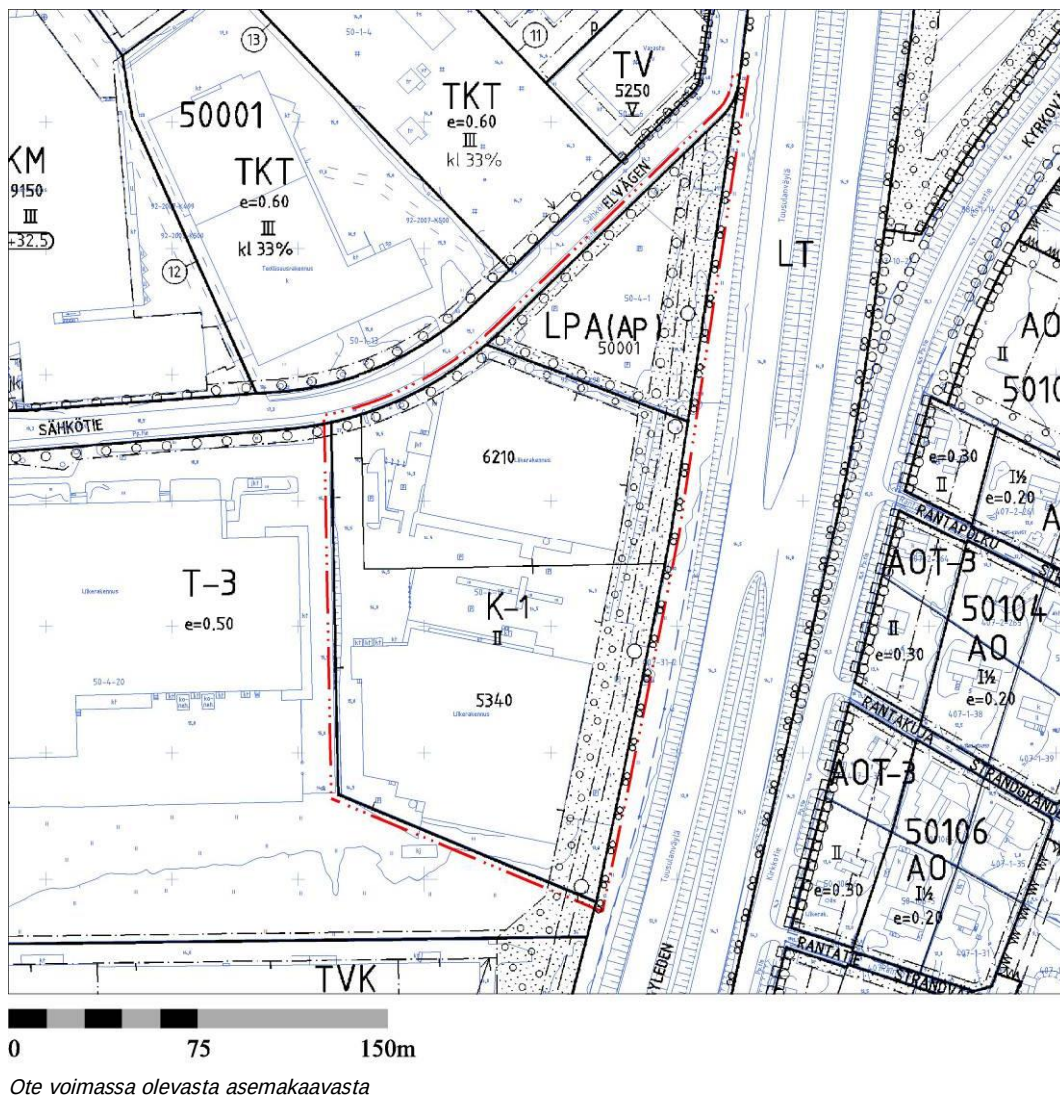
Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava (15.9.1999)

Alue on merkitty asemakaavaan (nro. 001485) liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (K-1) sekä korttelille 50001 tarkoitetuksi autopaikkojen korttelialueeksi (LPA, entinen AP). Korttelialueella sallitaan kaksikerroksinen rakentaminen. Tuusulanväylän varressa on istutettava alueen osa. Rakennusoikeus on kaava-alueella yhteensä 11550 k-m².

Kaavamuutosalue sijoittuu kaupallisten toimintojen (K, KLTY, KM), teollisuuden (TVK, TKT, TV, T-3) sekä asutuksen (AO ja A) ja vilkkaiden liikenne-alueiden lähiympäristöön.

Poikkeamisluvalla (v.2013) on sallittu poikkeamia voimassa olevan kaavan määräyksiin:

- rakennusoikeuden kerrosala ylittyy 836 k-m²
- rakennusala ylittyy tontin koillisosassa
- poistumisportaat sijoittuvat istutettavalle tontin osalle
- III-kerroksinen rakentaminen
- julkisivun korkeudesta on poikettu + 500 mm

Poikkeamispäätöksen yhteydessä rakentamiselle on määritelty seuraavat ehdot

- korttelialueelle tulee laatia yhtenäinen piha- ja valaistussuunnitelma.
- pysäköintialueet rajataan istutusvyöhykkeellä Tuusulanväylän suuntaan voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Istutusten tulee sisältää ikivihreitä lajeja.
- istutusvyöhykkeiden tulee luoda mielenkiintoinen ja kaupunkikuvallisesti ehyt kokonaisuus
- alueen julkisivut tulee toteuttaa kaupunkikuvallisesti korkeatasoisesti
- mainoslaitteiden sijoittelussa ja rakenteissa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkökohdat
- liikkeen pääsisäänkäynniltä tulee olla suora ja turvallinen yhteys kevyen liikenteen reiteille ja bussipysäkeille. Pääsisäänkäynnin yhteyteen tulee sijoittaa helposti käytettäviä polkupyöräpaikkoja.
- rakennusluvan yhteydessä esitetään suunnitelma alueen hulevesien hallinnasta.

Rakennusjärjestys

Vantaan kaupungin rakennusjärjestys on kaupunginvaltuuston hyväksymä 15.10.2011 ja tullut voimaan 01.01.2011.

Tonttijako- ja rekisteri

Kaava-alueen molemmat kiinteistöt 92-50-4-18 ja 92-50-4-1 ovat tontteina kiinteistörekisterissä.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Kaavamuutosalue sijaitsee näkyvällä paikalla Tuusulanväylän varrella Valimotien ympäristössä.

Eteläisemmän kiinteistön maanomistaja on hakenut kaavamuutosta, jotta asemakaava päivitetäisiin vastaamaan poikkeamispäätöksiä. Pohjoisempi kiinteistö on hakenut pääkäyttötarkoituksen muutosta ja rakennusoikeutta nykyiselle pysäköintialueelle.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Eteläisemmän kiinteistön kaavamuutoshakemus saapui 16.3.2012. Pohjoisemman kiinteistön kaavamuutoshakemus kirjattu saapuneeksi 25.3.2015.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikennevirasto (rautatie- ja vesialueet), Museovirasto jne.
- Rajoittuvat naapurikunnat
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL, TUKES, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt Vantaan Energia Oy, Fingrid Oy, Gasum Oy, Elisa Oyj jne.
- Kunnan jäsenet ja ne jotka katsovat olevan osallisia.

4.3.2 Vireilletulo

Ilmoitus kaavoituksen vireille tulosta on annettu 16.03.2015 työnumerolla 002171.

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä 14.03.2015 sekä 12.03.2015 kirjeitse maanomistajille, naapureille ja viranomaisille (MRL 62§).

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

MRL 63§:n mukainen asemakaavan muutoksen nro 002171 osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 16.03.2015. Alueen asukkaiden mielipiteitä kuultiin MRL 62§:n mukaisesti.

Kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin määräaikaan 20.04.2015 mennessä yksi mielipide. Mielipiteen jättäneellä Vantaan kaupunginmuseolla (15.4.2015) ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Osallisten tavoitteista lisää kohdassa 4.4.3.

4.3.4 Suunnitteluyhteistyö

Kaavamutosta on valmisteltu yhteistyössä maanomistajan sekä Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Maanomistajien konsulttina on ollut Innovarch Oy. Suunnittelutahot on kirjattu kohtaan 6.1.

Kaavaan liittyvä viranomaisyhteistyö on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa pidettävien kuukausikokousten yhteydessä.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Tuusulanväylän länsipuolella Sähkötien varrella Valimotien ympäristössä, Tammistossa. Kaavamuutosalueen nykyinen sekä kaavamutoksen mukainen käyttö vastaavat yleiskaavan tavoitteita.

4.4.1. Kunnan asettamat tavoitteet

Voimassa oleva yleiskaava (2007) tukee alueen kehittämistä kaupan alueena (KM). Kaavamutoksen tavoitteena on kaava-alueen maankäytön tehostaminen.

Asemakaavamuutoksella ajantasaistetaan asemakaava vastaamaan kohteeseen hyväksytyjä poikkeuslupia. Poikkeamispäätösten pohjalta liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (K-1) sekä kaavahakemuksen pohjalta autopaikkojen korttelialue (LPA) muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suur-yksikön (KM). Lisäksi asemakaavamääräyksiä ajantasaistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi.

Vantaan taloussuunnitelman 2013–2016 strategiset tavoitteet ovat mm. seuraavia:

- Edistetään toimivan ja kestävästä kaupunkirakenteesta toteutumista kaupunkirakennetta eheyttämällä ja tiivistämällä, kestäviä liikkumismuotoja edistämällä.
- Koko kaupunkioorganisaatio osallistuu kaupunkikuvan kehittämiseen – kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.05.2015):

- Otamme ympäristökriteerit ja uudet elämäntavat mukaan suunnittelutavoitteisiin.
- Kannustamme omatoimisuuteen ja kaupunkitilan luovaan käyttöön.
- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Teemme kaupungissa liikkumisesta ja arjesta tehokasta ja helppoa. Edistämme kaupan saavutettavuutta kaikilla kulkumuodoilla. Parannamme kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä ja toteutamme liikennemuotojen uutta tilanjakoa.
- Suunnittelemme työn ja kaupan kohteista maamerkkejä ja eläviä ympäristöjä.
- Otamme yrittäjät ja toimijat mukaan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Joukkoliikenne Vantaa -selvitys (2014)

- Tarpeen parantaa Valimotien alueen saavutettavuutta kestävillä kulkumuodoilla sillä kyseessä on seudullisen kaupan keskittymä

4.4.2. Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Kaava-alueen suunnittelussa huomioidaan varsinkin sijoittuminen näkyvälle paikalle vilkkaalle kaupalliselle alueelle sekä Tuusulanväylän tuntumaan ja asutuksen läheisyyteen sekä kulkuyhteyksien sujuvuus ja turvallisuus kaikilla liikennemuodoilla.

4.4.3. Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Maanomistajan tavoitteet

Maanomistajan tavoitteina

Etelän puoleinen kiinteistö, Sähkötie 3-5 (92-50-4-18)

- asemakaavan päivittäminen vastaamaan nykyistä käyttöä sekä poikkeamispäätöksen mukaista rakentamista.
- kiinteistön toimijoilla on pulaa pysäköintipaikoista varsinkin ruuhka-aikaan.
- nykyinen liittymäratkaisu Sähkötielle on ahdas ja hankala. Saman liittymän kautta on asiakasliikennettä, huoltoajoa sekä ajoyhteys Sähkötie 1:een.

Pohjoisen puoleinen kiinteistö, Sähkötie 7 (92-50-4-1)

- rakennusoikeutta nykyiselle pysäköintialueelle kiinteistökehittämistä varten. Asemakaavamuutoksen vaiheessa kiinteistölle ei ole vielä tiedossa erityistä hanketta tai toimijaa.

Molemmilla kiinteistöllä kaavaan toivotaan joustavuutta tulevaisuuden tarpeita varten.

Osallisten tavoitteet

Naapurikiinteistöllä, Sähkötie 1:ssä on myös meneillään kaavamuutos. Kaavahankkeessa on tutkittu tonttien välisten jalankulkuyhteyksien kehittämismahdollisuuksia.

Kaavaprosessin aikana ei ole tullut esiin muita osallisten tavoitteita.

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Suunnittelualueen rajaus

Kaavamuutosalue on rajattu kaavahakemusten mukaisesti.

Kaavamuutosalueen autopaikkojen korttelialue (LPA) on voimassa olevassa asemakaavassa tarkoitettu ajantasakaavassa korttelin 50004 käyttöön. Korttelin 50004 kiinteistöllä asemakaavaa on kuitenkin päivitetty vuonna 1981 vahvistuneen asemakaavan jälkeen. Kaavamuutoksissa tarvittava autopaikoitus on mitoitettu kiinteistöjen rajojen sisäpuolelle. Kortteli 50004 jätettiin tällä perusteella kaavamuutosalueen ulkopuolelle.

Asemakaavan suunnittelun lähtökohtana käytettiin poikkeamispäätöksiä, rakennuslupia ja niihin liittyviä suunnitelmia sekä Innovarch Oy:n Sähkötie 7:ää koskevaa viitesuunnitelmaa. Lisäksi kaavahankkeen aikana on huomioitu suunnitelmien eteneminen naapurikiinteistöllä Sähkötie 1:ssä.

4.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Kaavaratkaisussa on huomioitu sijoittuminen näkyvälle paikalle aivan Tuusulanväylän varteen, osaksi Valimotien liikennevirtoja sekä asutuksen läheisyyteen. Kaava mahdollistaa nykyisen, poikkeamispäätöksen mukaisen toiminnan jatkamisen sekä rakennusoikeuden lisäämisen niin, että myös kaupunkikuvalliset ja ympäristön tarpeet on huomioitu. Lisäksi se mahdollistaa maankäytöltään tehokkaampaa pysäköintiä ja pysäköinnin yhteiskäyttöä.

Liikenteen osalta selvitettiin kolme vaihtoehtoa. Kaikissa vaihtoehdoissa jalankulkuun ja pyöräilyyn tarvitaan nykyistä selkeämmät ja jatkuvammat yhteydet.

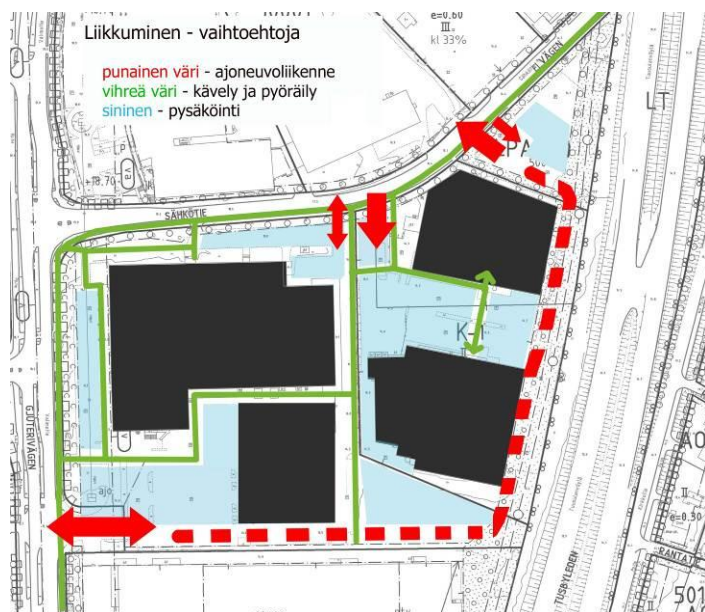
VE 1: Nykytila jatkuu

Havainnekuva hahmotellusta liikennevaihtoehdosta 1.

VE 2: yksisuuntainen ajoyhteys kiinteistön pohjoisemman rakennuksen (XXL) ympäri.

Yksisuuntainen ajoväylä ohjaa Sähkötie 3-5:n poistuvaa liikennettä Sähkötielle pohjoiskautta XXL:n ympäri, rakennuksen ja Tuusulanväylän välistä. Sähkötie 7:n ajoyhteys on kannattavaa yhdistää tähän reittiin. Haittapuolena on, että johtorasitteen takia kohdalle ei mahdu puuriviä.

Havainnekuva hahmotellusta liikennevaihtoehdosta 2.

VE3: alueen yhteinen yksisuuntainen ajoyhteys.

Koko alueen (kiinteistöt Sähkötie 1-7) halki kulkeva yksisuuntainen ajoväylä ohjaa alueilta poistuvaa liikennettä Sähkötielle. Kaikkien kolmen kiinteistön yhteinen ajoyhteys helpottaisi kiinteistöjen pysäköinnin yhteiskäyttöä ja huoltoreittejä. Tilantarve kaikilla kiinteistöillä helpottuisi. Tämä vaihtoehto helpottaisi huomattavasti alueen kävely- ja pyöräily-yhteyksien parantamista ja mahdollistaisi Sähkötien kahden vierekkäisen ajoliittymän keventämisen toimivammaksi kokonaisuudeksi. Naapurin kiinteistön kautta ajo vaatii rasite- ja huoltosopimuksen kiinteistön omistajien välille. Ajoyhteys voitaisiin merkitä asemakaavaan kuten pohjoisessa korttelissa 50001.

Havainnekuva hahmotellusta liikennevaihtoehdosta 3.

Lopulta vaihtoehtoja rajasivat Tuusulanväylän puolella sijaitsevat teknisen huollon johdot, Sähkötien 1 ja 3-5 välinen maaston korkeusero, arviot läpiajavan liikenteen määrästä ja näihin liittyvät huoltoliikenteen järjestämisen ja ajoyhteysrasituksen haasteet. Sähkötie 1:n ja 3-5:n liittymän aluetta kuitenkin todettiin olevan tarpeen kehittää.

Asemakaavaratkaisussa sijoitettiin jalankulkureitti kulkemaan siten, että molempien kiinteistöjen on mahdollista hyödyntää samaa reittiä. Jalankulkijoille reitti on selkeämpi ja kiinteistöille se voi helpottaa pysäköintipaikkojen mahdollistamista. Kaavassa jää mahdolliseksi toteuttaa ajoyhteys Sähkötie 3-5 ja 7 välille.

4.5.2 Mielenpitoet ja niiden huomioonottaminen

Alueen asukkaiden mielenpitoita kuultiin MRL 62§:n mukaisesti. Määräaikaan 20.04.2015 mennessä kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tuli yksi mielenpidettä (ks. kohta 4.3.3.). Mielenpide ei edellyttänyt toimenpiteitä.

Kaavamuutoksen liikennelähtökäsitteitä on hahmoteltu yhdessä kaupungin asiantuntijoiden, Sähkötie 1-7 maanomistajien ja näiden konsulttien kanssa.

5 Asemakaavan kuvaus

Kaavamuutosalue on kokonaisuudessaan samaa pääkäyttötarkoitusta. Ajo kaavamuutosalueelle on Sähkötien kautta. Kiinteistöjen välille on ohjattu sijoittamaan kävely-yhteydet. Pysäköintiä on sallittu rakennusten alle ja maantasoon.

5.1 Kaavan mitoitus

Alueen pinta-ala on 2,8 ha (28 399 m²). Korttelialueen tuleva kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 14 686 k-m². Rakennusoikeus ajantasakaavaan nähden kasvaa yhteensä 3136 k-m² ja korttelialueen (KM) tehokkuus $e=0,41$ kasvaa tehokkuuteen $e=0,45$.

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

- Liiketilat 1 pp/ 50 k-m²
- Teollisuus ja varastot 0,4 pp/työntekijä
- Toimistot 1pp/80 k-m²

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

- Liiketilat 1ap/30 k-m²
- Teollisuus 1 ap/100 k-m²
- Toimistot 1ap/50 k-m²
- Varastot 1 ap/150 k-m²

Alueen rakennuksiin saa rakentaa enintään kaksi kerrosta. Tämän lisäksi pysäköintipaikkoja voi rakentaa rakennuksen alle maantasoon tai maanalaisiin tiloihin. Katolle rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Asemakaavaan on lisätty määräyksiä koskien hulevesiä ja kevyttä liikennettä sekä tarkennettu määräyksiä koskien kasvillisuutta ja kaupunkikuvaa.

Rakennuksilta julkisivuineen ja niitä täydentävine rakenteineen, katoksineen ja aitoineen edellytetään korkeatasoista arkkitehtuuria ja materiaaleja sekä yhtenäistä rakennustapaa. Mahdolliset katolle sijoittuvat tekniset tilat laitteineen tulee huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin sopiviksi. Kaavamääräyksissä on ohjeistettu ensimmäisen kerroksen julkisivukäsittelyä jalankulkijoille ja pyöräilijöille vaihtelevaksi ja mielenkiintoiseksi kulkuympäristöksi. Lisäksi rakennukset on ohjattu sijoittumaan kiinni Sähkötien puoleiseen rakennusalan rajaan. Jalankululle osoitettujen yhteyksien tulee erottua värein ja materiaalein. Mainoslaitteiden sijoittelussa, valaistuksessa ja rakenteissa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkökohdat.

Kaavamääräyksissä edellytetään pysäköintipaikkojen jaottelua korkeintaan 40 auton kokonaisuuksiksi sekä polkupyörille asianmukaisia säilytyspaikkoja.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

Liikerakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM)

Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköjä, jotka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle. Alueelle saa sijoittaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotoimintaa. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavara-

kaupan myymälätiloja. Ulkovarastointia ja korkeavarastoja ei sallita, yleisiin alueisiin rajautuva lastausalue tulee rajata. Rakennuksen ulkopuolelle tulevat jätehuollon tilat ja muut tekniset tilat tulee sijoittaa katoksiin tai muihin rakennuksiin.

5.4 Kaavan vaikutukset

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on kuvattu muutos nykytilan, voimassa olevan asemakaavan ja kaavamuutoksessa kuvatun tilanteen välillä. Arvioinnissa on tarkasteltu 13.11.2008 valtioneuvoston hyväksymien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteidenvaltakunnallisten (VAT) toteutumista.

Kaavamuutos edistää alueen taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Kaavamuutoksessa otetaan huomioon sekä rakennettu että luonnonympäristö.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Nykytilanteessa kaavamuutosalueella on myymälärakennuksia eikä sinne sijoitu asumista. Tilanne oli yhtä uutta myymälää lukuun ottamatta sama ennen poikkeamispäätöksiä (v. 2010 ja 2013). Lähin asuinalue sijaitsee noin 200 m päässä.

Voimassa olevassa kaavassa alueelle saa rakentaa liike- ja toimistorakennuksia sekä teollisuus- ja varastorakennuksia. Kaava sallii huoltoasunnon rakentamisen.

Kaavamuutoksen myötä asuntojen rakentaminen kiinteistölle ei ole enää mahdollista. Sähkötie 3-5 osalta rakennusoikeus on kokonaisuudessaan jo käytetty, joten työpaikkojen määrä riippuu yritysten omasta toiminnasta. Sähkötie 7:lle on mahdollista vielä rakentaa työpaikkoja.

Yhdyskuntarakenne

Nykytilanteessa kaavamuutosalueella on jo poikkeamispäätöksen mukaista rakentamista. Ennen poikkeamispäätöstä rakentaminen kaavamuutosalueella on ollut harvempaa ($e=0,41$). Kaavamuutosalueen maankäyttö on pysäköintipaikkojen vuoksi väljää.

Voimassa olevassa kaavassa alue on liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (K-1) ja autopaikkojen korttelialuetta (LPA, entinen AP), $e= 0,41$. Yleiskaavassa kohde on kaupallisten palvelujen aluetta (KM).

Kaavamuutoksen myötä koko alue muutetaan käyttötarkoitukseltaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Muutos vastaa käyttötarkoituksen osalta yleiskaavan tavoitteita.

Kaavamääräyksiin kohteen kevyen liikenteen saavutettavuutta helpotetaan yhtenäistämällä reittejä keskenään sekä ympäröivään katuverkkoon liittyväksi. Ratkaisu täydentää jo rakennettuja alueita eikä vaadi uusia julkisia investointeja infrastruktuuriin eikä arvokkaiden luontokohteiden hävittämistä. Kaavamuutosalueella voidaan hyödyntää kaupungin olemassa olevaa liikenneverkkoa ja nykyisiä palveluja. Kaavaratkaisussa otetaan huomioon kaupungin muissa suunnitelmissa korostunut tarve kehittää lähiympäristön ympäristöä ihmisen mittakaavaiseksi sekä jalan ja polkupyörällä houkuttelevammaksi.

Kaupunkikuva

Nykytilanteessa kohde on kaupunkikuvallisesti ja -rakenteellisesti on keskeneräinen. Kaava-alue on määritelty kaupunkikuvaltaan korjattavaksi ympäristöksi, jonka haasteina on lisäksi epäsiisteyttä, epämääräisyyttä tai ihmisen mittakaavan puutetta.

Voimassa olevassa kaavassa kaavamuutosalueen eteläpuoleiselle kiinteistölle voi rakentaa II –kerroksisia on liike- ja toimisto-, teollisuus- ja varastorakennuksia. Pohjoisen puoleisella kiinteistöllä ei ole rakennusoikeutta. Kaava ei aseta erityisiä vaatimuksia kaupunkikuvalle, kevyelle liikenteelle eikä hulevesien hallinnalle. Kaavaan on merkitty istutettavia alueita.

Kaavamuutoksen myötä alue on liikerakennusten korttelialuetta, jolle saa sijoittaa vähittäis-kaupan suuryksikön (KM) sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia tuotanto- ja varastotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan tiloja.

Kaavamuutoksessa rakentaminen on sovitettu paremmin ympäristöönsä, ks. kohta 5.2. Kaavaan on lisätty ja tarkennettu määräyksiä koskien rakennusten julkisivuja ja niitä täydentäviä rakenteita, katoksia ja aitoja. Mainoslaitteiden sijoittelua, valaistusta ja rakenteita koskien on lisätty vaatimus kaupunkikuvan huomioimisesta. Rakentamisen metrimääräistä korkeutta ei ole enää rajattu.

Näkymien osalta istutuksia on vaadittu kooltaan kookkaammiksi sekä vähintään osittain ikivihreiksi. Puiden sijoittumisessa on huomioitu aiempaa paremmin niiden kasvuun tarvittava mitoitus.

Asuminen

Nykytilanteessa kaavamuutosalue on asumatonta.

Voimassa olevassa kaavassa sallitaan kiinteistönhuollon kannalta välttämätön asunto.

Kaavamuutoksen myötä asuntojen rakentaminen kiinteistölle ei ole enää mahdollista.

Työpaikat, elinkeinotoiminta ja palvelut

Nykytilanteessa kaavamuutosalueella on urheiluvälineliike XXL:n ja kodinkone- ja elektroniikkamyymälä Gigantin myymälärakennukset. Myymälät tarjoavat kohteessa useamman kymmentä kaupan työpaikkaa.

Voimassa olevassa kaavassa kaavamuutosalueelle sallitaan liike- ja toimisto-, teollisuus- ja varastorakentaminen sekä pysäköinti korttelille 50004.

Kaavamuutoksen myötä pohjoisella kiinteistöllä Sähkötie 7:ssä on mahdollista rakentaa uusia toimitiloja. Sähkötie 3-5:ssä rakennusoikeus on käytetty, joten siltä osalta työpaikkojen määrä riippuu yritysten omasta toiminnasta.

Kaavamuutosalueelle ei tule asutusta, joten se ei edellytä muutoksia julkisten palveluiden verkostoon.

Virkistys

Nykytilanteessa kaava-alueella ei ole virkistykseen toimintoja tai sille varattuja alueita. Lähimmät virkistysalueet ovat Tammiston asutukseen liittyvät Isopelto, Tilkkupelto ja Tammistonmäen luonnonsuojelualue 200-300 metrin päässä kaavamuutosalueesta.

Voimassa olevassa kaavassa kaava-alueella ei ole virkistysalueiden toimintoja tai sille varattuja alueita.

Kaavamuutoksen myötä alueen virkistysalueiden määrää ei vähene eikä kaavamuutos katkaise olemassa olevia viheralueita. Kevyen liikenteen reittien selkeyttäminen helpottaa kulkua kaava-alueen ja virkistysalueiden välillä.

Liikenne

Nykytilanteessa kaava-alue sijaitsee keskeisten Tuusulanväylän ja Valimotien tuntumassa. Kaavamuutosalueelle on ajoyhteys Sähkötien kautta. Lähimmät joukkoliikenteen pysäkit ovat Valimotien varressa. Myymälöistä on kävely-yhteys kevyen liikenteen reitille.

Voimassa olevassa kaavassa mainitaan pysäköintipaikkojen vähimmäismäärät. Muutoin liikenteelle ja pysäköinnille ei ole erillisiä määräyksiä tai kaavamerkintöjä.

Kaavamuutoksen myötä ajoyhteyksiin ei tule muutoksia. Kävely-yhteyksiä on lisätty ja muutettu, pyöräpaikkojen määräyksiä tarkennettu. Autopaikkojen mitoitus ei muuteta, sillä nykyisellään kiinteistöillä on pulaa autopaikoista. Kaupunkikuvallisilla muutoksilla tuetaan kevyen liikenteen houkuttelevuutta lähiympäristössä.

Tekninen huolto (sis. vesihuolto)

Nykytilanteessa kohteessa on riittävä vesihuollon verkosto ja kaava-alueen rakentaminen on kytketty olemassa olevaan kunnallistekniikan verkostoon.

Voimassa olevassa kaavassa ei ole maanalaisen johdon lisäksi muita tekniseen huoltoon liittyviä määräyksiä.

Kaavamuutoksen myötä kiinteistölle tulee hulevesien hallintaa koskevia määräyksiä. Sähkötie 7:n rakennusalan kohdalle sijoittuu teknisiä johtoja, jotka maanomistaja joutuu kustannuksellaan siirtämään mahdollisen rakentamisen alta. Kaava ei aiheuta uusia tarpeita vesihuollon rakentamiselle. Mahdollinen uudisrakentaminen liitetään olemassa olevaan verkostoon.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Nykytilanteessa kohteessa ei ole todettu arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä tai muinaismuistoja.

Voimassa olevassa kaavassa ei ole aiheeseen liittyviä määräyksiä.

Kaavamuutoksen myötä ei ole aiheeseen liittyviä määräyksiä.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Nykytilanteessa kaava-alue sijaitsee autoliikenteen melualueella. Kohteen pääkäyttötarkoitus (liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varistorakennusten korttelialue, K-1) eikä poikkeamispäätöksen mukainen myymälärakentaminen edellytä melunsuojausta.

Voimassa olevassa kaavassa on asuin- ja työhuoneita koskevia melumääräyksiä.

Kaavamuutoksen myötä melua koskevia määräyksiä tarvitaan enää mahdollisille pääkäyttötarkoituksen mukaisille neuvottelu- tai työtiloille. Viihtyvyyden puolesta melua ja pienhiukkaspäästöjä torjutaan istutuksin.

Sosiaalinen ympäristö

Nykytilanteessa kohteessa on kaksi myymälärakennusta ja niihin sijoittuvia työpaikkoja. Lähiympäristö on kaupallisten palveluiden ja teollisuuden aluetta ja asutusta on noin 200 m päässä kaavamuutosalueesta. Vaikka kohteessa on melko hyvä julkisen liikenteen verkosto, nykyinen ympäristö suosii autoliikennettä. Liikennemuodot ja lähiympäristön massiivinen mittakaava vaikuttavat siihen, että lähiympäristö ei ole sosiaalisesti erityisen elävää.

Voimassa olevassa kaavassa sallitaan kiinteistöhuoltoa varten asunto oleskelu- ja leikkitiloineen sekä liike- ja toimisto-, teollisuus- ja varastotoiminnot. Kaavassa ei ole muita sosiaalista ympäristöä suoranaisesti tukevia kaavamääräyksiä.

Kaavamuutoksen myötä kohteeseen voi sijoittua kaupan toimintoja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia tuotanto- ja varastotiloja. Asuntojen rakentaminen kiinteistölle ei ole enää mahdollista. Kaava ottaa aiempaa paremmin huomioon kaupunkikuvallisen liittymisen lähiympäristöön ja voi näin tukea aiempaa paremmin sosiaalisen ympäristön kehitystä.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Nykytilanteessa kaavamuutosalue on laajuudeltaan ainoastaan 2,8 ha eikä sen kohdalle sijoitu luonnonarvoiltaan merkittävää ympäristöä. Ennen poikkeamispäätöksen mukaista rakentamista kaavamuutosalue on ollut osa myymälä-, teollisuus-, toimisto- ja varastotoiminnoille varatun alueen pihaa.

Voimassa olevassa kaavassa korttelin reunoille on osoitettu suojavihervyöhyke, istutettavia alueita ja puurivi. Kaavassa ei ole hulevesien hallintaa tai muita luonnonympäristöä koskevia määräyksiä.

Kaavamuutoksen myötä hulevesien hallintaan sekä istutuksiin ja puustoon liittyvät kaavamääräykset täydentyvät, minkä on tarkoitus parantaa luonnonympäristön olosuhteita kohteessa.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja vaikutusten hallinta

Nykytilanteessa kaava-alue sijaitsee keskeisten kulkuväylien risteyskohdan tuntumassa. Alueella on bussiliikenteen verkosto ja kevyen liikenteen reitit.

Voimassa olevassa kaavassa (v. 1999) ei ole erityisesti huomioitu ilmastonmuutosta. Kaavamuutosalueen eteläpuoleisen kiinteistön (Sähkötie 3-5) pääkäyttötarkoitus, liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (K-1) on yleiskaavan (kaupallisten palvelujen alue, KM) mukainen.

Kaavamuutoksen myötä esitetty pääkäyttötarkoitus, liikerakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM) sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia tuotanto- ja varastotiloja tukee kohteen nykyistä käyttöä ja yleiskaavan tavoitetta. Kaavamuutos tukeutuu aiempaan tapaan pääkaupunkiseudun keskeisiin väyliin ja julkisen liikenteen reitteihin. Lisäksi kaavassa on hulevesien hallintaa ja kevyen liikenteen reittejä tukevia määräyksiä.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Kaava-alueelle kohdistuvan autoliikenne- ja melun ääneneristävyys (30 dB) on määritelty Toimisto-, liike-, ja muiden vastaavien työtilojen osalta. Ulko-alueet tulee rajata Tuusulanväylän ja Sähkötien liikenteen melulta ja pienhiukkasilta istutuksin.

Kaavamuutosalueelta on havaittu pilaantuneita maita. Ennen uusiin rakentamishankkeisiin ryhtymistä tulee puhdistamattomien alueiden maaperä tutkia ja tarvittaessa kunnostaa.

Kaavamuutosalueelle ei kohdistu muita merkittäviä ympäristöhäiriöitä.

5.6 Nimistö

Kaavamuutoksen myötä alueen nimistöön ei tule muutoksia.

6 Asemakaavan toteutus

Maanomistaja on jo rakentanut uudisrakennukset poikkeamispäätösten ja rakennuslupien perusteella vuosina 1999 ja 2014.

Rakennuslupiin tulee liittää hulevesien hallintasuunnitelma. Sähkötie 3 ja Sähkötie 7:n osalta puuttuu pilaantuneiden maiden selvitys. Sähkötie 7:n rakennusalan kohdalle sijoittuu teknisiä johtoja, jotka maanomistaja joutuu kustannuksellaan siirtämään mahdollisen rakentamisen al-
ta.

6.1 Asemakaavatyöhön osallistuneet

Kaava-alueen maanomistajat

Sähkötie 3-5 (Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3)

Sanna Reunanen	Lähitapiola Oyj
Arja Linnankoski	Lähitapiola Oyj

Sähkötie 7

Heikki Soini	H. Soini-Yhtiöt Oy
--------------	--------------------

Muita kohteen toimijoita

Sähkötie 3-7

Jani Hämäläinen	Innovarch Oy, konsultti Sähköt.3-7
Toni Stigzelius	XXL Sports & Outdoor
Irmeli Rytönen	Gigantti Oy Ab

Sähkötie 1

Jukka Teerimäki	Sampo Oyj, maanomistaja
Kim Westberg	Sampo Oyj, maanomistaja
Marjaana Harjapää	Optiplan Oy, konsultti Sähkötie 1

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu

Asta Tirkkonen	aluearkkitehti
Satu Onnela	asemakaavasuunn. (Sähkötie 3-7)
Minna Koskinen	asemakaavasuunn. (Sähkötie 1)
Joni Heikkola	yleiskaavasuunnittelija
Laura Muukka	maisema-arkkitehti
Sari Simonen	suunnitteluavustaja
Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko

Liikenteen ja vesihuollon suunnittelu

Harri Keinänen	vesihuollon suunn.
Jarmo Pajunen	liikenneins.
Teppo Pasanen	liikenneins.

Rakennusvalvonta

Matti Karjanoja	lupa-arkkitehti
-----------------	-----------------

Ympäristökeskus

Krister Höglund	ympäristöinsinööri
-----------------	--------------------

Maankäyttösopimus

Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö, yrityspalvelut
Mika Vähämaa	kehitysinsinööri, kuntatekn. keskus

VANTAA KAUPUNKI

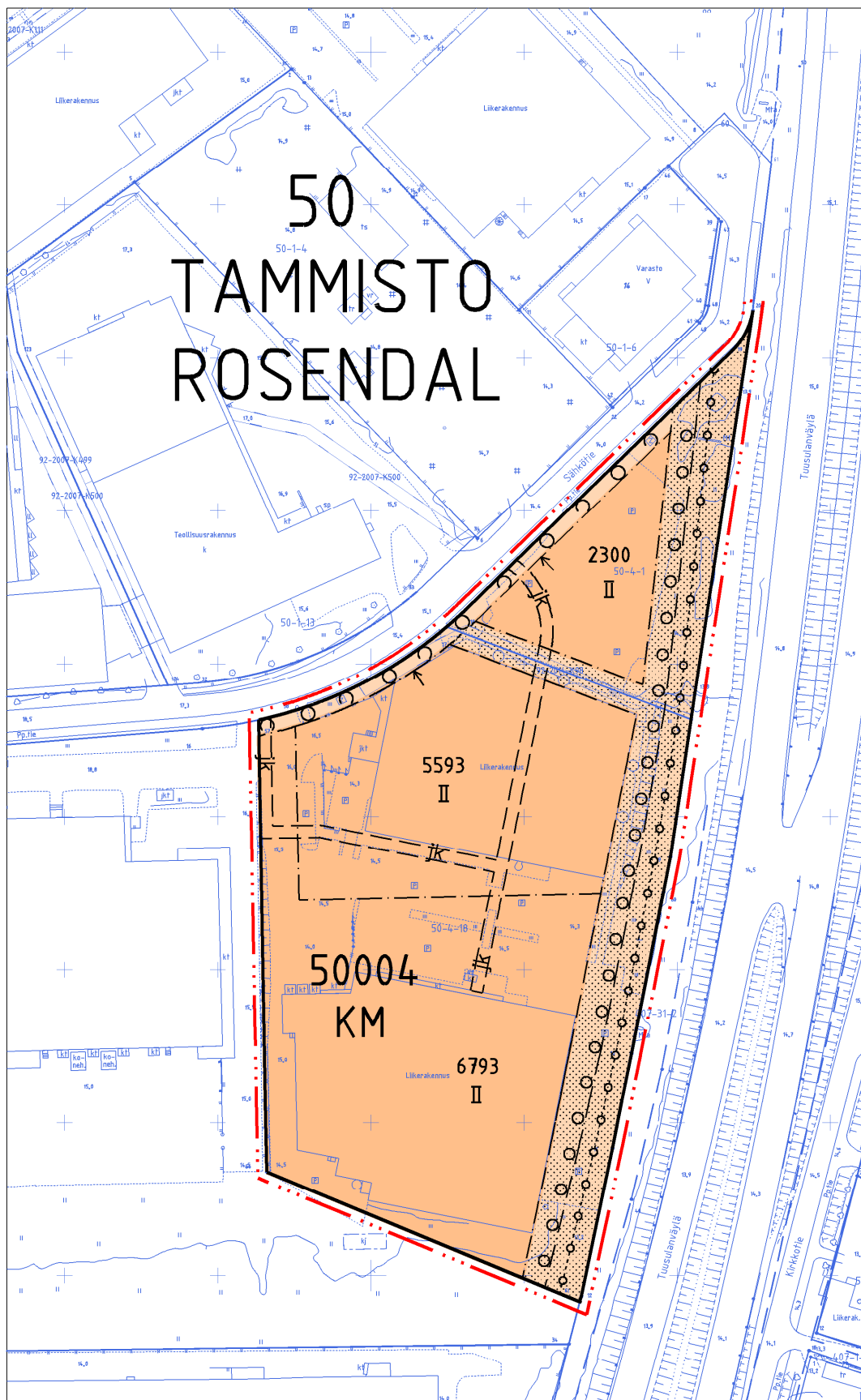
Kaupunkisuunnittelu, asemakaavoitus
Vantaalla 17.8.2015

Asta Tirkkonen
Aluearkkitehti

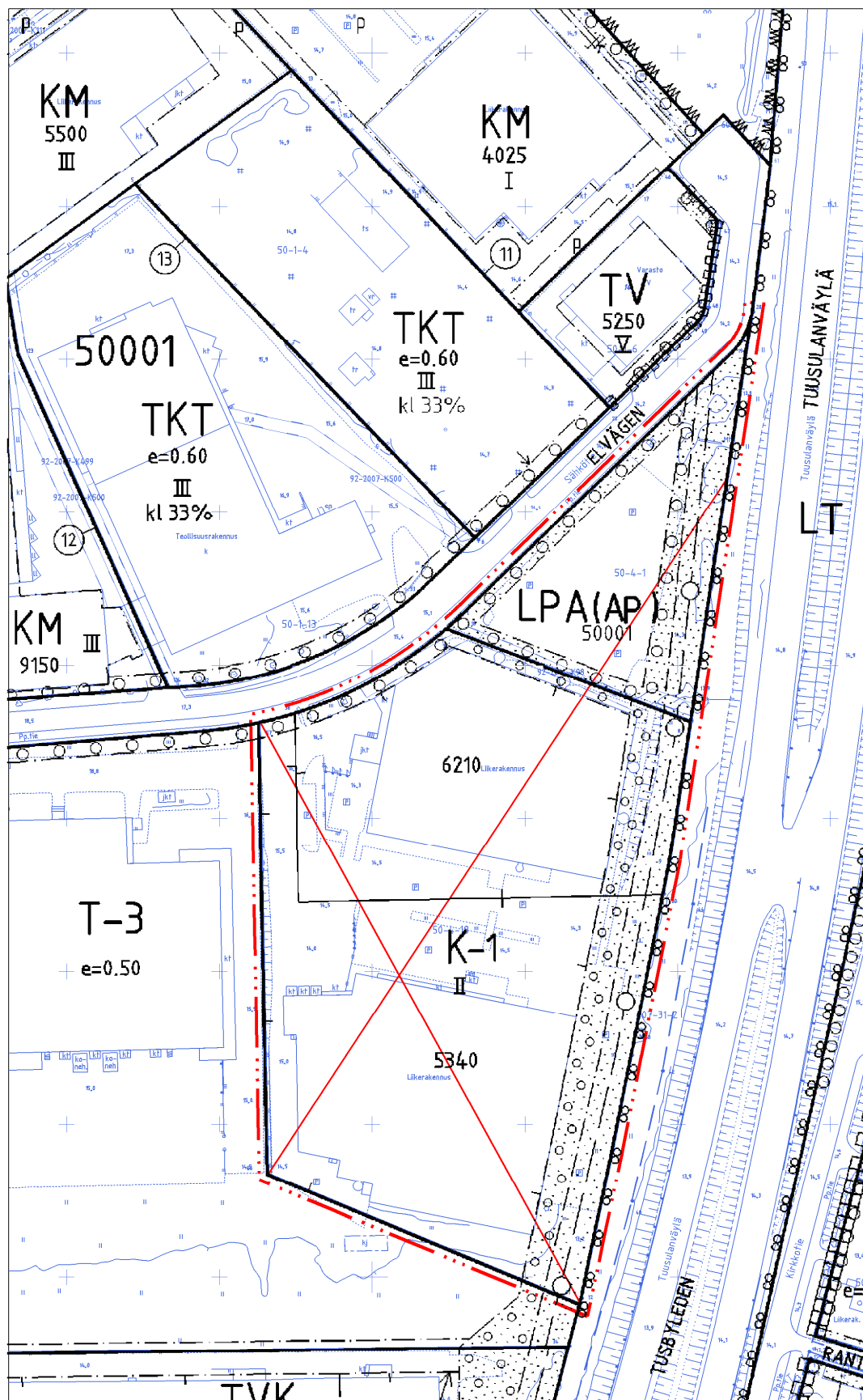

Satu Onnela
Asemakaavasuunnittelija

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002171	17.8.2015	684498, 685498

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 50

TAMMISTO

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 50004.

Vanda stad
Stadsdel 50

ROSENDAL

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 50004.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

- · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
- KM** Liikerakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.
- Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköjä, jotka kaupan laadun huomioon ottaen voivat perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle.
- Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja.
- Alueelle saa sijoittaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotoimintaa.
- Alueelle saa rakentaa autojen säilytykseen tarkoitettuja maanalaisia tiloja.
- Aluetta ei saa käyttää ulkoavaroitettiin.
- Alueelle ei saa rakentaa korkeavaroja.
- Mainoslaitteiden sijoittelussa, rakenteissa sekä valaistuksessa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkökohdat.
- Lastaukseen käytettävä alueen osa on rajattava vähintään 2 metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalla osallaan.
- Rakennuksen ulkopuolelle tulevat jätehuollon tilat ja muut tekniset tilat tulee sijoittaa katoksiin tai muihin rakennuksiin.
- Ennen uusiin rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä tulee maaperä tutkia ja tarvittaessa pilaantuneet maa-alueet puhdistaa.
- Rakennukset**
Rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia.
- Rakennuksen alle, maantasoon saa sijoittaa pysäköintitiloja. Nämä pysäköintitilat saa rakentaa osoitetun kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi.
- Rakennusten julkisivut, niitä täydentävät rakenteet, katokset ja aidat tulee tehdä korkealuokkaisista materiaaleista yhtenäistä rakennustapaa noudattaen.
- Erityisesti ensimmäisen kerroksen osalta tulee julkisivukäsittelyssä kiinnittää huomiota siihen, että rakennus liittyy ympäristöönsä ja tarjoaa jalankulkijoille ja pyöräilijöille vaihtelevan ja mielenkiintoisen kulkuympäristön.
- Katolle saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja, jotka tulee niihin liittyvine laitteineen huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin sopiviksi.
- Melun torjunta**
Toimisto-, liike-, ja muiden vastaavien työtilojen keskiäänitason ja rakennuksen ulkopuolella vallitsevan liikenteen keskiäänitason ero tulee olla vähintään 30 dB.
- Jalankulku- ja pyöräily-yhteydet**
Rakennusten sisäänkäynniltä tulee olla sujuvat ja turvalliset jalankulkyhteydet kevyen liikenteen reiteille, bussipysäkeille ja naapurikiinteistöille. Lisäksi tulee mahdollistaa kiinteistön sisäiset turvalliset ja sujuvat jalankulkyhteydet pysäköintialueen ja eri sisäänkäyntien välille.
- Alueen sisäiset jalankululle osoitetut yhteydet tulee selvästi osoittaa värein ja materiaalein.
- Pysäköinti**
Alueelle rakennettavat pysäköintipaikat on jaettava puu- ja pensasistutuksen enintään 40 autopaikan yksiköiksi.

1:2000

DETALJPLANEKETTINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

- Linje 3 m utanför planområdets gräns.
- Kvartersområde för affärsbyggnader där en stor detaljhandelsenhet får placeras.
- På området får placeras storenheter för detaljhandel, av sådant slag som med beaktande av affärernas art av motiverade skäl kan placeras även utom centrumområden.
- I området får ingen dagligvaruaffär placeras.
- På området får placeras sådana industri- och lagerbyggnader som inte stör omgivningen.
- I området får byggas underjordiska utrymmen avsedda för uppbavering av bilar.
- Området får inte användas för upplagring utomhus.
- I området får inte byggas några höga lagerbyggnader.
- Vid placeringen av reklamanslagningar, belysning och konstruktioner ska särskild hänsyn tas till stadsbildaaspekter.
- Den del av tomten som används för lastning ska avgränsas med ett minst två meter högt avskärmande staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon utmed det avsnitt som gränsar mot trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.
- De utrymmen för avfallshantering och andra tekniska utrymmen som förläggs utanför byggnaden ska placeras i skärmtak eller byggnader.
- Innan nya byggnadsåtgärder vidtas ska jordmänen undersökas och förorenade markområden vid behov renas.
- Byggnader**
Byggnaderna skall hålla hög arkitektonisk klass.
- Parkeringsutrymmen får placeras under byggnaden, i markplanet. Dessa parkeringsutrymmen får byggas ut över det våningstal och den byggrätt som anges.
- Byggnadernas fasader, de konstruktioner som kompletterar dessa, skärmtak och stängsel ska byggas av högklassiga material och följa ett enhetligt byggnadssätt.
- Särskilt med avseende på det första våningsplanet måste i fasadens artikulering fästas uppmärksamhet vid att byggnaden anknyter till sin omgivning och erbjuder en omväxlande och intressant miljö för fotgängare och cyklister.
- På taket får utöver våningstalet och byggrätten byggas tekniska utrymmen, vilka tillsammans med de anordningar som hänför sig till dessa, skall anpassas till byggnadens arkitektur.
- Bekämpning av buller**
Differensen mellan den genomsnittliga ljudnivån i kontors-, affärs- och övriga motsvarande arbetslokaler och den genomsnittliga ljudnivån utomhus ska vara minst 30 dB.
- Fotgängar- och cykelförbindelser**
Från huvudingången ska det finnas smidiga och trygga fotgängarförbindelser till gång- och cykelvägar, busshållplatser samt grannfastigheter. Dessutom ska smidiga och trygga intern fotgängarförbindelser mellan de olika parkeringsområdena och byggnadernas entréerna i området möjliggöras.
- De förbindelser inom området som anvisats för fotgängare ska tydligt markeras genom färg- och materialval.
- Parkering**
De parkeringsplatser som byggs i området ska delas in med träd och buskar i enheter som omfattar högst 40 parkeringsplatser.

Pääsisäänkäyntien yhteyteen on sijoitettava polkupyöräpaikkoja, joissa pyörän lukitseminen rungosta kiinteään rakenteeseen on mahdollista.

Työntekijöille on tarjottava säältä suojattuja ja valvotussa tai lukitussa tilassa olevia polkupyöräpaikkoja.

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 pp/ 50 k-m ²
Teollisuus ja varastot	0,4 pp/ työntekijä
Toimistot	1 pp/ 80 k-m ²

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 ap/ 30 k-m ²
Teollisuus	1 ap/ 100 k-m ²
Toimistot	1 ap/ 50 k-m ²
Varastot	1 ap/ 150 k-m ²

Hulevedet

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.

Rakennuslupa on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa - alueen raja.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
	Kaupunginosan numero.
	Kaupunginosan nimi.
	Korttelin numero.
	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
	Rakennusala.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
	Istutettava alueen osa.
	Istutettavalla alueen osalla tulee olla pensaita, joista vähintään 25 % tulee olla talviviheitä. Poistumisportaat voi sijoittaa istutettavalle tontin osalle.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.
	Tuusulanväylän viereiselle istutusvyöhykkeelle on istutettava kookkaiksi kasvavia puita. Puiden valinnassa tulee suosia jaloja lehtipuulajeja.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.
	Istutettavalla alueen osalla tulee olla pensaita, joista vähintään 25 % tulee olla talviviheitä.
	Ohjeellinen alueen sisäiselle jalankululle varattu alueen osa.
	Reitin sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.

I anslutning till huvudentréerna ska cykelplatser placeras med möjlighet att låsa fast cykelramen vid en fast konstruktion.

De anställda ska erbjudas väderskyddade cykelplatser i övervakat eller låst utrymme.

Minimiantalet cykelplatser är:

Affärslokaler	1 cp/ 50 m ² -vy
Industri och lager	0,4 cp/ anställd
Kontor	1 cp/ 80 m ² -vy

Minimiantalet bilplatser:

Affärslokaler	1 bp/ 30 m ² -vy
Industri	1 bp/ 100 m ² -vy
Kontor	1 bp/ 50 m ² -vy
Lager	1 bp/ 150 m ² -vy

Dagvatten

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattnetsystemet.

Till bygglovet ska bifogas en dagvattenplan.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Byggnadsyta.

Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.

Del av område som bör planteras.

På den del av området som ska planteras ska finnas buskar, av vilka minst 25 % ska vara städsegröna. Utrymnings-trappor kan placeras på den tomtid som ska planteras.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

I planteringszonen intill Tusbyleden ska träd som blir storvuxna planteras. I trädvalet ska ädla lövträd prioriteras.

Del av område som skall planteras med träd och buskar. På den del av området som ska planteras ska finnas buskar, av vilka minst 25 % ska vara städsegröna.

Riktgivande del av område reserverad för områdets interna gångtrafik. Placeringen av rutten är riktgivande, men förbindelsebehovet bindande.

Del av område reserverad för underjordisk ledning.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda __/__/20__

Mättningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväsytty kaupunginvaltuustossa __/__/20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__/20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	06.07.2015
Kaavan nimi	002171 Tammisto 50 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	13.03.2015
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092002171
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	2,8397	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,8397

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,8397	100,0	14686	0,52	0,0000	3136
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,8397	100,0	14686	0,52	0,5299	3136
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,5299	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	2,8397	100,0	14686	0,52	0,0000	3136
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,8397	100,0	14686	0,52	0,5299	3136
KM	2,8397	100,0	14686	0,52	2,8397	14686
KL-1	0,0000		0		-2,3098	-11550
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,5299	0
LPA	0,0000		0		-0,5299	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

39 § **Kunnallistekniikan rakentamissopimus asemakaavanmuutos 002171 Heikki Juhani Soini**

6309/10.00.01.05/2015
HP/LM-H/HW/KK/MVä/AV-P/JB

Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja Heikki Juhani Soini (jäljempänä Soini) ovat neuvotelleet kunnallistekniikan rakentamissopimuksen asemakaavamuutokseen nro 002171.

Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 on hakenut asemakaavan muutosta, joka koskee mm. Soinin omistamaa kiinteistöä 92-50-4-1 Tammiston (50.) kaupunginosassa (jäljempänä sopimusalue).

Voimassa olevassa asemakaavassa nro 500100 (hyväksytty sisäasiainministeriössä 30.11.1981) sopimusalue on osoitettu autopaikkojen korttelialueeksi (AP).

Asemakaavan muutoksella nro 002171 sopimusalueelle tulee rakennusoikeutta 2 300 k-m² ja se muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi (KM).

Sopimusaluetta palveleva kunnallistekniikka on jo toteutettu.

Asemakaavamuutokseen nro 002171 liittyen Vantaan kaupunki ja Soini ovat maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun nojalla neuvotelleet ja sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksiin. Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä 184 000 euroa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 21

Yrityspalvelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunki tekee Heikki Juhani Soinin kanssa oheisen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja oikeuttaa samalla kuntatekniikan keskuksen tekemään sopimukseen mahdolliset teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 39

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tehdä Heikki Juhani Soinin kanssa oheinen kunnallistekniikan rakentamissopimus ja oikeuttaa samalla kuntatekniikan keskus tekemään sopimukseen mahdolliset teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kunnallistekniikan rakentamissopimus
- Karttaliite 1 sopimusalue
- Karttaliite 2 johtokartta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kehityssinsinööri Mika Vähämaa puh. 09 8392 6180, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS/ ASEMAKAAVANMUUTOS NRO 002171, kaupunginosa 50 Tammisto

1. OSAPUOLET

- 1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).
- 1.2 **Soini Heikki Juhani (xxxxxx-xxxx),**
Linnankatu 11b 2, 20100 TURKU
(jäljempänä Soini).

2. SOPIMUKSEN TAUSTAA JA TARKOITUS

Kiinteistö Oy Vantaan Sähkötie 3 on hakenut asemakaavanmuutosta, joka koskee mm. Soinin omistamaa kiinteistöä 92-50-4-1 Tammiston (50.) kaupunginosassa (jäljempänä sopimusalue). Asemakaavanmuutoksella nro 002171 sopimusalue on tarkoituksenaan muuttaa liikerakennusten (KM) korttelialueeksi. Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä nro 1.

Voimassa olevassa asemakaavassa nro 500100 (hyväksytty sisäasiainministeriössä 30.11.1981) sopimusalue on osoitettu autopaikkojen korttelialueeksi (AP). Asemakaavan muutoksella nro 002171 sopimusalueelle tulee rakennusoikeutta 2300 k-m² ja se muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi (KM).

Kaupunki ja Soini sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta asemakaavan muutosalueella palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat, että sopimusalueella palveleva kunnallistekniikka on jo toteutettu. Hankkeesta aiheutuvista johtosiirroista ja sopimusalueella mahdollisesti tehtävistä johtosiirroista vastaa Soini. Ote sopimusalueen johtokartasta liitteessä nro 2.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Soini maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä satakahdeksankymmentäneljätuhatta (184 000) euroa.

Kaupunki on ennen sopimuksen allekirjoitusta toimittanut Soinille laskun kunnallistekniikan korvauksesta. Soini on suorittanut Kaupungille 184 000 euroa laskun mukaisesti ja suoritus kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoituksin. Mikäli tämä sopimus myöhemmin raukeaa, Kaupunki palauttaa suorituksen.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkoston liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Soini sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Soini sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Soini vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Soini ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Soini vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavanmuutos nro 002171 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavanmuutos nro 002171 ole tullut voimaan 31.12.2016 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavanmuutoksen nro 002171, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta on laadittu kaksi (2) yhtäpitävää kappaletta, yksi Heikki Juhani Soinille ja yksi Vantaan kaupungille.

Vantaalla . päivänä kuuta 2015

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

xxx

xxxxx

Heikki Juhani Soini

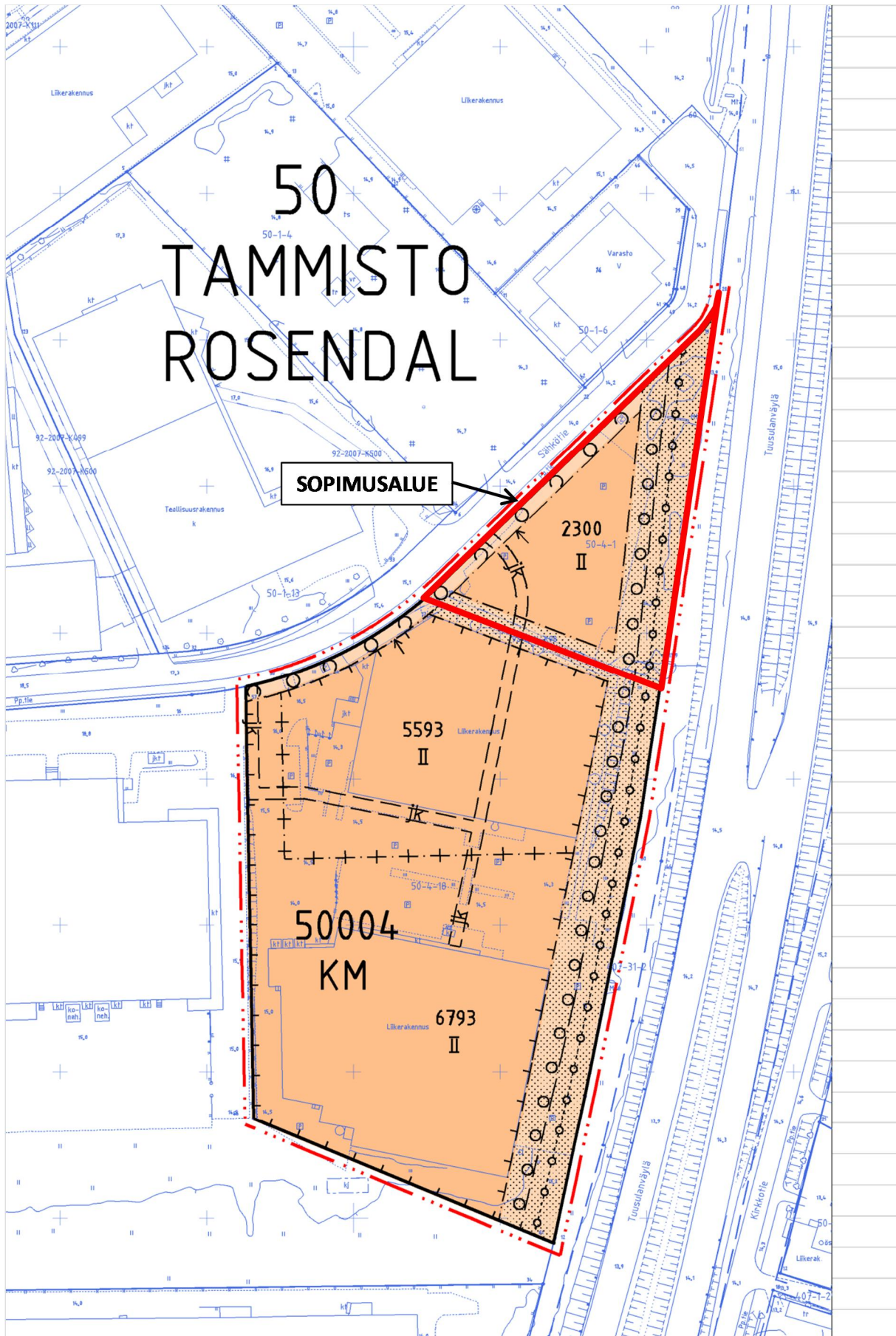
xxxxxx

LIITE - Liite nro 1: sopimusalue
 - Liite nro 2: johtokartta

Liite 1

sopimusalue (punaisella rajattu)

asemakaavanmuutos nro. 002171 (1.6.2015)

40 § **Asemakaavamuutos 002237, 61 Tikkurila / Orvokkikuja 1**

VD/1092/10.02.04.01/2014
HP/LM-H/TLA/ATI/NIS/SRU/JB

Orvokkikuja 1:ssä 1970-luvun kerrostalon tilalle rakennetaan uusi 7–8-kerroksinen asuinkerrostalo. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan Tikkurilantien puolelle. Vanha rakennus puretaan vasta toisessa vaiheessa, kun uudisosaa jatketaan Orvokkikujan suuntaan. Kokonaisrakennusoikeus nousee 5 850 kerrosneliömetriin. Asuntoja tontille tulee noin 70.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 61107 kaupunginosassa 61, Tikkurila. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 61107 kaupunginosassa 61, Tikkurila.

Alue sijaitsee Tikkurilan keskustassa, osoitteessa Orvokkikuja 1. Tikkurilantien ja Orvokkikujan kulmassa on tällä hetkellä nelikerroksinen asuinrakennus.

Kaavan hakija

Asunto Oy Vantaan Orvokkikuja 1.

Maanomistus

Alue on yksityisessä omistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet

Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman Sato Oy:n konsulttina.

Yleiskaava

Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C). Alue varataan toimisto- liike- ja palvelutiloille, asunnoille sekä keskusta-alueelle soveltuville työpaikoille.

Tikkurilantie on määritelty historialliseksi tieksi, jolle on osoitettu ohjeellinen raideliikenteen linjaus.

Asemakaavan muutos

Alueen käyttötarkoitus pysyy ennallaan asuinkerrostalojen korttelialueena (AK). Rakennusoikeutta nostetaan nykyisestä $e=0,6$:sta tehokkuuteen $e=1,95$, mikä vastaa paremmin keskustamaisen korttelirakenteen rakentamistehokkuutta. Asumiseen osoitetaan kerrosalaa 5 700 k-m² ja liike- ja myymälätiloille 150 k-m².

Muutos on osa Tikkurilan laajempaa muutosta, jossa tehoton tilankäyttö muuttuu ja alue rakennetaan keskustamaisen tiiviiksi. Alueelle halutaan asukkaita ja palveluja.

Kaavassa on pakotettu liiketilojen rakentamiseen: Tikkurilantien varressa 40 % katutasen julkisivujen pituudesta tulee olla liike- ja myymälätilaksi soveltuvaa tilaa.

Kun korttelissa vireillä olevat kaavamuutokset (nro 002110 on kaupunginvaltuuston hyväksymä) tulevat voimaan, koko kortteli rakennetaan umpikortteliperiaatteen mukaisesti pääosin kahdeksankerroksisena.

Pysäköinti sijoitetaan tontille, pihakannen alle. Ajoyhteys on Orvokkikujalta, pihakannelle on ajoyhteys naapuritontin pihakannen kautta.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 25.8.2014.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin kuusi kappaletta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).

Kaavatyö kohdistuu tuottaa uutta asuntokerrosalaa (3 947 k-m², n. 70 asuntoa).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus. Sopimus on allekirjoitettu 4.8.2015.

Muutostkustannukset maksaa hakija As Oy Vantaan Orvokkikuja 1 ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (8 000 €).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.4.2015 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.4.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002237, 61. Tikkurila / Orvokkikuja 1,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot ja
- c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija As Oy Vantaan Orvokkikuja 1 maksaa muutostkustannukset 8 000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 20.4.2015 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja va.:n esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.4.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002237, 61. Tikkurila / Orvokkikuja 1,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija As Oy Vantaan Orvokkikuja 1 maksaa muutostkustannukset 8 000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 13.5.–11.6.2015. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot

Kaupunginhallitus päätti 20.4.2015 pyytää tarvittavat lausunnot. Lausunto pyydettiin Vantaan kaupunginmuseolta. Lausunnossa ei ollut huomautettavaa.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 12.8.2015 kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.4.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002237, 61 Tikkurila / Orvokkikuja 1.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 40

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.4.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002237, 61 Tikkurila / Orvokkikuja 1.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Asemakaavamuutoksen selostus 13.4.2015
- Lausunnot 24.8.2015

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185
asemakaavasuunnittelija Seppo Niva, puh. 8392 8044
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäyttötoimi
Kaupunkisuunnittelu

002237 TIKKURILA ORVOKKIKUJA 1

**Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 13.4.2015 päivättyä
asemakaavakarttaa nro 002237. Kaavoitus on tullut vireille 25.8.2014.**

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

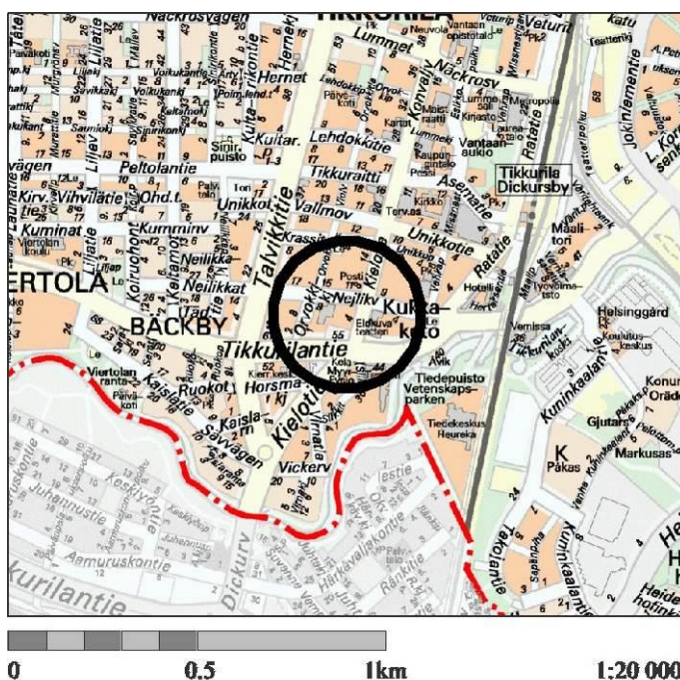
1.1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT / ALUEEN MÄÄRITTELY

Asemakaavan muutos:

koskee osaa korttelista 61107 kaupunginosassa 61, Tikkurila.

(kumoutuvan asemakaavan osa korttelista 61107, kaupunginosassa 61, Tikkurila).

1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Tikkurilan keskustassa, osoitteessa Orvokkikuja 1. Tikkurilantien ja Orvokkikujan kulmassa on tällä hetkellä nelikerroksinen asuinrakennus.

1.3 KAAVAN TARKOITUS

Kaavamuutos on osa Tikkurilan kaupunkiuudistusta, jolla lisätään asuntorakentamista Tikkurilan keskustassa, raideliikenneyhteyksien varrella. Vanhenevan ja huonokuntoisen asuin kerrostalon viereen rakennetaan aluksi uusi asuintalo. Myöhemmin vanha, 1970-luvun rakennus puretaan ja korvataan uudisrakennuksella.

Rakennusten korkeus on seitsemän- kahdeksan kerrosta, katutasoon tulee liiketilaa Tikkurilantien puolella ja pysäköinti hoidetaan korttelissa pihakannen alla. Sinne ajetaan Orvokkikujan kautta. Orvokkikujan eteläpää säilyy edelleen kevyen liikenteen reittinä.

Asumiseen osoitetaan kerrosalaa $5\,700\text{ k-m}^2$ ja liike- ja myymälätiloille 150 k-m^2 .

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on 0,29 ha, joka on kaikki asuin kerrostalojen korttelialuetta, AK. Kokonaisrakennusoikeus nousee nykyisestä 1 753:sta 5 850 kerrosneliömetriin. Tehokkuusluku, e on 1,95.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Asunto Oy Vantaan Orvokkikuja 1:n jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 5.2.2014. Kaavamuutos oli syksyn 2014 työohjelmassa numerolla 002237.
- Kaavoitus tuli vireille 25.8.2014.
- Mielipiteet pyydettiin 26.9.2014 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin kuusi.

2.2 ASEMAKAAVAN MUUTOS

Alueen käyttötarkoitus pysyy ennallaan asuinkerrostalojen korttelialueena (AK). Katutasoon on Tikkurilantien puolella sijoitettava liiketilaa. Rakennusoikeutta nostetaan nykyisestä $e=0,6$:sta tehokkuuteen $e=1,95$, mikä vastaa paremmin keskustamaisen korttelirakenteen rakentamistehokkuutta. Asumiseen osoitetaan kerrosalaa $5\,700\text{ k-m}^2$ ja liike- ja myymälätiloille 150 k-m^2 .

Muutos on osa Tikkurilan laajempaa muutosta, jossa tehoton tilankäyttö muuttuu ja alue rakennetaan keskustamaisen tiiviiksi. Alueelle halutaan asukkaita ja palveluja.

Kaavassa on pakotettu liiketilojen rakentamiseen: Tikkurilantien varressa 40 % katutason julkisivujen pituudesta tulee olla liike- ja myymälätilaksi soveltuvaa tilaa.

Kun korttelissa vireillä olevat kaavamuutokset (nro 002110 on kaupunginvaltuuston hyväksymä) tulevat voimaan, koko kortteli rakennetaan umpikortteliperiaatteen mukaisesti pääosin kahdeksankeroksisena.

Pysäköinti sijoitetaan tontille, pihakannen alle. Ajoyhteys on Orvokkikujalta, pihakannelle on ajoyhteys naapuritontin pihakannen kautta.

2.3 ASEMAKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Tikkurilan sijainti Helsingin pohjoispuolella pääradan ja Kehä III:n varrella sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman läheisyydessä tarjoaa monipuoliset ja nopeat yhteydet pääkaupunkiseudulle, muualle Suomeen ja ulkomaille.

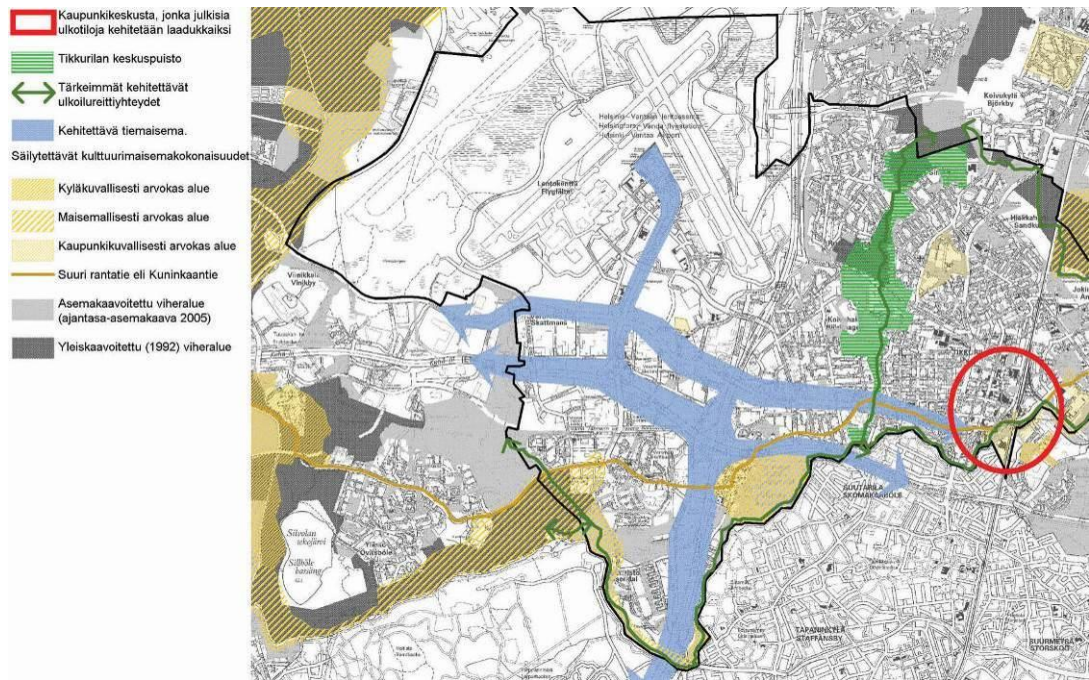
Tikkurila on ollut kunnan hallinnollinen keskus vuodesta 1946, jolloin entinen maalaiskunnan keskus Malmi liitettiin Helsinkiin. Tikkurilan hallinnollinen asema näkyy keskustan ilmeessä: kaupunginosassa on kaupungin ja valtion sekä Vantaan seurakuntayhtymän virastoja ja muita toimitiloja. Tiedekeskus Heureka, Keravanjoki, Silkkitehdas, Vernissatehdas, Tikkurilan vanha asema, 1950-luvun rakennusperintö ja Tikkuraitti kaupallisine palveluineen luovat alueelle vahvaa identiteettiä.

Alue sijoittuu Tikkurilan keskustan eteläosaan vilkkaan Tikkurilantien varrelle.

3.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Tikkurilan eteläosa on Keravanjoen laakson savitasankoa. Joki on uurtanut uoman maisemaan ja se on vesialueena merkittävä. Tikkurilan ydinkeskustassa alkuperäistä luonnonmaisemaa ei ole enää juuri havaittavissa. Alue on kuulunut Suuren rantatien vaikutuspiiriin.

Maisemallinen kehityskuva, Tikkurilan kehityskuva 2006.

Maaperä

Alueen maaperä on savea. Pohjaveden pinta on lähellä maanpintaa, mikä rajoittaa alueen kellaritilojen kaivamista. Alueen rakennukset joudutaan perustamaan paaluperustukselle.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Tikkurilassa asui vuoden 2014 alussa 5 211 henkeä. Alueen väkiluku on pysynyt melko tasaisena 2000-luvun puolella. Uusia asuntoja on rakenteilla suuri määrä, joten kaupunginosan väkiluku nousee lähivuosina. Tikkurilassa on vähän lapsia ja nuoria, yli 65-vuotiaiden osuus on vastaavasti suuri. Koko Tikkurilan suuralueen asukasluku oli 39 473 henkeä, missä on kasvua noin 3 000 henkeä viimeisen 10 vuoden aikana (Vantaan kaupunki, tietopalveluysikkö).

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Tikkurilan eteläosan kaupunkikuva on haastava ja hajanainen. Katutila hahmottuu vaikeasti; rakennukset ovat joko liian matalia tai liian kaukana kadun reunasta – usein molempia. Kadun ja rakennusten väli on useimmiten pysäköintialuetta.

Kaavoitettavalla tontilla (tontti 1) on nelikerroksinen, pesubetonipintainen asuin- ja liikerakennus, joka on valmistunut vuonna 1977. Tonttiliittymä on Orvokkikujan kautta pysäköintialueelle, joka sijoittuu tontin pohjoisreunaan. Ensimmäisessä kerroksessa on sukellustarvikkeita myyvä liike.

Länsipuolella on viisikerroksinen asuinkerrostalo ja itäpuolella entinen huoltoasema, joka odottaa purkuaan uuden asuin- ja liikerakennuksen tieltä (tontti 4). Uudet rakennukset tulevat olemaan pääosin kahdeksankerroksisia. Tontin rajalle on osoitettu varaus matalalle myymäläosalle. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle ja saman pihakannen on tarkoitus jatkua myöhemmin nyt kaavoitettavana olevan tontin (tontti 1) sisäpihalle. Tikkurilantien eteläpuolelle on valmistunut tiivis ja keskustamainen viisi-kuusikerroksinen asuinkortteli, jonka katutasossa on liiketiloja. Julkisivut ovat luonnonkivipintaista katutasoa lukuun ottamatta rapattuja.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Naapurikorttelissa, toisella puolella Tikkurilantietä ja Kielotietä on Tikkurilan teollisen historian maa-merkki, vanha silkkitehdas. Tehtaan vanhimmat osat Tikkurilantien reunassa ovat 1930-luvulta. Teh-

taassa oli enimmillään 1950-luvulla yli 700 työntekijää. Silkkikutomo- ja värjäämötoiminta lopetettiin 1980-luvun alussa, jonka jälkeen rakennuksessa on ollut vuokralaisina yrityksiä ja mm. teatteri ja päiväkotiki Arkki. Silkin arvokkaimmat osat on suojeltu asemakaavalla.

Asuminen

Kaava-alueella on nelikerroksinen asuinkerrostalo, jossa on arviolta 24 asuntoa.

Palvelut ja työpaikat

Tikkurilan kaupunginosa on Vantaan toiseksi suurin työpaikkakeskittymä lentokentän jälkeen. Lähes 92 prosenttia 6 300 työpaikasta on palvelujen parissa. Kaupunki ja valtio ovat merkittäviä työnantajina.

Tikkurilan keskustassa on monipuolisesti julkisia palveluja: kaupungintalo, kaupungin ja valtion paikallishallinnon virastoja, posti, pääkirjasto näyttelytiloihin, Laurean ammattikorkeakoulu sekä seurakuntayhtymän virastot ja kirkko. Lähimmät kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Kauppakeskus Tikkuriin sekä Asematien ja Tikkuraitin varren liiketiloihin. Läheisyydessä on myös ravintoloita. Kauppakeskus Dixin avaaminen tammikuussa 2015 lisää keskustan kaupallisia palveluja.

Virkistys

Keravanjoen rantojen viheralueet ovat Tikkurilan keskustan vetovoimaisin viheraluekokonaisuus. Jokinmaisemassa näkyvät eri vuosikymmenillä rakennetut Tikkurilan historiasta kertovat rakennukset, jotka liittyvät rautatiehen, teollisuuteen ja maatalouteen. Tiedekeskus Heureka tuo maisemaan uudemman arkkitehtuurin kerrostuman. Keravanjoen varrella virkistysalueet jatkuvat yhtenäisenä kokonaisuutena, joskin Tikkurilan keskustan kohdalla virkistysalueen pohjoispuolella on paikoin todella kapea. Keravanjoen vartta noudattelevat myös ulkoilureitit. Parhaat oleskelupaikat ovat Heurekan puolella jokea Tiedepuistossa.

Liikenne

Kaavamuutosalueen katuverkko on rakennettu: etelässä on Tikkurilantie ja pohjoisessa Orvokkikuja, jonka kautta tontille ajetaan. Talvikkitie, Tikkurilantie ja Kielotie ovat alueen pääkatuja. Orvokkikuja on pihakadunomainen katu, joka ei ole läpiajettava.

Alueen joukkoliikenteen palvelutaso on hyvä. Lähimmät bussipysäkit ovat Tikkurilantiellä kaavamuutosalueen kohdalla ja Kielotiellä vajaan korttelin mitan päässä. Osa Tikkurilassa liikennöivistä linjoista käyttää Unikkotietä, jonka pysäkit ovat n. 250 metrin päässä. Rautatieasemalle ja rakenteilla olevaan matkakeskukseen on reilun puolen kilometrin matka.

Jalankulku ja pyöräily

Kevyen liikenteen reitit, yhdistetyt jalkakäytävä-pyörätiet kulkevat Kielotien, Neilikkatien ja Tikkurilantien molemmin puolin. Orvokkikujalla jalkakäytävä on vain toisella puolella.

Vesihuolto

Aluetta palvelevat vesihuoltoverkot on rakennettu valmiiksi. Vesijohto sekä jätevesiviemäri sijaitsevat Tikkurilantiellä. Hulevesiviemärit sijaitsevat Tikkurilantiellä sekä Orvokkikujalla. Tikkurilantiellä kulkevat d150 vesijohto, d250 jätevesiviemäri sekä d400 hulevesiviemäri. Orvokkikujalla sijaitsee d300 hulevesiviemäri.

Vedenjakelu

Kaava-alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.30 ja NW = +72.30) sijaitsee Simonkylässä. Käyttövesi saadaan Pitkälän vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.30 ja ylin +85.30 mvp (N2000).

Jätevesiviemärinti

Jätevedet johdetaan Tikkurilan alueelta Keravanjoen ali Helsinkiin Suutarilan jätevesipumppaamolle ja sieltä Helsingin verkostossa Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Kaava-alueen hulevedet johdetaan Tikkurilantien hulevesiviemäriin, josta vedet johtuvat Talvikkien hulevesiviemärin kautta Keravanjokeen. Keravanjoki yhtyy Vantaanjokeen, joka purkaa vedet Helsingin VanhankaupunginlahteenKaukolämpö

Kaukolämpöputket sijoittuvat Orvokkikujalle.

Sähköverkko

Vantaan Energialle kuuluvia pienjännitemaakaapeleita on tontin länsi- ja etelärajalla. Mahdollisissa siirtokustannuksissa toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Vantaan Energia edellyttää muuntamotilan sijoittamista ensimmäisenä rakennettavaan rakennukseen.

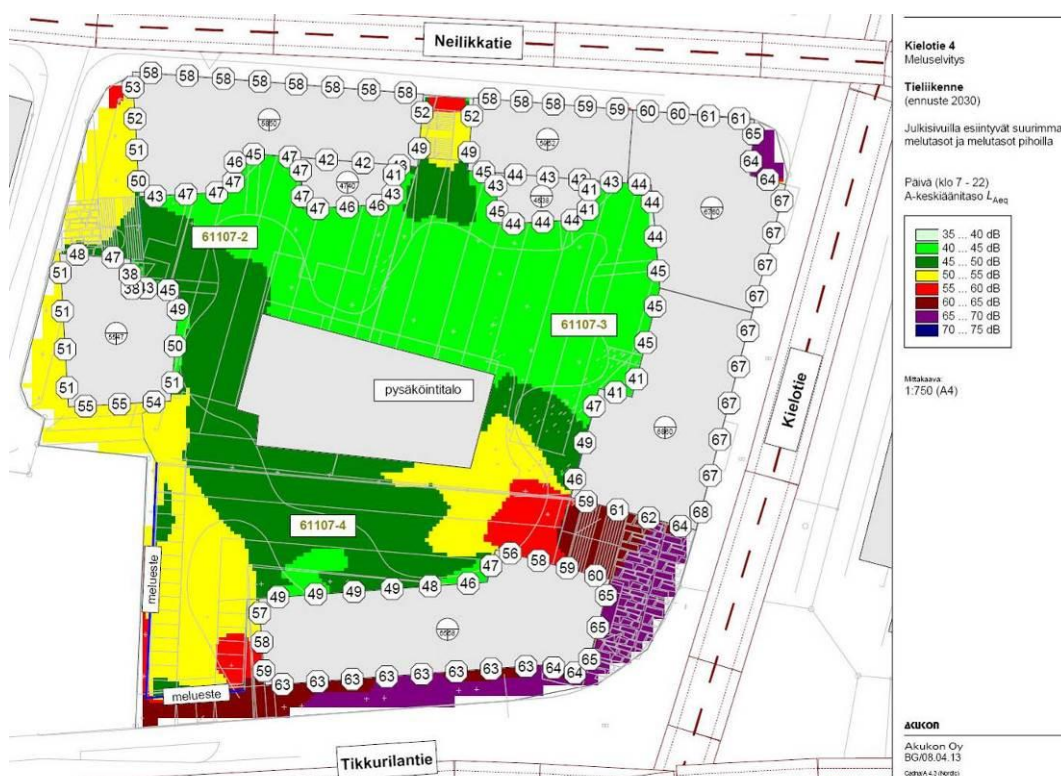
Ympäristöhäiriöt

Tieliikennemelu

Valtioneuvoston päätöksellä melutason ohjearvoista (993/1992) A-painotettu keskiäänitaso L_{Aeq} saa olla asuinhuoneissa päivällä enintään 35 dB ja yöllä 30 dB. Melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Vantaan kaupungin rakentamisohteen mukaan äänitasoerotus ΔL_A on oltava 30 dB tieliikennemelua vastaan asuintalossa, jonka julkisivuun kohdistuu äänitaso 55–59 dB, ja 35 dB, jos äänitaso on 60–65 dB. Mikäli tieliikenteen melutaso ylittää 65 dB, rakentamisohteen ei ole annettu erillistä äänitasoerotusvaatimusta.

SRV Rakennus Oy teetti Akukon Oy:llä viereistä korttelinosaa koskevan meluselvityksen huhtikuussa 2013. Siitä ilmenee, että Tikkurilantien puolella laskettu melutaso on enintään 63 dB, jolloin $\Delta L_A=35$ dB on sopiva ja riittävä vaatimus julkisivujen ääneneristävyydelle. Orvokkikujan puoleisella julkisivulla, lähinnä Tikkurilantietä olevalla julkisivun osalla riittää vaatimus, $\Delta L_A=30$ dB. Mikäli Tikkurilantien puolelle sijoittuu parvekkeita, ne on varustettava lasituksella, jonka rakenteella päästään vaadittuun 55 dB:n päiväajan keskiäänitasoon.

Sosiaalinen ympäristö

Tikkurilan palvelualueen väestön sosiaalisen rakenteen piirteisiin kuuluu mm. aikuisvaltaisuus, yksin eläminen, lapsettomat avopariperheet ja työttömyys. Tikkurilan väestö on enimmäkseen muualta muuttanut, mikä vaikuttaa hyvinvoinnin taustatekijöihin kuten juurtumiseen, ihmissuhteisiin ja yhteisöllisyyteen.

3.1.4 Maanomistus

Alue on yksityisten maanomistajien omistuksessa.

3.2 SUUNNITTELUTILANNE

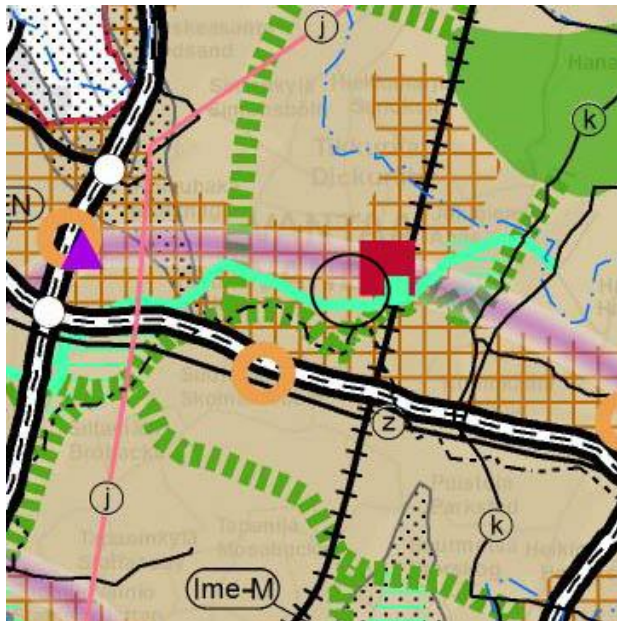
3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralliseen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostojen varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

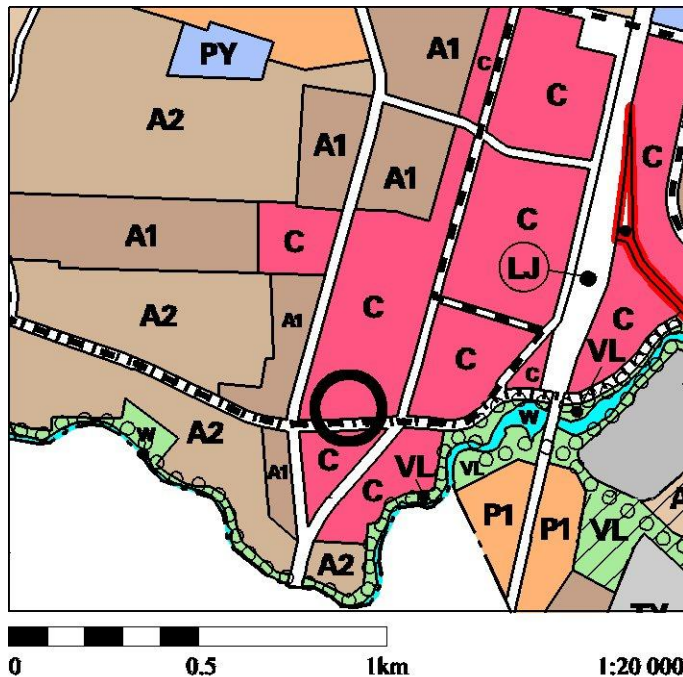
Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2006) suunnittelualue sijoittuu Tikkurilan keskusta- ja taajamatoimintojen alueelle, kehäkautungin kehittämisvyöhykkeellä. Tikkurilantie on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi tieksi. Keravanjoen varteen on osoitettu viheryhteystarve.

Ympäristöministeriö on 30.10.2014 vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaa-kuntakaavan, jossa suunnittelualue on osoitettu tiivistettäväksi alueeksi. Kaava-hanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaava

Yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta (C). Alue varataan toimisto- liike- ja palvelutiloille, asunnoille sekä keskusta- alueelle soveltuville työpaikoille.

Tikkurilantie on määritelty historialliseksi tieksi, jolle on osoitettu ohjeellinen raide- liikenteen linjaus. Keravanjoen ranta on lähivirkistysaluetta, joille on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväk- symä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa.

Tikkurilan keskustan kaavarunko

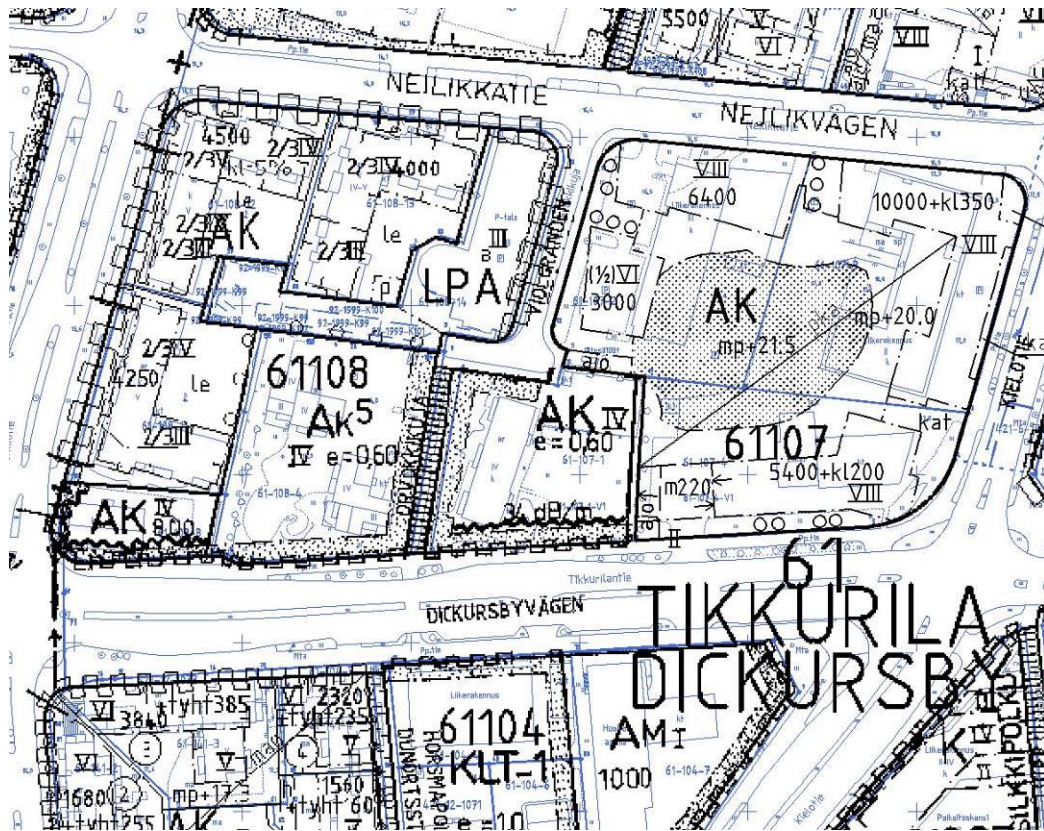

Alue on osoitettu tehokkaaksi asuntoalu- eeksi, merkinnällä A1. Orvokkikuja on osoitettu kortteliraitiksi ja Tikkurilantie kaduksi, jolla on katupuita.

Korttelin Tikkurilantien puoleinen katujul- kisivu on määritelty kaupunkikuvallisesti erityisen vaativaksi julkisivuksi ja kaupalli- seksi julkisivuksi, jonka katutasojulkisivus- ta vähintään 40 % tulee olla liike- ja myy- mälätilaksi soveltuvaa tilaa.

Kaavarunko on ollut nähtävillä 7.5. – 5.6.2014.

Asemakaava

Alueen ensimmäinen asemakaava on Tikkurila - Viertolan asemakaava nro 630100, joka on vahvistunut ympäristöministeriön päätöksellä 22.3.1974. Tontille 1 on tehty asemakaavan muutos 000271 (Kh 14.2.1983). Siinä suunniteltava alue on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi, jolle on saanut rakentaa enintään neljään kerrokseen. Rakennusoikeudeksi on merkitty $e=0,6$.

Korttelin muuhun osaan on valmistunut asemakaavamuutos 002110 (Kv 7.4.2014), jossa alue muuttuu kokonaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK. Rakennusoikeutta kaavaehdotuksessa on 24 800 kerrosneliömetriä ja tehokkuusluku, e nousee 1,94:ään. Kaavasta on tehty valitus KHO:een eikä kaava ole vielä voimassa.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Asunto Oy Vantaan Orvokkikuja 1:n jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 5.2.2014. Kaavamuutos oli syksyn 2014 työohjelmassa numerolla 002237 ja työ tuli vireille 28.8.2014.

4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia

- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

4.3.2 Vireilletulo

Ilmoitus kaavoituksen vireilletulosta tehtiin 25.8.2014 työnumerolla 002237. Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Mielipiteet pyydettiin 26.9.2014 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin kuusi. Mielipiteensä jättivät Museovirasto, Vantaan kaupunginmuseo ja HSY, joilla ei ollut huomautettavaa kaavamuutoshankkeeseen. HSL piti alueen kehittämistä hyvänä ja vaatii nykyisen joukkoliikennepysäkin säilyttämistä tilanvarauksessa. Liikennesuunnittelun kannanotossa pyydettiin ottamaan huomioon Tikkurilantien liikennemelu ja liikenteen päästöt. Naapuritaloyhtiön asukas toivoi, että Orvokkikujasta ei jatkossakaan tule läpiajettavaa ja ettei rakennustoista aiheudu vaurioita ympäröiville rakennuksille.

Tavanomaisen osallistamisen lisäksi Tikkurilan keskustan tulevaisuudesta on keväällä 2013 järjestetty nettikysely, johon saatiin 276 vastausta. Erikseen järjestettiin nettikysely nuorille sekä nuorten osallisuustyöpaja yhdessä Peltolan koulun kanssa. Seniorifoorumin Tikkurilan tulevaisuutta koskeva työpaja järjestettiin 24.5.2013. Tikkurilan kaavarungon lähtökohtia esiteltiin 9.4.2013 valtuustosalissa. Tilaisuuteen otti osaa toista sataa asukasta.

Asukkailla on saadun palautteen perusteella halu kehittää Tikkurilaa kaupunkimaiseen ja tiiviiseen suuntaan, jossa on elämää ja hyvät palvelut ja joka on helppo kaupunki liikkua myös kävellen tai pyörällä.

Kaavatyötä esiteltiin noin 50 hengen yleisölle Tikkurilan kirjastossa 3.12.2014.

4.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Tikkurilan keskustaa kehitetään sekoittuneen yhdyskuntarakenteen periaatteiden mukaisesti (Tikkurilan kaavarunko, 062600). Se tarkoittaa sitä, että kaupunkirakenteen uudistuessa asuntoja, liiketiloja ja toimistoja ei sijoiteta toisistaan erillisille alueille, vaan suositetaan maantasokerroksiin liiketiloja ja ympäristöä häiritsemättömiä työpaikkoja. Ylemmät kerrokset varataan yleensä asumiselle.

Kauppakatujen eli Kielotien ja osittain Tikkurilantien varsille tulee sijoittaa liiketiloja rakennusten katutasoon. Niistä suurin osa varataan myymälätiloiksi. Myös muiden autokatujen varsilla on suotavaa sijoittaa katutasoon muuta toimintaa kuin asumista.

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan tasapainotetun strategian kriittiset menestystekijät:

Kaupunkikasvun hallinta: Kaavoitus ja rakentaminen suunnataan siten, että teknisten palveluiden runkoverkostot ja peruspalvelut ovat tehokkaassa käytössä ja niiden ylläpito taloudellisten resurssien rajoissa.

Vantaan arkkitehtuuristrategia (Kv 30.1.2006):

- vahvistetaan keskustoja eheyttävällä täydennysrakentamisella
- laaditaan laatuluokitus julkisille ulkotiloille
- suunnitellaan kaupunkikuvallisesti hallittuja pysäköintialueita

Tikkurilan kaupunkikuva 2012–2030 (Kala 26.11.2012)

- kantakaupungin kokoojakatuja rajaavat enintään 6-8-kerroksiset rakennukset
- arkkitehtuuri on korkeatasoista
- rakennuksen ja kadun suhdetta elävöitetään esim. arkadein
- pysäköinti hoidetaan rakenteellisesti
- katutaso liiketilojen jatkuvuus varmistettava
- katuaukiot ja niihin sijoittuvat kahvilat
- käytetään korkealaatuisia materiaaleja ja kadun kalusteita
- katutila jäsennellään selkeäksi ja turvallisesti

4.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Tontin maankäytön suunnittelu käynnistyi Asunto Oy Vantaan Orvokkikujan eli käytännössä Sato-Asunnot Oy:n aloitteesta. Arkkitehti Stefan Ahlmanin laatimat luonnokset tontille 1 perustuivat pitkälti umpikortteli- ja kansipiharatkaisuun. Koko muu kortteli oli suunniteltu samalla periaatteella kaavatyön 002110 yhteydessä.

Arkkitehtitoimisto HMV:n tekemissä suunnitelmissa pysäköinti sijoittuu kokonaan istutettavan pihakannen alle. Kielotien puolella katutasoon tulee liiketilaa ja pitkään eri osapuolia hiertänyt päivittäistavarakauppa sijoitetaan Tikkurilantien varteen, omaksi matalaksi rakennusosakseen. Rakennukset muodostavat nyt tiiviin melumuurin, joka estää katumelun leviämisen korttelin keskelle. Ratkaisun etuna on myös avara ja vihreä sisäpiha asumisviihtyvyyttä luovana tekijänä.

Asemapiirros, josta ilmenee sijoittuminen muuhun kortteliin. Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman.

4.5.4 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Tiivis katutilan rajausta, laadukas arkkitehtuuri ja kevyen liikenteen ympäristö, rakenteellinen pysäköinti sekä katutaso palvelut ovat kaavarungon asettamia vaatimuksia korttelin suunnitelmille.

Kaavamuutos täydentää korttelin kokonaisratkaisua. Tikkurilantien puoli täydentyy yhtenäiseksi talomuuriksi, joka estää liikennemelun kantautumisen korttelipihalle. Pihakansi jatkuu yhtenäisenä viereisten tonttien alueelle, jolloin mm. pelastusreitti kannelle kulkee naapuripihojen kautta.

Näkymä kaakosta. Kaavamuutos täydentää korttelin yhtenäiseksi pihakannen ympärille ryhmittyväksi kokonaisuudeksi

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan nelikerroksisen asuinkerrostalojen korttelialueen, AK rakennusoikeutta ja kerroslukua. Kortteliin tulee katutason liiketiloja Tikkurilantien puolelle. Pysäköinti sijoittuu pihakan-
nen alle yhtenäiseen autohalliin, jonne ajetaan Orvokkikujan kautta.

5.1.1 Mitoitus

- Asuinkerrostalojen korttelialue, AK 0,29 hehtaarin alue. Kokonaisrakennusoikeus on 5 850 k-m². Asumiseen osoitetaan kerrosalaa 5 700 k-m² ja liike- ja myymälätiloille 150 k-m². Tehokkuusluku e=1,95.

autopaikkoja: 1 ap/130 asuntokerrosm²

1 ap/ 50 k-m² myymälä- ja palvelutilat

pyöräpaikkoja tulee olla 1 kpl/ 30 asuntok-m².

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavalla on annettu määräykset rakennuksen arkkitehtuurista ja liittymisestä kaupunkikuvaan. Määräykset perustuvat Tikkurilan keskustan kaavarunkoon, jossa Tikkurilantien varren julkisivut on määritelty kaupunkikuvallisesti erityisen vaativiksi. Kadun varsi sijoittuu myös heikommalle kaupalliselle julkisivulle.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Korttelialueet

AK, asuinkerrostalojen korttelialue

Rakennuksen pitkä julkisivu sijoittuu Tikkurilantien katualueen reunaan. Se rakennetaan kiinni viereisen tontin rakennusriviin, jolloin se rajaa tehokkaasti katutilaa ja suojaa taakseen jäävää korttelia liikenteen melulta. Asumiseen osoitetaan kerrosalaa 5 700 k-m² ja liike- ja myymälätiloille 150 k-m². Yhteinlaskettu rakennusoikeus on 5 850 k-m², mutta asumista palvelevat yhteistilat, tekniset tilat, pysäköintilaitokset, ajoluiskat, parvekkeiden ja terassien kiinteästi lasitetut osat sekä porrashuoneiden 15 k-m²/porrastaso ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Nämä tilat eivät mitoiteta autopaikkoja.

Rakentaminen on enintään kahdeksankerroksista. Ylimmän kerroksen ala saa olla vain puolet normaali-kerroksen kerrosalasta, joten iso osa rakennuksesta on käytännössä seitsemänkerroksista. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle. Pihakansi on istutettava.

Tikkurilantien puolella 40 % katutason julkisivupituudesta tulee olla liike- ja myymälätilaa, joiden katujulkisivu tulee tehdä näyteikkunajulkisivuna. Liiketilojen vähimmäiskerroskorkeus on noin 4 m.

Rakennusten julkisivut tulee tehdä korkealuokkaisista materiaaleista yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Pääasiallisia julkisivumateriaaleja ovat muurattu tiili tai rappaus, joko muurattuna tai lämpörappattuna. Puuta ja lasia saa käyttää. Maantasokerroksen julkisivun tulee kadun puolella olla luonnonkivipintainen. Sandwich- elementtirakennetta saa käyttää vain parvekkeiden taustaseinissä tai luonnonkivipinnan yhteydessä. Sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin mm. katoksin tai materiaalein. Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettua ja värikylläistä.

5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Korttelijulkisivu Tikkurilantielle, Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman Oy.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Kaavamuutos täydentää Tikkurilan keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Kun vanha rakennus puretaan ja korvataan uudella, kasvaa alueen asukasluku noin 100 hengellä.

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Tikkurilan keskusta-alueen pääkatujen varrelle. Se edistää keskustan täydennysrakentamista esimerkillisesti ja luo tiivistä ja tehokasta, keskustamaista kaupunkirakennetta.

Rakentaminen sijoittuu hyvien raide-liikenneyhteyksien ulottuville, kävely-etäisyydelle asemakeskuksesta ja Tikkurilasta.

Kaupunkikuva

Ratkaisu toteuttaa Tikkurilan keskustan kaavarungon ideaa, jossa Tikkurilantien julkisivu on arvotettu kaupunkikuvallisesti erityisen vaativaksi. Rakennusmateriaaleiksi on määritelty muurattu tiili tai rappaus ja katutasossa luonnonkivi. Julkisivuväriyksen tulee olla murrettua ja värikylläistä. Kaava vaatii kadun varren liiketilat toteutettavaksi ja ne tulee toteuttaa näyteikkunajulkisivuina. Tilojen korkeus on noin 4 metriä. Samoja määräyksiä vaaditaan tärkeimmiltä kadunvarsijulkisivuilta myös tulevaisuudessa, mikä tuo alueelle kaivattua yhtenäisyyttä ja mielenkiintoa katutasoon.

*Näkymä I-vaiheesta, jolloin vanha rakennus on vielä paikallaan ja uudisosa on sen itäpuolella.
Arkkitehti Stefan Ahlman.*

Asuminen

Kaava-alueelle tulee noin 110 keskusta-asumiseen soveltuvaa asuntoa, josta lisäystä nykyiseen asuntomäärään on n. 70 kpl. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raide-liikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutoksessa käyttötarkoitus ei muutu ja katutasen liiketilat korvautuvat uuden rakennuksen liiketiloilla. Tikkurilan työpaikat ovat hyvin saavutettavissa ilman henkilöautoa, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Virkistys

Lähin virkistysalue on Keravanjoen ranta, joka on osa seudullista viheryhteysverkostoa. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Alueen väestö kasvaa kaavan ansiosta noin 100 hengellä, mikä näkyy jossain määrin liikenteen kasvuna. Tikkurilan liikenteen kehitystä on käsitelty kaavarunkotyössä. Pitemmän linjauksen suunnitelmissa Tikkurilan keskusta-aluetta kehitetään joukkoliikennettä sekä kävelyä ja pyöräilyä suosivaksi. Kielotiestä pyritään saamaan joukkoliikennepainotteinen katu kun läpiajava liikenne ohjataan käyttämään Talvikkitietä. Kielotielle kaavaillaan erillisten pyöräilykaistojen erottamista autokaistoista. Tikkurilantiellä varaudutaan joukkoliikenteen runkoväylään, joka voi olla pikaraitiotie tai vastaava.

Ratkaisu tukeutuu joukkoliikenteeseen ja on kävelyetäisyydellä Tikkurilan asemasta. Se lisää alueen joukkoliikenteen matkustajia ja parantaa joukkoliikennepalvelujen tarjontaa.

Vesihuolto

Kaavamuutos ei aiheuta muutoksia olevassa olevaan vesihuoltoverkostoon. Hulevesiä viivytetään painanteessa Orvokkikujan varrella ennen katuviemäriin ja Keravanjokeen johtamista.

Ympäristöhäiriöt

Rakennus tulee Tikkurilantien puolella rakentaa koko rakennusalan pituisesti rajaamaan katutilaa ja suojaamaan taakseen jäävää korttelia liikenteen melulta. Kaavassa on otettu huomioon Tikkurilantien liikennemelurakennusten ulkoseinille asetetuissa vaatimuksissa. Asuinhuoneiden ulkokuoren äänieristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB Tikkurilantien varressa. Kadun suuntaan avautuvat parvekkeet tulee lasittaa ja huolehtia teknisin ratkaisuin, mm. lasitetuin parvekkein tai viherhuonein siitä, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylitä.

Sosiaalinen ympäristö

Ainakin osa asunnoista tulee olemaan vuokra-asuntoja, mikä lisää ja monipuolistaa alueen asuntotarjontaa. Tikkurilan keskustassa on koettu varsinkin viikonloppuöihin keskittyviä järjestyshäiriöitä. VTT:n julkaisun ”Turvalliset kaupunkiympäristöt” mukaan häiriöiden taustalla on Tikkurilan profiloituminen ”bilekaupungiksi”, jonne tullaan kauempaa viettämään iltaa. Kun keskustan toimistokorttelit ovat iltaisin ja viikonloppuisin tyhjiillään, jää alueelle häiriökäyttäytymisen kannalta oleellisia katvealueita. Eli häiriöt tavallisen asumisen kannalta ovat vähäisiä. Lisäämällä asuntoja keskustaan sosiaalinen kontrolli alueella kasvaa.

Hanke on VAT:n mukainen.

Taloudellisia vaikutuksia

Uudet asunnot kasvattavat alueen työvoimatarjontaa ja niiden rakentaminen sekä uudet työpaikat lisäävät osaltaan pääkaupunkiseudun taloudellista toimeliaisuutta. Kun asukas pohja kasvaa, Tikkurilalla on mahdollisuudet kehittyä aidosti kaupunkikeskustaksi, joka tukeutuu liikenteellisesti kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Samalla keskustan asema kaupan ja palvelujen alueena vahvistuu. Korkealaatuinen kaupunkiympäristö lisää alueen vetovoimaisuutta.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvarojen koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutos parantaa hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, kun Orvokkikujan varteen tehdään hulevesipainanteet. Pihakannen päälle tehdään maastonmuotoiluun kasvullista ja imeyttävää maakerrosta, jolloin hulevesiä on mahdollista viivyttää alueella.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta nyt rakennettava keskustakortteli tiivistää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Se tukeutuu ja tukee laadukkaita joukkoliikennepalveluja ja raideliikennettä.

5.4.3 Yhteenveto

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikennedyteyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena.

Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu ja saastuneet maat on käsitelty kohdassa 5.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Saton tarkoituksena on rakentaa ensin Tikkurilantien puoleinen rakennus ja pitää nykyinen rakennus käytössä elinkaarensa päähän. Orvokkikujan puoleinen uudisrakennus tehtäisiin vasta, kun vanha on purettu. Asemakaavan toteuttaminen alkaa kaavan saatua lainvoiman.

7 KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Sato Oyj:
Arkkitehtisto Stefan Ahlman:

Maarit Tuomainen
Stefan Ahlman

Vantaan kaupunki:
Kaupunkisuunnittelu

Asta Tirkkonen
Seppo Niva
Kaija Topra
Anna-Liisa Vanhala
Antti Auvinen
Harri Keinänen
Teppo Pasanen

alue-arkkitehti
arkkitehti
suunnitteluavustaja
kaavoitusteknikko
vesihuollon suunn.
vesihuollon suunn.
liikennesuunnittelu

Kuntatekniikan keskus

Rakennusvalvonta
Ympäristökeskus
Yrityspalvelut

Teerikangas Päivi
Höglund Krister
Hurme Tuula

lupa-arkkitehti
ympäristöinsinööri
asumisas.pääll.

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 13. päivänä huhtikuuta 2015.

Seppo Niva
asemakaavasuunnittelija

Asta Tirkkonen
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	10.12.2014
Kaavan nimi	002237 Tikkurila 61 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm		
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm		
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus		
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,2922	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,0978	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,2922

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2922	100,0	5850	2,00	0,0000	4097
A yhteensä	0,2922	100,0	5850	2,00	0,0000	4097
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0978	33,5	0	0,0978	0

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnyt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2922	100,0	5850	2,00	0,0000	4097
A yhteensä	0,2922	100,0	5850	2,00	0,0000	4097
AK	0,2922	100,0	5850	2,00	0,0000	4097
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0978	33,5	0	0,0978	0
pka	0,0978	100,0	0	0,0978	0

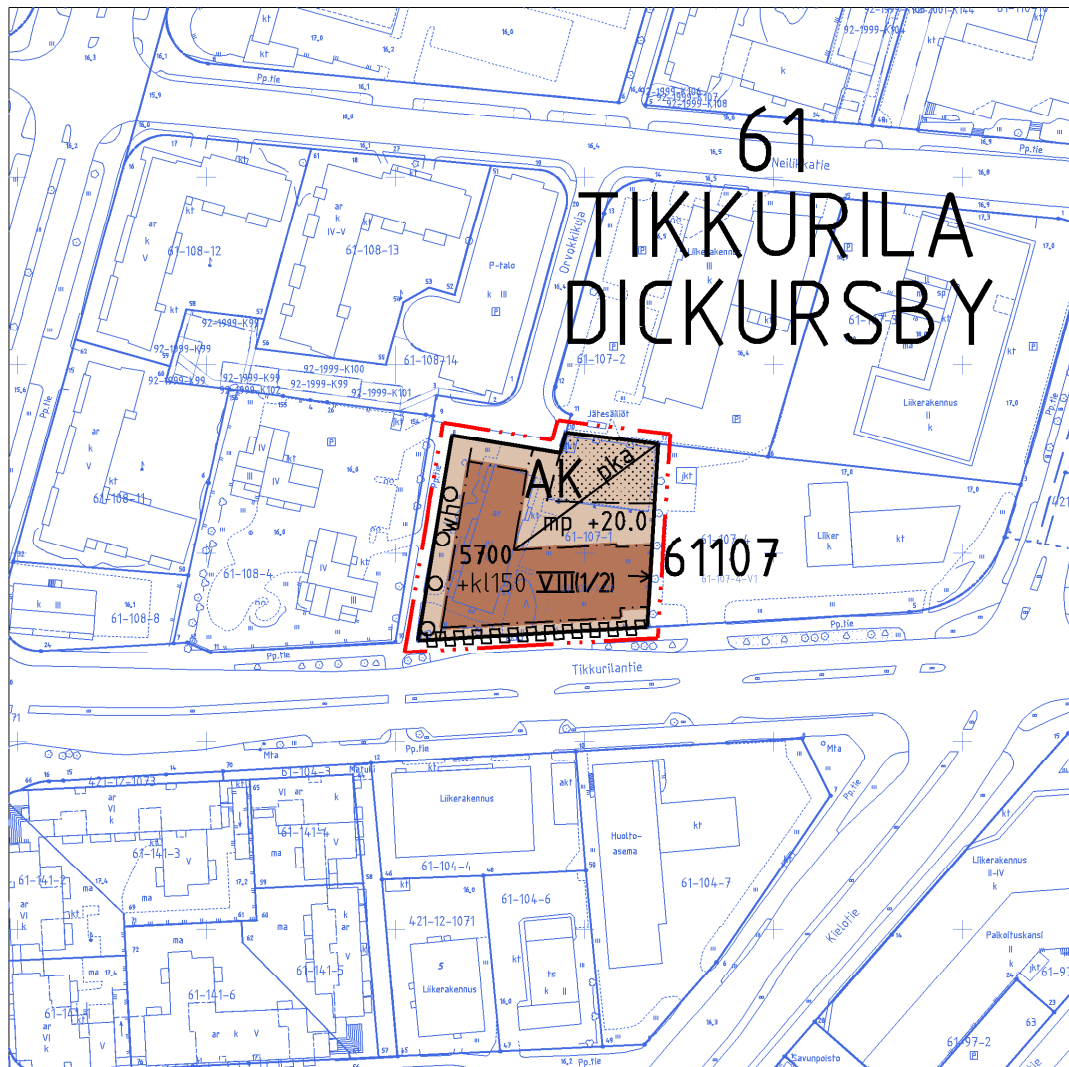
ARKKITEHTITOIMISTO STEFAN AHLMAN ARKITEKTBYRÅ OY

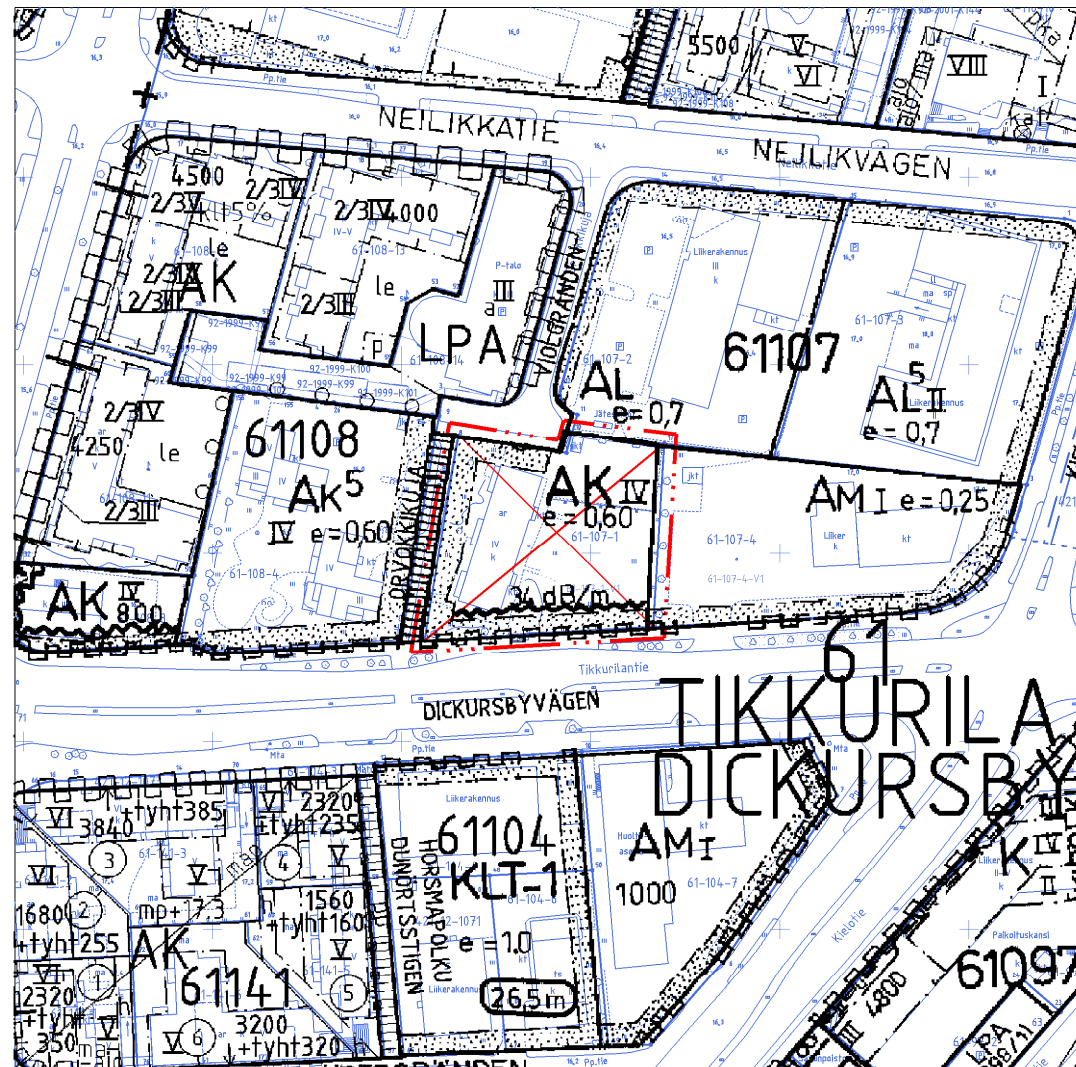
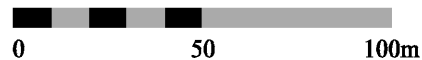
ORVOKKIKUJA I

Asemapiirustus 1/500 (A4)

05.12.2014

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 3 Baskartbladens nummer
002237	13.4.2015	686501

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 61

TIKKURILA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 61107.

1:2000

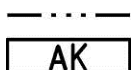
Vanda stad
Stadsdel 61

DICKURSBY

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 61107.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinkerrostalojen korttelialue.

Asumista palvelevat yhteistilat, tekniset tilat, pysäköintilaitokset, ajoluiskat, parvekkeiden ja terassien kiinteästi lasitetut osat sekä porrashuoneiden 15 k-m²/porrastaso ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Nämä tilat eivät mitoiteta autopaikkoja.

Liiketilöitä voidaan väliaikaisesti käyttää myös asukkaiden yhteisinä tiloina.

Rakennukset tulee Tikkurilantien puolella rakentaa koko rakennusalan pituisesti rajaamaan katutilaa ja suojamaan taakseen jäävää korttelia liikenteen melulta.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Ulkoiluvälinevarastoja on varattava vähintään 1,5 m²/asunto.

Rakennuksiin saa sijoittaa sellaista toimisto- ja työtilaa, joka ei häiritse asumista.

Asuntoihin liittyvää työtilaa saa Orvokkikujan puolella tehdä rakennusoikeuden lisäksi.

Pihakannen alle saa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi rakentaa enintään kaksikerroksisen pysäköintihallin.

Parvekkeita korvaavia viherhuoneita saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Porrashuoneisiin tulee olla kulku sekä pihalta että kadulta.

Väestönsuojat saa sijoittaa tonttijaon estämättä.

Rakennus tulee varustaa koneellisella tulo- ja poistoilmavaihdolla, jossa tuloilma on otettava kattotasolta mahdollisimman etäältä epäpuhtauslähteistä. Ilmanvaihtolaitteisto tulee varustaa riittävän tehokkailla suodattimilla.

DETALJPLANEKETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Gemensamma utrymmen som betjänar boendet, tekniska utrymmen, parkeringsanläggningen, körramper, balkongers och terrassers permanent inglasade delar samt den del av trapphuseen som överskrider 15 m²-vy i varje våningsplan får byggas utöver den våningsyta som anges i detaljplanen. För dessa utrymmen behöver inga bilplatser anvisas.

Lokalema kan också användas tillfälligt som gemensamma utrymmen för invånarna.

Mot Dickursbyvägen ska byggnaderna uppfylla hela byggnadsytans längd, så att de avgränsar gaturummet och skyddar det bakomliggande kvarteret från trafikbuller.

Trapphusen skall ha dagsljusinsläpp.

Lager för fritidsredskap skall reserveras minst 1,5 m²/bosstad.

I byggnaderna får placeras en kontors- och arbetslokal av sådant slag som inte stör boendet.

Mot Violgränden får utöver byggrätten byggas arbetsutrymmen i anslutning till bostäderna.

Under gårdsdäcket får, utöver byggrätten, byggas en parkeringshall i högst två plan.

Utöver byggrätten får byggas grönrums som ersätter balkongerna.

Till trapphusen skall det finnas ingångar från både gården och gatan.

Skyddsrum får placeras utan att tomtindelningen utgör ett hinder.

Byggnaden ska utrustas med maskinell till- och frånluftsventilation, där tilluften tas från taknivå på så stort avstånd från föroreningskällor som möjligt. Ventilationsanläggningen måste utrustas med tillräckligt effektiva filter.

Melu

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL on oltava lentomelua vastaan vähintään 28 dB, ja tieliikennemelua vastaan vähintään 35 dB Tikkurilantien puolella.

Tikkurilantien varrella tulee teknisin ratkaisuin, mm. lasitetuin parvekkein tai viherhuonein huolehtia siitä, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylitä.

Rakennukset

Rakennusten julkisivut tulee tehdä korkealuokkaisista materiaaleista yhtenäistä rakennustapaa noudattaen.

Pääasiallisia julkisivumateriaaleja ovat muurattu tiili tai rappaus, joko muurattuna tai lämpörappattuna. Puuta ja lasia saa käyttää.

Sandwich - elementtirakennetta saa käyttää vain parvekkeiden taustaseinissä ja maantasokerroksessa luonnonkivipintaisena.

Maantasokerroksen julkisivun tulee kadun puolella olla luonnonkivipintainen.

Kaduntasokerroksissa tilat tulee avata katujen suuntaan.

Katualueeseen rajautuvista tiloista tulee Tikkurilantien puolella vähintään 40 % olla liike- ja myymälätilaksi soveltuvaa tilaa, joiden katujulkisivu tulee tehdä näyteikkunajulkisivuna.

Näyteikkunapinnat on säilytettävä läpinäkyvinä eikä niitä saa kokonaan peittää esimerkiksi mainosjulistilla.

Liiketilojen vähimmäiskerroskorkeus on noin 4 metriä.

Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murettua ja värikylläistä.

Parvekkeet ja erkkerit saa rakentaa rakennusalan rajan yli.

Sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin mm. katoksin tai materiaalein.

Mainoslaitteiden sijoittelussa ja rakenteissa tulee erityisesti ottaa huomioon kaupunkikuvalliset näkökohdat.

Pihat

Pihan tulee olla korkeatasoinen. Pihä tulee käsitellä korkealuokkaisin materiaalein, osan pinnoitteista on oltava luonnonkiveä. Asfalttia saa käyttää vain ajoreiteillä.

Jalankululle varattu alueen osa on kivetävä ja rajattava reunakivellä istutusalueista.

Pihakannen pelastusreitti tulee merkitä selvästi ja mitoitaa niin, että se kestää pelastuskaluston painon.

Pihakannen alla oleviin pysäköintitiloihin ei tarvitse rakentaa palomuuria tonttien väliselle rajalle.

Alueelle on varattava riittävät tilat jätteiden lajitteluun.

Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot 1 ap/130 asuntok-m²
Myymäla- ja palvelutilat 1 ap/50 krs-m²

Polkupyöräpaikkoja on varattava vähintään 1 kpl/30 asuntok-m². Puolet paikoista on oltava helposti käytettäviä.

Buller

I bostadsrummens ytterhölje ska ljudisoleringen ΔL mot flygbuller vara minst 28 dB och mot vägtrafikbuller minst 35 dB mot Dickursbyvägen.

Längs Dickursbyvägen ska genom tekniska lösningar, bl.a. inglasade balkonger eller grönrum, sörjas för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrider på balkongerna.

Byggnader

Byggnadernas fasader skall byggas av högklassiga material och ett enhetligt byggnadssätt iakttas.

Huvudsakliga fasadmateriäl är tegel eller puts, antingen murad eller värmerappad. Trä och glas får användas.

Sandwich - elementkonstruktioner får användas endast på balkongernas fondväggar och i markplanet med en yta av natursten.

Markplansvåningens fasadyta mot gatan skall vara av natursten.

Lokalerna i gatuplanet ska öppnas mot gatorna.

Minst 40 % av de som gränsar mot Dickursbyvägen ska utgöras av utrymmen som lämpar sig för affärs- och butikslokaler och dessas gatufasader ska byggas som skyltfönsterfasader.

Skytlfönstren ska bevaras transparenta och de får inte täckas in med till exempel reklamaffischer.

Affärslokalernas minimivåningshöjd är cirka 4 m.

Fasaderna mot gatorna ska ha en bruten och färgrik färgskala.

Balkonger och burspråk får byggas så att de skjuter ut över gränsen för byggnadsytan.

Entréerna ska framhävas med arkitektoniska medel, bl.a. genom skärmtak och material.

Vid placeringen och konstruktionen av reklamänlaggnin- gar skall särskild hänsyn till stadsbildaspekter tas.

Gårdarna

Gården bör hålla hög klass. Gården bör anläggas med användande av högklassiga material, en del av ytte- beläggningen bör vara natursten. Asfalt får inte användas.

Den områdesdel som reserverats för gångtrafik skall stenläggas och avgränsas från planteringsområdena med kantsten.

Räddningsvägen på gårdsdäcket skall tydligt märkas ut och dimensioneras så, att vägen bär räddnings- materielets vikt.

I parkeringsutrymmena under gårdsdäcket behöver ingen brandmur byggas på tomtgränsen.

På området skall det reserveras tillräckliga utrymmen för avfallsortering.

För området ska en dagvattenplan utarbetas.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder 1 bp/130 m²-bostadsvy
Affärs- och servicelokaler 1 bp/50 m²-vy

Antalet cykelplatser som reserveras skall vara minst 1 st/30m²-bostadsvy. Hälften av platserna skall vara lättgängliga.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

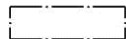
Kvartersnummer.

Talserie vars första tal anger bostadsvåningsytan i kvadratmeter och andra tal våningsytan i kvadratmeter för affärslokaler.

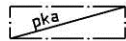
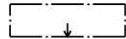
Det bråktal som står inom parentes efter den romerska siffran anger hur stor del av ytan på den största våningen i byggnaden som i den översta våningen får användas som ett utrymme som räknas in i våningsytan.

Markytans eller gårdsdäckets approximativa höjdläge.

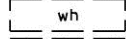
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa - alueen raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
	Kaupunginosan numero.
	Kaupunginosan nimi.
	Korttelin numero.
5700+kl150	Lukusarja, jossa ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan neliömetrimäärän ja toinen luku liikehuoneiston kerrosalan neliömetrimäärän.
	Sulkeissa oleva murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa rakennuksen ylimässä kerroksessa käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.
mp +20.0	Maanpinnan tai pihakannen likimääräinen korkeusasema.

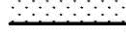
Rakennusala.

Rakennusala, jolle saa sijoittaa pysäköintiä pihakan-
nen alle.Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on
rakennettava kiinni.

Säilytettävä / istutettava puurivi.

Ohjeellinen hulevesialue.

Ohjeellinen istutettava alueen osa.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää
ajoneuvoliittymää.**TONTTIJAKO**Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laa-
dittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin
osoitettu.**Byggnadsyta.**Byggnadsyta där parkering får placeras under gårds-
däck.Pilen anger den sida av byggnadsytan som bygg-
naden skall tangera.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

Riktgivande dagvattenområde.

Riktgivande del av område som bör planteras.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är
förbjuden.**TOMTINDELNING**För kvarteren på denna detaljplans område skall en se-
parat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar
annat bestämts.Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön
toimiala
KaupunkisuunnitteluVerksamhetsområdet för markanvändning, byggnad
och miljö
Stadsplaneringen**Mittausosasto**Asemakaavan pohjakartta täyttää
sille asetetut vaatimukset.Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda ____ 20__

MättningsavdelningenBaskartan för detaljplanen uppfyller de krav
som ställs på den.Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____ / ____ 20__

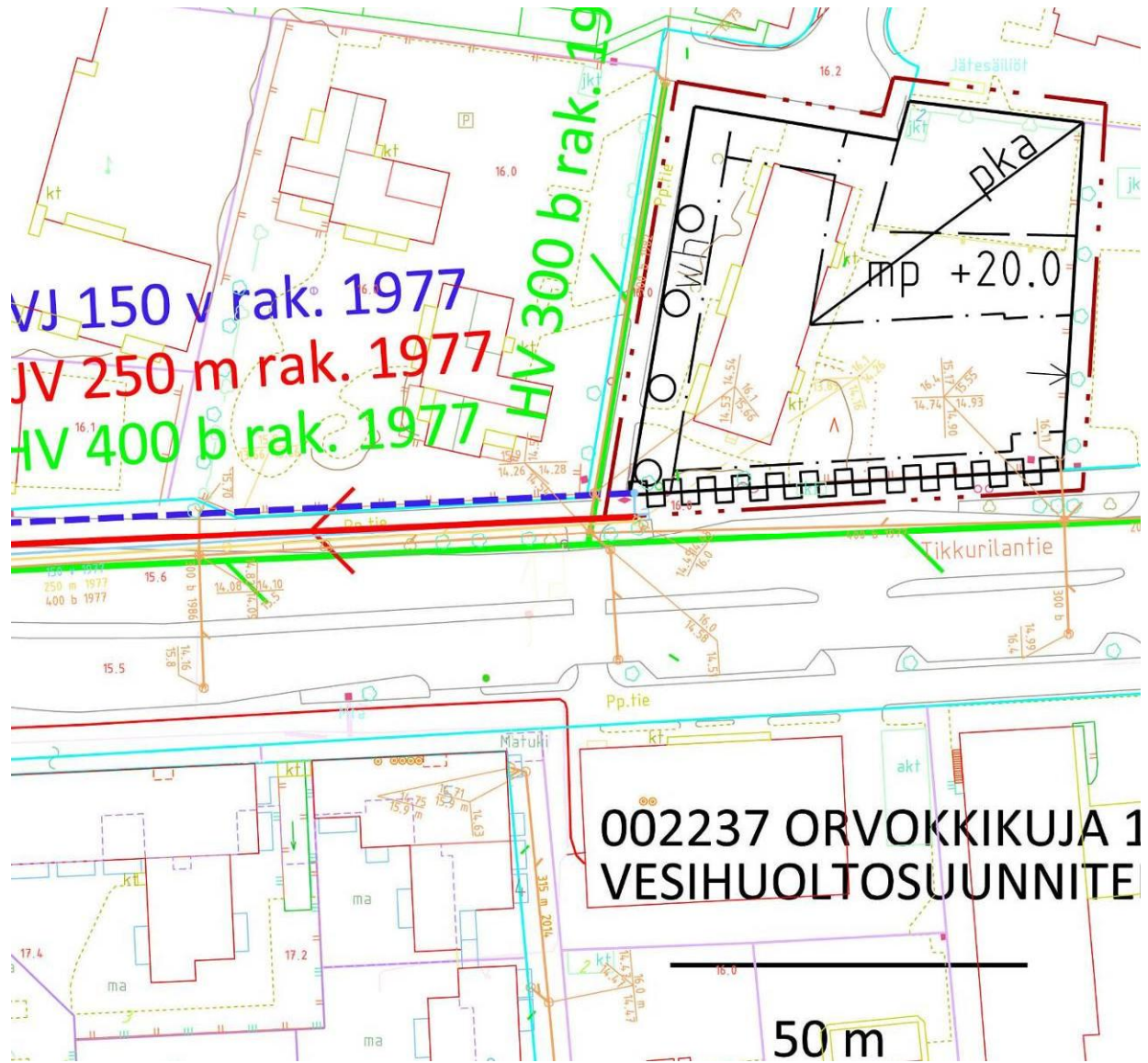
Godkänd av stadsfullmäktige ____ / ____ 20__

Näkymä lopputilanteesta, kun vanha rakennus on purettu ja korvattu uudella. Arkkit. tsto Stefan Ahlman.

Julkisivu Orvokkikujalle. Arkkittsto Stefan Ahlman.

Kaupunginhallitus 20.4.2015 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta **nro 002237 / Orvokkikuja 1, Tikkurila**. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin 1 kpl.

**NRO 1
VANTAAN KAUPUNGINMUSEO**

Lausunto:

"Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa asemakaavamuutoksesta nro 002237, Orvokkikuja 1. Kaavatyön tarkoituksena on mahdollistaa kahden uuden seitsenkerroksisen kerrostalon rakentamisen alueelle. Suunnittelualueella sijaitsee tällä hetkellä vuonna 1977 valmistunut nelikerroksinen kerrostalo, jonka purkamisen asemakaava mahdollistaa voimaan tullessaan.

Kaupunginmuseo on lausunut asemakaavasta osallistumis- ja arviointisuunnitelma vaiheessa 22.9.2014. Kaupunginmuseolla ei ollut tuolloin huomautettavaa suunnitelmista. Koska kaavan sisältö ei ole muuttunut rakennusperinnön kannalta, ei kaupunginmuseolla ole huomautettavaa myöskään kaavan tässä vaiheessa.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antajana toimii Museovirasto."

Vastine:

*

Tarkistukset:

*

41 § **Asemakaavamuutos 002232 sekä tonttijako, 15 Myyrmäki / Piipuisto**

VD/210/10.02.04.01/2014
HP/TLA/TKA/SRU/JB

Piipuistoon, vastapäätä Metropolia ammattikorkeakoulua, kaavoitetaan opiskelija-asuntoja varten asuntorakentamista 4 000 k-m² (noin 53 asuntoa). Tulevien rakennusten kerrosluvut ovat viisi ja kahdeksan. Rakennukset merkitsevät Myyrmäen lounaisnurkan. Näiden kulmaukseen tulee pieni aukio tontin puolelle. Pääkatujen risteyksessä sijaitsevana Piipuisto ei ole merkittävä virkistysalue, mutta alue on kaupunkikuvallisesti merkittävä asuntorakentamisen paikka.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelia 15507 sekä katualuetta, kaupunginosassa 15 Myyrmäki. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa katu- ja virkistysalueita.

Tonttijako koskee osaa korttelia 15507

Alue sijaitsee osoitteessa Raappavuorentie 3.

Kaavan hakija

Vantaan kaupungin yrityspalvelut

Maanomistus

Vantaan kaupunki.

Kaavan valmistelu

Kaava on tehty kaupungin työnä. Hoasin konsulttina toimi Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on tehokasta asuntoaluetta A1. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoa P ja osin katualuetta. Puistoon merkittyä leikkikenttää ei ole rakennettu.

Alue on metsää. Naapuritonteilla on neljäkerroksisia kerrostaloja. Rajatorpantien eteläpuolella on Metropolia ammattikorkeakoulu, jota laajennetaan. Laajennusosasta tulee seitsemänkerroksinen.

Asemakaavamuutos

Tontti osoitetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A. Rakennusoikeudeksi annetaan 4 000 k-m². Suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi tulee toiseen taloon viisi ja toiseen kahdeksan.

Rakennukset merkitsevät Myyrmäen nurkan. Naapuritontteja suurempaa kerroslukua perustelee sijainti pääkatujen kulmauksessa. Rakentaminen ei merkittävästi heikennä naapuritonttien näkymiä eikä varjosta, koska paikalla on nyt metsää ja naapuritonteilla rakennusmassojen kulmia on viistetty 45 astetta.

Muodostuvalle tontille rakennetaan opiskelija-asuntoja noin 53 kpl, jotka ovat kimppekämppejä (kaksioita).

Autopaikkanormina käy opiskelija-asunnoille 1 ap / 160 k-m², koska Myyrmäessä on erinomaiset joukkoliikenneyhteydet. Voimassa oleva asemakaava vaatii asuntoloilta 1 ap / 200 k-m². Autopaikat sijoittuvat rakennuksen alle (nykyiseen monttuun).

Tonttiliittymä tulee Raappavuorentielle. Bussipysäkkiä ja kaukolämpö- ja sähköjohtoja pitää siirtää. Lisäksi rakennetaan Näkinpuolenpolun jatke bussipysäkille.

Kaupunginvaltuusto 7.4.2014 hyväksyessään Metropolian asemakaavamuutoksen 002195 merkittiin, että Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä jätti seuraavan pöytäkirjalausuman, johon yhtyi Vihreä valtuustoryhmä, Perussuomalaisten valtuustoryhmä, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä: "Hyväksyessään asemakaavan, joka mahdollistaa ammattikorkeakoulu Metropolian laajennuksen Myyrmäessä, allekirjoittaneet valtuustoryhmät

edellyttävät, että oppilaitoksen lähietäisyydeltä osoitetaan ja luovutetaan uusia tontteja opiskelija-asuntojen rakentamista varten.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Kaavan vireille tulo ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 15.3.2014.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 4.9.2014.

Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin lisäksi Vantaan Sanomissa 6.9.2014.

Yleisötilaisuus pidettiin Kilterin koulussa 23.9.2014, paikalle ei tullut osallisia.

Mielipiteet 5 kpl on esitetty vastineineen kaavaselostuksessa.

Kaavamuutosta ei vastustettu.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (Kv 17.12.2012).

Kaava kohdistuu kaupungin maalle, keskusta-alueelle ja tuottaa asuntokerrosalaa 4 000 k-m², noin 53 asuntoa.

Sopimus

Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta.

Kaavan voimaan tulon jälkeen tehdään maakauppa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.5.2015 § 18

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään,

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 18.5.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002232 sekä tonttijakoehdotus, 15 Myyrmäki / Piipuisto.
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 17.6.–17.8.2015. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 18.5.2015 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin yksi kappale. Vantaan Energia Sähköverkot Oy ilmoitti, että heillä ei ole huomautettavaa.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 18.8.2015 kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.5.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002232 sekä tonttijakoehdotus, 15 Myyrmäki / Piipuisto.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 41

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.5.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002232 sekä tonttijakoehdotus, 15 Myyrmäki / Piipuisto.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Asemakaavamuutoksen selostus 18.5.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 09 8392 2675, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Piipuiston opiskelija-asunnot

**Asemakaavan muutoksen selostus ja tonttijako,
joka koskee 18.5.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002232**

1. Perus- ja tunnistetiedot

Asemakaavamuutos

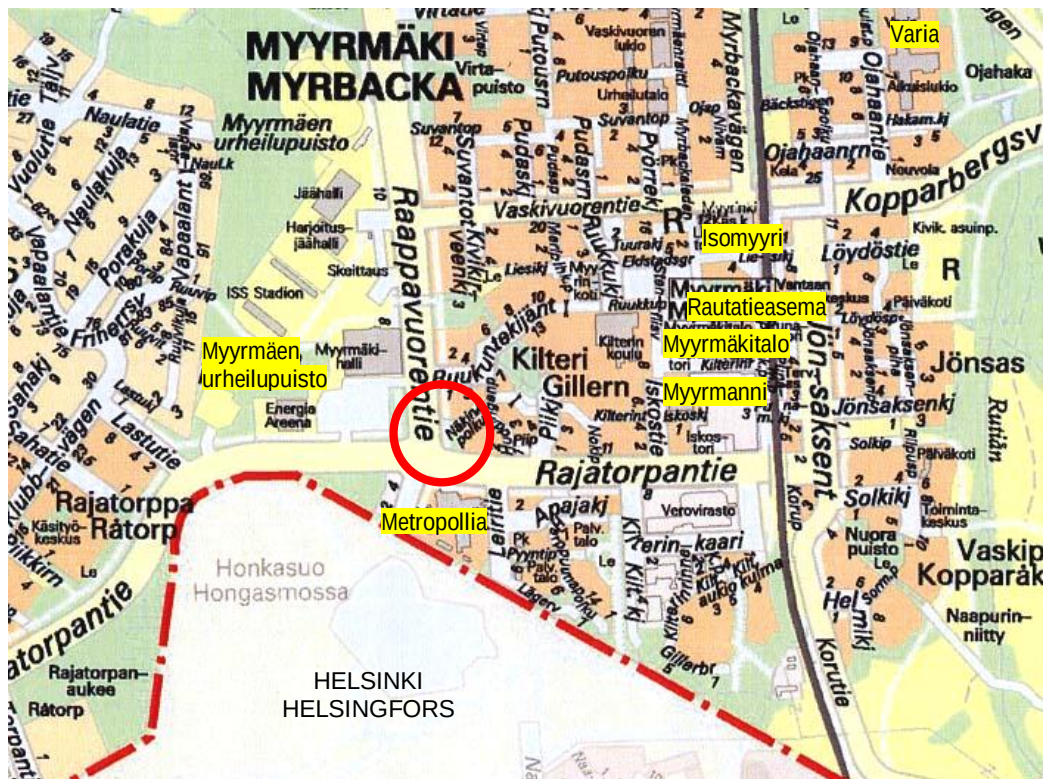
Vantaan kaupungin kaupunginosa 15 Myyrmäki
osa korttelia 15507 sekä katualue
(Kumoutuvan asemakaavan katu- ja puistoalueet)

Kaava-alueen sijainti

Raappavuorentie 3

Tonttijako

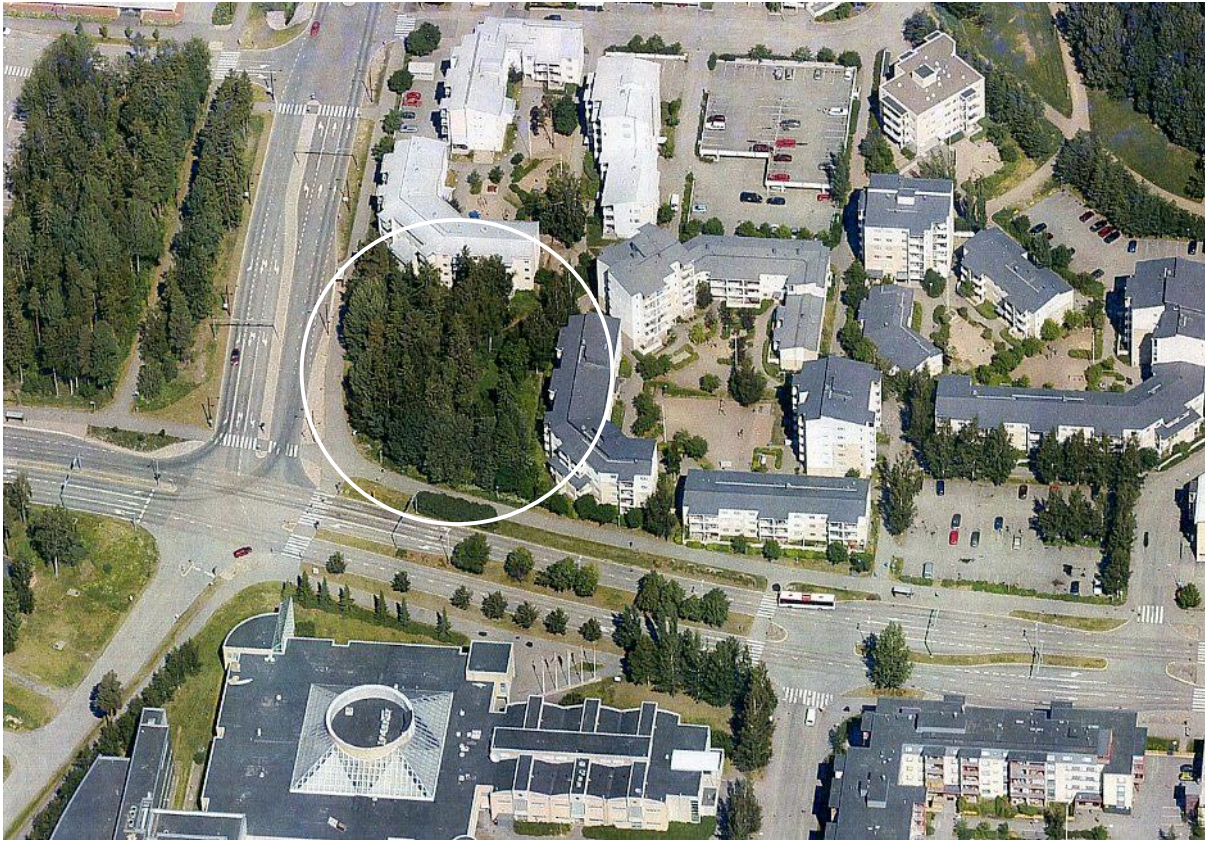
Osa korttelia 15507

Alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Hoas on yleishyödyllinen säätiö, joka vuokraa, rakennuttaa ja ylläpitää asuntoja pääkaupunkiseudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskeleville, tutkintoaan päätoimisesti suorittaville opiskelijoille. Opiskelupaikan tulee olla Helsingin, Espoon, Vantaan tai Kauniaisten alueella. Asuntoja on tällä hetkellä noin 9 000 kpl.

2. Tiivistelmä

Piipuisto sijaitsee Metropoliaa vastapäätä.

Viistoilmaukuva 2011.

Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee asuntorakentamista Piipuistoon.

Alue on metsää. Naapuritonteilla on neljäkerroksisia asuinkerrostaloja. Rajatorpantien eteläpuolella on Metropolia ammattikorkeakoulu, jota laajennetaan. Raappavuorentien länsipuolella on Myyrmäen urheilupuisto.

Maakuntakaavassa Myyrmäki on esitetty tiivistettäväksi.

Yleiskaavassa alue on tehokasta asuntoaluetta A1.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoa P. Asemakaavaan merkittyä leikkikenttää (ul) ei ole rakennettu.

Asemakaavamuutoksessa tontti osoitetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A. Rakennusoikeudeksi annetaan 4 000 k-m². Suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi tulee toiseen taloon viisi ja toiseen kahdeksan. Näiden kulmaukseen syntyy pieni aukio tontin puolelle.

Rakennus merkitsee Myyrmäen nurkan. Naapuritontteja suurempaa kerroslukua perustele sijainti pääkatujen kulmassa. Rakentaminen ei merkittävästi heikennä naapuritonttien näkymiä eikä varjosta, koska paikalla on nyt metsää.

Muodostuvalle tontille rakennetaan opiskelija-asuntoja 53 kpl, jotka ovat kimppekämppejä (kaksioita). Autopaikanormina käy opiskelija-asunnoille 1 ap / 160 k-m², koska Myyrmäessä on erinomaiset joukkoliikenneyhteydet. Tonttiliittymä tulee Raappavuorentielle. Bussipysäkkiä ja johtoja siirretään. Lisäksi rakennetaan Näkinkuorenpolun jatke bussipysäkille.

3. Lähtökohdat

Näkymä Piipuistosta, vasemmalla VAV:n asuintalo Huddingenpolku 2.

Jyrki Kauhanen 2014.

■ Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus

Myyrmäki on yksi pääkaupunkiseudun aluekeskuksista. Kaupunginosaa on rakennettu 1960-luvulta alkaen kerrostalovaltaisesti. Suurin kerrosluku on Myyrmäentien varrella kaksitoista. Rajatorpantien vartta on rakennettu 1980-luvulta alkaen; kadun varrella kerrosluku vaihtelee kolmesta kahdeksaan.

Luonnonympäristö

Alue on luonnonvarainen metsikkö. Ylispuina kasvaa pääasiassa varttuneita kuusia. Paikoin on myös tuomia ja haapoja. Aluskasvillisuus koostuu pihlajan, lepän, raidan, tuomen ja haavan taimista. Pohjakerroksen voimakkaan kulumisen vuoksi kuusta ei juuri ole taimina. Sen vuoksi myös muu aluskasvillisuus on harvaa. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita. Piipuisto sijaitsee montussa, koska Rajatorpantie ja Raappavuorentie on rakennettu penkereelle. Maalajiltaan alue on pääosin savea.

Rakennettu ympäristö

Alue on rakentamaton, mutta alueen koillisosassa on ollut asuinrakennus, joka näkyy peruskartassa 1967. Naapuritonteilla on keltatiilisiä neljäkerroksisia asuinkerrostaloja vuosilta 1992 ja 1996. Rajatorpantien eteläpuolella on keltatiiliharkoilla vuorattu Metropolia ammattikorkeakoulu vuodelta 1988.

Lähiympäristön analyysi.

Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

Palvelut

Myyrmäki on aluekeskus. Kauppakeskus Myyrmanniin on 550 metriä.

Virkistys

Piipuistoa ei ole rakennettu puistoksi, vaan se on luonnontilainen metsikkö. Raappavuorentien länsipuolella on Myyrmäen urheilupuisto, joka liittyy laajaan seudulliseen vihervyöhykkeeseen. Lähellä on myös Huddingenpuisto.

Liikenne

- **Autoliikenne:** Raappavuorentiellä kulki 10 364 ajon/vrk ja Rajatorpantiellä 13 442 ajon/vrk vuonna 2013.
- **Joukkoliikenne:** Myyrmäen rautatieasemalle on 850 metriä. Kehäradan liikenne alkaa 1.7.2015. Lähipysäkeiltä kulkee busseja Helsinkiin, Espooseen ja eri puolille Länsi-Vantaata. Bussilinjasto muuttuu 10.8.2015, jolloin alkaa myös runkolinjan 560 Myyrmäki – Malmi – Vuosaari liikennöinti.
- **Kevyt liikenne:** Viereisillä kaduilla on erilliset kevyen liikenteen raitit. Näkinkuorenpolkua ei ole rakennettu Raappavuorentielle asti.

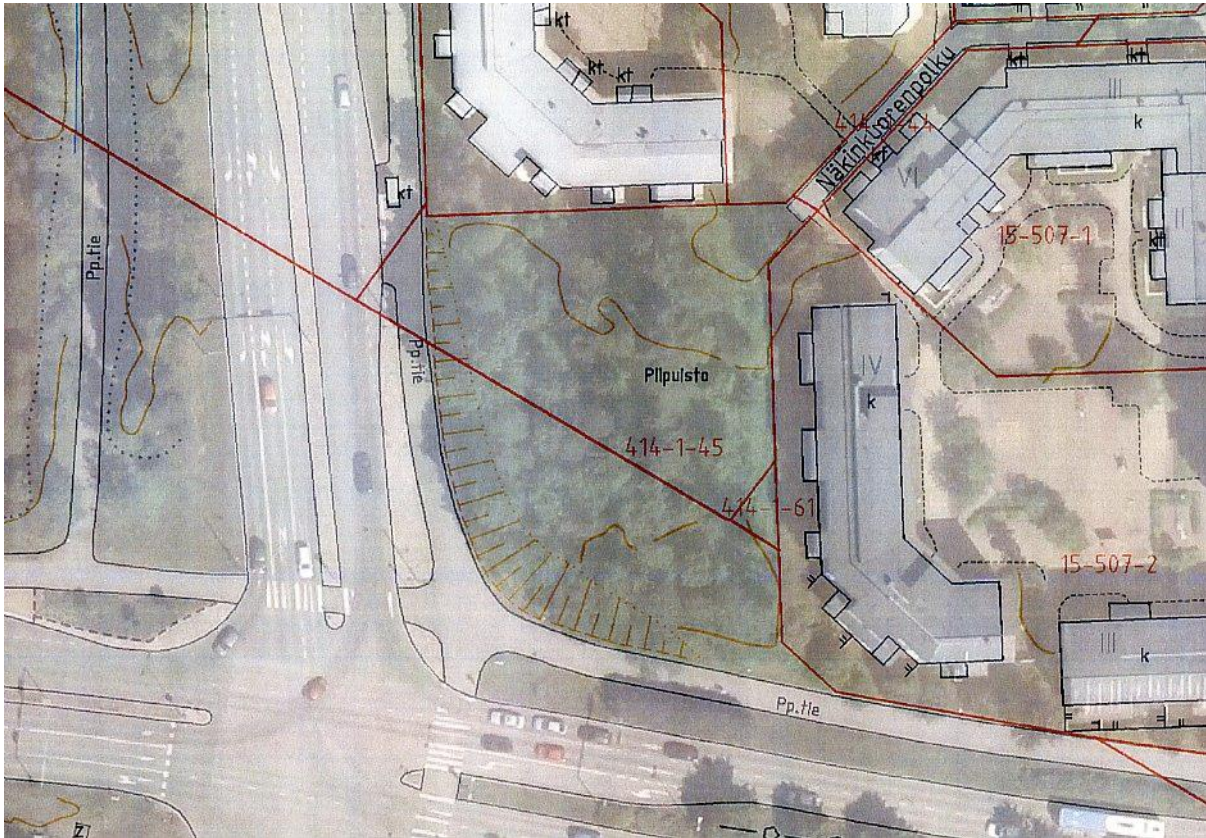
Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole inventoituja muinaismuistoja eikä kulttuurihistoriallisia kohteita.

Tekninen huolto

Alueelle on valmis kunnallistekniikka (vesi, viemäri, sähkö ja kaukolämpö).

- **Vedenjakelu:** Näkinkuorenpolulla on vesijohto, johon kaavoitettava asuin-kerrostalo voi liittyä. Alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliöinä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4 500 m³. Vesi syötetään Myyrmäen painepiiriin etelästä Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivoksen ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +102.00 ja alin painetaso noin +86.00.
- **Jätevesiviemärointi:** Kaava-alue on rakennetun jätevesiviemäriverkon piirissä. Alueen jätevedet johdetaan Myyrmäen jätevedenpumppaamolle. Pumppaamolta jätevedet johdetaan edelleen Vapaalan ja Hämeenkyllän kautta Espoon viemäriverkostoon kautta Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.
- **Hulevedet:** Alue on luonnontilaista metsää, johon satavat vedet imeytyvät maaperään.

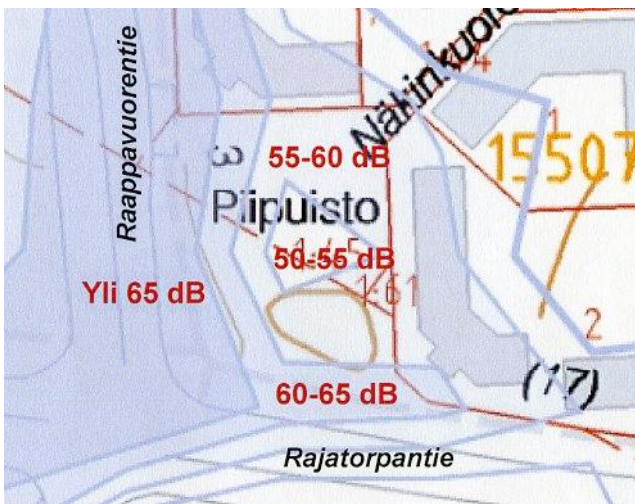

Nykytilanne.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

• Lentomelu

Alueen lentomelutaso on alle 50 dB, joten alue ei ole lentomelualue, mutta kuuluu yleiskaavan meluntorjuntatarvealueeseen. Tämä edellyttää asunnoilta 28 dB:n ääneneristävyyttä, mistä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä. Ilmailulaitos 4.12.2002; Vantaan rakennusjärjestys, 57 §, Kv 15.11.2010.

• Katuliikennemelu

Ennustettu katumelutaso vuonna 2030 on Rajatorpantien katualueen rajalla 60 – 65 dB ja Raappavuorentien katualueen rajalla yli 65 dB. Ääneneristävyydestä määrätään rakennusjärjestyksessä.

← Katuliikenteen meluennuste vuodelle 2030.

Tiemeluvyöhyke (dB)	Äänitasoero asuinhuoneissa ΔL (dB) erillinen selvitys
65...100	
60...64,9	35
55...59,9	30
50...54,9	—

Vantaan rakennusjärjestys, 57 §, Kv 15.11.2010.

Maanomistus

Alueen omistaa Vantaan kaupunki.

Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

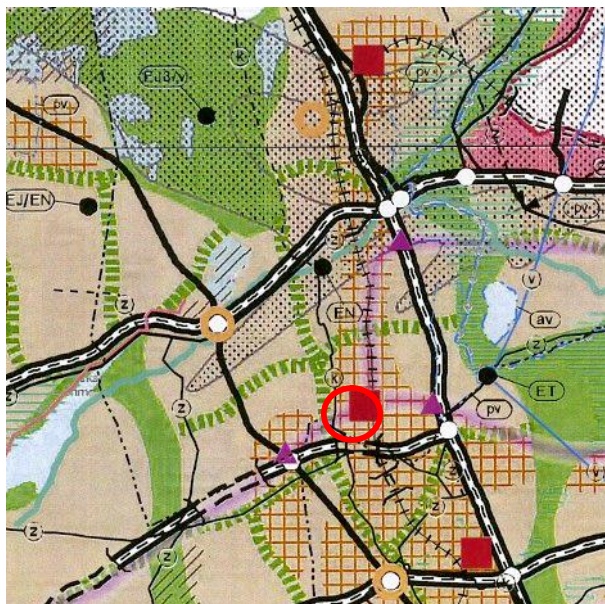
Valtakunnallisena tavoitteena on mm. että asuin- ja työpaikka-alueita ei sijoiteta erilleen muusta yhdyskuntarakenteesta. Valtioneuvosto 13.11.2008.

– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) Myyrmäki on taajama-toimintojen aluetta ja keskustatoimintojen aluetta. Uudenmaan toisessa vaihe-maakuntakaavassa (30.10.2014) Myyrmäki on tiivistettävää aluetta.

– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

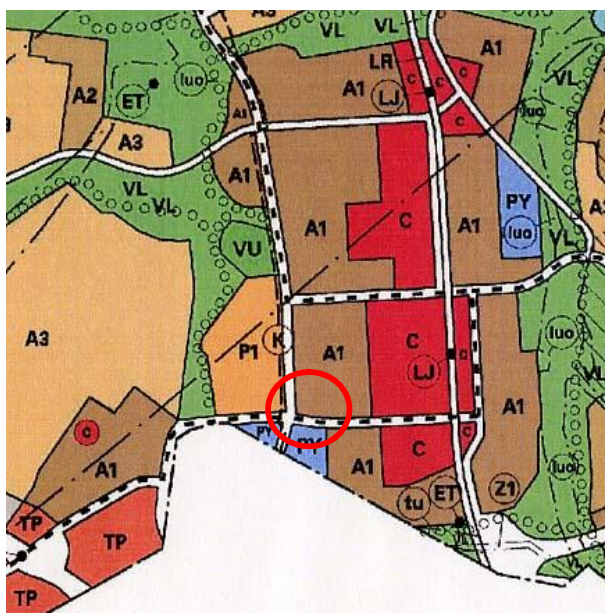

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Viherysteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- Maakaasun runkoputki.
- 400 kV voimalinja.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009).
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
- Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on tehokasta asuntoaluetta A1. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. – Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

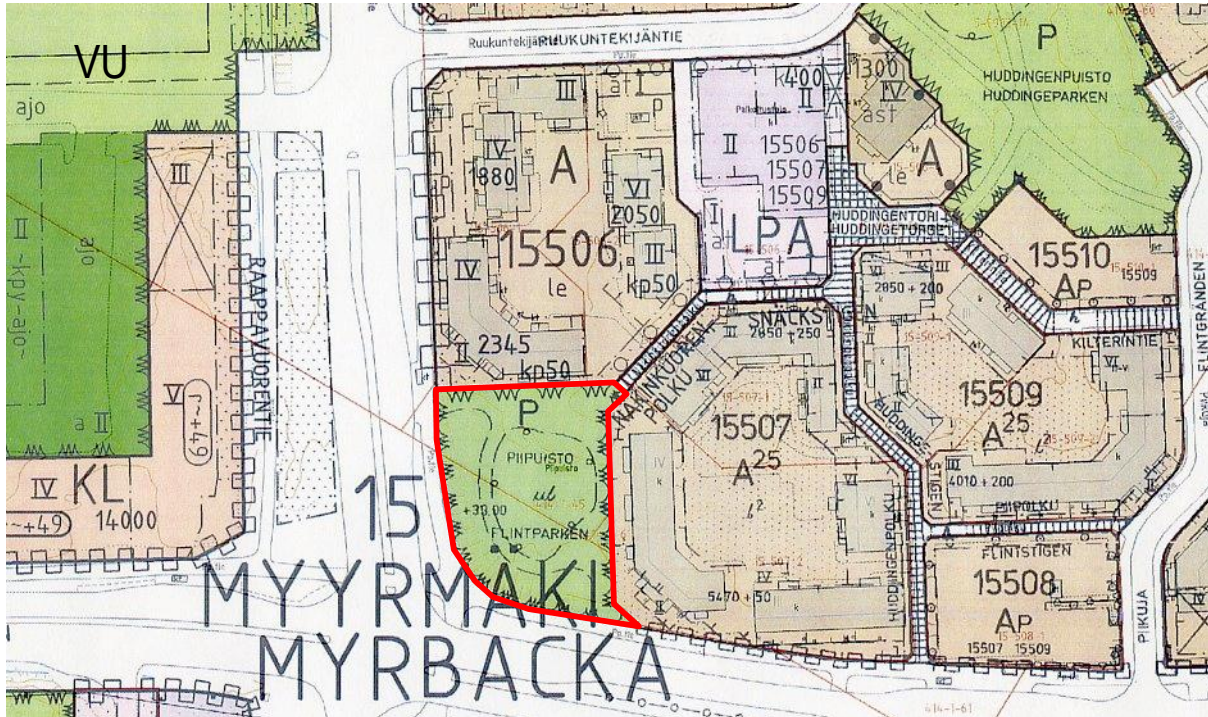

Ote Vantaan yleiskaavasta.

- A1 Tehokas asuntoalue.
- A2 Matala ja tiivis asuntoalue.
- A3 Pientaloalue.
- C Keskustatoimintojen alue.
- P1 Palvelujen alue.
- PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
- TP Työpaikka-alue.
- VL Lähivirkistysalue.
- VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
- c Keskustatoimintojen alakeskus.
- (ET) Yhdyskuntateknisen huollon laitos.
- (K) Maakaasun runkolinja.
- (LJ) Joukkoliikenteen terminaali.
- (luo) Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
- (Z1) Voimansiirtolinja, 110 kV.
- (tu) Liikenneväylän tunneliosuus.
- Ohjeellinen ulkoilureitti.
- Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys.
- Alueen raja.
- Osa-alueen raja.

Voimassa oleva asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 151400, Myyrmäki 4A, vahvistettu ympäristöministeriössä 19.7.1984, jossa alue on puistoa P. Asemakaavan mukaan asuntoloita varten on varattava autopaikkoja 1 ap / 200 k-m2.

Ote ajantasa-asemakaavasta.

15521	Korttelin numero.
A	Asuinrakennusten korttelialue.
A²⁵	Asuntorakennusten korttelialue.
AP	Autopaikkojen korttelialue.
KL	Liikerakennusten korttelialue.
LPA	Autopaikkojen korttelialue.
P	Puisto.
VU	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
2345	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
IV	Suurin sallittu kerrosluku (room. numeroin).

15504	Korttelit, joiden autopaikkoja alueelle saa sijoittaa.
ul	Ohjeellinen leikkikenttä.
 h 	Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu alueen osa, jonka poikki huoltoajo on sallittu..
 	Istutettava alueen osa.
- - -	Rakennusalan raja.
■	Kaavamuutosalueen rajaus.

Katso tarkemmin: karta.vantaa.fi

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensisijassa kaupungin maata keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeelle. (Kv 22.9.2014)

Kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2015

Kaavoitetaan laadukasta, kohtuuhintaista ja monipuolista asumista 200 000 k-m2.

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

Kaava-alueetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

- Vantaan kaupunki / Mika Karjalainen ja Juha Vihervä; Myyrmäen luonnonhoitosuunnitelma (Kuja 8.9.2004)

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

Näkymä Raappavuorentieltä, vasemmalla Piipuisto, taustalla Metropolia. Jyrki Kauhanen 2014.

Kaavamuutoshakemus perusteluineen

Vantaan kaupungin yrityspalvelut haki 8.1.2014 asemakaavamuutosta Piipuistoon yleiskaavan mukaiseen asuntorakentamiseen.

Suunnitteluohjelma

Kaavamuutostyö sisältyy kaupunkisuunnittelun työohjelmaan 2014, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta 20.1.2014 hyväksyi ohjeellisena ja kaupungin hallitus 10.2.2014 merkitsi tiedoksi.

Vireilletuloilmoitus

Kaavatyön vireille tulo ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa Vantaan kaupungin asukaslehdessä 15.3.2014.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjalausuma

Kaupunginvaltuusto 7.4.2014 hyväksyessään Metropolian asemakaavamuutoksen 002195, merkittiin, että Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti seuraavan pöytäkirjalausuman, johon yhtyi Vihreä valtuustoryhmä, Perussuomalaisen valtuustoryhmä, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä: ”Hyväksyessään asemakaavan, joka mahdollistaa ammattikorkeakoulu Metropolian laajennuksen Myyrmäessä, allekirjoittaneet valtuustoryhmät edellyttävät, että oppilaitoksen lähietäisyydeltä osoitetaan ja luovutetaan uusia tontteja opiskelija-asuntojen rakentamista varten.”

Osallistuminen ja vuorovaikutus

- **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma** laadittiin 4.9.2014, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Tavoitteet ja mielipiteet pyydettiin 24.9.2014 mennessä.
- **Yleisötilaisuudesta** ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 6.9.2014.
- **Yleisötilaisuus** pidettiin Kilterin koulun ruokalassa, Iskostie 8, 23.9.2014 klo 17.00. Paikalla olivat vain aluearkkitehti ja asemakaavasuunnittelija, ei osallisia.
- **Asemakaavasuunnittelija Jyrki Kauhanen** oli tavattavissa puhelimitse 15.9.2014 klo 9 – 11. Puheluja ei tullut.
- **Osallisia** kaavoituksessa olivat hakija, naapurit, kaupunginosan asukkaat, työntekijät ja yhdistykset, kunnan jäsenet, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia, HSY ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Museovirasto, 30.9.2014:

Kaavamuutosalueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen mukaan muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tiedot perustuvat arkeologisiin inventointeihin, jotka on tehty vuosina 2000 ja 2005.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asiasta lausuu Museoviraston ja kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Vantaan kaupunginmuseo.

2. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 13.10.2014, saapunut 17.10.2014:

HSL kannattaa yhdyskuntarakenteen tiivistämistä alueilla, joilla on hyvät olemassa olevat joukkoliikenneyhteydet. Piipuisto sijaitsee noin 600 metrin päässä Myyrmäen asemasta ja lähimmät bussipysäkit ovat alueen välittömässä läheisyydessä. Vuonna 2015 alueen joukkoliikenneyhteydet paranevat entistään, kun liikennöinti kehäradalla ja runkolinjalla 560 aloitetaan. Runkolinjan 560 päätepysäkki sijaitsee suunnittelualueen vieressä.

HSL puoltaa asuinrakentamisen kaavoittamista alueelle. Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ja joukkoliikenteen toimintaedellytysten kannalta maankäytön tulisi olla suunnittelualueella mahdollisimman tehokasta. Suunnittelualueen reunassa sijaitseva pysäkki V1528 "Raappavuorentie" tulee säilyttää myös tulevaisuudessa. HSL on mielellään mukana alueen jatkosuunnittelussa.

► Pysäkkiä siirretään etelään päin.

3. Vantaan Energia, 23.10.2014:

- **Sähköverkko:** Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännite- maakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1. ja 2. mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.
- **Kaukolämpöverkko:** Ei huomioitavaa. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

► Johdot ilmenevät kaupungin johtokartasta eikä niitä merkitä asemakaavaan. Sähköjohto ja kaukolämpöjohto siirretään.

4. Vantaan kaupunginmuseo, 14.10.2014:

Ei huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon asiasta antaa Museovirasto.

5. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 27.10.2014:

Asemakaavamuutosalueen lähimmät verkostoyhteydet ovat Piipuiston koillis-kulmassa (vj 110 m 1993, jv 200 m 1993 ja hv 300 bet 1993) ja Rajatorpantiellä (hv 315 m). Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon Piipuiston pohjoisrajalla sijaitsevat yksityiset tonttijohdot, jotka palvelevat kiinteistöä 15-506-1. Asemakaavan laatimisen johdosta muodostuvien uusien tonttien kytkentä vesihuoltoon tulisi tarkastella kustannusarvioineen kaavoituksen yhteydessä ja esittää kaava-selostuksen osana alustavassa vesihuollon yleissuunnitelmassa.

► *Kaavamuutos sisältää vesihuollon esisuunnitelman (jäljempänä).*

Hoasin tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelijat sijoitetaan asumaan mahdollisimman lähelle omaa oppilaitostaan, jolloin liikennettä syntyy vähän. Tavoitteena on rakentaa kimpapakempia, jotka ovat suosituimpia.

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu

Ei ollut tarpeen.

Muut neuvottelut

- 30.10.2014 kaupungin sisäisessä neuvottelussa todettiin, että alueelle voidaan sijoittaa opiskelija-asumista kahdeksaan kerrokseen noin 4000 k-m², johdot voidaan siirtää, ajoliittymä voidaan osoittaa Raappavuorentielle ja autopaikanormina voidaan käyttää 1ap / 250 k-m².
- 17.11.2014 neuvottelu Hoasin kanssa, jolloin todettiin, että vieressä on Metropolia, joten kohde voi olla autoton tai vähäautoinen ja että tontille voidaan sijoittaa kaksi tornia ja että tonttiliittymä saadaan Raappavuorentielle.

Asemakaavamuutoksen tavoitteet

• Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunta-kaavaan

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, joten vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §). Asemakaavamuutos täydentää pääkaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta ja hyödyntää olevaa joukkoliikennettä ja kunnallistekniikkaa eikä ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Asemakaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

• Vertailu yleiskaavaan

Asemakaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

• Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan

Puisto muuttuu asuinkortteliksi ja katualueeksi.

Asemakaavaratkaisun keskeiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehto 1. Kerrosluvut 8 ja 8.

Vaihtoehto 2. Kerrosluvut 12 ja 8.

Vaihtoehto 3. Kerrosluvut 16 ja 8.
TKa 19.11.2014

Vaihtoehto 4. Kerrosluvut 16 ja 12.

Tornitalot ovat mahdollisia, jos opiskelijoille ei tarjota autopaikkoja eikä autopaikotus rajoita asuntorakentamista. Tämä olisi mahdollista, koska tontti sijaitsee aivan Metropolian naapurissa. Tavoitteena on korostaa Myyrmäen nurkkaa, mutta ei dominoida sitä, koska ei olla Myyrmäen ydinkeskustassa.

Kaavoitusta jatkettiin vaihtoehdon 1 pohjalta, jossa suurin kerrosluku on kahdeksan.

Vaihtoehto 5, jossa rakennus seuraa kadun kulmaa.

TKa 17.4.2015

Vaihtoehdossa 5 rakennus muodostaisi korttelille viiston nurkan naapuritonttien tapaan. Rakennuksesta tulisi yhtenäinen, mutta massiivinen ja kömpelö ja osa asunnoista avautuisi pohjoiseen. Myyrmäen kulmasta tulisi löysä. Menetettäisiin myös aurinkoinen sisääntuloaukio.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Asemakaavamuutoksen laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*. Kaavoitukseen osallistuivat asumisasioiden päällikkö *Tuula Hurme*, tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*, asumisen erikoisasiantuntija *Tomi Henriksson*, asemakaavasunnittelija arkkitehti *Jyrki Kauhanen* (6.11.2014 asti), maisema-arkkitehti *Laura Muukka*, liikenneinsinöörit *Jaana Virtanen*, *Pirjo Suni*, suunnitteluinsinööri *Elina Kettunen* ja suunnitteluavustajat *Joonas Arponen*, *Sari Simonen*.

Hoasia edusti toimitusjohtaja *Matti Tarhio*.

Hoasin konsulttina toimi arkkitehti Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy / *Mari Matomäki*.

5. Asemakaavan kuvaus

Aksonometria.

Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

Asemakaavamuutos luo edellytykset opiskelija-asuntojen rakentamiselle Metropolia ammattikorkeakoulun naapuriin.

Kaavaratkaisu

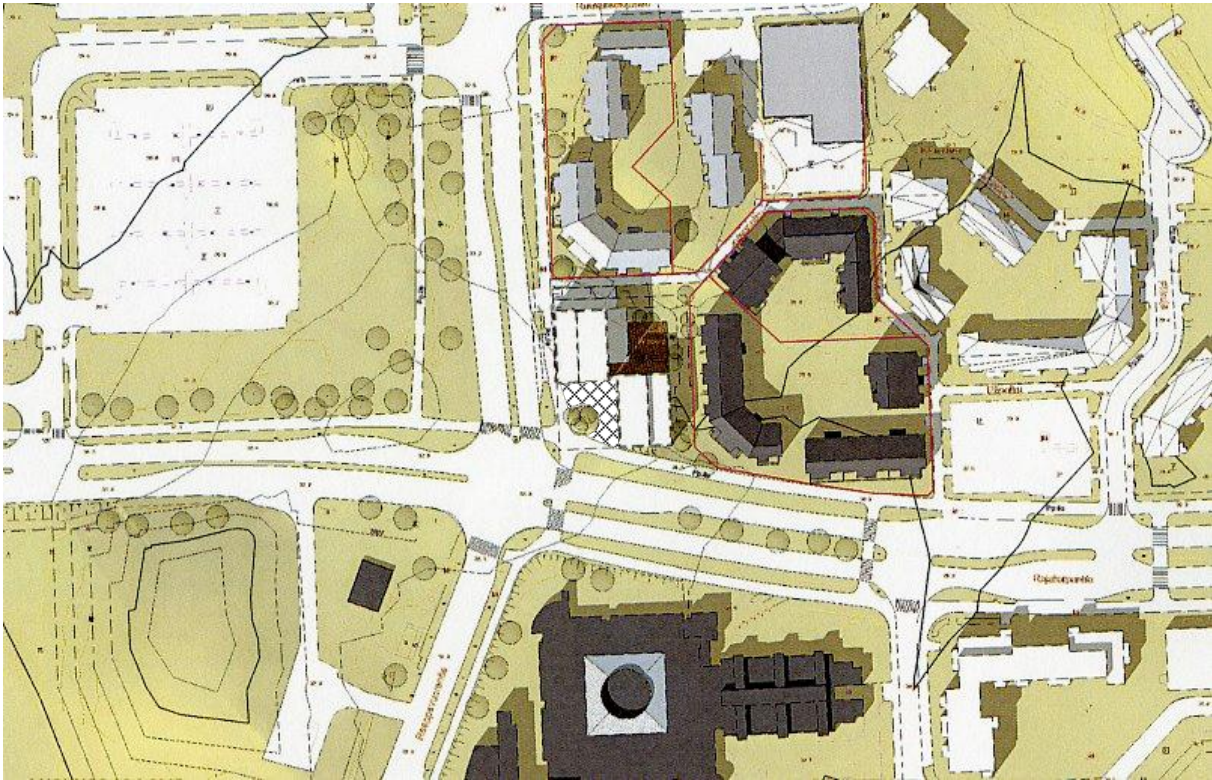
Uudet korkeammat rakennukset korostavat saapumista aluekeskukseen pääkatujen kulmassa eivätkä merkittävästi heikennä asuinoloja naapuritonteilla. Rakennusoikeus on 4000 k-m². Rakennusten kerrosluvut ovat viisi ja kahdeksan.

Alueen pohjoisosaan sijoittuu Näkinkuorenpolun jatke Raappavuorentien bussipysäkille. Pysäkkiä siirretään etelään päin.

Kaavaratkaisun perustelut

Kaavamuutos vastaa opiskelija-asuntojen tarpeeseen ja on maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen. Paikka sijaitsee aluekeskuksessa rautatieaseman ja erityisen hyvän joukkoliikenteen vaikutuspiirissä sekä urheilupuiston ja ammattikorkeakoulun vieressä, joten alueen tehokas maankäyttö opiskelija-asumiseen on perusteltua. Naapuriin Metropolian tontille on sallittu seitsemänkerroksinen rakentaminen.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (2000) ei ole enää vanhan rakennuslain (1958) määräystä, jonka mukaan puistojen määrää ei saanut vähentää ilman erityistä syytä. Siten puistojen määrää voidaan harkita asemakaavamuutoksessa. Piipuisto voidaan poistaa, koska sitä ei ole rakennettu puistoksi ja lähellä Näkinkuorenpolun itäpäässä on meluton Huddingenpuisto, joka soveltuu paremmin virkistykseen. Lisäksi kadun toisella puolella on Myyrmäen urheilupuisto.

Rakentamisen suhde lähipympäristöön. Kadun kulmaukseen syntyy pieni aukio.
Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

Rakennettu ympäristö

Muodostuvalle tontille rakennetaan opiskelija-asuntoja kahteen 5- ja 8-kerroksisiin rakennuksiin yhteensä 4 000 k-m². Ajoliittymä tulee Raappavuorentielle. Pysäköinti sijoittuu maan alle, jonne johtaa ajoramppi Näkinkuorenpolun eteläpuolella. Naapuritontteja vastaan osoitetaan istutettavaa aluetta.

Luonnonympäristö

Metsikkö muuttuu rakennetuksi tontiksi.

Liikenne ja pysäköinti

Tontille tulee ajoliittymä Raappavuorentieltä, jolloin bussipysäkki siirtyy etelään päin. Vertaa, että esimerkiksi Tokion ydinkeskustan pääkaduilla on tonttiliittymiä, vaikka rakentamisvolyymit ja liikennemäärät ovat huomattavasti suurempia kuin Myyrmäessä.

Myyrmäessä vaaditaan asunnoille 1 ap / 130 k-m² (Kala 9.12.2014). Voimassa oleva asemakaava vuodelta 1984 vaatii asuntoloille 1 ap / 200 k-m². Tampereella opiskelija-asunnoille sovelletaan normia 1 ap / 250 k-m². Helsingissä Vuosaarella ei opiskelija-asunnoille ole osoitettu lainkaan autopaikkoja. Myyrmäessä on erittäin hyvä joukkoliikenne ja vieressä on Metropolia ammattikorkeakoulu. Opiskelija-asunnoille varataan vähintään 1 ap / 160 k-m² eli 25 ap, jotka mahtuvat rakennusten kellariin, joka rakentuu luontevasti, koska tontti sijaitsee montussa.

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Asemakaavassa annetaan tarpeelliset kaupunkikuvalliset määräykset. Äänen-eristävyydestä ja hulevesien johtamisesta määrätään rakennusjärjestyksessä.

Esimerkki tonttiliittymistä Tokion keskustan pääkadulla, Hibiya Dori. Google, Street View 2014. Rakentamisvolyymit ja liikennemäärät ovat suuremmat kuin Myyrmäessä.

Kaavamerkinnät ja -määräykset

• Asuinrakennusten korttelialue A

Kaavassa määrätään mm., että tontille saa rakentaa opiskelija-asuntoja. Julkisivujen tulee olla korkeatasoisia. Julkisivuväriin tulee olla kaikissa julkisivuissa valkoinen, paitsi viisikerroksisessa rakennusosassa julkisivun länteen tulee olla sininen. Julkisivuissa tulee käyttää kuvataiteen keinoja. Mahdollisia elementtisaumoja ei saa näkyä. Sisäänkäyntejä tulee korostaa. Katu- ja maan-tasojulkisivut eivät saa antaa umpinaista vaikutelmaa. Kaavamääräykset on esitetty jäljempänä.

Nimistö

• **Näkinkuorenpolku, Snäckstigen**, 1979, liittyy Myyrmäestä tehtyihin esihistoriallisiin löytöihin. Jönsaksen kivikautinen asuinpaikka on sijainnut silloisen meren rannalla.

Vesihuollon esisuunnitelma.
EKe 6.5.2015

Tekninen huolto

• **Vesi, viemäri, sähkö ja kaukolämpö:** Liittymät nykyisiin johtoihin. Kaukolämpö- ja sähköjohtoja joudutaan siirtämään katujen kulmauksessa.

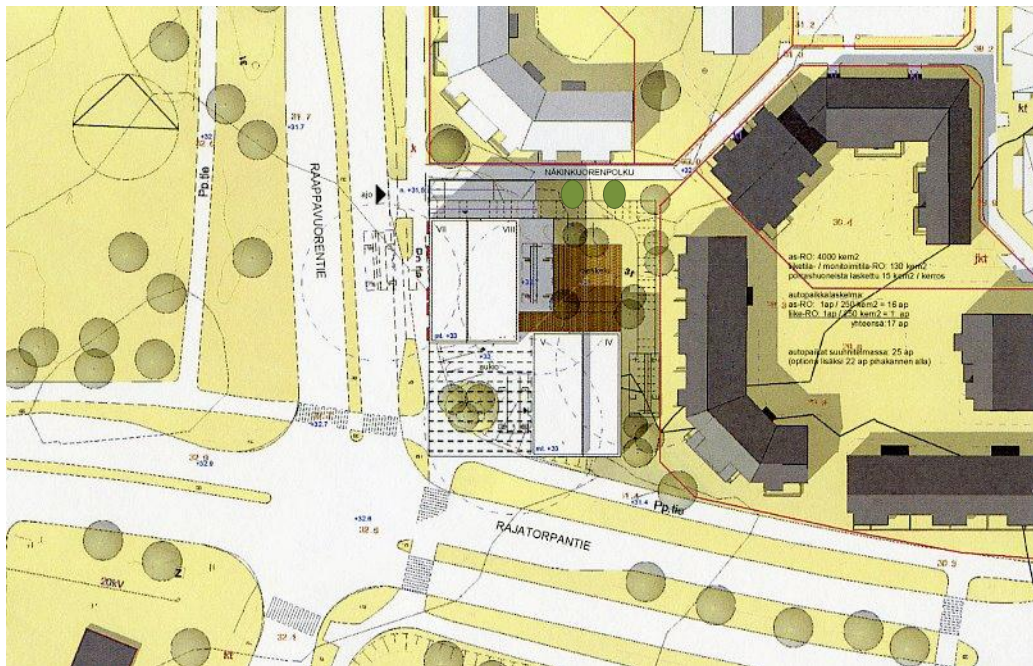
• Vesihuolto

Uudet asuinrakennukset liittyvät nykyisiin vesihuolto-linjoihin Näkinkuorenpolun päässä, joten kaavaa varten ei tarvitse rakentaa yleistä vesihuoltoverkostoa.

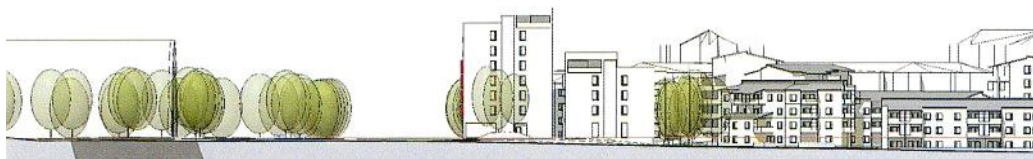
• **Hulevedet:** Vantaan kaupungin hulevesiohjelman mukainen ensisijainen toteutustapa hulevesi-virtaaman tasaamiseen ja hulevesien käsittelyyn on korttelikohtainen hajautettu käsittely, joka toteutetaan mahdollisimman lähellä hulevesivirtaaman synty- aluetta. Tontin hulevesien hallinta voidaan toteuttaa kasvillisuuspeitteisiä hulevesipainanteita käyttäen.

Muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää tontilla ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Hulevedet viivytetään maanalaisessa viivytysrakenteessa alueen lounaisosassa. Viivytetyt hulevedet voidaan johtaa Rajatorpantien hulevesiviemäriin. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien taseaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköinti-alueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestäväälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tontin hulevesisuunnitelma tulee esittää rakennuslupaa haettaessa.

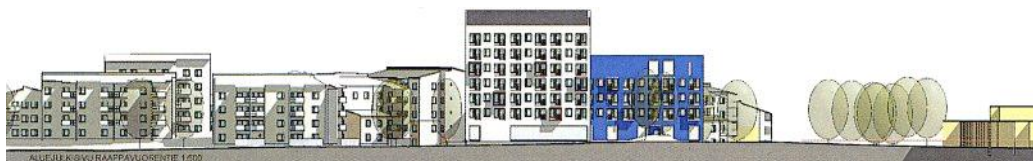
- **Pohjavesi:** Uuden rakennuksen perustusten kuivattamiseen rakennettavat salaojat alentavat paikallisesti pohjaveden pintaa. Hulevesien viivytysaltaan toteutussuunnittelussa tulee ottaa maaperä ja pohjavesiolosuhteet huomioon.

Asemapiirros.

Alueleikkaus Rajatorpantieltä.

Alueleikkaus Raappavuorentieltä.

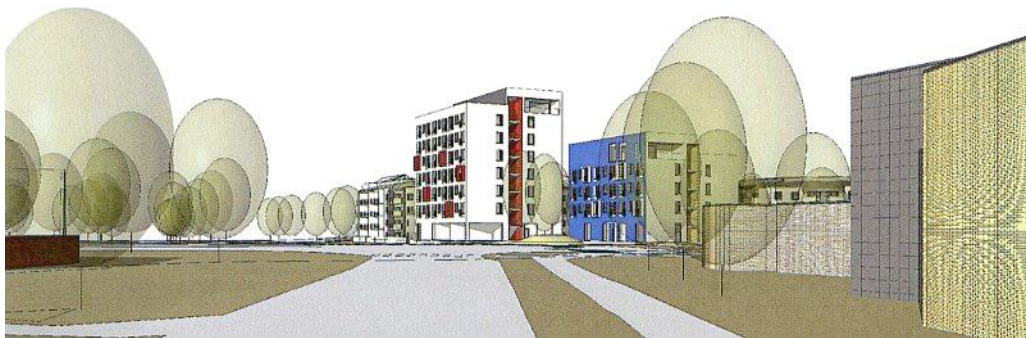
Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

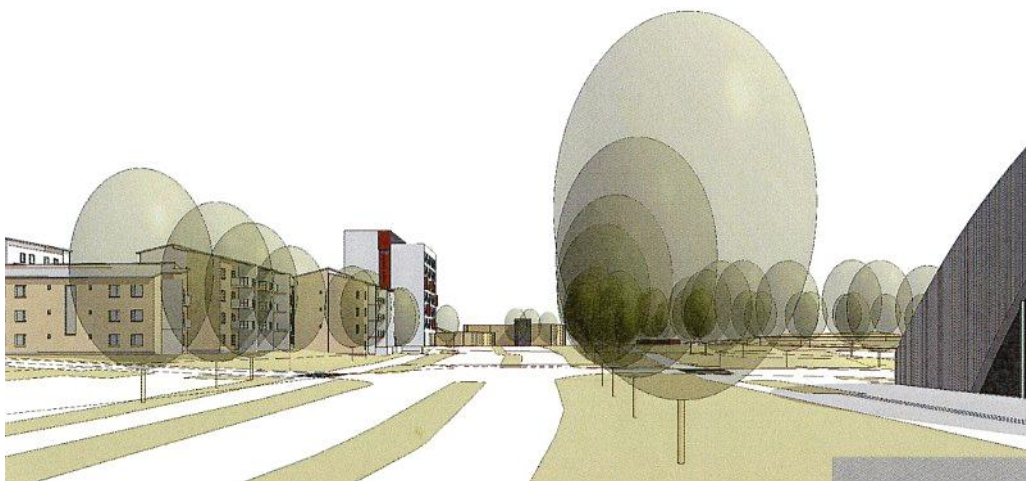
Näkymä lännestä Rajatorpantieltä.

Näkymä idästä Rajatorpantieltä.

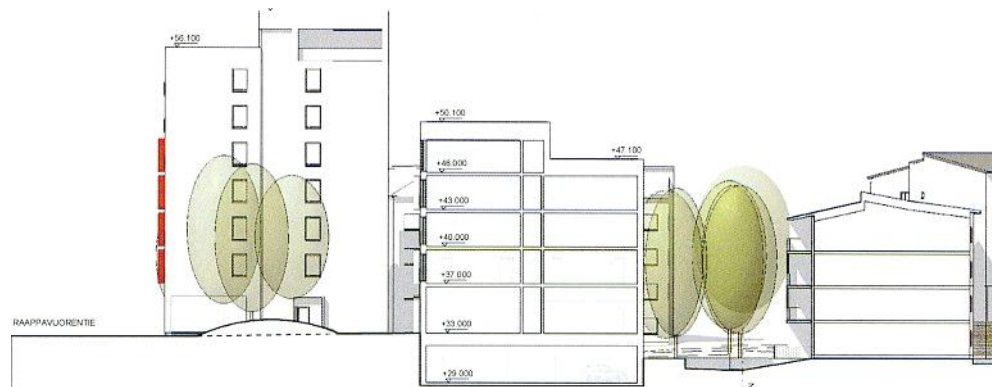

Näkymä etelästä Raappavuorentieltä.

Näkymä pohjoisesta Raappavuorentieltä.

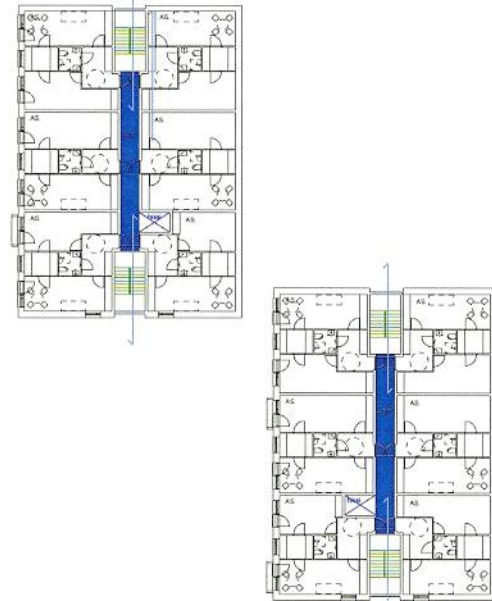
Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

Leikkaus etelästä.

Kattokerros.

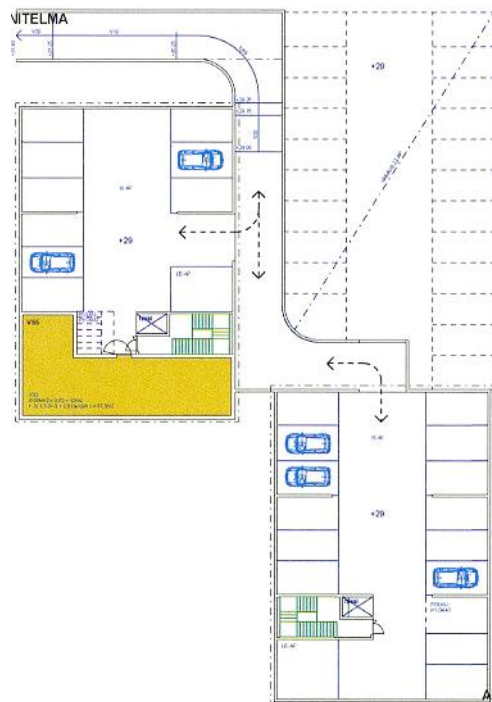

2. kerros.

Monitoimitila. Aputila. Käytävä.

1. kerros.

Kellari.

Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy 26.3.2015

Kaavamuutoksen keskeiset vaikutukset

- Vaikutukset suhteessa nykytilanteeseen, voimassa olevaan asema-kaavaan, luonnonympäristöön ja maisemaan**

Piipuisto muuttuu asuintontiksi.

- Vaikutukset suhteessa rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan**

Alueelle saa rakentaa kaksi opiskelija-asuntoja sisältävää asuinrakennusta, jotka kohoavat naapuritaloja korkeammiksi. Tätä perustelee tontin sijainti pääkatujen risteyksessä sekä opiskelija-asuntojen tarve ja ammattikorkeakoulun läheisyys. Pääkatujen risteyksessä sijaitsevana Piipuisto ei ole merkittävä virkistysalue, mutta on kaupunkikuvallisesti merkittävä asuntorakentamisen paikka.

- Liikenteelliset vaikutukset**

Yleiskaavan (2007) tuottaman maankäytön liikenteelliset vaikutukset on tutkittu yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Kaavamuutos lisää joukkoliikenteen käyttöä ja kevyttä liikennettä, mutta autoliikennettä vain noin 78 ajon/vrk, koska auto-paikkoja rakennetaan 26 kpl. Alueelta on erinomaiset joukkoliikenneyhteydet ja lyhyt matka ammattiopilaitokseen, joten auton käyttö ei ole välttämätöntä.

- Sosiaaliset vaikutukset**

Opiskelija-asuminen mahdollistaa itsenäisen opiskelun ja elämän.

Maankäytön muutos

Käyttö-tarkoitus	Ennen muutosta		Muutoksen jälkeen		Nettovaikutus	
	Pinta-ala m ²	Kerrosala k-m ²	Pinta-ala m ²	Kerrosala k-m ²	Pinta-ala m ²	Kerrosala k-m ²
A	-	-	2 608	4 000	+ 2 608	+ 4 000
P	2 704	-	-	-	- 2 704	-
Kadut	90	-	186	-	+ 96	-
Yhteensä	2 794	-	2 794	4 000	0	+ 4 000

6. Asemakaavan toteutus

Toteuttamissopimusta ei tarvita.

Kaupunki myy muodostuvan tontin, kun kaavamuutos on tullut voimaan.

Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Vantaalla 18.5.2015

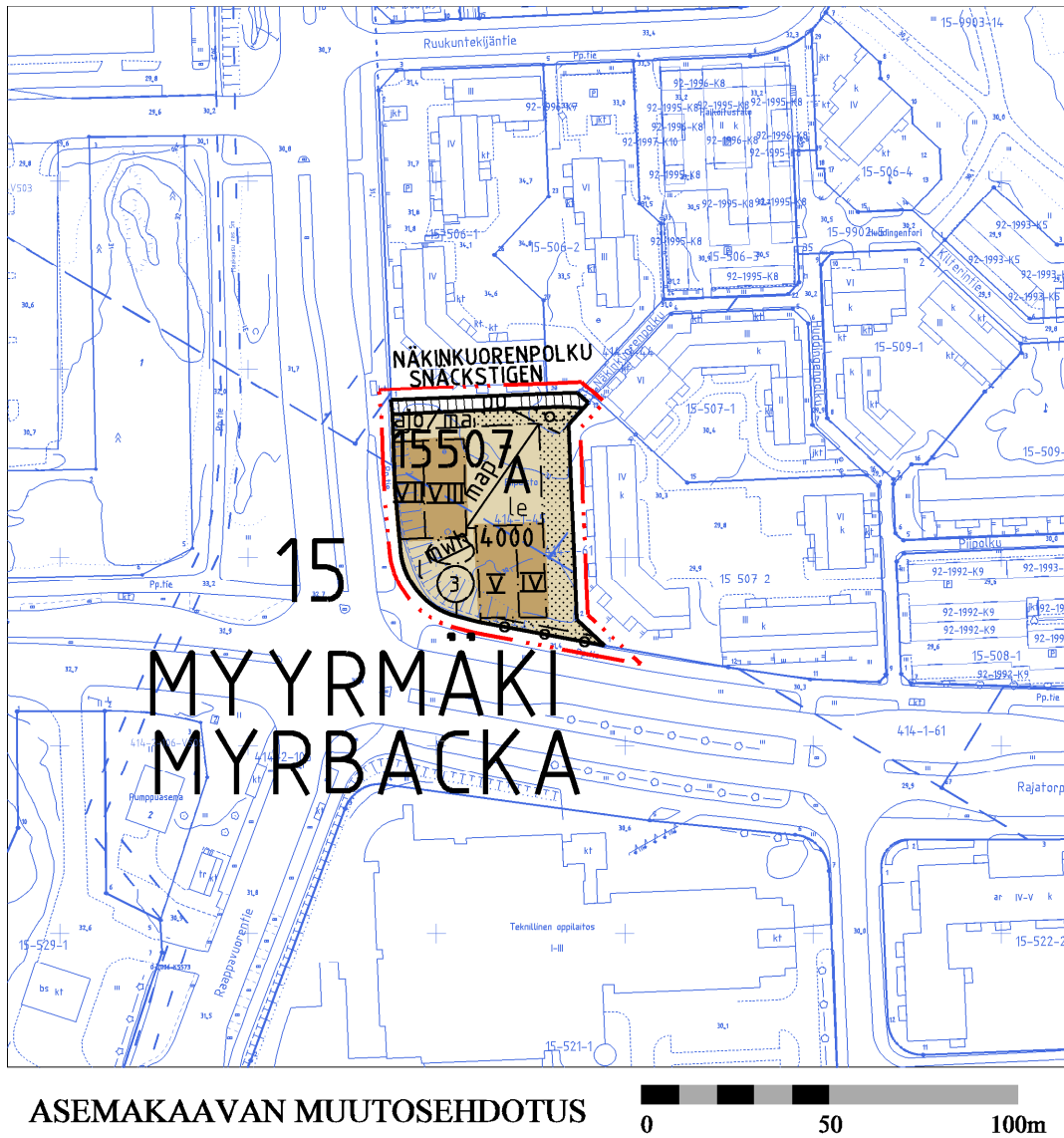
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Laatijan yhteystiedot:

Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu, Timo Kallaluoto, Kielotie 28, 01300 Vantaa
p. (09) 8392 2675, timo.kallaluoto@vantaa.fi

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002232

Päiväys
Datum

18.05.2015

Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2
Baskartbladens nummer

682490,683490-91

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 15**MYYRMÄKI**

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 15507

sekä katualue.

(Kumoutuvan asemakaavan katu- ja
virkistysalueet.)

Tonttijako

Osa korttelia 15507.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 15**MYRBACKA**

Ändring av detaljplanen

Del av kvarteret 15507

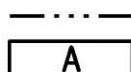
samt gatuområde.

(Gatu- och rekreationsområdena
i den plan som upphävs.)

Tomtindelningen

Del av kvarteret 15507.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinrakennusten korttelialue.

Alueelle saa rakentaa opiskelija-asuntoja.

Julkisivujen tulee olla korkeatasoisia.

Julkisivuvärin tulee olla kaikissa julkisivuissa valkoinen,
paitsi viisikerroksisessa rakennusosassa julkisivun länteen
tulee olla sininen.

Julkisivuissa tulee käyttää kuvataiteen keinoja.

Mahdollisia elementtisaumojia ei saa näkyä.

Sisäänkäyntejä tulee korostaa.

Katolle saa rakentaa sauna-, yhteis- ja teknisiä tiloja kerros-
ja rakennusoikeuden estämättäMaantasoon saa sijoittaa liike-, toimisto-, palvelu-, yhteis-,
varasto- ja pysäköintitiloja sekä teknisiä ja suojatiloja raken-
nusoikeuden estämättä.Katu- ja maantasojulkisivut eivät saa antaa umpinaista
vaikutelmaa.Porrashuoneiden 15 m² ylittävän osan kussakin kerroksessa
saa rakentaa asemakaavassa annetun rakennusoikeuden
lisäksi, jos porrashuoneet ovat luonnonvaloisia.

Rakennuslupahakemuksessa tulee esittää meluselvitys.

Tontilla on järjestettävä hulevesien viivytys.

Asuinrakennuksiin johtavat sisääntulokäytävät tulee kivetä.

Piha ja istutettava alue tulee istuttaa rehevästi puin, pensain
ja varvuin.Tontin ajoyhteys tulee järjestää Raappavuorentieltä tontin
luoteisnurkasta.

Polkupyöräpaikkoja on oltava 1 kpl / asunto.

Autopaikkojen tulee olla kellarissa tai maantason alla.

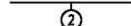
Autopaikkoja on oltava vähintään 25 kpl.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

15
MYYR

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för bostadshus.

På området får byggas bostäder för studerande.

Byggnad ska ha högklassiga fasaderna.

Fasadfärg ska vara vit i alla fasaderna, utom i byggnadsdel
som har fem våningar ska fasaden mot vänster vara blå.

I fasaderna ska användas bildkonstnärliga medel.

Eventuella elementfogar får inte synas.

Ingångarna ska främjäs.

På taket får byggas bastu-, gemensamma och tekniska
utrymmen utöver våningsantalet och byggnadsrätten.I markplanet får placeras affärs-, kontors-, service-, gemen-
samma, lager- och parkeringsutrymmen samt tekniska och
syddsutrymmen utöver byggnadsrätten.Fasaderna på gatu- och marknivån får inte ge ett slutet
intryck.Utöver den i detaljplanen anvisade byggnadsrätten får på
varje våning byggas den del i trapphusen som överstiger
15 m², omdet finns naturligt ljus i trapphus.

Bullerutredning ska presenteras i ansökan för byggnadslov.

På tomten ska ordnas så att dagvattnet fördröjs.

Entrégångar till bostadshusen ska stenläggas.

Gårdsplanen och den del som ska planteras ska planteras
frodigt med träd, buskar och ris.Tomtens körförbindelse ska ordnas från Skrapbergsvägen
genom tomtens nordöstra hörn.

Cykelplatser ska vara minst 1 st. / bostad.

Bilplatserna ska vara i källaren eller under marknivån.

Bilplatser ska vara minst 25 st.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

15507 NÄKINKUORENPOLKU 4000 VIII	Korttelin numero. Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi. Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä. Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun. Rakennusala. Maanalainen pysäköintitila. Maanalainen hulevesien viivytysrakenne. Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa. Laatoitettava tai kivettävä alueen osa. Istutettava alueen osa. Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu. Ajoyhteys maanlaiseen tilaan. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa. TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.	Kvartersnummer. Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område. Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta. Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav. Byggnadsyta. Underjordiskt parkeringsutrymme. Underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten. För lek och utevistelse reserverad del av område. Områdesdel som skall beläggas med plattor eller sten. Del av område som bör planteras. För gång- och cykeltrafik reserverad gata. Körförbindelse till utrymme under markytan. Del av område reserverad för underjordisk ledning. TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.
---	--	--

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda __/__/20__

Mättningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__/20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__/20__

Asemakaavan seurantalomakeAsemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta 092 Vantaa Täyttämispvm 11.05.2015
 Kaavan nimi 002232 Myyrmäki 15 kaupunginosa
 Hyväksymispvm Ehdotuspvm
 Hyväksyjä Vireilletulosta ilm. pvm 04.09.2014
 Hyväksymispykälä Kunnan kaavatunnus 092002232
 Generoitu kaavatunnus
 Kaava-alueen pinta-ala [ha] 0,2795 Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]
 Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha] 0,0827 Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha] 0,2795

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]
 Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset
 Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2795	100,0	4000	1,43	0,0000	4000
A yhteensä	0,2608	93,3	4000	1,53	0,2608	4000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2704	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0187	6,7	0		0,0096	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0827	29,6	0	0,0827	0

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset	Suojeltujen rakennusten muutos
-----------------	-----------------------	--------------------------------

	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2795	100,0	4000	1,43	0,0000	4000
A yhteensä	0,2608	93,3	4000	1,53	0,2608	4000
A	0,2608	100,0	4000	1,53	0,2608	4000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2704	0
VP	0,0000		0		-0,2704	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0187	6,7	0		0,0096	0
Kadut	0,0000		0		-0,0091	0
Kev.liik.kadut	0,0187	100,0	0		0,0187	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0827	29,6	0	0,0827	0
ajo/ma	0,0093	11,2	0	0,0093	0
map	0,0668	80,8	0	0,0668	0
mwh	0,0066	8,0	0	0,0066	0

42 § Asemakaava ja asemakaavamuutos 261500, 26 Petikko / Vihdintie

VD/1718/10.02.04.00/2015
HP/TLA/TKA/SRU/JP

Asemakaavan tarkoituksena on Vihdintien tiealueen osoittaminen ja kaupungin omistaman Tiilipojanlenkki 9 tontin käyttötarkoituksen muutos. Nykyiselle liiketontille sallitaan vähittäiskaupan suuryksikkö (2 500 k-m²), ei kuitenkaan päivittäistavarakauppaa, sekä teollisuus- ja varastotiloja yleiskaavan mukaisesti. Samalla Petikonniitty merkitään suojaviheralueeksi.

Asemakaava koskee liikenne- ja erityisalueita kaupunginosassa 26 Petikko.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelia 26102 sekä katu- ja erityisalueita (voimassa olevan asemakaavan osa korttelia 26102 sekä katu- ja puistoalueita).

Alue sijaitsee Vihdintie välillä Kehä III – Askistentie ja Tiilipojanlenkki 9.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki

Maanomistus
Nykyisen tiealueen omistaa valtio, muut alueet kaupunki.

Kaavan valmistelu
Kaava on tehty kaupungin työnä. Vihdintien kehittämissuunnitelman laati Destia Oy (2008). Kehä III:n tiesuunnitelman laati Finnmap Infra Oy (2010).

Yleiskaava
Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on Vihdintien ja Tiilipojanlenkin osalta tiealuetta ja tontin osalta teollisuus- ja varastoaluetta, jolla voidaan sallia paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittuminen (T/tk).

Voimassa olevassa asemakaavassa kortteli 26102 on liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta K, jolle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Tontin rakennusoikeus on 5 000 k-m². Asemakaava on vuodelta 2008 eikä ole toteutunut.

Asemakaava
Vihdintien osalta asemakaava perustuu Vihdintien kehittämisselvitykseen (2008) ja Kehä III:n tiesuunnitelmaan (2010).

Lisäksi kaupunki hakee asemakaavamuutosta Tiilipojanlenkin liiketontin muuttamiseksi toimitilatontiksi niin, että tontille saa sijoittaa liike-, toimisto-, tuotanto- ja varastotiloja.

Laadittavassa asemakaavassa Tiilipojanlenkki 9:n liiketontti muutetaan toimitilarakennusten korttelialueiksi KTY, joille saa sijoittaa enintään 2 500 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön, toimisto-, tuotanto- ja varastotiloja ja huoltoaseman, mutta ei päivittäistavarakauppaa. Tontilla sallitaan polttoaineiden jakelu. Rakennusten tulee olla korkeatasoisia.

Kaavamuutos monipuolistaa tontin käyttötarkoituksia ja edistää tontin toteuttamista. Tontille on kaavamuutoksen mukainen hanke.

Petikonniittyä ei tarvita tiealueeksi. Alueen kautta kulkee sähkö-, kaasu- ja viemärijohtoja. Alue on maaperältään erityisen huonoa sitä eikä voida käyttää kohtuudella rakennusmaana. Suojaviheralueen rajausta perustuu Kehä III:n tiesuunnitelmaan (2010).

Vihdintien parantaminen sujuvoittaa liikennettä ja mahdollistaa Vihdintien suunnan kaupunkirakenteen kehittämisen. Mahdollinen toinen ajorata voidaan käyttää tulevaisuudessa vaihtoehtoisesti raitiolinjana.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Kaavaa tehtiin aluksi osana asemakaavaa 200500, Askisto 5, johon osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin 2.1.2014, kaavoituksesta ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 10.11.2014, kaavan vireillä olosta ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa 15.3.2014, asemakaavaluonnos oli nähtävillä MRL 62 §:n mukaisesti 13.1.–12.2.2014, yleisötilaisuus pidettiin Askiston koulussa 15.4.2014.

Mielipiteiden johdosta kaavaan merkittiin toinen eritaso käytössä olevan Vihdintien ylityskohdan kohdalle.

Tämä kaava-alue erotettiin kaavasta 200500.

Uusi osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin 16.2.2015.

Kaavoituksen vaihe ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa 14.3.2015.

Mielipiteet saatiin HSY:ltä ja Fingrid Oyj:ltä. Mielipiteet eivät aiheuttaneet muutoksia kaavaluonnokseen.

Sopimus

Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.4.2015 § 18

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.4.2015 päivätty asemakaavaehdotus ja asemaakaavan muutosehdotus 261500, 26 Petikko / Vihdintie ja oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.
- b)

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 20.4.2015 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.4.2015 päivätty asemakaavaehdotus ja asemaakaavan muutosehdotus 261500, 26 Petikko / Vihdintie, ja
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 13.5.–11.6.2015. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot

Kaupunginhallitus päätti 20.4.2015 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin kuusi kappaletta. Lausunnot eivät aiheuta muutoksia kaavamutokseen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.8.2015 § 16

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.4.2015 päivätty asemakaavaehdotus ja asemaakaavan muutosehdotus 261500, 26 Petikko / Vihdintie.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 43

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.4.2015 päivätty asemakaavaehdotus ja asemakaavan muutosehdotus 261500, 26 Petikko / Vihdintie.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Asemakaavamuutoksen selostus 13.4.2015
- Lausunnot ja vastineet 17.8.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 8392 2675, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto

Vihdintie

**Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee
13.4.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 261500**

1. Perus- ja tunnistetiedot

Asemakaava

Vantaan kaupungin 26. kaupunginosa, Petikko
liikenne- ja erityisalueet

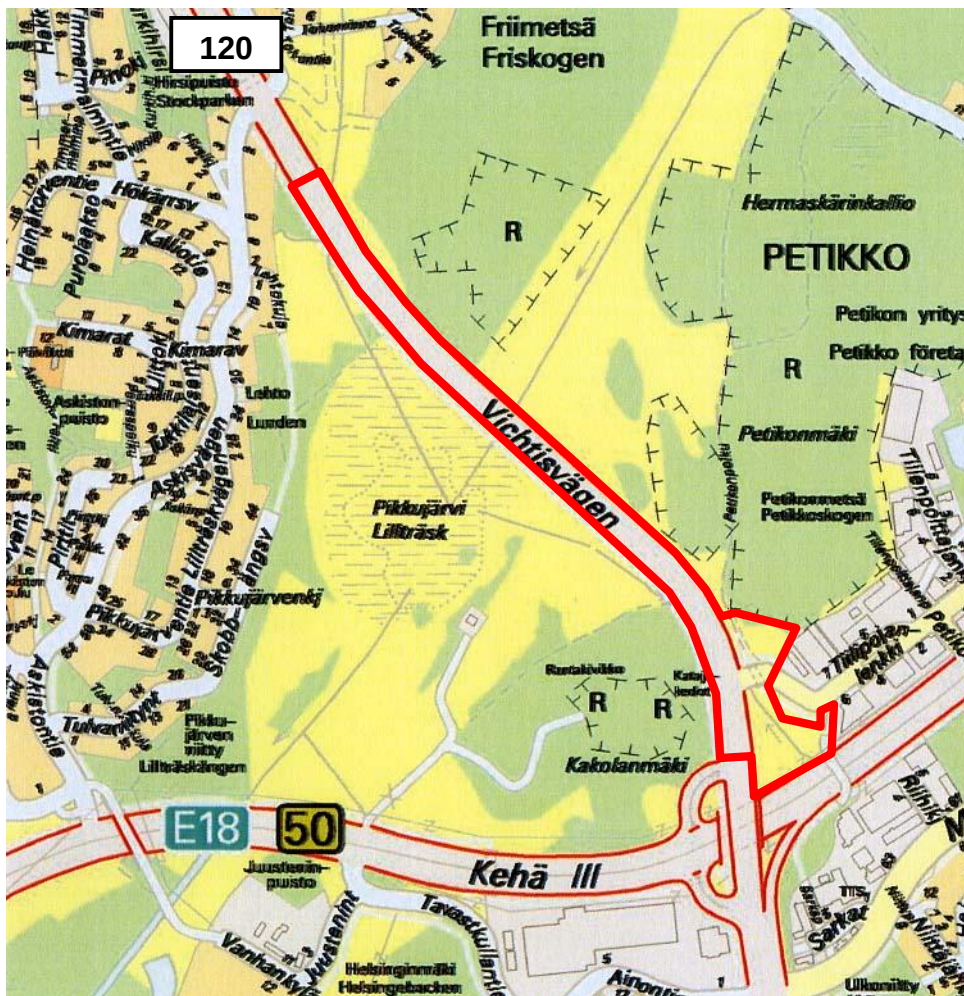
Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin 26. kaupunginosa, Petikko
osa korttelia 26102 sekä katu-, liikenne- ja erityisalueet

(Kumoutuvan asemakaavan osa korttelia 26102 sekä katu- ja virkistysalueet
sekä kaupunginosassa 14 Varisto liikennealuetta)

Kaava-alueen sijainti

Vihdintie välillä Kehä III – Askistentie, Petikonniitty ja Tiilipojanlenkki 9.

Sijaintikartta.

2. Tiivistelmä

Vihdintietä pohjoiseen. Hirvivaroitusalueen pituus on 4 km

Google street view 2011

Vihdintien osalta asemakaava perustuu Vihdintien kehittämisselvitykseen (2008) ja Kehä III:n tiesuunnitelmaan (2010).

Vantaan kaupunki hakee asemakaavamuutosta Tiilipojanlenkin liiketontin muuttamiseksi toimitilatontiksi niin, että tontille saa sijoittaa liike-, toimisto-, tuotanto- ja varastotiloja.

Yleiskaavassa alue on Tiilipojanlenkin pohjoispuolella teollisuus- ja varasto- aluetta, jossa voidaan sallia paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittuminen (T/tk). Vihdintie ja Tiilipojanlenkki ovat liikennealuetta. Petikonniityn kautta kulkee sähkö- ja kaasu ja viemärijohtoja.

Voimassa olevassa asemakaavassa kortteli 26102 on liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta K, jolle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Tontin rakennusoikeus on 5000 k-m². Asemakaava on vuodelta 2008 eikä ole toteutunut.

Laadittavassa asemakaavassa Tiilipojanlenkki 9:n tontti muutetaan toimitilarakennusten korttelialueiksi KTY, joille saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (2 500 k-m²) sekä toimisto-, tuotanto- ja varastotiloja ja huoltoaseman, mutta ei päivittäistavarakauppaa. Liiketilojen enimmäismäärä on siis 50 %. Tontilla sallitaan polttoaineiden jakelu. Rakennusten tulee olla korkeatasoisia.

Petikonniittyä ei tarvita tiealueeksi. Alue on maaperältään erityisen huonoa sitä eikä voida käyttää kohtuudella rakennusmaana. Suojaviheralueen rajausta perustuu Kehä III:n tiesuunnitelmaan (2010).

Vihdintien parantaminen sujuvoittaa liikennettä ja mahdollistaa Vihdintien suunnan kaupunkirakenteen kehittämisen. Mahdollinen toinen ajorata voidaan käyttää tulevaisuudessa vaihtoehtoisesti raitiolinjana.

3. Lähtökohdat

Vihdintien maisemaa pohjoiseen.

Google street view 2011

■ Selvitys suunnittelualan oloista

Alueen yleiskuvaus

Petikon yritysalue on rakentamista palvelevan erikoistavaran kaupan keskus. Vihdintie on maantie Helsingistä Vihtiin.

Luonnonympäristö

Vihdintie ylittää Espoonlahdelta Mäntsälään ulottuvan pitkän murroslaakson. Tiilipojanlenkin pohjoispuolinen alue on nuorta lehtoa ja lehtomaista kangasta. Tiilipojanlenkin eteläpuolinen alue on metsittynyttä niittyä, jossa virtaa Variston-oja. Kaava-alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

- **Maaperä** on Tiilipojanlenkin pohjoispuolella silttiä ja savea, Tiilipojanlenkin eteläpuolella pääosin savea.
- **Pohjavesi:** Alue ei ole tärkeää pohjavesialuetta.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Tiilipojanlenkin kohdalla on kulkenut Suuri Rantatie Turusta Viipuriin. Tien ovat inventoineet Tiemuseo 1991 ja Museovirasto 2007.

Hämeenkyliän kartta vuodelta 1691 (ote). Kaava-alue sijaitsee kartan oikeassa reunassa.

Samuel Broterus

- Vanhan keräystiedon mukaan paikannimi Petikängen johtuisi muinaisesta **Petik**-nimisestä talosta, joka on liitetty Tavastkullan kartanoon (SLS 1913). Vuoden 1700 kartassa esiintyy Tiilipojanlenkin pohjoispuolella Petik åker ja eteläpuolella Petik ången (Broterus), joten talo näyttää sijainneen Tiilipojanlenkin kohdalla.

Rakennettu ympäristö

Vihdintie on rakennettu 1940-luvulla ja Tiilipojanlenkki 2000-luvun alussa. Vihdintietä ja Tiilipojanlenkkiä lukuun ottamatta kaava-alue on rakentamaton. Alueen kautta kulkee sähkö-, kaasu- ja viemärilinjoja.

Virkistys

Alue liittyy Petikon virkistysalueeseen.

Liikenne

- **Autoliikenne:** Vihdintien liikennemäärä oli 11 947 ajoneuvoa/vrk ja Tiilipojanlenkin liikennemäärä 7 875 ajon/vrk (2013).
- **Joukkoliikenne:** Vihdintietä bussit Helsinkiin ja Myyrmäkeen.
- **Kevyt liikenne:** Kevyen liikenteen raitit ovat Vihdintiellä tien länsipuolella, Kehä III:lla tien eteläpuolella ja Tiilipojanlenkillä kadun molemmin puolin.

Vihdintien liikennemäärät välillä Kehä III – Askiston liittymä (ajon/vrk)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2030
14 394	ei tietoa	13 371	14 596	14 231	ei tietoa	ei tietoa	14 727	15 166	11 947	20 700 ennuste

Tekninen huolto

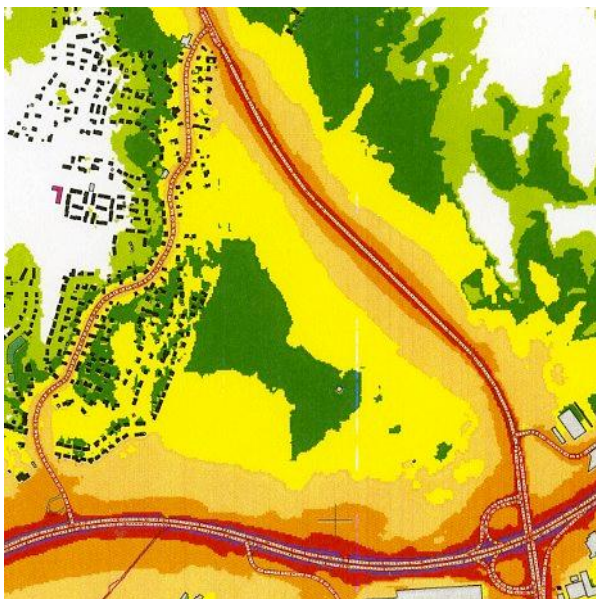
Tiilipojanlenkin tonteille on valmis kunnallistekniikka. Petikonniityn kautta kulkee Fingrid Oyj:n 110 ja 400 kV:n sähkölinjat, Gasum Oy:n Ø 200 mm:n maakaasu-johto, jonka turvaetäisyys on 4 metriä, sekä HSY:n viemärilinja.

Petikonniityn tulvakorkeus on ollut + 21,20, jolloin rakentamisen alin taso on + 22,50 metriä meren pinnasta. Hulevedet virtaavat Pikkujärven ja Pitkäjärven kautta Espoonlahteen.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

• Lentomelu

Lentomelutaso Lden on 50 - 55 dB. (Ilmailulaitos 2002)

• Tiemelu

Vihdintien ja Kehä III:n tiemeluista on tehty erilliset selvitykset. Niiden mukaan raja-arvo 55 dB ylittyy Askistontien lähimmillä tonteilla, joiden kohdalle Vihdintielle varataan tilaa meluseinille ja melukaiteille Askiston korttelin 20032 melutilanne on jo otettu huomioon asemakaavassa 261100, Koivurinne 1. (Sito Oy 29.11.2006; Tiehallinto 2008; asemakaava 261100 Kv 31.1.2011)

Tiilipojanlenkin tonteilla tiemelutaso on

- nykytilanteessa (2012) 65 – 70 dB
- ennustetilanteessa (2030) 60 – 66 dB.

← Tiemelutilanne 2011, päivä.

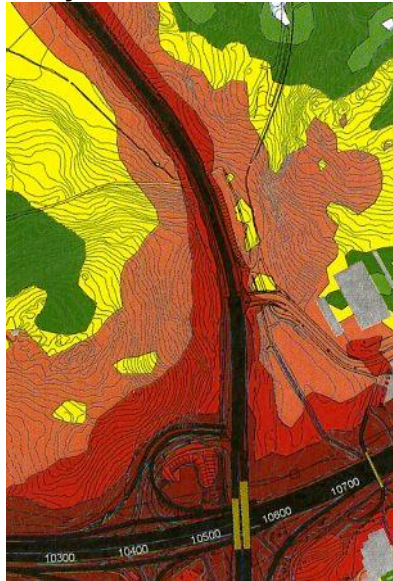
■ 45-50 dB. ■ 50-55 dB. ■ 55-60 dB. ■ 60-65 dB.
■ 65-70 dB. ■ 70-75 dB. ■ Yli 75 dB.

Vantaan ympäristökeskus 2012.

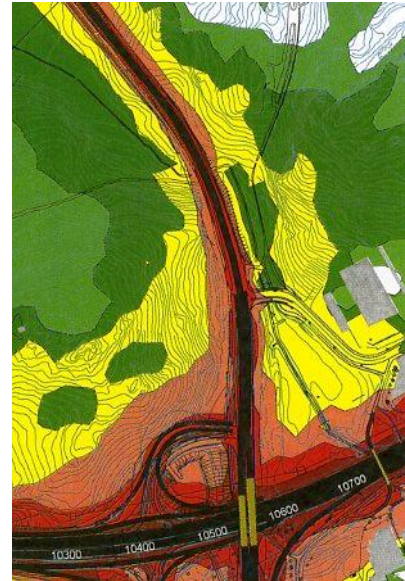
Kehä III:n tiesuunnitelman meluselvitys

Tiemelutilanne 2009, päivä.

Tiemeluennuste 2030, päivä.

Tiemeluennuste 2030 yö.

■ 45-50 dB. ■ 50-55 dB. ■ 55-60 dB. ■ 60-65 dB. ■ 65-70 dB. ■ yli 70 dB.

Promethor Oy 27.12.2010

Maanomistus

Vihdintien tiealueen omistaa Suomen valtio, muut alueet Vantaan kaupunki.

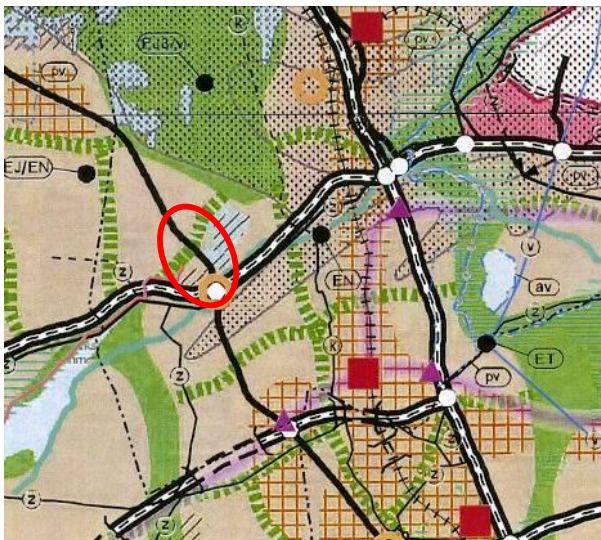
Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm. yhdyskuntarakenteen täydentäminen. Valtioneuvosto 13.11.2008. – Asemakaava on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Alueelle voi sijoittaa merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön. Vihdintie on seututie, jonka poikki on merkitty viheryhteystarve. Alueen kautta kulkee sähkölinja. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita. – Asemakaava on maakuntakaavojen mukainen.

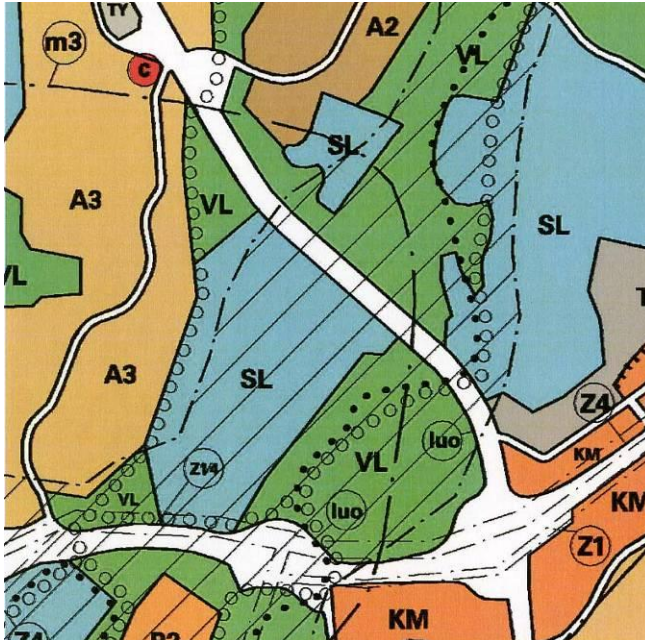

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- (Z)- 400 kV voimalinja.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009).
- ▲ Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
- Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.
- Asemakaava-alueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on Tiilipojanlenkin eteläpuolella kaupallisten palvelujen aluetta (KM) ja pohjoispuolella teollisuus- ja varastoaluetta, jossa voidaan sallia paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittuminen (T/tk). Alueen kautta kulkee 400 kV:n sähkölinja. – Laadittava asemakaava on yleiskaavan mukainen.

Vantaan yleiskaava.

- A2 Matala ja tiivis asuntoalue.
- A3 Pientaloalue.
- KM Kaupallisten palvelujen alue.
- P2 Palvelujen alue.
- SL Luonnonsuojelualue.
- T Teollisuus- ja varastoalue.
- TY Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
- VL Lähivirkistysalue.
- c Keskustatoimintojen alakeskus.
- (luo)- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
- (m3)- Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50-55 dB).
- (Z)- Voimansiirtolinja, Z1/4 = 110 ja 400 kV, Z4 = 400 kV.
- o o o Ohjeellinen ulkoilureitti.
- • • Ohjeellinen ratsastusreitti
- / / / Maisemallisesti arvokas alue.
- Alueen raja. - - - - - Osa-alueen raja.

Asemakaava

Pääosalla Vihdintietä ja Petikonniityn eteläosassa ei ole asemakaavaa.

Korttelin 26102 tontilla 19 (Tiilipojanlenkki 9) on voimassa asemakaava nro 002008, Kv 20.10.2008, jossa alue on liike- ja toimistorakennusten kortteli- aluetta K. Tontin rakennusoikeus on 5 000 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku kolme (III). Tontin ajoyhteys kulkee tontin 18 kautta. Tontille saa sijoittaa vain paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan tiloja, ei päivittäistavarakaupan tiloja.

Lisäksi muutetaan seuraavia asemakaavoja

- 200300, YM 30.4.1992, maantien alueeksi
- 261100, Kv 31.1.2011, maantien alueeksi
- 261300, Kv 18.6.2012, maantien alueeksi
- 000565, YM 4.10.1989, Tiilipojanlenkin katualuetta, katualueeksi
- 260100, SM 28.9.1973, puisto Petikonniityn EV-alueeksi

Ajantasa-asemakaava.

- Asuinkortteleita.
- Liike- ja toimistokortteleita.
- Teollisuus- ja varastokortteleita.
- Yleisten rakennusten kortteleita.
- Virkistysalueita.
- Luonnonsuojelualueita.
- Erityisalueita.

Vihdintien tiealue on pääosin asemakaavoittamatta.

Vantaan asemakaavaa, yleiskaavaa, karttoja ja ilmakuvia voi katsoa tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010, voimaan 1.1.2011.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

- **Kepsu**, Saulo; Uuteen maahan – Helsingin ja Vantaan vanha asutus ja nimistö. SKS 2005.
- **Museovirasto**, rakennushistorian osasto / V.-P. Suhonen; Vantaan keskiaikaisten teiden inventointi 2007.
- **Sito Oy**; DI Timo Huhtinen 29.11.2006: Petikko, Askisto, Koivurinne 1 asemakaavan ja asemakaavan muutoksen meluselvitys.
- **Sito Oy**; Lauri Harilainen 23.5.2014: Tiilipojanlenkin 8 hulevesiselvitys.
- **Strafica Oy**; Vantaan tie- ja pääkatuverkon liikenne-ennusteet. 26.9.2005.
- **Tiehallinto, Uudenmaan tiepiiri**: Vihdintien (seututie 120) kehittämisselvitys välillä Kehä III – Lahnus. Helsinki 2008.
- **Tielaitos, Uudenmaan tiepiiri**: Vihdintien (mt 120) parantaminen välillä Kehä III – Lahnus, yleissuunnitelma, 1996.
- **Tiemuseo**: Suuren Rantatien inventointi 1991.
- **Uudenmaan ELY-keskus**: Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Vanhakartano – Vantaankoski, Vantaa, tiesuunnitelma, 14.11.2011.
- **Vantaan kaupunki**: Vantaan yleiskaava, Yleiskaavan selostus. Kv 17.12.2007.
- **Vantaan kaupunki**: Vantaan pienvesiselvitys. Yla 18.5.2009 § 101 tiedoksi, Kuja 26.5.2009 § 14 tiedoksi.

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

Tiilipojanlenkin alikulku on vähällä käytöllä.

Petikonniitty ja Varistonoja.

TKa 20.3.2014

Asemakaavan tarkoituksena on Vihdintien kehittämisselvityksen (2008) mukaisen tiealueen osoittaminen ja Tiilipojanlenkin yritystontin kehittäminen.

Kaavoitusaloitteet

Tätä asemakaavaa on käsitelty ensin osana asemakaavaa 200500, Askisto 5, joka sisältyi kaupunkisuunnittelun vuoden 2013 suunnitteluohjelmaan (kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013) ja jonka tarkoituksena oli mm. Vihdintien tiealueen osoittaminen.

- **Vantaan kaupungin yrityspalvelut** haki 8.4.2013 asemakaavamuutosta KL-tontille 26102-19 (Tiilipojanlenkki 9) toimitilarakentamiseen liike-, toimisto-, teollisuus- ja varastotiloja varten. Yleiskaavassa alue on teollisuus- ja varasto-alue, jossa voidaan sallia paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittuminen (T/tk).

Osallistuminen Vihdintien kehittämissuunnitelmaan

- **Tiehallinnon** järjestämä asukasilta Vihdintien järjestelyistä pidettiin Espoossa Kalajärvellä Ruskatalossa 4.12.2007. Tilaisuus kuulutettiin mm. Vantaan Sanomissa.

- **Vantaan kaupunginhallitus** 15.12.2008 § 35 päätti ilmoittaa Uudenmaan tiepiirille, että Vantaan kaupungilla ei ole huomautettavaa Vihdintien kehittämisselvityksen johdosta. Tiesuunnitelmavaiheessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota Tiilipojanlenkin tuntumaan sijoittuvan alikulkukäytävän kuivatukseen, koska kyse on tulvimisalttiista paikasta.

Suuri rantatie on jäänyt Tiilipojanpolun sillan alle.

Tiilipojanlenkki pohjoiseen.

TKa 20.3.2014

Osallistuminen ja vuorovaikutus kaavaan 200500, Askisto 5

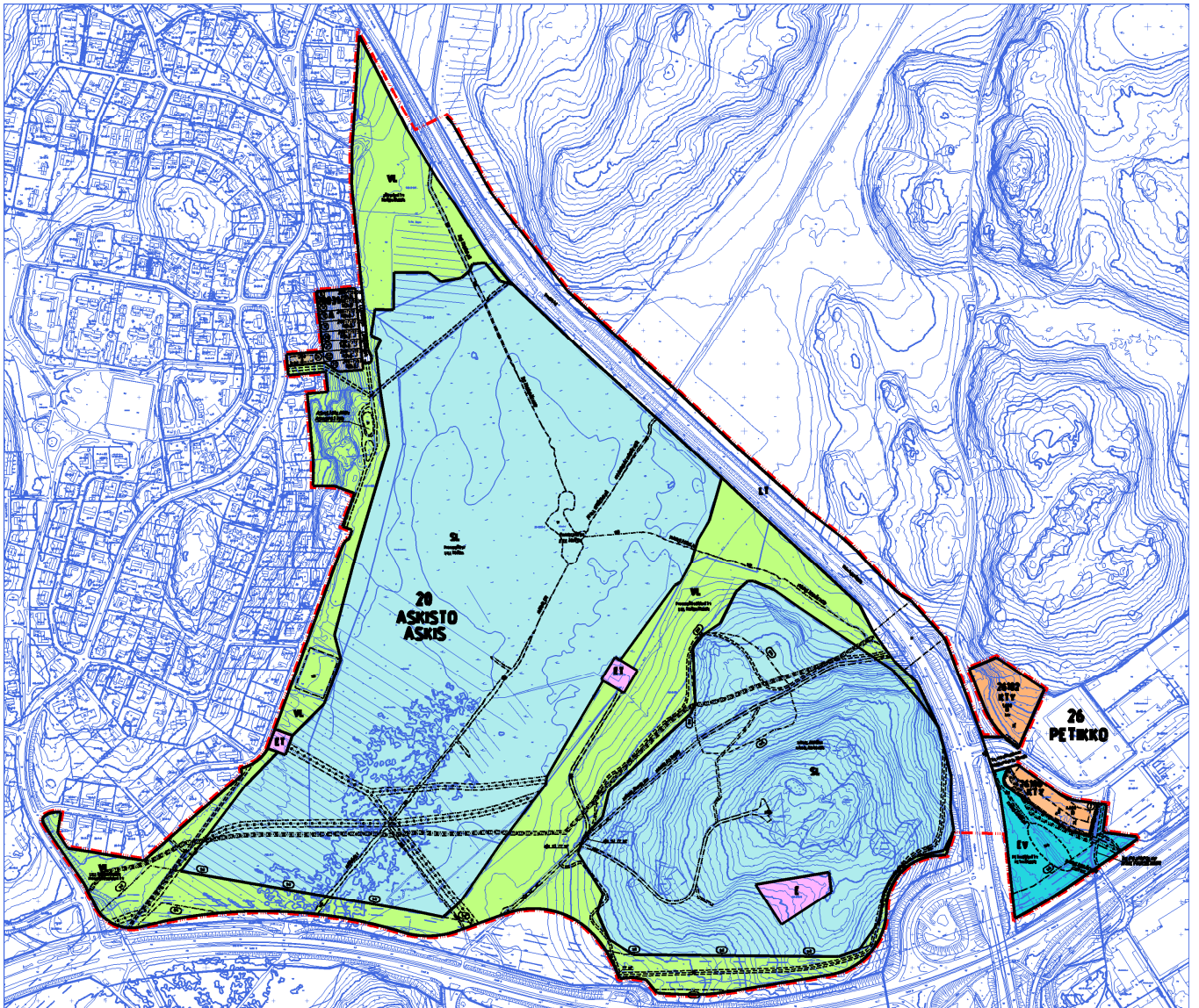
- **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma** laadittiin 2.1.2014, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Mielipiteet pyydettiin 12.2.2014 mennessä.
- **Asemakaavoituksesta ja yleisötilaisuudesta** ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 10. – 11.1.2014 sekä kirjeellä hakijoille, maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Vantaan Sanomat uutisoi kaavoituksen ja yleisötilaisuuden 3.1.2014 (www.vantaansanomat.fi).
- **Kaavoituksen vireillä olosta** on ilmoitettu vuosittain kaavoituskatsauksessa, Vantaan asukaslehdissä 15. – 16.3.2013 ja 15.3.2014 (kaavanumero 200500).
- **Asemakaavaluonnos** oli nähtävillä 13.1. – 12.2.2014 MRL 62 §:n mukaisesti maankäyttötoimen asiakaspalvelussa Kielotie 28, Myyrmäen yhteispalvelupisteessä Kilterinraitti 6 ja internetissä www.vantaa.fi/kaavoitus_ja_maankaytto.
- **Yleisötilaisuus** järjestettiin Askiston koulussa 15.1.2014 klo 18.30.
- **Aluearkkitehti** oli tavattavissa myös puhelimitse. Puheluja ei tullut.
- **Osallisia** kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan liikenne-, elinkeino- ja ympäristökeskus ELY, Vantaan Energia Oy, Elsa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Saadut mielipiteet kaavaan 200500 tämän kaava-alueen osalta ja niiden huomioon ottaminen

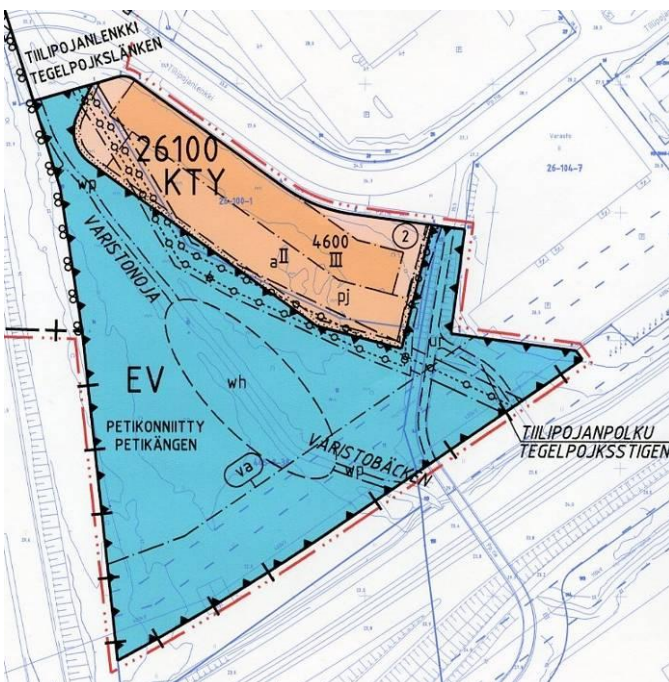
1. **Yleisötilaisuus** Askiston koulussa 15.1.2014 klo 18.30 - 20.30.
Läsnä oli 35 allekirjoittanutta. Tämän kaava-alueen osalta saatiin mielipide:
 - Vihdintielle pitää saada kevyen liikenteen ylitys alueen pohjoisosaan ulkoilutien päähän, koska siitä kuljetaan tien yli Petikkoon.

► *Asemakaavaan lisätään Vihdintielle kevyen liikenteen eritaso.*

2. **Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL**, 5.2.2014:
Ei ole mitään lausuttavaa eikä ole tarvetta antaa lausuntoa kaavoitusprosessin myöhemmissä vaiheissa.

Asemakaavaaluonnos nro 200500, Askisto 5 / 3.12.2013, joka oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 2.1. – 12.2.2014.

Yksityiskohta asemakaavaaluonnoksesta.

3. Museovirasto, 11.2.2014:

[Koskee vain asemakaavaa 200500, ei tätä kaava-aluetta.]

4. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 12.2.2014:

Korttelia 26100 halkoo runkojätevesiviemäri 630 M (rak. -77). Viemäriä ja sen kanssa samansuuntaisesti sijaitsevaa kaukolämpöjohtoa varten kaavaan merkitty johtokuja risteää uusia rakennusaloja. Seuraavissa suunnitteluvaiheissa on tarkistettava rakennusalojen sijainti suhteessa johtokuvaan ja johtokujalta edellytettävä leveys asemakaavassa.

► *Tällä kaavalla ei laajenneta korttelia 26100.*

5. Seppo ja Leena Ropponen, 12.2.2014:

Kannatamme kaikkien asemakaavojen toteuttamista pikaisesti, jotta Askistoon saadaan lisää asukkaita ja sen mukana paremmat palvelut. ---

Vihdintien suunnitelmassa toivomme virkistyskäyttöä varten ylikulkua Askiston virkistysalueen ja Pikkujärven luonnonsuojelualueen rajalle, jotta Askistosta tulisi turvallinen reitti Petikkoon hiihtoa ja muuta ulkoilua varten.

[Muilta osin koskee kaavoja 002112, 200400 ja 200500.]

► *Vihdintielle merkitään ulkoilureitin kohdalle kevyen liikenteen eritaso.*

6. Viveka Backström, 13.2.2014:

--- Lisäksi on turhaa kaavoittaa niin paljon liiketilaa Varistoon ja Petikkoon, ne jäävät vain tyhjiksi tai sitten ei toteuteta lainkaan ja jää rumia maa-ainesten ottopaikkoja niin kuin Varistossa, jossa purettiin koko liuta omakotitaloja aivan turhaan.

[Alkuosa koskee kaavoja 002112, 200400 ja 200500.]

► *Vantaan työpaikkamäärä kasvaa koko ajan, joten pääteiden varsilla sijaitseville sopiville liiketonteille on kysyntää.*

7. Vantaan kaupunginmuseo, 13.2.2014:

• *Vihdintie*

Tien välittömässä läheisyydessä ei ole rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Maisemallisesti arvokkaalla alueella tulee teihin kohdistuvat rakenteet, kuten meluesteet, suunnitella siten, että ne sopeutuvat maisemaan.

• *Tiilipojanlenkki 9*

Ei huomautettavaa.

► *Vihdintien meluesteet suunnitellaan tien rakentamissuunnitelmassa.*

8. Fingrid Oyj, 14.2.2014:

Katso uudempi lausunto kaavaan 261500 → nro 10.

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu

MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen, koska kaava laaditaan Vihdintien kehittämisselvityksen mukaisesti.

Muut neuvottelut viranomaisten kanssa

1. Uudenmaan ELY-keskus 13.2.2013: Todettiin, että Pikkujärven ja Kakolanmäen rauhoitus päätös ei koske tiealuetta.

2. Suunnittelukokous 12.2.2014, muistio tämän kaava-alueen osalta

Vihdintien tiealue on merkitty asemakaavaluonnokseen Vihdintien kehittämissuunnitelman mukaisesti. Osallistumisessa tuli esiin, että asukkaat ylittävät Vihdintien polun ja bussipysäkin kohdalta ja siitä hiihdetään Petikkoon. Kaavaan voidaan lisätä Vihdintielle eritasoa osoittava merkintä, vaikka eritaso ei esiinny tiesuunnitelmassa. Luonnonsuojelualueelle voidaan rauhoitus päätöksen mukaisesti ELY-keskuksen luvalla sijoittaa turvallisuuden ja alueen käytön tarvitsemia rakenteita. Sähkölinja on merkitty asemakaavaluonnokseen Kehä III:n tiesuunnitelman mukaisesti.

3. Ely-keskuksen kokouksessa 12.2.2014

Todettiin, että tähän kaavaan ei tarvita MRL 66 §:n viranomaisneuvottelua.

4. Myyrmäen aluetoimikunnassa 11.2.2014 asemakaavaa selostettiin.

Asemakaava-alueen 261500 erottaminen asemakaavasta 200500

Tämä asemakaava-alue erotettiin asemakaavasta 200500, koska Museovirasto edellytti Kakolanmäen inventoimista, jota tämän kaavan aikataulussa ei ollut mahdollista tehdä.

Osallistuminen ja vuorovaikutus asemakaavaan 261500

- **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma** laadittiin, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä 16.2.2015. Mielipiteet pyydettiin 4.3.2015 mennessä.
- **Kaavoituksen vaihe** ilmoitettiin Vantaan asukaslehdissä 14.3.2015 kaavoituskatsauksessa (kaavanumero 261500).
- **Osallisia** kaavoituksessa olivat hakija, maanomistajat, naapurit, kaupungin osan asukkaat, työntekijät ja yhdistykset, kunnan jäsenet, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elsa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Kaavan 261500 osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

9. Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä HSY, 27.2.2015:

Asemakaavaehdotus ei edellytä uuden vesihuollon rakentamista.

Asemakaava-alueella on rakennettua vesihuoltoverkostoa, mm. paineviemäri DN 600, vesijohto DN 300, paineviemäri DN 560 ja jätevesiviemäri DN 300. Lisäksi alueella on Askiston jätevedenpumppaamo. Asemakaavamuutosalueen runkoviemärit ovat alueellisesti merkittäviä, joten häiriötilanteessa vaikutukset voivat olla merkittävät ympäristön kannalta.

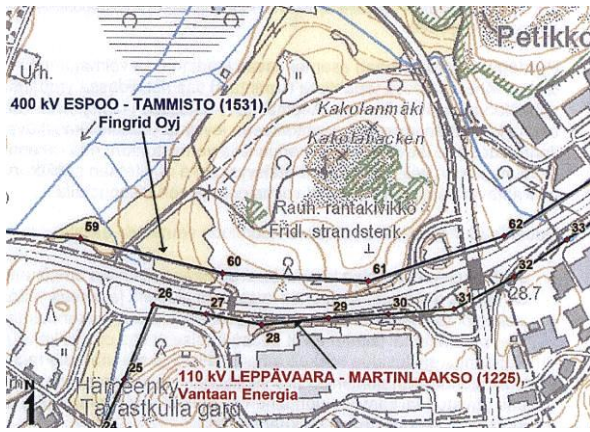
Asemakaavan jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida olemassa oleva vesihuoltoverkosto pumppaamoinen. Erityisen tärkeää on, että putkien ja pumppaamon kunnossapito on mahdollista myös kaavan toteuduttua.

Mahdolliset johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa. Suunnitelmat tulee hyväksyttävä HSY:llä.

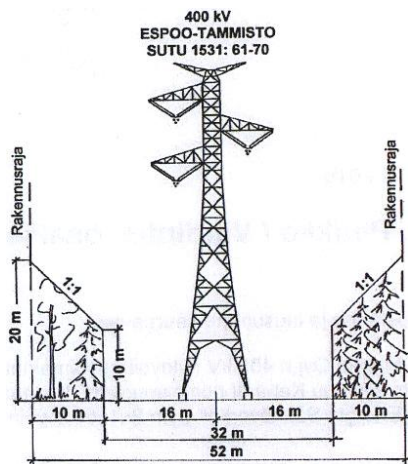
► *Johdot sijoittuvat yleisille alueille eikä niitä ole tarpeen merkitä asemakaavaan. Pumppaamo sijoittuu kaava-alueelle 200500.*

10. Fingrid Oyj, 3.3.2015, saapunut 5.3.2015:

Asemakaava-alueelle on Fingrid Oyj:n 400 kV (kilovoltin) voimajohto Espoo - Tammisto. Tämä Fingridin voimajohto sijoittuu Kehä III pohjoispuolelle, kun taas kehätien eteläpuolella on Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 2x110 kV voimajohto Leppävaara -Martinlaakso, joka kääntyy Hämeenkylässä lounaaseen (kuva 1).

Kuva 1. Asemakaava-alueelle sijoittuvat voimajohdot. Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto on merkitty sinisellä viivalla. Kuvaan on merkitty myös numeroidut voimajohtoreitin pylvää.

Kuva 2. Asemakaava-alueelle sijoittuvan Fingridin 400 kV:n voimajohdon poikkileikkaus.

Fingridin 400 kV voimajohtoa varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 52 metriä leveälle johtoalueelle (poikkileikkaus kuvassa 2). Johtoalue muodostuu 32 metriä leveästä johtoaueasta ja johtoauekan molemmiin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusalue kattaa koko 52 metriä leveän voimajohtoalueen.

Pyydämme varautumaan asemakaavan laadinnassa voimajohtoihin. Voimajohto-alueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa. Asemakaavotuksessa voimajohtoa varten varattuna alueen osana käytetään koko voimajohto-alueen leveyttä poikki leikkauskuvan

mukaisesti. Johtoaluetta koskevalla kaavamerkinnällä varmistetaan, että rakennelmien, rakennusten ja voimajohdon väliin jää riittävä etäisyys, sekä rajoitetaan sähköturvallisuutta vaarantavat toiminnot selkeästi voimajohtoalueen ulkopuolelle.

Asemakaavan suunnittelussa on otettava huomioon seuraavia asioita:

- Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä.
- Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.
- Voimajohdon virtajohtimien alle sijoittuvien istutusten

osalta on otettava huomioon, että puuston tai kasvien luontainen kasvukorkeus ei saa ylittää 4 metriä. Ylipitkät puut joudutaan katkaisemaan tai kaatamaan.

- Voimajohtoalueella ei voi pysäköidä ajoneuvoja ilman Fingridin kanssa tehtyä yksityisoikeudellista sopimusta. Pysäköintiratkaisut tutkitaan aina tapauskohtaisesti jääkuorman, sähkökentän ja palokuorman takia.
- Polttonesteen jakelun suunnittelussa on otettava huomioon jakelupisteen sijoittaminen riittävälle etäisyydelle ilmajohtoista. Fingrid Oyj suosittelee, että polttonesteen jakelua ei sijoiteta tätä pylvään korkeutta vastaavaa etäisyyttä lähemmäksi.
- Teiden ja katujen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, mitä Liikenneviraston ohjeessa "Sähköjohdot ja maantiet" (2011) esitetään.

Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa *Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa*, joka on ladattavissa Fingridin internet-sivuilta (http://www.fingrid.fi/fi/verkkohankkeet/luvat%20ja%20lausunnot/ohjeita_kaavoittajalle/Sivut/default.aspx). Oppaasta saa lisätietoa edellä käsitellyistä suunnittelukysymyksistä.

Kaikesta voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämä voi olla myös esimerkiksi katu, pysäköintialue, liikennejärjestely, rakennelma tai maansiirtotoimenpide, joka sijoittuu voimajohdon läheisyyteen. Risteämälausunnossa esitetään seikat ja turvallisuuskäsitteet, jotka hankkeen toteuttamisessa on

voimajohdon kannalta otettava huomioon. Risteämälauseunossa annetaan näkemys suunnitelman toteuttamisen reunaehdoista. Lausuntopyynnön voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälauseunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Tämä lausunto koskee Fingrid Oyj:n voimajohtoja.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä.

► *Sähkövoimajohdot merkitään asemakaavaan nykyiselle paikalleen.*

Asemakaavan tavoitteet

- **Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunta-kaavaan**

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, joten vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunta-kaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §). Asemakaava täydentää olevaa kaupunkirakennetta ja liikenneverkkoa eikä ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Asemakaava on myös maakunta-kaavojen mukainen.

- **Vertailu yleiskaavaan**

Asemakaava on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

- **Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan**

Tontin käyttötarkoitus laajenee käsittämään myös teollisuus- ja varastotoiminat. Jo voimassa oleva asemakaava sallii 5000 k-m² liiketilaa, mikä on kuitenkin vähittäiskaupan suuryksikkö.

- **Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet**

Petikonniitty jää suojaviheralueeksi erityisen huonon maaperän vuoksi.

- **Asemakaavan laadulliset tavoitteet**

Vantaan arkkitehtuuristrategia: "Laitakaupungin laatu ei kelpaa."

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Asemakaavan laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*. Kaavoitukseen osallistuivat asumisasioiden päällikkö *Tuula Hurme*, tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*, kehitysinsinööri *Mika Vähämaa*, liikenneinsinöörit *Pekka Haasanen*, *Pirjo Salo*, suunnitteluinsinööri *Elina Komulainen*, maisema-arkkitehdit *Anne Mäkynen*, *Laura Muukka*, johtava ympäristösuunnittelija *Jaakko Vähämäki*, yleiskaava-suunnittelija *Joni Heikkola*, kaavoitusinsinööri *Mikko Järvi* ja suunnittelu-avustajat *Eeva Juusela*, *Marko Hoffren*.

Vihdintien kehittämisselvitystä ohjaavaan hankeryhmään kuuluivat Uudenmaan tiepiiristä *Heli Siimes* (puheenjohtaja), *Elisa Sanasvuori*; Espoon kaupungilta *Riikka Aaltonen*, *Salla Hänninen*, *Leena Kaasinen*; Vantaan kaupungilta *Timo Kallaluoto*, *Pirjo Suni*, *Leena Viilo*; Uudenmaan ympäristökeskuksesta *Kaisa Mäkelä*; Uudenmaan liitosta *Hannu Siitonen*; YTV:ltä *Jukka Pesonen*, *Destia Oy*:stä *Heimo Rintamäki* ja *Tiina Kiuru* (sihteeri).

Vihdintien kehittämisselvityksen konsulttina ja hankeryhmän sihteerinä on ollut *Destia Oy*, josta työhön osallistuivat: *Heimo Rintamäki*, *Tiina Kiuru*, *Mirja Lehtovaara*, *Jukka Ristikartano*, *Annukka Kerokoski*, *Christel Kautiala*, *Mikko Smura*, *Eero Meuronen*, *Raino Kukkonen*, *Päivi Jylänki*, *Tommi Kärki*, *Pasi Myyryläinen*, *Lotta-Maija Seppänen*, *Hanna-Kaisa Lahtisalmi* ja *Eija Yli-Halkola*.

Uudenmaan ELY-keskuksesta osallistuivat *Jussi Heinämies*, *Aimo Huhdanmäki* ja *Hannu Palmén*.

Fingrid Oyj:stä osallistuivat *Mika Penttilä, Tommi Olsson ja Max Isaksson*.
Fortum Sähkönsiirto Oy:stä osallistui *Sami Kanerva*.
Säteilyturvakeskuksesta osallistui *Lauri Puranen*.
Gasum Oy:stä osallistui *Taneli Ojanen*.

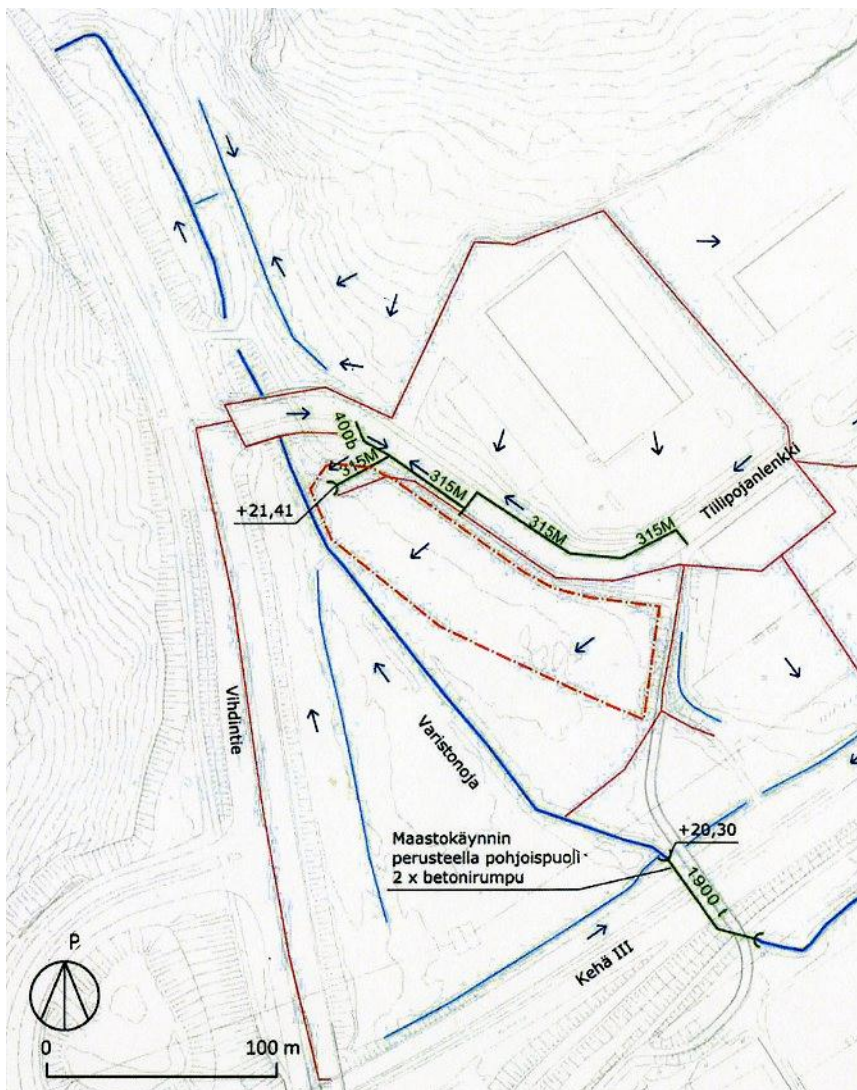
Suunnittelukokous Uudenmaan ELY-keskuksen, Säteilyturvakeskuksen ja johtoyhtiöiden kanssa 12.2.2014.

Kehä III:n tiesuunnitelman (2010) laati konsulttina Finnmap Infra Oy / *Jorma Laakso, Niko Janhunen*.

Uudenmaan ELY-keskusta (Tiehallintoa) edustivat projektipäällikkö *Kirsti Keto, Ari Puhakka, Elisa Sanasvuori, Liisa Koskela*.

Asemakaavaa on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 6.3.2013 ja 28.3.2013.

Hulevesiselvitys (2014)

Hulevesiselvitys, lähivedenjakajat.

Sito Oy / L. Harilainen 23.5.2014

—	Varistonjoen uoma.	—	Vedenjakajat.
—	Oja.	—	Hulevesiviemäri.
→	Virtaussuunta.		

5. Asemakaavan kuvaus

Vihdintietä etelään. Tien länsipuolella on kevyen liikenteen raitti.

Google street view 2011

Asemakaava luo edellytykset Vihdintien kehittämiseksi 2 + 2 –ajorataisena sekä Tiilipojanlenkin yritystontin toteuttamiselle.

Kaavaratkaisu

- **Vihdintien** osalta asemakaavassa osoitetaan Vihdintien kehittämisselvityksessä (2008) ja Kehä III:n tiesuunnitelassa (2010) esitetty tilavaraus maantien alueeksi LT. Kaavaan sisältyy pieni pala asemakaavan 261100, Koivurinne 1, suojaviheraluetta EV, joka liitetään Vihdintien tiealueeseen. Vihdintielle merkitään kaksi kevyen liikenteen eritasoa (e) ja liittymä Tiilipojanlenkille.
- **Korttelin 26102** tontin 19 (Tiilipojanlenkki 9) osalta kaavamerkintä liike- ja toimistorakennusten korttelialue K muutetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi KTY. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön enintään 2 500 k-m² sekä toimisto-, tuotanto-, näyttely- ja varastotiloja ja huoltoaseman, mutta ei päivittäistavarakauppaa. Liiketilojen enimmäismäärä on siis 50 %. Tontin rakennusoikeus 5 000 k-m² säilyy nykyisenä. Lisäksi sallitaan polttoaineiden jakeluaseman (pj) ja maanalaisten pysäköintitilojen (map) rakentaminen. Pysäköintitiloja saa rakentaa rakennusoikeuden estämättä.
- **Petikonniityn** osalta puisto ja asemakaavoittamaton alue merkitään suojaviheralueeksi EV, jonne merkitään hulevesiallas. Alue on vaikeasti rakennettavissa eikä ole virkistyskäytössä. Rajaus perustuu Kehä III:n tiesuunnitelmaan (2010), jonka mukaan Vihdintien kehittämisselvityksessä (2008) esitettyä ramppia Kehä III:ta idästä Vihdintielle pohjoiseen ei tarvita.

Kaavaratkaisun perustelut

Kaavamuutos on maakuntakaavojen (2006, 2014) oikeusvaikutteisen yleiskaavan (2007), Vihdintien kehittämisselvityksen (2008) ja Kehä III:n tiesuunnitelman (2010) mukainen.

Samalla parannetaan korttelin 26102 rakentamatta jääneen tontin toteuttamiskelpoisuutta.

Liikenne

Yleiskaavan tuottamat liikenteelliset vaikutukset on tutkittu yleiskaavan laatimisen yhteydessä (2007). Vihdintien parantamisen vaikutukset on tutkittu Vihdintien kehittämisselvityksen (2008) yhteydessä. Vihdintien parantamisen

merkittävimmät vaikutukset ovat tien välityskyvyn lisääntyminen ja liikenteen sujuvuuden paraneminen. Voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna Tiilipojanlenkin yritystontin liikennetuotos ei lisäännä merkittävästi voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna, joka sallii tontin käytön liiketoimintaan.

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavassa määrätään mm., että rakennusten tulee olla korkeatasoisia.

Ympäristön häiriötekijät

Asemakaavaan annetaan ääneneristävyysmääräys lento- ja tiemelua vastaan.

Kaavamerkinnät ja -määräykset

Tontit sijaitsevat kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla, joten rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia ja julkisivuissa tulee käyttää korkeatasoisia materiaaleja. Julkisivut Kehä III:a, Vihdintietä ja Tiilipojanlenkkiä vastaan on jäsennettävä ikkunoilla ja muilla julkisivua jäsentävillä rakennusosilla. Istutettavilla alueilla tulee olla puita ja pensaita.

Tekninen huolto

Nykyinen johtoverkko säilyy. Petikonniitylle voidaan toteuttaa hulevesiallas.

Nimistö

• **Petikonniitty, Petikängen** Suojaviheralue. Tässä on ollut 1700 Pittik äng, Pittikängh, 1824 Petik Ängen ja Tiilipojanlenkin pohjoispuolella 1700 Pittik åker, 1913 Petik (Pikku) åker, jolloin kerrottiin, että muinoin on ollut Petik-niminen talo, joka on liitetty Tavastkullaan.

(Brotherus 1700; MHA 43:XIX; SLS 1913: 93; Nr 12.11.2012; Nr 8.4.2013)

• **Tiilipojanlenkki, Tegelpojkslänken** Katu tuli asemakaavaan 1979 ja sitä on jatkettu; tässä on ollut 1982 – 2000 Lenkipolku. Nimi johtuu Hämeenkylässä tiilitehtaasta (1951 Hämeenkylässä Tiili Oy) ja kadun muodosta, joka tekee lenkin. (Nr 13.12.2000)

• **Tiilipojanpolku, Tegelpojksstigen** Ulkoilureitti, lähtee Tiilipojanlenkiltä. (Nr 12.11.2012)

• **Varistonoja, Varistobäcken** Luonnonoja alkaa Lammaslammesta ja laskee Variston läpi Pikkujärveen. 1913 yläjuoksulta alkaen Lammbäcken, Varistobäcken, Petikbäcken, 1933 Petikbäcken, 1963 Luhtitien kohdalla varistobekken, Varistontien ja Luhtimäen välissä petikbekken, Luhtipolun länsipuolella kallkut(u)bekkin ('Kalankutuoja?'), Rystypolun kohdalla oli koski petikforssn, 1971 Petikonoja, Petikbäcken, 2009 Varistonoja, 2013 Varistonoja, Varistobäcken. Varisto on ollut niitty (1691 waristå Engen, waristo Nijtu). (SLS 1913; Peruskartta 1933; SLS 1963; Kotus NA 1971; Kepsu 2005: 169; Pienvesiselvitys 2009; Nr 8.4.2013)

• **Vihdintie, Vichtisvägen** Vihtiin johtava maantie oli alun perin valtatie 2 Helsingistä Poriin, sittemmin seututie 120. Tietä hahmotteli jo Eliel Saarinen 1918 Suur-Helsinki-suunnitelmaansa¹. 1932 suunniteltiin tietä Vihtin kautta Turkuun². Tien rakentaminen alkoi Helsingissä 1930-luvulla³ ja valmistui Helsingin maalaiskunnan osalta 1940⁴. Nykyinen nimi otettiin käyttöön Helsingissä Pitäjänmäellä 1949⁵. Nimi esiintyy maalaiskunnan kartassa 1958, mutta 1966-72 Vihdintietä oli vain Helsingin ohikulkutielle (Kehä III) asti, siitä pohjoiseen Porintie, Björneborgsvägen; 1974 koko osuus oli Vihdintie, Vichtisvägen⁶. – Vihti mainitaan 1433 Lohjan kappelikuntana. Kunnan nimi kertoo varhaisesta asukkaasta: Vihti, Wihto ja Wichtic ovat alasaksalaista lähtöä olevia henkilönnimiä⁷. Lähtökohtana voi olla myös järven nimi.

(1) Eliel Saarinen; Suur-Helsinki; Helsinki 1918. (2) Touko Perko; Luvut V – X teoksessa Suomen teiden historia II, s. 106-108; Tie- ja vesirakennushallitus ja Suomen tieyhdistys; Helsinki 1977. (3) Birger Brunila, Asemakaavoitus 1918-1945 teoksessa Helsingin kaupungin historia, osa V:1, s. 37; Helsinki 1962. (4) Pekka

Ahtiainen ja Jukka Tervonen; Vantaan historia 1946-1977, s. 271; Jyväskylä 2002. (5) Helsingin kadunnimet, s. 157, 167, 215; Helsingin kaupungin julkaisuja N:o 24; Helsinki 1970. (6) Helsingin mlk:n osoitekartat 1958, 1966 ja 1969; Vantaan osoitekartta 1972 ja opaskartta 1974; Nt 18.9.1973. (7) Pirjo Mikkonen ja Sirkka Paikkala; Suomalaiset sukunimet, viides painos, s. 687; Keuruu 1993.

Nr = Kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmä. Nt = Nimistötoimikunta.

Asemakaavan keskeiset vaikutukset

• Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Vihdintien parantaminen edistää rakentamis- ja toimintamahdollisuuksia tien vaikutusalueella, joka ulottuu Helsingistä Vihtiin ja Nurmijärvelle. Tiilipojanlenkin tontin osalta kaava täydentää toteutumatta jäänyttä kaupunkirakennetta.

• Vaikutukset suhteessa voimassa olevaan asemakaavaan

Puistoa muuttuu suojaviheralueeksi. Tontin käyttötarkoitusta laajennetaan.

• Vaikutukset luontoon, luonnonympäristöön ja maisemaan

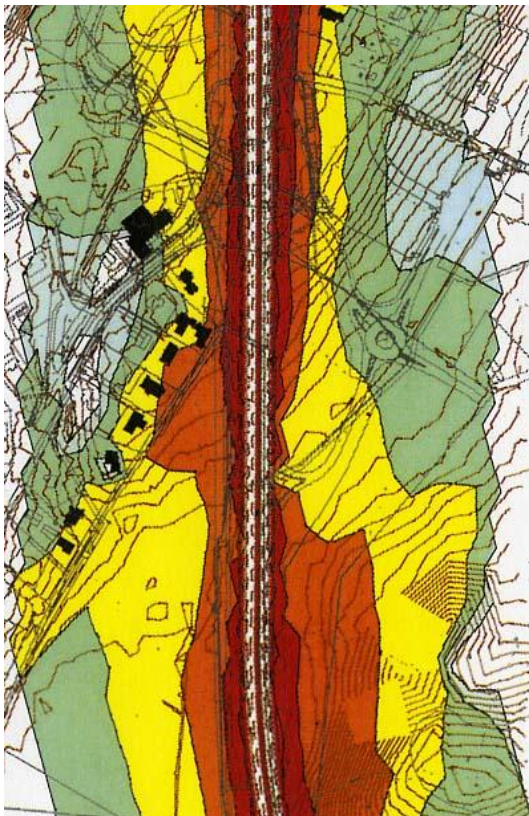
Vihdintien tiealue levenee. Tiilipojanlenkin rakentamaton tontti tulee rakennetuiksi. Petikonniitty säilyy nykytilassa.

• Liikenteelliset vaikutukset

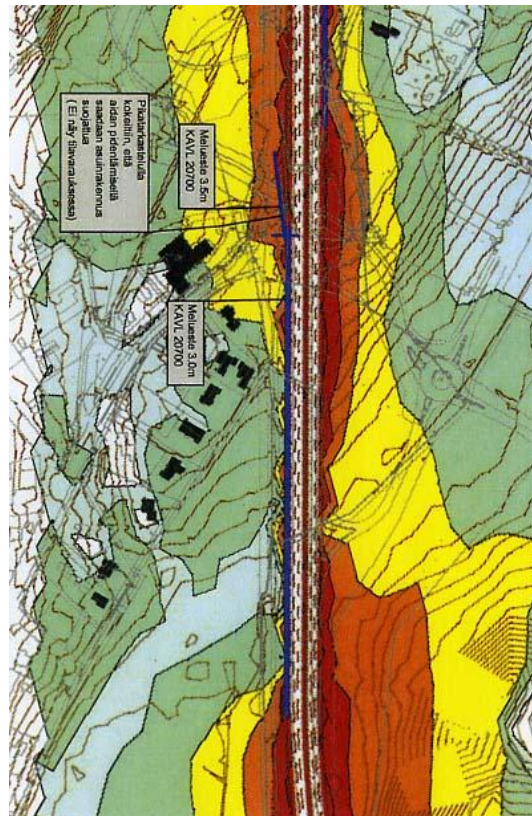
Yleiskaavan (2007) tuottaman maankäytön liikenteelliset vaikutukset on tutkittu yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Vihdintien kehittämisselvityksessä (2008) on arvioitu tiesuunnitelman liikenteelliset vaikutukset ja meluvaikutukset, joita torjutaan asutuksen kohdalla meluestein. Vihdintien parantaminen sujuvoittaa liikennettä. Tiilipojanlenkin tontin osalta kaavamuuos ei lisää alueen liikennetuotosta voimassa olevaan asemakaavaan nähden.

• Sosiaaliset vaikutukset

Tontin rakentuminen antaa mahdollisuuksia elinkeinoille, yrittämiselle ja työnteolle ja vaikuttaa sitä kautta ihmisten hyvinvointiin.

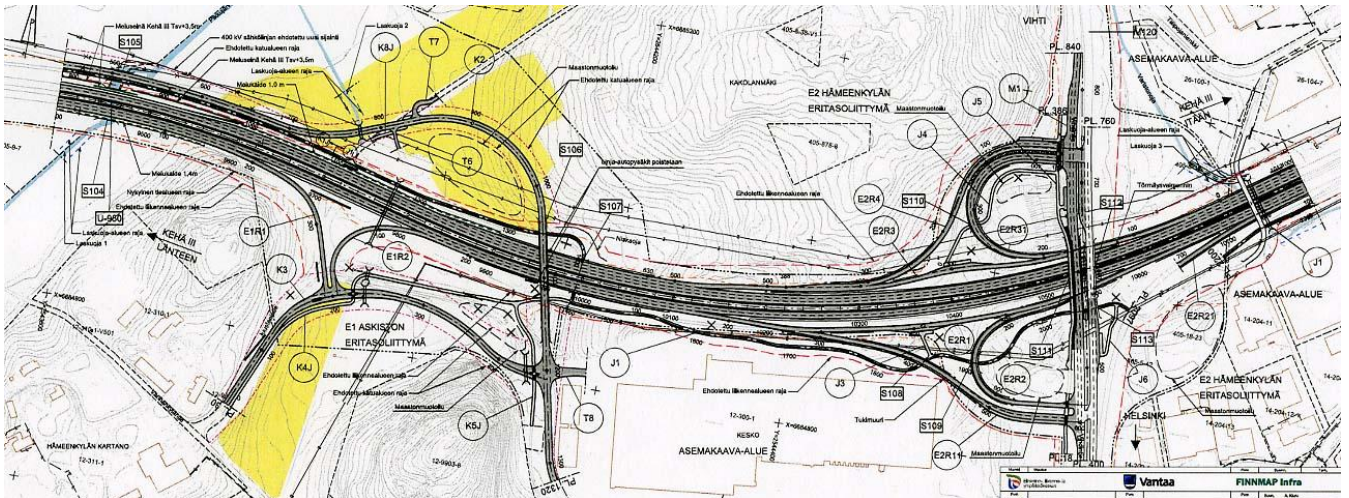
Vihdintien melualue 2030 ilman meluesteit.

Vihdintien melualue 2030 meluestein.

45-50 dB. 50-55 dB. 55-60 dB. 60-65 dB. yli 65 dB. Nopeustaso 60 km/h.

6. Asemakaavan toteutus

Kehä III:n tiesuunnitelma, itäosa. Ramppia Kehä III:lta idästä Vihdintielle pohjoiseen ei tarvita.
Uudenmaan ELY-keskus 2010

Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta.

Valtio lunastaa Vihdintien tiealueet.

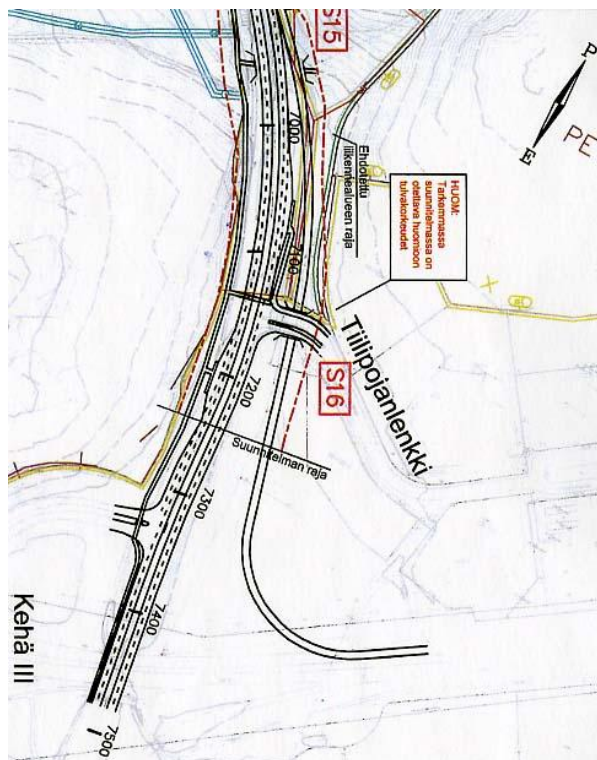
Tontin rakennusluvista tulee ilmoittaa naapureille ja rakennuspaikalla. (MRL 133 §)

Vantaalla 13.4.2015

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

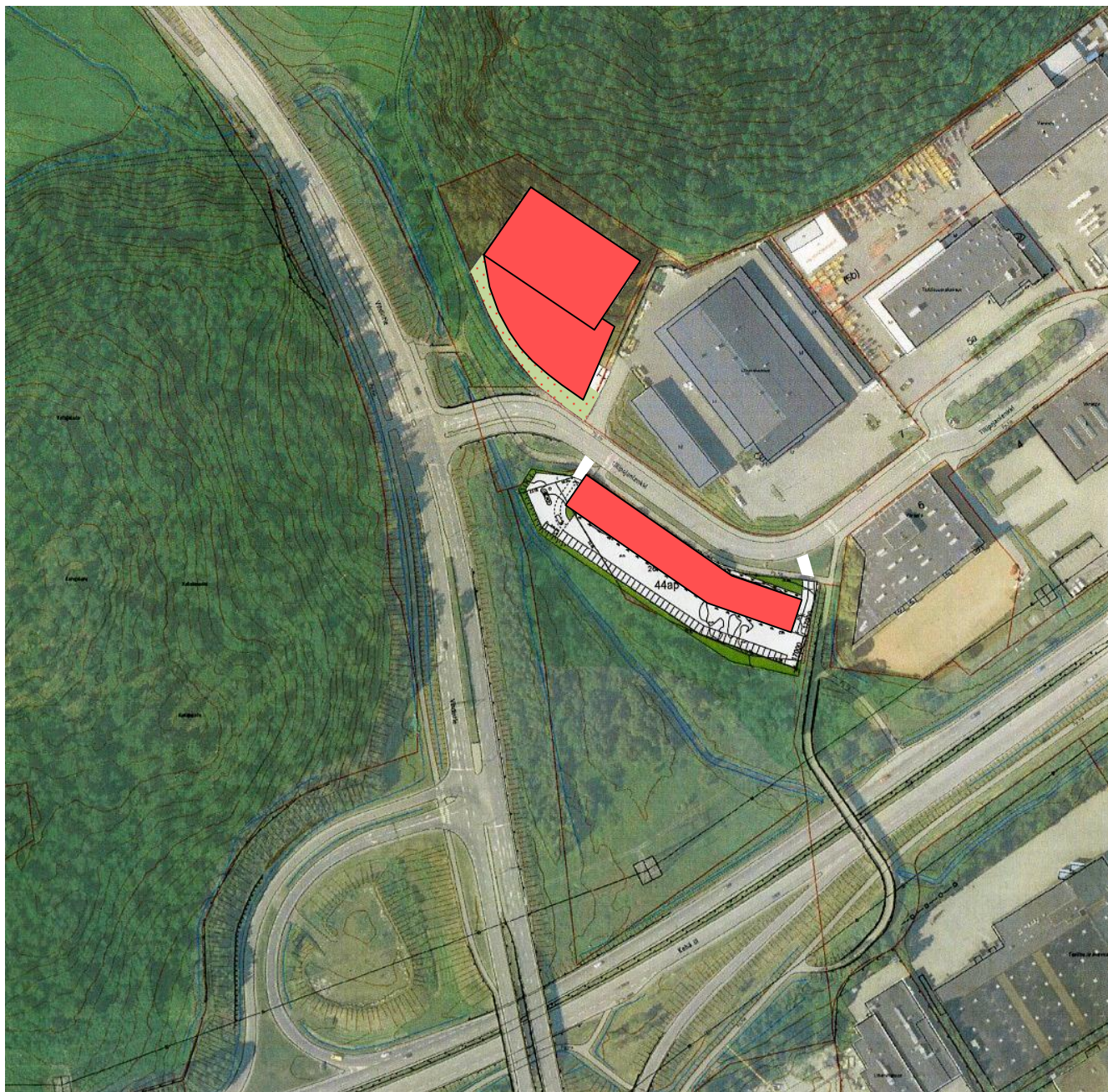
Laatijan yhteystiedot:
Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto
Kielotie 28, 01300 Vantaa
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. (09) 8392 2675

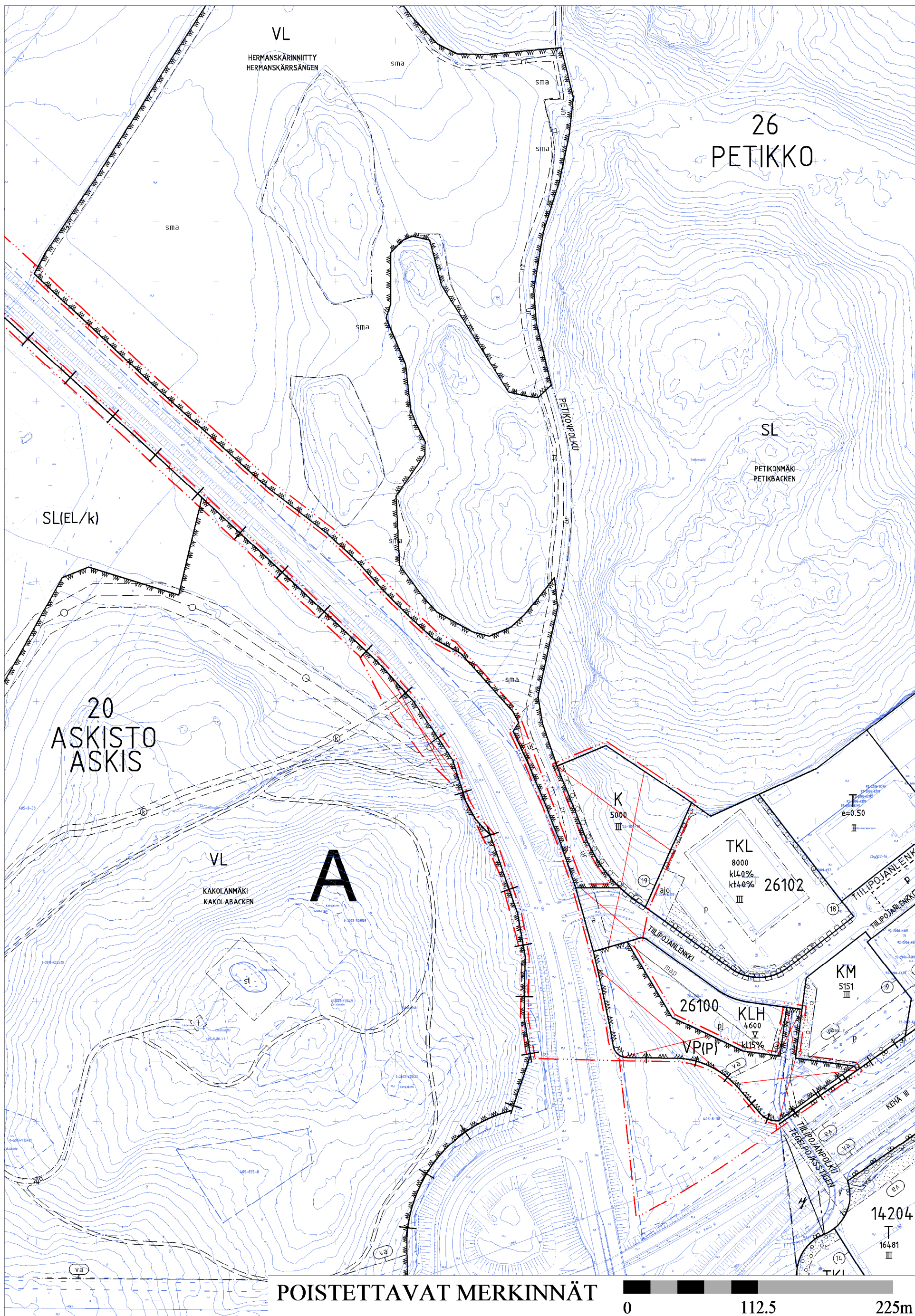

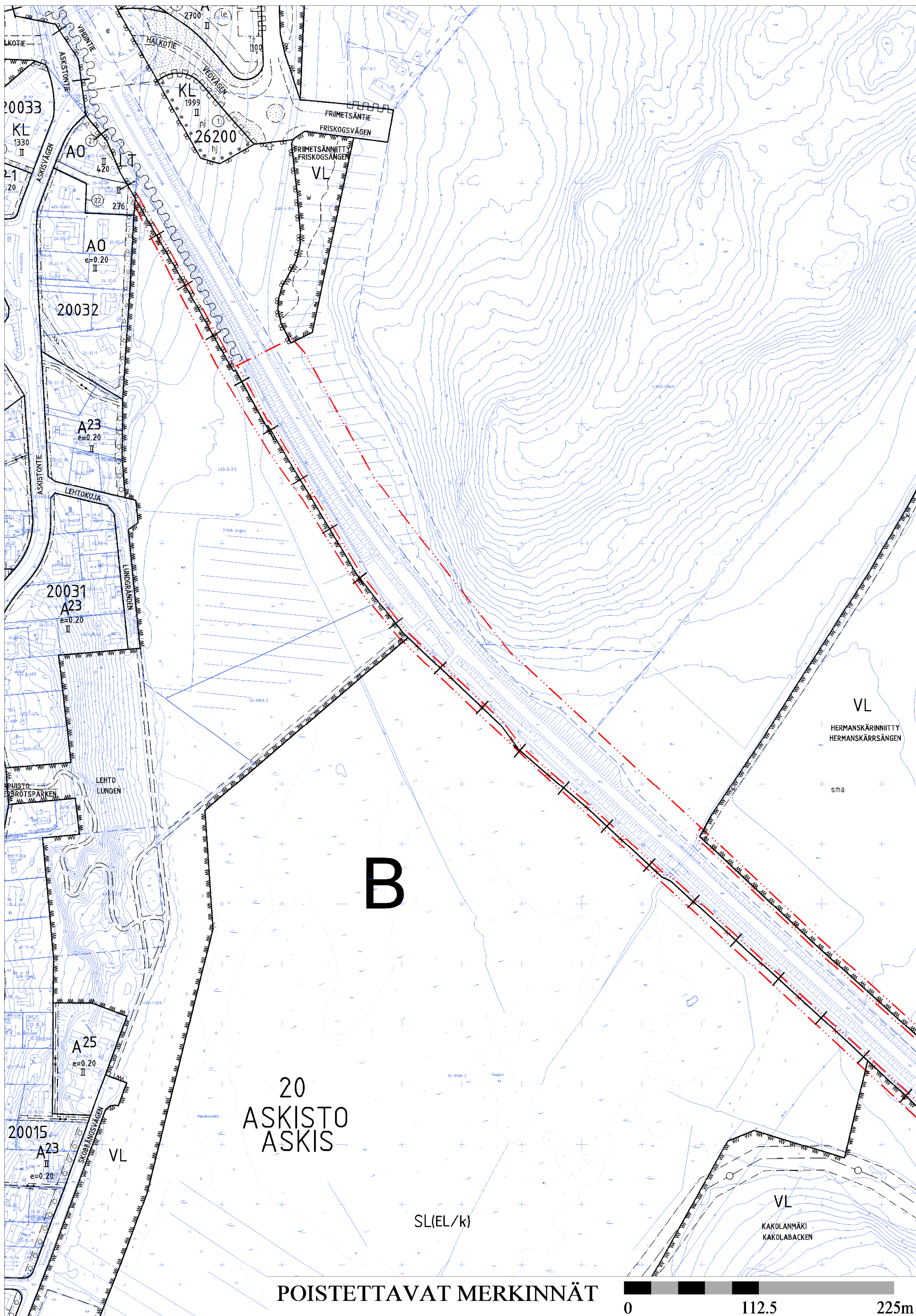
← Vihdintien pohjoisosa Askiston liittymään asti.

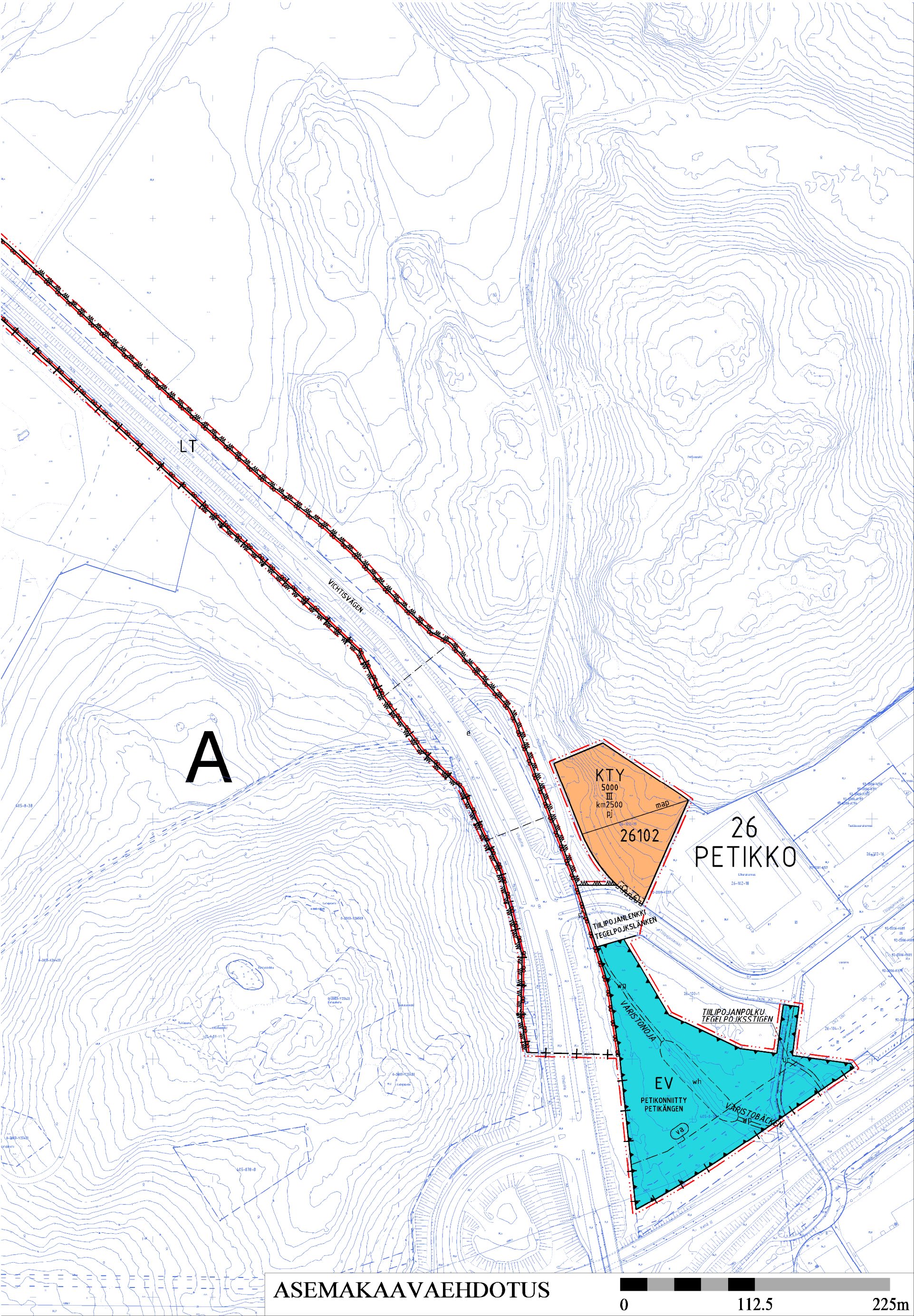
Askiston eritasoliittymän tilavaraus on osoitettu asemakaavassa 261100, Koivurinne 1.

Kehittämisselvitys sisältää 3,0 metriä korkean meluesteen Askiston asutuksen kohdalle.

Kaava-alueen numero
Planområdets nummerPäiväys
DatumPohjakarttalehtien numerot 1 / 2
Baskartbladens nummer

261500

13.4.2015

684489, 685488-89

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 26, Petikko**VIHDINTIE**

Asemakaava

Liikenne- ja erityisalueet.

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 26102 sekä katu-, liikenne
ja erityisalueet.(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia
26102 sekä katu- ja virkistysalueet sekä
14 Variston kaupunginosassa liikenne-
aluetta.)

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 26102.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

--- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Toimitilarakennusten korttelialue.

Korttelialueelle saa sijoittaa tuotanto-, näyttely-, varasto- ja
toimistotiloja ja huoltoaseman, ei kuitenkaan päivittäistä
rakauppaa.Rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia
ja julkisivuissa tulee käyttää korkeatasoisia materiaaleja.Julkisivut Vihdintien ja Tiilipojanlenkin suuntaan on jäsen-
nettävä ikkunoilla ja muilla julkisivua jäsentävillä raken-
nosilla.Jalankulkualueet on kivettävä ja erotettava reunakivillä
ajo-, pysäköinti- ja istutusalueista.

Hulevedet tulee viivyttaa.

Toimistojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ääneneris-
tävyden ΔL lentomelua vastaan tulee olla vähintään 28
dB, mutta tiemelua vastaan kuitenkin vähintään 30 dB.Ajoyhteys tontille 26-102-19 on tontin 18 ajorasitealueen
kautta.Tontille saa rakennusoikeuden estämättä rakentaa py-
säköintitiloja.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

liikkeet	1 ap / 35 k-m ²
paljon tilaa vaativa erikoistavaran kauppa	1 ap / 50 k-m ²
toimistot	1 ap / 50 k-m ²
näyttelytilat	1 ap / 50 k-m ²
tuotanto	1 ap / 100 k-m ²
varastot	1 ap / 150 k-m ²

Maantien alue.

Suojaviheralue.

-+--+ Kaupunginosan raja.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.

-x-x- Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

26

Kaupunginosan numero.

Vanda stad
Stadsdel 26, Petikko**VICHTISVÄGEN**

Detaljplan

Trafik- och specialområdena.

Ändring av detaljplanen

Del av kvarteret 26102 samt gatu-, trafik-
och specialområdena.(Del av kvarteret 26102 samt gatu- och
rekreationsområdena samt trafikområde i
stadsdel 14 Varistorna i den plan som upp-
hävs.)

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 26102.

1:2000

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

I kvartersområdet får placeras produktions-, utställnings-,
lager- och kontorsutrymmen och servicestation, dock inte
dagligvaruhandel.Byggnaderna ska vara arkitektonisk högklassiga och i
fasader ska användas högklassiga material.Fasaden mot Vichtisvägen och Tegelpojkslänken ska
struktureras med fönster och andra byggnadsdelar som
strukturera fasaderna.Fotgängarområdena ska stenläggas och med kantste-
nar avgränsas från kör-, parkerings- och planterings-
områdena.

Dagvatten ska fördröjas.

Ljudisolering ΔL mot flygbuller i kontorslokaler och mots-
varande arbetsutrymmen ska vara minst 28 dB, men mot
vägbuller dock minst 30 dB.Körförbindelse till tomt 26-102-19 är genom tomtens 18
körsevitut område.På tomten får byggas parkeringsutrymmen utan hinder
av byggnadsrätten.

Minimiantalet bilplatser:

affärer	1 bp / 35 m ² -vy
affärer för specialvaror som kräver mycket utrymme	1 bp / 50 m ² -vy
kontorer	1 bp / 50 m ² -vy
utställningsutrymmen	1 bp / 50 m ² -vy
produktion	1 bp / 100 m ² -vy
lager	1 bp / 150 m ² -vy

Område för landsväg.

Skyddsgrönområde.

Stadsdelsgräns.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelnummer.

PETIK
26102

VIHDINTIE

VARISTONOJA

III

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.

Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.

Rakennusala.

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Rakennusala, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön. Luku osoittaa neliömetreinä vähittäiskaupan suuryksikön enimmäiskoon, joka sisältyy tontille annettuun rakennusoikeuteen.

Maanalainen pysäköintitila.

Alue, jolle saa sijoittaa polttoaineen jakeluaseman.

Ohjeellinen ulkoilureitti.

Puro tai pienvesialue.

Ohjeellinen hulevesialue.

Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.

Katu.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Eritasoristeys.

Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.

Merkintä, jonka osoittamalle likimääräiselle kohdalle tulee toteuttaa liikennemelulta suojaava este.

Vaara-alue.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.

Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.

Byggnadsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Byggnadsyta på vilken en stor detaljhandelsenhet får placeras. Siffran anger i kvadratmeter den maximala storleken på den detaljhandelsenhet som ingår i den byggrätt som anvisats för tomten.

Underjordiskt parkeringsutrymme.

Område på vilket får placeras en distributionsstation för flytande bränslen. Riktgivande friluftsled.

Bäck eller småvattenområde.

Riktgivande dagvattenområde.

Del av område som skall planteras med träd och buskar.

Gata.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

Planskild korsning.

Ungefärligt läge för utfart.

Beteckning som anger den ungefärliga platsen där en bullerskärm som skyddar mot trafikbuller skall byggas.

Faroområde.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
KaupunkisuunnitteluVerksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Mättningsavdelningen

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda ____20__

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.Pekka Tervonen
Kaupungeodeetti / Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____/____20__

Godkänd av stadsfullmäktige ____/____20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	11.03.2015
Kaavan nimi	261500 Vihdintie		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	16.02.2015
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092261500
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	10,7407	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	7,9455
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,7952

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	10,7407	100,0	5000	0,05	7,9455	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,8152	7,6	5000	0,61	0,0000	0
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-1,6199	0
R yhteensä						
L yhteensä	8,0156	74,6	0		7,7719	0
E yhteensä	1,9099	17,8	0		1,9099	0
S yhteensä	0,0000		0		-0,1164	0
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	10,7407	100,0	5000	0,05	7,9455	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,8152	7,6	5000	0,61	0,0000	0
K	0,0000		0		-0,8152	-5000
KTY	0,8152	100,0	5000	0,61	0,8152	5000
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-1,6199	0
VP	0,0000		0		-0,9552	0
VL	0,0000		0		-0,6647	0
R yhteensä						
L yhteensä	8,0156	74,6	0		7,7719	0
Kadut	0,1929	2,4	0		-0,0246	0
LT	7,8227	97,6	0		7,7965	0
E yhteensä	1,9099	17,8	0		1,9099	0
EV	1,9099	100,0	0		1,9099	0
S yhteensä	0,0000		0		-0,1164	0
SL	0,0000		0		-0,1164	0
M yhteensä						
W yhteensä						

Kaupunginhallitus 20.4.2015 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot Askisto 5 -asemakaavaehdotuksesta nro 261500, Askisto. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin 6 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
NRO 1 Vantaan kaupunginmuseo	Ei huomautettavaa.	–
NRO 2 Uudenmaan ELY-keskus	Ei huomautettavaa.	–
NRO 3 Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Ei huomautettavaa.	–
NRO 4 Gasum Oy	Rakennusten suojaetäisyydet täyttyvät. Maakaasua on mahdollista saada käyttöön alueella. Gasumilla on tavoitteena saada maakaasun tankkausasema Petikkoon.	–
NRO 5 Fingrid Oyj	Ehdotamme, että voimajohtoalue merkitään tulevissa asemakaavoissa merkinnällä <i>johtoa varattu alueen osa</i> . Ei muuta huomautettavaa.	–
NRO 6 Museovirasto	Tiilipojanpolulla sijaitsee lyhyt katkelma Suuren Rantatien tielinjaa, joka säilyy.	–

NRO 1 VANTAAN KAUPUNGINMUSEO

Lausunto

”Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta nro 261500. Mielenpitojen kuuleminen on tapahtunut 2.1.2014 asemakaavatyön nro 200500 yhteydessä, josta nyt käsittelyssä oleva alue on erotettu omalle asemakaavanumerolle 261500.

Kaavatyön tarkoituksena on muuttaa voimassa olevaa asemakaavaa siten, että Vihdintien asemakaavoitus vastaisi vuonna 2008 laadittua kehityssuunnitelmaa (Uudenmaan ELY-keskus). Liikennealue tulee levenemään suunnitelmien toteutuessa 2 + 2 -ajorataiseksi. Tiilipojanlenkki 9:n tontilla voimassa olevaa asemakaavaa on tarkoitus muuttaa siten, että uusi merkintä sallii vähittäiskaupan suuryksikön sekä liike-, toimisto-, tuotanto- ja varastorakennusten rakentamisen (KTY) nykyisten liike- ja toimistorakennusten sijaan.

Kaupunginmuseo on lausunut mielenpiteensä asemakaavan muutoksesta kaavan osallistumis- ja arviointivaiheessa. Mielenpiteessään kaupunginmuseo kiinnitti huomiota siihen, että Vihdintie on suunnittelualueen eteläisiltä osilta Vantaan yleiskaavassa (2007) määriteltäviä maisemallisesti arvokasta aluetta (Osa Hämeenkylässä maisemallisesti arvokasta aluetta. Kulttuurimaisemaselvitys, Muukka, Mäkynen, Vantaan kaupunki 2005). Kaupunginmuseo esitti, että maisemallisesti arvokkaalla alueella tulisi teihin kohdistuvat rakenteet, kuten melusteet, suunnitella siten, että ne sopeutuvat maisemaan. Asemakaavaehdotuksessa ei melusteita ole osoitettu maisemallisesti arvokkaalle alueelle.

Asemakaava-alueella sijaitsee pieni pätkä Suuren rantatien linjausta. Museo ei ole esittänyt mielenpitojen kuulemisen yhteydessä tämän pätkän suojelemista asemakaavassa. Ehdotuksessa tielinjaus on saanut merkinnän ur (ulkoilureitti), joten linjaus tulee säilyttämään paikkansa.

Kaupunginmuseolla ei näin ole huomautettavaa asemakaavaehdotuksesta. Arkeologisen kulttuuriperinnän osalta lausunnon antajana toimii Museovirasto.”

Vastine

—

Tarkistukset

—

**NRO 4
GASUM OY****Lausunto**

"Vantaan kaupunkisuunnittelu pyytää lausuntoa Vihdintie –asemakaavaehdotuksesta nro 261500. Kaavaalueen läpi kulkee Gasum Oy:n maakaasuputki PEH200.

Rakennusten ja rakenteiden suojaetäisyyksistä ja muista maakaasun käyttöön ja turvallisuuteen liittyvistä asioista säädetään maakaasun käsittelyn turvallisuudesta annetussa asetuksessa (551/2009). Rakennusten suojaetäisyysvaatimukset täyttyvät asemakaavaehdotuksessa.

Maakaasuputken läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputken pitämiselle. Maakaasuputkilinjalla on säilyttävä näköyhteys merkintäpylväältä toiselle. Gasum Oy:llä säilyy oikeus maakaasuputken käytön edellyttämien huolto-, kunnossapito- ja korjaustoimenpiteiden tekemiseen.

Maanrakennustöiden yhteydessä on noudatettava Gasumin maankaivu- ja louhintaohteja.

Maakaasua on mahdollista saada käyttöön alueella.

Gasumilla on tavoitteena maakaasun julkisen tankkausaseman sijoittaminen Petikon alueelle. Tankkausasemien asettamista rajoituksista ympäristön maankäytölle on annettu määräyksiä Maakaasuyhdistyksen ja Tukesin laatimassa tankkausasemien suunnitteluohjeessa (Suunnitteluohje maa- ja biokaasun tankkausasemille). Lisätietoja tarvittaessa antaa liiketoimintayksión päällikkö Jussi Vainikka, puh. 020 44 78531, jussi.vainikka@gasum.fi."

Vastine

—

Tarkistukset

—

**NRO 5
FINGRID OYJ****Lausunto**

”Asemakaava-alueelle on Fingrid Oyj:n 400 kV (kilovoltin) voimajohto Espoo - Tam-
misto. Olemme lausuneet kaavan edellisestä vaiheesta 3.3.2015.

Ehdotamme, että voimajohtoalue merkitään tulevissa asemakaavoissa merkinnällä
johtoa varattu alueen osa. Vaara-alue-merkintä ei sovellu luonteeltaan tavanomaisten
kantaverkon voimajohtojen suoja-alueiden merkinnäksi. Ympäristöministeriön ohjeen
([Asemakaavamerkinnot ja -määräykset](#) YM 17.6.2003) mukaisesti vaara-alue -
merkinnällä osoitetaan alueita, joilla liikkuminen on turvallisuussyistä rajoitettu tai sitä
on tarkoitus rajoittaa. Voimajohtoalueella ei ole tarpeen rajoittaa liikkumista (vaikka
ympäristöministeriön oppaassa mainitaankin, että voimalinjojen alueilla voidaan käyt-
tää vaara-alueen merkintää).

Fingridillä ei ole muutoin huomauttamista kaavaehdotuksesta. Edellisessä lausun-
nossa mainitut asiat voimajohtojen rajoituksista maankäytön suunnittelulle on kuiten-
kin otettava huomioon myös tarkemmassa suunnittelussa (kuten voimajohtoalueelle
sijoittuva hulevesialue).

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia
voimajohtoja. **Tämä lausunto koskee Fingrid Oyj:n voimajohtoja.**

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa
Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.”

Vastine

—

Tarkistukset

—

NRO 6 MUSEOVIRASTO

Lausunto

”Vantaan kaupunki on lähettänyt lausuntoa varten Museovirastoon asemakaavan muutosehdotuksen nro 261500 (Vihdintie). Museovirasto on tutustunut muutosehdotukseen ja toteaa siitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta seuraavan.

Alueella sijaitsee katkelma Suuren Rantatien linjausta ja aikoinaan tärkeä tieyhteys on kulkenut Turusta aina Viipuriin saakka. Osin jo keskiajalta periytyvä Suuri Rantatie on muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu. Vanhaa tielinjaa pystytään seuraamaan hyvin Vantaan tiestön muodostuksessa ja oikeastaan vain pääkaupungin sisään-tulo/ulosmeno väylien kohdalla kuten Vihdintiellä vanha tielinja on paikoitellen kadonnut.

Kaavamuutosalueella, Tiilipojanpolulla sijaitsee lyhyt katkelma Suuren Rantatien tielinjaa. Tiilipojanpolku on muutosehdotuksessa merkitty ulkoilu- ja virkistysalueeksi, jolloin vanha tielinjaus säilyy. Suuren Rantatien linjaus osana ulkoilureittiä antaa maisemalle ajallista syvyyttä ja vahvistaa alueen kerroksellisuutta.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asemakaavasta lausuu Museoviraston ja Vantaan kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella kaupunginmuseo.”

Vastine

—

Tarkistukset

—

43 § Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna

VD/1449/02.08.00.00/2015

KN/PW/TE/HY-L

Aurinkokiven palvelurakennus

Vantaan kaupungille valmistuu uudenlainen monialainen palvelurakennus AURINKOKIVI, joka sijaitsee Kivistön uuden kaupunginosan keskusta-alueella lähellä tulevaa juna-asemaa. Hankkeen lähtökohtana on alueen asukkaita monipuolisesti palveleva, yhteiskäyttöön sopiva, muuntojoustava ja uudet oppimismetodit mahdollistava rakennus. Tarkoituksena on, että rakennuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan. Tavoitteiden toteuttamiseksi rakennukselle on laadittu palvelukonsepti, jossa on määritelty rakennuksen hallintoa sekä tilojen yhteiskäyttöä, muutoksia, huoltoa ja oheispalveluiden hankintaa koskevat periaatteet ja toimintamallit. Aurinkokiven palvelukonsepti tarkoittaa yhteisen käsityksen luomista tarjottavista palveluista seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. Aurinkokivi on luova, yhteisöllinen ja kestävän kehityksen periaatteet huomioiva monipuolinen palveluympäristö.
2. Palvelukeskus käyttää resursseja järkevästi yhteistä hyvinvointia parantaen ja edistää kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta.
3. Aurinkokiven palvelukonseptin tavoitteena on, että palvelukeskuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan.

Palvelurakennuksen toiminnot

Aurinkokiven palvelurakennus valmistuu kahdessa vaiheessa. Tilojen pääkäyttäjiä tulevat olemaan koulu, päiväkotit sekä äitiys- ja lastenneuvola. Tiloissa tulee toimimaan myös musiikkiopisto ja kuvataidekoulu. Tilat on suunniteltu siten, että niitä olisi helppo käyttää asukas- ja yhdistystoimintaan ja yksityistilaisuuksiin siten, että tilojen käyttöaste olisi korkea. Eri tilojen käyttö on mahdollistettu myös iltaisin ja viikonloppuisin. Suunnitellussa toisessa vaiheessa valmistuu koulutilat yläkouluikäisille lapsille ja aikuisten harrastustoimintaa palvelevia tiloja (mm. asukastupa).

Toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna

Aurinkokiven palvelurakennuksen toimitilapalvelujen hankinta tehdään kokonaispalveluhankintana. Siinä käyttäjäpalveluiden hallinnointi ja johtaminen, kiinteistön hoitoon kuuluvat huollot ja korjaukset sekä tilojen hallinnan taloushallinnon, vuokrauksen ja muun muassa kunnossapidon hallintatehtävät hoidetaan kokonaisvastuullisen palveluntuottajan toimesta.

Kohteen palveluiden hankinta tehdään näin kokonaispalveluhankintana, joka sisältää

- manageritoiminnot,
- kiinteistönhoitopalvelut sekä
- käyttäjäpalvelut.

Manageritoiminnot sisältävät muun muassa kiinteistöön ja toimitilapalveluihin liittyviä hallintotehtäviä kuten taloushallinto, vuokraustoiminnot, kunnossapidon ja kiinteistönhoidon suunnittelu ja johtaminen sekä käyttäjäpalvelujen hallinnointi ja johtaminen. Kiinteistönhoitopalveluihin kuuluu kiinteistön huolto ja korjaukset sekä ulkoalueiden ylläpito ja ympäristöhuolto. Käyttäjäpalveluihin kuuluvat ateria-, puhtaus- sekä aula- ja turvapalvelut. Ateriapalvelun osalta tulee varautua lounas- ja/tai päivällis- sekä kahvilapalveluiden tarjoamiseen kuntalaisille/järjestöille/yhdistyksille/yrityksille. Tämän lisäksi voi olla tarvetta tilaustarjoilujen järjestämiseen erilaisiin tilaisuuksiin. Aurinkokiven keittiö on niin sanottu palvelukeittiö. Aterioiden valmistus voi tapahtua joko Aurinkokiven palvelukeittiössä tai muualla aterioiden valmistuskeittiössä taikka ostamalla ateriakomponentit suoraan teollisuudelta.

Alustavan suunnitelman mukaan palveluntuottajan henkilöstöä tulee olla kiinteistöllä arkisin noin klo 6:00–21:00 välisenä aikana ja viikonloppuisin kaupungin kanssa määriteltyjen aukioloaikojen ja palvelutarpeen mukaisesti. Palveluntuottajan tulee toimittaa aula- ja turvapalveluita Aurinkokiven aukioloaikoina.

Kohteen palveluntuottajaksi haetaan yhtä kokonaisvastuullista toimittajaa, joka tuottaa kaikki hankittavat palvelut itse tai valitsemiensa yhteistyökumppaniensa kanssa yhdessä. Osatarjouksia ei mahdollisessa tarjouskilpailussa hyväksytä. Palveluntuottajalla tai yhdessä kumppaniensa kanssa tulee

olla kokemusta kaikista em. palveluista. Hankinta voidaan toteuttaa myös alihankkijoita käyttäen. Palveluntuottajan on kuitenkin oltava kokonaisvastuullinen toimittaja, joka vastaa alihankkijan työstä kuin omastaan. Palvelun toteuttaminen kokonaan alihankintana ei ole sallittua.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ja konsernipalvelut ovat valmistelleet asiaa yhteistyössä.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 43

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hankkia Aurinkokiven palvelukeskuksen kaikki toimitilapalvelut kokonaispalveluna sisältäen kohdetason manageroinnin,
- b) toteuttaa hankinta hankintakeskuksen ja tilakeskuksen yhteistyönä sekä
- c) valtuuttaa kaupunginjohtaja tekemään hankintapäätöksen ja allekirjoittamaan hankintasopimuksen.

Käsittely:

Merkittiin, että tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius ja hankintajohtaja Tiina Ekholm selostivat asiaa kokouksen alussa.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kaupunginhallituksen kokoukseen.

Liitteet:

- Esittelyaineisto
- Kilpailutussuunnitelma
- Aurinkokiven palvelukeskuksen pedagoginen suunnitelma ja palvelukonsepti
- Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna

Täytäntöönpano: Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ja konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, puh. 09 8392 2376, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
hankintajohtaja Tiina Ekholm, puh 09 8392 2444, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna

Pekka Wallenius, tilakeskusjohtaja

Lähtökohdat

Aurinkokiven palvelukeskuksen pedagoginen suunnitelma ja palvelukonsepti

1. Aurinkokivi on luova, yhteisöllinen ja kestävän kehityksen periaatteet huomioiva monipuolinen palveluympäristö.
2. Palvelukeskus käyttää resursseja järkevästi yhteistä hyvinvointia parantaen ja edistää kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta.
3. Aurinkokiven palvelukonseptin tavoitteena on, että palvelukeskuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan.

Visio

- Aurinkokivi on koko alueen palvelukeskus, joka kokoaa ihmiset toimimaan yhdessä. Siellä kasvetaan, opitaan, oivalletaan ja viihdytään.

Toiminta-ajatus

- Aurinkokiven palvelukeskus on olemassa ennen kaikkea lapsia ja nuoria, heidän oppimistaan ja kehitystään varten. Palvelukeskuksen jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemaansa kasvun ja kehityksen tukea moniammatillisena yhteistyönä, aamusta iltaan. Päivän aikana lapsi ja nuori oppii aikuisten kanssa yhdessä: kasvun tukena ovat kaikki, jotka talossa työskentelevät. Toiminnassa ovat mukana myös lasten vanhemmat sekä monet kolmannen sektorin toimijat. Aurinkokivessä synergia luo parempaa palvelua ja taloudellista tehokkuutta.
- Aurinkokiven palvelukeskus palvelee myös alueen asukkaiden tarpeita toimien kohtaamispaikkana kaiken ikäisille. Aurinkokivi tarjoaa toimivan mahdollisuuden monenlaisiin helposti saavutettaviin kulttuurin ja liikunnan sisältöihin sekä luo puitteet omaehtoiselle aktiivisuudelle. Pääpaino harrastustoiminnassa on alueen asukkaiden oman toiminnan aktivoinnissa sekä erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen järjestämissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Aurinkokivi on osa monitoimikorttelia, jossa on tiivis yhteistyö kaikkien toimijoiden välillä.

Miksi uusi malli ?

- Monikäyttöinen palvelukeskus vaatii vahvaa kohdekohtaista ja paikallista johtamista.
- Tilojen tehokas käyttö edellyttää aktiivista käytön ja palvelujen ohjausta.
- Olosuhteiden ylläpitäminen edellyttää tarpeenmukaisen kohdekohtaisen rahoituksen varmistamista.

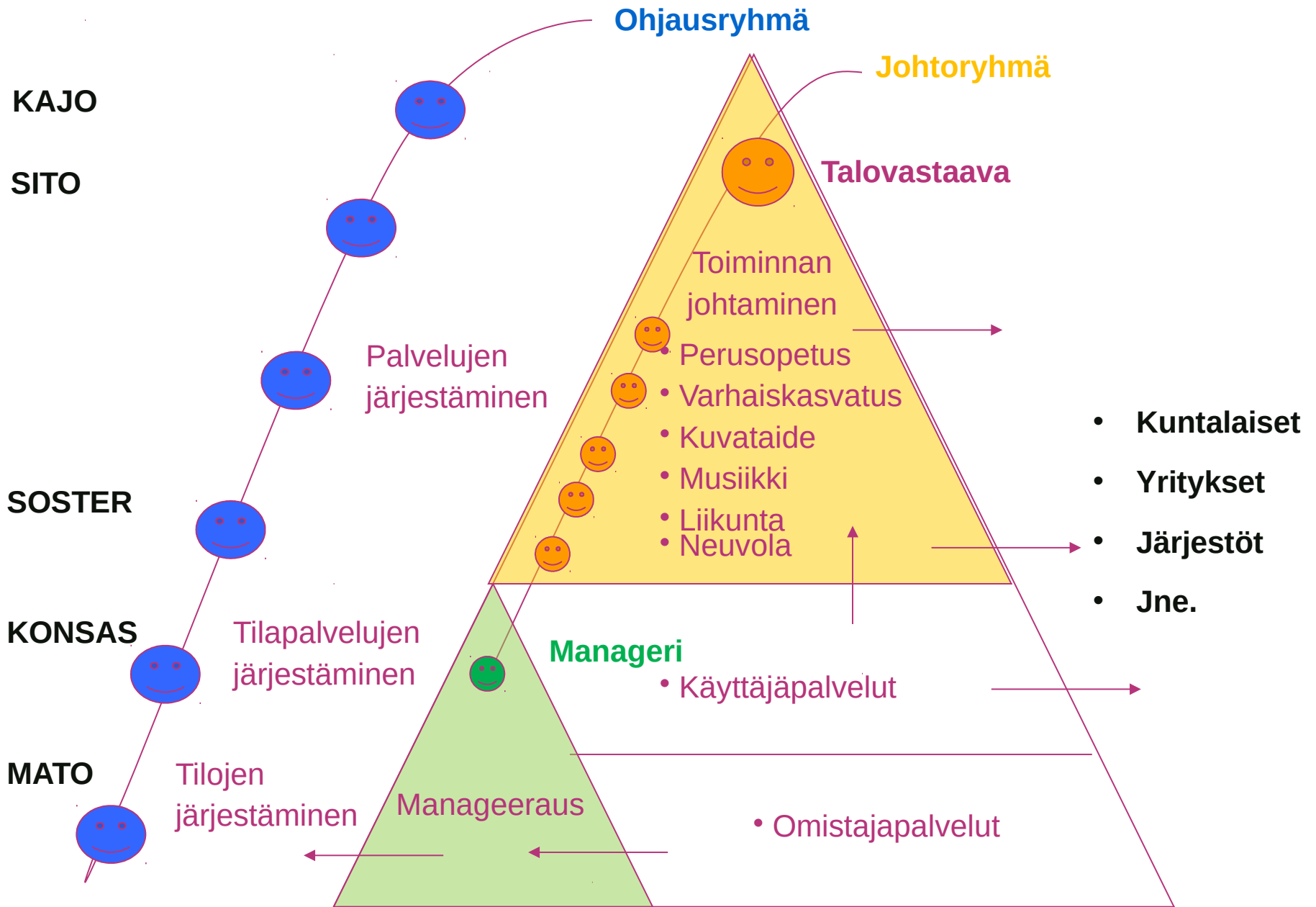
Hallintomallin yleiset periaatteet

Toimintayksikölle perustetaan ohjausryhmä ja johtoryhmä sekä valitaan vakinainen talovastaava (ent. talonjohtaja).

Tilojen hallinnoinnista, ylläpidosta ja toimitilapalveluista vastaa ostopalveluna hankittu manageri.

Kaikki kiinteistöön ja tiloihin liittyvät tukipalvelut (omistaja- ja käyttäjäpalvelut) kilpailutetaan kokonaisuutena.

Kiinteistön ylläpitomenot budjetoidaan kokonaisuutena omaan tulosityksikköön.

Käyttäjäpalvelut

- Hallintopalvelut
 - käyttäjäpalveluihin liittyvä taloushallinto
 - käyttäjäpalvelujen suunnittelu ja johtaminen
- Ateriapalvelut
- Siivouspalvelu
- Aulapalvelut
- Vartiointi
- Muut mahdolliset palvelut
 - Kokous- ja av-palvelut
 - Muuttopalvelut
 - Kalustuspalvelut

Omistajapalvelut

- Hallintopalvelut (tekninen manageeraus)
 - kiinteistöön liittyvä taloushallinto
 - tilojen osoittaminen toimialojen käyttöön ja ulosvuokraus
 - kunnossapidon suunnittelu (PTS)
 - muutos-, korjaus ja kunnossapitoprojektien johtaminen
 - kiinteistönhoidon ja huollon johtaminen (huoltokirja)
- Kiinteistön huolto ja korjaukset
- Ulkoalueiden ylläpito ja ympäristöhuolto

Palvelukeskuksen ohjausryhmä

Palvelukeskuksen toiminnan ja talouden kokonaisohjauksesta vastaa toimintayksikölle perustettava ohjausryhmä. Tällä ohjausryhmällä voi olla johdettavanaan myös muita vastaavia toimintayksiköitä.

- 1) vahvistaa palvelukeskuksen talousarvion
- 2) asettaa tavoitteet toiminnalle toimikausittain
- 3) arvioi toimintaa

Ohjausryhmään kuuluvat Aurinkokiven talovastaavan (ent. talonjohtaja) lisäksi toimialojen nimeämät tulosaluejohtajat. Ohjausryhmän puheenjohtajuudesta vastaa ohjausryhmän jäsenet vuorollaan.

Ohjausryhmä kokoontuu määrääjain kaupungin strategiatyön ja taloussuunnittelun vuosikelloon sovitettuna.

Palvelukeskuksen johtoryhmä

Johtaminen perustuu laadukkaaseen johtoryhmätyöskentelyyn ja talon johtoryhmä määrittää talon yhteistä toimintaa.

- 1) valmistelee palvelukeskuksen talousarvion
- 2) suunnittelee ja johtaa toimintaa
- 3) suunnittelee yhteistoimintaa ja laatii yhteisiä sopimuksia
- 4) suunnittelee ja sopii tilojen tehokkaan yhteiskäytön

Johtoryhmään kuuluvat talovastaava (pj.) sekä edustajat perusopetuksesta (koulun rehtori), varhaiskasvatuksesta (päiväkodinjohtaja), ennaltaehkäisevistä palveluista (neuvolapalveluiden esimies), vapaa-ajanpalveluista (musiikkiopisto, kuvataidekoulu ja kulttuuripalvelut) tilakeskuksesta sekä konserni- ja asukaspalveluista (siivous-, aterial- ja vahtimestaripalvelut).

Peruspalvelujen toimintaa ohjaavat asianomaiset tulosalueet, joten toiminnasta vastaavat em. tulosaluejohtajat.

Kaupungin ulkopuolisen jäsenenä johtoryhmään kuuluu manageri, joka toimii samalla ryhmän sihteerinä.

Jaettu operatiivinen johtajuus

Talovastaava

- toiminnan yleisjohtaminen
- yhteistyö kolmannen sektorin ja alueen asukkaiden sekä alueen muiden palvelutuottajien kanssa
- yhteisen budjetin valmistelu
- tulosityksikön tilien hyväksyjä

Palkataan sivistystoimeen

Talovastaavan ja managerin tehtäväjaosta sovitaan tarkemmin kokonaispalvelukilpailutuksen valmistelutyön yhteydessä

Manageri

- kiinteistöön liittyvä taloushallinto
- tilojen osoittaminen toimialojen käyttöön ja ulosvuokraus
- kunnossapidon suunnittelu (PTS)
- muutos-, korjaus ja kunnossapitoprojektien johtaminen
- kiinteistönhoidon ja huollon johtaminen (huoltokirja)
- käyttäjäpalvelujen johtaminen
- *Hankitaan ostopalveluna*

Investointien ja palvelujen maksuperusteet

- **Investoinneista** maksetaan sisäisen laskennan mukainen **pääomavuokra** tilakeskuksen taseeseen.
- **Omistajapalveluista** maksetaan **yleistä palvelu- ja hoitovastiketta** tulosityksikön taseeseen.
- **Käyttäjäpalveluista** maksetaan **erillisveloituksella** suoraan kokonaispalveluntuottajalle.

Palvelu- ja hoitovastikkeeseen sisältyvät ylläpitokustannukset (n. 0,5 M€/a)

- Yhteistehtävät
- Yleishoito ja valvonta
- Lämpöhuolto
- Sähköhuolto
- Vesihuolto
- Erityislaitehuolto
- Jätehuolto
- Ulkoalueen huolto
- Kunnossapito
- Yleisten ja yhteisten tilojen siivous (tarkentuu myöhemmin)
- Aulapalvelut (tarkentuu myöhemmin)
- Vartiointi (tarkentuu myöhemmin)
- Kalusteet (tarkentuu myöhemmin)

Arvio Aurinkokiven puhtauspalveluiden kustannuksista

Arvio Aurinkokiven ateriapalveluiden kustannuksista

Peruskoulu

n. 213 333
€/vuosi

Päiväkoti

n. 105 300 €/vuosi

- Peruskoulun arvio perustuu 189 toimintapäivää/vuosi, 525 oppilasta
- Päiväkodin arvio perustuu 225 toimintapäivää/vuosi, 100 lasta

VANTAA

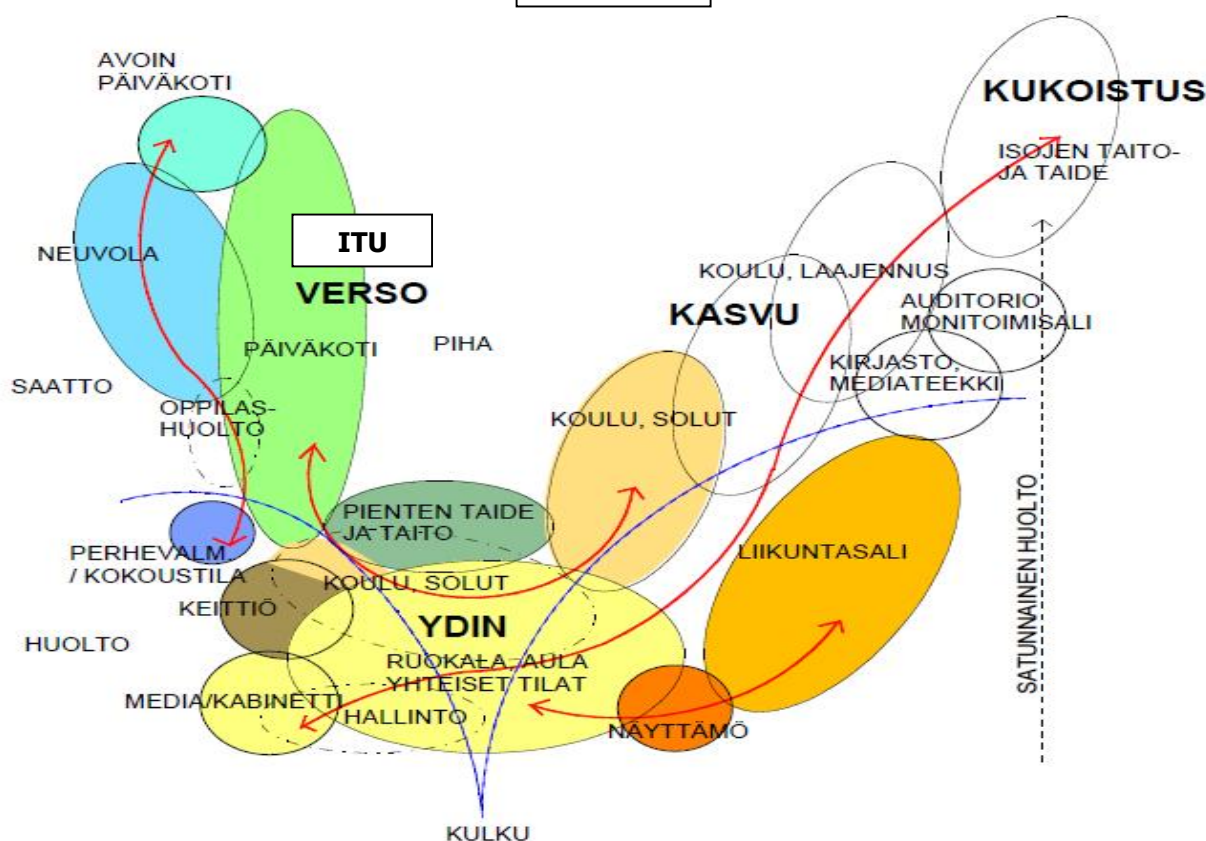

Aurinkokiven palvelukeskuksen pedagoginen suunnitelma ja palvelukon- septi

Sisällysluettelo

1. Pedagoginen suunnitteluryhmä
2. Kuvaus palvelukeskuksesta
 - 2.1 Aurinkokiven palvelut
 - 2.2 Aurinkokiven viisi teemaa
 - 2.3 Joustavat kasvatus- ja opetusjärjestelyt
3. Aurinkokiven visio, toiminta-ajatus ja arvot
 - 3.1 Visio
 - 3.2 Toiminta-ajatus
 - 3.3 Arvot
 - 3.3.1 Yhteisöllisyys
 - 3.3.2 Kestävä kehitys
 - 3.3.3 Luovuus
 - 3.4 Arvojen toteutus Aurinkokivessä
 - 3.5 Arkkitehtuuri ja akustiikka
4. Pedagogiset menetelmät ja opetusteknologia
5. Huomioita tilojen toimivaan yhteiskäyttöön
6. Palvelukeskuksen henkilöstö
7. Muita huomioita
8. Palvelukonsepti
 - 8.1 Palvelukonseptin ohjaus- ja työryhmät
9. Palvelukeskuksen hallintomalli
 - 9.1 Hallintomallivaihtoehto 1; kiertävä talonjohtajuus
 - 9.2 Hallintomallivaihtoehto 2; vakinainen talonjohtajuus
 - 9.3 Hallintomallivaihtoehto 3; Aurinkokivi-tulosityksikkö
10. Aurinkokiven palvelukonsepti ja hallintomallin valinta
11. Sanasto
12. Lähteet

VEHREYS

1. Pedagoginen suunnitteluryhmä

Taustaa:

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo nimesi uudelle Aurinkokiven hankkeelle pedagogisen suunnitteluryhmän syksyllä 2011, johon ensimmäisessä vaiheessa kuului kuusi jäsentä: suunnitteluajainen rehtori Virpi Lehmusvaara, rehtoriasiantuntijat Jane Majanen ja Annukka Leutonen sekä opettajasiantuntijat Minna Kinnunen, Maiju Tykkyläinen ja Heikki Tynkkynen. 1.8.2012 alkaen suunnitteluajaisena rehtorina on toiminut Jane Majanen. Opettajajäsenet Minna Kinnunen ja Heikki Tynkkynen eivät enää toimi pedagogisessa suunnitteluryhmässä.

Aurinkokivestä pidettiin tavoiteseminaari 9.11.2011, jossa vahvistui käsitys siitä, että hankkeesta tehdään palvelukonsepti. Tavoiteseminaarin jälkeen perustettiin palvelukonseptityöryhmä, ja pedagoginen työryhmä täydentyi. Ryhmään nimettiin varhaiskasvatuksen edustajaksi päiväkodinjohdaja Tiina Hotinen, Vantaan kuvataidekoulun edustajaksi rehtori Pirjo Tienhaara, Vantaan musiikkiopiston edustajiksi rehtori Monna Relander ja apulaisrehtori Tuuli Talvitie, neuvolapalveluiden ja oppilashuollon edustajaksi sosiaali- ja terveyspalveluiden suunnittelija Asta Mellais ja kestävän kehityksen edustajaksi ympäristöpäällikkö Teea Markkula. Pedagogisen työryhmän työskentelyssä ovat olleet tukena Kivistö-Aviapoliksen aluerehtori Tuija Tammi ja Aurinkokiven hankesuunnittelu- ja vastaava toimistoarkkitehti Aimo Kurki ja suunnittelija Päivi Riehunkangas.

Pedagoginen suunnitteluryhmä aloitti työskentelynsä tutustumalla Rakennustaiteen museon Maailman paras koulu -näyttelyyn 9.9.2011. Työryhmä päätti, että ryhmän kokoukset pidetään eri toimipisteissä Vantaalla ja samalla tutustutaan koulujen tilaratkaisuihin ja pedagogisiin ratkaisuihin. Työryhmä on kokoontunut yhteensä yhdeksän kertaa ja tutustunut Kanniston, Kartanonkosken, Mikkolan ja Ylästön kouluihin, Lipunkantajan ja Husaaritien päiväkoteihin, monitoimitalo Pointtiin ja Mikkolan sekä Husaaritien neuvoloihin. Työryhmä tutustui lisäksi 15.-16.12.2011 järjestetyllä opintomatalla Oulun monitoimitaloihin Ritaharjuun, Metsokankaaseen ja Kaakkuriin.

2. Kuvaus palvelukeskuksesta

Pedagogisen suunnitteluryhmän tärkein tehtävä on huolehtia siitä, että Aurinkokiven tilat mahdollistavat tulevaisuudessa tarvittavat pedagogiset ratkaisut opetus- ja kasvatustyössä. Uudessa palvelukeskuksessa tilat on saatava monikäyttöisiksi, muunneltaviksi ja teknologia helposti hyödynnettäväksi. Tavoitteena ovat tehokas ja toimiva tilankäyttö, jossa otetaan huomioon ekologiset näkökohdat. Aurinkokivi on luova ja yhteisöllinen, ja sen tavoitteena on Kivistön alueen asukkaiden yhteisen hyvinvoinnin parantaminen.

Aurinkokiven palvelukeskuksen toimintaperiaate voidaan tiivistää ajatukseen: kaikki yhdessä - yhdessä onnistuen. Eri hallintokuntien välinen yhteistyö lähtee ajatuksesta, että lapsen kasvu ja oppiminen onnistuu parhaiten silloin, kun hän voi toimia vertaisryhmässä turvallisten ja tuttuun aikaisten keskeillä. Aurinkokivessä rakennetaan yhteistyötä, joka tukee, ohjaa ja palvelee lasten ja heidän perheidensä elämää. Talon toiminta perustuu luottamukseen ja avoimuuteen. Talon toimijat etsivät yhdessä keinoja, joilla vastata lasten ja perheiden tarpeisiin.

Koska palvelukeskus rakennetaan kahdessa vaiheessa, on ensimmäisessä vaiheessa tarve saada tilat pienille lapsille, alakouluikäisille, nuorille perheille ja tiloja yhteistoiminnalle. Toisessa vaiheessa toteutetaan yläkouluikäisiä oppilaita ja aikuisten harrastustoimintaa palvelevat tilat.

2.1 Aurinkokiven palvelut

Asukastoiminta ja järjestöt
Iltapäivätoiminta
Kuvataidekoulu
Liikuntapalvelut
Musiikkiopisto
Oppilashuolto
Perusopetus
Varhaiskasvatus
Äitiys- ja lastenneuvola

2.2 Aurinkokiven viisi teemaa

Kantavana ideana on, että Aurinkokiven palvelukeskus kasvaa lasten mukana. Palvelukeskuksessa on viisi tärkeää osa-aluetta: YDIN, ITU, KASVU, KUKOISTUS JA VEUREYS.

YDIN muodostuu keskeisistä yhteistiloista, jotka ovat rakennuksen sydän ja kuntalaisten tapaamispaikka. Ytimessä on henkilökunnan yhteinen tila, ruokailu- ja hallintotilat sekä liikuntasali ja näyttämötilat. Yhteiskäyttötilojen, esim. yhteinen aula, tulee olla kaikkien helposti saavutettavissa. Pedagoginen työryhmä näkee hyvänä mallina sijoittaa henkilökunnan yhteiset tilat aulatilaa yläpuolelle. Jotta kaikki talon toimijat voivat käyttää tilaa, tulee sen olla rakennuksen keskiössä. Henkilökunnan yhteistä tilaa esitetään nimettäväksi kahvila Auringoksi.

ITU on perheiden ja lasten palveluiden keskus. Tähän kuuluvat neuvolapalvelut sekä varhaiskasvatuksen tilat ja perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 opetustilat. Itu muodostuu erilaisista soluista. Ituun kuuluvat päiväkotit ja avoin päiväkotit, jossa vauvasta alkaen opitaan yhteiseen tekemiseen. Idussa on pienten ateljee, jossa toimii kuvataidekoulu, päiväkodin verstaas, teknisen ja tekstiilityön opetus. Ituun kuuluvat musiikkileikkikoulu, soiton opetus, musiikkipainotteiset luokat, iltapäivätoiminta, harrastus- ja kerhotoiminta ja ne limittyvät koulu- ja hoitopäivään yhteisissä tiloissa. Idussa korostuu toimiva oppilashuolto, joka on turvaverkko lapsen koko kasvun ajan.

KASVUssa tapahtuu isompien lasten oppiminen. Kasvuun kuuluvat yläkoulun perusopetustilat ja hallintotilojen täydennys sekä hyvin varustellut aineopetusluokat.

KUKOISTUS tarkoittaa toimintaa ja kulttuuria lapsista vanhuksiin. Tilat eivät ole vain yhtä tarkoitusta varten, vaan ne palvelevat alueen asukkaita eri aikoina. Kirjasto-mEDIATEEKKI on tiedonhakua ja tutkimusta varten ja mahdollisesti se voisi toimia myös osa-aikaisena noutokirjastona ja infopisteenä ennen alueen kirjaston valmistumista. Kukoistukseen kuuluu monitoimitila/esiintymistila, jossa voidaan järjestää luentoja ja seminaareja. Monitoimitila voisi olla esimerkiksi ns. muunneltava blackbox, jossa on teleskooppikatsomo ja joka on yhteydessä musiikkiluokkaan studioineen.

VEUREYS tarkoittaa viihtyisiä ja toimivia piha-alueita, jotka toimivat oppimispaikkoina. Piha on osa oppimisympäristöä. Se aktivoi kaikkina vuodenaikoina tarjoten monipuolisia mahdollisuuksia oppimiseen, tutkimiseen, kokemuksiin ja elämyksiin. Piha on kohtaamis- ja ulkoilualue myös lähialueen asukkaille. Taidetta tulee olla materiaaleissa ja pinnoissa; taide liitetään leikkeihin.

Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Riittävän iso katos lastenvaunuille ja pyörille on tarpeen. Pihassa tulee olla erilaisia alustoja, ei pelkkää hiekkaa tai nurmikkoa. Istu-

tuksissa tulee suosia hyötykasveja, kuten marjapensaita ja omenapuita. Pihalla tulee olla mahdollisuus myös pienimuotoiseen hyötykasviviljelyyn esim. laatikoissa.

Palvelukeskuksen opetus toteutetaan ilmiökeskeisenä opetuksena ja se tarkoittaa sitä, että oppimista tapahtuu koko talon tiloja hyödyntäen. Ilmiöitä tarkastellaan aitoina luonnollisessa ympäristössä, eikä ainoastaan teoreettisesti. Pihassa voi olla pienpuutarha, mahdollisuus rakentaa, tehdä kokeita sekä oppia kokeilemalla. Aurinkokiven palvelukeskuksen tulee olla oppimisympäristönä sellainen, että se palkitsee lapsen ja nuoren luonnollista uteliaisuutta. Samalla se herättää kysymyksiä näkyvillä olevista ilmiöistä ja innostaa oppimaan.

2.3 Joustavat kasvat- ja opetusjärjestelyt

Lapset ja nuoret työskentelevät osittain samoissa opetustiloissa. Esi- ja alkuopetuksen oppilaita opetetaan yhteisissä tiloissa. Esi- ja alkuopetuksen solu on sijoitettu päiväkodin ja perusopetuksen opetustilojen väliin. Varhaiskasvatuksen ja koulun henkilökunta muodostavat tiiviin tiimin, joka suunnittelee ja mahdollistaa joustavan, innostavan ja yksilön tarpeet huomioivan oppimisen. Toiminta suunnitellaan niin, että eri oppimistyyliä tulevat huomioitua. Monipuoliset työskentelytavat tukevat oppimistavoitteita, mutta pääpaino on yhteisöllisissä ja toiminnallisissa työtavoissa. Oppimisympäristöstä rakennetaan mahdollisimman avoin, monipuolisesti ja helposti muunneltava sekä erilaisten oppijoiden tarpeisiin sopiva.

Päiväkodin tilat jaetaan kotialueisiin ja yhteisiin tiloihin. Jokaista lapsiryhmää varten on oma kotialue, jonka koko on 120 m². Kotialueet muodostuvat kahdesta tai kolmesta ryhmä- ja lepoalueesta, pienryhmätilasta, varastosta, wc:stä, eteisestä, märkäeteisistä sekä kotialueiden yhteisistä pienryhmätiloista (4). Yhteisten tilojen (sali, keittiö, toimisto, neuvottelu/ruokailu, sosiaalityt) koko määräytyy lasten ja henkilökunnan määrän mukaan.

Pienryhmätoimintaa varten kotialueen ryhmä- ja lepotilat jaetaan kolmeen samansuuruiseen ryhmätilaan. Erillinen ruokailutila mahdollistaa lasten pitkäkestoisen leikin ryhmätiloissa. Pienimpien lasten ruokailu tapahtuu edelleen kotialueiden ryhmähuoneissa.

Aurinkokiven palvelukeskuksessa tulee toimimaan päiväkodin ohella avoin päiväkotitoiminta. Avoimen päiväkodin tiloissa voidaan järjestää mm. varhaiskasvatus- ja vuorovaikutuskerhoja, terapeuttien toimintaa, päiväkodin pienryhmätoimintaa, ulkopuolisia tilankäyttäjiä kuten taiteen perusopetusta, liikuntaryhmiä, yksityisiä juhlia ja erikokoisia yleisötapahtumia. Samat henkilöt työskentelevät sekä avoimessa toiminnassa että varhaiskasvatus- ja vuorovaikutuskerhoissa. Tämä mahdollistaa luottamuksellisen suhteen muodostumisen asiakasperheisiin. Vuorovaikutuksellisuus tulee ottaa huomioon toimintaa suunniteltaessa. Tätä puoltaa myös se, että samassa perheessä on erilaisia palvelutarpeita; joku lapsista on kerhossa ja toisen kanssa voidaan olla avoimessa toiminnassa.

Avointa päiväkotitoimintaa varten on varattava kunnollinen, erillinen tila leikkimiseen ja seurusteluun. Riittävä määrä ryhmätiloja mahdollistaa eri leikit sekä päiväkodin että avoimen päiväkodin toiminnassa.

Opetuslautakunta on hyväksynyt Vantaan kaupungin perusopetuksen toimenpideohjelman vuosille 2012 - 2015. Toimenpideohjelman mukaan oppilaiden laadukkaan ja tasapuolisen kasvun kannalta on tärkeää, että opetusta eheytetään. Kun lähikoulusta löytyy vaihtoehtoisia polkuja ja paikka moninaisille oppijoille, yhteisöllisyys ja sosiaalinen eheytyminen vahvistuvat. Jokaisella lapsella tulee

olla oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään ja päästä osallistumaan yhteisön toimintaan omien kykyjensä ja taustansa mukaan.

Vantaan perusopetuksen tavoitteena on tarjota oppilaille laadukasta opetusta ja varmistaa jokaisen oppilaan oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin edistyminen sekä hyvinvointi ja turvallisuus kaikissa oppimistilanteissa. Oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin esteitä ennaltaehkäistään luomalla oppilaille oppimista ja hyvinvointia edistävä oppimisympäristö tarjoamalla oppijoille riittävä tuki mahdollisimman varhain. Samalla huomioidaan, että jokainen lapsi ja nuori kuuluvat kiinteään ryhmään.

Toimenpideohjelmassa kuvattujen uudistusten tavoitteena on ottaa käyttöön monipuolisia ja eri tilanteisiin soveltuvia tukimuotoja kaikissa kouluissa. Ryhmittelyratkaisuja suunniteltaessa tulee ottaa huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset siten, että ne tukevat oppilaiden kasvua ja kehitystä. Tällöin erityisiä vahvuuksia ja oppimistyyliä omaavat oppilaat saavat tarvitsemansa huomion. Eriyttämistä voidaan toteuttaa niin ryhmän sisällä kuin erilaisilla luokkien välisillä ryhmittelyratkaisuilla.

Toimenpideohjelman mukaisesti jokainen oppilas käy jatkossa omaa lähikouluun, jolloin rakentamisessa tulee huomioida tuen tarpeet ja mahdolliset liikunta- ja aistivammat. Pedagoginen suunnitteluryhmä esittää Aurinkokiveen soluja, joissa oppiminen on turvallista ja erilaisia oppijoita voidaan ryhmitellä fyysisten tilaratkaisuiden vuoksi joustavammin. Ryhmä esittää, että opetustilojen väliset seinät ovat siirreltäviä (paneeleita), jolloin kahta saman vuosiluokan ryhmää voidaan opettaa yhdessä tai toteuttaa opiskelu siten, että eri luokkatasot työskentelevät yhdessä. Isommissa tiloissa (kun kaksi opetustila yhdistetään, noin 40 oppilasta) oppilaiden jakaminen erilaisiin ryhmiin ja useamman aikuisen työskentely samassa tilassa helpottuu. Solujen välillä on opetustilojen yhteistä tilaa, jota käytetään ryhmittelemiseen ja luokkien väliseen yhteistyöhön. Jo ensimmäisessä vaiheessa on huomioitava, että tiloja voidaan käyttää jatkossa myös yläkouluikäisten opetukseen.

Yhteisöllisyys tilaratkaisuissa tarkoittaa muunneltavia tiloja, joissa oppimis- ja opetustilat muodostavat soluja. Oppimistilat voidaan helposti yhdistää toisiinsa avaamalla seiniä niin kahden oppimistilan kuin käytävätilojenkin väliltä. Pedagoginen työryhmä esittää, että solut rakentuvat siten, että kahdeksan opetustilaa sijoitetaan yhteen soluun. Näiden keskellä olisi mahdollisesti portaikko ja aulatilaa. Tätä tilaa voisi käyttää solun ryhmien kokoontumisiin ja työtiloiksi ryhmille. Portaikko toimisi osana katsomoa. Ensimmäisessä vaiheessa soluissa on esimerkiksi vuosiluokkien 3-4 oppilaita. Kaksi opetustilaa tulee varata musiikkiluokille, neljä opetustilaa yleisopetuksen kotiluokiksi, kaksi pienempää opetustilaa osa-aikaiseen ja luokkamutoiseen erityisopetukseen. Kahden kotiluokan välinen seinä tai yhden kotiluokan ja pienemmän opetustilan välinen seinä on avattavissa. Musiikkiluokkien välisiä seiniä ei ole tarkoitettu avattavaksi, koska avattavuutta tärkeämpää on rakenteiden äänieristävyys.

Erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden opiskelu voidaan järjestää ja toteuttaa ilman omia, erillisiä tiloja. Periaate Aurinkokivessä on, että kaikki lapset käyttävät samoja tiloja ja että kaikki pienemät eriyttämistilat ovat sekä yleis- että erityisopetuksen käytössä. Pienempiä eriyttämistiloja tulee olla riittävästi jokaisessa solussa. Pienempää tilaa tarvitaan paitsi erilaisiin erityisopetuksen toimintoihin, myös yleisopetuksen itsenäiseen, rauhaa vaativaan työskentelyyn.

3. Aurinkokiven visio, toiminta-ajatus ja arvot

3.1 Visio:

Aurinkokivi on koko alueen palvelukeskus, joka kokoaa ihmiset toimimaan yhdessä. Siellä kasve-
taan, opitaan, oivalletaan ja viihdytään.

3.2 Toiminta-ajatus:

Aurinkokiven palvelukeskus on olemassa ennen kaikkea lapsia ja nuoria, heidän oppimistaan ja ke-
hitystään varten. Palvelukeskuksen jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemaansa kasvun ja kehityksen
tukea moniammatillisena yhteistyönä, aamusta iltaan. Päivän aikana lapsi ja nuori oppii aikuisten
kanssa yhdessä: kasvun tukena ovat kaikki, jotka talossa työskentelevät. Toiminnassa ovat muka-
na myös lasten vanhemmat sekä monet kolmannen sektorin toimijat. Aurinkokivessä synergia luo
parempaa palvelua ja taloudellista tehokkuutta.

Aurinkokiven palvelukeskus palvelee myös alueen asukkaiden tarpeita toimien kohtaamispaikkana
kaiken ikäisille. Aurinkokivi tarjoaa toimivan mahdollisuuden monenlaisiin helposti saavutettaviin
kulttuurin ja liikunnan sisältöihin sekä luo puitteet omaehtoiselle aktiivisuudelle. Pääpaino harras-
tustoiminnassa on alueen asukkaiden oman toiminnan aktivoimissa sekä erilaisten järjestöjen ja
yhteisöjen järjestämissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Aurinkokivi on osa monitoimikorttelia, jossa
on tiivis yhteistyö kaikkien toimijoiden välillä.

3.3 Arvot: yhteisöllisyys, kestävä kehitys ja luovuus

Aurinkokiven palvelukeskuksessa mahdollistetaan lapsille yhtenäinen polku neuvolapalveluista pe-
ruskoulun loppuun saakka. Jotta lapsen arki on turvattu, on tärkeää että koko monitoimitalon hen-
kilökunnalla on tietoisuus talon yhteisestä eettisestä arvopohjasta. Yhteisen arvopohjan luomiseen
panostetaan toiminnan alkuvaiheessa mm. järjestämällä henkilökunnalle koulutusta niistä ydinas-
oista, jotka sisältyvät palvelukeskuksen pedagogiseen linjaukseen. Aurinkokivessä turvataan am-
mattilaisten pedagogisen toteuttamisen vapaus, mutta kuitenkin niin että talon yhteiset arvot oh-
jaavat kaikkea toimintaa.

3.3.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyydellä haetaan kuntalaisen hyvinvoinnin, osallisuuden ja aktiivisuuden edistämistä sekä
osallistumista yhteisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Pedagogisessa suunnittelussa yh-
teisöllisyys tarkoittaa sekä lasten osallisuutta Aurinkokiven suunnitteluun ideoinnin ja taiteen kei-
noin että yhteisöllisyyden huomioimista tilaratkaisuissa. Aurinkokiven palvelukeskuksen työntekijöil-
le yhteisöllisyys mahdollistaa monialaisen yhteistyön. Parhaimmillaan yhteisöllisyys ilmenee kollek-
tiivisena vastuuna lapsista.

Yhteisöllisyys tarkoittaa myös oman itsen arvostamista osana yhteisöä. Yhteisöllisyyteen sisältyy
luottamus, joka rakentuu yhteisön jäsenten välisessä vuorovaikutuksessa ja kanssakäymisessä.

Kaikkien palvelukeskuksen toimijoiden tavoitteena on tukea lapsen ja nuoren vanhempia heidän
kasvatustyössään. Aurinkokiven toimijoiden ja perheiden välinen yhteistyö perustuu vuorovaiku-
tukseen. Huoltajat ovat olennainen osa Aurinkokiven toimintakulttuuria. Huoltajat ovat mukana
suunnittelemassa ja arvioimassa lapsensa kasvua ja oppimista sekä palvelukeskuksen toimintaa.
Toiminnallisuus ja yhdessä tekeminen ovat keskiössä. Aurinkokiven ja huoltajien välisessä viestin-

nässä käytetään soveltuvia teknologisia ratkaisuja, joiden avulla kanssakäyminen tehdään mahdollisimman helpoksi, toimivaksi ja motivoivaksi.

Aurinkokivessä annetaan oppilaille mahdollisuus valita, vaikuttaa ja olla päättämässä omaan opiskeluunsa ja kouluun liittyvissä asioissa ikäkauden sallimissa rajoissa. Osallisuus, oppilaskunta-, kummi- ja tukioppilastoiminta ovat luonnollinen osa arkipäivää. Kun lapsi tai nuori pystyy tekemään valintoja oman mielenkiintonsa ja vahvuuksiensa mukaan esim. työtavan, työskentelypaikan, oppimisryhmän tai toteutusmuodon suhteen, hänen motivaationsa kasvaa ja työskentelyn mielekkyys paranee. Motivoitunut oppija on itseohjautuva ja aktiivinen.

Yhteisöllisyys rakentuu kaikkien yhteisön jäsenten sitoutumisen ja yhteisten pelisääntöjen varaan. Yhteistyötä toteutetaan vaihtelevissa oppimisryhmissä ja kokoonpanoissa. Lapset ja nuoret voivat myös itse muodostaa oppimisryhmiä omien oppimistarpeidensa pohjalta silloin, kun se on pedagogisesti perusteltua.

Aurinkokivessä luodaan oppimisryhmiin ja koko yhteisöön vahva me-henki aidolla mahdollisuudella vaikuttaa sekä tasavertaisuudella kaikkien yhteisössä toimivien kesken. Yhteiset säännöt laaditaan yhdessä lasten ja perheiden kanssa. Yhteisössä suositaan yhteistyötä edellyttäviä ja oppilaskeskeisiä työtapoja, sallitaan dialogi - aito tasavertainen keskustelukulttuuri kaikkien oppimistapahtuman osapuolten välillä, ylläpidetään lapsen ja nuoren uteliaisuutta ja tiedonhalua sekä luodaan mahdollisuuksia toteuttaa ikä- ja ryhmärajoja rikkovia, koulun ulkopuolellekin ulottuvia yhteistyön muotoja.

3.3.2 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys tarkoittaa hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa. Kivistön alueen halutaan olevan kansainvälinen malli ekologisesta rakentamisesta. Kestävä kehitys tarkoittaa uusiutuvien energialähteiden käyttöä palvelukeskuksen energiantuotannossa sekä toiminnan ympäristövaikutusten huomioon ottamista.

Aurinkokiven palvelukeskukseen siirtyy oppilaita nykyisestä Kivistön koulusta ja myöhemmin mahdollisesti Vantaankosken koulusta. Kun oppilaat siirtyvät uuteen toimintaympäristöön, tulee vanhat ja opitut tavat toimia sulauttaa joustavasti yhteen uuden toimintakulttuurin kanssa.

Vantaan sivistystoimi on jaotellut kestävän kehityksen neljään eri ulottuvuuteen: **sosiaalisesti, kulttuurisesti, taloudellisesti ja ekologisesti** kestävään kehitykseen.

Sosiaalisesti kestävä kehitys tarkoittaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoista kohtelua, sekä elämänhallinnan että hyvinvoinnin vahvistamista. Aurinkokivessä tämä tarkoittaa lisäksi sitä, että tiloja käyttävät tasavertaisessa asemassa kaikki palveluntuottajat. Toimijoiden yhteistyöllä haetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin kokonaisvaltaista vahvistamista.

Kulttuurisesti kestävä kehitys ilmenee kulttuuriperinnön vaalimisena ja kulttuurien säilymisen ja kehittymisen sukupolvelta toiselle mahdollistamisena.

Taloudellisesti kestävä kehitys käsittää taloudellisen ajattelun ja kokonaistaloudellisuuden eli palvelun tai tuotteen kestävyuden huomioimisen.

Aurinkokivessä tilojen yhteiskäytöllä haetaan taloudellisesti kestävää ratkaisua, jossa hyvällä suunnittelulla saadaan toteutettua erilaisia palveluita samoissa tiloissa. Aurinkokiveen tulee valita sellaisia kalusteita, jotka muuntuvat eri-ikäisten käyttäjien tarpeisiin ja palvelevat kaikkia tilojen käyttäjiä mahdollisimman hyvin. Irtokalusteissa valitaan sellaisia tuotteita, joita on valmistettu ekologisuus huomioiden. Palvelukeskuksen kaikkien kalusteiden tulee olla mahdollisimman yhtenäisiä, jotta niitä voidaan käyttää koko keskuksessa ja hyödyntää eri tiloissa. Tämä tuo kustannussäästöjä, kun ostot keskittyvät.

Ekologisesti kestävä kehitys tukee ekologisia toimintatapoja. Ekologinen kestävä kehitys näkyy ympäristövastuullisuutena ja -tietoisuutena.

Aurinkokiven palvelukeskuksen tulee olla energiatehokas ja sellainen, jossa käyttäjät voivat itse nähdä ja kokea uusiutuvan energian toteutuksen, merkityksen ja arvon. Ainakin osa energiasta voitaisiin tuottaa koulussa uusiutuvilla energiamuodoilla, joiden toimintaprosessi ja energian kierto olisi kaikkien toimijoiden nähtävissä. Aurinkopaneelit, sademäärien ja sääolojen mittausvälineet tulisi saada näkyville tukemaan ilmiökeskeistä opiskelua. Viherkatto olisi erinomainen mahdollisuus tutustuttaa tilojen käyttäjät Suomessa vielä uuteen ja haasteelliseksi koettuun tapaan hallita hulevesiä.

3.3.3 Luovuus

Lapsi on yhteydessä ympäristöönsä kaikkien aistiensa välityksellä. Virikkeellinen ja esteettinen oppimisympäristö tukee toiminnallisuutta ja yhteistyötä, mutta antaa mahdollisuuden myös omaan rauhaan ja kiireettömään työskentelyyn. Taiteen kieltä ei peritä biologisesti, se opitaan tietoisesti sosiaalisessa yhteisössä. Opiskelemalla monipuolisesti taiteen kieltä ihminen pystyy ilmaisemaan ja vastaanottamaan sisäisen mielikuvamaailman liikkeitä, värejä ja ääniä sekä ymmärtämään taiteen ja kulttuurin arvon myöhemmin elämässään.

Taiteellisessa toiminnassa on aina mukana paitsi tunne-elämä myös loogiset ja älylliset prosessit. Oppiminen kaikissa taiteen lajeissa on hidasta, aikaa vaativaa ja kasvattaa pitkäjänteisyyttä. Oma-kohtaiset onnistumisen elämykset ovat itsetunnon kehittymisen kannalta tärkeitä ja kantavat pitkälle ihmisen koko elinkaaressa.

Aurinkokiven palvelukeskuksen tilojen suunnittelussa tulee huomioida musiikkipainotteisuus ja mahdollisesti laajennettu painotus draamaan, tanssiin ja kuvataiteeseen. Aurinkokiven päätoimisi-
na iltakäyttäjinä toimivat Vantaan musiikkiopisto ja kuvataidekoulu.

Aurinkokiven pedagoginen suunnitteluryhmä ehdottaa, että taiteellinen näkökulma otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti talon toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä. Tämän mahdollistaa tiivis taiteilijayhteistyö siten, että taide otetaan mukaan yksikön toiminta-ajatuksen kehittämiseen ja sen tuomiseen osaksi Aurinkokiven arkea. Taide linkittyy toiminta-ajatuksen kautta kaikkeen toimintaan. Tämä lisää työntekijöiden työmotivaatiota ja työn tuottamaa iloa. Lapsille se antaa mahdollisuuksia yhteishengen kehittämiseen ja luovuuden toteuttamiseen.

Kuvataide ja käden taidot

Palvelukeskukseen rakennetaan ateljeettylinen taidepaja, jossa sekä pienet lapset että isommat oppilaat voivat työskennellä yhdessä. Työtuolien ja pöytien tulee tällöin olla säädeltäviä. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan n. 250 neliömetrin taidepaja, jossa on kevyemmin varustettu tekni-

sen työn, tekstiilin ja kuvataiteen tilat sekä varastot. Taidepajassa voi moni toimija työskennellä yhtä aikaa - vain luovuus on rajana. Taidepajassa voi olla esimerkiksi yhtä aikaa kaksi opetusryhmää ja kuvataidekoulun opetusryhmä.

Kuvataidekoulu voi tarjota kuvataideopetusta peruskouluryhmien tarpeisiin päiväsaikaan esimerkiksi Helsingin Annantalon mallin (ns. 5x2h malli) mukaan, jolloin osa eri luokka-asteiden perusopetuksen opetussuunnitelmasta kuvataiteessa toteutuisi aineenopettajien ohjauksessa. Kuvataidekoulun oma, lasten ja nuorten vapaa-ajalla tapahtuva, toiminta painottuu luonnollisesti iltapäiviin ja iltoihin. 1-2-luokkalaisten kohdalla toiminta voi olla esim. kuvataidepainotteista iltapäiväkerhotoimintaa.

Vantaan kaupungin Taikalamppu-projektin kautta haetaan taiteilijoiden ja lasten yhteistyötä, jossa on tarkoituksena luoda uuteen palvelukeskukseen sijoitettavaa lasten tekemää taidetta. Kivistön ja Uomarinteen koulujen kerhotoiminnassa valmistuu lukuvuonna 2012-2013 Aurinkokiven palvelukeskukseen taideteos "Säilyttämisen arvoista". Taideprojektia ohjaa keramiikkataiteilija. Työskentelyn aikana oppilaat tutustuvat Kivistön koulun arkistoesineisiin ja -kuviin ja pohtivat niiden merkitystä lapsille tässä hetkessä tutkimalla mikä olisi lasten mielestä muistamisen ja säilyttämisen arvoista ja miten siitä voisi tehdä taidetta. Lasten taideteoksen sijoituspaikka Aurinkokiven palvelukeskukseen suunnitellaan yhteistyössä arkkitehdin kanssa.

Musiikki

Koulussa tapahtuvaan musiikkiluokkaopetukseen kuuluu olennaisena osana musisointi mitä erilaisimmissa kokoonpanoissa. Lisäksi musiikkiluokkalaiset käyvät soittotunneilla, joita voidaan järjestää koulupäivän aikana ja välittömästi sen jälkeen. Soitonopetuksesta vastaa joko Vantaan musiikkiopisto tai kolmannen sektorin toimija. Aurinkokivessä sovelletaan Ylästön koulussa toteutettavaa mallia, jossa on käytössä kaksi soitonopetustilaa. Tässä mallissa oppilaiden soitonopetustunnit toteutuvat koulupäivän aikana ja soittoharrastus limittyy luontevaksi osaksi lapsen ja nuoren arkea. Malli on saanut erityisen hyvää palautetta myös vanhemmilta, joiden ei pitkän koulu- ja työpäivän päätteeksi tarvitse erikseen lähteä kuljettamaan lapsia soittotunneille. Tämä edellyttää kahta noin 20 m² tilaa, jotka ovat käytössä koulupäivän aikana. Musiikkiopisto voi käyttää näitä samoja tiloja taiteen perusopetukseen opetustuntien jälkeen.

Musiikinopetuksessa on tarvetta erikokoisille tiloille. Koulun orkesteri vaatii ison tilan, jossa 60-80 soittajaa soittamiseen, tuoleineen ja telineineen mahtuu harjoittelemaan. Toisinaan luokat voivat muodostaa omia pienempiä orkestereita, joiden täytyy mahtua harjoittelemaan omissa luokissaan. Tämä asettaa lisäneliötarpeita perusluokkatilalle. Välillä puolestaan on tarve pienempien 2-6 oppilaan kokoonpanoille ja bändeille, jotka tarvitsevat omanlaisensa tilat. Näitä tiloja voisivat olla myös musiikkiopiston käyttämät pienemmät opetustilat.

Bänditoimintaan tarvitaan sitä varten suunnitellut äänieristetyt tilat, jotta sieltä löytyy äänentoistoon tarvittava varustus ja kunnollinen akustointi sekä tarpeeksi tilaa soittimille ja niiden säilytykseen.

3.4 Arvojen toteutus Aurinkokivessä

Aurinkokivi-nimi viittaa luonnontieteisiin ja tämän tulisi näkyä palvelukeskuksen luonnontiedeopetuksen tiloissa. Mikäli luonnontieteen luokat tulevat sijaitsemaan yhdessä solussa ylemmässä kerroksessa, siihen voidaan tehdä esimerkiksi lasikatto tai lasinen katon osa, jota voidaan hyödyn-

tää tähtitaivaan tai pilvien tarkasteluun. Talotekniikan toivotaan olevan mahdollisuuksien mukaan nähtävillä, esimerkiksi lattian alla näkyvä virtaava vesi kuvastaa luonnon hyvin tärkeää niin elämän itsensä kuin energiantuotannonkin elementtiä. Rakennusmateriaalina toivotaan hyödynnettävän suomalaista kiveä eri muodoissaan lattia- ja seinämateriaaleina.

Ekologisesti kestäväan kehitykseen kuuluu olennaisena osana rakennuksessa käytettävien materiaalien tehokas kierrättäminen. Tämän vuoksi on tärkeää saada esimerkiksi monistushuoneen yhteyteen tila, jossa voi hoitaa talon sisäisen kierrättämisen.

Pedagoginen työryhmä esittää, että palvelukeskuksen välittömään läheisyyteen saataisiin Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY):n kierrätyspiste, jolloin myös lasi- ja pienmetallijäte sekä paristot saadaan helposti kierrätettyä. Näin saisimme minimoitua sekajätteen tuottamisen. Aurinkokiven omassa ulkoroskatilassa on oltava riittävästi tilaa, jotta sinne saa helposti tyhjennettyä jätteet omiin astioihinsa. Jättepiste tulee rajata ja lukita ulkopuolisilta.

3.5 Arkkitehtuuri ja akustiikka

Arkkitehtuuri

Syksyllä 2011 Vantaan kaupunki järjesti Kivistön alueen palveluarkkitehtikilpailun. Koko perusopetuksen oli mahdollista osallistua kilpailuun, jossa tehtävänä oli ideoida mitä ja millaista Kivistön alueella voisi olla, jotta siellä asuisi hyvinvoivia lapsia, nuoria ja aikuisia. Lasten ja nuorten kilpailutoissa toistui kolme teemaa: vesi, eläimet ja luonnonympäristö.

Akustiikka

Jotta tilojen akustiikka olisi tarpeisiin nähden toimiva Aurinkokivessä, sitä varten täytyy tehdä akustiikkasuunnitelma. Akustointi on kehittynyt valtavasti vuosien saatossa ja uusilla akustointimateriaaleilla pystytään tekemään jo mitä monipuolisimpia pintoja ja mitä erilaisimmille pohjille. Taidetta voi sisällyttää akustiikkaan ja akustiikkapintaan voi tehdä taidetta. Näin Aurinkokiven ilmeestä saataisiin taiteellinen, mikä puolestaan tukee luovuus-arvon toteuttamista. Esimerkiksi vieraillessaan Vantaan Lipunkantajan päiväkodissa pedagoginen työryhmä huomioi, että onnistunut akustiikka (alhainen melutaso) luo rauhallisuuden tunnetta niin lapsille kuin aikuisille ja lisää työhyvinvointia. Lipunkantajan päiväkodissa on pienempiä ryhmätiloja, joissa lapset jakaantuvat eri tiloihin ja akustointilevyjä on asennettu katon lisäksi seiniin.

Akustiikkapintaan voidaan yhdistää kuvataidetta hyvinkin monella menetelmällä. Akustoivan taideteen ei tarvitse olla pelkkiä maalauksia, vaan ne voivat olla myös tilataideteoksia. Rakennukseen voisi tehdä akustoivan seinän, joka imee sisäänsä melun lisäksi esim. koulun vanhat tuolit tai muita esineistöä. Aurinkokivessä se voisi tarkoittaa sitä, että Kivistön koulun oppilaat valitsevat koulutaan mukaansa tärkeimpiä ja merkityksellisiä tavaroita, joista he yhdessä taiteilijan kanssa koostavat tilataideteoksen, joka käsitellään akustoivalla materiaalilla. Tässä toteutuisi kestävä kehityksen ideologia, jolloin vanhat esineet saadaan herätettyä eloon kierrättämällä ne taiteeksi ja lisäksi Kivistön koulun oppilaat saisivat konkreettisen tavan osallistua uuden koulun suunnitteluun. Akustiikkasuunnitelman toteuttajalla täytyykin olla taitoja ja halua ottaa työssään taiteelliset aspektit sekä oppilaiden osallistaminen huomioon.

4. Pedagogiset menetelmät ja opetusteknologia

Pedagogisina menetelminä palvelukeskuksessa käytetään mahdollisimman paljon yhteisöllisen oppimisen menetelmiä, tutkivaa oppimista, kokemuksellista oppimista, ongelmalähtöistä oppimista, vertaisoppimista ja pelioppimista. On tärkeää käyttää menetelmiä, jotka mahdollistavat yhteisen tiedonrakentelun, osallisuuden, aktiivisuuden ja yhteisöllisyyden.

Tavoitteena on löytää lapsille ja nuorille mielekäs tapa työskennellä ja oppia hyödyntäen omia kokemuksia ja tiedonrakenteita. Pienikin lapsi pystyy arvioimaan mikä on hänelle sopivin ja tuloksellisin tapa oppia. Oppimistyylejä tunnistamalla ja tätä tietoa hyödyntämällä voidaan oppimistuloksia parantaa huomattavasti. Näin oppimaan oppimisen taidot kehittyvät optimaalisella tavalla.

Oppijoille opetetaan taitoja hankkia ja käsitellä tietoa, jotta he oppivat käyttämään hyväkseen erilaisia olemassa olevia tietolähteitä. Lapset ja nuoret oppivat taidon etsiä ja paikallistaa tiedonlähteet ja arvioida niitä. Työskentelytapoina on tehdä muistiinpanoja, prosessoida tietoa ja tuottaa oma oppimistulos sekä arvioida työskentelyään ja soveltaa oppimaansa.

Pedagoginen työryhmä esittää ilmiökeskeisyyden osaksi palvelukeskuksen pedagogiikkaa. Erilaisten oppimisympäristöjen monipuolinen hyödyntäminen on avainasemassa ja palvelukeskuksen tulee tehdä aktiivista yhteistyötä alueen yritysten kanssa mm. kestävästä kehityksen edistämiseksi.

Opetusteknologian tulee lisätä opiskelumotivaatiota. Mobiiliteknologia ja langattomat verkot ovat arkipäivää lapsille ja nuorille. Teknologia tukee parhaimmillaan yhteisöllisyyttä ja kommunikaatio helpottuu huoltajien, kasvattajien ja lasten välillä. Hyvä opetusteknologia on myös kestävä kehityksen mukainen ratkaisu.

Jatkuvasti kehittyvä teknologia tuo omat haasteensa suunnitteluprosessiin varsinkin kun palvelukeskus rakentuu varsin pitkän ajan kuluessa täyteen valmiuteensa. Erilliset tietokoneluokat tulevat jäämään tarpeettomiksi mikäli halutaan, että tietotekniikkaa hyödynnetään aktiivisesti. Tärkeää on saada kattava langaton verkko koko palvelukeskukseen. Kiinteät koneet korvautuvat kannettavilla tietokoneilla tai tablettityyppisillä laitteilla. Langaton verkko mahdollistaa opiskelijoiden omien mobiililaitteiden käytön.

Langattomuus tukee osaltaan tilojen ekologista käyttöä. Osana Aurinkokiven toimintaa voisi olla lämmön, valaistuksen, kosteuden ym. talotekniikkaan liittyvän toiminnan seuranta ja kirjaaminen esim. siten, että henkilöstö ja opiskelijat voivat reaaliajassa seurata oman toimintansa vaikutusta energiankulutuksessa ja jätteiden syntymisessä. Seuranta voi tapahtua esimerkiksi kännyköillä ja/tai pelimäisesti toteutetuissa oppimisympäristöissä (vrt. Unelmakoulu, Kauniainen). Edellä kuvattuunlainen verkko vahvistaa myös palvelukeskuksen turvallisuutta.

Tietokoneluokan sijaan kirjastotilasta suunnitellaan mediateekki-tyyppinen tila, jonka yhteydessä toimii mm. koulun oma studio oppilaiden omien ohjelmien tekemiseen, muokkaamiseen, uutisten toimittamiseen yms. Mediakasvatuksen tärkeys tulee painottumaan tulevaisuudessa.

5. Huomioita tilojen toimivaan yhteiskäyttöön

Aurinkokiven kiinteistöstä vastaavan, kuten myös toiminnoista vastaavien esimiesten, tulee omata näkemystä ja kokemusta yli oman substanssiosaamisen. Tilojen tehokas ilta- ja viikonloppukäyttö edellyttää lukitus- ym. turvajärjestelmien lisäksi riittäviä tukipalveluja (vahtimestaripalvelut ja laitoshuolto). Aurinkokiven tilojen kesäajan käyttöä tehostetaan tarjoamalla hostel-tyyppistä yöpymismahdollisuutta kotimaisille ja kansainvälisille ryhmille. Kouluille esitetään paljon pyyntöjä varsinkin kesäajan leirimajoitukseen ja olisi hyvä, että yksi kaupungin palvelukeskuksista voisi vastata tähän tarpeeseen. Toiminta vaatii patjoja, joita voidaan nykyisin saada ilmatiiviisiin paketteihin pakattuina, jolloin ne vievät vähän säilytystilaa. Tilojen vuokraamisesta saadaan tuloja.

Aurinkokivessä toteutetaan koulupäivän rakennetta, jossa osa koulupäivästä varataan yhteistyökumppaneille. Opettajat osallistuvat tilanteen mukaan oman oppiaineensa, tietyn luokka-asteen tai muuhun talon toiminnan suunnitteluun, totutukseen ja päätöksentekoon. Aurinkokiven palvelukeskuksessa koko talo kasvattaa.

Aurinkokivi on ideologialtaan ns. liikkuva talo, jossa ymmärretään päivittäisen liikunnan merkitys lapsen ja nuoren kehittymiselle ja sen vaikutukset kaikkeen oppimiseen sekä elinikäiseen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Aurinkokivessä koulupäivän liikunnallistamisen tavoitetta toteutetaan piha- ja lähiympäristön hyödyntämisellä osana päivittäistä opetusta ja virkistystä. Koululla on käytössä koulupäivän katkaiseva pitkä välitunti, jolloin eri hallintokuntien yhteistyöllä järjestetään lapsille ja nuorille monenlaisia toimintoja.

Kaikki lapset ja nuoret viettävät välituntinsa mahdollisuuksien mukaan ulkona. Aurinkokivessä rikastetaan lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä myös kulttuurin ja taiteen sisältöjen avulla. Koulupäivän rakenne laaditaan siten, että perusopetuksen lisäksi pystytään työpäivään tarjoamaan myös muita kasvatuksellisia sisältöjä. Samaa aikaa hyödynnetään eri ammattiryhmien vahvaan yhteistyöhön mm. suunnittelun merkeissä.

esimerkki tilojen käytöstä

aika	maanantai	tiistai	keskiviikko	torstai	perjantai	lauantai	sunnuntai
8.00.-9.30.	1.opetuserä	opetustunnit	opetustunnit	opetustunnit	opetustunnit	liikuntaa	liikuntaa
9.30.-9.45.	tauko	tauko	tauko	tauko	tauko	liikuntaa	liikuntaa
9.45.-11.15.	2.opetuserä	ruokailut joustavasti	opetustunnit	opetustunnit	opetustunnit	asukas-tapaamisia	asukas-tapaamisia
11.15.-12.00.	PITKÄ VÄLITUNTI ruokailut joustavasti	tauko yt-aika	kuulutukset kiva-koulu verso	ohjatut ulkolii-kuntaleikit ja salituokiot	tanssi- ja taidetapa	taiteen peruspetusta kokouksia	taiteen peruspetusta kokouksia
12.00.-13.30.	3.opetuserä ip-toiminta	opetustunnit ip-toiminta	opetustunnit ip-toiminta	opetustunnit ip-toiminta	opetustunnit ip-toiminta	taiteen peruspetusta kokouksia	taiteen peruspetusta kokouksia
13.30.-14.00	välitunti välipala	välitunti-info läksykerho	läksykerho oppilaskunta tukioppilaat	läksykerho	läksykerho	taiteen peruspetusta salivuoroja	taiteen peruspetusta salivuoroja
14.00.-15.30.	4.opetuserä	pääosin yläkoulu	koulukerhot	kuvataidekoulu	musiikkiopisto	asukasilta	viikonloppuleiri
15.30-24.00	iltakäyttö	iltakäyttö	iltakäyttö	iltakäyttö	iltakäyttö	asukasilta	viikonloppuleiri

Palvelukeskuksen toiminta jakautuu eri vuorokaudenajoille luontevasti eri toimijoiden tarjoamien palveluiden mukaisesti. Vahtimestarin roolina on toimia aulaisäntänä tai -emäntänä, mikä mahdollistaa alueellisen aktiivisuuden ja monitoimitalon avoimuuden. Tilavaraus järjestetään joustavasti ja helposti saavutettavasti. Toimintaa aktivoidaan koulujen loma-aikoina.

Koulupäivän rakenteen avulla järjestetään kasvatusta ja opetusta tukevaa toimintaa myös päivän aikana moniammatillisena yhteistyönä talon sisällä sekä ulkopuolisten toimijoiden avulla. Aurinkokiven henkilökunnan lisäksi talossa toimintaa järjestävät monet muut yhteisöt, seurakunta ja järjestöt. Koulupäivän aikainen ja sen jälkeinen toiminta lapsille ja nuorille lisää tilojen käyttöastetta ja luo lisää mahdollisuuksia harrastaa sekä oppia ja osoittaa osaamistaan myös vapaa-aikana.

Koulupäivän jälkeen talo avautuu eri toimijoille, joita ovat esimerkiksi kulttuurialan yhdistykset, liikuntaseurat, nuorisoyhdistykset, aluejärjestöt ja senioriyhdistykset. Palvelukeskuksen tapahtumista ja tarjonnasta tiedotetaan nettisivuilla, joista näkyvät myös tilavaraustiedot. Yhteistoimintaa suunnitellaan lähialueen muiden toimijoiden kanssa (mahd. tulevana vuosina naapurissa esim. seurakunnan tilat, aluekirjasto-/aluekulttuurikeskus, kauppakeskus, liikuntapalveluita).

6. Palvelukeskuksen henkilöstö

Palvelukeskuksen henkilöstön rekrytointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Päiväkodin ja koulun henkilökunta rekrytoidaan yhteistyönä siten, että haastattelijoina toimivat yhdessä päiväkodin johtaja ja koulun rehtori.

Aurinkokiven kaikki työntekijät ovat palvelukeskuksen ja toimialojen tasa-arvoisia työntekijöitä. Yhdessä tekeminen, yhteisöllisyys ja joustavuus ovat hallinnollisten ratkaisujen pohjana. Palvelukeskuksen hallintoa keskitetään soveltuvin osin.

Palvelukeskuksen henkilöstön yhteistoimintaa ja moniammatillisuutta tuetaan tiimirakenteella sekä toiminnoin, joissa koko talon toimijat saatetaan yhteen suunnittelua ja arviointia varten. Hallinto- ja suunnittelutilojen keskittämällä saavutetaan niin ikään synergiaetuja ja päivittäinen luonteva kanssakäyminen työntekijöiden välillä. Myös tukipalveluiden kuten oppilashuollon tilat on keskitetty hallintotilojen yhteyteen.

Opetus- ja kasvatustyötä tehdään pääsääntöisesti samanaikaisopetuksena ja eri toimijoista rakentuvissa tiimeissä, jolloin arjen toimivuus, tehokkuus ja taloudellisuus paranevat. Lapsella ja nuorella on useita tuttuja ja turvallisia aikuisia tukena arjessa, aamusta iltaan. Henkilökunnan yhteiskäyttö turvaa tutun aikuisen läsnäolon myös poissaolojen yhteydessä. Palvelukeskuksen henkilöstö on vahvasti sitoutunut yhteisöllisyyteen ja tiimityöhön kaikessa toiminnassaan. Vahtimestarin työkuva ja työnjako suunnitellaan johtajan kanssa palvelemaan myös talon ulkopuolista käyttöä joustavasti.

Aurinkokiven palvelukeskuksen käynnistysvaiheen suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää, että jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mukana on talon toimintatapoihin sitoutunut henkilökunta, mikä on huomioitava rekrytointivaiheessa. Henkilökunnan kouluttamisesta ja toimintakulttuuriin sitouttamisesta huolehditaan ennen toiminnan aloittamista.

7. Muita huomioita

Pedagoginen työryhmä on vierailut useammassa kohteessa ja tehnyt erilaisia huomioita. Työryhmä toivoo, että lasten ja nuorten tuottamaa taidetta esitellään rakennuksen tiloissa mahdollisimman paljon. Lasten ja nuorten töiden näkyminen luo tuttuutta ja tuo esille heidän osaamistaan. Esimerkiksi Kanniston koulussa on hyvin toimivat vitriinit ruokalan yhteydessä, jossa voidaan esitellä vaihtuvien teemojen lasten ja nuorten taidetta tai laittaa esille erilaisia teemoja. Vitriinit ovat turva-

lasia ja niiden sisältöä voidaan tarkastella eri suunnista. Käytävillä voi olla akustiikkalevyjä seinissä, johon voidaan kiinnittää oppilaiden töitä; samanaikaisesti edistetään rauhallista työympäristöä ja mahdollistetaan taiteen esittely.

Työryhmä esittää, että palvelukeskuksen joidenkin käytävien seiniin tai liikuntasaliin sijoitetaan matalalla olevia kiipeilyseiniä. Kiipeilyä voidaan toteuttaa ns. boulderointina sivusuunnassa eikä tarvita varsinaisia korkealle ulottuvia seiniä, joita ei ilman kiipeilyturvavarusteita voida käyttää. Liikuntasalia voi käyttää kolmekin opetusryhmää yhtä aikaa, joten salin jakoseinän tulee olla riittävästi ääntä eristävää materiaalia ja sitä tulee voida helposti liikuttaa. Liikuntasalissa tulee olla kokoonnaitettava peiliseinä, jolloin tanssin opetus ja muu luova liikunta mahdollistuu. Liikuntasaleissa puinen lattia oli huomattavasti äänekkäämpi kuin muut materiaalit. Pedagoginen työryhmä esittää käytettäväksi joustavaa lattiapintamateriaalia. Sähkökaapit ja vastaavat rakenteet tulee suojata riittävästi tapaturmien ehkäisemiseksi.

Aurinkokiven kiinteistön irtaimiston hankinta tulee hoitaa keskitetysti. Suositellaan selvittettäväksi hankintakeskuksen mahdollisuus kokonaisvaltaiseen kalustamiseen/sisustussuunnitteluun. Selkein on, että talon kalustus hoidetaan talon yhteisestä budjetista. On syytä kiinnittää huomiota koko talon yhdenmukaiseen kalustamiseen siten, että kalusteet ovat siirreltävässä tarpeen mukaan tilasta toiseen.

Lasten työtuolien tulee olla muuntuvia eri tarkoituksiin ja niitä tulee voida säädellä, jotta opetustiloja voivat käyttää eri-ikäiset toimijat. Hyvä ergonomia on ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa. Vantaalla Lipunkantajan päiväkotiin oli valittu lasten tuolit, joissa myös aikuinen pystyi istumaan ja tuoleja saatiin varioitua hyvin eri-ikäisille lapsille, syöttötuolista käsinojallisiin ja nojattomiin tuoleihin. Neuvotteluhuoneiden tuolit voivat olla työtuolimallisia hyvän ergonomian edistämiseksi. Pedagoginen työryhmä ei näe pulpetteja tarkoituksenmukaisina, vaan opetustiloissa on käytössä eri tavoin yhdisteltäviä pöytiä ja lapsille on kotiluokissa lokerikot tai laatikot, joissa tavaroita voidaan säilyttää. Esimerkiksi Oulussa Metsokankaan koulussa oli kahteen yhdistettävän opetustilan seiniin integroitu iso hyllystö, jossa lapsilla oli omat laatikot. Metsokankaan koulussa lasten työpöydät olivat riittävän korkeita, jotta aikuinen voi seurata lasten työskentelyä omalta tasoltaan, ei ylhäältä alas. Näin aikuisten ergonomia paranee huomattavasti. Useassa vierailukohteessa opettajan pöytä oli turhan iso ja sijoitettuna opetustilan eteen. Opettajan työpisteen tulee olla liikuteltava, jotta se voidaan sijoittaa pedagogisesti tarkoituksenmukaiseen paikkaan. Kun kaksi opetustilaa yhdistetään, tulee kaksi opettajan työpistettä voida sijoittaa esimerkiksi keskelle opetustilaa. Opetustilojen älytaulut voidaan sijoittaa sivuseinille, jotta ne ovat paremmin hyödynnettävissä kun kaksi opetustilaa yhdistetään.

Hallinnon työtilat sijoitetaan toistensa viereen palvelukeskuksen yhteisen henkilöstötilan yhteyteen. Näin hallinnon henkilöstön on helppo työskennellä yhdessä ja työskentely tehostuu. Palvelukeskuksen sihteerin huoneeseen tulee saada palvelutiski. Hallinnon huoneista tulee voida liikkua väliovien kautta tilasta toiseen.

Pedagoginen työryhmä esittää, että käytävätilat, soluaulat ja eteiset ovat riittävän tilavia, jotta tiloihin ei muodostu ruuhkaa ja niissä on turvallista viettää aikaa opetustuokioiden välissä. Eteistilojen käyttö on hyvä aikatauluttaa, jotta useammat toimijaryhmät voivat liikkua sujuvasti sisään ja ulos. Auloihin ja soluihin sijoitettavat elektroniset infotaulut kertovat lapsille ja vierailijoille, mitä talossa tapahtuu. Lisäksi varhaiskasvatuksen tiloihin tarvitaan lokeronaulakoita, kuivauskaappi, tilava kuraeteinen kengille ja kuravaatteille.

Pedagoginen työryhmä esittää kiinnitettäväksi erityistä huomiota valaistukseen. Pieniä liikuteltavia valopisteitä tulee olla esim. ateljeetilassa sekä luonnontieteen ja tekstiilityön luokissa. Tiloissa tulee olla mahdollisuus luonnonvalon hyödyntämiseen (energiansäästö). Lisäksi valokatkaisijoiden tulee mahdollistaa valojen määrän säätely tiloissa kulloisenkin tarpeen mukaan.

Aurinkokivessä toiminnallisuuteen panostetaan myös oppimateriaalien valinnassa. Esi- ja alkuopetuksen solussa lapsille tarjotaan kattava valikoima oppimislejää, leikkivälineitä ja ikätasoon sopivaa sekä toimintaa tulevaa teknologiavälineistöä. Välineitä ei tarvita useita, jos niille on hyvät kuljetuskärryt. Aurinkokiven palvelukeskuksen suuren toimijamäärän vuoksi soluissa tulee olla tarpeeksi kaappi- ja varastotilaa. Jokaisella toimijalla tulee olla tarpeiden mukaan esimerkiksi pieniä ja isompia lukollisia kaappeja.

8. Palvelukonsepti

Palvelukonsepti tarkoittaa yhteisen käsityksen luomista tarjottavista palveluista.

- 1) Aurinkokivi on luova, yhteisöllinen ja kestävän kehityksen periaatteet huomioiva monipuolinen palveluympäristö.
- 2) Palvelukeskus käyttää resursseja järkevästi yhteistä hyvinvointia parantaen ja edistää kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta.
- 3) Aurinkokiven palvelukonseptin tavoitteena on, että palvelukeskuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan.

8.1 Palvelukonseptin ohjaus- ja työryhmät

Ohjausryhmä:

Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatuksen johtaja
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja
Larkio Annukka, kulttuurijohtaja
Ruponen Arja, palvelupäällikkö
Tanninen Eila, talous- ja hallintojohtaja
Wallenius Pekka, tilakeskusjohtaja

Tiina Hotinen, päiväkodinjohtaja; puheenjohtaja
Jane Majanen, rehtori; sihteeri

Työryhmä:

Hotinen Tiina, päiväkodinjohtaja
Lehmusvaara Virpi, rehtori 31.7.12 asti
Majanen Jane, rehtori 1.8.12 alkaen
Wallenius Pekka, tilakeskusjohtaja

Muut työskentelyyn osallistuneet:

Kurki Aimo, toimistoarkkitehti
Riehunkangas Päivi, suunnittelija
Salo Pasi, kiinteistöjohtaja va.
Tanner Ritva, rakennuttaja-arkkitehti

9. Palvelukeskuksen hallintomalli

Palvelukeskuksen hallinto voidaan järjestää eri tavoin resursseista ja tavoitteiden painotuksista riippuen. Aluksi tarkasteltavana oli kuusi erilaista mallia, joista palvelukonseptin ohjaus- ja työryhmät ovat valinneet kolme eri hallintomallivaihtoehtoa tarkempaan tarkasteluun. Näissä malleissa talonjohtajuus on ratkaistu eri tavalla. Kahdessa mallissa kiinteistökohteen johtaminen ja taloushallinto on järjestetty ns. perinteiseen tapaan tilakeskuksen ja käyttäjätoimialojen välillä. Kolmannessa ns. tulosityksikkömallissa on myös näille osa-alueille esitetty vaihtoehtoinen ratkaisu.

Kaikille hallintomalleille on yhteistä toimintayksikölle perustettava ohjausryhmä ja johtoryhmä.

Ohjausryhmä

Palvelukeskuksen toiminnan ja talouden kokonaisohjauksesta vastaa toimintayksikölle perustettava ohjausryhmä. Tällä ohjausryhmällä voi olla johdettavanaan myös muita vastaavia toimintayksiköitä. Ohjausryhmä kokoontuu määräajoin kaupungin strategiatyön ja taloussuunnittelun vuosikelloon sovitettuna.

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii vuosittain vaihtuen sivistystoimen, sosiaali- ja terveystoimen, keskushallinnon sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja tai hänen nimeämänsä henkilö.

Ohjausryhmään kuuluu puheenjohtajan ja Aurinkokiven talonjohtajan lisäksi toimialojen nimeämät tulosaluejohtajat; sivistystoimelta kaksi ja muilta toimialoilta yksi johtaja, jolloin ohjausryhmään kuuluu yhteensä seitsemän henkilöä. Talonjohtaja toimii ohjausryhmän sihteerinä.

Ohjausryhmä	1) hyväksyy palvelukeskuksen talousarvion 2) asettaa tavoitteet toiminnalle toimikausittain 3) arvioi toimintaa.
-------------	--

Johtoryhmä

Johtaminen perustuu laadukkaaseen johtoryhmätyöskentelyyn ja talon johtoryhmä määrittää talon yhteistä toimintaa. Johtoryhmään kuuluvat talonjohtaja (pj.) sekä edustajat perusopetuksesta (koulun rehtori), varhaiskasvatuksesta (päiväkodinjohtaja), ennaltaehkäisevistä palveluista (neuvolapalveluiden esimies), vapaa-ajanpalveluista (musiikkiopisto, kuvataidekoulu ja kulttuuripalvelut) tilakeskuksesta ja toimitilapalveluista (siivous-, ateria- ja vahtimestaripalvelut). Sihteerinä toimii kiertävästi joku johtoryhmän jäsen.

Johtoryhmä	1) valmistelee palvelukeskuksen talousarvion 2) suunnittelee talon yhteistä toimintaa 3) suunnittelee yhteistoimintaa ja laatii yhteisiä sopimuksia 4) suunnittelee ja sopii tilojen tehokkaan yhteiskäytön 5) toimii talonjohtajan apuna kiinteistön tilojen markkinoinnissa ja järjestettäessä ympäristön asukkaille erilaista toimintaa.
------------	---

Peruspalvelujen toimintaa ohjaavat asianomaiset tulosalueet, joten toiminnasta vastaavat em. tulosaluejohtajat.

9.1 Hallintomallivaihtoehto 1; kiertävä talonjohtajuus

Palvelukeskukselle valitaan määräajaksi (2-3 vuotta) talonjohtaja, joka johtaa keskuksen johtoryhmää, vastaa tilojen hallinnasta, kolmannelta sektorista ja alueen asukkaiden sekä alueen muiden palvelutuottajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Palvelukeskuksella ei ole yhteistä budjettia.

Palvelukeskuksen johtajana toimivat vuorotellen neuvolapalveluiden esimies, päiväkodinjohtaja, koulun rehtori tai vapaa-ajan palveluiden osoittama henkilö. Talonjohtajuudesta voi kuitenkin kieltäytyä perustellusta syystä, esimerkiksi hallinnon resurssin vähyyden vuoksi. Talonjohtajan toimipaikka tulee Aurinkokiveen.

Palvelukeskuksen johtaja vapautetaan erikseen sovitusti joistakin tehtävistä ja hän saa lisää hallinnon resursseja substanssialueelle; esimerkiksi koululle apulaisrehtori (ovo tai virka)/ päiväkodille varajohtaja, jolle on selkeästi varattu hallinnon aikaa.

Taulukko 9.1 Hallintomallin 1 SWOT-analyysi:

vahvuudet • kaikki toimijat ovat tasapuolisessa asemassa toisiinsa nähden (kiertävä johtajuus) • johtaminen laaja-alaisesti, kun on erilaisia osaamista • hallinnon osalta edullisin vaihtoehto • talonjohtaja lähinnä käytännön toimintaa	heikkoudet • määräaikaisuus asettaa omat haasteensa laadukkaalle johtamiselle, johtajan vaihtuminen vaikuttaa henkilökuntaan ja toimintaa • ennaltaehkäisevien palvelujen esimiehen (neuvola) toimiminen talonjohtajana ei ole realistinen vaihtoehto nykyisillä resursseilla • toimijoilla omat budjetit, talonjohtajalla ei taloudellista valtaa/vastuuta
mahdollisuudet • hyvä osaamisen jakaminen	uhat • ei löydy halukkuutta toimia talonjohtajana • talonjohtajan tehtävät hoidettava oman toimen ohella (liian suuri työmäärä) • ennaltaehkäisevän palvelujen esimiehen vapauttaminen jostain tehtävästä hankalaa • määräajoin vaihtuvan johtajan tekemät toimintatapojen muutokset voivat rasittaa henkilökuntaa • pitäydytään vanhoissa toimintamalleissa ilman, että uudesta mallista syntyy mitään lisäarvoa

9.2 Hallintomallivaihtoehto 2; vakinainen talonjohtajuus

Palvelukeskukselle valitaan vakinaiseen tehtävään talonjohtaja, joka johtaa palvelukeskuksen toimintaa, toimii johtoryhmän puheenjohtajana, vastaa tilojen hallinnasta, kolmannesta sektorista ja alueen asukkaiden sekä alueen muiden palvelutuottajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä osittain yhteisestä budjetista. Palvelukeskuksen yhteisessä budjetissa on palvelukeskuksen yhteisiin toimintoihin, kuten talon puhtaus- ja vahtimestaripalveluihin sekä muihin keskuksen tukitoimintoihin liittyvät määrärahat. Toimialojen palvelut ja vuokratkustannukset on budjetoitu perinteiseen tapaan kunkin toimialan omiin talousarvioihin. Lisäksi talonjohtajalla on erikseen määriteltyjä Kivistön alueen kehittämiseen liittyviä vastuualueita ja tehtäviä.

Talonjohtajalla tulee olla mahdollisimman laaja-alaista kokemusta ja osaamista kunnallisten palveluiden järjestämisestä. Talonjohtaja toimii markkinointi- ja myyntivastuussa tilojen ulkopuolisen käytön osalta. Hänen tulee rakentaa poikkihallinnollisia verkostoja ja omata hyvät yhteistyötaidot.

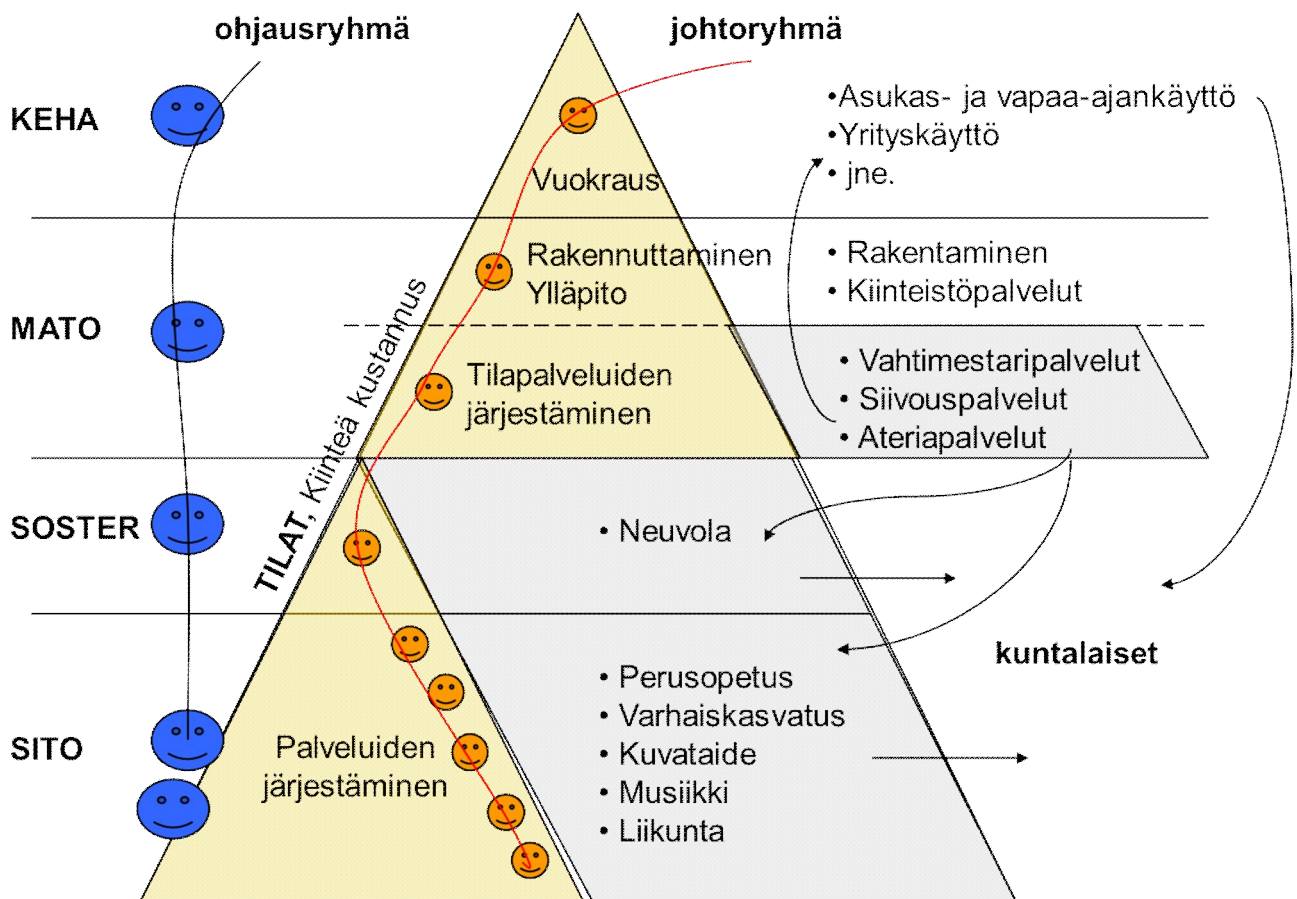
Taulukko 9.2 Hallintomallin 2 SWOT-analyysi:

vahvuudet • sitoutuneisuus, kun talonjohtajan tehtävä on vakinainen • vahva johtoryhmä, jolla selkeä puheenjohtaja ja tehtävä • vahva panostus käynnistysvaiheeseen • talonjohtaja lähellä käytännön toimintaa • kehittämiseen enemmän aikaa ja mahdollisuuksia	heikkoudet • toimijoilla omat budjetit, talonjohtajalla ei taloudellista valtaa/vastuuta • talonjohtajan tehtävien riittävyys kokopäivävirkaan/toimeen käynnistysvaiheen jälkeen • talonjohtajan asema toimialoihin nähden epäselvä riippuen siitä, mille toimialalle vakanssi sijoittuu
mahdollisuudet • uudenlainen toimintaympäristö voi olla houkutteleva uusille työntekijöille • johtajan mahdollisuudet verkottua laajemmin Kivistön alueen muiden toimijoiden kanssa ja kehittää aluetta • erillinen talonjohtaja voisi toimia samanaikaisesti myös muissa vastaavissa toimintayksiköissä	uhat • sellaisen talonjohtajan löytyminen, jolla osaamista mahdollisimman monista eri osa-alueista • palvelukonseptin sisäistäminen (esim. perinteisesti rehtori vastannut kaikesta toiminnasta); toimintakulttuurin muutos

9.3 Hallintomallivaihtoehto 3; Aurinkokivi-tulosityksikkö

Aurinkokiven toiminta aloitetaan pilottina (esimerkiksi kolmen vuoden ajanjakso), joten tarkoitusta varten ei perusteta yhtiötä vaan toimintayksikkö sijoitetaan hallinnollisesti ja talousarviorakenteen mukaisesti konsernihallintoon. Pilottijakson aikana toimintaa seurataan ja arvioidaan. Mikäli pilottijakson jälkeen päätetään palauttaa toiminta eri toimialoille, puretaan ohjausryhmä ja talousarviorakenne ennen toiminnan alkamista sopimuksella sovitulla tavalla.

Tilojen toteutuksesta, hallinnoinnista ja ylläpidosta vastaa Aurinkokivi-tulosityksikkö. Tulosityksikkö sijoittuu Vantaan kaupungin organisaatiossa konserni- tai keskushallintoon. Tulosityksikkö perustetaan ennen hankkeen varsinaisen suunnittelu- ja toteutusvaiheen aloitusta, jolloin tulosityksikkö voi vastata hankkeen toteutuksesta ja ylläpidosta elinkaaritoteutuksena. Ylläpidon rahoitus varmistetaan jo investointirahoitusta koskevan päätöksenteon yhteydessä, jolloin sekä investointi- että ylläpidon rahoitus merkitään ko. tulosityksikön kustannuspaikkaan. Kaupungin sisäinen elinkaarisopimus tehdään esim. 20 vuodeksi. Elinkaarisopimus sisältää pääkäyttäjien osalta tilojen käyttösitoumuksen vastaavaksi ajaksi.

Kuva 9.3a Tulosityksikkömuotoinen hallintomalli.

Aurinkokivi-tulosityksikölle kuuluu

- palvelukeskuksen toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen
- tilojen osoittaminen toimialojen käyttöön ja ulosvuokraus
- isännöinti ja kiinteistöön liittyvä taloushallinto
- kiinteistön kunnossapidon ja kunnonhallinta

- kiinteistön hoidon ja huollon järjestäminen
- tilojen korjaus- ja muutostöiden järjestäminen.

Aurinkokiven palvelukeskuksen toimijoiden vastuulle kuuluu palveluiden järjestäminen. Talonjohtaja voi tilata tukipalveluita, esim. ateria-, siivous- tai vahtimestaripalveluita, palveluntuottajilta. Hänen on mahdollista tilata palveluita myös ulkopuolisilta tahoilta. Palvelukeskuksessa toimivat ulkopuoliset tilojen käyttäjät voivat ostaa palveluita aurinkokiven palveluntuottajilta (esim. avoimen päiväkodin asiakkaat voivat ostaa ruokapalveluita palveluntuottajalta) tai palvelukeskuksen omat toimijat voivat tilata tiettyjä palveluita toisiltaan erillisveloituksella. Toiminnoille määritellään kokonaiskustannukset, joista muodostuu palvelukeskuksen kiinteä tilakustannus riippumatta siitä, onko tiloilla käyttäjiä vai ei. Kaikki toimialojen ja ulkopuolisten tilojen käyttäjien tai palveluntuottajien kustannukset ovat ko. toimialan tai ulkopuolisen tahon taseessa.

Talo toimii nettobudjetointiyksikkönä. Nettobudjetointiyksikkö sijoitetaan konsernihallinnon alaisuuteen. Yksikön budjettiin sisällytetään tilojen vuokramenot ja – tulot, kiinteistön investointi- ja ylläpitomenot (tilahallinto, rakentaminen, kunnossapito, yleishoito, jätehuolto, ulkoalueiden hoito, laitteiden huolto, lämmitys, sähkö ja vesi), vahtimestari- ja puhtauspalvelujen menot ja tulot sekä talonjohtajan henkilöstömenot. Kaikki talossa toimijat maksavat vuokraa käytön mukaan käyttämisestä ns. tilakustannuksina. Kaupungin peruspalveluille vuokra lasketaan sisäisen vuokran periaatteita noudattaen ja ulkopuolisille vuokra määritellään tapauskohtaisesti erikseen kaupungin ulosvuokrauksen periaatteita noudattaen. Talon peruspalveluiden henkilöstö- ja muut käyttömenot kuuluvat tulosalueen talousarvioon (esim. päiväkodin henkilöstökulut kuuluvat varhaiskasvatukselle). Näin ollen talon budjettiin nämä ns. toimintamenot eivät sisälly. Ateriapalvelut toimivat peruspalvelujen tapaan samalla periaatteella omalla budjetillaan, jolloin tulot kerätään suoraan ateriapalvelujen käyttäjiltä ja palveluntuottaja maksaa tiloistaan vuokraa Aurinkokivi-tulosityksikölle kaupunkitasoisia linjauksia noudattaen.

Kaupungin toimialojen järjestämät peruspalvelut ovat etusijalla tiloja jaettaessa. Palvelukeskuksessa toimijat maksavat tiloista vuokraa ainoastaan todelliselta käyttöajalta. Tämän ajan ulkopuolelle jäävät jaksot on vuokrattavissa edelleen muuhun käyttöön edellyttäen, että toimijalle kuuluvan irtaimiston ja toimintaan liittyvien erityisvarusteiden hallinta sekä tilojen puhtaanapito saadaan järjestettyä kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla. Mikäli tämä ei ole mahdollista (esim. neuvolatoiminta), tulee ko. tilat vuokrattavaksi ympärivuorokautisesti yhdelle toimijalle. Tulosityksikölle syntyy intressi toimijoiden hankkimiselle ja tilojen monikäyttöisyyden lisäämiseen, sillä kaikki vuokratulot tulevat tulosityksikölle tuloina ja toisaalta tyhjillään olevien tilojen kustannukset jäävät tulosityksikön maksettavaksi.

Palvelukeskukselle valitaan määräaikaiseen (esim. kolmen vuoden/pilotin ajaksi) tehtävään talonjohtaja, joka johtaa palvelukeskuksen toimintaa, toimii johtoryhmän puheenjohtajana, vastaa tilojen hallinnasta, kolmannesta sektorista ja alueen asukkaiden sekä alueen muiden palveluntuottajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja palvelukeskuksen yhteisestä budjetista. Lisäksi talonjohtajalla on erikseen määriteltyjä Kivistön kehittämiseen liittyviä vastuualueita.

Talonjohtajalla tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä mahdollisimman laaja-alaista kokemusta ja osaamista johtamisesta. Talonjohtaja vastaa tilojen käytöstä sekä toimii markkinointi- ja myyntivastuussa tilojen ulkopuolisen käytön osalta. Hänen tulee rakentaa poikkihallinnollisia verkostoja ja omata hyvät yhteistyötaidot. Aurinkokiven tulosityksikkö tulisi olla perustettuna 1.1.2014 ja talonjohtaja rekrytoituna mahdollisimman aikaisessa vaiheessa suhteessa rakennuksen valmistumisaikatauluun. Talonjohtaja sijoittuu keskushallintoon edustaen näin parhaiten koko kau-

punkikonsernia ja ajaen sen yhteisiä etuja. Talonjohtajalla voi olla johdettavaan myös muita vastaavia toimintayksiköitä.

Keskushallinnon alaisuudessa talonjohtaja pystyy tarjoamaan tiloja joustavasti, tehokkaasti ja tasapuolisesti kaikkien toimialojen sekä erityisesti alueen asukkaiden tarpeisiin. Talonjohtaja voi käyttää järkevästi yhteisiä resursseja Kivistön yhteistä hyvinvointia parantaen ja kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta edistäen. Keskushallinnossa talonjohtaja voi parhaiten hallita kaikki toimitilat kattavan kokonaisuuden ja yhteistoimintaa on helppo suunnitella lähialueen muiden toimijoiden kanssa.

Taulukko 9.3b Hallintomallin 3 SWOT-analyysi:

vahvuudet • sitoutuneisuus, kun talonjohtajan tehtävä on vakinainen • talonjohtajalla selkeä asema, vastuut ja velvoitteet • kaikilla toimijoilla on parhaat mahdollisuudet keskittyä omaan perustehtävään • toimintayksiköllä ja talonjohtajalla oma budjetti tila-asioissa	heikkoudet • palvelukonseptin sisäistäminen • vähäinen kokemus elinkaaritoteutuksista • talonjohtajan rooli painottuu kiinteistöjohtamiseen pedagogisen johtajuuden sijaan • toimijoilla on omat budjetit
mahdollisuudet • uudenlainen toimintaympäristö voi olla houkutteleva uusille työntekijöille • johtajan mahdollisuudet verkottua laajemmin Kivistön alueen muiden toimijoiden kanssa ja kehittää aluetta • mahdollisuus kokeilla ja innovoida jotain uutta • palvelukeskuksen toimintaedellytykset turvattu pitkällä tähtäimellä (elinkaari-malli) • säästöt omassa budjetissa voidaan kohdentaa käyttäjien eduksi	uhat • sellaisen talonjohtajan löytyminen, jolla osaamista mahdollisimman monista eri osa-alueista • talonjohtajan tehtävien riittävyys kokopäivävirkaan/toimeen käynnistysvaiheen jälkeen • kielteinen suhtautuminen uudenlaiseen malliin; toimintakulttuurin muutos liian suuri • päätöksenteko viivästyy, jolloin hankkeen aikataulu vaarantuu • palvelujen eriarvoisuus kaupunkitasolla verrattuna muihin toimintayksiköihin

10. Aurinkokiven palvelukonsepti ja hallintomallin valinta

Palvelukonseptin ohjausryhmä ja työryhmä esittää, että Aurinkokivi-hanke ja palvelut toteutetaan tämän palvelukonseptikuvauksen mukaisesti. Palvelukeskukselle perustetaan ohjausryhmä ja johtoryhmä palvelukonseptiin liittyvän hallintomalliesityksen mukaisesti. Ohjausryhmä ja työryhmä esittävät lisäksi, että palvelukeskukselle nimetään vakinainen talonjohtaja hallintomallivaihtoehdon 3 edellyttämällä tavalla. Kiertävään talonjohtajuuteen (hallintomalli 1) perustuvaa hallintomallia ei pidetä palvelukeskuksen toiminnan ja sen kehittämisen kannalta riittävänä. Oman toimen ohella palvelukeskuksen johtaminen ja peruspalveluista vastaaminen nähdään resurssien riittämättömyyden vuoksi liian suurena riskinä. Hallintomallissa 2 talonjohtajalle on vaikea saada riittävä taloudellinen valta ja vastuu sekä tätä tukeva asema kaupungin organisaatiossa.

Kiinteistön ja tilojen elinkaaren hallinnan kannalta hallintomalli 3 on suositeltavin vaihtoehto. Hallintomalli saadaan myös taloudellisesti perusteltua, kun toiminnan ja tilojen käytön ohjauksesta sekä kiinteistönpidon koordinoinnista saavutettavat taloudelliset tuotot muodostuvat lisäresurssien (talonjohtajan palkka) kustannuksia suuremmiksi.

Koska hallintomalli 3 on uudenlainen, talon toiminta aloitetaan pilottina (esim. kolmen vuoden ajanjakso). Pilottijakson aikana toimintaan seurataan ja arvioidaan ja mikäli hallintomalli 3 osoittautuu toimivaksi, on se mahdollista monistaa myös muihin tuleviin kaupungin hankkeisiin. Jos malli osoittautuu toimimattomaksi, puretaan talonjohtajajärjestelmä.

11. Sanasto

eheyttäminen Jäsentynyt tietovarasto on helpompi omaksua, kun ensin hahmotetaan laaja kokonaisuus, jota sitten eritellään pienempiin osa-alueisiin. Tavoitteet koskevat useita oppiaineita ja tarkoituksena on laajempien kokonaisuuksien muodostaminen ajattelun avulla eikä vain ulkoa muistamalla. Opitut asiat on tarkoitus ottaa käyttöön erilaisissa elämäntilanteissa ja ongelmanratkaisutilanteissa

eriyttäminen Opetuksen eriyttäminen on ensisijainen keino huomioida tukea tarvitseva tai eri tavalla oppiva oppilas. Tämä tarkoittaa, että opettaja huomioi oppilaiden erilaiset oppimisedellytykset joustamalla opetustaan yleisopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden rajoissa. Eriyttämisellä voidaan tarkoittaa myös haastavampien tehtävien tarjoamista oppilaalle, joka etenee opinnoissaan ripeämmin.

Eriyttäminen voi oppiaineesta riippuen kohdistua esimerkiksi työtapoihin, opetuksen sisältöihin, opetusryhmien kokoon, opetusmenetelmiin ja opetusmateriaaleihin. Esimerkiksi matematiikassa voi olla käytössä erilaisia konkretisoivia ja selkeyttäviä apuvälineitä tai joku oppilas voi hyötyä erilaisesta oppimateriaalista, jossa asiat esitetään hänelle sopivammin.

Eriyttämisessä on hyvä huomioida oppiaineen sisältöjen minimitalavoitteet. Opetussuunnitelmassa on nähtävissä hyvä osaamisen rajat. Opetusta voi eriyttää myös käyttämällä siihen hetken enemmän aikaa, jolloin oppilaalla on paremmat mahdollisuudet ehtiä omaksua asia. Asian voi selittää havainnollisemmin, selkeämmin ja eri aistikanavia hyödyntäen.

ilmiökeskeinen/-pohjainen opetus Ilmiöpohjaisessa opetuksessa ja opiskelussa oppimisen lähtökohtana ovat kokonaisvaltaiset ilmiöt. Ilmiöitä tarkastellaan aidossa kontekstissa ja niihin liittyviä tietoja ja taitoja opetellaan oppiainerajat ylittäen. Lähtökohta poikkeaa perinteisestä oppiainejakoista koulukulttuurista, jossa usein opeteltavat asiat on hajotettu suhteellisen pieniksi ja irrallisiksi palasiksi.

joustavat ryhmittelyt Joustavassa ryhmittelyssä ryhmiä muodostetaan yhden tai useamman luokan oppilaista ja ryhmät perustuvat sen hetkiseen oppimisen tarpeeseen. Oppilaat ryhmitellään siten, että jokaiselle ryhmälle ja yksilölle saadaan mahdollisimman myönteinen oppimisympäristö ja oppimistilanne.

Oppilaita voidaan ryhmitellä erilaisin perustein. Yksi ryhmittelyjen peruste on oppilaan osaaminen ja taitotaso. Oppilaan sosiaaliset tarpeet, sosiaaliset taidot, sosiaaliset suhteet ja motivaatio vaikuttavat ryhmittelyihin. Käytettävissä olevat tilat sekä oppilaiden ja aikuisten määrä ovat ryhmittelyn kannalta oleellisia seikkoja.

12. Lähteet

Vantaan perusopetuksen toimenpideohjelma 2012-2015, sivistystoimi 2011

Johtoryhmä – yhteisöllistä johtamisosaamista, opas kouluille ja oppilaitoksille, sivistystoimi 2011

Aurinkokiven tarveselvitys

Pedagoginen suunnitteluryhmä: Tiina Hotinen päiväkodinjohtaja, Jane Majanen rehtori, Maiju Tykkyläinen opettaja-asiantuntija, (Minna Kinnunen opettaja-asiantuntija, Heikki Tynkkynen opettaja-asiantuntija,) Monna Relander musiikkiopiston rehtori, Tuuli Talvitie musiikkiopiston apulaisrehtori, Pirjo Tienhaara kuvataidekoulun rehtori, Asta Mellais sosiaali- ja terveyspalveluiden suunnittelija, Teea Markkula ympäristöpäällikkö, Annukka Leutonen rehtori, Virpi Lehmusvaara suunnitteluaikainen rehtori 31.7.12 asti

Palvelukonseptin ohjausryhmä: Hotinen Tiina päiväkodinjohtaja; puheenjohtaja, Jane Majanen rehtori; sihteeri, Askola-Vehviläinen Sole varhaiskasvatuksen johtaja, Kalo Ilkka perusopetuksen johtaja, Larkio Annukka kulttuurijohtaja, Ruponen Arja palvelupäällikkö, Tanninen Eila talous- ja hallintojohtaja, Wallenius Pekka tilakeskusjohtaja

Palvelukonseptin työryhmä: Hotinen Tiina päiväkodinjohtaja, Lehmusvaara Virpi rehtori 31.7.12 asti, Majanen Jane rehtori 1.8.12 alkaen, Wallenius Pekka tilakeskusjohtaja

Vantaa

HILMA-ILMOITUS VD/1449/02.08.00.00/2015**TIETOPYYNTÖ JA ENNAKKOILMOITUS: Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna****1 Jakso: Hankintaviranomainen****Hankinta-asian numero:**

VD/1449/02.08.00.00/2015

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 Vantaa
Suomi
Aulis Ante
+358 438258041
fax +358 983923000
aulis.ante@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Osoite, josta saa lisätietoja:

Ks. edellä yhteyspiste(et)

Hankintaviranomaisen luonne:

Alue- tai paikallistason viranomainen

Pääasialliset toimialat:

Yleinen julkishallinto

Hankintaviranomainen tekee hankintoja muiden viranomaisten puolesta:

Ei

2 Jakso: Hankintalaji**Hankintalaji:**

Palvelut

II.B Jakso: Hankintasopimuksen kohde (tavarat tai palvelut)**Hankintaviranomaisen sopimukselle antama nimi:**

TIETOPYYNTÖ JA ENNAKKOILMOITUS: Aurinkokiven toimitilapalvelujen hankinta kokonaispalveluna

Sopimustyyppi:

Palvelut

Pääasiallinen suoritus- tai toteutuspaikka:

Vantaa

Lyhyt kuvaus tavarahankintojen tai palvelujen luonteesta ja määrästä:

Tämä ei ole hankintailmoitus eikä tarjouspyyntö vaan ennakoilmoitus, markkinakartoitus ja tietopyyntö mahdollisille palveluntuottajille. Tällä markkinakartoituksella selvitetään, millaisia kokonaispalveluntuottajia markkinoilla on jäljempänä eriteltyjen palvelujen toimittajiksi. Tieto-pyyntöön vastaaminen ei ole edellytys mahdolliseen myöhempään kilpailutukseen osallistumiselle.

Tietopyyntö ei velvoita Vantaan kaupunkia toteuttamaan hankintaa tietopyynnössä kuvatulla tavalla ja Vantaan kaupunki voi jättää tarjouskilpailun kokonaan toteuttamatta. Tietopyyntöön vastanneille ei makseta korvausta tietopyynnön tekemisestä tai mahdollisiin tietopyyntöön liittyviin esittelytilaisuuksiin osallistumisesta.

Vantaan kaupungille valmistuu monialainen palvelurakennus AURINKOKIVI, jonka sijaintipaikka on Kivistön uuden kaupunginosan keskusta-alueella lähellä tulevaa juna-asemaa. Hankkeen lähtökohtana on alueen asukkaita monipuolisesti palveleva, yhteiskäyttöön sopiva, muunto-joustava ja uudet oppimismetodit mahdollistava rakennus. Tarkoituksena on, että rakennuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan.

Tavoitteiden toteuttamiseksi rakennukselle on laadittu palvelukonsepti, jossa on määritelty rakennuksen hallintoa sekä tilojen yhteiskäyttöä, muutoksia, huoltoa ja oheispalveluiden hankintaa koskeva periaatteet ja toimintamallit. Palvelukonsepti tarkoittaa yhteisen käsityksen luomista tarjottavista palveluista seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. Aurinkokivi on luova, yhteisöllinen ja kestävän kehityksen periaatteet huomioiva monipuolinen palveluympäristö.
2. Palvelukeskus käyttää resursseja järkevästi yhteistä hyvinvointia parantaen ja edistää kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta.
3. Aurinkokiven palvelukonseptin tavoitteena on, että palvelukeskuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaan.

Rakennus valmistuu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa (syksyllä 2016) valmistuu n. 5 300 hym2, kolmeen eri kerrokseen. Tilat on suunniteltu monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi. Tilojen pääkäyttäjät tulevat olemaan koulu, päiväkotiki ja äitiys- ja lastenneuvola. Tiloissa tulee toimimaan myös musiikkiopisto ja kuvataidekoulu. Tilat on suunniteltu siten, että niitä olisi helppo käyttää asukas- ja yhdistystoimintaan ja yksityistilaisuuksiin siten että tilojen käyttöaste olisi korkea. Eri tilojen käyttö on mahdollistettu myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Suunnitellussa toisessa vaiheessa valmistuu koulutilat yläkouluikäisille lapsille ja aikuisten harrastustoimintaa palvelevia tiloja (mm. asukastupa), yhteensä n. 3 750 hym2.

Kohteen palveluiden hankinta tehdään kokonaispalveluhankintana, joka sisältää

- manageritoiminnot,
- kiinteistönhoitopalvelut sekä
- käyttäjäpalvelut.

Manageritoiminnot sisältävät mm. kiinteistöön ja toimitilapalveluihin liittyviä hallintotehtäviä kuten taloushallinto, vuokraustoiminnot, kunnossapidon ja kiinteistönhoidon suunnittelu ja johtaminen sekä käyttäjäpalvelujen hallinnointi/johtaminen.

Kiinteistönhoitopalveluihin kuuluu kiinteistön huolto ja korjaukset sekä ulkoalueiden

ylläpito ja ympäristöhuolto.

Käyttäjäpalveluihin kuuluvat ateria-, puhtaus- sekä aula- ja turvapalvelut.

Ateriapalvelun osalta tulee varautua lounas- ja/tai päivällis- sekä kahvilapalveluiden tarjoamiseen kuntalaisille/järjestöille/yhdistyksille/yrityksille. Tämän lisäksi voi olla tarvetta tilaustarjoilujen järjestämiseen erilaisiin tilaisuuksiin. Aurinkokiven keittiö on niin sanottu palvelukeittiö. Aterioiden valmistus voi tapahtua joko Aurinkokiven palvelukeittiössä tai muualla aterioiden valmistuskeittiössä taikka ostamalla ateriakomponentit suoraan teollisuudelta. Kaupungin toimintojen tarvitsema lounasmäärä on arviolta 500–650 kpl/vrk

Siivottava huoneistoala on lupahakemuksen mukaisesti ensimmäisessä vaiheessa yhteensä 6427 m², josta RH1-lomakkeen mukaan eriteltynä:

- hoitotilaa 591 m²,
- toimisto- ja hallintotilaa 430 m²,
- kokoontumistilaa 687 m²,
- opetustilaa 3653 m²,
- varastotilaa 272 m²,
- muuta huoneistoalaan kuuluvaa tilaa 769 m² sekä
- lisäksi piharakennuksissa yhteensä 25 m² kylmää varastotilaa.

ja toisessa vaiheessa noin 3500 m² lisää eli yhteensä noin 9927 m².

Alustavan suunnitelman mukaan palveluntuottajan henkilöstöä tulee olla kiinteistöllä arkisin noin klo 6:00 – 21:00 välisenä aikana ja viikonloppuisin kaupungin kanssa määriteltujen aukioloaikojen ja palvelutarpeen mukaisesti. Palveluntuottajan tulee toimittaa aula- ja turvapalveluita Aurinkokiven aukioloaikoina.

Kohteen palveluntuottajaksi haetaan yhtä kokonaisvastuullista toimittajaa, joka tuottaa kaikki hankittavat palvelut itse tai valitsemiensa yhteistyökumppaniensa kanssa yhdessä. Osatarjouksia ei mahdollisessa tarjouskilpailussa hyväksytä. Palveluntuottajalla tai yhdessä kumppaniensa kanssa tulee olla kokemusta kaikista em. palveluista vähintään kaksi (2) vuotta viimeiseltä kolmelta (3) vuodelta.

Hankinta voidaan toteuttaa myös alihankkijoita käyttäen. Palveluntuottajan on kuitenkin oltava kokonaisvastuullinen Toimittaja, joka vastaa alihankkijan työstä kuin omastaan.

Palvelun toteuttaminen kokonaan alihankintana ei ole sallittua. Tilaaja edellyttää, että Toimittajalla voi olla korkeintaan yksi alihankintaporras (ei alihankinnan alihankintaa), koska Tilaaja haluaa toimia läheisessä yhteistyössä Toimittajan kanssa.

Tarjoajat voivat tehdä tarjouksia ryhmittymänä hankintalain (348/2007, muutoksineen) 61 § mukaisesti. Jos tarjouksen antajana on ryhmittymä, on tarjouksesta käytävä ilmi selkeästi, mistä tarjouksen osasta kukin ryhmittymän jäsen vastaa. Ryhmittymän jäsenten prosessien ja palveluiden tulee integroitua saumattomasti. Ryhmittymän jokaisen jäsenen tulee allekirjoittaa tarjous.

Palveluntuottajan ei tarvitse tietopyyntövaiheessa ilmoittaa kaikkia kumppaneitaan vaan niitä voidaan täsmentää mahdollisessa tarjouspyyntövaiheessa. Tietopyyntövaiheessa on suotavaa, että palveluntuottaja ilmoittaa, kuka on kokonaisvastuullinen toimittaja mutta sitä voidaan täsmentää myös mahdollisessa tarjouspyyntövaiheessa.

Tekniseen vuoropuheluun haluavia tarjoajia pyydetään ilmoittamaan yhteystietonsa (yrityksen virallinen nimi ja yhteyshenkilön sähköpostiosoite) sekä alustava kuvaus mahdollisen koko-naispalvelun järjestämisestä tiistaihin 10.3.2015 klo 16.00 mennessä osoitteeseen: [hankintakeskus.tarjoukset @vantaa.fi](mailto:hankintakeskus.tarjoukset@vantaa.fi). Samasta sähköpostiosoitteesta Toimittaja voi myös halutessaan tilata kohteiden pohjakuvat. Kaikille tietopyyntöön osallistuneilla on mahdollisuus tutustua mahdolliseen

luonnosmateriaaliin ja tekniseen vuoropuheluun liittyviin kysymyksiin sekä vastauksiin. Viesti pyydetään otsikoimaan "Aurinkokiven toimitilapalvelut kokonaispalveluna".

Vantaan kaupunki noudattaa lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999, muutoksineen). Mikäli katsotte vastauksenne sisältävän liike- tai ammattisalaisuudeksi katsottavaa aineistoa, pyydämme yksilöimään po. aineiston merkinnällä "salainen".

Sopimus on jaettu osiin:

Ei

Yhteinen hankintanimikkeistö (CPV) Päänimikkeistö:

70300000-4 (Sopimuksen perusteella tai palkkiota vastaan suoritettavat erilaiset kiinteistönvälityspalvelut),

Yhteinen hankintanimikkeistö (CPV) Lisäkohde (-kohteet):

90911200-8 (Siivouspalvelut)

90911300-9 (Ikkunanpesupalvelut)

55500000-5 (Ruokala- ja ateriapalvelut)

98341120-2 (Vahtimestarin palvelut)

3 Jakso: Oikeudelliset, taloudelliset, rahoitukselliset ja tekniset tiedot**Varatut hankintasopimukset:**

Ei

4 Jakso: Täydentävät tiedot

Yksi tai useampi sopimuksista liittyy yhteisön varoista rahoitettuun hankkeeseen ja/tai ohjelmaan:

Ei

44 § **Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten**

VD/6558/00.04.03/2015

HP/TH/HY-L

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa hallitusohjelmassa mainitun uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten vuokra-asuntotuotantoon. Ympäristöministeriön asettaman selvityshenkilön toimeksiantona on laatia ehdotus hallitusohjelmassa mainitusta uudesta kymmenen vuoden välimallista vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi. Selvitystyön tulee olla valmis 30.10.2015 ja kaupungin lausuntoa ehdotuksen pohjaksi on pyydetty 25.8.2015 mennessä. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelut sekä VAV Asunnot Oy ovat yhteistyössä valmistelleet Vantaan kaupungin lausuntoa.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä että yksittäisen uuden tukimuodon selvittämisen sijaan arvioitaisiin samalla kehittämistarpeita myös muun asumisen tukijärjestelmän osalta (uudistuotantoon myönnettävä valtion korkotuki, erilaiset käynnistysavustukset ja valtion täytetäkaus), koska hallitusohjelmaan on kirjattu useita toimenpiteitä valtion tukeman asuntotuotannon osalta. Tärkeämpää kuin uuden rahoitusmallin kehittäminen, olisi huolehtia siitä, että kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon (ns. pitkä korkotuki) edellytykset säilyvät hyvällä tasolla pitkällä aikavälillä. On olemassa suuri vaara, että hallitusohjelman toimenpiteiden toteutuessa valtion tukeman asuntotuotannon tukimuodot eivät enää ole toimijoiden kannalta riittävän houkuttelevia.

Vantaan kannalta on oleellista, että asuntopoliittiset ratkaisut ovat pitkäjänteisiä. Tästä näkökulmasta uuden kymmenen vuoden välimallin aikatahtain on varsin lyhyt. Oleellista on tietysti annettavan valtion tuen ja rajoitusten suhde, jotka tulisi mitoittaa kyseisen ajanjakson mukaan ja suhteessa pidemmän ajanjakson tukimuotoihin.

Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan uusi kymmenen vuoden välimalli voisi olla luonteeltaan ensisijaisesti takauslaina, jolle myönnettäisiin valtion täytetäkaus veloituksetta ja jonka ainoana rajoitteena olisi vuokratäyttövelvoite takauksen voimassaoloajan. Mikäli uudessa välimallissa päädyttäisiin korkotukilainaan, pitäisi vuokrien määräytymisperusteen ja tuottorajoitusten olla luonnollisesti tiukempia. Käynnistysavustuksen liittäminen täytetäkaukseen ja/tai korkotukeen parantaisi selvästi tuotteen houkuttelevuutta. Asukasvalinnassa pitäisi käyttää soveltuvien osin aravalainoissa ja ns. pitkässä korkotukilainassa käytettävää asukasvalinnan periaatetta.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että uudella 10 vuoden välimallilla rakennettavien asuntokohteiden osalta ARA hyväksyisi rakennettavan asuntokohteen kustannustason ja tuen saamisen yhtenä ehtona olisi se, että sijaintikunnalta tulee saada puoltava lausunto kyseiselle asuntohankkeelle.

Vantaan kaupungin näkemys on, että asuntotuotannon tukimuotoja uudistettaessa tulee huomioida pääkaupunki-seudun asumiskustannusten ja asuntotarpeeseen vastaamisen erityishaasteet. Tästä syystä myös uusi kymmenen vuoden välimalli pitäisi suunnata ainoastaan suurille kasvaville kaupunkiseuduille, erityisesti pääkaupunkiseudulle.

Kaupunginhallitus 24.8.2015 § 44

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA) liitteenä oleva lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kaupunginhallituksen kokoukseen.

Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa 8.9.2015 asti.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten

- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) lausuntopyyntö uusi kymmenen vuoden välimalli asuntotuotantoon

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

asumisen erityisasiantuntija Tomi Henriksson, puh. 09 8392 7000, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Lausunto
VD/6558/00.04.03/2015
24.8.2015

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
ARA:n Dnro 21286/031/15

Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten

Lausuntopyyntö ja sen taustaa

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa hallitusohjelmassa mainitun uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten vuokra-asuntotuotantoon. Ympäristöministeriö on asettanut tehtävään selvityshenkilön, ylijohtaja Hannu Rossilahden, jonka toimeksiantona on laatia ehdotus hallitusohjelmassa mainitusta uudesta kymmenen vuoden välimallista vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi. Selvitystyön tulee olla valmis 30.10.2015 ja kaupungin lausuntoa ehdotuksen pohjaksi on pyydetty 25.8.2015 mennessä. Vantaan kaupungilta toivotaan lausunnossaan perusteltuja näkemyksiä malliin liittyvistä reunaehdoista, kymmenen vuoden mallin tukiehdoista ja rajoituksista sekä arviota mallin vaikuttavuudesta.

EU-lainsäädännöstä tulevien velvoitteiden mukaisesti julkisen tuen edellytyksenä tulee olla se, että se sisältää julkisen palvelun veloitteen, ohjautuu niille markkinoille, joille se on myönnetty eikä sitä saava yhtiö saa tulouttaa itselleen ja omistajilleen kohtuullista suurempaa tuottoa. Nykyisin valtio myöntää asumiseen liittyviä tukia sekä kysyntä- (suorat tuet kotitalouksille) että tarjontapuolelle (tuet asuntojen tuottajille). Kysyntätukia ovat muun muassa asumistuet ja asuntolainan korkovähennysoikeus verotuksessa. Tarjontatukia ovat mm. uudistuotantoon myönnettävä valtion korkotuki, erilaiset käynnistysavustukset ja valtion täytetäkaus. Uusi kymmenen vuoden tukimalli vuokra-asuntotuotantoon on luonteeltaan tuotantotuki ja sen tarvetta perustellaan mm. tarpeella kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon lisäämiseen sekä sillä, että asuntojen tuottajiksi tarvitaan kuntien ohella myös yksityisiä toimijoita. Perusteluissa todetaan lisäksi, että uuden tukimallin tulisi olla alan toimijoita kiinnostava, luoda uutta tuotantoa ja edistää kohtuuhintaisen, pieni- ja keskituloisille asukkaille soveltuvien asuntojen rakentamista suurimpiin kasvukeskuksiin.

Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on aiemmin antanut lausunnon asumisen tuki- ja verojärjestelmien vaikuttavuus -raportin hankeryhmän työskentelyä varten 28.2.2014 (VD/1862/10.04.00.00/2014) sekä lausunnon kyseisestä raportista 5.5.2015 (VD/2856/00.04.03/2015). Näissä lausunnoissaan Vantaan kaupunki on esittänyt näkemyksiään asumisen tukijärjestelmän uudistamisen tarpeesta ja edellyttänyt, että tuotantotukijärjestelmän uudistamisen on oltava osa uuden hallituksen asuntopoliittista toimenpideohjelman tai asuntopoliittisia linjauksia. Lisäksi lausunnoissa on painotettu, että pääkaupunkiseudun asuntojen kysynnän ja tarjonnan välillä vallitsee epätasapaino ja että korkeat rakentamiskustannukset ja hintataso edellyttävät tukijärjestelmän osalta pääkaupunkiseudulla erityisiä toimenpiteitä. Lausunnoissa on myös

Lausunto
VD/6558/00.04.03/2015
24.8.2015

todettu, että tuotantotukijärjestelmää on kehitettävä niin kannustavaksi, että nykyiset ja uudet toimijat sitoutuvat siihen. Esimerkiksi tuen määrän ja rajoitusaikojen suhdetta tulee harkita. Asumisen tuki- ja verojärjestelmien vaikuttavuus -raportissa päädyttiin kuitenkin tukijärjestelmän kehittämiseen täysremontin sijaan. Hallitusohjelman esitys uudesta kymmenen vuoden välimallista vuokra-asuntotuotantoon voitaneen katsoa olevan osa tätä kehittämistavoitetta.

Vantaan kaupungin lausunto uuden kymmenen vuoden välimallin valmistelua varten:

Yleistä

Vantaan kaupunki on aiemmissa lausunnoissaan pitänyt tärkeänä asumisen tukijärjestelmän kokonaisuudistusta. Uusi kymmenen vuoden välimalli vuokra-asuntotuotantoon olisi yksi tukimuoto lisää tähän kokonaisuuteen eikä sillä voida ratkaista nykyisen tukijärjestelmän ongelmia muiden tukimuotojen osalta. Vantaa pitää tärkeänä että yksittäisen uuden tukimuodon selvittämisen sijaan, arvioitaisiin samalla kehittämistarpeita myös muun asumisen tukijärjestelmän osalta (uudistuotantoon myönnettävä valtion korkotuki, erilaiset käynnistysavustukset ja valtion täytetäkaus), koska hallitusohjelmaan on kirjattu useita toimenpiteitä valtion tukeman asuntotuotannon osalta.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että arvioidaan uuden kymmenen vuoden välimallin mahdolliset vaikutukset asuntotuotannolle, joka perustuu muihin valtion asumisen tuotantotukiin. Erityisen tärkeää olisi selvittää vaikutukset pitkän korkotuen asuntohankkeisiin ja asumisoikeustuotantoon. Vaarana saattaa olla, että uusi välimalli, yhdessä muiden hallitusohjelman toimenpiteiden kanssa, ei lisääkään asuntotuotantoa, vaan vähentää tuotantoa muiden rahoitusmallien osalta. Tärkeämpää kuin uuden rahoitusmallin kehittäminen, olisi huolehtia siitä, että kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon (ns. pitkä korkotuki) edellytykset säilyvät hyvällä tasolla pitkällä aikavälillä.

Julkisen tuen ja siitä seuraavien velvoitteiden ja rajoitusten suhde

Vantaan kaupungin kannalta on oleellista, että asuntopoliittiset ratkaisut ovat pitkäjänteisiä. Tästä näkökulmasta uuden kymmenen vuoden välimallin aikatahtain on varsin lyhyt. Oleellista on tietysti annettavan valtion tuen ja rajoitusten suhde, jotka tulisi mitoittaa kyseisen ajanjakson mukaan ja suhteessa pidemmän ajanjakson tukimuotoihin. Mikäli nykyisen korkotukilainan (ns. pitkä korkotuki) tuki- ja rajoitusehtoja heikennetään hallitusohjelman mukaisesti, on vaarana sen kiinnostavuuden menetys rakennuttajien näkökulmasta, joka jo lähtökohtaisesti on heikko. Keskeinen kysymys onkin, että jos uuden välimallin pitää olla korkotukilainaa vähemmän tukea ja rajoituksia sisältävä, niin voidaanko siitä mitenkään saada toimijoita kiinnostava malli vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi? On olemassa suuri vaara, että hallitusohjelman toimenpiteiden toteutuessa

Lausunto
VD/6558/00.04.03/2015
24.8.2015

valtion tukeman asuntotuotannon tukimuodot eivät enää ole toimijoiden kannalta riittävän houkuttelevia.

Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan uusi kymmenen vuoden välimalli voisi olla luonteeltaan ensisijaisesti takauslaina, jolle myönnettäisiin valtion täytetakausta veloituksetta ja jonka ainoana rajoitteena olisi vuokratäyttövelvoite takauksen voimassaoloajan. Mikäli uudessa välimallissa päädyttäisiin korkotukilainaan, pitäisi vuokrien määräytymisperusteen ja tuottorajoitusten olla luonnollisesti tiukempia.

Uuden välimallin ongelmaksi saattaa muodostua kymmenen vuoden jälkeen jälleenrahoituksen järjestäminen. Yhtenä ratkaisuna tähän voisi olla optio täytetakauksesta seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi, joka tarkoittaisi käytännössä vuokratäyttövelvoitteen jatkumista. Tällöin mallin voisi ajatella olevan kaksiportainen eli 10+10 -vuotta, joka lähenisi nykyistä 20-vuoden takauslainamallia. Voisiko olla mahdollista, että kaksiportainen malli täyttää myös sen tavoitteet, jolloin takauslainamalleja olisikin vain yksi.

Käynnistysavustuksen liittäminen täytetakaukseen ja/tai korkotukeen parantaisi selvästi tuotteen houkuttelevuutta. Harkintaan olisi hyvä ottaa myös yksinkertainen Ruotsissa käyttöön otettavaksi esitetty malli, jossa toteuttajille tarjotaan käynnistysavustus määräaikaikaisella vuokratäyttövelvoitteella ja jonka on tarkoitus olla hallinnollisesti mahdollisimman kevyt.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että uudella 10 vuoden välimallilla rakennettavien asuntokohteiden osalta ARA hyväksyisi rakennettavan asuntokohteen kustannustason ja tuen saamisen yhtenä ehtona olisi se, että sijaintikunnalta tulee saada puoltava lausunto kyseiselle asuntohankkeelle.

Omistajaa koskevasta yleishyödyllisyydestä luopuminen

Jotta uudesta kymmenen vuoden välimallista tulisi mahdollisimman kiinnostava toimijoiden kannalta, pitäisi yleishyödyllisyys -vaatimuksesta Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan tässä tukimuodossa luopua. ARA:n tulisi kuitenkin arvioida, että tuen saajalla on riittävät edellytykset takauslainan takaisin maksamiseen ja vuokratulotoimintaan.

Vuokrien määräytymisen periaatteet, tuoton tuloutus ja omille varoille maksettava korko

Oleellista uuden välimallin kannalta on se, että sen sisältämä julkinen tuki kohdistuu asukkaille eli vuokralaisille vuokrien määräytymisen periaatteiden kautta koko vuokra-asuntolina käytön ajan. Tästä syystä Vantaa pitää tärkeänä, että vuokrien määräytymisperusteena käytetään korkotukilainoista tuttua omakustannusperiaatetta koko kymmenen vuoden aikajaksolla. Omistajan omalle pääomalle voitaisiin maksaa

Lausunto
VD/6558/00.04.03/2015
24.8.2015

enintään kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa ja omistajan lainaosuudelle enintään kahdeksan prosentin vuotuista korkoa.

Mahdollista olisi myös pohtia erilaisia kevyempiä omakustannusvuokran käsitteitä ja hyväksyä esim. alueen asuntomarkkinoihin nähden kohtuullinen alkuvuokra. Ongelmaksi muodostuu tällöin sen varmistaminen, ettei alkuvuokraa voida nopeastikin nostaa huomattavasti korkeammalle tasolle ilman mitään rajoituksia. Tällöin julkinen tuki jatkuisi, mutta ei käytännössä kohdistuisi enää asukkaille.

Lainansaajan yhtiömuoto ja vuokrien tasaus

Lausuntopyynnön mukaan aiemmissa pohdinnoissa on päädytty siihen, että korkotukilainan saajina voisivat olla vain kiinteistöyhtiöt, joiden ainoana toimialana on lyhyellä korkotukilainalla rahoitetun vuokra-asuntokohteen rakennuttaminen, omistaminen ja vuokraaminen. Vantaan kaupunki katsoo, että yhtiömuodosta päättäminen on tarkoituksenmukaisinta jättää korkotukilainan saajalle, eikä yhtiömuotoa ole syytä rajata. Yhtiömuoto ei sinänsä vaikuta tuettuun asuntovuokraustoimintaan tai tarkoitukseen, mutta sen rajaaminen vähentänee kiinnostusta malliin.

Lausuntopyynnössä todetaan, että mikäli yhtiömuotona käytettäisiin kiinteistöyhtiötä, olisi kohdekohtaisiin rajoituksiin perustuva malli ilmeisesti tietyin edellytyksin mahdollinen vuokrien tasaamisen osalta. Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan vuokria pitäisi voida tasata saman tukiryhmän sisällä, vaikka kohteet toteutettaisiinkin yleishyödyllisyyden ulkopuolelle kohdekohtaisin rajoituksin. Tämä takaisi kohdekohtaista vuokraa paremmin vuokrien kohtuullisuuden ja tasaisen kehityksen sekä asukkaiden tasapuolisemman kohtelun.

Asukasvalinta

EU-oikeuden valtioneuvoston (SGEI) periaatteiden mukaisesti uuteen 10 vuoden välimalliin pitää liittyä jonkinlaiset asukasvalintaa rajaavat kriteerit. Vantaan kaupungin mielestä asukasvalinnassa pitäisi käyttää soveltuvien osien aravalainoissa ja ns. pitkässä korkotukilainassa käytettävää periaatetta, jonka mukaisesti "asukkaiden valinta korkotukivuokra-asuntoihin perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen. Asukkaaksi valittaessa on otettava huomioon hakijaruokakunnan asunnontarve, varallisuus ja tulot (asukasvalintaperusteet). Asukasvalinnassa etusijalle on asetettava asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnon tarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijakunnat".

Yhteishallinto

Korkotukilain mukaan rahoitetuissa vuokrataloissa tulee noudattaa lakia yhteishallinnosta. Sen perusteella mm. vaaditaan, että vuokranmäärityksikön talon tai talojen asukkaat

Lausunto
VD/6558/00.04.03/2015
24.8.2015

käyttävät päätösvaltaansa asukkaiden kokouksessa, joka on kutsuttava koolle vähintään kerran vuodessa. Vantaan kaupunki näkee, että uudessa kymmenen vuoden välimallissa riittäisi korkotukilain mukaista yhteishallintoa kevyempi asukkaiden osallistuminen johtuen aikajänteeltään lyhyemmästä ja määrältään vähäisemmästä valtion tuesta. Omistajatahon ja asukkaiden välisen vuorovaikutuksen varmistamiseksi tulee uuteen kymmenen vuoden välimalliin kuitenkin tehdä joitain kirjauksia, joiden tehtävänä on varmistaa asukkaiden kuuleminen ja tiedottaminen heitä koskevista asioissa.

Muut näkökulmat

Toimivan ja kannustavan tuotantotukijärjestelmän lisäksi kuntien harjoittama asunto- ja maapolitiikka on keskeistä kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämiseksi. Kunnat voivat oman tontinluovutuksen ja maankäyttösopimusten kautta ohjata tuetun tuotannon sijoittumista alueellaan. Ensiarvoisen tärkeää on samalla varmistaa alueiden sosiaalisen eheyden toteutuminen, joten tuetun tuotannon sijoittuminen alueille on harkittava huolella. Tästä syystä Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että myös uuden kymmenen vuoden välimallin asuntokohteiden toteutumisen yhtenä ehtona on kunnan puolto kyseiselle hankkeelle.

Vantaan kaupungin näkemys on, että asuntotuotannon tukimuotoja uudistettaessa tulee huomioida pääkaupunkiseudun asumiskustannusten ja asuntotarpeeseen vastaamisen erityishaasteet. Siksi myös uusi kymmenen vuoden välimalli pitäisi suunnata ainoastaan suurille kasvaville kaupunkiseuduille, erityisesti pääkaupunkiseudulle.

Uudella kymmenen vuoden välimallilla rakennetulle asuntokohteelle luovutettavan tontin myyntihinnan tai vuokran taso vaikuttaa luonnollisesti asuntojen vuokratasoon. Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan uuden kymmenen vuoden välimallin kohdalla ei voida soveltaa ARA:n hyväksymiä enimmäistonttihinnoja sellaisenaan, koska kyseisiä hintoja käytetään ns. pitkällä korkotuella toteutettavien asuntokohteiden osalta, joissa julkisen tuen osuuden tulee olla suurempi erityisesti pidemmästä rajoitusajasta johtuen. Tontin luovutushinnan tai vuokratason määrittelyssä voitaisiin kuitenkin käyttää pohjana ARA:n hyväksymiä enimmäistonttihinnoja ja nostaa niitä 10-20 prosentilla.

13.7.2015

UUSI KYMMENEN VUODEN VÄLIMALLI VUOKRA-ASUNTOTUOTANTOON

Taustaa

Ympäristöministeriö on asettanut selvityshenkilön, jonka tehtävänä on laatia ehdotuksensa hallitusohjelmassa mainitusta uudesta kymmenen vuoden välimallista vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi. Työn tulee olla valmis 30.10.2015.

Tehtävän taustalla on pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelma, jossa vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi luodaan uusi kymmenen vuoden välimalli, joka on avoin kaikille tukiehdot täyttävälle ja niihin sitoutuville toteuttajille.

Selvityshenkilön asettamispäätöksessä todetaan, että *"Asumisen hinta on muodostunut suurimmissa kasvukeskuksissa korkeaksi johtuen kysyntään nähden liian vähäisestä tarjonnasta ja tämä vaikeuttaa pieni- ja keskituloisten kotitalouksien mahdollisuuksia järjestää asumisensa tarpeitaan vastaavasti. Vaikka kerrostalotuotanto on tällä hetkellä varsin hyvällä tasolla, kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon taso on varsin matala. Valtaosa nykyisistä valtion tukemasta vuokra-asuntotuotannosta on jäänyt kuntien yhtiöiden toteutuksen varaan, kun muiden toimijoiden kiinnostus tuotantoa kohtaan on hiipunut. Tarve kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon lisäämiselle on kuitenkin edelleen olemassa, ja tuottajiksi tarvitaan kuntien ohella myös yksityisiä toimijoita. Uuden tukimallin tulisi olla alan toimijoita kiinnostava, luoda uutta tuotantoa ja edistää kohtuuhintaisen, pieni- ja keskituloisille asukkailla soveltuvien asuntojen rakentamista suurimpiin kasvukeskuksiin."*

Toimeksiannon mukaan selvityshenkilön tehtävänä on selvittää, millainen uusi kymmenen vuoden välimalli olisi kehitettävissä valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi ja laatia siitä ehdotus säädöksineen ja vaikutusarvioineen. Selvitys ja ehdotukset on laadittava vuorovaikutuksessa asuntosektorin keskeisten toimijoiden ja virkamiesten kanssa siten, että ne sopivat yhteen ympäristöministeriön valmistelussa olevien muiden hallitusohjelman mukaisten asuntorakentamista nopeuttavien toimenpiteiden kanssa.

Pyyntö

Selvityksen laatimista varten pyydetään alla mainittuja tahoja esittämään näkemyksensä uudesta kymmenen vuoden rahoitusmalliin liittyvistä keskeisistä seikoista, joita vastaaja pitää tärkeänä, jotta malli olisi alan toimijoita kiinnostava,

Osoite

PL 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Adress

PB 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Puhelin • Telefon

029 525 0800

E-mail

kirjaamo.ara@ara.fi
etunimi.sukunimi@ara.fi
fornamn.slaktnamn@ara.fi

Web

www.ara.fi

13.7.2015

ja seikoista, joilla voitaisiin edistää kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon lisäämistä. Selvitysmiehen lopullisen ehdotuksen antamista varten on tärkeää, että vastaajat voisivat lausunnossaan perustella näkemyksensä malliin liittyvistä reunaehdoista ja kymmenen vuoden mallin tukiehdoista ja rajoituksista.

Vastauksessa on pyydetään ottamaan huomioon ympäristöministeriön asettamispäätöksessä mainittujen tavoitteiden lisäksi valtion asuntotuotantotukeen liittyvät näkökohdat ja reunaehdot, joista keskeisimpinä ovat EU-oikeuden valtiotukisäännöt.

Valtion tuki ja EU-säännöt

Yrityksille myönnettävät valtion tuet sosiaalista asuntotuotantoa varten ovat EU-oikeuden valtiotukisääntöjen kannalta yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin (englanniksi services of general economic interest, SGEI) myönnettäviä tukia. Tuki on korvausta yrityksen täyttämästä **julkisen palvelun velvoitteesta**. Julkisen palvelun velvoitteella tarkoitetaan tässä tapauksessa sosiaalisin perustein valittujen, asukkaiden tarpeita vastaavien ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisten asuntojen tuottamista ja ylläpitoa. Yleistä taloudellista etua koskeville tuille asetetuista edellytyksistä säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen annetussa komission päätöksessä 2012/21/EU (jäljempänä *komission päätös*). On hyvä huomata, että tämä päätös on annettu Suomessa aiemmin 2009–2010 voimassa olleen välimallin jälkeen.

Jotta valtion tuki soveltuisi EU:n sisämarkkinoille, tuen on ohjauduttava nimenomaan **niille markkinoille, joille se on myönnetty, eikä yritys saa tulouttaa itselleen kohtuullista suurempaa voittoa**.

Nykyisessä korkotukijärjestelmässä yleishyödyllisyysäännökset ja etenkin niihin sisältyvä tuoton tuloutuksen rajoittamista koskeva säännös ovat se kansallisesti valittu mekanismi, jolla varmistetaan, että tukimuoto täyttää komission päätöksessä asetetut vaatimukset tuen oikeasta kohdentumisesta, yrityksen kohtuullisesta tuotosta ja siitä, ettei tuki vääristä kilpailua.

Yleistä taloudellista etua koskevat tuet ovat jälki-ilmoitusmenettelyn piirissä siten, että jäsenvaltiossa käytössä olevat tuet raportoidaan komissiolle kahden vuoden välein. Jos jäsenvaltion myöntämä tuki ei täytä komission päätöksessä yleistä taloudellista etua koskevalle tuelle asetettuja edellytyksiä, tuki on ilmoitettava komissiolle etukäteen ja sille on saatava komission hyväksyntä ennen tukijärjestelmän kansallista käyttöönottoa. Ilman komission hyväksyntää myönnettyt valtion tuet ovat laittomia, ja ne voidaan joutua perimään korkoineen takaisin tukea saaneilta yrityksiltä. Jäsenvaltioiden viranomaisilla on suhteellisen suuri liikkumavara sen suhteen, mitkä palvelut ne katsovat yleistä taloudellista etua koskeviksi palveluiksi. Komissio ja unionin tuomioistuimet kuitenkin valvovat, etteivät jäsenvaltiot määrittele yleistä taloudellista etua koskevia palveluja ilmeisen virheellisesti. Esimerkiksi vuonna 2005 komissio puuttui Alankomaiden myöntämiin sosiaalisen asuntotuotannon tukiin sillä seurauksella, että tukiin jouduttiin tekemään merkittäviä muutoksia (komission päätös 15 päivänä joulukuuta 2009, C(2009)9963).

13.7.2015

Vuonna 2009–2010 voimassa ollut lyhyt korkotukimalli ei sellaisenaan täyttänyt edellä mainittuja vuoden 2012 periaatteita, mutta rajattu elvytysperustein tehty malli ei sinänsä rikkonut EU:n ehdottomia periaatteita. Nyt puheena oleva uusi kymmenen vuoden välimalli asemoituu rahoitustuotteena vapaarahoitteisen asuntolainoituksen ja nykyisen korkotukimallin "välimaastoon". Selvityksen tavoitteena on esittää sellaista uutta, pysyvää kymmenen vuoden välimallia, joka täyttää edellä valtion tuelle EU:n sisämarkkinoilla asetettavat ehdot.

Lähtökohtana on asettaa julkisen tuen myöntämiselle julkisen palvelun velvoite, lainansaajakohtaisesti määrääjäksi niin että tuki ohjautuu niille markkinoille, joille se on myönnetty, eikä yhtiö saa tulouttaa itselleen tai omistajilleen kohtuullista suurempaa tuottoa.

SGEI-sääntely edellyttää siis kansallisilta asuntotuotannon tukijärjestelmiltä eritoten seuraavia asioita:

- yrityksen saama tuki ei saa sisältää "ylikompensaatiota", eli tuki saa olla enintään sen suuruinen kuin mitä tarvitaan ko. julkisen palvelun toteuttamiseen, eikä yritys saa tulouttaa itselleen (tai omistajilleen) kohtuullista suurempaa voittoa
- tuen pitää kanavoitua asukkaille, se ei saa valua hyödyttämään yritystä sen muussa toiminnassa (tuen pitää pysyä sosiaalisen asuntotuotannon markkinalla, se ei saa hyödyttää vapaarahoitteista toimintaa)
- tuettavasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa
- tukimalliin on liityttävä jonkinlainen asukasvalintakriteeristö, jolla valitaan pienituloiset ja vähävaraiset hakijat
- tukea saavia yrityksiä ja niiden toimintaa on valvottava tehokkaasti

Asuntotuotannon tukijärjestelmiin on perinteisesti liitetty erilaisia näkökohtia rajoituksiin, määräyksiin ja valvontaa, joilla on pyritty varmistamaan julkisen tuen kohdentuminen aiotuun tarkoitukseen. Tällaisina rajoituksina ja määräyksinä voidaan listata

- a) omistajaa koskevat yleishyödyllisyssäännökset,
- b) tuoton tulouttamisen rajoitukset,
- c) omien varojen koron enimmäismäärän rajoittaminen
- d) vuokrien määräytymisen periaatteet ja rajoitukset,
- e) asukasvalintaa koskevat rajoitukset,
- f) vuokrien tasaamisen käytännöt sekä muun muassa
- g) laki yhteishallinnosta.

Mainitut seikat yhdessä valtion tuen sekä lainoituskohteisiin liittyvien käyttö- ja luovutusrajoitusten kanssa muodostavat kokonaisuuden, jolla on pyritty turvaamaan kohtuuhintaista asumista sitä eniten tarvitsevalle väestön osalle.

Nyt tavoitteena on "selvittää, millainen uusi kymmenen vuoden välimalli olisi kehitettävissä valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi ja laatia siitä ehdotus".

Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksensä uudesta kymmenen vuoden rahoitusmalliin liittyvistä keskeisistä seikoista, joita

13.7.2015

vastaaja pitää toimivan mallin kehittämisen kannalta tärkeänä.

Lisäksi vastaajaa pyydetään esittämään oma arvionsa mallin vaikuttavuudesta.

Tämän kirjeen liitteenä on selvitysmiehen laatimia tarkentavia kysymyksiä. Kysymysten yhteydessä on esitetty selvitysmiehen omaa pohdintaa ja kysymyksenasettelua eri vaihtoehtoista lähinnä johdantona aihealueeseen. Johdannossa esitetyt mietiskelevät kysymykset on tarkoitettu lähinnä herättelemään vastaajan pohdinnassa erilaisia näkökulmia, joiden avulla vastaaja voi esittää omat vastauksensa, ja jotka perustuvat täysin vastaajan omaan tilannearvioon. Kysymysten yhteydessä esitetty ajattelu on täysin selvitysmiehen omaa vaihtoehtojen eri tulokulmia kartoittavaa pohdintaa, eikä niissä mahdollisesti esiin tulevien näkökulmien soveltuvuutta SGEI-säännöstöön ole etukäteen selvitetty tai varmistettu.

Kymmenen vuoden välimalli sijoittuu **käsitteellisellä janalla** nykyisen yleishyödyllisyyttä omistajalta edellyttävän pitkän korkotuen ja markkinaehtoisien, vailla julkista tukea olevan vuokra-asuntotuotannon välimaastoon. Vastaaja voi itse "säätää" uuden välimallin sijaintia ja asemoinnin perusteella optimoida tarvittavien tukien ja niiden perusteella malliin sisällytettävien julkisten palvelujen suhdetta siten, että selvityksen asettajan toive siitä, että "uuden tukimallin tulisi olla alan toimijoita kiinnostava, luoda uutta tuotantoa ja edistää kohtuuhintaisen, pieni- ja keskituloisille asukkaille soveltuvien asuntojen rakentamista suurimpiin kasvukeskuksiin", voisi toteutua mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Vastaukset pyydetään 25.8.2015 klo 16.15 mennessä osoitteella
kirjaamo.ara@ara.fi

Lisätietoja asiasta antaa selvityshenkilöksi määrätty ylijohtaja Hannu Rossilahti, puh. 029 525 0856

Hannu Rossilahti
ylijohtaja

JAKELU

Asukasliitto ry
Asuntosäätiö
Avain Rakennuttaja Oy
Avara Oy
Finanssialan keskusliitto
Helsingin kaupunki
Helsingin seudun kauppakamari
Icecapital Pankkiiriliike Oy
ICON Kiinteistörahastot Oy
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Asumisen rahoitus-
ja kehittämiskeskus

LAUSUNTOPYYNTÖ

Dnro 21286/031/15

13.7.2015

Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät (KOVA) ry
Kuntarahoitus Oyj
Kuntien asuntotoimen kehittämissyhdystys ry
Kuopion kaupunki
Lähitapiola
Oulun kaupunki
Orava Rahastot Oyj
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy
Rakennusteollisuus RT ry
RAKLI ry
SATO Oyj
S-Pankki Oy
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Taaleritehdas
TA-Asunnot Oy
Tampereen kaupunki
Turun kaupunki
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki
Vuokralaiset VKL ry
VVO-yhtymä Oyj
Ålandsbanken

LIITEOSA

Osoite
PL 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Adress
PB 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti

Puhelin • Telefon
029 525 0800

E-mail
kirjaamo.ara@ara.fi
etunimi.sukunimi@ara.fi
fornamn.slaktnamn@ara.fi

Web
www.ara.fi

13.7.2015

Avoimet kysymykset

Julkisen tuen ja siitä seuraavien julkisen palvelujen velvoitteiden, rajoitusten suhde

Lähtökohtana julkisen tuen myöntämiselle on olettaa, mitä enemmän tukea, sitä enemmän rajoituksia. Uuden lyhyen kymmenen vuoden välimallin osalta voinee olettaa, että siinä on lyhyemmän rajoitusajan vuoksi myös vähemmän julkista tukea, kuin nykyisin voimassa olevassa ns. pitkässä korkotukilainassa. Toisaalta, kuten hallitusohjelmassa todetaan, tavoitteena on muotoilla uusi kymmenen vuoden välimalli. Koska malli on luonteeltaan pysyvä, julkisen tuen vuoksi siinä on oltava selkeitä julkisen palvelun velvoitteita, rajoituksia ja niitä varmentavaa valvontaa.

Valtion tukemissa lainoissa on perinteisesti erotettavissa useita erilaisia tuen muotoja. Ensiksikin valtion tukemassa asuntolainoituksessa lainan määrän suhde vakuuteen on huomattavan suuri, enimmillään 95 % hankinta-arvosta on voinut olla lainaa. Muun rahoituksen tarve on tällöin huomattavasti normaalia pankkilainoitusta vähäisempi. Toiseksi lainoihin on liittynyt valtion täytetäkaus veloitusta. Lisäksi lainoille on maksettu suorana rahallisena tukena korkotukea.

1. Lausunnossa pyydetään kannanottoa ja perusteltuja näkemyksiä tuen tarpeesta, joka olisi välttämätöntä uuden kymmenen vuoden välimallin toimivuudelle.

Omistajaa koskevasta yleishyödyllisyys- vaatimuksesta luopuminen

Nykyisen tukikäytännön mukaan asuntotuotannon tukea voidaan myöntää vain sellaisille toimijoille, jotka ARA on nimennyt erillisen menettelyn kautta lainansaantikelpoisiksi yhteisöiksi (yleishyödylliseksi nimeäminen). Hallitusohjelmaan on kirjattu, että omistajaa koskevasta yleishyödyllisyysvaatimuksista luovutaan uuden tuotannon osalta. Tämä tarkoittaa, että nykyisin käytössä olevaa, lainansaajayhtiön omistajaa koskevaa nimeämismenettelyä ei tarvittaisi. Rajoitukset liittyisivät rakennushankkeen toteuttavaan lainansaajayhteisöön, jonka tulisi sitoutua tukimuotoon liittyviin julkisen palvelun velvoitteisiin kymmenen vuoden määräajaksi. Tarvittava valvonta kohdistuisi siten rajoitusaikana lainansaajayhteisöön.

2. Lainoituskelpoisuuteen liittyen pyydetään vastaajan tarpeelliseksi katsomia, perusteltuja näkemyksiä niistä seikoista, jotka liittyvät välimallin lainoituskelpoisuusehtoon, jossa malli "on avoin kaikille tukiehdot täyttävälle ja niihin sitoutuville toteuttajille" Mitä seikkoja lainansaajayhteisön hyväksymiselle tulisi asettaa? Millaista menettelyä tarvitaan? Onko omistajalle perusteltua asettaa rajoituksia? Jos, niin miksi ja millaisia rajoituksia? (Esimerkiksi joillekin lainottajille lainanmyönnön ehtona voi olla, että ARA nimeää ja hyväksyy lainansaajan.)

Vuokrien määräytymisen periaatteet

Julkisen palvelun velvoite liittyy myös vuokrien määräytymiseen ja sen

13.7.2015

varmistamiseen, että vuokra pysyy laissa tarkoitetulla tavalla kohtuullisena koko rajoitusajan. Uuden kymmenen vuoden välimallin osalta on tarpeen selvittää, olisiko vuokranmääräytymistä koskeva menettely nykyisen kaltainen vai olisiko menettelyä mahdollista jollain tavalla keventää vähäisemmän tuen ja lyhyemmän rajoitusajan perusteella.

Esimerkiksi pitkissä korkotukilainoissa ja vanhoissa aravalainoissa, joissa lainojen elinkaaren aikainen julkinen tuki on suurin, on voimassa vuokrien omakustannusperiaate. Laissa on tarkkaan lueteltu, mitä kulueriä vuokriin saa sisällyttää omakustannusperiaatteen voimassaoloaikana. Määräytymisen valvonta on laissa annettu ARAn tehtäväksi vuodesta 2014 alusta lukien. Määräytymisen noudattaminen ja siihen liittyvä valvonta muodostavat laajan ja monimuotoisen kokonaisuuden, johon liittyy myös asukkaiden vaikutuskäytäntöjä.

Asuinhuoneiden vuokrausta koskevassa laissa todetaan yleisesti, että vuokran tulee olla kohtuullinen ja taso tulee suhteuttaa paikkakunnalla yleisesti vuokrattavien vastaavanlaisten asuntojen vuokriin.

Yhtenä mahdollisuutena on pohtia yksinkertaista ja kevyttä omakustannusvuokran käsitettä ja siihen liittyviä menettelytapoja. Yhtenä teoreettisena esimerkkinä sellaisesta voisi olla kevyt omakustannusvuokra, jossa ARA hanketta tuen piirin hyväksyessään hyväksyisi myös alueellisiin asuntomarkkinoihin nähden kohtuullisen alkuvuokran. Alkuvuokra kattaisi hoito- ja pääomamenot vuosikorjauskustannuksineen, sekä omistajalle maksettavan tuoton. Jos kohteen hankinta-arvo sen sallisi, kohteen vuokraan voisi sisällyttää myös varautumista tuleviin korjauksiin. Tällöin mahdollinen varautuminen olisi tapauskohtaista ja joustavaa ja sen määrä riippuisi kohteen toteutuskustannuksista. Valmistuneen kohteen alkuvuokra olisi sitova.

3. Lausunnossa vastaajaa pyydetään esittämään perustellut näkemykset julkisen tuen vaikutuksista julkisen palvelun velvoitteeseen vuokrien määräytymisen osalta ja siitä, millainen malli vuokrien määräytymiseen ja valvontaan olisi perustelluinta valita.

Lainansaajan yhtiömuoto

Kysymys lainansaajan yhtiömuodosta liittyy kiinteästi vuokrien määräytymiseen, valvontaan, vuokrien tasaukseen, tuen kanavoitumiseen asukkaalle ja tuoton tuloutukseen. Riippuen siitä, mitä periaatteita edellä mainittujen osien kohdalla halutaan painottaa, on ratkaistava, voiko lainansaajana olla muu kuin yksittäinen kiinteistöosakeyhtiö. Eräissä aikaisemmissa pohdinnoissa on päädytty siihen, että korkotukilainan saajina voisivat olla vain kiinteistöyhtiöt, joiden ainoana toimialana on lyhyellä korkotukilainalla rahoitetun vuokra-asuntokohteen rakennuttaminen, omistaminen ja vuokraaminen. Näillä vaatimuksilla on katsottu voitavan turvata asuntojen taloudellinen toimivuus, asukkaiden asema ja asumisturva sekä valtion tuen kanavoituminen asukkaiden hyväksi. Lisäksi on pidetty silmällä EU-lainsäädännöstä nousevia velvoitteita tuoton tuloutukseen ja toimivan valvonnan järjestämiseen liittyen.

13.7.2015

Kysymys lainansaajan yhtiömuodosta liittyy myös siihen, että omistajaa koskevista yleishyödyllisyysvaatimuksesta on tarkoitus luopua.

4. Lausunnossa vastaajaa pyydetään esittämään perustellut näkemyksensä lainansaajan yhtiömuodosta. Lisäksi pyydetään näkemystä siitä, voisiko edellisessä kohdassa luonnosteltu sitova alkuvuokra mahdollistaa myös muut yhtiömuodot kuin tavallisen kiinteistöyhtiön.

Vuokrien tasaus

Lainansaajan yhtiömuotoon liittyy kysymys vuokrien tasauksen mahdollisuudesta. Mikäli yhtiömuotona käytettäisiin kiinteistöyhtiötä, olisi kohdekohtaisiin rajoituksiin perustuva malli ilmeisesti tietyin edellytyksin mahdollinen vuokrien tasaamisen osalta. Mikäli lainansaajan yhtiömuotoa ei olisi rajattu, olisi tasaaminen ilmeisesti vaikeammin toteutettavissa. Mikäli useat yhtiömuodot olisivat mahdollisia, olisiko tasaaminen mahdollista tietyin reunaehdoin joissain yhtiömuodoissa?

5. Lausunnossa vastaajaa pyydetään esittämään perusteltu näkemys vuokrien tasaamisen mahdollisuudesta ja tarpeellisuudesta sekä mahdollisesti myös tasaamisen malleista.

Asukasvalinta

Aravalainoissa ja ns. pitkässä korkotukilainoissa asukasvalintaan liittyy seikkaperäistä sääntelyä. Korkotukilain 11 b §:ssä, Asukasvalintaperusteet ja etusijajärjestykseen asettaminen, todetaan, että "asukkaiden valinta korkotukivuokra-asuntoihin perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen. Aukkaaksi valittaessa on otettava huomioon hakijaruokakunnan asunnontarve, varallisuus ja tulot (asukasvalintaperusteet). Asukasvalinnassa etusijalle on asetettava asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnon tarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijaruokakunnat". Korkotukilakia vastaavat säännökset on myös aravarajoituslaissa, joka säätelee asukasvalintaa aravalainoitetuissa, rajoituksenalaisissa taloissa ja asunnoissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin asukasvalintaperusteista ja etusijajärjestyksestä.

Asukasvalintaan aiemmin liittyneet selkeät tulorajat poistettiin käytöstä vuonna 2008, mutta tulo- ja varallisuusvertailu jäi edelleen käyttöön. Hallitusohjelmassa on nyt todettu muun muassa, että tulorajat palaavat uudelleen käyttöön.

SGEI-periaatteiden johdosta uuteen välimalliin malliin tulee liittyä jonkinlainen asukasvalintaa rajaava kriteeristö.

6. Lausunnossa vastaajaa pyydetään esittämään perusteltu näkemys siitä, millaiset asukasvalintaperusteet olisi tarpeen asettaa kymmenen vuoden välimalliin varmistamaan julkisen palvelun velvoitteen toteutuminen.

13.7.2015

Tuoton tuloutus ja omille varoille maksettava korko

Tarkasteltaessa vuokratalojen rakentamisen rahoitusta käytännön tasolla voidaan todeta, että vuokrataloyhtiön perustamiseen tarvitaan peruspääomaa, joka on yleensä omistajan antamaa osakepääomaa tai muuta sidottua pääomaa. Tälle omistajan yhtiölle antamalle omalle pääomalle on vuokrataloyhtiö voinut maksaa enintään 8 % vuotuista. Tuotto maksetaan yleensä osinkona, mikäli yhtiölle on tilinpäätöksessä muodostunut jakokelpoisia varoja.

Vuokrataloyhteisöt tarvitsevat peruspääoman lisäksi kuhunkin yksittäiseen talokohtaiseen rakennushankkeeseen rakentamislainan, joka on enimmillään 90–95 % hankkeen hyväksytyistä kustannuksista. Tätä lainaa kutsutaan valtion tukemaksi vuokra-asumisen lainaksi. Lainalle vaaditaan parhaalla etuoikeussijalla oleva kiinnitysvakuus. Tämän lisäksi rakennushanke tarvitsee muuta rahoitusta. Määrällisesti omistajan järjestämää muuta rahoitusta tarvitaan 5–10 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Omistajan hankkiman osuuden rahoitukseen on käytännössä erilaisia rahoituslähteitä, mutta omistajilla ei yleensä ole omia likvidejä varoja niin paljoa, että ne riittäisivät kattamaan omistajan rakennushankkeisiin tarvitseman rahoituksen. Niinpä tämä osa usein järjestetään omistajan ottamalla pitkäaikaisella lainalla. Omistajan ottama laina annetaan edelleen lainoituskohteelle lainaksi omistajan ollessa lainanantaja. Tätä osuutta on kutsuttu omistajan sijoitukseksi tai omiksi varoiksi ja sille on saanut enintään 8 % vuotuisen koron.

Asuntopolitiikkaa sivuavassa keskustelussa mainittuja tuotontuloutuksen eriä ja erityisesti 8 %:n määrää on pidetty suhteellisen korkeana ja tähän perustuen on esitetty että tuloutusprosentteja alennettaisiin.

Käytännöstä ja yleishyödyllisten yhteisöjen valvonnasta saatujen kokemusten kautta on voitu todeta, että osakepääomille peritty osinko on absoluuttisena tuloutuksena pieni johtuen osakepääomien suhteellisen pienestä määrästä. Sen sijaan talokohtaisiin rakennushankkeisiin tarvittu muu rahoitus on määrällisesti paljon suurempi taloudellinen erä. Tuoton tuloutuksessa on siis kyse omistajan yhtiöön sijoittamille varoille maksettavasta tuotosta, joka on tällä hetkellä enintään 8 %. Vuokrissa saa periä vuokratalon rakentamisen rahoittamiseen tarvittavalle omarahoitusosuudelle korkoa enintään 8 %. Keskusteluissa sekoitetaan usein nämä kaksi asiaa keskenään.

7. Lausunnossa vastaajia pyydetään lausumaan perusteltu näkemys tarpeellisina pitämästään tuoton tuloutuksesta sekä omille varoille maksettavasta korosta sekä näiden vaikutuksesta uuden kymmenen vuoden välimallin kiinnostavuuteen ja soveltuvuuteen lausunnon antajalle.

Yhteishallinto

Korkotukilain mukaan rahoitetuissa vuokrataloissa tulee noudattaa lakia

13.7.2015

yhteishallinnosta. Sen perusteella vaaditaan muun muassa, että omakustannusvuokranmääritystä varten muodostetun vuokranmäärityksikön talon tai talojen asukkaat käyttävät kyseisen lain mukaista päätösvaltaansa asukkaiden kokouksessa, ja että asukkaiden kokous on kutsuttava koolle vähintään kerran kalenterivuodessa. Asukkaiden kokouksella on oikeus valita asukastoimikunta, jonka tehtävänä on muun muassa osallistua valmisteluun, neuvotella ja antaa lausunto vuokranmäärityksikköön kuuluvien talojen talousarvioesityksestä, vuokranmäärityksestä sekä pitkänajan rahoitussuunnitelmista. Lisäksi asukkaiden kokouksella on oikeus valita valvoja seuraamaan ja tarkastamaan vuokranmäärityksikön talouden ja hallinnon hoitoa.

8. Lausunnossa vastaajia pyydetään lausumaan näkemyksensä yhteishallintomenettelystä uuteen kymmenen vuoden välimalliin liittyen.

Muut näkökohdat

9. Lausunnossa vastaajaa pyydetään esittämään näkemyksensä myös muista sellaista seikoista ja uuteen kymmenen vuoden välimalliin vaikuttavista tekijöistä, jotka lausunnon antajan mielestä tukevat pyrkimystä edistää pieni- ja keskituloisille sopivien kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantoa.

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle.**

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä) tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle.**

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- ☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- ☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiannotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1

Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2

Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3

Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankinto-oikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.